

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજગની કૉપીરાઝિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક

૨૨૧૭

વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ

પા.૨.સી પંચાંગ

વિપ્રય સ ૬૭૩૫૮૪૪૩૫

Economy. Efficiency. Excellence.

*Success Unparalleled and Unprecedented, always
Guaranteed by the Use of*

Dr. E. M. MODI'S

**Celebrated Registered Specialities in Sizes,
Finishes, Softenings, Soaps, Disinfectants,
Non-Conducting Boiler Covering Cements,
Paint Removing and Boiler Composi-
tions, etc., etc., as used for years
and highly appreciated by the
Government, numerous
Mills, Municipalities,
Railways, Steam-
ships, etc., of
India :—**

"Excelsior Kaikol Boiler Fluid."—The only Scientific and Specific Preventative of Incrustation and Corrosion in Steam Boilers and Economisers, always supplied to suit individual requirements on Quantitative Chemical Analysis of feed water and boiler and economiser scale. Effects considerable saving in fuel, repairs, and longevity of boilers and economisers. Used by some 500 Steam-Users, and unanimously acknowledged to be "the Best and the only Safest, Absolutely High-Quality Boiler Compound in the Market."

"Perfectum Mica Non-Conducting Cement."—For externally coating Boilers, Steam-Pipes, etc., etc. A Most Perfect Non-Conductor. Quite Non-Inflammable, Non-Combustible, Non-Corrosive. Pronounced by numerous Steam-Users to be a "Matchless Non-Conductor, Simply Unsurpassed in Self-Adhesive, Lasting, and Non-Radiating properties."

"Herculean Compo."—The Strongest and the Most Effective Paint Remover in the World. Completely removes in one single application all oldest, hardest and thickest Paints, Tars, Dammars, Collin's Composition, and Grease from Wood-work, Iron-work, Stone-work, etc., without scraping, scrubbing, or burning.

"Cera-Vegetaline."—Purified Natural Vegetable solid Fat (Stearine), for Textile Sizing. An absolute perfection for weaving with maximum of production. Pronounced by Chemical Experts to be "a Perfect Tallow-Substitute, rich in Vegetable Stearine, Incomparably Superior to and Quite Different from Palmine and kindred solidified oils."

"Cottolain."—An Extract of Cotton itself, a most valuable Softener for Textile Sizing and Finishing.

ઉંચાં જરમન સીલવર તથા રૂપાંના વાસણોની ૪૦ વરસની જુની અને જાણીતી દુકાન.

અમારી દુકાને ચઢ ઉતર ભાવના ઘટમદાર વાસણો
ફીકાયતે મલે છે, તેમજ વરદી મુજબ બનાવી આપ-
વામાં આવે છે.

જરમન સીલવરમાં ઘણી જુદી જુદી જાતો
આવેછે. અમારે ત્યાં મધ્યમ દામે તદન અસલ
ચોખોજ માલ મલશે. નોકરો તેમજ બચ્ચાં-
ઓ પાસે પણ મંગાવવામાં ધાસ્તી નથી.

બજારમાં રાણી છાપના નામ હેઠલ
વેચાતો માલ પણ અમારે ત્યાં રૂ ૧૥
થી રતલ મલશે.

એ વતરોગે ઉંચી “સ્પેશી-
અલ” કુવાલીતીના વાસણો
ફક્ત અમારે ત્યાંજ મલશે,
જે એક વેળા વાપરવાથીજ
ખાતરી થશે.

ચેતવણી.

હમારો માલ કોઈ
પણ ફેરીઆને અમો વેચવા
આપતા નથી.

અમારા દરેક માલ ઉપર
અમારો “અફરગાંનીઆ” નો ટૂંક
માર્ક તપાસી લેજો.

કેટલાક વેપારીઓ તેમજ ફેરી-
આઓ જુના વપડાયલાં વાસણોને પાછાં
નવાં જેવાં કરી વેચે છે, જે ક્રીયા કામના
વપડાસમાં લેવાં ના રવા છે, તે ઉપર અમારાં
પારસી ધરાકોનું ખાસ ધ્યાન ખેંચે છીએ.

અમારો માલ નીચલે ટકાણે પણ મલશે:—

મુંબઈ—મેહેરજીભાઈ માણેકજી વજીરદાર, બજારગેટ,
અગીઆરીની પાસે.

દ્રામજી ખરશેદજી દોરદી, નવાં આતશખેહેરાંમની સામે, ધોબીતળાવ.

નવસારી—પાલનજી ફકીરજી દીગરીઆ.

સુરત—એલજી અસપનદીઆરજી, નાનપુરા.

વડોદરા—કંસારા પ્રેમાનંદ શીવલાલ.

રુતનજી જહાંગીર

FIRE LIFE.

THE ROYAL is the Largest
and Strongest FIRE INSURANCE
COMPANY in the world.

CLAIMS PAID EXCEED
£ 55,000,000.

INVESTED FUNDS EXCEED
£ 14,298,499.

FIRE INSURANCES

Effectuated at the Lowest
possible Rates.

LIFE BUSINESS

Of every class trans-
acted.

Greatly Reduced
Rates now in force.

Send for Prospectus & Particulars to

C. M. ROSS,

Bomlay Agents: —

Resident Secretary,

Messrs. T. H. MOORE & Co.,

Royal Insurance Buildings,

27, Hummum Street, Fort.

Church Gate St.

BOMBAY.

N. B.—Mofussil Agents wanted in unrepresented Districts.

SUN INSURANCE OFFICE.

FOUNDED 1710.

સન ઇન્સુરન્સ આફીસ.

સ્થાપી ૧૭૧૦ માં

વડી આફીસ:—૬૩, થ્રેડનીલ્લ સ્ટ્રીટ, લંડન, ઇ. સી.

૧૮૦૭ ની કુલે આવક... પાણિંડ ૧,૬૩૮,૪૬૬ રૂ. ૨,૪૫,૭૬,૮૮૦

કુલે ૫૨૬.

તા. ૩૧ મી ડીસેમ્બર ૧૮૮૭ સુધીમાં. { પાણિંડ ૨,૧૨૩,૮૩૦.
૩૫૫૫ ૩,૧૮,૫૮,૮૫૦.

તા. ૩૧ મી ડીસેમ્બર ૧૮૦૭ સુધીમાં. { પાણિંડ ૨,૭૬૪,૨૩૪.
૪૫૫૫ ૪,૧૪,૬૩,૫૧૦.

ડીરેક્ટરો:—

ફ્રેડરિક હેનરી નોરમન, એક્ઝવાયર, પ્રમુખ અને ખજાનગી.

ફ્રાંક ગવલીન, એક્ઝવાયર.

એડવર્ડ ડેન્ટ, એક્ઝવાયર.

વાઇકાંટ એમલીન.

લોર્ડ ફેબર.

આલફ્રેડ ફરકુલર, એક્ઝવાયર.

ધી એનરેબલ વીલીઅમ હેનરી ગોસચેન,

એડવર્ડ ચારલસ ગ્રેનફેલ, એક્ઝવાયર.

સર રીચર્ડ બીડલ્ફ મારટીન, બારોનેટ.

ધી એનરેબલ એલગરનન એચ. મીલસ.

સર લ્યુચ સી. જી. મોન્ટગોમેરી, બારોનેટ.

લોર્ડ હેનરી જી. આર. નેવીલ.

માલખરો રોબર્ટ પ્રેચાર, એક્ઝવાયર.

ધી એનરેબલ ચારલસ એલ. સ્કોટર-મુક.

લોર્ડ હર્મન્ટ સ્કોટ, ડી. એસ. એ.

ચારલસ એ સ્કોટ-મરે, એક્ઝવાયર.

એફ. એચ. મેલરશ, } એમીસન્ટ એકરેટરીઆ.
એફ. વાઇટ,

સી. એચ. બ્રીન,
એકરેટરી હીપાર્ટમેન્ટનો મેનેજર.

જી. એસ. મેનવેલ,

મેનેજર.

જ્યોરજ ઇ. મીડ,

સેક્રેટરી.

કસીમભાઈ ઇલરાહીમની કું.

એજન્ટો.

તા. ૪-૬ ફેબ્રુઆરી સ્ટ્રીટ, કોટ-મુખ્ય.

THE YOKOHAMA SPECIE BANK LIMITED.

ધી યોકોહામા સ્પેશી બેંક, લીમીટેડ.

આલબરટ બીલડીંગ, કોટે કોટ, મુંબઈ.

સ્થાપી—૧૮૮૦ માં

પગાર થયેલી થાપણ ચેન ૨,૪૦,૦૦,૦૦૦

રીઝર્વ ફંડ , ૧,૫૦,૦૦,૦૦૦

વડી આફીસ—યોકોહામા, જાપાન.

શાખાઓ અને આડતો.

આનંદમ્-હુશ્વેન.	હોંગકોંગ.	નાગાસાકી.	ચેકીંગ.
આનચન.	કોબી.	ન્યુચંગ.	શેહંગાહી.
ચેકુ.	લંડન.	ન્યુ ચોરક.	તાઈલીંગ.
દાધરેન. (ગાંધી.)	લીયાચોંગ.	આસાકા.	તોકીયા.
હુનકો.	લાયનસ.	રીયોજન(પોર્ટઆરથર)	ટીનટશીન.
હુનોહુલુ. (હાવાઈ.)	ફેંગતાઇન (મુકદ્દન)	સેન ક્રાનસીસકો	મુંબઈ.

લંડનના બેંકરો.

ધી બેંક ઓફ ઇંગ્લેન્ડ. ધી લંડન બેંક ઓફ ઇન્ડિયા, ધી લીમીટેડ,

ધી યુનીયન બેંક લંડન ઓફ સમીથસ બેંક લીમીટેડ,

ધી પારસ બેંક લીમીટેડ.

મુંબઈની આડત.

આણે ખાતાઓ અને શીક્ષક આનામનો ઉપર સારૂ વ્યાજ આપવામાં આવે છે, જેની સરત પુછપરછ કરવાથી જાણવામાં આવશે.

સંધર જમીનગીરીઓ ઉપર ધીરધાર કરવામાં આવે છે અને દરેક જાતનું બેંકીંગ અને એક્સચેન્જનું કામ કરવામાં આવે છે.

જાપાન અને દુનીયાનાં સઘના વેપારી મથકો ઉપર ડરાફ્ટો આપવામાં આવે છે.

K. KODAMA,
Manager,

Y. HARA,
Sub-Manager.

INTERNATIONAL BANKING CORPORATION.

ઇન્ટરનેશનલ બેંકીંગ કોર્પોરેશન.

વડી ઓફીસ:-ન્યુ યોરક.

યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ ઓફ અમેરીકા, ચીન, ફીલીપાઇન ટાયુઓ અને પનામાં ખાતાનાં શીસકલ એજન્ટો.

લરાયલી થાપન...	સોનાના ડાલર.
રીઝર્વ ફંડ તથા નહીં વેહેંચાયેલો નફો.	૩૨૫૦૦૦૦.૦૦
						૩૪૬૮૨૪૪.૫૫

લંડનની ઓફીસ:-થરેડ નીડલ હાઉસ, બીશપ ગેટ સ્ટ્રીટ, લંડન, ઇંગ્લેન્ડ.

શા ખા ઓ.

સુબર્બ	મનીલા	કોલોન	સીટી ઓફ મેક્સિકો
કલકત્તા	મીબુ	કોબી	વોશીંગટન
હાંગકાંગ	શેહેંગાહી	સેનફ્રાન્સીસકો	પનામા
કેન્ટોન	ચોકોહામા		

આ કોર્પોરેશન હુન્ડીઓ ખરીદે છે અને વેચે છે, લેટરસ ઓફ ક્રેડીટ આપે છે અને દરેક જાતનું બેંકીંગ અને એક્સચેન્જનું કામ કરે છે.

આહુ ડીપોઝીટ ખાતાં ઉઘાડવામાં આવે છે કે જે માટે રૂ. ૧૦૦૦ થી રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦ સુધી રોકાણની ખાફી ઉપર દર વર્ષે દર સેંકડે બે ટકા લેખેનું વ્યાજ આપવામાં આવે છે.

આંખી મુદતની ડીપોઝીટો બાર માસ માટેની અથવા તેા દુક મુદત માટેની લેવામાં આવે છે અને તેના વ્યાજના લાવો તથા શરતો બેંકમાં નીચે સહી કરનારને અરજ કરવાથી માલમ પડશે.

એફ. એચ. સીટન,

મેનેજર,

સુબર્બની ઓફીસ, ૪૨-૪૩, ચરચગેટ સ્ટ્રીટ.

NATIONAL BANK OF INDIA (LIMITED.)

નેશનલ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા, લીમીટેડ.

વડી આફીસ:—૧૭ બીંગલો સ્ટ્રીટ પીપીન લેનડન ઈ. સી.

નામની થાપણ...	... પાઉંડ ૧૨,૦૦,૦૦૦
ભરાયલી થાપણ ,, ૬,૦૦,૦૦૦
રીઝર્વ ફંડ ,, ૬,૦૦,૦૦૦

શા ખા ઓ.

કલકત્તા.	કાનપૂર.	મુંબઈ.	એડન.
મુંબઈ.	દીલી	ચીતાગોંગ.	સ્ટીમર પોર્ટ, એડન.
મધરાસ.	લાહોર.	કોલ્મો.	જામનગર.
કરાંચી:	દયુટીકોરીન.	કેનડી.	મોમબાસા.
અમરીતસર.	રંગુન.	નેવારા ઇલ્યા.	નધરોબી.
			એન્ટોબી.

લંડન મધેનાં બેંક રો.

બેંક ઓફ ઇંગ્લેન્ડ; નેશનલ પ્રોવીનશીયલ બેંક ઓફ ઇંગ્લેન્ડ લીમીટેડ; નેશનલ બેંક ઓફ સ્કોટલેન્ડ લી.

ચાલુ ડીપોઝીટ ખાતાંઓ.

આ બેંક સાથે ચાલુ ડીપોઝીટ (અનામત) ખાતાં રાખનારાઓને રૂપિયા ૧,૦૦,૦૦૦ સુધીની રકમો ઉપર દરરોજની બાકી કલ્કુલાતો વળતર, દર વરસે દર સેંકડે બે ટકાનું વ્યાજ આપવામાં આવે છે; પણ રૂ ૧,૦૦૦ ની અંદરની બાકી ઉપર વ્યાજ આપવામાં આવતું નથી. પણ વ્યાજ છ માસનું રૂ ૫ થી વધુ નહીં થાય તો વ્યાજ મળે નહીં.

હુડી પત્રીનું કામ.

આ બેંક, લંડન ઉપરની હુડીઓ તરત મુદતની અથવા તે વધતામાં વધતી છ માસની આપે છે, તેમજ ઇંગ્લેન્ડ, સ્કોટલેન્ડ તથા આયર્લેન્ડનાં બીજાં શહેરો ઉપર તરત મુદતની આપે છે. વળી તે ખોતાની શાખાઓ તથા આડેના ઉપર પણ હુડી આપે છે, અને મુસાફરોના ઉપયોગ માટે હુન્થાના સંઘના ભાગ ઉપર ચાલતી સરકયુલર નોટોબી આપે છે.

આડતનું કામ.

ખોતાના ધરાકોના શેરો તથા સરકારી લેનો ખોતાની પાસે આ બેંક સલામત રાખવા માટે લે છે અને જ્યારે એ કાગળમાં પાછાં ધરાકો આપે ત્યારે તેનાં નામની કીમત ઉપર સેંકડે બે ટકા કમીશન લે છે. લેન તેમજ શેરો ઉપરનું વ્યાજ બેંક ઉધરાની આપે છે અને જે રકમ ભેગી થાય તે ઉપર સેંકડે બે ટકા કમીશન લે છે, સરકારી લેન તેમજ બીજાં કાગળમાં વગેરે વેચવા તથા લેવામાં આવે છે અને જેટલી રકમ ખરચાઈ અથવા ભેગી થઈ હોય તે ઉપર સેંકડે બે ટકા કમીશન લે છે.

ફીક્સ ડીપોઝીટસ.

ખાંધી મુદતના પદસાને સાર બેંકમાં ખર્ચ કરવાથી કહેતામાં આવશે.

હેરી. એચ. જોન્સન,

મેનેજર,

HONGKONG & SHANGHAI BANKING CORPORATION.

હાંગકોંગ એન્ડ શેંગાહી બેંકીંગ કોર્પોરેશન.

ભરાયલી થાપણ	ડા. ૧૫,૦૦૦,૦૦૦
માલિકોની જોખમદારીના બાકી	,, ૧૫,૦૦૦,૦૦૦
સીલવર રીઝર્વ ફંડ	,, ૧૪,૦૦૦,૦૦૦
ગોલ્ડ રીઝર્વ ફંડ	પાઉન્ડ ૧,૫૦૦,૦૦૦

ડાયરેક્ટરોની કોર્ટ અને હેડ ઓફીસ—હાંગકોંગ.

જે. આર. એમ. સ્મીથ—વડો મેનેજર.

લંડનના સરારો—લંડન એન્ડ કાઉન્ટી બેંકીંગ કું. લી.

લંડનની કમીટી.

સર થોમસ જેક્શન ખારોનેટ—ચેરમેન.

કારલ મેચર, એસ્કવાયર (ઈંગ્લેન્ડની નેશનલ બેંકના ડાયરેક્ટર.)

વીલીઅમ ગેયર રેથબોન, એસ્કવાયર (પી. એન્ડ એ. કું. પનીના ડાયરેક્ટર.)

સર યુએન કેમેરાન, કે. સી. એમ. હ.

એ. એમ. ટાઉનસેન્ડ, એસ્કવાયર. } લંડનના મેનેજરો.
સી. એસ. એડીસ, એસ્કવાયર.

શાખા અને આડતો.

લંડન, હાંગકોંગ, શેહેંગાહી, એમોય, બેંગકોક, બટેમીઆ, મુંબઈ, કલકત્તા, કોલમ્બો, કુઆલિ, હેમખરગ, હેનકાઉ, કોબે, ઇલો ઇલો, લાયનસ, મનીલા, નાગાસાકી, ન્યુ યોરક, પેકીંગ, પીનાંગ, રંગુન, શેઝિંગ, સેન્ટ ફ્રાન્સીસકો, સીંગાપોર, સરથાયા, તીનતરીન અને થોકોહામા.

મુંબઈની આડત.

ચાલુ હીસાબપર દરરોજની બાકી ઉપર દર વરસે, જે રૂ. ૧,૦૦૦ ની અંદર ન હોય અને રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦ થી વધારે નહી હોય તો સેંકડે બે ટકાનું વ્યાજ આપવામાં આવે છે. પણ જે દર છ માસે એનું વ્યાજ રૂ. ૫) જેટલું નહીં હોય ત્યારે તે અપાતું નથી.

નાણાંઓ સરતે શીક્સડ વખત સુધી દીપાણ્ટ ઉપર લેવાનું અરજી કરવાથી જણાવવામાં આવશે.

સંઘર જાનીનગીરીપર નાણાં ધીરવામાં આવે છે અને ખીલો ખરીદવામાં આવે છે તથા દરેક જાતનું શરારી તેમજ વટાવને લગતું કામકાજ થાય છે.

યુરોપ, હીંદુસ્તાન, આસ્ટ્રેલીઆ, અમેરીકા, ચીન અને જાપાનના મુખ્ય વેપારના મથકો ઉપર તથા લંડનમાં દરાફતો આવે છે.

સી. એચ. વીલસન,

એજન્ટ.

નંબર ૫, ચરચગેટ સ્ટ્રીટ, મુંબઈ.

THE MERCANTILE BANK OF INDIA LIMITED.

મરકનટાઇલ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા લીમીટેડ.

નાં ૨૨, એસપલેનેડ રોડ, મુંબઈ.

સત્તા આપેલી થાપણ.....પાઉંડ	૧,૫૮૦,૦૦૦
શેરો ભરાયલી થાપણ	" ૧,૧૨૫,૦૦૦
પુરી ભરાયલી થાપણ.....	" ૫૬૨,૫૦૦
ભાગીદારોની રીઝર્વ જોખમદારી.....	" ૫૬૨,૫૦૦
રીઝર્વ ફંડ	" ૨૧૦,૦૦૦

વડી આફીસ—૪૦ થરેડનીડલ સ્ટ્રીટ, લંડન ઇ. સી.

લંડનના બેંકરો

ધી બેંક ઓફ ઇંગ્લંડ, ધી લંડન જોઇન્ટ સ્ટોક બેંક.

શાખાઓ અને આડતો.

મુંબઈ, કરાચી, કલકત્તા, મધરાસ, કોલંબો, કાંડી, ગોલ, સીંગાપોર,
હાંગકોંગ, પીનાંગ અને શંગાહી.

આ બેંક પોતાની શાખા તથા આડતો ઉપર હુડી આપે છે તથા હુડીનાં નાણાં ઉધરાવી આપે છે અને મુસાફરો માટે લેટરસ ઓફ ક્રેડીટ આપે છે.

આહુ ડીપોઝીટ રાખનારાઓને રૂ ૧,૦૦,૦૦૦ સુધીની રકમો ઉપર દરરોજની બાકી કહાડતા જરૂર દર વરસે દર સેંકડે બે ટકાનું વ્યાજ આપવામાં આવે છે પણ રૂ ૧૦૦૦ની અંદરની બાકી ઉપર વ્યાજ આપવામાં આવતું નથી. રૂ ૧,૦૦,૦૦૦ કરતાં વધુ રકમના વ્યાજના ભાવો અરજ કરવાથી નક્કી કરવામાં આવશે.

બાંધી મુદતની બાર માસની અથવા તેથી ઓછી મુદતની ડીપોઝીટ માટેના વ્યાજના ભાવો અરજ કરવાથી નક્કી થઈ શકશે.

વળી બેંક હિંદુસ્તાનની અથવા બીજી સરકારોની લોનો ખરીદ કરી અથવા વેચી આપે છે. તેમજ પગાર, પેનસન, વેડુંચણી અને વ્યાજ ઉધરાવે છે, અને જો વસુલ થયેલી રકમ બેંકની મારફતે હુડી લઈ મોકલવામાં આવે તો તે ઉપર કમીશન કશું લેતી નથી.

બેંક વળી સરકારી લોન તથા કંપનીઓના શેરો વગેરે સલામત રાખવા લે છે, અને તે ઉપરનું વ્યાજ નીચલે ભાવે ઉધરાવે છે:—

કમીશન.

હિંદુસ્તાનમાં મૂકવું હોય તો દર સેંકડે.....	૦૧ ટકો.
સલામતી માટે રાખેલી લોનો કે શેરો પાછા આપતી વેળા સેંકડે.....	૦૧ ટકો.
હિંદુસ્તાનમાં વેચેલા શેરો અથવા લોનોનું નાણું આપતી વેળા સેંકડે.....	૦૧ ટકો.

જેમ્સ સ્તુઅર્ટ,

મેનેજર.

સારી જીખ.

સાફ પાચન.

નીરોગી કાળજી (લીવર).

આલોક મગજ.

મજબુત જ્ઞાનતંતુ.

આ બધાની કીંમત મોટી મેલત કરતાં વધારે છે અને આ બધું સુખ આયરસ સારસા-પેરીલાની એક બાટલી અગર આયરસ ગોળીઓની નાની બાટલી લીધાથી મળે છે. આવી એ શુભકારક દવાઓ પૈસા આપીને ખરીદવા જેવી બીજી કોઈ નથી.

તમને જીખ સારી રીતે લાગતી નહીં હોય, તમારું પાચન બરાબર ન હોય, અને તમને મબળાઈ અને નાતવાની લાગતી હોય, તો તમોએ

DR. AYER'S SARSAPARILLA

ડા૦ આયરસ સારસાપેરીલા લેવાનું જોઈએ.

લોહી માંહેની બધી અશુદ્ધતા આ દવાથી નીકળી જાય છે અને લોહી ઘણું લાલ અને તાકાદવાળું થાય છે, તેથી જ્ઞાનતંતુમાં પણ શક્તિ અને તાકાદ આવે છે. તમે જરા માંદા હોવ કે બહુ બીમાર હોવ, તમે નાના હોવ કે વૃદ્ધ હોવ, શ્રીમંત હોવ કે ગરીબ હોવ અને તમારી માંદગી જોઈએ તેટલી ઘણી હોય, તોપણ ડા૦ આયરસ સારસાપેરીલાથી તમારી તબીયત પ્રથમ જેવી તનદરોસત અને સારી થશે, એમાં કશો શક નથી.

બનાવનાર, ડાક્ટર જી. સી. આયર અને કંપની, :

લોવેલ, મેસ, યુનાઇટેડ સ્ટેટસ ઓફ અમેરિકા.

HEALTH FOR ALL.

HOLLOWAYS PILLS & OINTMENT

સર્વેને વાસ્તે તનદરોસ્તી.

ગોળીઓ—લોહીને સાફ કરે છે અને કલેજ, ફેફસાં, પીશાબના તથા જાંઘાના અવ-યવોને સુધારે છે તેથી નબળા બાંધાનાં તથા નબળી તનદરોસ્તીવાલાં માણસોને પુર તનદરોસ્તી આપે છે, તથા ઓરત જાતના તરેહવાર દરદોને વાસ્તે એ ગોળીઓ ઘણી અકશીર છે. બચાંઓને તથા બુજરોગોને વાસ્તે એ ગોળીનું કંઈ મુલજ નહીં થાય.

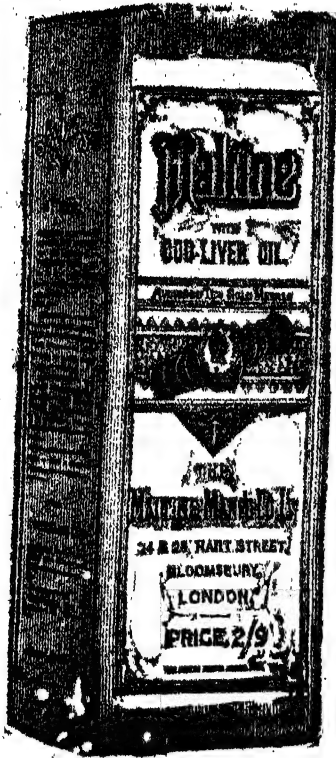
અલમ—ખરાબ થએલા પગો, બગડેલી છાતી, જુના જખમો, ગુમડાં તથા પુલાઓને વાસ્તે સહીસરસ ઉપાય છે. નજલો તથા વાને વાસ્તે પ્રખ્યાત છે અને છાતીની અંદરની અડચણ દુર કરવામાં એની ખરાબર કોઈબી દવા નથી, સુન્નેલાં ગળાં, સસની, ઠંસો અને સરકમ તથા અરશુલા અને સફળાં ચાંમડીનાં દરદો ઉપર કોઈબી બીજી દવા એની ખરાબરી કરી શકે નહીં અને નકર થએલા સાંધાના ઉપર એ એક જાદુઈ અસર કરે છે.

એ દવા ફક્ત થામસ હાલોવેના કારખાનામાં બને છે—તેનું ટેકાણું—૭૮ ન્યુ ઓક્સફર્ડ સ્ટ્રીટ, (આગળું પૃથ્થ ઓક્સફર્ડ સ્ટ્રીટ,) લન્ડન.

એની કીંમત—એક શીલીંગ ટ્રોહડ પેન્સ, બે શીલીંગ નવ પેન્સ, ચાર શીલીંગ છ પેન્સ, ૧૧ શીલીંગ, ૨૨ શીલીંગ અને ૩૩ શીલીંગ. એક પેટી અથવા દાખરી સમલા દુનીઆના દવા વેચનારાઓને લાંબી મલશે.

ખરીદદરોએ દરેક દાખરીઓ ઉપરનાં કવરો તપાસીને લેવાં કે તે ઉપર નંબર ૩૩૫, ઓક્સફર્ડ સ્ટ્રીટ ન્યુ ઓક્સ સરનામું લખેલું હોય તે જોવું.

“MALTINE” WITH COD LIVER OIL.

The curative and constructive influence of Cod Liver Oil in malnutrition, rickets, consumption and wasting diseases, are too well known to need recapitulation, and in the “MALTINE” preparation it reaches its highest point of dietetic efficiency.

“MALTINE” with Cod Liver Oil contains 30 per cent of the purest Norwegian oil perfectly incorporated in the “Maltine” and is absolutely palatable.

Combined with “MALTINE” it forms a complete diet rich in phosphates and flesh forming material, and is fully assimilated by even the weakest systems.

It rapidly builds up the constitution and is recognised as a standard product by the medical profession throughout the world.

When ordering please ask for “MALTINE” and COD LIVER OIL, and see that the word “MALTINE” is on the bottle and wrapper.

THE MALTINE MANUFACTURING Co., Ltd.
24 & 25 HART STREET, BLOOMSBURY, LONDON.

કોડલીવર ઓઈલ સાથનું “મોલટાઈન”

સર્વેને જાણીતી વાત છે કે બદ્દહજમી, નળજાઈ, ખંધ, અને ધાતુ વીકારને લગતા સઘળાં રોગો ઉપર કોડલીવર ઓઈલ એક રામબાણ ઇલાજ છે, વળી મોલટાઈન સાથે મેળવેલું કોડલીવર ઓઈલ તો ખોરાક હજમ કરવામાં સર્વોત્તમ માલમ પડ્યું છે.

મોલટાઈનમાં ૩૦ ટકા ચોખ્ખું નોર્વેજીયને કોડલીવર ઓઈલ છે અને તે ઘણુંજ સ્વાદીય લાગે છે.

મોલટાઈન સાથે મેળવેલું કોડલીવર ઓઈલ માંસના લોચાને પુષ્ટી આપે છે તેમજ નળજા બાંધાવાળા માણસો પણ તે પાચન કરી શકે છે, તથા એ લીધાથી શરીરનો બાંધો ખીલે છે. દુન્યાનાં સર્વે મહાન ડોક્ટરોએ પણ તેને ખાતરીપૂર્વક ઉપાય તરીકે જાહેર કરેલું છે.

જ્યારેથી મોલટાઈન સાથનું કોડલીવર ઓઈલ માગો ત્યારે શીશી ઉપર તેમજ તેનાં કવર ઉપર “મોલટાઈન” શબ્દ લખેલો જોજો.

ધી મોલટાઈન મેન્યુફેક્ચરીંગ કંપની, લીમીટેડ,
૨૪-૨૫, હાર્ટ સ્ટ્રીટ, બ્લુમ્સબરી-લંડન.

MAYPOLE SOAP FOR HOME DYEING.

THE ART of DRESSING

most Ladies and MAY-

means for all.

WELL is understood by

POLE soap furnishes the

What we wish to convey by this statement is:—that to buy new things for every change in colour dictated by fashion is extravagant, and for most people impracticable. It is also unnecessary, when by use of **MAYPOLE** soap you can **DYE AT HOME** in **15 Minutes**, to the most delicate shade or colour, your Blouses, Laces, Silks, Satins, Gloves Ribbons, Scarves, Feathers, Lingerie, Curtains, &c.

**NO MESS. NO TROUBLE.
WON'T WASH OUT OR FADE.**

COLOURS STOCKED.

ECRU, CREAM, PINK, SALMON PINK, SCARLET, CERISE, CRIMSON, CARDINAL, TERRA COTTA, FAWN, NUT BROWN, DARK BROWN, CANARY, ORANGE, HELIOTROPE, DARK GREEN, MAUVE, LIGHT BLUE, NAVY BLUE, PURPLE, PLUM, MAROON, ALOE GREEN, BLACK.

SOLD EVERYWHERE.

The MAYPOLE COMPANY (1899) Ltd.,

17, CUMMING STREET, KING'S CROSS, LONDON, N.

SEND FOR OUR FREE PAMPHLET, "THE PERFECTION OF HOME DYEING."

ઘરવતુ રંગવાનો "મેપોલ સાબુ"

ઘણી બાનુઓ ઘરી સરસ રીતે કપડાનો સંગાર કરવાનો હુનર સમજે છે, તેને માટે મેપોલ સાબુ સઘલા સાધણો પુરા પાડે છે, જે વીણે એમે એટલુંજ કઢીએ છે કે દરેક નવી સીઝનમાં કપડાની ફેશનમાં જે જુદા જુદા ફેરફારો થાય છે તેની વખતે એવા ફેશનેબલ કપડાં ખરીડવા એ લખણપણું, મોંઠે ભાગે તેમ બનવું અશક્ય અને વળી બીનજરૂરનું છે. તેનું કારણ એ કે મેપોલ સાબુ વાપરવાથી તમે ઘરમાં ૧૫ મીનીટની અંદર જેવાં માંગા, તેવા બીકટ રંગો તમારા કપડાં જેવાં કે સારી, લેસ, રેશમી તથા સાતીનનાં કપડાં, મોન્જ, ડગલા, પાટલુન વગેરે વગેરે, પર આપી શકશો.

કાંઈથી બગડતું નથી, જાજી ખરપટ તથા મેહનત પડતી નથી,

અને વળી રંગ નીકલી જઈ જા'ઓ પડતો નથી.

નીચલા રંગના સાબુઓ દરેક ઢેકાણેથી વેચાતા મલશે :—

એકું, ક્રીમ, ગુલાબી, સામન ગુલાબી, કીરમજી, સેરાઈઝ, ગુલાબી, કારડીનલ, ટેરા, કોટા હરણના બચાનો રંગ, 'નટ બ્રાઉન' ભુરો, ઘેરો ભુરો, સેહજ પીલો, નારંગયા, હેલીયોત્રોપ, ભુરો લીલો, મોવ, સહેજ જલુ, નેવી જલુ, જાંબુરો, લલમ, માશન, ઘેરો લીલો, કાળો.

ધી મે પો લ કં પ ની (૧૮૯૯) લી મી ટે ડ,

૧૭, ક્યુમીંગ સ્ટ્રીટ, કીંગ્સ ક્રોસ, લનડન, એન.

"પરફેક્શન ઓફ હોમ-ડયિંગ" ની બુક મંગાવવાથી મોકલવામાં આવશે.

“પઈસા આપ્યે પણ ભેદ નહી આપ્યે.”

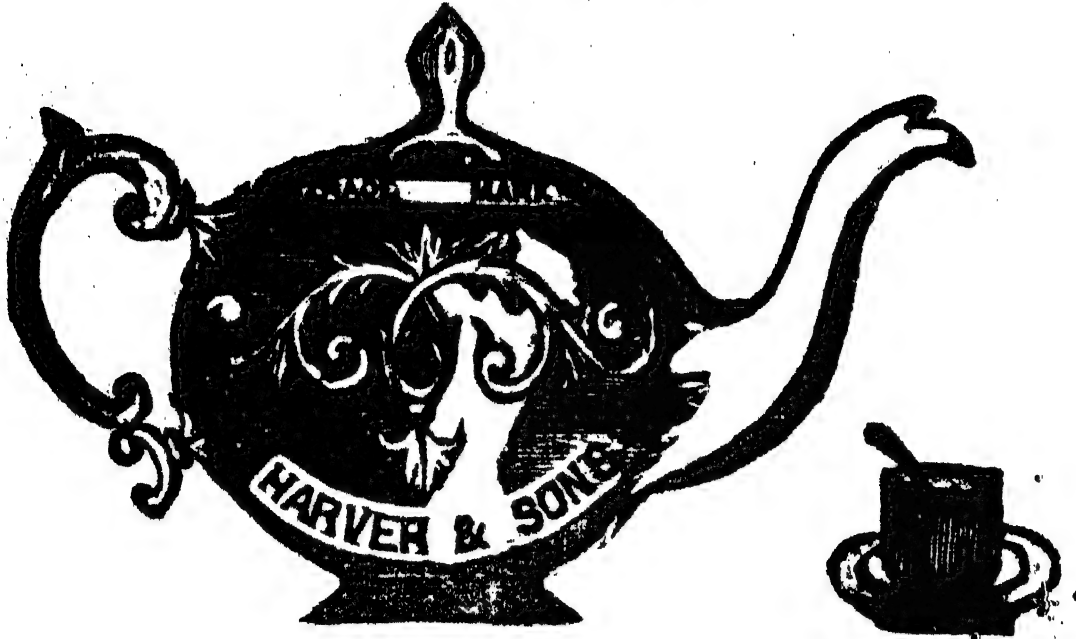

“મારા વાલ કેમ વધવા તેનો બુલાસો ધણો ટુંક છે. બેહેન શારીન, તમેને ખબર છે કે બે વરસપર તમે મારા ટુંકા-ફૂમકા બાલ જોઈ મારી મશકેરી કરતાં હતાં? મારું માથું બાલથી ભરેલું દેખાડવાને તરેહવાર કપાચો લેતી હતી અને મારા બાલ વધારવાને જે કાઈ કહે તે કરતી, પણ સંધળા મારા પઈસા અને મહેનત નીશકળ ગયાં. મોટી વડાઈથી છપાતાં તેલ, અરક, અને પોમેતમની તારીફ સાંભળી મેં સવળાં વાપડ્યાં, પણ ફાકટ. એક દીવસે મારા હાથમાં એક રોજી પત્ર આવ્યું તેમાં “ઝરીના કેનથરેદીન ટોનીક” હેર આઈલિની બહેર ખબર વાંચી. મેં તે સેવટને માટે અજમાવા ધાર્યું. મેં વીચાર કીધો કે જે એમાં “ફેલ” થઈતો પછે કાઈ જાણુસપર પઈસા ખરચવો નહીં. સવા રૂપીયાવાળી મોટી બાટલી માદન સન્સવાળાઓને ત્યાંથી મંગાવી. એ તેલ તો અડવાડ્યામાં ત્રણ કે ચાર વખતજ લગાડવા ફામાવ્યું છે તેમ મેં લગાડવા માંડ્યું. પહેલી સીસીથીજ મને ફાયદો જણાયો. ખારો નીખ જતાંજ રહ્યાં. બાલ પોચા નરમ અને ચલકતા થવા લાગ્યા. બીજા તેલ લગાડતાં મારું માથું ચીકણું થઈ રહેતું તેને બદલે આ તેલથી બાલ નરમ અને છુટા રહેવા લાગ્યા અને જેમ જેમ વાપરતી ગઈતેમ તેમ મને ધણો ફાયદો થયો. બાલ વધવા લાગ્યા, એટલુંજ નહીં પણ માથાનો દુખારોળી જતો રહ્યો, એ મને ધણો મોટો ફાયદો થયો. મને લાભ લાગ્યો કે એ તેલ દરરોજ લગાડું, પણ મને કહેવામાં આવ્યાથી દરરોજ લગાડવાને માટે ‘ઝરીના રેડ રોજ હેર આઈલિ’ કે ઝરીના જસમીન હેર ટોનીક આવે છે તે વડે દરરોજ બાલ હોરું છું તેથી જે દીને બાલ વધવાનું તેલ નહીં લગાડું તે દીવસે કપલાં બને તેલમાંથી જે મને બાલે તે તેલથી બાલ હમેશાં સાફ કરું છું. એ પ્રમાણે બાલની મેં જતન રાખી તેનું પરિણામ તમે જુઓ છો તેનું આવ્યું. હવે મારા બાલ વધપર રહ્યા છે, તેથી કેનથરેદીન ટોનીક હેર આઈલિ ફક્ત આઠ દીવસમાં એકવાર લગાડું છું અને બીજા દહાડા કપલાં હેર આઈલિ વાપડું છું. “ન્યુસ પેપર” તો હમારે ત્યાં રોજ આવે છે, પણ બહેર ખબર વાંચે કાણ કે ખબર પડે! મારા સોરાબ એક દીને તેમાંજ છપાંચી “ફ્લોરલ હેર દુધ” ની તારીફ વાંચવા બેઠો. તે તારીફથી કાણે કાંઈકી કે વેલાતના લેનસેટ નામના વર્તક પત્ર-તંમજ બોસટીક હીલ જેવાં નામીયા રશાયણીઓએ! હેરદુધ સાંજે ફરવા જતી વખતે બાલપર છાંતી થશે હોરી નામું છું, તેથી તાળવાને અને આંખને અંધી થડક વળે છે કે બોલવાની વાત નહીં. પણ એના ખુસ મોહોદમની મીઠી લમપટ તો જાણે આખા ઓરડાને બેડેક બેડેક કરી મેલે છે, એટલુંજ નહીં પણ બાલની વધ જાળવી રાખવાને એનો ધણો ટેકો છે. વળી મારે કહેતાં બુઝવું નહીં જઈએ કે રેડ રોજ હેર આઈલિથી જેમ ગુલામની મીઠી ખુશખો માથામાં પમરી રહે છે, તેમ જેસમીન હેર આઈલિથી તો અંબેલી અને બટ મોઢરાનો મનોરંજક સુગંધ વ્યાપી રહે છે. એવાં એ તેલ સોહોરમદાર છે. તમે જુઓ બેહેન, કે મારા બાલ વધારવાના તલેસમ ઉપલી ત્રણ જણુસા છે. એ તેલ કાફરેડ મારકીટ આગલ અખદુલ રહેમાન સ્ત્રીટમાં અસલ માદનના દવાખાનામાંથી મંગાડું. મને કહેવામાં આવ્યું છે કે એ તેલોની નકલ નીકળી છે તેથી ઝરીના નામ જોઈનેજ લેઉં છું.”

માદન સન્સની કંપની!

કરાફરડ મારકીટ-મુંબઈ.

વાંચો, ધીઆનથી વાંચો. હારવર સન

યાહ! યાહ!! યાહ!!!

ચાહેના વેપારી હારવર સન શું કહેવા માગે છે તે? તે શું.

તે એ કે આજકાલ લખો આદમીઓ શું ચાહેના કે આવા દરેક જન એક સારું કપ ચાહતું પીવા માંગે છે અને તેથી વળી સસતું. તેવા ધણીઓને માટે હારવર સને પોતાના જાતી અને લાંબા અનુભવથી સીધું કરેલું પોતાનું દરેક કુટુંબોમાં પસંદ પડતું બરોડન મીક્ષચર ચાહેતું પડીકું વાપરવાને ભલામણ કરે છે, એથી કાયદો શું થાય છે તે સાંભલો. પીનાર ધણી આક આનાની નજીવી કીંમત આપી એક રતલ ચાહ મેલવે છે, કે જે ચાહ રંગ અને ખુશખોમાં તમારી ચાહ તેવી મોઢી ચાહ કરતાં પીનારને લેહજત આપી તેના ખર્ચેલા જેસા હવાલ કરે છે. એ ચાહનો ટરેડ મારક ઉપલા નમુના પ્રમાણે તપાસી લેવો.

ગુલાબી પેકેટવાલું કાટલી છાપતું બરોડન મીક્ષચર. એ ઉપરાંત તરેહોવાર જાતની અને ભાવની ચાહ હમારી દરેક સાખાઓમાંથી બજાર કરતાં ધણાજ ઓછા ભાવે મનપસંદ માલ મલશે. જેવી કે કાંઝાવેલી, સીલોન, દારજીલીંગ, અને ચીનાઈ પણ મલશે; જેના નામ ફેમીલી મીક્ષચર, ફ્રેઝન્ટ કાંગો, રાયલ મીક્ષચર, રોઝ પીકો, રોઝ દસ્ત, ઓરેન્જ દસ્ત, ખ્યોર સીલોન દસ્ત વગેરે.

એ સીવાય કાફી ખ્યોર સીલોનની પણ મલશે. રતલી, અરધા રતલી તથા પા રતલી ખાસ દીનમાં. ભાવ રૂ. ૧, ૦૫, ૦૧, આએ કાફી ખુદ હમારે હાથે સાંચામાં જીજી ઇનજીન પાવરથી દલવામાં આવે છે. દરેક વેપારીઓને મોટા દીસકાઉન્ટ સાથે હમારો દરેક માલ પુરો પાડવામાં આવશે.

ઠંકાણું—ધોલીતલાવ-આંચ, કોટ વાછાગાંધી બીલડીંગ, બજારગેટ તથા કોટની તરકારી બજાર, વધુ માટે ધણીને લખો.

પ્રાપ્ત લીસ્ટ મફત મોકલવામાં આવશે.

હારવર સન—કારખાનું—ધોલીતલાવ.

ડાક્ટર કરામજી જવણજી પટેલ,

(એલ. આર. સી. પી. લંડન.)

લનહનની નેશનલ ડન્ટલ આસપીટાલના

દાંતના ડાક્ટર.

દાંતને લગતું સરવે પ્રકારનું કામ ઈંગરેજી તથા અમેરીકન રીત પ્રમાણે ખાસ વેલાતથી શીખીને આવ્યા છે. દાંત કોહવાથી થતું દરદ તરતજ મટાડી તેમાં પડેલા ખાડા ખરાં સોનાએ વીજલીથી ચાલતા સાંચાની મદદથી પુરવામાં આવેછે જેથી દાંત ફરીથી દુખતા નથી, અને પુરેલું ફરીથી કઢી પણ નીકલી આવતું નથી.

અતીશય સહેલા દાંતને એક નવી દવા લગાડી તથા “ લાર્જીંગ ગેસ ” સુંઘાડી વગર દરદ થવે કાહાડવામાં આવે છે.

નવા દાંત તદ્દનજ નત નતની નવી રીતે પ્રમાણે બનાવવામાં આવે છે, જેથી મોઢામાં કાંઈપણ દુઃખ થતું નથી, સરવે ખોરાક આવી શકાય છે, અને બદહજમી થતી મટી જાય છે.

આડા અતારા દાંતને વગર દરદ થવે એક સરખા સીધા કરવામાં આવે છે.

દાંતપર બાઝતી પથરી કહાડી નાંખી કાંઈપણ ઇજા થયા વગર નવી રીતે સાંચાથી સાફ કરવામાં આવે છે, જેથી મોઢામાંથી નીકલતો વાસ બંધ થાય છે, પારા મજબુત થાય છે, અને દાંત હાલતા અટકેછે.

સરવે કામ વીજલીથી ચાલતા તથા બીજા સાંચાઓની મદદથી કરવામાં આવે છે.

ટેકાણું-૩, ચર્ચગેટ સ્ટ્રીટ—કોલ—મુંબઈ.

કાપડ ખરીદવાનું ભરૂસેદાર ખાતું.

સુતરાઉ, ગરમ અને ફેનસી કાપડ, રેલવે રગ્સ, સ્કૉચ મદસ, ખરનુસ, કાઉનારપેન્ટસ તથા મોજા, રૂમાલ, ગંજીકરાક વીગેરે તદ્દન ખાતરીનો અને સરસ તેસ્તથી સીલેક્ટ કીધેલો. માલ હુમેશાં ઘણા કીફાયત લાવે અમારે ત્યાંથી મળશે.

અમારૂં શીવવાનું ખાતું ઘણાં અનુભવી કટરની દેખરેખ હેઠળ ચાલે છે.

દારાશાહ પાલનજી શેઠના;

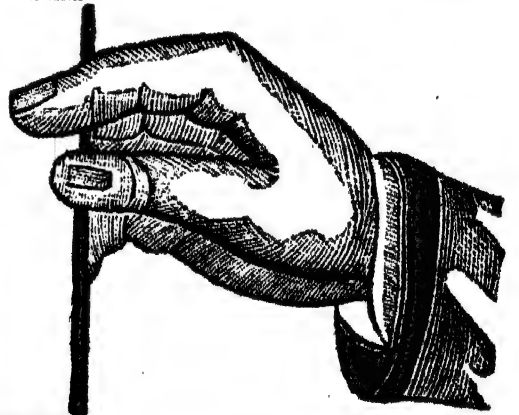
મેસરસ તલાતી કુંઠ પાસે, ૧૩૮ બજારગેટ સ્પ્રિંગફોર્ડ.

દાંતના ડાક્ટર

ડા ક ટ ર

પીરોજશાહ પાલનજી

હેકાણું—ધોલીતલાવ, નાં ૮૭.

દાંતનાં સરવે દરદ વતરેગે દાંતને લગતું સરવે કામ ખાતરી પુરવક કરી આપવામાં આવે છે, નવાં દાંત નવીજ કળા પ્રમાણે શોભઈતા તથા તેમાંથી વગર દરદે અવાઈ શકાય એવા અને છે.

ભાવ કીફાયત.

જાહેર અભીપ્રાય.

માથાનો ચાલુ દુખારો, મગજની ગરમી, નાકના બુદ્ધા બુદ્ધા રોગો, અને સલેખમ વીગેરે ઉપર અજમાવેલો.

ખાતરી ભરેલો સેહુલો ઉપાય

એજ છે કે કાલખાદેવીવાળા રૂસ્તમજી નસરવાનજી જરીવાળાને ત્યાંથી ઉંચી મદાસી તપખીર લાવી તેનો ઉપયોગ કરવો. અનુભવ ઉપરથી એમ સાબીત થયું છે કે આ તપખીર મગજના સરવે રોગોને ઘણીજ ઝડપથી મટાડે છે.

રૂસ્તમજી નસરવાનજી જરીવાળા,

કાલખાદેવી, મુંબઈ.

રજીસ્ટર નંબર ૧૮૦ વાળી

રૉયલ ટૉનીક પીલ્સ.

(તાકાત આપનારી વનસ્પતીની ગોળીઓ.)

આ ગોળીઓ કેશર-કસ્તુરી-અંબર વીગેરે દેશી ઝીડપાલામાંથી બનાવવામાં આવી છે. લોહી સુધારી પાચન શક્તી વધારી ધાતુને પુષ્ટ કરી તાકાત આપે છે. દરેક પ્રકારની નબળાઈ દુર કરી પુરુષાતન આપે છે તથા ગયલી મરદાઈ પાછી બક્ષે છે. સ્વપ્નામાં કે પીશાબમાં જતી ધાતુ બંધ કરી વીર્ય વીકારનાં શુભ દરદો મટાડે છે. સાંધામાં થતી કળતર, હાથ, પગ તથા કમરનો દુઃખાવો, છાતીમાં થતો ક્રમ વિગેરે દરદોપર બહુ અસર કરે છે.

નબળી પડેલી સ્ત્રીઓનું લોહી સુધારી તંદુરસ્તી આપી મર્બ ધારણ થવા યોગ્ય બનાવે છે.

કીંમત ૩૦) ગોળીની બાટલીનો રૂ. ૧-૪-૦

ઇફેક્ટીવ પરગેટીવ પીલ્સ.

(ગુલાબની ગોળીઓ.)

આ ગોળીઓ એટલી તો અસરકારક છે કે પેટમાંનો મેલ, મળદ્રારા કહાડી નાંખી પેટ નિમળ રાખી તંદુરસ્તી બક્ષે છે. તે ઉપરાંત અછરણ પેટનો વાયુ વિગેરે મટાડી, કબજાઆત તોડી દસ્ત નિયમીત ખુલાશાથી લાવે છે.

કીંમત બાટલીના રૂ. ૦-૮-૦.

“રોયલ ટોનિક” (આંખના દરદો માટે)
આંખનું આવવું અને તેનાથી ઉત્પન્ન થનારા ખીલ, દર વખતે સ્ત્રીપણ આવવા, પાણીનું ગળવું, ઝાંખ, તરતની બંધાયેલી છારી, ઉન્ન-ગરો અથવા ગરમીથી આંખનું લાલ થવું વિગેરે આંખના તમામ દરદો મટાડી થંડક આપી આંખને નિરોગી બનાવે છે અને ભવિષ્યમાં થનારાં આંખના દરદોનો અટકાવ કરી ઝાંખ મટાડી, તેજ વધારે છે.

કીંમત બાટલીનો રૂ. ૧-૦-૦

છરોલીયમ હેર ઓઇલ.

આ ખુશબોદાર “છરોલીયમ હેર ઓઇલ” ગમે તેવા બચ્છડ વાળને નરમ શુંવાળા બનાવી ખરી પડતા અટકાવી એકદમ વાળનો વધારો કરે છે. કીંમત બાટલીનો રૂ. ૧-૦-૦

ઓરીશ ટુથ પાવડર (દાંતનું મંજન)

આ ખુશબોદાર દાંત મંજન દાંતમાંથી નીકળતું મોહી બંધ કરી, દાંતને સડતા અટકાવી, પીઠીઆ મજબુત કરે છે અને મોઢામાંથી નીકળતી ખરાબ વાસ દુર કરી દાંતને હીલતા અટકાવી સાફ ચકચકીત બનાવે છે.

કીંમત બાટલીના રૂ. ૦-૮-૦.

મુનીવર્સલ પેનખામ.

ગમે તેટલા લાંબા વખતનો સંધીવા અને તેને લગતા ખીજ દરદો જેવા કે લકવો, મંજ-તાંતુના દરદો, કમરનું ઝલાઈ જવું, બરડાનું ફાટ ફાટ થવું, શરદી તથા પીતથી માથાનું દુખવું, શલેખમ, લચક, સોજો, દાંતનો દુઃખાવો, હાથ પગમાં થતી ત્રોડ વિગેરે દરદોપર તરતજ અસર કરે છે એટલુંજ નહીં પણ છાતી તથા પાંસળીના દુઃખાવાપર એનો ઉપયોગ કર્યાથી ખાંસી, હાંફણુ વિગેરે ટુંક વખતમાં મટાડે છે. કીંમત બાટલીના રૂ. ૦-૧૨-૦.

ગોર્વીદજી દામોદરની કુંઠ.

વીલાયતી જયાબધ તથા છુટક દવા વેચનાર, નંબર ૪૭-૫૧, શુની હનમાન ગલી—મુંબઈ.

સ્તીમ એનજીનનો તથા તેલના એનજીનનો મોટો હરીફ.

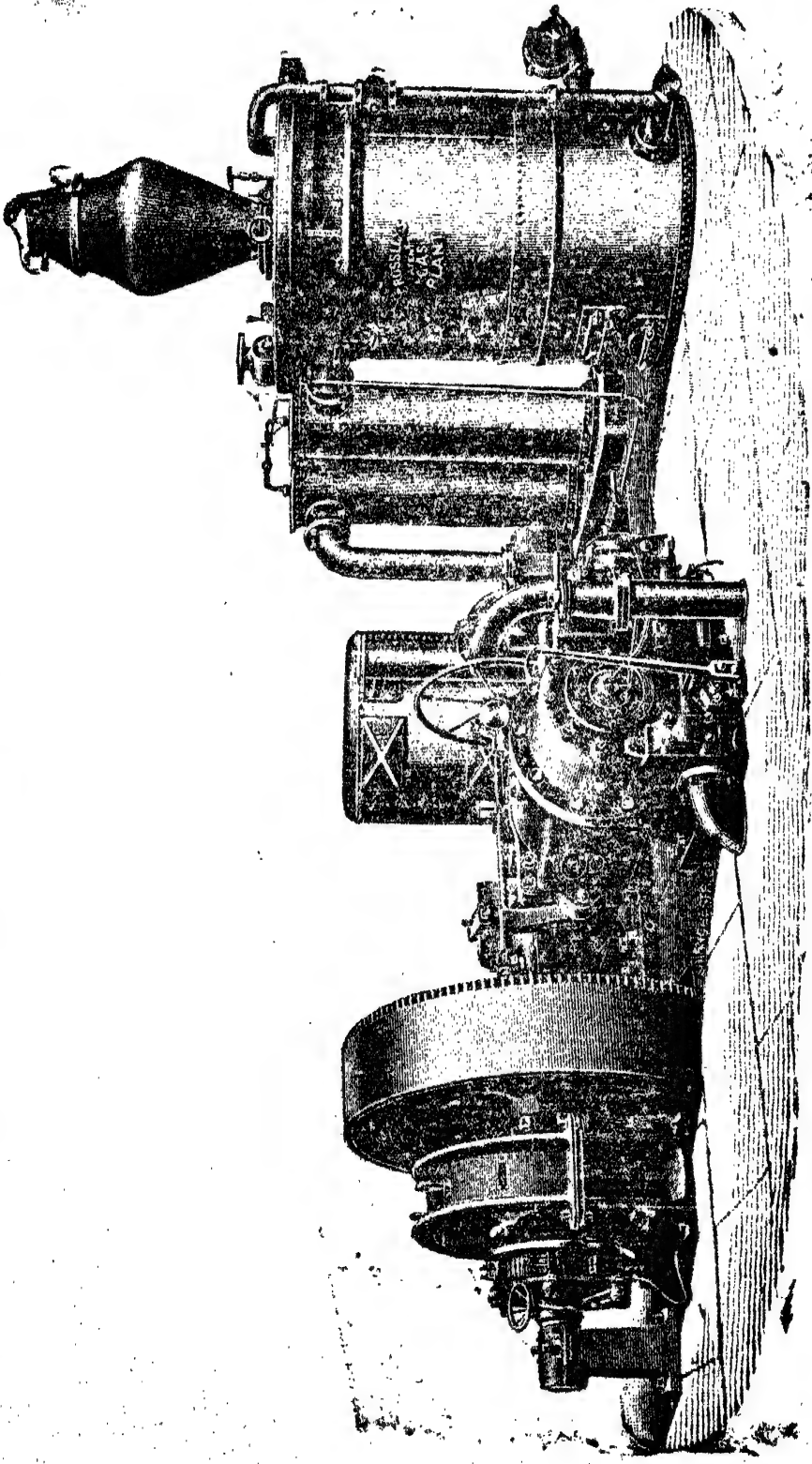
મશરૂફ કોસલી અધરશ લીમીટેડના છેલ્લામાં છેલ્લી સોધના "ઓટો" ગેશ એનજીનનો તથા ગેશ પ્રોડ્યુશર પદાનતો નેવા કે શક્તિન તથા પ્રેસર તાપનતા ગેશ પ્રોડ્યુશરો, બીટુમીન્સ કોલ ગેશ પ્રોડ્યુશરો ને મધે દર ક્લાકે દર હોરશ પાવરે એક રતલથી ઓછો કોલશો બાધી કામ આપે છે અને સહથી ઓછા બલતને કામ કરતા સ્તીમ એનજીનનો કરતાં અરધે બલતણે કામ આપે છે.

આ ચીજ ૮૦ હોરશ પાવરના ગેશ એનજીન, દાએનેમો તથા ગેશ પદાન્દવું છે. જેમાના ત્રણ કલકતા કલિકત્રીક શપલાઈ કોરપોરેશનને હાવરા સ્ટેશન સાર પુરા પાડ્યા છે.

કેરોસીન તેલથી ચાલતા કોશલી "ઓટો" એઈલ એનજીનો.

નેપથાતેલ યાતે હુંડ એઈલથી ચાલતા 'ઓટો' એઈલ એનજીનો ને કેરોસીન કરતા હું કરતા પણુ ઓછે ખરચે કામ આપે છે.

કિપલા સધળા એનજીનો મીલો, વરક-શોપો, આઈશિ તથા સોદા મસીનો, ખેતીવાડી તથા બીજા કામો સાર પાણી-ના યુ બોઓ, થંડીઓ, જીનો, પ્રેસો તથા સરવે જાતના સાંચાકામ ચલાવવાને કામના ધણીજ મયુજત, બીન અનુ-ભવી ચલાવી શકે તેવા સેહેલાં અને અત્યાર સુધી શોધી કાઢેલા એનજીનો-માંના સહથી ઓછે બલતણે કામ આ-પનારા ધણીજ સેહેલા એનજીનો છે.

નેતે આજલગણુ હંયા ચાંદો મલ્યા છે અને મલે છે.

એ.કે.સા આંડટ્યા, ફરામજી કાવરાજી,
પટક, તામ તરમીનસ, ફરંગીના દેવળ આગળ ગીરગામ, મુંબઈ.

નહેર પ્રકાશ.

SHAPOORJEE N. CHANDABHOY & CO.

F. R. I. B. A., M. S. A., M. S. E., (London.)

**ARCHITECTS, ENGINEERS AND FIRE INSURANCE
SURVEYORS AND ADJUSTERS,****MUNICIPAL LICENSED SURVEYORS.****MARKER'S BUILDING,****Opposite "OLD SECRETARIAT" BUILDING,
APOLLO STREET, FORT,
BOMBAY.****શાપુરજી નશરવાનજી ચાંદાભાઈની કુાં**

એફ. આર. આઇ. બી. એ., એમ. એસ. એ., એમ. એસ. ઇ., (લંડન)

આર્કીટેક્ટસ, ઇનજીનીઅરસ અને આગના

વીમાના સર્વેઅરસ તથા એડજસ્ટરસ,

મ્યુનીસીપાલ લાઈસન્સેડ સર્વેઅરસ.

મારકરસ બીલડીંગ,

“જુની સેક્રેટરીએટ” બીલડીંગ સામે,

એપોલો સ્ટ્રીટ, ફોર્ટ,

મુંબઈ.

જો-તમે ધાતુપાતના

કોઈપણ દરદથી પીડાતા હો,
મગજની નબળાઈ માટે ફરીયાદ કરતા હો,
ચાત્રતાં ચાલતાં હાંશી રહેતા હો,
દરદોનાં દબાણને લીધે નાહિંમતવાન બની ગયા હો
અને રાંકપણામાંથી તથા નબળાપણામાંથી છુટી હિંમતવાન,
નીરોગી અને બળવાન બનવા માગતા હો તો—

આતંકનિગ્રહ ગોળીઓ

ઉપયોગમાં લેવાતું શરૂ કરો. કારણકે એ ગોળીઓ સ્વપ્નમાં કે પેસાળમાંથી ધાતુપાતને એકદમ અટકાવે છે. મગજની નબળાઈ મટાડી સ્મરણ શક્તિને વધારે છે, ધાતુપાત વગેરે કારણોથી લાગુ પડેલી નબળાઈને લીધે થતી ધડી ધડી આવી પડતાં દરદોનાં દબાણને દૂર કરી શરીર તથા મનને પણ મજબુત કરે છે અને કેડ, હાથ પગ, માથું તથા છાતીના દુખાવાને નાબુદ કરે છે. પુરૂષોને વીર્યના બગાડને લીધે તથા સ્ત્રીઓને રજના બગાડને લીધે જે વાંઝીયાંપણું લાગુ પડે છે તેને એ ગોળીઓ દૂર કરે છે. કેમકે વીર્ય તથા રજને સુધારવામાં આતંકનિગ્રહ ગોળીઓ એક ચોક્કસ ઈલાજ છે. લોહીને સુધારવામાં તથા વધારવામાં એ ગોળીઓની ઈર્ષિ જગજાહેર છે. સારી રીતે સારા સાર સમજી શકનારાં ઘણાં કુશળ માણસો તેમજ ઘણા વૈદ્યો અને ડાક્ટરો તરફથી આવા ઉમદા ગુણોને લીધે એ ગોળીઓ માટે ઉંચા અભિપ્રાયો જાહેર થાય છે.

કિંમત—ગોળી ૩૨ ની ડબી ૧ નો રૂપીયો ૧ એક.

વૈદ્યશાસ્ત્રી મણિશંકર ગોવિંદજી,

માલેક—આતંકનિગ્રહ ઔષધાલય.

હુડ આશ્રીત—જામનગર—કાઠિયાવાડ.

પ્રાંચ આશ્રીત—સુબઈ—કાલબાદેવી રોડ.

FIRE INSURANCE.

IF YOU WISH TO INSURE YOUR PROPERTIES
AGAINST FIRE PLEASE APPLY
TO

VOLKART BROTHERS

Chief Representatives in Bombay of the following first class
BRITISH, CONTINENTAL & COLONIAL OFFICES

THE NORTHERN ASSURANCE CO.
THE ALLIANCE ASSURANCE CO., LTD.
THE ALBION ASSURANCE CO., LTD.
THE NORD-DEUTSCHE INSURANCE CO.
THE HAMBURG-BREMEN FIRE INSURANCE CO.
THE FIRE INSURANCE CO. OF 1877.
THE BALOISE FIRE INSURANCE CO.
THE BATAVIA SEA & FIRE INSURANCE CO.

All losses are promptly & liberally settled in Bombay.

આગનો વીમા.

જો તમે તમારી મીલકતનો આગનો વીમા ઉતરાવવા માંગતા હોવ તો મેહ-
રબાની કરીને નીચે સહી કરનારને લખો,

વોલકર્ટ બ્રદર્સ,

તેઓ નીચે જણાવેલી પેઢેલા નંબરની પ્રીટીશ, કોન્ટીનેન્ટલ તથા કોલોનીયલ
આશીશોના મુબઈના મુખ્ય આડત્યા છે:—

- ધી નોર્થર્ન એશ્યુરંસ કંપની.
- ધી એલાયન્સ એશ્યુરંસ કંપની લીમીટેડ.
- ધી એલબીનજીઆ એશ્યુરંસ કંપની લીમીટેડ.
- ધી નોર્-ડીઉસ ઇન્સ્યુરંસ કંપની.
- ધી હેમબર્ગ-બ્રેમેન ફાયર ઇન્સ્યુરંસ કંપની.
- ધી ફાયર ઇન્સ્યુરંસ કંપની (૧૮૭૭વાલી).
- ધી બેલોઈસ ફાયર ઇન્સ્યુરંસ કંપની.
- ધી બટેવીઆ સી. એન્ડ ફાયર ઇન્સ્યુરંસ કંપની.

તુકશાનીના નાણાં તરતજ વગર વાંધે ખાત્રી ભરેલી રીતે મુબઈમાં ચુકવ-
વામાં આવે છે.

દુનિયામાં પંકાયલા DEPILATORY રાજવંશી વિચીત્ર સાબુ.

નકામા બાલને ઉખાડી નાખેછે.
આમડી બળતી નથી. કાળી પડતી નથી.
ત્રણ સાબુના ૧ બોક્સનો રૂ. ૧૧. વી. પી. થી રૂ. ૧૧
૩૩૦ સાબુની કીંમત રૂ. ૩૩૩. પોસ્ટેજ જુદુ.
હિન્દુસ્તાન ખાતે એકલા માલીક,

ધી રોયલ વિક્ટોરીયા એજન્સી,
નડીયાદ, ગુજરાત.

મસાનીની કું, ૪૩ મેડો સીટ, કોટ.

કોતરકામ કરનારા તથા છાપનારા.

રખરે સ્ટેપ બનાવનારો મધ્ય ધાતુ
ઉપર કોતરકામ કરનારો.

હમારે ત્યાં સ્ટીલ ડાઇ ઉપર મોનોગ્રામ, કેસ્ટ, મોટો
તેમજ નામની કોપરપ્લેટ કોતરી જિંયા આધારી કાઉસ ઉપર છાપી આપવામાં
આવે છે. રખરનાં સીલો સસતાં, તકાઉ અને વાયદાસર
બનાવી આપવામાં આવેછે.
કરેક જાતનું કોતરકામ કરવામાં આવે છે.
છાપ મધ્યે કીકાયત રાખે છે.

M. S. KHESWALA,

MILL & GIN STORE SUPPLIER & GENERAL MERCHANT

No. 2—1 Bruce Lane, Fort.

I keep in stock for ready delivery all articles of Mill stores, such as:—Townsend's patent Chl. of Magnesia-Muriate of Zinc, Lion brand China-clay, Farina, French Chalk, Epsom and Glauber Salts, Gloy, Reeds, Hauls & all spare parts for Weaving & Spinning departments. Also best kinds of Rubber goods skins-Bandings Belting-Packings of all kinds-Hair Beltings-Shuttles-Pickers Oils & all articles generally used in spinning & weaving departments.

Trial orders solicited. All goods guaranteed best quality.

એમ. એસ. ખેશવાલા,

મુતરની મીલોને લગતો સરવે જાતનો સામાન પુરો પાડનાર,

જનરલ મરચાંદ તથા કમીશન એજન્ટ.

નંબર-૨-૪ બ્રુસ લેન, ફોર્ટ.

અમારે ત્યાં નીચે લખેલી સઘલી ચીજો હુમેશાં તઈયાર રાખવામાં આવે છે, જેવો કે ટાઉનસેન્ડ પેટન્ટનો સાઈઝીંગનો સઘલો સામાન જેવી કે ચાઈનાક્લે-મેગનીશીયા-પ્યુર સોડીઅક-સીંદુ છાપની ફરીના-એપસમ તથા ગલોબર સોલ્ટ ગ્લોબ-રીડસ-હીલડસ ફ્રેનચ ચોક તેલ-નરમ ઉંચા કવોલીટીના રબર તથા રબરની બેકીંગ-બોખીનો-રોલર સ્ક્રીન-ફ્લીચન ટેલો-રીંગ-ત્રાવેલરસ હીલડ વારનીશ-અમેરીકન તથા ઇંગ્લિશીઅન બેન્ડીંગો-રોલર કલીઅરર-તથા વોશરકલોથ-સાઈઝીંગ ફ્લાનલ-પ્રીક્શનલેશ પેકીંગ-ઈનવીનસીયલ તથા પ્રાઉન ઓકટેન્ડ પીકીંગ બેન્ડસ-કોટન તથા હેઅર બેલ્ટીંગ ડબલ તથા સીંગલ પટા-કેસીંગ તથા જુદા પેપર-લુમને લગતી દરેક જાતની સ્પ્રીંગો-શટલ-ગ્રોલીના પેટન્ટ પીકરસ દરેક જાતની ફીલેટ, ટુકમાં મીલને લગતો દરેક જાતનો સામાન ઘણાજ કીંદાએત લાવે મલશે. તેમજ શીલીન્ડર તેલ-સ્પીન્ડલ તેલ-જન ઓઈલ વગેરે જાતનાં તેલો હુમેશાં તઈયાર રહે છે.

એક વાર માલ મંગાવી ખાત્રી કરવાની મેહેરબાની કરવી. બુનુ સાંચા-કામ કીંદાએત લાવે ખરીદી તથા વેચી આપશું. સરવે માલ સઉથી ઉંચાની ખાત્રી આપવામાં આવશે.

S. R. Bottlewalla & Co.

Financial Agents and General Merchants.

(ESTABLISHED 1886.)

Transact every kind of Personal Agency, Particularly:—

Native State Agency.—The Sovereigns, Princes, Chiefs, Nobles and Jaghirdars of Native States will best consult their interests by employing this Firm as their **Bombay Agents.**

House, Land, and Estate Agency.—A Register kept of Houses &c., wanted and of all properties in the Market, which affords the best means of meeting the requirements of **Vendore, Purchasers** and all who wish to **hire or let Houses, Offices, &c.**

Advances on fixed and equitable mortgages (deposit of title deeds.)

Loans on every description of tangible or good personal security. Secrecy and dispatch guaranteed.

Mofussil Agency.—Up-country residents will find it greatly to their advantage to place all their **Orders and Commissions** in our hands. We undertake to execute them with care and fidelity and to give complete satisfaction.

Government Paper, Stocks and Shares, bought and sold and advice given as to investments.

Recovery of Outstandings, Rent, and Debts collected and recovered.

Partnership and Business Agency—Partnerships negotiated. Partners with capital introduced. Capital procured for starting businesses. Purchases and Sales of businesses negotiated.

Fire and Life Insurances effected with the best Offices and at the most favourable rates.

Charges Moderate. Terms on Application.

Save time, trouble, money and temper, by sending all your orders and commissions to

S. R. BOTTLEWALLA & CO.,

who will execute them with the utmost promptitude, care, and attention.

OFFICES.

17, BANK STREET, FORT, BOMBAY. (OVER CRAWFORD & Co.)

ચંદનવાડી એંગલો-વરનેકયુલર સ્કુલ ફોર બોયઝ અને ગર્લસ.

હેકાથુ—ધોલીતળાવ પોલીસની પાસે નંબર ૧૭.

એ સ્કુલમાં ૬ થી ગુજરાતી સરકારી છઠા ધોરણ સુધી તથા ઇંગ્લેઝ ત્રીજી ચોપડી સહીત ધરમની પણ ઉમદા કેળવણી આપવામાં આવે છે.

છોકરીઓને સાધારણ કેળવણી આપવા ઉપરાંત શીવવાનું, વેતરવાનું, તથા વળી કસબ અને હારમોનીયમ તેમજ શીવવાનું સાંચાકામ તથા રાધણકામ શીખવવા માટે પાંચ અનુલબ્ધ સ્ત્રી શીક્ષકોને રાખવામાં આવી છે.

બેરામજી ડેસાલાય—માલેક.

હરસ તથા મસાનો અકસીર ઘંટાજ.

હરસનો ઠંડો મલમ.

સોજો--અકરસાત અને આગ-અગત નરમ પાડી, લોહી બંધ
કરી, હરસ તથા મસાને ચીમરાવી નાંખે છે અને
તે ભાગનાં ચાંદાં તેમજ ચીરા
અને દરેક જખમને રૂજવે છે.

કીંમત:--એક આઉંસ.... રૂ. ૫).
,, બે આઉંસ.... રૂ. ૭).
,, ચાર આઉંસ.... રૂ. ૧૦).

ટંકાણું:--ચોપાટી, નાં ૪૦, વીલસન કોલેજની પછવાડે ડાક્ટર ખરશેદજી નવરોજી
સહીઆર L. M. & S. તું દવાખાનું.

હરસ તથા મસા અંદરના તેમજ બાહરના ફક્ત દવા લગાડીને
અગત વગર ડાક્ટર ખરશેદજી નવરોજી સહીઆર
L. M. & S. દુર કરે છે.

ટંકાણું:--ચોપાટી, નાં ૪૦, વીલસન કોલેજની પછવાડે--મુંબઈ.

THE IMPERIAL INSURANCE COMPANY, LIMITED.

ESTABLISHED 1803.

UNITED WITH THE

ALLIANCE INSURANCE COMPANY LIMITED.

ESTABLISHED 1824.

INVESTED FUNDS EXCEED
SIXTEEN MILLIONS STERLING 16,902,753.

FIRE DEPARTMENT.

INSURANCES covering nearly all descriptions of property, including Dwellings, Churches, Colleges, Banks, Offices, Public Buildings, Hotels, Warehouses, Shops, Rent, etc., are granted by the Company at rates of premium, and subject to conditions which will be found most favourable to the Insured.

The Directors have also entrusted their Representatives abroad with power of settling claims, so that persons insuring with the Company will experience no delay in attention to and the **Settlement of losses.**

FUNDS OF THE COMPANY.

Paid-up Capital...	£ 1,000,000.
Life and Annuity Accounts	„ 12,035,601.
Fire Insurance Account	„ 2,000,000.
Marine Insurance Account	„ 416,760.
Accident and Burglary Account	„ 82,291.
Leasehold Investment and general Accounts	„ 454,030.
Profit and Loss Account	„ 458,628.
					£ 16,447,310.
Reserved for out-standing claims and Sundry Creditors...	455,443.
					£ 16,902,753.

The Company's Chief AGENT whose name appears on this Advertisement will be happy to quote Rates and arrange Insurances without trouble to the proposer.

CHIEF AGENTS:—

MESSRS THOMAS H. MOORE & Co.,
27, HUMMUM STREET, FORT,
BOMBAY.

સર હીં માં પીટીટ ખારો નેટવાલી
તાવ અને શક્તીની ગોળીઓ.

મરહુમ શ્રી. સ. ડાક્ટર ડીમક.

“જ્યાં કુઈનાઇનની શક્તિ થાય છે
ત્યાં પીટીટ ફીવર પીડિત શ્રવે છે.”

સેં ગુજરાત ફીવર રીલીફ ફંડ
“હુમારા ડાક્ટરોને તાવવાલા લ-
તામાં ઘણી અશરકારક માલમ
પડી છે.”

ફીમત રૂ ૦૧-૦૧૧-૦૧૧.

બેરન પ્રધસ આઇલેક્ટો.

નખલી આંખને કવત.

ફીમત

રૂ ૦૧

ધી પીટીટ કલોરોડાઇન.

કોલેરાનો ઉત્તમ-ધ લાજ.

ચીફ ઓફ જશડન.

“પીટીટ કલોરોડાઇનનાં યોગકંડ તીપાંથી
યોગક કલાકમાં મારા નોકરો કોલેરાથી
શાન્ત થયા છે.”

મીસ શામતશીંગલ પાલીતાના.

“પીટીટ કલોરોડાઇનનાં ફક્ત બે ભાગ
લેતાંજ મારો સખત અતેશાર મટ્યો છે.”

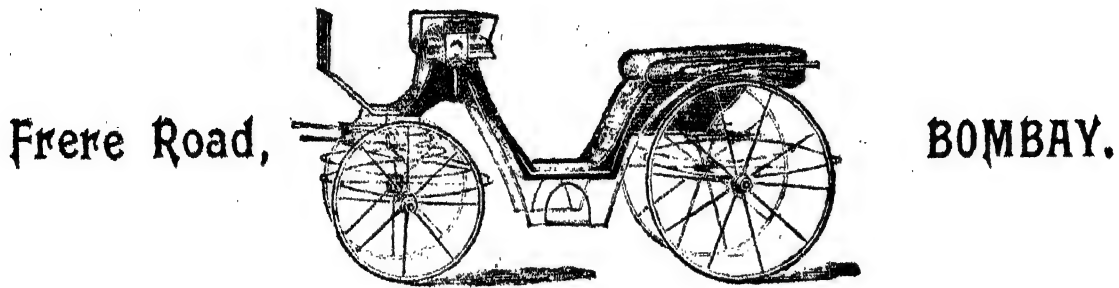
ફીમત રૂ ૦૧ અને રૂ ૧૧.

ઠેકાણું—એલ્લહ પ્રધરસ, શે. પે. ગાંધી, ધ. કા. ઉમરીગર.

સોલ એજન્ટ રૂ. અ. કામા,

હીલરોડ—વાંદરા.

By Appointment to
H. E. THE GOVERNOR OF BOMBAY.
THE FORT COACH FACTORY,

**AWARDED NUMEROUS GOLD AND SILVER MEDALS,
FIRST CLASS DIPLOMAS AND CERTIFICATES, &c.,**

AT SEVERAL

EXHIBITIONS IN INDIA AND PARIS.

**The House for Carriages, Motor Car Bodies,
and Motor Engineering.**

MOTOR BODIES of every description, CANOPIES, WIND-
SHIELDS, HOODS, &c., made to order. Any make of Car com-
pletely overhauled & repaired.

Workmanship & Material Guaranteed.

Carriage & Motor Accessories and Fittings Stocked in large variety.

New Carriages—Latest Fashionable Designs carefully and
elegantly turned out. All up-to-date improvements adopted and
developed.

Repairs.—This branch a speciality. Difficult and complicated
repairs to Carriages & Motors undertaken and executed with prompt
despatch.

PESTONJI B. PRESS.
Proprietor.

મોહસવાદયુ.

દર મેલની તાજી ખોરાકી, સાઉથવેલ તથા ફોક્સની તાજી બમ જેલી, ફરોઈ તથા કાદબરીની ફેનસી ચોકલેટો, જેકેબ, હનટલી તેમજ કાર કુપનીની બાદશાહી બીસકેટો, આ, કોશી તથા ફેનસી સવીટો જથાબંધ તેમજ છુટક મારકીટ ભાવથી કીફાયત ખાત્રીપુરવક માલ બંગડ મળશે જેથી ઠગાવાની બીલકુલ ધાસ્તી નથી.

બે હેક બે હેકાટ.

પેરીસનાં બાદશાહી મેકર રીગોડનું ઘણુંજ વખણાયલું સેન્ટ ફકત થોડાજ દીવસ મેકરના હોકમથી શીશી ૧ નો રૂ૧૧૦. પમરાટ આઠ દીવસ.

વેનીસ, વાઈટરોઝ, જેસમીન, હેલીયો ત્રોપ.

મેરવાનજી પી. હકીમજીની કું.

(માળ પટેલની દુકાનના હાલના માલેકો.)

બજારગેટ ધડીઆળ સામે નવા ધરમાં.

એમપ્રેસ આયર્ન એન્ડ પ્રાસ વર્ક્સ.

જેલ્લા મુંબઈનાં ને ગુજરાતના હુત્રર ઉદ્યોગ અને ખેતીવાડીને લગતાં પ્રદર-શનોમાં મીલ બીયરીંગ અને ઓટકામ માટે અમોને સોના રૂપાના ચાંદા મલ્યા છે.

દરેક મેકરકા સ્પીનીંગ અને વીવીંગના સાંચાઓના છુટાભાગે વીલાયતી કાસ્ટીંગમાંથી બનાવીયે છીયે.

મીલો તથા જીર્નીંગ અને પ્રેસીંગના કારખાનાં માટે પીતલ અને લોખંડનું ઓટકામ ટુંક મુદતમાં અને કીફાયતે કરી આપીયે છીયે.

આ ઉપરાંત બીડની નકસીદાર રેલીંગ, સીડીઓ, બ્રેકેટ. તથા મ્યુનીસીપાલીટીને માટે મેનહોલ મોટા જથ્થામાં તઈયાર રાખીયે છીયે, તેમ આરડર સુજબ પણ કીફાયતથી બનાવી આપીશું.

વધુ વીગત માટે નીચલે ઠેકાણે લખવું:

બરજોરજી પેસ્તનજી રીપોરટર,

નોર્થબ્રુક ગારડનની પાસે, ગ્રાનરોડ, મુંબઈ.

શાખા તાંબાકાંરા, પાયકુણી.

ધણી વખણાયલી ઝાડોની કલમો તથા કુંડાંઓ.

સમ્રાટી જાતનાં મેવાનાં, ફલફલાદીનાં તથા ફુલપાનનાં ઝાડો તથા રોપાઓની મુંઢર ફરમાસ અને સરસ જાતની કલમો નીચે જણાવેલા ઠેકાણે ધણી કીશયત લાવે હમો વેચીએ છીએ.

મુંબઈ તથા દેશાવર ખાતેના બાગોના માલિકોને તથા ઝાડપાનના શોખીનોને હમો નીચે સહી કરનાર નમનતાઈ સાથે જણાવીએ છીએ કે હમો લગભગ અરધી સહી થઈ બાગખાનનો પેશો કરીએ છીએ, અને તેથી ઝાડોની તરેહવાર જાતની કલમોને સરસ રીતે બનાવવાની તથા ઉછેરવાની હમોને પુરતી અજમાએસ છે, તથા એ બાગદમાં હમારે હસ્તકનો હેઠલ જણાવેલો બાગ મુંબઈમાં ધણી જુનો, જાણીતો અને વખણાયેલો છે, જેથી હમારે ત્યાં વેચાતી કલમો લેનારને ધણીજ શાયદાકારક નીવડશે. અને એટલુંબી જણાવીએ છીએ કે હમારે ત્યાં જે જે નીચે જણાવેલી ફલ ફુલોનાં ઝાડોની કલમો છે કે જેના ઉમદા ફલ માટે હમોને દરેક એકઝીબીશનોમા સૌથી વધારે ધનિમો મળ્યાં છે.

ઝાડોના રોપાની વીગત.

એલચીનું ઝાડ	લવંગી સફેદ જાંબુ.	વેલાતી કેર.	નરીયલ એ જાતનાં.
લવંગનું ઝાડ.	કાગદી લીંબુ.	ફુલની કેર.	અનેનાશ.
જાંબેફળનું ઝાડ.	ખાટાં લીંબુ.	વેલાતી પેર.	પપાંઉ.
તજનું ઝાડ.	લાલ જાંબુ.	નારંગી.	ફનશ.
સફરચંદ.	પાન (નાગરવેલ.)	માલુંગા.	કાળુ.
મોસંખી.	શીલાં કેરાંનાં ઝાડ.	આંખાની કલમ,	કોકમ.
કમલા.	મુંડેલી કેરાંના ઝાડ.	૮ જાતની:-	અંજીર.
સંતરા.	રામફળ.	હાફુસ.	કાલા જાંબુ.
મીઠાં લીંબુ.	પેર.	પાએરી.	સફેદ દરાખ.
પપેનાશની કલમ.	સીતાફળ.	મજગામ.	લાલ દરાખ.
શોપારી.	અમદાવાદી બોરના ઝાડ.	કાવસજી પટેલ.	કાશીનું ઝાડ.
(ચીકુ) વેલાતી ફળ.	ખીચ.	ફરનાનદીઝ.	કાલાં મરી.
કમરખ મીઠી.	લાચી.	કાલા હાફુસ.	ફાલસાં.
કમરખ ખાટી.	દાડમ.	રોઝ.	લોકાત.
ખીલમરી.	બદામ.	ખાટલી જેરી લાંમખી	કરમદાં.
આરંજ.	અખરોટ.	કેરી.	વામપી ફરટ.
ગોલાખી જાંબુ.	ઉનાફ.	એલફરટ.	સેતુર (મીઠાં)
			સેતુર (ખાટાં)

એ સાથે બધી જાતના તરેહવાર ફુલોના રોપાઓ પણ હમારે ત્યાંથી મલશે. સરવે જાતના તુરા, હાર અંગેરજી હપપર બનાવેલા બેટ મોકલવા લાયક નાના આરડરો તુરત બજાવશું અને મોટા આરડરો એક દીવસ આગળ મલવેથી બજાવશું અને બહારગામના આરડરો ધ્યાનથી બજાવવામાં આવશે.

કોઈ કીસમના જલસા યા મીજલસમાં મરજી મુજબના ફુલ પાનનો શીંગાર કરવાનું તથા લાયક પડત જગામાં અથવા બાગમાં ફેરફાર કરી રળીઆમણા ક્યારા સાથેના બાગ બનાવી આપવાનું તથા અનેક કીસમનાં ફલ ફુલનાં ઝાડ તથા રોપાઓ દેશ પરદેશમાં પોહોંચાડવાનું કામ અનુભવી દેખરેખથી અમે ખાત્રી મુજબ કરીએ છીએ.

લોકોની સમગ્ર સાર નવો મેરવાન બાગ બાયખલે તરામના રસતા આગલ તાતા ખીલડીંગ પાસે ઉઘાડવામાં આવ્યો છે.

રસતમજી અરદેશર ઈરાની.

જુનો મેરવાન બાગ-માઉન્ટ રોડ-મજગામ, મુંબઈ.

RUSTANJEE ARDESHIR MERWAN ERANI—Merwan Baug—Mount Road,
Mazagon, Bombay.

ALWAYS KEEP TWO STRINGS TO YOUR BOW.

**LEARN THE ART OF
LIFE SAVING and DEVELOP YOUR BODY**

THROUGH HEALTHY EXERCISE AT

THE VICTORIA SWIMMING BATH.

(KENNEDY SEA FACE, FORT, BOMBAY.)

The only Fresh Sea Water Bath for Natives of India.

Maharajas and Princes, Europeans and Natives, Civil, Military and Naval Officers, Merchants, and Gentlemen of the Medical, Legal and Engineering Professions, have taken advantage of this Bath and have learnt the sublime art of swimming on the latest scientific principles.

Proprietors and Principals

Messrs. DADY & FRAMROZ C. GOLVALA.

હિંદુસ્તાનમાં સર્વેથી ગંજવર અને સગવડવાળો દરીયાનાં ખારાં પાણીનો
દશીઓ માટે ખાસ—વીદ્યારથીઓ માટે અશીરવાદ સમાન

વિક્ટોરિયા સ્વીમીંગ બાથ.

માલેક—મેસરસ દાદી અને ફરામરોઝ સી. ગોળવાળા.

(કેનેડી સી ફેસ—મેંડસ્ટેડ સામે મુંબઈ.)

ધણાક પ્રકારનાં દરદોનો રામબાણુ મનગમતો સુતરો ધ્વજાળ—

ખારા પાણીમાં તરવાની કસરત !

તબીબી મત તરવાની કસરતના ફાયદા વીશે અલંકારીક છે.

નવા શીખાડ્યાને ધણીજ સંભાળથી માલેકોની ખાસ દેખરેખ તળે સાયનટીશીક
શરીરો ઉપર તાલીમ દેવામાં આવે છે. બચાંગોને તદ્દન બ્રહ્મકાં પાણીમાં માલેકો પોતે સાથે
શીખવે છે. તમે ગમે એવા નળળાંયાં સળળાંયાં દોવો—ચાહો તેવા પટળાંયાં ડોંગાં હોવો—
ગમે તેવાખી હલકાંયાં ભારી વજનનાં હોવો તોય માલેકો તમને ચુનંદા તરવારા બનાવી
આપવાનું માયે લે છે. આ બાથનો લાભ લઈ ગયલાં હજારો જણાં ખારાં પાણીને અને
તરવાનાં હુન્નરને આજે દુવા દે છે ?

સ્પેશીયલ ક્લાસની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

તમામ બંદાબસ્ત માટે માલેકોને લખવું થા મળવું.

H. M. Mehta & Co.

Sole Agents for

THE MILL STORES TRADING COMPANY OF INDIA LIMITED, BOMBAY.

**The largest House in India for
Engines, Boilers, Lathes, Donkey
Pumps, Platts Gins, & every class
of Engineering & Textile Machinery.**

SPECIALITIES

**MILL STORES OF
EVERY DESCRIPTION
HESSIAN CLOTH
ENGLISH YARNS
AND
STEEL HOOPS.**

**Head Office:—Forbes Street,
BOMBAY.**

Managing Director—H. M. MEHTA.

“શુ તમે એમ સમજે છો કે હિંદુસ્થાનની અંદર દેશી કારીગરીને ઊત્તેજન આપવાવાલા નથી.”

ભાઈઓ ઊત્તેજન આપવાવાલા ઘણા છે,
ખાત્રી માટે નીચેની આરટીકલ વાંચશો.

એક અતુલવી વેપારીને મીઠાઇનું કામ પડ્યું ત્યારે તેને વીચાર કર્યો કે મીઠાઇઓ તો મેં ઘણેજ ઠેકાણેથી મંગાવી છે, ને વાપરી છે, પણ એક સાચા મહસ્થના કેહવાથી મેં મીઠા હરીદાશ વાલજીની ચીરાબજારની દુકાને જઈ મીઠાઇના ખુમચા બરાવી મારા શગાવાલા તથા હાસ્ત ખીરાદરને ત્યાં મોકલાવ્યા તે મીઠાઇ વીશે ખીજે દીવશે મારા એક હાસ્ત તરફથી ઘણીજ શારી હતી, તેવા શમાચાર મદ્યા તેથી હું ઘણેજ ખુશી થયો ને વીચાર કર્યો કે મારા ખરચેલા પધશા પણ વશુલ થયા ત્યારથી હું મીઠા હરીદાશ વાલજીની દુકાન શીવાય ખીજે કંઈથી મીઠાઇ મંગાવતો નથી તેમ મારા હાસ્ત ખીરાદરોને પણ લલામણુ કરે છું કે ભાઈઓ તમારે મીઠાઇ જોઈતી હોયતો ચીરા બજારવાલા હરીદાસ શીવાય ખીજે કંઈથી મંગાવશો નહીં તેનું કારણ એ છે કે એમની દુકાનના જેવી આખા હિંદુસ્થાનમાં મીઠાઇ મલશે નહીં તેમ વહી આપણને પશંદ નહીં પડી તો બદલી ખીજી મીઠાઇ અગર પધશા પાછા આપી ધરાકનું મન રાજી રાખે છે તેનું ખીજે મીઠાઇવાલો કોણ કરશે. શાખાશ છે કે હિંદુસ્થાનમાં દેશી મીઠાઇ બનાવનાર તરીકે એ એકજ વેપારી છે.

મારા માલ વીશે અને મારા ગરીબની લાયકાત વીશે જે જે શદ્દઅહરથોએ મને આશરો આપ્યો છે. તેમના નામ હું નીચે આપુ છું તે મેરબાની કરી વાંચી જોશો.

ખારલામેટના મેમબર સર મનચેરજી મેરવાનજી
ભાવનગરી

શેઠ ચુનીલાલ હીરાલાલ શીતલવડ (મેજસ્ટ્રેટ.)
હાઇ કોર્ટના જડજ ઓનરેબલ મીઠા જશદીસ
એન. જી. ચંદરાવરકર

સર દીનશાજી માણેકજી પીટીટ.

ઓનરેબલ સરવીકલક્ષ શામોદર ઠાકરશી જે. પી.

શેઠ ખેરામજી જીજીલાલ શી. આર્મ. ઇ

મુખર્મની મ્યુનીશીપાલીટીના વડા ઇજનેર ખાન

બહાદુર મનચેરજી શી. મરઝખાન.

મુખર્મની મ્યુનીશીપાલીટીના માજી પ્રમુખ મીઠા
જેશ મેકડોનલ્ડ.

શેઠ આર. ઈ. કાંગા, સીટી માજસ્ટ્રેટ (બરમ.)

શેઠ ત્રીભોવનદાશ મંગલદાશ.

શેઠ કલાણુદાશ કેશવદાશ બી. એ., જે. પી.

કુમાર શ્રીવીજયશર્માગજી શામતશર્માગજી પાલીતાણા.

પારસી કોમના જાણીતા ડાક્ટર હોરમશજી
માણેકજી માશીના.

જી. આઇ. પી. રેલવે તરફથી

પોસ્ટશન હોટલના માણેક, સરદાર મેનશંક.

ઇસપીતાલના ડાક્ટર શરજીબન દી. એન. પારખ.

ડાક્ટર ઇશમાલ જાનમહમદ એલ. એમ. એન્ડ
એસ.

હરીદાસ વાલજી મીઠાઇવાલા,

ચીરાબજાર—અંબા.

ધી મુન લાઇટ ઇન્ડેડીસન્ટ

કેરોસીન બરનર.

અરીખ અને તવંગરને ઉપયોગી,

શા માટે પૈસાનુ પાણી કરોશો?

તમારા કેરોસીન (ધાંસલેટ) તેલથી બલતા દીવાઓ, લાલ રોશનીથી તમારી આંખોનું તેજ હરી લે છે. તેને પણ આ નવાઈ જેવા બરનર કોઈપણ લેમ્પ પર મુકી ઇન્ડેડીસન્ટ લાઇટ કરી શકાય છે.

આ બરનરમાં કોઈપણ બલતનું ધાંસલેટ તેલ બળે છે.

આ બરનર કોઈ પણ લેમ્પ પર ફીટ થઈ શકે છે.

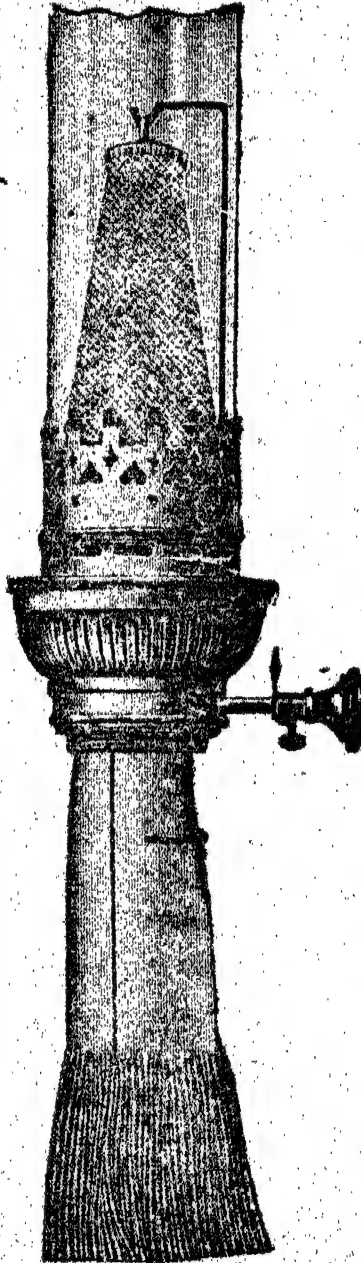
ધુમાડો થતો નથી
વાસ મારતી નથી

એક નાનું બચ્ચુ પણ સવ-ગાવી શકે તેવા સહેલા છે.

લાંબો વખત શોધ કીધા પછી હાથ લાગેલા આ બરનર વીજળીના જેવા અતી તેજસ્વી ૧૦૦ કેન્ડલ પાવરની ઠંડી રોશની આપે છે. ખરી ખુબી એ છે કે

કલાકે ફક્ત એકજ પાઇનું તેલ બળે છે!

સ્પીરીટની જરૂર નથી.
ગરમ કરવું પડતું નથી,

સલગાયતાં ફક્ત એકજ મીનીટ લાગે છે.

એને લાએકના હેંગીન (તાંમવાના) ટેબલ અને પ્રાકીટ લેમ્પ કીફાયત ભાવે મળશે.

નકલયાત માલથી સાવચેત રહેજો, ભાવ કીફાયત રાખ્યા છે, એક વખત નજરે જોવાથી ખાતરી થશે.

અમારે સાં નવી કીસમના બહુ ફલેમના ગોળ કાકડાના ચુલાઓનો જથ્થો આવ્યો છે તે સ્પીરીટ નાંખ્યા વગર પ્રાયમસની માફક બલે છે. તેની અંદર વાસ તથા ધુમાડો ખીલકુલ થતો નથી, એક વખત જોવાથી ખાતરી થશે. હીકસ તથા ડીટમારના તથા બીજા ઘણાજ મેકરના શોભાયમાન ટાંગવાના તેમજ ટેબલના તથા દેવાલના લેમ્પ. તે શીવાય ઇનામલવેર, કરાકરીવેર, પલેટેડવેર, તથા કલેરી તથા ફેનસી, ડીનર સટ, ટી સટ, સેનટરપીસ તથા ફેનસી ગુડસ, વીગેરે.

મુલામહુસેન નુરમહમદ.

હોઝ બોરીસ:-૮૮-૯૦, ચકલા સ્ટીટ, બ્રાંચ:-૨૬, શેખ મેમન સ્ટીટ, -મું બ ઈ.

તાજે કલમ-જયાબંધ તથા છુટક અમારે સાં કીફાયત ભાવે મળશે. બહાર દેશવરના આરજો ઉપર ધુરંતુ પથાન સમવામાં આવશે. અમારી દુકાન ઉપર એક વખત સુલાકાત લેવાથી ખાતરી થશે.

એક વાર જરૂર પરીક્ષા કરી આતરી કરજો અને તમારા
દર દોસ્તદારોનેબી લક્ષામણુ કરજો.

જ્યોતીષ શાસ્ત્ર બધામાં સર્વેથી ઉત્તમ છે.

અમને જન્મના મહ તથા બીજી વસ્તુની કાંઈ પણ જરૂર નથી, ફક્ત એક પોષ્ટકારક ઉપર
જોઈ કુલ અથવા ફક્ત તથા પોતાનું નામ લખીને મોકલવાથી એક વરપતું સુખ, દુઃખ,
લાભ, હાની, મહિનાવાર, તથા કયા વ્યાપારથી કાયદો થશે, કયા પ્રકારથી કેટલો લાભ થશે,
અથવા શું નુકશાન થશે, વેપાર વિશેમાં વધારો પ્રેમોશન, રિક્કશન અને ત્રાન્સફર, રાજ પ્રાપ્ત,
સન્માન, રોગ, મૃત્યુ, તથા શું સંતાન પૈદા થશે, વિસ્તાર પુર્વક લખીને વર્ષકલ ફક્ત એક
રૂપીએ ચાર આનામાં ટપાલ મારફતે પેટલુ પેલલથી મોકલવામાં આવશે. જવાબ સાર અરધા
આનાની ટીકીટ જરૂર મોકલવી જોઈશે. અમો વર્ષકળ ૩. ૧૧) સુધીના બનાવીએ છીએ. નં. ૦
૧ લો તેમાં મહિના મહિનાનું ફળ રહેશે તેની દક્ષિણા રૂપયો ૧) છે; નં. ૦ ૨-ને પક્ષ પક્ષનું ફલ
હશે તેના ૩. ૩; નં. ૦ ૩-નેમાં દિન ૨ નું ફલ વિસ્તાર પુર્વક હશે તેના ૩. ૭; અને જન્મપત્રીકા
પણુ બધી જાતની ૩. ૫ થી ૩. ૫૦ શુધીની લિંદરતાની, ઉરદુ, ફારમી, અગ્રેજી, ગુજરાતી,
મરાઠી બાપામાં બનાવી આપીએ છીએ. અરધી દક્ષિણા પહેલા મનીઆરથી મોકલવી જોઈએ
અને બાકીની પેટલુપેલલથી લેવામાં આવશે.

વર્ષકલ મલવાનું ઠેકાણું—પંડિત મુલચંદ્ર સર્મા, પોસ્ટ અઢેરકા, જીલ્લા
અલવાર, પ્રાંત રજપુતાના.

અમોને ઘણા સારા સારા માણસો, પંડિતો, આશીશરો તથા ગળ રજવાડાઓ તરફથી
પ્રસન્ન સર્વોદ્ધેષો મળી છે તેમાંની થોડીક નીચે આપીએ છીએ.

સરડીક્રિકેટ અજ મહકમાં મળલાસ ખાસ હજુર મહારાજ શમ્ભુસિંહજી સાહેબ વાલિયે
સુકલિયા તેની તા. ૧૮૯૯ ઈ. ૦ નં. ૦ ૫૫ શ્રીયુત. પંડિત મુલચંદ્ર સર્મા અમરકાકા નિવાસીનો
વર્ષકલ મુકલો હર્ષ સહિત સ્વીકાર છે. પંડિતજી એક ફલનું નામ પુછીને વર્ષકલ બનાવી કીધું
અને તેની વીધી પણ એવી મિલી કે તેનું વાક (વાળી) ની શક્તિ તથા કલમથી લખવાથી પણ
પરે છે. તેમ જ્યોતિષી પણ પુર્ણજો અને રમલ શાસ્ત્રમાં પણ સપુરણ હો અને આ વખતનાં
મનુષ્ય આવી વિદ્યાને મુકીને બીજા ઉદ્યોગમાં છે. પરંતુ પંડિતજી અવાંચીત પંડિતોના સમાન
નથી પરંતુ આગલના વખતના વિદ્વાનોના બરાબર સ્વર્ગમાં તાપ્પર રહે છે. સંપુરણ વરસના
વર્ષકલ ઘણા પરિશ્રમથી બનાવે છે અને તેની નોંઝવાર ૩. ૧ છે. જે પંડિતજીના પ્રાપ્ત થયેલા શુભ
અપેક્ષા દશાંશ પણ નથી. વિશેષ શું લખિયે પંડિતજીના શુભને ધન્યવાદ છે અને અમારા
જન્મમહ પણ મોકલ્યા હતા તેની પણ વિધિ ઘણીજ સાર મેલી હતી.

શ્રીમહાશય પ્રિયવર તમાર મુકેનું વર્ષકલનાં બરાબર ફલ દિન દિન પ્રતિ પ્રમ થઈ રહ્યો
છે, અને મેં ઘણાં લોક પાસે વર્ષકલ બનાવ્યાં પરંતુ એવું યથાર્થ ફલ કોઈને બતાવ્યાથી તદરૂપ
નહીં થયું. તમારા સાચા વિચારનો અમરકાર અમે અમારા મિત્રોને કહ્યો છે, અને એવી આશા
છે તે એવણુ તમારા પાસે વર્ષકલ બનાવવાની બીનંતી કરશે. મને શોખ એ વાતનો છે કે ઘણાંએ
માણસ કુંડલી વર્ષકલના ફલ જાણવામાં એવે ઠેકાણે વૃથા પરિશ્રમ અને ધન ખર્ચ કરે છે કે જે
લોકોના બતાવેલા ફલમાં ધોડા થાય, સેહજમાં તમારાથી વર્ષ ફલ બનાવીને એક વરસ સુધી
નિશ્ચિત કેમ નહીં થાય કે જે ઠેકાણોને વિચાર અટલ (સ્થિર) અને લેખ વજ્ર શક્તિ મળે.
અને અમારા વરષકલ દર વરષે વરપ પુરા થતાજ મોકલતા રહે, અને મને તો તમારા નિયમ (ધાસ)
થી હુપ્પર દક્ષિણા દેવામાં પણ સંતોષ નથી ધરવજમા!

મહારાજ કુમાર શ્રીલાલ ત્રિભુવનપતિ દીનસાહ સિંહજી દેવ જગીરદાર, પુંદરપુર,
પ્રિયવર પંડિતજી અનેક પ્રણામ ને પશ્ચાત્ત નિવેદન એ છે કે પાછલા વરષે જે વરપ ફલ
તમે મોકલ્યો હતો તે બહુજ ઠીક થયો. તમે ચથાર્થ જ્યોતિષ વિદ્યામાં પુરણ પંડિતજી. તમારી
જેટલી પ્રશન્ના કરીએ તે થોડી છે. કૃપા કરીને નવા વરપનું વરપફલ મોકલજો.

જગન્નાથ માસાહ, સેન્ટલમેન્ટ આશીસર-ખંડવા,

શ્રીયુત પંડિત મુલચન્દ્રજી શરમાએ મેહરબાની કરીને મારે વરપફલ બતાવ્યો હતો
તેમાં જે જે શુભ તથા અશુભ ફલ તમે લખ્યા હતા તે બધા બરાબર થયા, અને એથી
આગલા મોટા મોટા જ્યોતિષિયોં બહુક વાર મને અનેક ફલ બતાવ્યા પણ તે ફલ આના
જેવા સત્ય નહીં થયા કે જેવા પંડિત મુલચન્દ્રજીનાં દેખવામાં આવ્યા તમારે કામ વાસ્તવમાં
વિશ્વાસ લાવક છે. અમારા દેશના રાજા મહારાજાઓએ પંડિતજીના ઉત્તમ ગુણની પરીક્ષા બરેર
કરવી જોઇએ. અમને એ આશા છે કે પ્રત્યેક મોટા માણસ એના કામથી સન્નોય પામશે.

રામદાસ વરગા સમ્પાદક શ્રી વેકેટસ્વર સમાચાર — મુંબઇ.

શ્રીયુત પંડિત મુલચન્દ્ર શરમા મહારાજ કુમાર શ્રી રાવ બહાદુર વંકજીદેવ જગીરદાર સાહવા
અતરાર છત્રપુરની પગલાગણ અપરંચ જ વરપફલ અમારે સંવત ૧૯૫૪ નું મોકલ્યો હતો તેવારા
મહિના સુધી બરાબર મિલ્યુ. કાંઈ પણ ફરક નહીં રહ્યો. તમારી જ્યોતિષ શાસ્ત્ર વિદ્યાની તારીફ
કેમ સુધી વરણુન કરવામાં આવે ?

જાડખડી સિંહ ઇન્સપેક્ટર પંડિત બહાદુર ગંગ્વી લખે છે કે આપનો મોકલેલો વંકસફલ
બરાબર ફલ દિનસ દિવસ પ્રતિ પ્રત થાય છે. હવે વંસફલ પુર થયું છે તેથી કૃપા કરીને નવા
વરસ ફલ મોકલજો.

I hereby certify that Pandit Mool Chandra Sharma of Ajeraka
is a far advanced scholar of "Astrology." At my request he sent
me an year extract from my horoscope for verification by my per-
sonal experience. The test has proved to be the most satisfactory
one, and every event and occurrence took place as it was laid down
by the Pandit. No doubt the Pandit has hit the mark, and deserves
much credit. He who will search him will have his future life
searched.

Pandit Ram Harkh-Dy. postmaster—Akola.

Certified that I got a Varasphal from Pandit Mool Chand Sharma
of Ajeraka and I am glad to be able to state that all his predictions
have come to be fulfilled. He makes his calculations according to
the *Ramal Shastar*, and I had no idea that they could be so exact.
It is indeed a wonderful Science as is Pandit Mool Chand a perfect
adept in his art.

M. N. Chatterji, Manager Jushpur State-Bengal.

Dear Pandit Mulchand Shurma Ajeraka, I am very much obliged
to you for making my *Varas Phal* for the 12 months from May 1901.
It is now since 4 months that I am watching your foretellings, and
can say that what you have written is appearing exactly true.
Similarly several of my subordinates to whom you have sent in your
foretellings have found you quite right, and a body of men at Jug-
daldore is praying your Foretellings.

Yours truly, Jwala Prasad, settlement office, Bastar State.

ડા. ર. એ. હકીમના અકસીર ઇલાખે.

જ વારી રા ૩ શ ત મી.

વીર્ય વરધક તથા શક્તિની રાજે અકસીર ઇલાખ.

કોઈ પણ રીતની નબળાઈથી ધાતુનું નુકસાન થાય છે. શુરુ તથા અંતિમાં દરદો, લકવાનું કાઢ, માથાનો ચાતુ દુખાવો, ચક્રી, બમણાં, પાચનશક્તિમાં નબળાઈ, પીશાબનું વારંવાર થવું, પાચનશક્તિમાં થતો ખીગાડા, ગરમ પેશાબી થતો લોહીનો ખીમાડો, સાંધાનો દુખાવો, કંથમાલા, નાશુર, ગાંધ, કમરનો દુખાવો વગેરેના આરતને એક સરખો ફાયદો કરે છે. એ બધા નબળા માણસોને માટે એક વિનમ આ રોગ દરેક પ્રકારની નબળાઈ માટે રાખ્યાણુ ઇલાખ છે. સેંકડો ખીમારોને ફાયદો થયો છે. ખાવાની ના પાળવી ડી સથે છે, કીમત રૂ. ૧. તા. ૨.

હકીમની ગરમીના રોગની દવા.

પીશાબના કોઈ પણ વ્યતનાં દરેક તેમજ ગરમીના રોગથી અથવા તે બંને સંગતથી થતાં વેહેતાં દરદો તથા તેમાં થતી અનેક વેદનાં ફકટ સહેજે વખતમાં નાબુદ કરે છે અને એ દવા મરદ તથા આરતને બંનેને એકસરખો ફાયદો કરે છે. કીમત શીશી ૧ નો રૂ. ૧.

હરસ તથા મસાને માટે ખાસ થડો મલમ.

આ એ મલમથી હરસ તથા મસામાંથી પ્રજાતી લોહી બાંધ કરી, સ્પર્શમાં પડેલા ચીરોને રક્તી અકસીર તથા સોજો નરમ પાડી હરસ તથા મસાને જડવી નાબુદ કરે છે. કીમત શીશી ૧ નો રૂ. ૩.

શીરપ ઉશાખા.

લોહી સુધારનાર, પેટની કબજાઆત દૂર કરનાર, બુખ વધારનાર, ધાતુપુષ્ટ અને ખોરાક હાજમ કરનારી દવા છે. લાંબી માંદગીથી બચવી શકતી પાછી લાવે છે. લોહીના ખીગાડથી અનેક દરદો લાગુ પડે છે, જેમાં કે પુલા, હરમી આવાં શરીર ઉપર ધુરી નીકળે છે તે, કંથમાલા, નાશુર, ગાંધ, ખુબલી તથા સરવે પ્રકારનાં ગરમીના બખમ તથા અને લગતાં દરદો, સાંધાનું રહી જવું, કંઠતર, લીવરને લગતાં દરદો, ચાતુ પડદળમી આરતોનાં દરદો, મગજની થાકથી થતી નબળાઈ, એ સરવે ખીમારી માટે શીરપ ઉશાખા રાખ્યાણુ ઇલાખ છે. વાપરવાની રીત શીશી સાથે છે. બાટલીની કીમત રૂ. ૧.

ડા. આર. ઇ. હકીમસ નરવાઇન ટોનીક પીલ્સ, ધાતુ પુષ્ટની ગોળીઓ.

આ પ્રખ્યાત, ખીન હરીફાઈથી ચખચાતી ટોનિક પીલ્સ જલદી વીજળીની માફક તન તથા મનને શક્તિ આપે છે. એનાં ગુણો અદ્ભુત છે. તબીબી થયલી પાચનશક્તિને તેજસ્વી કરે છે; સારી બુખ લગાડે છે. લોહી સુધારે છે. હરકોઈ કોસમની નબળાઈને દૂર કરે છે. કુટેરથી કે ખુરા રોગથી થયલી નાકડતીને લાંબી કહાડે છે. ધાતુને પુષ્ટ બનાવી સુધારે છે અને ચમકી શક્તિ પાછી આપીને દરદોને નિરોધી અને શક્તિવાદો ટુંક સમયમાં બનાવે છે. વાપરવાની રીત ડી સાથે આપેલી છે. ૪૦ ગોળીની ડીની કીમત રૂ. ૧.

દરાજ તથા કીડને માટે અકસીર મલમ.

દરાજ, કીડ, ખરપસું તથા એવાંજ ગામડીનાં દરદોને જડમુલથી નાબુદ કરે છે. કીમત શીશી એકના આના ૪.

હકીમ "ડેનટીફ્રીસ," સુગંધી દાંતનું મંજન.

દાંતને મોતી જેવા સાફ કરી, થતો દુખાવો નરમ પાડી ગજમુતી આપે છે જે વાપરવાથી ખાત્રી થયે. કીમત ૪ તથા ૮ આના.

હરસ, મસા, નાશુર, લગાંદર, પાથા, કંથમાલા તથા શરીર ઉપરના બીકટ દરદો ફકટ યુનાની ઇલાખેથી સારા કરવાનાં આવે છે.

ડા. રસ. વેજેટબલ હેર એપ્પલ.

આ લેલ ખુશખોશ, માથાને ચંડક આપનાર હોવાથી બાહ્યરત તેજસ્વી કરી માથાના દુખાવોને ફાયદો કરે છે. ખાંચમાં થતા ખોરા તથા ખીજા રોગોને અટકાવી ખરેખર પાકીની જડને પુષ્ટી આપી

ખાલનો વખતો કરે છે. તેમજ આલ ચલકતા, કાળા અને સુવાલા બનાવે છે, જેથી ચહેરા સુશોભીત રહે છે. હીંચત રીશી ૧ ના રૂ. ૧.

ડાંચા. ઈ. હુકીમની ડાંચાપર રામબાણુ ગ્રાળીઆ.

વૈદકશાસ્ત્રને આધારે લાંબા અનુભવની બનાવટ ઉપરસ, સરકમ, ગળસુઝ, શ્વાસધુતામણ, દમ, અને હાંફણુપર વીજલીની મધક અસર કરે છે, છાતીનો દુખાવો તથા ચીપળાવું તરત દૂર કરે છે. હીંચત રીશી એકના આના રૂ.

ઉપલી દવા હમારો કોટ તથા કાલખાદેવીનાં દવાખાનામાંથી દીરસના કેઈ પણ વખતે મળશે.

હમારો મેળાપ સવારનાં ૯ થી ૧૧ અને સાંજના ૪ થી ૬ કોટમાં શાપુરજી રોડના ચક્રા ઉપરનાં દવાખાનામાં અને ૧૧ થી ૧ અને સાંજના ૬ થી ૮ સુધી ભાંગવાડીની સામે હમારો દવાખાનામાં થશે.

ડાકટર રસતમજ એદલજ હકીમ.

મીં જમશેદજી રસતમજ તાતા, જયોતીષ.

જયોતીષ વીદ્યા ગુજરાતી તથા અંગ્રેજી રીત મુજબ જાણે છે, અને તેની સર્વેથી છેલી શોધ મુજબ લવીધ્ય વર્તે છે.

હેં મુંબઈ નાં ૧૭૩ હૉરનખી રોડ, નયું હાઈ સ્કુલની સામે

ડાં ગોમસનાં દવાખાનાને બીજે માળે.

મેળાપ સવારે આડથી સાંજના ચાર સુધી.

મુંબઈ તેમજ દેશાવરનાં ગ્રાહકોને પુછપરછના જવાબમાં જણાવવાની રજા લે છે. દેશાવરના સવાલોના જવાબો રૂ. ૩ અથવા વધુના વેલ્યુપેબલથી મોકલવામાં આવે છે. જો મજકુર સવાલોના જવાબો લખતાં ૪૦ મીનીટથી વધુ વખત રોકાય તો દર વીશ મીનીટ વધુ માટે રૂ. ૧ વધુ ઉમેરવામાં આવશે. મુંબઈના ગ્રાહકોનાં ઘરની વીઝીટનો વખત મુકરર કરવા આગમજ ગાડી ભાડાં ઉપરાંત રૂ. ૧૦ રોકડ આંગ ઉપર મળતાં હાહાડો મુકરર કરો આવવા જવાના વખત ઉપરાંત ઘરાકોને ત્યાં બે કલાક વધુ રોકવામાં આવશે. એ બે કલાક ઉપરાંતના વખત સાડ દર કલાકે રૂ. ૩ વધુ લેવામાં આવશે, તેમજ ગાડી ભાડું આંગ ઉપર લેવામાં આવશે. દેશાવરના ઘરાકોને ત્યાંની વીઝીટનો બંદોબસ્ત થવા આગમજ સુસાફરીનો સંપુરણ ખરચ તેમજ જેટલા હહાડાની રોકાણ થવાનો સંભવ હોય તેના દર રોજના રૂ. ૧૫ દીઠ હીસાબ કરી આંગપર રોકડ લીધામાં આવશે. જયોતીષ પોતાના મકાનપર રોકે કલાક અથવા તેથી વધુ વખત દર કલાકે રૂ. ૩ ના હીસાબે આંગપર આપી એનગેજ કરી શકાશે.

જવેદાન સંધી ચાલે એવાં જરથોસ્તી રોજ માહાનાં કેલેનડર.

(કેટલાક સુધારા તથા વધારા સાથે બીજી વાર તૈયાર થયું છે.)

જેઓ દરરોજના નામો જાણ કરેડા ઉપર ધણા મોટા અક્ષરે રંગીત સાડીથી છાપી, તેની નીચે તે રોજની મહદ આપવાની જેમી શકતીનું વરણન, તે રોજનું ફલ તથા તે રોજ પઢવાના અવસતા.

તેમજ દરેક માહાના નામ જુદા કરેડાપર મોટા અક્ષરે જુદા રંગથી છાપી, તે મહીનામાં પડતાં જશનો, પરભો તથા ધંખારવા દોવસાની નોંધ છાપી, તેની નીચે તે માસમાં પડતી આપણા વહાલાંઓની સાસમીરીની નોંધ લખવા સારું ખલી જગ્યા રાખી છે.

તથા ચઢેઝરદી સનેના જુદા કરેડા આપી તેને ખતરાનાં સુંદર કેસમાં મુકાને શોભીતું બનાવ્યું છે.

હીંચત રૂ. ૧) પોસ્ટેજ બે આના.

ખનાવનાર એમં જેં પોસ્ટવાના, રખરસ્ટામ ખનાવનાર

નાણાવટ, સુરત.

આર. મારયીનની ગ્લીતોદાઇન.

આ અતી ઉત્તમ તેમજ અદ્વિતીય ચમત્કારીક દવા ગમે તેવા જીવતા તેમજ નવા હથીલા પ્રમી-
આનાં દરદર ધણીજ ચમત્કારીક રીતે યુજી કરેછે, પ્રમીઓ જીવો થયાથી, સહવારનાં ઉચ્ચની વખતે
પીસાળ સાથ સહેદ ચીકણાવાળી પાણી નેવી રશી વહેછે, તેથી દરદીને પીસાળ કરતી વખતે બહુજ
હેરાન કરેછે, અને કમરમાં તેમજ પીસાળના ટુકામાં અતી ઘણો દુખારો કરી દરદીને તદનજ નાતવાન
કરી નાખેછે. આગ, અગણુ ખરેછે, તનખ મારી રશી નીકળેછે ત્યારે આ દવા વાપરવાથી દરદીને ઘણા
ટુક વખતમાં આરામ કરી, દરદને બદ મુઝમાંથી સાફ કરી નવી જીંદગી બખશેછે, એ વાપરવાથી
દોષ ધણુ જીતતી ગરમી આંગપર ટૂતી નથી નીકળતી, અને મરદ તેમજ ઓરતોને આશીરવાદ
સમાન છે. કીમત નાની શીશી એકંતા રૂ૧—૦—૦, મોતી શીશીનો રૂ૧—૧૨—૦.

આર. મારતીનની સીરીલાઇન.

ખરાબ સંગતથી અથવા નો ગરમીનાં રોગથી ઉતપાજીતએલી ચાંદી, ધા, જખમ, તેમજ
મીરાથી હેરાન થતા દરદીઓએ કાંઇપણ ધીન વગર સીરીલાઇન વાપરવાથી વગર ઈજાએ, ચાંદી,
ધા, જખમ, ઘણા ટુક વખતમાં ઉજ લારી, અગન, અકરશાંત, આગ, તેમજ રસી બંધ કરી, દર-
દીનો બેડણમાંથી છુટકો કરેછે આ સીરીલાઇન વાપરવામાં તદન થઈ છે, એનાં અકર્શારણુ
માટે જાણીતો થયેલોછ, અને એ કશી રીતે નુકશાનકારક નથી, કીમત શીશી એકંતા રૂ૧—૦—૦.

આર. મારતીનની જાહુઘ ગોળીઓ.

વીર્ય અને બંધની અશક્તી, જીવાતીમાં અથવા જીવાપણમાં થતી ગુપ્ત ભાગની કમજોરી,
સ્વાનાવસ્થા, સ્વપ્નમાં અથવા હરકોઈ કારણસર ધાત જવી, ધાતનું પતવું થવું, જાનતાંતુની તેમજ
મગજની નબલાઇ, મનની ઉઝાસી, અને તે કારણથી ઉપજતા ઈજાગરા, ભયંકાર, અને વિનીત સ્વાના,
શરીરની નબલાઇ, સાંધાનું દુખવું, હાથનું ધુગવું, માથાનો તેમજ કમરનો દુખારો, થાક, અજીર્ણ,
મગજની બેચેની વીગેરે, એક મોહનીની માફક ફક્ત એજ શીશી વાપરવાથી મગજ તર થાયેછે,
દરેક શીશીમાં ૩૦ ગોળીઓ છે. કીમત ફક્ત આના રૂ૪.

આર. મારતીનની બીજ નંબરવાળી ગોળીઓ.

(ક્રમપાઉન્ડ ફ્રાસફરસ અને ડામીયાનાની) (મરદાઇ માટે.)

નાદાનીઅતપણામાં હાથરસ (હસ્તક્રિયા) કીધાની ખુરી ટેવથી જે નકારાં પરીણામ ઉપજે છે,
તેને માટે ઘણું પસતાવું પડેછે. આ ખુરી તેમજ નાદાનીઅત ટેવથી મરદાઈ જતી રહેછે, મરદાઇ બે હી
બેડેલાએને આ ગોળીઓ સેનાના મુઝ જેવી છે. તે ઉપરાંત ધાતુપુટ, ગુરદાનાં તેમજ છાતીનાં દરદો,
શીઝ એહરો, લોહી સુધારનાર, સાફ ઝાડો લાવનાર, બુખ વધારનાર, અને હજમીઅત છે. મરદ તેમજ
ઓરતોના સુસ્ત અને નરમ થઈ ગયલા ઈંદોના સરવે તાતુને તેમજ નેશને અતીશય મજબુતી આપેછે.
હરકોઈ પ્રકારની ધાતુનાં વેહવાથી જે નબલાઈ તેમજ નાકાવતી થાયછે તેપર એ રામબાન ઈલાજ છે.
જતી રહેલી શક્તિ અને કાવતી પાછી મેળવવાને માટે આ ગોળીઓ વાપરવાની ડાકઢરો ખુરતી બલા-
મણુ કરેછે. દરેક શીશીમાં ૪૦ ગોળીઓ આવેછે. કીમત શીશી એકંતા રૂ૧—૮—૦.

તપાલ ખરચ એકથી ત્રણ શીશીનાં ત્રણ આના.

જથાબંધ તેમજ છુટક વેચનાર:—

આર. ડી. કટેલીની કંપની,

ટેકાણું:—નવું મોહીખાતું, નંબર ૧ “મુબઇ સમાચાર” ઓફીસની આગુમાં, રસ્તામજી
હવાલનાં ઘરમાં, રાઇટ કંપનીની પાસે, ફેરક, મુબઇ.

એક અદ્ભુત શોધ. કારખાનાઓ, દુકાનો
તથા આશીસો માટે એક આશીરવાદ.

‘કીલ કાયર’--આગનો દુશ્મન.

આગને ટુંકમાંથીજ અટકાવી રાખનારો અકસીર પાઉડર.

સઉથી અસરકારક અને સસતો આગ ખુલ્લવનારો આ પાઉડર મોટી ઇમારતોં, ફેક્ટરીઓ, તળેલાઓ, મોટરકારો, દુકાનો, ગોડાઉનો, રહેવાનાં ઘરો વગેરે-ઠેકાણે ખાસ કરીને રાખવા લાયક તથા ઘણો બચાવ કરતા છે.

વાંચો--હવે પાણીના ધોધોની અને ખુંખાઓની ધમચકરીના દહાડા વહી ગયા છે.

૧. વખત અને ખર્ચનો ઉગાળો. તેનાથી આગ ક્ષણવારમાં ખુલ્લ થાય છે.
૨. પાઉડરની અસર ઘણાં વરસો સુધી ટકી રહે છે. ૩. આગમાંથી બચાવેલી મતા ખરાબ અથવા ડાઘી થતી નથી. ૪. આ પાઉડરનો ઉપયોગ કરવાનું બહુજ સહેલું છે અને એક મોટું બાળક પણ તેને વાપરી શકે છે.

આ નળીઓ ૨૦ ઇંચ લાંબી છે અને તેમાં લગભગ ૬ રતલ પાઉડર ભરેલો છે.

કીંમત નળી એકના રૂ. ૮.

પી. એન. મેહેતાની કંપની,

મેહેતા વીલા, જેઠણ સરકલ, મુંબઈ.

અથવા

નશરવાનજી કે. મેહેતા એન્ડ સનસની કાપડની દુકાન,

ચંપાગલી, મુંબઈ.

જરથોસ્ત સાહેબની સુંદર તસ્વીરોનો

ગંજાવર જરથો

જીવી કે

ઝાઈલ પેન્ટીંગ, કાચપર કાટરેલી, એન-

હાર્ન કરેલી, વીગેરે તરેહવાર જાતની આના

છ થી રૂ૨૦૦ સુધીની હંમેશા તઈયાર

મલે છે. અમારે ત્યાં ફક્ત એક

વખત ફેરો મારી જશે તો

ભવીશમાં બીજા ઠેકાણે કદી

જશે નહીં એમ અમે

ખાત્રીથી કહીએ

છીએ.

જુના અને જાણીતા
ફેમ બનાવનાર—

સન આર્ટ ફર્નિચર વર્કસ

તમારું દીવાન-

ખાતું સુંદર ફ્રેમોથી

સજાગારવું હોય તો એક

વખત અમારે ત્યાંની હજારો

ફ્રેમોની જાત બેઈ જશે તો બીજા

ઠેકાણે જવાતું ભુલી જશે—ને ભાવો—

ગામ કરતાં સસ્તાં—કારણ—અમે ખાસ

વેસાયતથી મંગાવીએ છીએ.

અમારે ત્યાં ધરાકોની દુટાદુટ પડે છે

તેનું કારણ શું ? કારણ ખરી રીતે અમે ધરાકોને

સમજ પાડી તેઓની પસંદગી બેઠ્યે છીએ. એક

વાર કામ પાડી ખાત્રી કરો.

બહારગામના ઓરડે ઉપર તુરત ધ્યાન

આપવામાં આવે છે.

૧૫૦ જેટલું-અખબાર સહેલાઈ
સાથે બહારકોટ, સુબઈ.

HOMŒOPATHIC POOR DISPENSARY.

P. O. Kankanady, Mangalore, S. C.

Mother Tinctures, powders and high dilutions, Schussler's Tissue Remedies, all at 2 As. per dram.

Externals, pills and low dilutions, at 1½ As. per dram.

A Box of the 30 principal medicines in 1 dram phials, Rs. 3-4; in 2 dram phials, Rs. 5.

Manual of Homœopathy, Rs. 3-4-0. Domestic Indicator, by Dr. W. Schwabe, As. 8.

Homœopathic Guide, by Dr. Luyties, As. 8.

THE SCHUSSLER'S TISSUE REMEDIES.

Boxes with lock and key containing all the 12 tissue remedies may be had in 4 dram phials at Rs. 5; in 1 oz. phials at Rs. 8; in 2 oz. phials at Rs. 14; & in 4 oz. phials at Rs. 20.

The Biochemic System of Medicine by Geo. W. Carey M. D.—Rs. 6-8.

Biochemistry, by J. B. CHAPMAN, M. D. Rs. 4.

THE SOLERI-BELLIOTTI SPECIFICS, at As. 4 per tube.

A box of the 33 specifics, Rs. 7.

A small trial box of the 16 principal remedies Rs. 2-8-0; Guide for the same Rs. 1.

SEND FOR PRICE LIST.

N. B.—All the profits go to the Leper Asylum, the Hospital, and the Poor House.

હોમીયોપેથીક પુવર ડીસપેનસરી, માંગલોર.

મધર ટીંકચરો, પડીકાંઓ, ડિંગી પીવાની દવાઓ તથા સકુસલરના તીશયુ ઇલાજ, એ સવળું દર ડ્રામ દીડ ૦) ની કીંમતે મળે છે.

બાહેર લગાડવાની દવાઓ, ગોળીઓ તથા નરમ પેચક દવાઓ દર ડ્રામ દીડ ૦) ની કીંમતે મળે છે.

એકેક ડ્રામની ૩૦ જાતની મુખ્ય દવાઓની એક પેટીની કીંમત રૂ ૩, અને ઉપચારમાંની દરેક જાતની બે ડ્રામની પેટીની કીંમત રૂ ૫.

મેન્યુઅલ આવ હોમીયોપેથી નામના પુસ્તકની કીંમત રૂ ૩.

ડાક્ટર સકુલાનુ ડોમેસ્ટીક ઇનડીકેટર, કીંમત રૂ ૦.૧૧.

ડાક્ટર હ્યુટાઇઝની હોમીયોપેથીક ગાઇડ, કીંમત રૂ ૦.૧૧.

સ્કુસલરના તીશયુ ઇલાજ.

૪ ડ્રામની ફાયલના ૧૨ તીશયુ ઇલાજોની તાલા ચાવી શાયની પેટીની કીંમત રૂ ૫; એકેક આકિસની ફાયલના રૂ ૮; બે આકિસની ફાયલના રૂ ૧૪; અને ચાર આકિસની ફાયલના રૂ ૨૦.

વૉરન્ઝ દબલ્યુ. કેરી એમ. ડી. ની બાયોકેમીક સીસ્ટમ ઓફ મેડીસીન, કીંમત રૂ ૧.૧૧.

જે. બી. એપમેન એમ. ડી. ની બાયોકેમીસ્ટ્રી, કીંમત રૂ ૪.

સોલેરી એસોટ્રીવાલી રામબાલુ દવાઓની દરેક ટયુબની કીંમત રૂ ૦.૧૧.

રામબાલુ દવાઓની પેટીની કીંમત રૂ ૭.

અજમાયસ કરવા માટેની ૧૬ મુખ્ય દવાઓની પેટીઓની કીંમત રૂ ૨.૧૧.

એ પેટીમાંની દવાઓની સમજ આપનારાં પુસ્તકની કીંમત રૂ ૧.

અમારી દવાઓના ભાવતાલના લીસટ મંગાવો.

તા. ૦૬—અમારી દવાઓનો સવળો નફો રગતપીલાઓના આશ્રમધર, આસપીટલ તથા ગરીબ માણસોના નીભાવ પાછલ ખર્ચવામાં આવે છે.

EASTERN INSURANCE COMPANY, LD.

ઇસ્ટર્ન ઇન્સુરન્સ કંપની, લીમીટેડ.

ધાપણ રૂ ૫૦,૦૦,૦૦૦.

રૂ ૧૦૦ ના ૫૦,૦૦૦ શેરો (વધારાના સંલગ્ન સાથે)

માં વેહેલી નાખવામાં આવી છે.

મુખ્ય ઓફીસ—૪, કલાર્થવ રોડ, કલકત્તા.

કલકત્તા ખાતેના ડીરેક્ટરોની ઓફીસ.

સી. લોરી જોન્સ્ટન, એસ્કવાયર (જાર્જીન સ્ટીનરની કુંઠ) - પ્રમુખ.
 જી. એસ. કેઝર, એસ્કવાયર, (ઓક્ટેવીઅસ, સ્ટીલની કુંઠ)
 બીસ્વામ ભુર સીકદાર, (બીસ્વામ ભુર સીકદાર એન્ડ સન્સ.)
 આર. ડી. મેહતા, એસ્કવાયર, (ડી. બી. મેહતા એન્ડ કુંઠ)
 સી. ઇ. ગઝદર, એસ્કવાયર, (પી. ઇ. ગઝદરની કુંઠ)

જાર્જીન સ્ટીનરની કુંઠ—મેનેજીંગ એજન્ટો.

ડબલ્યુ. આર. યુલ, એસ્કવાયર, મેનેજર.

આગ તથા દરીઆઇ જોખમનો વીમા સીકાયત લાવે ઉતારવામાં આવે છે

તથા દાવાઓ તુરત તુરત આપવામાં આવે છે.

જીવનદાસ મુલજીની કુંઠ—મુખ્ય ઇલાકા મધેનાં જનરલ એજન્ટો.

નાં ૫, થ્રીન, સ્ટ્રીટ, મુંબઇ.

રોહનશાહી જરથોસ્તીઓને બંદગી કરવાની પાક કેતાબો.

ખોરદેહ અવસતા—આ જાતનાં ઘણા મોટા ખુલા કાલા અક્ષરે અને અશલ ઉચારે છાપેલી બધી નયાયસો, પતેતો, દુવાઓ અને દસ યસતો તેમાં :—હોરમજદ, મોટી હુપતન, અરદીબેહસ્ત, ખોરદાદ, આવાં, નાંધલી સરોસ, રાતની મોટી સરોસ, હોમ, વનંત, અને બેહુરાંમ યસત છે. તે સાથે આ કેતાબ કપડાંમાં બાંધી તે ઉપર અશો જરથોસ્તની સુંદર સખી સુન્નામા એમખોસ કીધી છે—કીંમત રૂ. ૦૧૧, —પોસ્ટેજ દોહ આનો.

ખોરદેહ અવસતા—આ જાતનાં નવા મરોહદાર કાલા અક્ષરે અને અશલ ઉચારે છાપેલી બધી નયાયસો, પતેતો, દુવાઓ અને પાંચ યસતો તેમાં :—હોરમજદ, અરદીબેસ્ત, બેહુરાંમ અને બેહુ સરોસ છે.—પતલાં પુઠાંની કીંમત રૂ. ૦૧, બહાં પુઠાંની રૂ. ૦૨, —પોસ્ટેજ એક આનો. આ અવસતાની ચોપડી ગજવામાં રહી શકે તેટલી નાંધલાં કદની છે.

સુકતાદનાં દીવશોમાં લખવાનાં ફરામરોદના હા તથા ગાથાના હાની ચોપડી—કીંમત ત્રણ આના, —પોસ્ટેજ અરધો આનો.

છુટી ફરવરદીન યસત—(ફરોબશી)—કીંમત ત્રણ આણા; પોસ્ટેજ અરધો આનો.

છુટી આવાં યસત—બહાં પુઠાંની કીંમત ત્રણ આના તથા પટલાં પુઠાંની કીંમત બે આના, —પોસ્ટેજ અરધો આનો.

જુની જાણીતી ખાત્રીભરેલી હોબીયરીની મોટી દુકાન.

જથાખંધ તથા છુટક એકજ
ભાવે વેચનારા.

અમારા માનવંતા ધરાકોને ખુશ ખબર—

મોજા, ગંજીપ્રરાક, રૂમાલ, કોમખીનેશન શકુએવેટર ઇસ્કાચમાડ
કેમલ હેર રગ્સ, કોલેરા બેલ્ટસ, નીકેપ, ટેટા,
તરકીશ તુવાલ, તથા દીનાપુરના દુવાલ
નાપકીન, ટેબલકવર વગેરે
વગેરેના વેપારી.

ખરીદેલો માલ નહિં પસંદ પડે તો દીવશ આઠની
અંદર પાછો લેવામાં આવશે.

અને તે માલના પધસા પુરેપુરા પાછા મલશે.

ઇ. હાજી મુસા હાજી મહમદ.

હેકાણું—કાર્ડ મારકીટ, પીજરા ગલી દુકાન નંબર ૧૧, મુંબઈ.

નવજોત-શેહાદી-વીગેરેના શુભ ટાકણાનાં નોતરાંનાં કારડો-ચીઠીઓ-વીગેરે- છપાવનારા સાહેબોને સુચના.

ઉપર લખેલાં કાઠબી શુભ ટાકણેનાં તરેહવાર નકસીનાં જાત જાતનાં સલંગ તથા ઘડી વાલવાનાં તહરે કીશમનાં કારડો રંગ બેરંગી કલરના—અને ચીઠીઓ છાપવાનાં જાડાં પતલાં સફેદ તપાસ રંગ બેરંગી નકસીનાં નોટ પેપરો—તેવાંજ સુંદર અને મનોરંજક કવરો—પરબીડાં—સાથે મુંબઈ વરતમાન પ્રેસમાં જથાબંધ મંગાવામાં આવ્યાં છે; જેનાં નમુના તથા ભાવ તાલ ચરનીવાડી પર નંબર ૧૪૧ વાલાં મકાનમાં ઉપલાં પ્રેસમાં પુછપરછ કરવાથી તરત માલમ પડી આવશે.

શંધાના ભાવ સવલ પડતા અને કીશાયતથી રાખવામાં આવ્યા છે, અને તુરતજ તાકીદે જોઈતા વખતમાં છાપી આપવામાં આવે છે.

એ કારડો અને ચીઠીઓ બધી જાતની રંગીન શાહીએ જીવીકે શુનેરી, રૂપેરી, લાલ, બલુ—કાલી વીગેરેની કાઠબી રંગથી ઘણી સુંદર અને મન પસંદ રીતે ગુજરાતી—અંગ્રેજી—મરાઠી—વીગેરેની ભાશામાં છાપી આપવામાં આવે છે.

ઠેકાંણું—મુંબઈ વરતમાન છાપાખાનું—ચરનીવાડી.

મુંબઈ વરતમાન પ્રેક્ષમાં વેચાતી ચોપડીઓ.

ઠેકાણું—નાં ૧૪૧—ચરનીવાડી, મુંબઈ.

હિંદુસ્થાનનાં આતશબેહેરાંમાં અને યજ્ઞદેજરદી સને ૧૨૬૭ માં મુંબઈમાં સ્થાપાયલાં નવા આતશબેહેરાંમનો હેવાલ.—તથા મરહુમ દસ્તુરજી સાહેબ ડાક્ટર જમાસ્પજી મીનોચેરજી જમાસ્પઆસાના એમ. એ., પી. એચ. ડી., ડી. સી. એન. નું જન્મ ચરિત્ર. સુંદર સખી સાથે—કીંમત રૂા. પોસ્ટેજ ૧ આનો શમસુલ ઓલમાં દસ્તુરજી સાહેબ પેશુતનજી બેહેરાંમજી શનજાણા—એમ. એ., પી. એચ. ડી., નું જન્મ ચરિત્ર. સુંદર સખી સાથે—કીંમત બે આના. આનરેબલ શેઠ નવરોજજી નશરવાંનજી વાહડયા, સી. આઈ. ઈ. નું મરણ—તેમનું જન્મ ચરિત્રની ચોપડી.—કીંમત—રૂા, પોસ્ટેજ ૧ આનો.

મહારાણી વીક્ટોરીયાનું જીવન ચરીત્ર—કીંમત બે આના પોસ્ટેજ અરધો આનો ધર્મ નીતી—ભાગ પેહલો, ત્રીજો—દરેકની કીંમત રૂા—પોસ્ટેજ ૦)૧૧—એમાં ઘણા સરસ ધર્મ અને નીતીબોધો તથા અવસતા વાણીની રૂડી સમજો, માયાકુલ ફરમાંનોની મીસાલો, વીગરે આપીને ધરમની માંતેખરી સમજવી છે, તથા માનવી જાતે દરેક વાતમાં નીતીમાન કેમ અને કેવી રીતે થવું તેના અસરકારક અને વાંચવા જોગ બોધ સમાવેલા છે.

ઐયાંમે નૌશાલો—હિંગાંમે નૌરોઝ—યાને અશલી ઈરાંની જરથોસ્તીઓમાં અને હાલના હિંદુસ્થાની જરથોસ્તીઓમાં નવાં વરસનો હિંગામ કેમ પાલવામાં આવે છે તેનું વૃતાત.—કીંમત—રૂા. પોસ્ટેજ અરધો આનો.

“દાખમે નૌશીરવાન”—અથવા મુશલમાનોનો મશહુર ખાલીફ હાફ્ઝન—અલ રશીદ શહેનશાહ નૌશીરવાંન આદેલનું દાખમું જોવા ગયાં તે ડીસા, જે દેખાવો, જે બયાનો અને નવી નવાઈ તથા નશીઅતો છે તે નામીયા ખાલીફને તે જમાનામા મલેલી, આબેહુબ છે. ખાલીફ હાફ્ઝન—અલ—રશીદ, શાહનશાહ આદેલ નૌશીરવાંન પાછલ લગભગ ૨૦૦ વરસે બગદાદના તખ્ત ઉપર આવીઓ હુતો, અને તે મોટા મરતબાવાલા તે જમાનાના ઓલમા મોટા ખેરખાહ ખલીફ પોતા આગલ ૨૦૦) વરસ થઈ ગયલા શહેનશાહ નૌશીરવાંનનું દાખમું જોયું અને ઈરાંની શહેનશાહતનું નામ જેહાંનમાં પુરંપુરી જાહોજલાલીને રોશનાઈથી રોશન કરનારનું અશો રૂવાંન નવા શાહજ પાશાગ સાથે ઘટતી આવજતે તે મરહુમ શહેનશાહની આગાહી માફક દાખમામાં ઠેકવયું, એ એક બેશક બનેલી વાત ને સાચી હકીકત છે.—કીંમત છ આના, પોસ્ટેજ અરધો આનો.

“પારસીઓ અને હિંદુઓનું મુજ”—યાને, પારસીઓના પુરાતન વડવાઓ અને હિંદુઓના અસલી પૂર્વજો પુરાતન ઇરાનવેજ (આર્યવૃત)માં જે વેળા સાથે વસ્તા હતા, તેવો એકજ કોમ તરીકે ગણાતા હતા તે વિષેનો બંને કોમવાળાઓને માટે જાણવાજોગ ટુંક હેવાલ.—કીંમત રૂા, પોસ્ટેજ અરધો આનો.

આતસની ખુબી વીશે મલેલાં જુદાં જુદાં લખાણો—કીંમત બે આના, પોસ્ટેજ અરધો આનો.

હોરમજદ યસત ઉપરથી હોરમજદની સીફત વીશેની સરેહ—એ અવસતા કલામોના ખુદ દાખલાઓ સહીત ઇનામનો રેસાલો લખેલો છે. કીંમત બે આના, પોસ્ટેજ અરધો આનો.

મુંબઈ અને દશાવરનાં જાણીતા અને જાહેર જરથોશતીઓનાં મરણ દીવશની નોંધની ચોપડી—પેહલેથી તે યજ્ઞદેજરદી સને ૧૨૬૦ શુધીતી, યજ્ઞદેજરદી સને ૧૨૬૧ નાં ઝોરાશટરીઅન કેલેંડર ઉપરથી ઉપખવેલી.—કીંમત રૂા. પોસ્ટેજ અરધો આનો.

જરથોસ્તીઓમાં જનમ પામેલાં બાલકોના નામો પસંદ કરીને રાખવા માટે બનાવેલું લીસ્ટ—કીંમત અરધો આનો, પોસ્ટેજ અરધો આનો.

અમારા પોતાના આગોમાંની

ચા હે

અમારા પોતાના છોડવાઓપરની

કા ફી

ઘણીજ સરસ રીતે હમારા કારખાનાઓમાં હમારી રોત પરમાણે બનાવેલી
જામે, અચારો, ખીશકીતો, અને કનફેક્શનરી.

LIPTONS "લીપટન"

દુનયામાં સર્વથી મોટામાં મોટા ચાહે ઉગાડનારા વેપારી.

૨૫, ૫૮૬ બ્રાંનચો અને એજનશીઓ

લીપટન બીલડીંગ

જાણીએ માલ

વેચવાનું ઠેકાણું

એપોલો સ્ટ્રીટ-કોટ-મુંબઈ.

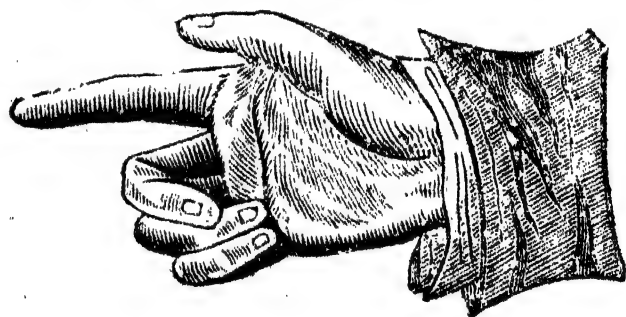
અને

નીકલ રોડ, કરાંચી.

તમારી મોંઘી દાટ બજાર

ને બદલામ કરનારો લેભાગુ

હલકો મસાલોજ છે.

આજ લાંબો લખત થયો ઘેરેઘેર, હોટલ તેમજ કલબોમાં ખુમાતો ઉડી રહ્યો છે કે,
પુરતું ધી, તેલ વાપડવા છતાં ખાણું એ સવાદ કેમ લાગે છે? તેનું ખરૂં કારણ તમારો
સસતો હલકો બનાવતનો મસાલોજ છે. એવી નજવી કસર કરી સોના જેવી બજારને એવું
લગાડી સપરમે દીવસે તમારો જીવ શું કામ કહરાવો છો. જોવો એ ૦ શાં સુખડ-
વાલાને ત્યાં કે જ્યાં ખુદ તમારી નજર સાંભળે હાથનીજ ધંદીથી રોજ તાજો મસાલો
દલાય છે. એક વેલા વાપડી ખાત્રી તો કરો એમાં તમારું શું જવાનું છે?

બીજું શું

શુધ્ધ સેરડીનો સરકો, રાઈ દરેલી હમારા રાઈ, મરચાં અને સરકાથી ભરેલાં અચાર
બગડતાં નથી. મલબારી સુખડના પેરીઆ, માંચી, સલી, ગાંઠ, અગર, લોખાણુ,
તાછો ગામઠી ને મલબારી, સુકોમેવો, ધી, ખાંડ, માણ્ટુનું પાઘડી-પાલીસ, ચા,
મોખા દરેલી કાફી (ત્રીનમાં પેક)

વધુ માટે મંગાવો "હેન્ડ બીલ". બાહારમાં વી. પી. થી મોકલવામાં આવશે.

આકર પાસે માલ મંગાવો તો બીલ મંગાવવાને લુલવું નહીં.

એદલજી શાં સુખડવાલા એન્ડ સન્સ,

૩૦-સીલીવનવે આં પીં મારકીટ, નવી અગીઆરી સાંભળે, મુંબઈ.

BUILD UP and PRESERVE YOUR HEALTH
and Fortify the System against Disease with

WILKINSON'S

ESSENCE OR FLUID EXTRACT OF RED JAMAICA

Estd.
Since 1829.

SARSAPARILLA

Pronounced by the HIGHEST MEDICAL AUTHORITIES the most

WONDERFUL PURIFIER OF HUMAN BLOOD

THE SAFEST AND MOST RELIABLE REMEDY FOR TORPID LIVER, DEBILITY, ERUPTIONS,
WEAK AND LANGUID FEELINGS, &c.

IMPORTANT CAUTION.

BEWARE OF AND REFUSE ALL
IMITATIONS AND SUBSTITUTES.

Established
Since 1829

WILKINSON'S

SARSAPARILLA

HAS STOOD THE TEST OF TIME, and

The VERY HIGHEST AUTHORITIES pronounce it

Sold by all Dealers in Medicines everywhere,
in small, medium, and large bottles.

The BEST.

WILKINSON'S SARSAPARILLA CLEANSSES THE BLOOD OF ALL
DANGEROUS HUMOURS.

Has over 70 Years' World-Wide Reputation.

Sold by all Chemists and Dealers in Medicines.

FOR **FEVER, AGUE** AND OTHER EFFECTS OF **MALARIA**, TAKE

WILKINSON'S

AROMATIC
TINCTURE OF

QUINOIDINE.

Proved by practical experience to be superior to Quinine FOR THE
PREVENTION AND CURE OF

Fever, Intermittent or Remittent, Ague and other effects
of Malaria, &c., &c.

ધર ખાંધનારાઓ, ખંગલાવાલાઓ

તથા

કંટ્રાકટરો વીગરેને ખુશ ખબર.

શાહખાદ, તાંદુર, નાવંદગી તથા મદરાસી
વીગરે તરેહવાર રંગબેરંગી લાડીઓ બેશાડી આપવાનું
મોટું ગંજવર કારખાનું

ધેર ખાંધનારાઓ તથા ખંગલાવાલાઓ અને બીજા કંટ્રાકટરોને જણાવવામાં આવે છે કે અમોએ શાહખાદ, તાંદુર, નાવંદગી તથા મદરાસી કાળી વીગરે બીજી બધી તરાહની લાડીઓ પોલીશ કરવાનું કારખાનું ઉઘાડ્યું છે. દર એક સાઇઝની પોલીશ કરેલી લાડીઓ તઈઆર મલશે તેમજ જેઓની રફ લાડીઓ પોલીશ કરાવવા આવશે તેને પોલીશ ચાર્જ લેઈ પોલીશ કરી આપીશું. આ પોલીશ લાડીઓ વાપરવામાં મજબુત, તકાઉ અને સફાઈદાર છે તથા આરસ પહાણની લાડીઓને આબેહુબ મલતી આવે છે, તેથી સરવે શાહેબોને અમારી પોલીશ કરેલી લાડીઓ વાપરવાને ખાસ લલામણુ કરવામાં આવે છે.

એક વાર જોઈ જવાથી અને વાપરવાથી ખાતરી થશે.

લાવ ઘણાજ કીફાયત રાખવામાં આવ્યા છે કે જેથી ગરીબ તેમજ તંવગરને ખરીદવાને સવલતા થઈ પડશે.

હરેક મકાનોમાં હેવી લાડીઓ બેશાડવાનું હુમોને શોપવામાં આવશે તો હુમો તે કાંમ કંટ્રાકટે અથવા બીજી કોઈબી રીતે કરી આપવા તૈયાર છઈએ.

દોરાબજી મોટાભાઈ મોબેદજી એન્ડ સન્સ,
થાકોરદવાર નાનાશંકર શેઠની વાડીમાં—મુંબઈ.

એક અગતનો ખોલાસો.

યજ્ઞદેવરદી સને ૧૨૭૭ ની પારસી સખાવત નકી કેટલી થઈ ?

ખાસી ત્રીસ લાખની ઉપરની નકી થઈ ! !

આ ઝોરાસટરીઅન કેલેન્ડર આજ ચાલીશ વરસની લાંબી મુદત થઈ હસતીમાં આવ્યું છે, અને પાક પરવરની મેહેરથી તે દીન ઊગે સરસ આકાર કરતું રહ્યું છે, તે તેના કદરદાન પીછાંન કરનારાઓની પસંદગી પામવા વગર રહ્યું નથી; એ એક મોટો સંતોષ એના કરતાને મલે છે, અને તેવા સંતોષ વચ્ચે એક પ્રજા અથવા કોમ સેવા બળવાની ઉલટ જારી રાખી છે. આ વખતે આટલું જણાવાની એટલા ખાતર જરૂર પડી છે કે એમાં દર વરસે આવતો ઇનતેખાવ ઘણી મોટી ઈતે-જારી, ભારે મેહેનત અને ઘટતી તથા જોઈતી શાહુચેતી અને ચોકશાઈથી ઉપજાવવામાં આવ્યો છે. એમાં આવતા સખાવતનાં આંકડાઓ ખરેખર ઘણી ચોકાશીથી ઉપજાવેલા હોય છે, એના દાખલામાં આ છેલાં વરસની પારસી સખાવતનોજ દાખલો ઘણો ઉપયોગી બનાવ છે. કેલેન્ડરે ઘણી ચોક શાઈથી કાઢેલા અડસતા મુજબ સને ૧૨૭૭ નાં સાલની પારસી સખાવત ખાસી **ત્રીસ લાખની ઉપરનીજ થઈ છે**, હેવું સ્પષ્ટ અને ખુલ્લેખુલ્લું હોવા છતાં જાણે એવરો મોટો આંકડો ઉપજાવવામાં કેલેન્ડરે કાંઈ ભુલ કીધી હોય તેમ તેનાં માટે પારસી આલમને નકામી શકમંદકરવામાં આવી છે કે એક વરસની એટલી બધી સખાવત હોય નહીં, આતું અનુમાન માંની લેનારાં શાહે બોએ પોતાની ગણતરીનાં કેદમાં એક એવી સોધ ઉપજાવી કાઢી કે એક સખાવત કરનારે એક રકમ ધરમ ખાતે આપી હોય તે રકમ તેમની સખાવતમાં ગણાઈ ચુકી, પછી તે રકમ જે ખાતામાં-દાખલા તરીકે કહોકે પારસી જનરલ હાસ્પીટાલમાં અપાઈ હોય ને તે હાસ્પીટાલનાં હીસાબમાંથી તે અશલ ઘણીને નામે પાછી છપાઈ હોય તો જાણે તે એવરી ગણાઈ હોય, ગોયા તે એવડી નહીં ગણવાનું ભાન કેલેન્ડરનાં કરતાને હોય નહીં એમ સમજીને તેના ટીકા કરીને તેવી રકમો એવડી તેવડી ગણાયાથી સખાવતનો આંકડો વધી ગયો ધારવામાં આવે છે. પણ કેલેન્ડરનાં કરતા ખાત્રી આપે છે કે આ કેલેન્ડર હવે દાહાડે દાહાડે એટલું સતાદાર થઈ પડ્યું છે કે તેમાં આવેલાં લખાણો અને દાખલા દલીલો, બનાવો અને આંકડાઓની અગત સરકાર-દરબારમાં અને ખીજી અગતની વખતે ઉપયોગમાં લેવાય છે, અને તેવું જોઈને તેમાં આવતી ગણતરીઓ ઘણી ચોકશાઈથીજ લેવાનો સરેસતો રાખ્યો છે. તે એટલાંવર કે એક રકમ અપાયલી તે જુદાં જુદાં ખાતામાં ગમે તેટલીવાર લખાયલી કે છપાયલી હોય પણ તે ઘટતે વખતે યાદ કરીને એકજ અને ચોકશન ગણતરીમાં લેવાય છે, તેમજ ઉઠમણમાં ભરાયલી રકમો એકવાર સામાન્ય ધરમખાતે ગણાયા પછે તે જ્યાંથી વેંદચાઈ ગઈ હોય તે પાછી ફરી ગણાતી નથી, એટલુંજ નહીં પણ એકવાર એમ છપાઈ હોય કે તે રકમ કાંહાં આપવી તે પાછલથી જણાશે ને તે પાછલથી ક્યાં ખાતામાં અપાઈ તેની વીગત આવી હોય તો તેમાં લેતી વખતે નવેશરથી ગણવાને બદલે તેની આગલી ગણતરીની યાદ કરી માત્ર નોંધજ લેવાય છે. કુદમાં કેલેન્ડરમાં આવતી કોઈખી રકમ કે ગમે તેવી વીગત ઘણી ચોકશાઈથી પુર ખાતરી લાયક અને બને તેટલી સાબેતી સાથેજ આપવામાં આવે છે, તે છતાં એક કેલેન્ડરનું કે જાહેર જાપનું કામ કેટલું જાંજલીયત ભરેલું છે કે તેનો અનુભવ જેવો એવું કામ રાતદીન કરતા હોય તેમનેજ મળે, અને તેમાં કંઈ નજર ચુક જેવું એકવાર હોયખી ને તે કોઈ તરફથી સભયતાની રહે જણાવવામાં આવે તો તે ઉપર ઘટતું ધ્યાન આપવાને કેલેન્ડરનાં કરતા પોતાને પેહલા બંધાયલ સમજે છે, પણ તેને બદલે નહીં ભુલની ભુલ ઉભી કરવી એ દલગીરી ભરેલું છે. ખીજો એક અગતનો ખુલાસો કરવો એ વાજખી છે કે કોઈ સાહેબો પારસી સખાવતનાં અને ઉઠમણની રકમોનાં આંકડા આપતાં એક ઘણું ગેરવાંજખી શાંકડાંપણ બતાવ્યાં ૩ ૫૦૦) પાંચશોની

અંદરની રકમ ગણતરીમાં લેતા નથી, આવીશે જેટલું બોલીએ તેટલું થોડું છે. એક શ્રીમંત સાહેબ પોતાની મોટી દોલતનાં જોરે લખો કે હજારોની સખાવત કરે તેનાં કરતાં એક મધ્યમ શકતીને કે ગરીબ ગ્રહસ્થ પોતાની નાહાની અને ગરીબ ગુન્જશ મુજબ જો ૩૫૦૦) પાંચશોની અંદરન રકમ ધરમખાતે આપે તો તે ગરીબની ગુન્જશ મુજબ તે પેલા શ્રીમંત શેઠની સખાવત સાથે સરખાવતાં તે નાહાની સખાવત વધુ નોંધ લાયક ગણાવી જોઈએ, અને તેથી તેવી સઘડી નાહાની મોટી સખાવતની જગો કરવાનો કાલેન્ડરે સરેસતો રાખવાથી પેલા મોટી રકમનો શક ધરાવતાં સાહેબોની ગણતરીમાં ફેર પડતો હોય તો તેવોએ હેવા હેવા સખખો ધ્યાનમાં લેવા જોઈએ છે, તેની સાથે આ વખતે જ્યારે ખુલાસોજ કરવા બેઠા છઈએ ત્યારે તો જણાવવું જોઈએ છે કે માત્ર ઉપર તપકેની અથવા અલછટપે બાહાર પડેલી રકમો કે વીગતો ઉપરથી કેલેન્ડરનો ઇનતેખાખ ઉપજવામાં આવતો નથી, પણ જુદાં જુદાં શ્રીમંત શેઠોનાં, ધરમીઓનાં અને જાહેર ખાતાંઓનાં, તથા જાહેર ફાંડોનાં લાગતાં વલગતાંઓનાં ઘેરેઘેરનાં તેમનાં ખાનગી દફતરો ઉપરથી ભારે કાલજી અને મોટી મેહનતે ઉપજતી, ખાસ ઉતારીને ખુને ખાંચરેની વીગતો દેશ પરદેશની મેલવીને લેતાં કેલેન્ડરનો ઇનતેખાખ ઉપજવતાં લખાંન થતો હોય તો શમજુ ગ્રહસ્થોએ તો ઝોર તેની મેહનત અને કાલજીની કદરસનાંસી કરવી જોઈએ, દાખલા તરીકે આએજ વરસનો દાખલો પુરતો છે. કાલેન્ડરની શુરૂઆતનાં પાંનાંઓપર આપેલી વીગતવાર ઉપરથી ઘણુ ખુદ્દી રીતે જોઈ શકાશે કે આ વરસની સખાવત-બાદ કરવા જોગ રકમ બાદ કરીને ખરાખર હીસાખ કરતાં, હલટી કેટલીક શકમંદ બાદ કરતાં સ્ત્રી **ત્રીસ લાખથી ઓછી થતી નથીજ** તે છતાં દુક સંલેખમાં નીચે વીગત આપેલી ઉપયોગીજ માલમ પડશે કે કેલેન્ડરે ગણાવેલા ત્રીસ લાખ કેવા ખરા છે.

યજ્ઞદેવરદી સને ૧૨૭૭ ના સાલમાં થયેલી સખાવતની વીગત.

	રૂપ્યા.
સર જાહાંગીર કાવસજી રેડીમની ખારોનેટ...	૭૩૧૫૦૦
શેઠ બમનજી દીનશાહજી પીટીટ ...	૨૨૯૭૦
શેઠ જાહાંગીર બમનજી પીટીટ ...	૧૦૫૫૦
બાઈ હમાબાઈ ફરામજી પીટીટ ...	૪૭૦૭૯
મરહુમ સર દીનશાહ મા. પીટીટ પહેલા ખારોનેટના ધરમખાતામાંથી.	૧૧૪૭૪
શેઠ માણેકજી કાવસજી પીટીટ અને સગાઓ મલી ...	૧૫૫૦
શેઠ હોરમજી નવરોજી મોદી (હાંગડાંગ) ...	૫૮૫૦૦
શેઠ શાપુરજી ખરબેરજી બચ્ચા ...	૭૬૭૦૦
શેઠ ખેરામજી નશરવાનજી સીરવઈ ...	૫૨૧૨૫
શેઠ સોરાબજી ખેરામજી ભાભા ...	૧૧૦૦૦
શેઠ કાવસજી ધનજીભાઈ ભુરાં (વલસાડ) ...	૧૦૪૬૯
બાઈ રતનબાઈ એદલજી બામજી ...	૧૦૬૦૦
શેઠ એદલજી પાલનજી લાલકાકા (સુરત) ...	૯૫૦૦
શેઠ રતનજી ફરામજી દામુ (નવસારી) ...	૧૨૦૫૪
બાઈ ખાતુબાઈ ફરામજી કેમેસરીયટવાલા ...	૮૩૦૧
શેઠ નવરોજી માણેકજી વાહાડયા ...	૨૩૫૦૦
શેઠો દાદાભાઈ ધનજીભાઈ તથા સોરાબજી શાપુરજી ગચ્ચા (ખીલીમોરા).	૫૧૦૦
શેઠ જમશેદજી એદલજી ચીનાઈ અને કુટખ... ...	૭૧૦૦
શેઠ રતનજી જમશેદજી તાતા અને બાઈ નવાજબાઈ ર. તાતા ...	૫૬૦૦
શેઠ હોરમજી કાવસજી દીનશાહ ...	૩૦૦૦
શેઠ ધનજીભાઈ દોરાબજી મીડાઈવાલા (હાંગડાંગ) ...	૪૫૦૦
આ. સર શીરોઝશાહ મેરવાનજી મહેતા. ...	૨૦૦૦
શેઠ જમશેદજી રશતમજી ખીલીમોરીયા (કાલંબો) ...	૨૦૦૦
કા. મીરોશાહ પેસતનજી વલસાડા (એડન)... ...	૧૦૦૦

	રૂપ્યા.	
શેઠ શાપુરજી સોરાબજી ગોટલાશેઠ (નવસારી)	૧૦૦૦	
શેઠ ટેમુલજી જમશેદજી દસતુર	૧૦૦૦	
શેઠ કાવશજી મુગા (વલસાડ)	૧૦૦૦	
શેઠ નશરવાનજી જાહંગીર બોગા....	૧૦૦૦	
શેઠો પોરોશાહ બમનજી જીજીભાઈ અને ફરામજી બ. જીજીભાઈ...	૨૦૦૦	
મરહુમ શેઠ દાદાભાઈ નાણાવતીના છોકરાઓ	૧૦૦૦	
પારસી જીમખાનામાં (ખાં ખાં રૂ. જી. વકીલના મલી) ...	૧૦૨૫	
ખાં સાં પાલનજી પેસતનજી રાગી	૫૦૦	
સર કાવશજીના ખેરખાહ... ..	૫૦૦	
શેઠ દોરાબજી ડોશાભાઈ ભીમરડીવાલા	૫૦૦	
શેઠ હોરમજી માણેકજી ખમ્મુરીના	૫૦૦	
શેઠો મનચેરજી તથા રતનજી શાપુરજી ટાટા	૫૦૦	
જુદા જુદા ગ્રહસ્થોએ રૂ. ૫૦૦ ની અંદર કરેલી સખાવતોના કુલે ...	૭૫૦૦	
ઉપલી સામણુય સખાવતના કુલે રૂપ્યા...		૧૧૪૬૮૯૭
આતશખેહેરામ, દરેહમેહર વગેરેના ફંડોમાં	૩૫૮૦૦	
ધી બમનજી દી. પીટીટ જનરલ હાસપીટલ ફંડમાં	૫૧૬૩૪૨	
ડા. માર્સીનાની હાસપીટલનાં ફંડોમાં	૫૩૩૯૧	
હાસપીટલ, દવાખાના, કોનવેલેસન્ટ હોમ વગેરેનાં ફંડોમાં ...	૪૦૮૫૦	
સ્કૂલો, ધરમશાળા, આરક્ષેજ વગેરેનાં ફંડોમાં	૪૭૮૩૩	
દોખમાં તથા આરામગાહનાં ફંડોમાં	૮૩૭૫	
જરથોસ્તી કોમના લાભ સાચવનારી મંડળી અને એ હસ્તકના બીલડીંગ ફંડમાં મલી	૯૪૫૬૨	
પંચાયત સામે ચાલતા મુકદમાના ખર્ચનાં ફંડમાં	૧૭૭૬૬	
જનમે જમશેદ હસતકના ત્રણ ફંડોમાં	૫૯૩૮	
દુકાળ, સંકટ, આગ વગેરેના ફંડોમાં	૧૮૯૪૨	
મીં પેસતનજી જ. ગોરાનાં ફંડમાં (પારસીઓના)	૧૮૦૦૦	
યાદગારી વગેરેના ફંડોમાં... ..	૧૬૧૨૧	
પરચુટણુ ફંડોમાં	૪૭૦૪૫	
ઉપલાં જુદા જુદા ફંડોના કુલે રૂપ્યા...		૯૨૦૯૫૫
કુલે સખાવત રૂપ્યા...		૨૦૬૭૮૫૨
ઉઠમણમાં ભરાયલા કુલે		૬૮૧૦૦૦
ધરમના મકાનોમાં શેઠ બેરામજી જીજીભાઈ સ્કૂલ બીલડીંગ અને બીજા મકાનો માટે અપાયેલા મલી સુમારે ગણતાં...		૪૫૦૦૦૦
આ વરસની છપાયલી સખાવત કુલે રૂપ્યા...		૩૧૯૮૮૫૨
શેઠ બમનજી પીટીટ, શેઠ જાહંગીર પીટીટ, બાઈ હમાબાઈ પીટીટ વગેરે સાહેબોએ જુદા જુદા ફંડોમાં આપેલા કે જે ફંડોની રકમ ઉપર આપી છે તેમાંથી તે બાદ કીધેલા ... રૂ.	૭૫૫૦૦	
ઉઠમણમાં ભરાયલા તેમાંથી ફંડો વગેરેમાં આપેલા તે બાદ કીધેલા. રૂ.	૧૧૫૦૦૦	
		૧૯૦૫૦૦
સને ૧૨૭૭ ની થયેલી કુલે સખાવત રૂપ્યા...		૩૦૦૮૩૫૨

આ કાલેંડરમાં આવેલી પાંચ સખીઓમાંની બાઈ આવાંબાઈ પીટીટની અને સર જમશેદજી જીજીભાઈની સખીનાં ડીવા ભાઈબંધ “કેશરે હીંદ” અને ખાન બાહાદુર બમનજી પટેલનું ડીવુ ભાઈબંધ “પારસી” એ વાપરવા આપેલાં તે માટે તેમનો ઉપકાર માનીએ છીએ. કેલેંડરના કર્તા.

સાં ક લ યુ.

સફ.

સફ.

જહજહરી સને ૧૨૭૭ ના સાલનો ઇનતેખાબ—

તે મધે પારસીઆએ કરેલી સખાવત; ધરમખાનાં	૧—૪૫
નવાં ધરમનાં મકાનો	૪૬—૯૫
જરથોસ્તીઆને મલેલા નવા ખેતાઓ...	૬૫—૬૬
જરથોસ્તીઆને મલેલા હોધા-નેમણુ'કો ઇં...	૬૬—૬૮
જરથોસ્તીઆએ લીધેલી કેળવણી, પરીક્ષા તથા	
તેમાં મેલવેલાં ઇનામ-સ્કાલરસીપો ઇં...	૭૦—૭૫
પરચુટણ ખનાવોની વીગત	૭૫—૮૦ ક
મધે વરસે થયેલાં જાણીતાં જરથોસ્તીઆનાં	
મરણુ...	૮૦ખ-૮૦ક
યુજીર્તે સાક્ષમાં જરથોસ્તી કોમમાં નીપજેલાં	
આશ્રીતકારી મોત અને તેથી ગયેલી ભારે ખાટ.	૮૦ગ
સખી વચ્ચુંદ ખાઈ સાહેબ આવાંખાઈ કરામચ	
પીટીટુ' મરણુ અને તેમની છ'દમીનો હુવાલ	
સખી સાથે (ખાસ નંબર)	૧—૧૩
સમસુલ આલમાં ફરતુર સરદાર હોશંગજી	
જમાસપલ જમાસપઆશાનાયુ' મરણુ અને	
તેમયુ' જન્મ ચરીત્ર-સખી સાથે(ખાસ નંબર)	૧—૪૧
નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈ ચાથા બેરો	
નેટયુ' મરણુ અને તેમયુ' જન્મ ચરીત્ર-સખી	
સાથે (ખાસ નંબર)	૧—૨૨
ખાં ખાં ખમ્મનજી બેશમજી પટેલયુ' મરણુ	
જમી સાથે (ખાસ નંબર)	૧—૨
જરથોસ્તીઆનાં ખારે માસના કોઠા તેમાં આખાં	
વરશની તારીખ, વાર, તેહવારો તથા ચોકસ	
ખનેલા ખનાવોની નોંધ...	૮૧-૧૦૨
જરથોસ્તીઆનાં આતશબહેરાંમ, દરેકેહેરો,	
અથવા આદરાંનોની ટીપ	૧૦૩-૧૧૧
જરથોસ્તીઆનાં જહરે વપડાસનાં મકાનો...	૧૧૧-૧૧૨
જરથોસ્તીઆએ ખંધાવેલાં કુખમાંઆનો ટીપ	૧૧૨-૧૧૪
જરથોસ્તીઆએ ખંધાવેલી ધરમશાખા...	૧૧૫-૧૧૬
જરથોસ્તીઆને નામદાર સરકારથી મલેલા ખેતાબ	૧૧૭-૧૨૧

‘ખાન ખાહાદુર’ નો ખેતાબ મલેલા જરથોશ-

તીઆ.	૧૨૧-૧૨૨
જરથોસ્તી “જસટીસ આન ધી પીસ” ચાને	
સુલેહના અમલદારો	૧૨૨-૧૨૩
યુ'ખઈની યુનીવર્સીટીના જરથોસ્તી ફેલો	૧૨૩
જરથોસ્તી શેરોફો	૧૨૩
જરથોસ્તી કાર્ડિનસીલરો	૧૨૪
યુ'ખઈની મયુનીસીપાલ કારપોરેશનના તથા સ્ટે-	
નડીંગ કમીટીના અને પોરટ ત્રસ્ટ તથા સીટી	
ઈમપ્રુવમેન્ટ ત્રસ્ટના જરથોસ્તી મેમબરો...	૧૨૪
હાઈ કોર્ટના જરથોસ્તી વકીલો, સાક્ષીશીટરો	
તથા ખારીશીટરો...	૧૨૫-૧૨૮
જરથોસ્તીઆએ સ્થાપેલાં પુસ્તકખાનાં.	૧૨૮
જરથોસ્તીઆએ સથાપેલાં ધરમનાં દવાખાનાં...	૧૨૯-૧૩૦
જરથોસ્તીઆએ સથાપેલાં કેલવણીખાતાં	૧૩૧-૧૩૨
જરથોસ્તીઆએ સ્થાપેલાં ધરમનાં ફ'ટો...	૧૩૨-૧૩૩
ફર વરસ પારસીઆમાં કેટલા જનમ થાય છે	
તેનો કોઠો	૧૩૩
ચીનના જરથોસ્તી અનચુમનનાં ધરમનાં ફ'ટોની	
વીગત...	૧૩૪-૧૩૬
કલકત્તાની જરથોસ્તી અનચુમનના ધરમનાં	
ફ'ટોની વીગત...	૧૩૬-૧૩૭
યુ'ખઈની પારસી પંચાયતનાં ધરમખાતાંને	
લગતી વીગતો	૧૩૮-૧૪૨
સર જેહાંગીર કાવરાજ રેડીમની-“બેરોનેટ” નો	
અમીરી ખેતાબ પામેલા ત્રીજા પારસી શેઠયા	
અવણની છ'દમીનો હુવાલ સખી સાથે	૧૪૩-૧૫૭
જહજહરી સને ૧૨૭૭ નાં ઝોરાસીયન કેલેન્ડર	
ઉપર અપાયેલાં વરતમાં પતરોનાં મત.	૧—૮
જહરે ખખરો (આમલની)	૧—૬૩
જહરે ખખરો (પાછલની)	૧—૫૩

ગયાં વરસનો ધનતેખાખ,

યા ને

યઝદેજરદી સને ૧૨૭૭ ના સાલમાં બનેલા જરથોસ્તીઓને

લગતા જાણવાબેગ બનાવો.

સ ખા વ ત.

યઝદેજરદી સને ૧૨૭૭ નાં વરસની સખાવતનો આંકડો ઘણો સરસ રીતે ખીલેલો અને ઉપસેલો જેવાથી પારસી કોમને દર વરસની સખાવતને માટે જે ખુશી ઉપજતી રહે છે, તેમાં એ વરસે સારો વધારો કર્યો છે. એ વરસની કુલે સખાવત ખાસી ત્રીસ લાખની ઉતમ પ્રકારની થવા ગઇ છે. જેમાં મોટો ભાગ તો આપણા એજ વરસમાં થયેલા નવા પારસી બેરોનેટ સર કાવશજી જાંહંગીર રેડીમનીના સવા સાત લાખ, શેઠો પીટીટ કુટુંબના હેંસી હનર અને પારસી જેનરલ હાર્પી ટલના સવા પાંચ લાખ છે, જેની તપસીલ હેઠલી વીગતમાં તેમજ આગળ આપેલા ખોલાશામાં જેવામાં આવશે.

આપણી કોમના માનવંત સખી શેઠયા અને નવા બેરોનેટ સર કાવશજી જાંહંગીર રેડીમની બારોનેટે મુખ્ય યુનીવર્સીટીના કોનાવોકેશનના તા. ૧૮ મી ફેબ્રુઆરીએ મળેલા વારસીક મેળાવડા વખતે પ્રમુખસ્થાને ખીરાજેલા મુખ્યના નામદાર ગવરનર સર જયોરજ કલારકે કરેલી સુચના મુજબ રસાયણશાસ્ત્ર અને ખીજાં શાસ્ત્રોના અભીયાસ માટે સાયનટીફીક કેમીકલ લેબોરેટરી બાંધવા ત આ તેમાં ઘટતાં ઓખરો અને ખીજી શામલગીરીઓ પુરી પાડવા સાર નામદાર મુખ્યની સરકારને રૂપ્યા ૪,૦૦,૦૦૦ ચાર લાખની બાદશાહી રકમ આપી હતી. વળી એવી ખીજી મોટી રકમ પણ આ વરસે એઓ સાહેબ તરફથી કેલવણી ખાતાને માટેજ આપવામાં આવી છે. એ રૂપ્યા અતરેની યુનીવર્સીટી મારફતે દર વરસે લેવાતી મેટ્રીક્યુલેશન વગેરેની પરીક્ષાઓ માટે કોઈ ઓકસ મકાન ન હોવાથી પરીક્ષામાં બેસનારા સેંકડો વીદ્યારથીઓને ખુલ્લા મેદાનમાં નાખેલા માંડવામાં બેસવું પડતું હતું. તેથી એ પરીક્ષાઓ લેવા માટે એક મકાન બાંધવા સર કાવશજીએ ગયે વરસે સવાબે લાખ રૂપ્યા આપવા કહેલા, તે વીષે નામદાર સરકાર સાથે કાગલ પત્ર ચાલતો હતો, તેથી તે રકમ ગયે વરસની સખાવતમાં નહીં ગણતાં ઉપલબ્ધ રહી હતી. તે વીષે આ વરસે તેની શરતો નકી થવાથી સર કાવશજીએ હવડાં બેરોનેટ થયા પછી એવી પરીક્ષાઓ લેવા માટે એક નવો યુનીવર્સીટી હોલ જેને સર કાવશજી જાંહંગીર હોલ કહેવામાં આવશે તે બાંધવા સાર નામદાર સરકારને આ વરસે રૂપ્યા ૩,૨૫,૦૦૦ સવા ત્રણ લાખની રકમ આપી છે. એ ઉપરાંત સર કાવશજીએ ઓનરેબલ સર ભોરેનસ જેનકીનશ મેમોરીયલ ફંડમાં રૂ. ૧૦૦૦, મેડીકલ કોનગ્રેસ ફંડમાં રૂ. ૫૦૦, નવસારીની સર કાવશજી જાંહંગીર હાઇ સ્કુલના વીદ્યારથીઓને પારસીઓના નવા વરસને દીને મીઠાઈ અપાવવા રૂ. ૩૩૦૦ તથા આ સાલ રમનારી ત્રાયેંગ્યુલર મેચમાંના પારસી ખેલાડીઓને ઉત્તેજન આપવા માટે સર કાવશજીએ રૂ. ૩૦૦ પારસી જીમખાનાની કમીટીને આપ્યા હતા, કે એમાંથી પુના તથા મુખ્યની મેચોમાં સરવથી સરસ બેટીંગ કરવા માટે રૂ. ૧૦૦ તુ, બંને મથકોની મેચોમાં સરવથી સરસ

ખોલીંગ કરવાને માટે રૂ ૧૦૦ નું અને મુંબઈ ખાતે રમનારી ત્રાયેંગ્યુલર મેચોમાં સદી અથવા તેથી વધુ રન કરે તેને રૂ ૧૦૦ નું મલી ડ ધનામો પારસી ખેલાડીઓને આપવા, અને પરચુટણ ફૂટો તથા ધરમખાતાંઓમાં આપેલા રૂ ૪૪૦૦ મળી એ શેડની આ વરસની સખાવત રૂપ્યા સીત લાખ સાડી એકત્રીશ હજારની થઈ છે. વળી લેડી ધનબાઈ કાવશજી બહાંગીરે પુનાના રગતપીતયાંઓને તથા ગરીબ લોકોને તા. ૧૦ મી સપ્ટેમ્બરે એક જ્યાદત આપી હતી. જ્યાદતનો આખો દીવસ એ ગરીબ લોકોએ ખુશી ખુરમીમાં પસાર કરીયો હતો.

શેઠ બમનજી દીનશાહ પીટીટ આ વરસમાં કરેલી સખાવતની વીગત :-

	રૂપ્યા.
નવસારીની વડી દરેમેહેર તાબેની સુરતના મોબેદો તથા બેહદીનોને લગતી રસતમપોરાની દરેહમેહેરના નીભાવ ફંડમાં..	૨૫૦
મી. પેસતનજી જમશેદજી ઝોરા બોમબે કોટન પ્રેસની આગમાં પોતાની નોકરી બંજવ તાં બળી મરણ પામયા તેવણના કુટુંબને મદદ કરવા ઉભાં કીધેલાં ફંડમાં ...	૧૦૦
ખાજરોજગાર મુકતાદ વગેરેનાં ક્રીયા કામોને લગતાં ત્રસત કાયદાપુરવક છે એવા મુકદ્દો નામદાર જરતીસ મી. દાવરે આપ્યો તથા એ પોઇંટ સેવટની મુકરર થાય તે માટે એ કેસ અપીલમાં લઈ જવા સારૂ ખર્ચ કરવો પડશે તે માટે પારસી પંચાયતના ત્રસટીઓએ ખાજરોજગારના મુકદ્દમાના સંબંધમાં ઉભાં કીધેલાં ફંડમાં ...	૪૦૦
આઇં આવાંબાઈ નસરવાનજી પીટીટ તે મરહુમ શેઠ ફરામજી દીનશા પીટીટનાં વીધવાના ઉકમણામાં શેઠ બમનજી, બાઈ ગુલબાઈ તથા છોકરાઓને નામે ભણાવેલાં રૂ ૫૦૦૦ તેની લાગતના પારસી પંચાયતના ત્રસટીઓને સ્વાધીન કીધા કે પારસી જે નરલ ઓસ્પીટલમાં મરહુમ બાઈને નામનું એક બીજાનું સથાપી તે ઉપર નીચે મુજબ એક તકતી મારવી-“ બાઈ આવાંબાઈ નસરવાનજી પીટીટ તે બેહેસતનશીન શેઠ ફરામજી દીનશા પીટીટનાં વીધવાના પુણને સારૂ તેવણના દેર શેઠ બમનજી દી નશા પીટીટ તથા ધણીઆની બાઈ ગુલબાઈ ને છોકરાઓએ સથાપેલું બીજાનું ”	૪૮૧૭
ધી બમનજી દીનશા પીટીટ પારસી જેનરલ ઓસ્પીટલના ફંડમાં... ..	૬૪૮૭
મુંબઈના વડા જડજ સર લોરેનસ જેનકીનસ ઇંડીઆ કાઉનસીલમાં ઓધા ઉપર ગયા તેવણની યાદગારીના ફંડમાં	૧૦૦૦
કલકત્તામાં નામદાર વાઇસરોય લોરડ મી. ટોએ દુકાલયાઓને મદદ કરવા એક ફંડ ઉધા ડયું તેવુંજ મુંબઈના નામદાર ગવરનરે ફ્રેમીન રીલીફ ફંડ ઉધાડયું તેમાં ભરયા	૧૦૦૦
કલકત્તા મધે જરથોસતીઓને માટે ઉતારાનું મકાન ખરીદવા ઉભાં કીધેલાં ફંડમાં ...	૧૦૦૧
નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈએ પારસીઓને માટે કરેલી સખાવતના ધરમ ખાતા ની મુંબઈની સકુલમાં છોકરા છોકરીઓ કેળવણી લે છે તેમાં કમ ગુંજસના માખાપોના બચ્ચાંને પેટ પુરતો ખોરાક મળતો નહી હોવાથી તેઓને એક વખત બ પોરનું ખાવાનું પુરૂં પાડવાના કામમાં મદદ કરવા માટે એક વરસ સુધી ૨૦ છોકરાઓને ખાણું પુરૂં પાડવા માટે શેઠ બમનજી તથા બાઈ ગુલબાઈએ આપ્યા તેના	૯૬૦
સર દીનશાહ માણેકજી પીટીટ જીમનેસટીક ઇનસટીટ્યુશનની નવી જગા પર કટેરા કરવા તથા કસરતશાળાના મકાનની મરામત કરવાના ફંડમાં	૫૦૦
ધી ઇનડીઅન ઇનડસ્ટ્રીઅલ કોનફરન્સમાં ભરયા	૧૦૦
ધોંડ ગામમાં જરથોસતીઓની આરામગાહના ફંડમાં	૧૦૦

આકાશ ગામના દોષમાંનાં ફંડમાં	૧૦૦
મથેરાનની ઓસપીટલમાં નરસ રાખવાનાં ફંડમાં	૧૦૦
પારસી પંચાયતના ત્રસતીઓ સામે ચાલતા મુકદ્દમાના ખર્ચ માટે ઉભાં કીધેલાં ફંડમાં	૭૦૦
ગરીબી હાલતને લીધે જુદા જુદા ધણીઓને આપ્યા	૨૬૫૫
કેળવણી આપવાનાં કામમાં ગરીબોને મદદ કીધી	૭૦૩
નવજોત તથા લગન સાર જુદા જુદા ધણીઓને આપ્યા	૯૪૫
સોસાઈટી ઓસપીટલો ડીસપેનસરી વતરોગેના ફંડમાં	૭૫
પરચુટણ ધણીઓની યાદગારી કાયમ રાખવાનાં ફંડમાં	૭૫
પરચુટન ફંડોમાં	૯૦૨
જુમલે...						૨૨૯૭૦

શેઠ જાંહગીર ખમનજી પીટીટે આ વરસમાં કરેલી સખાવતની વીગત :-

ઓનરેબલ મી૦ ગોખલેએ સથાપેલી સરવનતસ ઓફ ઇન્ડિયા સોસાયટીના ફંડમાં	૩૫૫૧.
વલસાડ નજદીક આવેલા તીથલમાં પારસીઓ માટે સેનેટરીઅમ બાંધવાના ફંડમાં ...	૫૦૦૦
પારસી પંચાયતના ત્રસતી સાહેબો સામે મંડાયેલા મુકદ્દમાના ખર્ચના ફંડમાં ...	૨૫૦
સુરત ખાતે ભરાયેલી હિંદી નેશનલ કોનગ્રેસના ફંડમાં ...	૧૫૦
ઓનરેબલ સર લોરેન્સ જેનકીન્સના મેમોરીયલ ફંડમાં ...	૧૦૦
સ્ત્રીબોધ અને સોશીઅલ પ્રોગ્રેસ જુબીલી સેલીબ્રેશનના ફંડમાં.. ...	૫૦
વીક્ટોરીયા મેમોરીઅલ સ્કુલ ફોર ધી બ્લાઇન્ડના સને ૧૯૦૭ ના ફંડમાં ...	૫૦
મદરાસ ખાતેની શેઠ જલ શીરોઝ કલબવાલાની અગીઆરીના નીભાવ ફંડમાં ...	૫૦
કલકત્તા મધે આવતા જતા જરથોસતીઓની સગવડ માટે એક ધરમશાળા બાંધવાના ફંડમાં ...	૫૦
પુણા ગાયન સમાજની ઇમારતના ફંડમાં ...	૨૫
પરચુટણ ફંડમાં ...	૨૦૭૦
કેળવણી, લખાણ, ભાષાણ વગેરેને ઉત્તેજન આપવા માટે જુદા જુદા માણસોને આપેલા તેના	૧૨૨૦
ગરીબાઈ ટાળવા માટે જુદા જુદા માણસોને મદદ તરીકે આપેલા તેના ...	૯૨૫
લગન, નવજોત, મરણ વખતે જુદા જુદા માણસોને મદદ તરીકે આપેલા તેના ...	૧૧૦
જુમલે ...	૧૦૫૫૦

બાઈ સાહેબ હમાબાઈ ફરામજી પીટીટે આ સાલમાં કરેલી સખાવતની વીગત :-

મરહુમ બાઈ સાહેબ આવાંબાઈ ફરામજી પીટીટના ઉડીયાણામાં ભણાવેલા નીચલા ફંડોમાં આપ્યા છે :-	૩૫૫૧
ખમનજી પીટીટ પારસી જનરલ હોસ્પિટલમાં પારસી નરસોને શીખવવા માટે ૧૫૦૦૦	
ડાક્ટર માસીનાની હોસપિટલમાં બાઈ સાહેબ આવાંબાઈના નામે એક બીજાનું સથાપવા માટે	૩ ૫૦૦૦
ફરામજી પીટીટ સેનીટરીયમના ફંડમાં	૩ ૫૦૦૦
ફરામજી પીટીટ સેનીટરીયમના ફંડમાં બીજા વધારાના આપ્યા	૨૫૦૦૦
તીથલ સેનીટરીયમના ફંડમાં	૨૦૦૦
ચીલદ્રન સેનીટરીયમના ફંડમાં	૫૦૦
માથેરાન નરસીંગ ફંડમાં	૧૫૦
મરહુમ મી૦ પેસતનજી જ. ગોરા ઇજનેરના કુટુંબને મદદ કરવાના ફંડમાં	૨૦૦
કાઉન પ્રીટીંગ પ્રેસના ફંડમાં	૧૦૦
નામદાર સર જ. જી. પારસી સકુલના છોકરા તથા છોકરીઓને ખાણું આપવા સાર એક વરસના આપ્યા	૨૫૦
કુદીયાણા, ઉદવાડા તથા માંડવી વીગેરે ગામની અગીયારીયોમાં આતશ રોશન રાખવાના ખર્ચના	૭૨૦
	૨૩૫

જનાવરોને બચાવવા તથા જીવ દયાના કામમાં આપેલા..	૩૪૫
કેળવણી આપવાના કામમાં ગરીબોને ઘોરડીંગ લોજીંગ, સફુલ શીંગ તથા કોલેજ શી માટે આપ્યા..	૧૬૭૦
ગરીબી હાલત માટે જરથોસ્તીઓ તથા ખીજી જ્ઞાતના લોકોને પોષણ કરવા, સદરો પહે રાવવા, લગન કરવા, દવાદાર કરવા તથા મરણ ખર્ચ કરવા તથા વીમાના કોલો વી ગેર ભરવા સાર આપ્યા તેના	૧૫૯૦૯
જુમલે...				૪૭૦૭૯

નામદાર મરહુમ સર દીનશાજી માણેકજી પીટીટ પેલેલા બેરોનેટ સાહેબનાં ધર્મખાતામાંથી ત્રસ્ટી સાહેબોએ ગરીબ હમદીન જરથોસ્તીઓને તથા જરથોસ્તીઓને લગતાં ધર્મખાતાઓમાં મદદ તરીકે સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૭ થી આગસ્ટ ૧૯૦૮ સુધી આપેલા રૂપિયાની વીગત :—

પુણાની સરદાર દસ્તુર નોશીરવાનજીની જરથોસ્તી છોકરીઓની સ્કુલમાં જરથોસ્તી છોકરીઓને મુક્ત કેલવણી આપવા મદદ તરીકે વરસ એકનાં	૧૨૦
ગ્રાંટરોડ ઉપરનાં મરહુમ આં સોરાબજી રાનજીવાલાનાં આતશ આદરાનનાં કેળવણી રોશન રાખવા કાફી અપાવી તેનાં.	૭૮
નામદાર સર દીનશાજી માણેકજી પીટીટ પેલેલા બેરોનેટની પત્ની યાદમાં તેવણનાં અંત લગનાં ખેશીઓએ ઉભાં કીધેલાં ધરમખાતાંને આપ્યા છે (જે ધરમખાતામાંથી ગરીબ જરથોસ્તીઓને ગરીબી હાલત સાર મદદ આપવામાં આવે છે)	૫૫૦૦
ડાક્ટર પેણાંતી, ઈજનેરી તથા આરટસની કેલવણી જુદી જુદી કોલેજોમાં લેવાનાં કારણસર	૩૦૨૬
ગરીબ જરથોસ્તીઓની છોકરીઓનાં લગન કરવાના ખર્ચનાં મદદ તરીકે આપેલા.	૨૬૫૦
કલકત્તા મધે જરથોસ્તીઓને માટે ધરમશાલાનું મકાન બાંધવાનાં ફંડમાં	૧૦૦

જુમલે... ૧૧૪૭૪

શેઠ માણેકજી કાવશજી પીટીટે નવસારીની શેઠ દાદાબાઈ કાવશજી તાતા એન્ડેસો વરનાકચુલર સ્કુલને રૂ. ૧૦૦૦ તથા બાઈ માણેકબાઈ દીનશાહજી પીટીટ અને બાઈ બચુબાઈ દીનશાહ પીટીટે નવસારીની બાઈ નવાજબાઈ તાતાવાલી કન્યાશાળામાં પોતાના માતાજી બાઈ સાહેબ શાકરબાઈના નામથી ધનામો આપવાને રૂ. ૨૦૦ અને શેઠ ફરામજી દોરાબજી પાંડેની બેટીઓ બાઈઓ કુવરબાઈ તથા મેરબાઈએ એજ સ્કુલને પોતાના માતાજી બાઈ રતનબાઈના નામથી સ્કોલરશીપ આપવાને રૂ. ૧૦૦ આપ્યા હતા.

બાઈ હીરાંબાઈ જમશેદજી પીટીટે ભરૂચની શેઠ જ. ન. પીટીટ કન્યાશાળાના ફંડમાં રૂ. ૨૫૦ આપ્યા હતા.

હાંગકાંગની પારસી અનજીમનના બચાવર અને મીમંત શેહેરી શેઠ હોરમજી નવરોજી મોદીએ હાંગકાંગ ખાતે “સીમેન્સ ઇન્સ્ટીટ્યુટ” નામનાં ખલાસીઓ માટેનાં ખાતાંને મકાનની સગવડ કરી આપવાના સંબંધમાં તા. ૧૩ મી માર્ચે ત્યાંના સીટી હોલમાં મળેલી સભામાં જણાવ્યું હતું કે જે મકાન બાંધવા માટે જમીનનો ટુકડો જોહેર ઉધરાણાથી ખરીદવામાં આવે તો તે ઉપર રૂ. ૩૫૦૦૦ ડાલ રને ખર્ચે મકાન બાંધાવી આપીશ. આ માગણી સભાએ સ્વીકારી હતી. એજ ગ્રહસ્થે હાંગકાંગ ગમાં યુનીવરસીટી માટે મકાન તથા લેકચર રૂમો એક લાખ પચાસ હજાર ડાલરના ખર્ચે એવી શરતે બાંધી આપવાની કમ્યુલાત આપી છે કે હાંગકાંગની સરકાર તે યુનીવરસીટી માટે કોઈ સારી અ ને અનુકુળ જગ્યાએ જમીનનો ટુકડો મફત આપે તથા યુનીવરસીટીના નીલાવ માટે એક એનડાઉ મેન્ટ ફંડ ઉભું કરે. વળી એજ સભી શેઠે રૂ. ૨૨૫૦૦ અતરે આં બાં દારાશાહ રતનજી ચીચગર ઉપર એવું જણાવી મોકલાવ્યા હતા કે શેઠ ચીચગરની મરજી મુજબ ક્રીમેશનોની મેસોનીક બાબદમાં વાપરવા, તેથી તા. ૨૮ મી ફેબ્રુઆરીએ લોડજ ઇસ્ટરન ટ્રારની મળેલી સભામાં આં બાં ચીચગરે એવી ભલામણ કરી હતી કે એમાંની રૂ. ૧૫૦૦ ની રકમ એવી રીતે વાપરવી કે જેથી ડીસ્ટ્રીક્ટ

ગ્રાંડ માસતર સર લોરેનસ જેનકીનસનું નામ મેસોનીક હોલના સંબંધમાં જાહેરાત સુધી રહે અને મેસોનીક હોલમાં જે સંગેમરમરના પથરની તખતી છે તે ઉપર સર લોરેનસ જેનકીનસનું નામ સદા માટે જાળવી રાખવા સાર કોતરાવવું. બાકીના રૂપ્યા ૫૦૦૦ ની રકમનો ઉપયોગ મેસોનીક હોલના સંબંધમાં ચોકસ રીતે કરવાની બાબત દારાશાહે ભલામણ કરી હતી, જે સભામાં કમ્યુલ રાખવામાં આવી હતી. એ ઉપરાંત શેડ હોરમણએ બાબત દારાશાહે મારફતે અતરેની જરથોસ્તી છોકરીઓની નીશાળ મંડળીના ફંડમાં રૂ. ૨૦૦૦ આપ્યા હતા, તેમજ હાંગકાંગની કાઉન્ટ કીકટ કલબના ઈંગ્લેન્ડ રમનારાઓને માટે એક પેવેલીયન બાંધવા સાર એક હજાર ગલરની બક્ષેશ કરી હતી.

અતરેના મોટા શેર દલાલ અને જાણીતા શેહેરી શેડ શાપુરજી બરજેરજી ભર્યાએ ભર્યાની પારસી પંચાયતને રૂ. ૩૭૫૦૦ આપ્યા હતા કે મુદ્દલ રકમ અનામત રાખી એના વ્યાજમાંથી ભર્યાના ગરીબ જરથોશતી વીધવાઓને વારસીક પગાર આપવા તથા તેમનાં બચ્ચાંઓને કેળવણીના કામમાં મદદ કરવી તથા શેડ શાપુરજીએ ભર્યાની પારસી પંચાયતને બીજા વધુ રૂ. ૩૭૫૦૦ આપ્યા હતા કે એ રૂપ્યા અનામત રાખી એવણના માસી બહેનશતની બાધ મહેરબાઈ તે શેડ શેરીઆદજી મોટાબાઈનાં ધણીઆણી તથા બાધ કુવરબાઈ તે મરહુમ શેડ નશરવાનજી અસપનદીઆરજી મીસતરીના વીધવાના પુણેને વાસતે શેડ શાપુરજીએ આગલ કરેલા ધરમખાતાના વ્યાજની જે ઉપજ થાય તેમાં આ રકમનું વચાજ ઉમેરવું અને તે દર સાલ શહેરવર મહીનામાં ૪ થા ગહમખારને દીવસે બહેનશતની બાધઓ મહેરબાઈ તથા માણેકબાઈનાં નામથી માટીડાઓનો ગહમખાર થાય છે તેને બહેન બધરાં માટીડાનું જમણ કરવું. વળી એજ સખી શેડ ભર્યાના પારસી કાપડયાઓ તરફથી બીજા ધંધાદારીઓ ભેગા ગહમખારનું મરદોનું જમણ થતું હતું પણ મરદો માટેનાં જમણો વધી પડવાથી કાપડયાઓએ પારસી બાનુઓ માટે અલાહેદો ગહમખાર કરવાનું ચાલુ કીધું. તેના ફંડમાં મરહુમ શેડ બરજેરજી તથા શેરીઆદજી દલાલો ખેશવાલાના પુણે માટે રૂ. ૩૧૦૦૦ આપ્યા હતા. એ ઉપરાંત શેડ શાપુરજી નેટીવ શેર અને રેટાક બ્રોકરસ આસોસીએશનના સરનશીન હોવાથી એવો સાહેબ એ આસોસીએશનના ગરીબ અવસ્થામાં આવી પડેલા હથયાત દલાલો તેમજ મરણ પામેલા દલાલોના ગરીબ કુટુંબને મદદ કરવા તથા તેમનાં છોકરાંઓને કેળવણી આપવામાં મદદ કરવા સાર એક ફંડ સ્થાપવાની આગેવાની લઈ તેને માટે રૂ. ૩૧૫૦૦૦ની કીમતના બોમબે ઇલેક્ટ્રીક ત્રામના છ ટકાના સો પ્રેક્ટરસ શેરો એ આસોસીએશનની કમીટીને એનાયત કીધા હતા. વળી શેડ શાપુરજી ગયા આગસ્ટ મહીનામાં ઈંગલંડની મુસાફરીએ ગયા હતા તે વખતે એડીનબરો પારસી યુનીયનની એવણે મુલાકાત લઈ એ મંડળને એક હજાર પાઉન્ડ યાને રૂ. ૩૧૫૦૦૦ બક્ષેશ આપ્યા હતા. એવણની આ ઉદારતાની ધ્યાની તરીકે એ યુનીયન માટે ૯૦૦ પાઉન્ડની કીમતે ખરીદવામાં આવેલા નવા મકાનનું નામ ભર્યા હાઉસ રાખવામાં આવ્યું છે; તેમજ એવણે યુરોપના ઝોરાસ્ટ્રીયન ફંડમાં ૫૦ પાઉન્ડ ભરીયા હતા.

અતરેના ત્રીમત શેહેરી શેડ બેરામજી નશરવાનજી શીરવાઈએ આ વરસે રૂ. ૩૩૦૦૦૦ ની સાડા ત્રણ ટકાની ગવરમેન્ટ લોન ધરમ ખાતે કાઢી તે ત્રસ્ટમાં એવી સરતે આપી છે કે તેનું જે વ્યાજ ઉપજે તેમાંથી એવણે શેડ જેમ દર વરસે નવસારી ખાતે ધરમ કીયાઓ કરતા આવ્યા છે તે મુજબ તે કીયાઓ ચાલુ રાખી નીચે જણાવેલો ખરચ કરવો:—એવણના કુટુંબના મરહુમની બાળે તથા મુકતાદ માટે રૂ. ૩૫૦ નો, તેમજ એ ટાંકણે એવણના ગરીબ ખેસીઓને વેહેંચી આપવા માટે રૂ. ૨૦૦ નો, વરસમાં જુદા જુદા ૬ ગહમખારો કરવા રૂ. ૩૫૭૦ નો, આતશબેહરામમાં બોય સલી સાર રૂ. ૩૧૭૦ નો અને ઇજ્જતને બાજ અફરગાનની કીયાઓ કરાવવા રૂ. ૨૫ નો મળી કુલે રૂ. ૩૧૦૧૫ નો ખરચ વ્યાજમાંથી કરવો. વળી શેડ બેહરામજીની ઉદાર બક્ષેશથી રૂ. ૬૦૦૦ના ખરચે નવસારીના લુનસીકુઈના મેદાનની આજુબાજુ કોટરા કરવા ઉપરાંત મજબુત બાંકો, ફાનસો તથા ફુવારો અને ઝાડનાં પીજરાં તથા મોટા દરવાજો મુકવામાં આવ્યો છે. જે તકયાર થવાથી લોકો માટે તા. ૭ મી આગસ્ટે ખુલ્લું મુકવામાં આવ્યું હતું. આ મેદાનને “શેડ બેહરામજી નશરવાનજી સીરવઈ પારક” એવું નામ આપવામાં આવ્યું છે. એજ શેડ વડોદરા ખાતે બંધાવી આપેલી દરેહમેહર તથા ધરમશાળા સંબંધી શેડ બેરામજી તથા એ મકાનોની કમીટી વચ્ચે વાંધો ઉડ્યો હતો તે સમાધાન થવાથી શેડ બેરામજીએ ગયે વરસે એ મકાનોના નીભાવ માટે આડ હજાર રૂપ્યા આપ્યા હતા. તે પછી એ દરેહમેહર તથા ધરમશાળાની સાલગ્રેહ રોજ ૨૦ મો માહ ૨ જે સને ૧૨૭૭ ને દીને પ્રડી તે દીને એવણે તરફથી જાહેર જશનની કીયા કરવા બાદ એ બેહ

મકાનો જાહેર વપરાસ માટે પાછા ખુલ્લાં મેલવામાં આવ્યાં હતાં. તેમજ એ ધરમશાળામાં મુકવા સારૂ લગભગ રૂપ્યા એક હજારની કીમતના કોચો, ખુરસી, ટેબલો તથા રાંધવાના વાસણો વગેરે સામાન શેઠ બેરામજી તરફથી આ વરસે મોકલાવી આપવામાં આવ્યો છે, તથા એવણે નવસારીની મીક્રોડો ફીક્ટ કલખને રૂ૧૨૫ ભેટ આપવાથી એ કલખનું નામ સીરવધ કલખ આપવામાં આવ્યું હતું. એ ઉપરાંત શેઠ બેરામજીએ પોતાની બહોલી જમીન મધેથી એક જમીનનો ટુકડો મજગામ ખાતે સેંટ જોન મીસન સ્કુલનાં નવાં બંધાતા મકાન માટે ભેટ આપ્યો હતો, જેની કીમત લગભગ રૂ ૧૫૦૦૦ થવા જાય છે.

શેઠ સોરાબજી બેરામજી ભાભા જેવણ જરથોસ્તી અનન્તુમનના આતશબેહેરામ સાહેબની સ્થાપનાથીજ આજ દીન સુધી એ આતશબેહેરામના વપરાસ માટે કાઠી ખરીદ કરવા દર સાલ રૂ૪૦૦ આપતા હતા. મજદુર રૂ૪૦૦ની રકમ આતશબેહેરામ સાહેબની કારોબાર મંડલીને જંથુક ની મલતી જાય એવા ધરાદાથી શેઠ સોરાબજીએ રૂ૧૧૦૦૦ની કીમતના મુબઈનાં પોરટ ત્રસટ બોંડ ટકા ૪ નાં આતશબેહેરામ સાહેબના ત્રસ્ટીઓના નામોપર ચહડાવી પોતાનાં તાં ૨૬ મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૦૮ નાં પત્ર સાથે મોકલાવી આપ્યા હતા.

વલસાડના જાણીતા શેહેરી શેઠ કાવસજી ધનજીભાઈ ભુરાનાએ વલસાડ મયુનીસીપાલીટીનું મરકીના વખતનું બાકી રહેલું દેવું રૂ ૮૧૪૮ નું આપ્યું છે તે એમ કે વલસાડ કસબામાં મરકીને દાખી દેવા માટે લેવાયલા ઉપાયો પાછળ કરવામાં આવેલા ખર્ચને માટે ૧૮૯૮ માં મુબઈ સરકારે વલસાડ મયુનીસીપાલીટીને ૪ ટકાના વયાજની રૂ ૩૫૦૦૦ ની લોન આપી હતી. વલસાડ મયુનીસીપાલીટીએ તાં ૧ લી મે ૧૯૦૮ સુધીમાં ઉપલું કરજ ભરતાં રૂ ૮૧૧૪ ભરવાના બાકી રહ્યા હતા, તે શેઠ કાવસજીએ વયાજ સીકે ભરી દઈ વલસાડ મયુનીસીપાલીટીને ઉપલાં કરજમાંથી મુક્ત કરવા થી વલસાડ કસબામાં પલેગના વખતથી સેંકડે ચાર આનાનો જે ધરવેરો લેવાતો હતો તેમાં સવા આનાનો ઘટાડો કરી તાં ૧ લી એપ્રિલથી પોણા ત્રણ આના કરવામાં આવ્યા છે. એના સંબંધમાં નામદાર મુબઈ સરકારે નીચલો હુકમ બહાર પાડ્યો હતો :- “મરકી સામે લડત ચલાવવા માટે જે ખર્ચ કરવામાં આવ્યો હતો તેના કરજનો એક ભાગ આપીને સ્થાનીક સત્તાવાળાઓને મદદ કરવામાં મીં કાવસજી ધનજીભાઈએ જે જાહેર જુસ્સો અને ઉદાર લાગણી બતાવી છે તેની પીઞ્જણ કરતાં સરકારને ખુશાલી ઉપજે છે.”

વળી એજ સખી શેઠે વલસાડની મયુનીસીપાલીટી હસ્તકની કનયાશાળાનું નવું મકાન બાંધવા માટે બીજા રૂ ૧૮૦૦ આપવાથી એ શાળાને “કાવસજી ધનજીભાઈ સ્કુલ” એવું નામ આપવા માં આવશે. તથા એવણે ચોરાશી તાલુકાના મોણી ગામના લોકો તરફથી બાંધવામાં આવનારી શાળાનાં ફંડમાં રૂ ૫૧ આપ્યા હતા. એ ઉપરાંત શેઠ કાવસજીએ પોતાના ખર્ચથી મુબઈથી એક પ રબુ જતની પસાર થયલી દાયણ વલસાડમાં ૧૯૦૭ ના સપ્ટેમ્બરથી બોલાવી ત્યાં રાખી છે, એના પ ગાર માસ એકના રૂ ૩૫ તથા વરસનું ધરમાડું રૂ ૫૦ મળી એક વરસના રૂ ૪૭૦ હાલ તરત એવણે આપ્યા હતા. એ માટે જંથુકનો પાંકો બદોબસત કરવા સારૂ શેઠ કાવસજીએ નામદાર સરકારને રૂ ૮૦૦૦ આપવાની આ વરસે એવી શરતે માગણી કરી છે કે એ દાયણનો હમેશનો ખર્ચ એ રૂપયા ના વયાજમાંથી કરવો અને વયાજ ઉપરાંત જે બીજો વધુ ખર્ચ થાય તે નામદાર સરકારે આપવો. હમણા એ દાયણનું લવાજમ કોઈબી જતની બધરીને વેવારવા જતી વેળાએ રૂ ૧ અને ફરીથી બોલાવે તેનો અરધો રૂપયો ઠરાવ્યો છે. કોઈ ઘણું જ ગરીબ હોય તેની પાસેથી લવાજમ નહી લેવો એમ પણ નક્કી કરીધું છે. શેઠ કાવસજીએ કરેલી સારવજનીક સખાવતો તેમજ વલસાડવાસીઓ ઉપર કરેલા અનેક પ્રકારના ઉપકાર માટે વલસાડના સઘળી વરણના રહીશો તરફથી લાની ધરમશાળામાં એક માનપત્ર એનાયત કરવાનો મેલાવડો તાં ૬ દી સપ્ટેમ્બરે શેઠ હોરમજી ફકીરજી બીલપુડી વાળાના પ્રમુખપણા હેઠળ કરવામાં આવ્યો હતો. પ્રમુખે શેઠ કાવસજીની વખાણ કરી એવણે નયાત જતના કશા તકાવત વગર ઉદાર દીલ બતાવી વલસાડ વાસીઓના કાયદા માટે કરેલી જુદી જુદી સખાવતો વીશે કેટલુંક વીવેચન કરવા પછી મીં દુરલભજી રણજોડજી દેશખએ શેઠ કાવસજી તરફથી વલસાડ કસબાને દાયણની મલેલી મદદ માટે બોલી એવણે શેઠને આપવામાં આવનાર માનપત્ર વાંચી સંભલાવ્યા બાદ પ્રમુખે એ માનપત્ર તથા એક શીયાલ અને છીપવાડના રહીશો તરફની સોનાની વીટી શેઠ કાવસજીને એનાયત કરીધી હતી. જે પછી શેઠ કાવસજીએ પ્રસંગને અનુસરતો જવાબ આપવા બાદ મેલાવડો વીસરજન થયો હતો.

બાઈ સાહેબ રતનબાઈ એદલત બામળએ પુણાની સરદાર દસ્તુર નોશીરવાન કનયાશાળા માટે ઉભા કીધેલા બાઈ બેહમનબાઈ ખીલડીંગ ફંડમાં રૂ ૧૦,૦૦૦ આપવા ઉપરાંત એ સખી બાઈએ પોતાનાં મરહુમ બેન બાઈ જરબાઈ દોરાબજી સકલાતવાળાનાં પુણુ માટે રૂ ૪૫૦ ગયા હીસે મળર માસમાં સખત મોઘવારી ચાલતી હોવાથી નવસારીના નોશીરવાન અદલ ફંડમાં આપવા હતા કે એ રૂપયા આળુઆળુના ચીખલી, ખેરગામ, નારગોલ, દવીએર વગેરેના ગામડાંઓના ગરીબ રહીશોને મુદત અનાજ આપવામાં વાપરવા, તથા નવસારીની દસ્તુર મહેરજીરાણા લાયબ્રેરીને હીસ્ટોરીઅનસ હીસ્ટ્રી એન્ડ ધી વરલડના પુસ્તકોની ભેટ કરી એ લાયબ્રેરીને રૂ ૧૫૦ આપી એવણુ તેના લાઇફ મેમબર થયા હતા.

સુરતના બાણીતા રહીશ શેઠ એદલત પાલણજી લાલકાકાએ પોતાના મરહુમ બેટા શેઠ શાવકશાહની યાદમાં પારસી પંચાયતને રૂ ૮૦૦૦ ની રકમના ૪ ટકાના વયાજનાં બાંડા આપ્યા છે કે એનાં વયાજમાંથી સુરત અને તેની આસપાસના ગામોનાં જરથોસતી બાનુઓ તથા નાનાં છોકરાઓનું ધમબારનું જમણુ મુદલ થતું નહીં હોવાથી તેઓ માટે દર સાલ એક વાર અરદીએ હેસ્ટ મહીનાના દેખમેહર રોજે નાનપરામાં તમનાની ધરમશાળામાં કરવું અને ૩ વરસે અગતય જણાય તો પંચાયતે સુરતના રસતમપરાના એલાહીબાગમાં એ જમણુ કરાવવું. આ ધંબાર તમામ બાનુઓ તથા નવજોત થવા પહેલાંનાં તમામ છોકરાંઓ માટે કરવું અને ૧૦૦ બધરાં તથા છોકરાં જમવા આવે ત્યાં સુધી એ ધંબાર જરી રાખવો અને તેમ નહી થાય તો એ રકમનું વયાજ પંચાયતને હસતકનાં સારાં કામમાં વાપરવું. વળી શેઠ એદલતએ મરહુમ શેઠ શાવકશાહની પુંજમાંથી સુરતના આદરીઆન બાગે પારશાના અનામત ફંડમાં રૂ ૧૫૦૦ આપ્યા હતા કે એના વયાજમાંથી મરહુમ શેઠ શાવકશાહની દર વરસની બાજ તથા દર માસના રોજગારોને દીવસે મરહુમની નંદયતે બાણુતરે તથા કીયાકામો કરવાં અને કીયાકામો કરતાં કાંઈ નાણું ફાજલ રહે તે આદરીવાનનાં નીભાવના ચાલુ ખરચમાં વાપરવું.

નવસારીના બાણીતા રહીશ શેઠ રતનજી ફરામજી દામુએ તા. ૧૧ મી જુલાઈએ નામદાર ગાયકવાડના પઢિતના બારસાનો યાને નામ પાડવાનો દીવસ હોવાથી તેની ખુશાલીમાં નવસારી સર કાવ સજી હાઈ સ્કુલને લગતું એક સ્ટુડન્ટસ ક્વારટરસ બાંધવા માટે ચેકસ સરતે રૂ ૧૦,૦૦૦ આપવા ક યુલયું હતું, અને તેને દામુ ક્વારટરસ એવું નામ આપવું તથા નામદાર ગાયકવાડખી ૫૦ છોકરાઓ રહે તેવું મકાન બંધાવી આપી તેની જમીન મફત ભેટ આપે એમ જણાવયું હતું. વળી એ દીને શેઠ રતનજીએ નવસારીના સઘળી સ્કુલના લગભગ ૩૦૦૦ છોકરાંઓનો એક મેળાવડો કરી પોતાને ખર એ મીઠાઈ વહેંચી હતી. એજ સખી શેઠે નામદાર ગાયકવાડ મહારાજ ગયા મે મહીનામાં નવસારી ખાતે પધારયા તેની યાદમાં રૂ ૧૦૦૦ આપવા હતા કે એના વયાજમાંથી દર વરસે નામદાર મહારા જને નામનો એક સોનાનો ચાંદ ત્યાંની હાઈ સ્કુલમાંથી બે છોકરો મેટ્રીક્યુલેશનની પરીક્ષામાં સરવે થી સરસ નીકળે તેને આપવો તથા નવસારીના હુનસીકુઈના મેદાનનો વચલો ભાગ જ્યાં ઘણા છોક રાઓ કીક્ટની રમત ખેલે છે, તે મેદાનને મજબુત અને સફાઈદાર બનાવવા માટે રૂ ૧૦૦૦ અને તે મેદાનની મરામત કરવા માટે દર વરસે પચાસ રૂપીઆ આપવા એવણુ સાહેબે કમુ લયું હતું. વળી શેઠ રતનજીના બેટાની અને એવણુના બેટા શેઠ પેસુતનના બેટાની નાવર લઈજ વાની મીજલસ રોજ રડ મો માહ ૪ થાને દીને થઈ હતી ત્યારે તેની ખુશાલીમાં શેઠ રતનજીએ ત્યાંની વડી દરેહમહેરમાં અશો ફરોહરોને નામે થતા કીયાકામના એક માસના ખરચના રૂ ૫૪૦ આપવા હતા તથા એવણુ શેઠે વડા દસ્તુરજી, વડા દેશાઈજી, નાયબ દસ્તુર એદલતજી, સુરતવાળા દસ્તુર ખરજે રજી દારાબજી, ઘેરના પંચડી અને મજકુર નાવર થનાર છોકરાઓના ઉસ્તાદને શાલો ઓઢાડી હતી, જ્યારે શેઠ દામુને વડા દસ્તુરજી, વડા દેશાઈજી, દેશાઈ બાપુજી મેરવાનજી, અને નાયબ દસ્તુર એદ લજી નવરોજીએ વળતી શાલો ઓઢાડી હતી.

બાઈ બાનુબાઈ ફરામજી કેમીસરીપટવાલાએ પોતાના મરહુમ દીકરા શેઠ સોરાબજીના પુણુ માટે રૂ ૮૦૦૦ સુરતની પારસી અંગુમનના ધરમખાતાના મેનેજરોને આપ્યા છે કે એ રૂપયામાંથી સુ રતના દોખમાઓ આગળ પાયદસ્તે જનારા જરથોસતીઓને વીસામો લેવા તથા કુસ્તી પાઢીઆબ કરી બાજ લઈ ઉભા રહેવા માટે એક પથરની કમાનવાળો લોખંડનાં છાપરાથી ઢાંકેલો ઓઢલો બના વવો અને તેની આસપાસ નાનો ઝાડપાનનો બગીચો કરવો. એજ બાઈ સાહેબે મરહુમ શેઠ સોરા બજીની પુંજમાંથી રૂ ૩૦૧ કચસરે હીંદના માલેક શેઠ ફરામજી કાવસજી મેહેતા હસતક શેઠ બંડાજે

વાળાનાં ફંડની ચોકસ આવકમાંથી ગરીબ જરથોસ્તી છોકરાઓને ચોપડીઓ હમેશા આપવામાં આવે છે, પણ આ વરસે એ ફંડની આવક ઉપરાંત બીજા વધુ ગરીબ છોકરાઓએ ચોપડીઓ માટે માગણી કરવાથી અને ફંડમાંથી આપી નહીં શકવાથી બાકીના વધુ છોકરાઓને ચોપડીઓ અપાવવા માટે શેઠ દરામજી ઉપર રૂબા મોકલાવી આપ્યા હતા.

સખી વળુદ શેઠ નવરોજી માણેજી વાહાડયા સી આઈ. ઈ. એ આ વરસે હાસપીટાલો, લગન અને નવજોત કરવા, તેમજ ગરીબોને મદદ કરવા વગેરે એવા કામો પાછલ લગભગ રૂ ૨૩૫૦૦ આપ્યા હતા.

બીલીમોરાના બાણીતા શેઠયા શેઠ દાદાભાઈ ધનજીભાઈ ગયાએ ગણદેવીની અનન્તમનને રૂ ૩૦૦૦ ના પોસ્ટલ બોન્ડ આપ્યા હતા કે એ અનામત રાખી એના વ્યાજમાંથી ગણદેવીમાં એ વનના મરહુમ માતાજી બાઈ ભીખાઈજીને નામનો એક ધમખાર રોજ ૨૭ મે માહ ૬ દીને દીને કરવો તથા એજ શેઠ પોતાના સાવકા માતાજી મરહુમ બાઈ રતનબાઈના પુણે માટે બીલીમોરાની દરેહ મેહરમાં મુકતાદ માડ્યા વ્યાજ વાપરવાની સરતે રૂ ૩૦૦ અને એક બેડું આપું હતું. તેમજ શેઠ દાદાભાઈ તરફથી ગણદેવીની જરથોસ્તી નીશાળના છોકરા છોકરીઓની તાં ૨૦ મી નવેમ્બરે લેવાયલી વારસીક પરીક્ષામાં પસાર થયલાઓને એ રૂપાના ચાંદો તથા ૪૦ ઝંદ અવસ્તાની ચોપડીઓ ઇનામ તરીકે વહેંચી આપી દરેક જણને મીઠાઈનું પડીકું આપવામાં આવ્યું હતું. તથા શેઠ સોરાબજી શાપુરજી ગયાએ બીલીમોરાની અનન્તમનને રૂ ૧૫૦૦ ના પોસ્ટલ બોન્ડ આપ્યા હતા કે એ રકમ અનામત રાખી એના વ્યાજમાંથી ખેરગામમાં એવળના મરહુમ માતાજી બાઈ હીરાંબાઈને નામનો એક ધમખાર રોજ ૨૮ મે માહ ૭ માને દીને કરવો તથા શેઠ સોરાબજીએ બીલીમોરાની અનન્તમનને રૂ ૧૦૦ આપ્યા હતા કે એના વ્યાજમાંથી છોકરાંઓને ઝંદ અવસ્તાની ચોપડીઓ અપાવવી. એ ઉપરાંત શેઠ દાદાભાઈ ધનજીભાઈ તથા સોરાબજી શાપુરજી એ ખેરગામની અગીયારી તથા ધરમશાહામાં વાસણો ખરીદવા રૂ ૨૦૦ આપ્યા હતા.

સીકનદરાબાદવાલા શેઠ જમશેદજી એદલજી ચીનાઈએ નીઝામ હેદરાબાદ તરફ આવતા બેગ મહેન રેશને નામદાર નીઝામ તરફથી બાંધવામાં આવનારી એલ્જરવેટરીમાં એક ખાસ યંત્ર સાર રૂ ૫૦૦૦ની બક્ષેશ કરી હતી, જે પર ઘટતા લખાણની તખતી મારવામાં આવશે. એ ઉપરાંત શેઠ જમશેદજીએ રૂ ૧૦૦૦, એમના ધણીયાણી બાઈ રતનબાઈએ રૂ ૧૦૦૦ અને બેટા શેઠ બલદાંજીરજીએ રૂ ૧૦૦ પુણાની સરદાર દસ્તુર નૌશીરવાન કનયાશાળા માટે ઉભાં કીંધલાં બાઈ બેહમનબાઈ બીલીડીંગ ફંડમાં આપ્યા હતા.

શેઠ રતનજી જમશેદજી તાતાએ રૂ ૫૦૦૦ અતરેની જરથોસ્તી છોકરીઓની નીશાળ મંડળી ના ફંડમાં આપ્યા હતા.

બાઈ નવાબબાઈ રતનજી જમશેદજી તાતાએ રૂ ૫૦૦ પ્રીનસેસ મેરી વીક્ટોરીયા જીમખાના અને જીમનેશયમના ફંડમાં તથા નવસારીની બાઈ નવાબબાઈ તાતા કનયાશાળાની તાં ૪ થી જને વારીએ એવણે લીધેલી મુલાકાત વખતે છોકરીઓને મેજબાની આપવા રૂ ૧૦૦ આપ્યા હતા.

અત્રે તેમજ એડનના બાણીતા વેપારી શેઠ હોરમસજી કાવસજી દીનશાહે પોતાના બેટા નશરવાનની નવજોતની ખુશાલીમાં એડનની જરથોસ્તી અનન્તમનને રૂ ૧૦૦૦ બક્ષેશ આપ્યા હતા કે એ રકમનાં વ્યાજમાંથી જરથોસ્તી ધરમ સંબંધી ચોકસ ચોપડીઓ ત્યાંનાં જરથોસ્તી બાળકોમાં વહેંચવી અને દર વરસ ખોરદાદસાલને દીને તે બાળકોની પરીક્ષા લઈ ફતેહમંદ વીદ્યારથીને આતશ આદરાન સાહેબની સાલગરેહને દીને ઇનામ આપવાં. વળી એજ શેઠે રૂ ૨૦૦૦ પારસી એસોસીએશનને આપ્યા હતા કે પારસી ધંધાદારીઓને નાની નાની રકમો ધીરીને ધંધા વેપારમાં બહાર પાડવા માં મદદ કરવી.

હાંગકાંગના બાણીતા રહીશ શેઠ ધનજીભાઈ દોરાબજી મીઠાઈવાળાએ હાંગકાંગ, કનતાન અને મકાઉતા જરથોસ્તીઓનાં ધરમનાં ધમખાર ફંડમાં ગયા ડીસેમ્બર માસમાં ૩૦૦૦ ડાલર આપ્યા હતા કે એના વ્યાજમાંથી દર વરસે તીર મહીનો અને તીર રોજે એક બહોર ધમખારનું જમણુ એમ નાં હાઈયાત ધણીયાણી બાઈ ગુલબાઈની યાદમાં કરવું.

આનરેબલ સર શ્રીરેઝાહ મેરવાનજી મહંતાએ સુરતમાં ગયા ડીસેમ્બર માસમાં ભરાયલી હીંદી નેશનલ કોનગ્રેસ ફંડમાં રૂ ૨૦૦૦ આપ્યા હતા.

કોલોમોવાળા શેઠ જમશેદજી રસ્તમજી બીલીમોરયાએ કોલોમો ખાતે દરદીઓ માટેના વીક્ટોરીયા હોમના ખર્ચમાં વ્યાજ વાપરવાની સરતે રૂ. ૨૦૦૦ આપ્યા હતા તથા ત્યાંના ગરીબ જરૂરોસ્તીઓમાં ફેટલોક અનાજ વહેંચ્યો હતો.

મરહુમ શેઠ દાદાભાઈ નાણાવટી જેઓએ છોટા ઉદેપુરના એડમીનીસ્ટ્રેટર તરીકે નોકરી બજાવી ગોધરામાં રેવાકાંડા તાલુકાદારી સ્કુલ સ્થાપી હતી તેમાં એક સ્કોલરશીપ સ્થાપવાને મરહુમના બેટાઓએ આ વરસે રૂ. ૧૦૦૦ની રકમ નામદાર સરકારને આપી હતી.

એડમીની પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સ ડીસપેન્સરીના ડાક્ટર પીરોશાહ પેસતનજી વલસાડાએ ધી જી. નં. પીટીટ આરફનેજનાં ફંડમાં રૂ. ૧૦૦૦, મરહુમ શેઠ ખરશેદજી નશરવાનજી કામાનાં ફંડમાં રૂ. ૨૦૦ અને વલસાડની સર જમશેદજી જીજીભાઈ સ્કુલને રૂ. ૫૦૦ આપ્યા હતા કે એનાં વ્યાજમાંથી એ સ્કુલના છોકરાઓને દર વરસે મરહુમ શેઠ બેજનજી માણેકજી ધનભુરાના નામથી ધનામો આપવાં.

નવસારીના બાણીતા શેહેરી શેઠ શાપુરજી સોરામજી ગોટલાશેઠે ત્યાંનાં લુનશીકુધનો હવાડો ભરવાના ફંડમાં રૂ. ૧૦૦૦ ની પ્રોપીસરી નોટ ત્યાંની પ્રાંત પંચાયતને આપી હતી કે, એ મુદ્દલ રકમ કાયમ રાખી તેનું વ્યાજ દર સાલ લુનશીકુધનોજ હવાડો ભરવાના થતા ખર્ચમાં વાપરવું, અને જે એ જગાનો હવાડો ભરવાનું બંધ થાય તો નવસારીની સુધરાઈની હદમાંનો બીજો કોઈ હવાડો ભરાવવો અથવા કોઈ બીજાં એવાંજ કામમાં વ્યાજ વાપરવું.

શેઠ ટેમુલજી જમશેદજી દસ્તુરે પોતાની દીકરીના દીકરા શેઠ ફરામરોઝ નશરવાનજી બામજી નાવર થયા તેની ખુશાલીમાં કાટની મરહુમ શેઠ દાદાભાઈ માણેકજી વાઘાની અગીયારીમાં પોતાના પંડવા દસ્તુર પાહલન ફરેદુનની યાદમાં દર વરસ બાજ જશન વગેરેની કીયા કરવા માટે રૂ. ૧૦૦૦ આપ્યા હતા.

શેઠ કાવરાજી મુગાએ વલસાડના ચેરાગ ફંડમાં રૂ. ૫૦૦ અને ત્યાંના અવલમંજલ પોહિંચાડવાના ફંડમાં રૂ. ૫૦૦ આપ્યા હતા.

શેઠો મનચેરજી તથા રતનજી શાપુરજી ટાટાએ રૂ. ૫૦૦ બીલીમોરાની અનગુમનને આપ્યા હતા કે એના વ્યાજમાંથી ત્યાંની દરેહમેહરની શાલગરેહના દીવસે યાને આદર મહીનાના આદર રોજે એ ઘેહમાં માચી ચડાવવી.

રાવલપીંડીવાળા શેઠ નશરવાનજી બહાંગીરજી બોગાએ કરાંચીના પારસી જીમખાનાનું ક્રીકેટ પેવીલીઅન બાંધવાના ફંડમાં રૂ. ૧૦૦૦ આપ્યા હતા.

અમદાવાદના બાણીતા શેહેરી શેઠ રસ્તમજી બહાંગીરજી વડીલને નામદાર સરકારે ખાન બહાદુરનો ખેતાબ આપવાથી તેની ખુશાલીમાં ત્યાંના પારસી જીમખાનાના મેમબરોએ તેમને પારટી આપવા ઉધરાણું કરી રૂ. ૭૦૦ એકઠા કર્યા હતા પણ જીમખાનાને એક વધુ હોલની જરૂર હોવાથી ખા. બા. રસ્તમજીએ જીમખાનાના મેમબરોનો આભાર માની એ રૂ. ૩૫૦ સદરહુ હોલ બાંધવામાં ખર્ચવા જણાવી પોતા તરફથી તેમાં રૂ. ૩૦૦ આપ્યા હતા તથા એવણે રૂ. ૨૫ કરાંચી ખાતે સંકટમાં આવેલાઓને મદદ કરવાના ફંડમાં આપ્યા હતા.

સુરત ખાતે ક્રીમેશનોની એક નવી ચેપટર લોડજી સ્થાપવાની કીયા તા. ૯ મી નવેમ્બરે કરવામાં આવી હતી. એ વખતે શેઠો પીરોજશાહ બમનજી જીજીભાઈ અને ફરામજી બમનજી જીજીભાઈએ એ નવી લોડજીના ધરમાદા ફંડમાં રૂ. ૨૦૦૦ આપ્યા હતા.

આખા લીંદની સ્કોટીશ ગ્રાંડ લોડજીનો વારસીક મેળાવંડો અતરેની ક્રીમેશન હોલમાં તા. ૩૦ મી નવેમ્બરે થયો હતો. એ વખતે લોડજી રામજીંગ સનના મેમબર શેઠ ખરજેરજી કાવરાજી કંત્રાકટરે એ સ્કોટીશ લોડજીમાં ખોરદેહ અવસ્તા વગેરે ધરમના પુસ્તકો રાખવા માટે મેસોનીક ડીઝ ધન સાથેના ઝીક કસબથી ભરેલો તક્યો ભેટ આપ્યો હતો. નશીરાબાદની મેસોનીક લોડજી કીનડરેપ હોપનું વારસીક ધનસંચોલેશન તા. ૨૭ મી નવેમ્બરે થયું હતું. એ વખતે એ લોડજીના ચાલુ વરસ માટે નવા નેમાયલા પુજ્ય માસતર શેઠ ખરશેદજી ફરામજીએ રૂ. ૧૦૦ બોલ ફંડમાં આપ્યા હતા. અજમેરની મેસોનીક લોડજી ફરેંડશીપનું વારસીક ધનસંચોલેશન તા. ૨૦ મી નવેમ્બરે થયું હતું. એ વખતે ચાલુ વરસ માટે નવા નેમાયલા પુજ્ય માસતર શેઠ કુવરજી નવરોજી કલ્યાણી વાલાએ રૂ. ૨૦૦ બોલ ફંડમાં આપ્યા હતા. ક્રીમેશનોની લોડજી રામજીંગ સ્ટાર ઓફ વેસ્ટરન ઇંડયાનો વારસીક મેલાવડો તા. ૧૪ મી ડીસેમ્બરે ક્રીમેશન હોલમાં થયો હતો. એ વખતે ચાલુ સાલ માટે

નવા નેમાયલા શઘટ પરશીપયુલ માસતર ૩૦ કાવશજી બી. શરદે ૩૫૦૦ એ લોડજનાં ધરમાદા ફંડમાં આપ્યા હતા.

ખાનસાહેબ પાલનજી પેસતનજી રાગીનાએ ધનિદોરની મરહુમ શેઠ હોરમસજી માણેકજી ભમ ગરાની દરેહમેહેરના નીભાવ ફંડમાં ૩૫૦૦ અનામત રાખી તેનું વયાજ વાપરવા સાડે આપ્યા હતા.

સર જેહાંગીર કાવસજી જેહાંગીરને નામદાર શેહેનશાહ એડવરડે એરોનેટનો ખેતાબ બક્ષયો તે ની ખુશાલીમાં તેવણના એક ખયરખાહે દેવલાલીના ૩૦ બહાદુરજીની સેનેટેરીયમના ફંડમાં ૩૧૦૦, પારસી શીવર એસપીટલના ફંડમાં ૩૧૦૦, પારસી જેનરલ એસપીટલના ફંડમાં ૩૧૦૦, નાચાર જરથોસ્તીઓની પરવરશી કરવાના ફંડમાં ૩૧૦૦ અને ઝોરાસ્ત્રીયન બીલડીંગ સોસાયટીનાં ફંડમાં ૩૧૦૦ મલી ૩૫૦૦ ધરમ ખાતે આપ્યા હતા.

ભોપાળના અબકારી મકતેદાર શેઠ દોરાબજી ડોશાભાઇ બીમરડીવાળાએ ભોપાળ મધે જરથો સતીઓની આરામગાહની જગા મરહુમ નવાબ શાહનાં બેગમ પાસેથી લગભગ ૧૧ એકર જેટલી મુફત પારસીઓના વપરાશ માટે મેલવી હતી, એ જગા બીસમાર હાલતમાં આવવાથી તેમાં સુધારો વધારો કરવા માટે શેઠ દોરાબજીએ ૩૫૦૦ આપ્યા હતા.

એક સખી પારસી વીધવા બાઇએ દમણ તરફનાં કુનતા ગામના લાચાર રહીશો તથા જન વરે માટે પીવાના પાણીનો એક કુવો પોતાના મરહુમ ધણીની બારમા વરસની બાજ રોજ ૨૨ મો માહ ૮ માને દીને પડી તેની યાદમાં બંધાવી જાહેર વપરાસ માટે ખુલ્લો મેલ્યો હતો તથા એજ બાઇએ બીજો એક કુવો પોતાના મરહુમ બેટાની યાદમાં મોટી દમણ તાબેનાં જહરી ગામમાંના ગરીબ લોકો માટે બંધાવી આપ્યો હતો.

જેશાવરવાલા શેઠ બમનશાહ હોરમજી મીનોચેરહોમજીએ પોતાનાં મરહુમ માતાજી બાઈ હોમાંથબાનુની નધયતે વલસાડની મોખેદ બહેરામજી બીખાજી સંજનાની અગીયારીમાં એક કુવો બંધાવી આપ્યો તે રોજ ૧૩ મો માહ ૫ માને દીને જશન કરી જાહેર વપરાસ માટે ખુલ્લો મેલ વામાં આવ્યો હતો. વળી એજ શેઠ જામે જમશેદના માલેક ઉપર કયાં જરથોસ્તી ધરમ ખાતાઓ મદ દને લાયકના છે તે વીશે રેસાલાઓ લખાવવા ૩૧૦૦ મોકલાવ્યા હતા, જેથી મીં જહાંગીર ખરશેદ જી દાજનો રેસાલો સરસ માલમ પડવાથી એવણને તે રૂપ્યા મલ્યા હતા. પણ મીં જહાંગીરે અર ધા રૂપ્યા બીલડીંગ ગેરેનટી ફંડમાં અને બાકીના રૂપ્યા મીં રશતમજી મુનસીને આપ્યા હતા કાર જીકે એવણનો રેસાલોબી કમીટી તરફથી પસંદગી પામ્યો હતો, પણ મીં રસ્તમજીએબી તે રૂપ્યા બી લડીંગ ગેરેનટી ફંડમાં આપી દીધા હતા.

શેઠ દોરાબજી નાનાભાઇ મહેતા ચીનવાલાએ મોગાર તાલુકે જલાલપોરમાં મુગાં પ્રાણીઓને પાણી પીવાની ધણી અડચણ પડતી હોવાથી પોતાની ગીરોથી એક હવાડો બંધાવી આપ્યો હતો.

સુરતની મેસરસ દીનશાહની કંપનીવાળા શેઠ પેસતનજી ધનજીભાઇ તારાચંદે ૩૧૨૯ લાના મુલ્કાં ખડકી આગળના પારસીઓના એબાદતખાનામાં પાણીના નળ મુકાવવા માટે આપ્યા હતા.

શેઠ હોરમસજી માણેકજી ખજુરીનાએ મુંબઈ સરકારને ૩૫૦૦ની પ્રોમીસરી નોટ આપી તે સરકારી ખજાનચીને નામે ચહડાવવાની અને તેનું જે ૩૧૭-૮-૦ વ્યાજ ઉપજે તેમાંથી દર વરસે કરાંચીની બાઇ વીરબાઇજી સ્કુલમાંથી જે છોકરાઓ એનં જેં હાઈસ્કુલમાં અભ્યાસ કરવા આવે તેઓમાંથી ચોથા ધોરણમાં જે છોકરો બધા વીધયમાં પસાર થઈ વધુ મારક મેલવે તેને “બાઈઆવાંબાઈ માણેકજી ખજુરીના પ્રાઇઝ” એવાં નામથી એક પ્રાઇઝ આપવાની માગણી કરી હતી જે નામદાર સરકારે સવીકારી છે.

શેઠ ખ. ર. કામા તરફથી મુલ્કાં શીરોઝ મદરેસા મારફતે બોંબે યુનિવરસીટીની મેટ્રીકયુલેશનની પરીક્ષામાં પસાર થયલા વીદ્યારથીઓમાંથી જેઓ બીજે, ત્રીજે, ચોથે અને પાંચમે નંબરે અવસતા, પેહેલવી ભાષાઓમાં સને ૧૯૦૭, ૧૯૦૮, ૧૯૦૯, ૧૯૧૦ અને ૧૯૧૧ ના વરસોમાં અવરો, તે ઓને ૩૧૦૦, ૩૭૫, ૩૫૦ અને ૩૨૫ નાં ઇનામો આપવામાં આવશે.

એક જરથોસ્તી ગ્રહસ્થે નાવર મરાતબ થયલા મોખેદો જેઓ ક્રીયાકામ કરતા હોય અને હવે પછી પણ તે પેશાને વલગી રહી ધરમ કેળવણી લેવાની જેઓ કાલજી અને કાયનાત ધરાવતા હોય તેઓ દરેકને ૩૧૦ની સ્ટોલરશીપ દર માસે આપવા માટે ૬ મહીનાના ૩૪૩૧ આપ્યા હતા અને એ મુજબ દર માસે આપવાની ખુશી જણાવી હતી; શેઠ રતનશાહ કે. દાદાચાનજીએ એક

વરસ સુધી દર માસે ૩૧૦ ની સ્કોલરશીપ આપવા કબુલ્યું છે તથા એરવદ શા. પે. કુકાએ ૩૧૦૧ બેટ આપ્યા હતા.

ઉપર જણાવ્યા મુજબ નાંધલા પાયા ઉપર શરૂઆત થવાથી હાલ તરત મોબેદોના શીક્ષણ માટે 'યોજદાથરેગર અવસ્તા મકતબ' નામનું એક ખાતું રોજ ૧ લો માહા ૭ માને દીને અનગ્ત મનના આતશબેહેરામમાં શુક્રગુમરીનું જશન કરી ખુદ્દુ મેલવામાં આવ્યું હતું. આ ખાતાને જાણીતા અભીયાસીઓ શેઠો ખોદાબક્ષ એદલજી પુણેગર અને રતનજી ફરામજી ગોળવાળાએ મુક્ત કેળવણી આપવાને કબુલ્યું છે. આ ખાતામાં અભ્યાસ કરતા મોબેદોને ઉપર જણાવેલી સ્કોલર-શીપોથી આપવામાં આવશે.

શેઠ એચ. એ. વાહાડયા બેરીસ્ટરે પછાત વરગના બાળકોને કેળવણી આપવા માટે અતરે સ્થાપન થયલા મીશન તરફથી પુણા ખાતે ખોલવામાં આવેલી સ્કુલમાં જોડાતું ફરનીયર ખરીદવા ૩૧૦૦ આપ્યા હતા તથા શેઠ વાહાડયાએ એ શાળાના નીભાવ માટે ૩૧૦ ની માસીક મદદ આપવા કબુલ્યું છે.

શેઠ પેસતનજી બેરામજી કોટવાલ જેવણ કરાંચીની મયુનીસીપાલની ગુજરાતી સ્કુલના ધણા વરસો સુધી મેમબર તથા ચેરમેન હતા, અને એવણે એ સ્કુલ સાથેના સંબંધ લાભે વખતે છોડવાથી ત્યાંની મયુનીસીપાલીટીએ એ સ્કુલને એવો શેઠની યાદદાસ્ત રાખવા માટે “ધી પેસતનજી બેરામજી કોટવાલ સ્કુલ” એવું નામ આપ્યું છે. શેઠ પેસતનજીએ એ સ્કુલની ગયા અક્ટોબર માસમાં મુલાકાત લીધી હતી તે વખતે એ સ્કુલને ૩૧૦૦ની સરકારી નોટ બેટ કરી હતી કે એના વયાજમાંથી દર વરસે એ સ્કુલના છોકરાંઓને ઇનામો આપવાં.

શેઠ હોરમજી એસ. પાટકે તા. ૨૫ મી મારચે સર વીલીયમ વેડરબરની પટેલી ૭૧ મી સુલ એહની ખુશાલીમાં એવણે ઉપર ઇનડીયન નેશનલ કોંગ્રેસની બ્રીટીશ કમીટીના ફંડ માટે ૨૦ પાઉંડ મોકલાવ્યા હતા.

શેઠ અરદેશર જમશેદજી દસ્તુરે પોતાના પુત્ર શેઠ પદમના લગનની ખુશાલીમાં ભરૂચની પારસી પંચાયત હસ્તકનાં કાલી તલાવડીનાં હવાડો ભરવાનાં ફંડમાં ૩૩૦૦ આપ્યા હતા.

જાણીતા ક્રીકેટર ડા. પાવરી મારફતે “મેહેર બમનશા” તરફથી વીક્ટોરીયા અંધશાળામાં ૩૨૫, પારસી સંકટ નીવારણ ફંડમાં ૩૨૫, પારસી વીધવાઓના ફંડમાં ૩૨૫, કોલાબા ન. પીટીટ એસા ઇલિમમાં ૩૫૫ અને જુદા જુદા ફંડોમાં ૩૧૨૦ મલી કુલે ૩૨૫૦ ધરમ ખાતે આપવામાં આવ્યા હતા.

બાઇ નવાજબાઇ તે એરવદ બીખાજી જમાસજી દસ્તુરનાં ધણીયાણીએ નવસારી ખાતે રોજ ૨૩ મો માહા ૪ થાને દીને કરેલા પોતાના જીવવાનના ઉડમણામાં નવસારીના જુદા જુદા ફંડોમાં ૩૧૭૫ બેટ આપ્યા હતા.

પોરબંદરવાલા મેશરસ ડી. બી. લામ કંપનીવાળા શેઠ સોરાબજી લામે ત્યાંના પારસી પંચાયત ફંડમાં ૩૧૦૦ આપ્યા હતા.

શેઠ આર. એચ. એમ. રસ્તમજીએ કલકત્તામાં ચાંદની આઉટ-ડોર ઓસપીટલના ફરી બંધાતા મકાનના ફંડમાં ૩૫૦ આપ્યા હતા.

એડનના જાણીતા વેપારી શેઠ એદલજી કુવરજી પટેલની પેટીવાળા શેઠ બરબેરજીએ જાણીતી રીક્રીએશન કલબને ૩૫૦ બેટ આપ્યા હતા.

વડોદરા રાજ્યના દીવાન ખા. બા. કેરશાસપજી રસ્તમજી દાદાચાનજીના ધણીયાણી બાઇ જરબાઇ તરફથી નવસારીના લાચાર જરથોસ્તીઓને મુક્તાદ ટાંકણે રોકડ રૂપ્યાની મદદ કરવામાં આવી હતી.

નાતાલના જાણીતા રહીશ શેઠ રસ્તમજી જીવણજીએ નાતાલના હિંદીવાનોની કોનગ્રેસના ફંડ માં ૩૦ પાઉંડ આપ્યા હતા.

શેઠ દીનશાહ બમનજી રવાળાએ ભાવનગર ખાતે ભરાયલા જઈન કોનફરન્સને લગતા પ્રદરશન ફંડમાં ૩૨૫૦ આપ્યા હતા.

શેઠ એદલજી શાપુરજી ઉમરીગરે ભાવનગર યુવક વરગ અઉદયોગીક સમાજના ફંડમાં ૩૧૦૦ તથા ત્યાં ભરાયલા જઈન કોનફરન્સને લગતા પ્રદરશન ફંડમાં ૩૭૫ આપ્યા હતા.

સુરત ખાતે ગયા ડીસેમ્બર માસમાં કોનગ્રેસ પ્રસંગે મળેલી ચોથી ભારત મહીલા પરીષદના કંડમાં લેડી ધનબાઈ બહાંગીર રેડીમનીએ રૂ૫૦, મીસીસ કાવશજી એમ્બેલજી મોદી રૂ૨૦, મીસીસ નવરોજી બમનજી વઢીલ રૂ૧૫, અને મીસીસ પીરોશાહ પેસતનજી ભડાએ રૂ૧૧ ભરયા હતા.

ધી પારસી વેજીટેરીયન એંડ ટેમ્પરનસ સોસાયટી તરફનાં બહેર જશન વખતે કંડની મુકેલી પેટીમાં રૂ૨૧-૧૩ ભરયા હતા જે એ સોસાયટીની મેનેજિંગ કમીટીએ સંવીકારયા હતા.

કલકત્તાના બાણીતા વેપારી શેઠ દુરામજી મનચેરજીએ તા. ૨૮ મી સપ્ટેમ્બરે પડેલી પોરટુ ગલના રાજ રાણીની સાલગ્રેહની ખુશાલીમાં દમણના ગરીબ લોકોમાં અનાજ શેઠ અરદેશર પોસ્ટવા લાની મારફતે વહેંચાવયો હતો. એ માટે ત્યાંના નામદાર ગવર્નરે એવણુ શેઠનો ઉપકાર માનનારો તારનો સંદેશો મોકલી ગરીબો તરફની એવણુની ભલી બક્ષેશ માટે શેઠ દુરામજીની ઉદારતાની બાણી પોતાની વડી સરકારને કરવા જણાવયું હતું. વલી શેઠ દુરામજી તરફથી તા. ૧૬મી અક્ટોબરે પોરટુ ગલના રાજમાતા નામદાર ડોના મારીઅ પીઅની પડેલી સાલગ્રેહને દીને દમણની સઘળી શાળા એનાં બાળકોને નામદાર ગવર્નરના ધણીયાણીના હાથે મીઠાઈ વેહેંચી આપવામાં આવી હતી.

દસતુર જમશેદજી પેશોતનજીએ હીંગોલી તેમજ તેની નજદીકના ગામડાંએના જનાવરોને ચરાવવા સાથે ત્યાંના ત્રાનસપોરટના રમના નામની જગા ગયે વરસે લઘુ ધરમાદા છોડી દીધી હતી. તેમ આ સાલ પણ દસતુર સાહેબે ગંબવર ૮ ટુકડા વેચાતા લઘુ તે મુક્ત દોરો ચરાવવા સાથે ધર માદા છોડી દીધા છે. એ ટુકડા આગલાં વરસોમાં બીજા કોનગ્રાક્ટરો ખરીદ કરી જનાવરો ઉપર અમુક રકમ લઈ તેમાં હજારો રૂપાનો ફાયદો મેળવતા હતા. પણ એ વરસથી મજકુર દસતુર સાહેબ ધરમાદા જનાવરો ચરાવવા તે છોડી દેતા આવયા છે.

શેઠ એમ્બલજી દીનશાહ સી. આઈ. ઇ. એ કંપનીની સીધ રકુલ એસોસીએશનને વેલાતથી એક કમ મંગાવી ભેટ આપ્યું હતું કે એસોસીએશન તરફથી દર વરસે રકુલો વચ્ચે રમાતી હોકીની મેચોમાં જીત મેલવનાર રકુલને આપવું.

શેઠ શાવકશાહ કાવશજી દીનશાહે જંગબારની પારસી ક્રીકેટ ક્લબને લગભગ રૂ૧૫૦ ની કીમતનો ક્રીકેટ સેટ ભેટ આપ્યો હતો.

ખા. આ. રસ્તમજી જામાસજી ગારડાએ તા. ૧૧ મી જુલાઈએ નામદાર ગાયકવાડના પત્રના નામ પાડવાના દીવસની ખુશાલીમાં નવસારીના ગરીબોમાં કપડા તથા રૂપા નાણું વેહેંચયું હતું.

ડા. હોરમસજી લીમજી બાટલીવાળાએ માથેરાનના તાવથી પીડાતા ગરીબો માટે બાટલીવાળા એચ્યુમીક્ષચરની દવાનો કેટલોક જથ્થો ધરમાદા મોકલી આપ્યો હતો.

શેઠ સોરાબજી ખરદેજી ધોંડીએ દેવલાલીમાં સીંગવા નજદીક એ એકર જગા કેથોલીક પંથને દેવળ બાંધવા મુક્ત આપી છે, તે જગા પુનાના લોરડ બીશપે પસંદ કીધી છે અને થોડા વખતમાં ત્યાં એક કેથોલીક ચરચ બાંધવાનું કામ ચાલશે.

અતરેના બાણીતા ત્રીજેરીવાળા મેશરસ ગોદરેજ અને બાઈસની કંપનીએ સુરતના મનમોહન પારસનાથજીના જર્નિ દહેરામાં કીમતી દાગીના રાખવા માટે એક ત્રીજેરી ભેટ આપી હતી.

શેઠ કે. આર. વાછાએ પોતાના મરહુમ પીતા શેઠ રતનજી દુરામજી વાછાનાં પુણ માટે બીલી મોરારી શેઠ બાંગીરજી બમનજી પીટીટ નેટીવ જેનરલ લાઈબ્રેરીને રૂ૭૦ ચોપેડી તથા ૨ નવી કબાટો ભેટ આપી હતી.

મધરાસવાળા શેઠ ફીરોજશાહ મનચેરજી કલબવાળાએ ઉતાકામંદ ખાતે પોતે બંધાવી આ પેલા બલ ફીરોજ હોલના બાથરૂમના વપરાશ માટે રૂ૧ ખોરદેહ અવસતાની કેતાબો તથા જરમન સી લવરના વાસણો તેમાં ૩ મોટા અને ૨ નાના ખુમચા, ૧ આફરગાનીઈ, ૧ તાંબડી, ૧ કરસીયો, ૧ લંગડી, ૩ ગલાસ અને ૧ ચમચ ભેટ આપ્યા હતા.

બાઈ આઈમાયે તે રાજકોટવાલા શેઠ હોરમજી અરદેશર વાહાડયા બેરીસ્ટરનાં ધણીયાણીએ પોતાના દીકરી બાઈ રતનબાઈના લગનની ખુશાલીમાં મરહુમ શેઠ બમનજી હોરમજી વાહાડયાનું એક બસ્ટ શેઠ હોરમજી વાહાડયાના આતશબેહેરામમાં ભેટ આપ્યું હતું.

એક જરથોસ્તી ગ્રહરથે શેઠ વાહાડયાજીવાલા આતશબેહેરામમાં રૂ૫૦ ની અવસતાની ચોપડી આ ભેટ આપી હતી.

ગોંડલવાલા શેઠ કાવશજી એરચજી દેશાઈએ નવસારીના આતશબેહેરામમાંના આતશના પાતરાં ની હેઠલનું સંજેમરમરના પથરનું તખત ભાંગેલું માલમ પડવાથી તેવાજ પથરનું નવું તખત પોતાના ખરચે રાજ ૨ જે માહા ૯ માને દીને મુકાવયું હતું. એ તખત ખાસ વેલાતથી બનાવી મંગાવયું છે અને તે આશરે બાર મણના વજનનું છે.

જરથોસ્તી અનનુમનનાં આતશબેહેરામ સાહેબની અગીયારમાં વરસની સાલગ્રહને દીને વંચા
 યલા રીપોરટ મુજબ એ વરસમાં એ પાક મકાનમાં મળેલી મદદ નીચે મુજબની હતી, અને એવી
 સરત કરવામાં આવી હતી કે એ ફંડના ચાલુ ખરચનાં સેકંડે ટકા ૧૫ બાદ કરી બાકી રહે તેમાં
 થી ખરચ કરવો. શેઠ જમશેદજી નશરવાનજી મેહેતાએ પોતાના બાવા મરહુમ શેઠ નશરવાનજી
 તથા માતાજી મરહુમ બાઈ મીડીબાઈ તથા ભાઈ મરહુમ શેઠ કુવરજી તથા ધણીઆણી મરહુમ બાઈ
 ખચુબાઈ તથા પોતાની કન્યા બાદ બાજમાંથી પોતાની દર વરસ દહાડાની બાજને દીને બાજની ક્રીયા
 કરાવવા તથા માચી ચહડાવવાને માટે રૂ. ૩૫૦૦ આપ્યા હતા; શેઠ રસતમજી પેસતનજી શરાફ
 તથા બાઈ હીરાબાઈ રસતમજી શરાફે પોતાના દીકરાઓ મરહુમ શેઠ પેસતનજી તથા મરહુમ શેઠ
 બેરામજીનાં પુત્રને સારૂ વયાજમાંથી દર વરસે બાજ કરવા, માચી ચહડાવવા, મરનારની પુણ્યમાંથી
 રૂ. ૨૦૦૦ આપ્યા હતા; બાઈ હીરાબાઈ તે શેઠ માણેકજી બેરામજી ભાભાનાં ધણીઆણીએ રૂ. ૧૫૦૦
 આપ્યા હતા કે એના વયાજમાંથી એવણની હાથપાતી સુધી દર વરસ એવણના જનમના દીવસે
 માચી એક ચહડાવવી તથા ફરેસ્તાની ક્રીયા કરાવવી અને જ્યારે એવણની કન્યા થાય અને એવણ
 ના વારસો જણાવે તે દીવસથી હાથપાતી ક્રીયા તથા માચી બંધ કરી તેને બદલે એવણના મરણને
 દીવસે દર મહીનાના રોજગારને દહાડે અફરગાન બાજની ક્રીયા કરાવવી તથા દર વરસ દહાડાની
 બાજને દીને બાજની ક્રીયા કરાવવી તથા માચી ચહડાવવી; બાઈ હીરાબાઈ તે શેઠ માણે
 કજી બેરામજી ભાભાનાં વીધવાએ પોતાના આવંદ મરહુમ શેઠ માણેકજીનાં પુત્રને સારૂ
 રૂ. ૧૫૦૦ આપ્યા હતા કે એનું બાજ મરહુમ શેઠ માણેકજીના દર મહીનાના રોજગારને દહાડે અફ
 રગાન બાજની ક્રીયા કરાવવામાં તથા દર વરસ દહાડાની બાજને દીને બાજની ક્રીયા કરાવવામાં તથા
 માચી ચહડાવવા વીગેરેમાં વાપરવું; બાઈ જરબાઈ તે શેઠ પેસતનજી કાવસજી ચોકસીની છોકરી
 એ પોતાના બાવા મરહુમ શેઠ પેસતનજી તથા માતાજી મરહુમ બાઈ આવાબાઈ તથા ભાઈઓ મર
 હુમ શેઠ પીરોજશાહ તથા મરહુમ શેઠ સોરાબજીનાં પુત્રને સારૂ રૂ. ૧૫૦૦ આપ્યા હતા કે એના
 વયાજમાંથી દર વરસે બાજની ક્રીયા કરાવવી; મરહુમ શેઠ નશરવાનજી એદલજી મેહેતા તથા વડી
 લની પુણ્યમાંથી શેઠ રસતમજી એદલજી મેહેતાએ રૂ. ૧૨૦૦ આપ્યા હતા કે એનું વયાજ મરહુમ
 શેઠ નશરવાનજીનાં દર મહીનાના રોજગારને દહાડે અફરગાન બાજની ક્રીયા કરાવવામાં તથા દર
 વરસ દહાડાની બાજને દીને બાજની ક્રીયા કરાવવામાં વાપરવું; મરહુમ બાઈ હીરાબાઈ તે શેઠ હોરમ
 જી ફરામજી કઠોકનાં બેટી તથા શેઠ પેસતનજી રસતમજી પોહોંચખાનેવાળાનાં વીધવાના એકઝીકયુ
 ઠરો શેઠો ફરામજી જમશેદજી કઠોક તથા હોરમજી દોરાબજી ડાકટરે રૂ. ૬૦૦ આપ્યા હતા કે એનું
 વયાજ મરહુમ બાઈ હીરાબાઈની દર વરસ દહાડાની બાજને દીને બાજની ક્રીયા કરાવવામાં તથા
 માચી ચહડાવવામાં વાપરવું; મરહુમ બાઈ દીનબાઈ નવરોજી મીનવાળાનાં પુત્રને સારૂ એક જરથો
 સ્તીએ રૂ. ૫૦૦ આપ્યા હતા કે એનું વયાજ મરહુમ બાઈ દીનબાઈની દર વરસની બાજને દહાડે
 બાજની ક્રીયાઓ કરાવવામાં વાપરવું; મરહુમ બાઈ આવાબાઈ દીનશાજી જીવાનાં પુત્રને સારૂ એક
 જરથોસ્તીએ રૂ. ૫૦૦ આપ્યા હતા કે એનું વયાજ મરહુમ બાઈ આવાબાઈની દર વરસની બાજને
 દહાડે બાજની ક્રીયાઓ કરાવવામાં વાપરવું; બાઈ મીડીબાઈ તે મરહુમ શેઠ રસતમજી દાદાભાઈ
 પોચાજીનાં વીધવાએ પોતાના આવંદ મરહુમ શેઠ રસતમજીનાં પુત્રને સારૂ રૂ. ૫૦૦ આપ્યા હતા કે
 એનું વયાજ મરહુમ શેઠ રસતમજીની દર વરસ દહાડાની બાજને દહાડે બાજની ક્રીયાઓ કરાવવામાં
 વાપરવું; મરહુમ શેઠ મનચેરજી કાવસજી શાપુરજી લંગડાનાં (મનશુખ)ની યાદગારીનાં ફંડનાં
 આનરરી સેકરેટરીઓ શેઠો શાપુરજી બેહેરામજી કાતરક તથા રસતમજી ફરામજી વાડીઆએ રૂ. ૫૦૦
 આપ્યા હતા કે એનું વયાજ મરહુમ શેઠ મનચેરજીની દર વરસ દહાડાની બાજને દહાડે બાજની ક્રી
 યાઓ કરાવવામાં વાપરવું; શેઠ અરદેશર શેરીઆરજી માસતર તથા બાઈ જરબાઈ અરદેશર માસતરે
 પોતાની દીકરી બાઈ સુનાબાઈ તે શેઠ રસતમજી દીનશાજી ભર્યાનાં ધણીઆણીનાં પુત્રને સારૂ
 રૂ. ૫૦૦ આપ્યા હતા કે એનું વયાજ મરહુમ બાઈ સુનાબાઈની દર વરસ દહાડાની બાજને દહાડે બા
 જની ક્રીયાઓ કરાવવામાં વાપરવું; બાઈ કુવરબાઈ જમશેદજી સીરવધએ પોતાના આવંદ મરહુમ
 શેઠ જમશેદજીના પુત્રને સારૂ રૂ. ૫૦૦ આપ્યા હતા કે એનું વયાજ મરહુમ શેઠ જમશેદજીની દર વરસ
 દહાડાની બાજને દહાડે બાજની ક્રીયાઓ કરાવવામાં વાપરવું; શેઠો દાદાભાઈ તથા કાવસજી બેરામજી
 શરાફે પોતાના ભાઈ મરહુમ શેઠ બેજનજી બેરામજી શરાફનાં પુત્રને સારૂ રૂ. ૫૦૦ આપ્યા હતા કે
 એનું વયાજ મરહુમ શેઠ બેજનજીની દર વરસ દહાડાની બાજને દીને બાજની ક્રીયાઓ કરાવવામાં
 વાપરવું; શેઠો દાદાભાઈ તથા કાવસજી બેરામજી શરાફે મરહુમ શેઠ કાવસજી અરજેરજી બાટલીવાળા

નાં પુનને સાં ૩૫૦૦ આપયા હતા કે એનું વયાજ મરહુમ શેઠ કાવસજીની દર વરસ દહાડાની બા
જને દીને બાજની કીચાઓ કરાવવામાં વાપરવું. ઉપલા ૩ ૧૫૮૦૦ ની રકમો ઉપરાંત નીચલી રકમો
એ મુદત દરમિયાન મળી હતી :-શેઠ સોરાબજી બેરામજી ભાભાએ વરસ દહાડાની કાઠી ખરીદ કરવા
૩ ૪૦૦, શેઠ કાવસજી દીનશાહ તથા ભાઈઓ ૩ ૩૦૦, એક ભડું ઇચ્છનાર જરથોસ્તી ૩ ૧૦૧,
શેઠ સોરાબજી એદલજી વોરડન ૩ ૧૦૦, ડાકટર સોરાબજી ખરશેદજી નરીમાન તથા બાઈ માણેક
બાઈ જમશેદજી આઈચાઈ તથા બાઈ બીખાઈજી સોરાબજી એંડરસન ૩૧૦૦, શેઠ જમશેદજી
બીખાજી પંચકીએ સને ૧૨૭૭ નાં સાલનાં લવાજમના ૩૧૦૦, બાઈ વીરબાઈજી પેસતનજી
શેઠનાનાં વીલનાં એકઝીક્યુટર શેઠ દુરામજી પેસતનજી મેહેતાએ ૩૬૮-૨-૧૦, સીલોન વાહારફેજ
કુંપનીના જરથોસ્તીઓ ૩૫૧, શેઠ રસતમજી દીનશાજી ભડ્યા ૩૫૦, બાઈ કુંવરબાઈ તે શેઠ
ખરશેદજી કાવસજી પાવરીનાં વીધવા ૩૫૦, શેઠ દાદાભાઈ બેરામજી શરાફ ૩૨૬, શેઠ માણે
કશાહ નસરવાનજી પોંચખાનેવાળા તથા ખેશીઓ ૩૨૫, એ શીવાય ૩૨૫ થી ઓછી રક
મના ભરાયલા વીગેરે ૩૧૭૫-૪, ધરમની પેટીમાંથી બાર માસના મળયા ૩૮૨૭-૬-૫, શેઠ દાદા
ભાઈ નશરવાનજી કનત્રાકટર હોલમાં ભાષણો કરવા માટે રજાઓ આપવામાં આવે છે તેની રીના મ
ળયા ૩૧૫ મળી જુમલે ૩૧૮,૧૮૮-૧૩-૩ આએ સાલમાં વસુલ થયા છે. એ મધેથી જુદા જુદા
ઘણીઓએ ખાતાં પડાવી અનામત રાખવા માટે આપેલા ૩૧૫,૮૦૦ તથા આગલા વરસોમાં અના
મત રાખવા માટેના મળેલા ૩૧,૧૧,૨૦૦ મળી આજ તુકીક ૩૧,૨૭,૦૦૦ થયા છે. તેમજ આપણી
કામના જાણીતા શેઠેરી શેઠ અરદેશર શાપુરજી નારીએલવાળા જેઓના મરહુમ મુરબીજી શેઠ શાપુરજી
સોરાબજી નારીએલવાળાએ આએ પાક મકાનમાં આગળ કુલે ૩૨૫૦૦૦ ની સખાવત કરી હતી
તેઓના આએ ધરમી સપુત હમણાંજ પોતાની વેલાતની સફરથી પાછા ફર્યા છે, તેની ખુશાલીમાં
તેઓએ આતશબેહેરામ સાહેબનાં મકાનમાં વપરાસ માટે એક સુનાની ચમચ ભેટ આપી છે, જે
આજની શુભ કીયામાં વાપરવામાં આવી છે. એ ચમચપર નીચલો લેખ કાતરવામાં આવ્યો છે :-
“આએ સુનાની ચમચ અરદેશર શાપુરજી નારીએલવાળાએ મુબઈનાં અનજુમનનાં આતશ બેહેરામ
સાહેબને પોતાની વેલાતની મુસાફરીની યાદમાં ભેટ આપી છે. રોજ અરદીબેહેસ્ત માહ અરદીબેહે
સ્ત સને ૧૨૭૭ યઝ્દેજરદી.”

ઉપલા અનજુમનના આતશબેહેરામ સાહેબનાં સુધારા તથા વધારા ફંડમાં આ વરસે ૩૨૫૧
ભરાયા હતા, તેમાં શેઠ સોરાબજી એદલજી વોરડન ૩૧૦૦, શેઠો જમશપજી એંડ માણેકજી
૩૧૦૧ અને સીલોન વાહારફેજ કંપનીના જરથોસ્તીઓ ૩૫૧.

મરહુમ શેઠ બનાજી લીમજીની દરેમહેરને લગતાં યજ્ઞશન ગાહમખાર આફ્રીનગાન વગેરેનાં ફ
ડમાં આ વરસે કુલે ૩૨૦૯૧ ભરાયા હતા તેમાં નીચલી મુખ્ય રકમો હતી :-શેઠો દાદાભાઈ તથા
સોરાબજી બમનજી મેહેતાએ પોતાનાં માતપીતાની બાજ કરવા માટે ૩ ૧૦૦૦, મરહુમ શેઠ મન
ચેરજી કુંવરજી દારખાનાવાળાના પુનને માટે તેઓના બેટા શેઠ બેરામજીએ ૩ ૫૦૦, મરહુમ બાઈ
આઈમાય ખુરશેદજી કોહલા તે શેઠ મહેરવાનજી હોરમજી નીકલસનનાં ઘણીઆણીનાં પુનને માટે
૩ ૭૫, બાઈ માણેકબાઈ ઉકડજી બનાજી તે મરહુમ શેઠ બમનજી દુરામજી વોરડનનાં વીધવાએ ૩
૬૦, એક જરથોસ્તી ૩ ૧૦૧, શેઠ દાદાભાઈ નવરોજી દાવર ૩ ૭૨, અને શેઠ હીરજીભાઈ બમનજી
વોરડન ૩ ૫૦. એ ઉપરાંત શેઠ બહમનજી દીનશાહજી પીટી પોતાની સાધિગરેહની ખુશાલીમાં
એક રૂપાંની તોરણ વજન તોલા ૩૮૪ ની આદરાનના દરવાજા ઉપર ટાંગવા ભેટ આપી
હતી, અને શેઠ કુંવરજી નાનાભાઈ બનાજીએ પોતાની કુટુંબી પુરાણી દરેમહેરને નવેસરથી
ઓઘલ-પેનટ તથા રીપેર અને વાહીટવોશ પોતાનાં ખરચે કરાવી આપ્યો હતો.

સુરતાના આતશ આદરીઆન બાગે પારશાનાં ફંડમાં આ વરસે નીચલી રકમ મલી હતી :-
શવલખી દીવાળા આં બાં વનજીભાઈ ફકીરજી કોમોડોર સીં આઈં ઈં એ કાઠીના ફંડમાં
૩૧૦૦૦ની લોન સને ૧૮૯૬ માં વયાજ વાપરવાની શરતે આપી હતી તેમાં આં બાં
ધનજીભાઈએ આ વરસે ૩૫૦૦ની બીજી લોન ઉમેરી ૩૧૫૦૦ની રકમ તેઓના પીતા શેઠ
ફકીરજી તથા માતાજી બાઈ રતુબાઈનાં પુનને સાં આપી હતી, તથા શેઠ પાલજીજી ધનજી
ભાઈ પટેલ સીગનપોરવાળાએ આદરીઆન બાગે પારશાનાં અનામત ફંડમાં ૩૨૦૦ની લોન
આપી છે કે એનું વયાજ એઓએ આગળ આપેલી ૩૨૦૦ની લોનોના વયાજ સાથે
જે વયાજ ઉપજે તે મધેથી એઓનાં દીકરી બેહેસ્તનશીન બાઈ રતનબાઈની દર વરસ

ની બાજને દીવસે તેઓની નધયતે એ મકાનમાં ભણતરો તથા ક્રીયાકામો કરાવવાના તથા જ શનના ખરચમાં વાપરવું તથા બજમે રોજ અહુરમજ્દના છોકરા છોકરીઓને વાશની કરાવવી, અને બાઈ આવાંબાઈ તે શેઠ મંચેરજી દોરાબજી નાનજીએ પોતાના દીકરા શેઠ ધનજીબાઈની પુજી માંથી રૂપ૦૦૦નું પોરટ ત્રસટનું બોંડ આપ્યું હતું કે એના વયાજમાંથી મરહુમના દર મહીને બાજ રોજગાર કરવા તથા દર વરસે ઇજસની ફરોખસી સાથે આફરગાન વગેરે ક્રીયાકામ કરાવવું.

સુરતના શેહેનશાહી આતશબેહેરામમાં બાજ-આફરગાન અને ઇજસનીના ફંડમાં શેઠ ડોસા બાઈ કાવસજી ગારડે પોતાના મરહુમ માસી બાઈ નીડીબાઈ તે દીનશાહજી રસતમજી કેરાંવાળાના વીધવાના પુત્ર માટે રૂપ૧, બાઈ સુનાબાઈ તે મરહુમ શેઠ રસતમજી જહાંગીરજી કુપરના વીધ વાએ પોતાના મરહુમ ધણીના પુત્ર માટે રૂપ૫ અને શેઠ નશરવાનજી ખરશેદજી શાહેરે પોતાના મરહુમ બેટા શેઠ માણેકશાહનાં પુત્ર માટે રૂપ૫ આપ્યા હતા.

નવસારીની વડી દરેહમેહરમાં દરરોજ થતા બાજ અફરગાન વગેરેની ક્રીયાકામોની મોતેબરી જળવવાના ફંડમાં આ વરસે કુલે રૂ૪૭૭૯ ભરાયા હતા તેમાં નીચલી મુખ્ય રકમો હતી :-શેઠ કાવ સજી એચજી દેશાઈએ આતશ દાદગાહની જળવણી માટે તેમજ પાંચે વખત બોએ દેવા માટે બાજ વારવાની શરતે રૂ૪૦૦૦ અને એજ શેઠે રોકડા રૂ૫૦, ડાકટર ખરશેદજી નવરોજી સહીઆર મારફતે 'હુખ્ત' તરફથી આફરગાન બાજ માટે રૂ૨૦૦ અને દરેહમેહરમાં ચાર ચેરાગ મુકવા માટે રૂ૧૦૦ મળી રૂ૩૦૦ દર સાલ ચાલુ આપવા જણાવ્યું છે. દસ્તુર ખરશેદજી બેરામજી સહીઆરે દર સાલ આપવા કબુલેલા આતશબેહેરામના મોબેદોને મોટી ખુબ કરાવા માટે રૂ૭૮, શેઠ મેરવાનજી આદરજી દેશાઈ વકીલે રૂ૬૦, મરહુમ બાઈ દીનબાઈ સોરાબજી નરીમાનના પુત્ર માટે રૂ૫૦, શેઠ મેરવાનજી ફરામજી વજીદદારે પોતાનાં માતાજીનાં પુત્ર માટે રૂ૨૫, બાઈ ભીખાઈ બેરામજી નરીમાન રૂ૫૧ અને બાઈ કુંવરબાઈ ખરશેદજી પાવરીએ પોતાના મરહુમ ખાવંદના પુત્ર માટે રૂ૨૫. એ ઉપરાંત આદરેમેહર માં નીચલી ભેટો મળી હતી :-શેઠ ડા. એ. દેશાઈએ ૧ કાંશાનો ઘંટ, ૧ જરમન શીલવરનો ખુમ ચો, ચીપીઓ અને ચમચ, અને એક પથરની ટેબલ, એરવદ શો. મા. દસ્તુરે રૂપાના ૨ કલશઆ, રકાખી, ડુલયુ અને ૧ તાર સાંકલી કાંશાનાં અસતામાંની સંપુરણ (જેર ૧), ૧ જરમન શીલવરનું આફરગાનયુ, ૨ ખુમચા, ૧ કલશચો અને ૧ શેતરંજી, બાઈ ભીખાઈજી બે. દા. નરીમાને જરમન શીલવરના ૨ આફરગાનયા, ૩ ખુમચા, ૨ ચીપીઆ ચમચ, ડુલયાં તથા ગલાશ, તાંબાના ૬ કલશ ચા, ૧ હાંડો અને ૧ કારનું, ૧૦ હાંડી, ૧ જુમર તથા ૧ જરચોસત સાહેબની છબી અને આ. ર. ન. કાતરકે તાંબાના ૫ ખુમચા અને ૫ કલશચા.

ઉપલી દરેહમેહરના મુકતાદ ઇજસને આફરગાનના ફંડમાં આ વરસમાં કુલે રૂ૩૨૭૫ ભરાયા હતા, તેમાં નીચલી મુખ્ય રકમો હતી :-શેઠ રતનજી ફરામજી દાખુનાં ઉકમણાંમાં ભરાયલા રૂ૧૦૦૧, બાઈ જીઆઈજી માણેકજી દાખુનાં ઉકમણાંમાં ભરાયલા રૂ૫૦૦, શેઠ કાવસજી મનચેરજી પાવરીના ઉકમણાંમાં ભરાયેલા રૂ૫૦૦, મરહુમ બાઈ વીલરબાઈ બેરામજી તલાટીનાં પુત્રને સાર રૂ૨૫૦. એ ઉપરાંત શેઠ તેહમુરસપ કાવસજી બજએ ચાલુ આફરગાન બાજનો તમામ ખરચ આપવા કબુલ્યો છે અને એજ શેઠે ૧ જરમનનો ખુમચો, ૨ રકાખી તથા ૧ કળશીઓ તથા શેઠ બેરામજી દારાશાહ નરી માન જરમનશીલવરનું આફરગાનયુ તથા શેતરંજી ભેટ આપી હતી.

અદનેરાની દરેહમેહરની આસપાસ દરવાજા સાથે દીવાલ બંધાવી આપવાને શેઠ નવરોજી પેસતનજી નારગામવાલાએ રૂ૨૫૦૦ આપ્યા હતા તેમજ એ દરેહમેહરમાં તેલ, કાઠી વગેરેનો ખરચ દર વરસે એ શેઠ પોતાની ગીરોથી આપે છે. એ ઉપરાંત એ દરેહમેહરનાં હોલમાં સીલીંગ કરવા લાકડાં બીલીમૈરીયા અધરસવાલા શેઠ જમશેદજી એદલજી બીલીમૈરીયાએ પુરાં પાડ્યાં હતાં જયારે શેઠ પીરશાહ જમાસજી મીસતરીએ લગભગ રૂ૨૫૦ ખરચી તેની સીલીંગ જડાવી આપી હતી, તથા સેગામવાલા શેઠ જહાંગીરજી રસતમજી દારવાલાએ રૂ૧૦૦ એ દરેહમેહરના નીલાવ ફંડમાં આપ્યા હતા.

મધરાસમાં સથાપવા ધારેલી જલ શીરોઝ કલબવાળાં અગીયારી ફંડમાં ભરાયલા ગયે વરસ ના ઇનતેખાખમાં છપાયલા કુલે રૂ૪૫૭૨. ઉપરાંત આ વરસમાં ભરાયલી નીચલી મુખ્ય રકમો :- શેઠ નશરવાનજી મેરવાનજી પટેલ રૂ૧૦૦, મરહુમ શેઠ ફરામજી મનચેરજી કામાએ સથાપેલા આ તશબેહેરામનાં ધરમ ખાતાનાં ફંડમાંથી મેનેજીંગ ત્રસટી શેઠ હોરમજી મનચેરજી કામાએ રૂ૧૦૦૦, શેઠ મેરવાનજી બેરામજી ભાડેના રૂ૫૧, બાઈ રતનબાઈ એદલજી બામજી રૂ૫૦, શેઠ કાવશાહ બી.

ચોકસી ૩૫૧, એક જરથોસ્તી બાનુએ પોતાના મુણીના પુત્ર માટે (ઉટાકામંદ) ૩૧૦૦, મરહુમ શેઠ દીનશાજી તથા શેઠ દુરાજી ભીખાજી બાનના છોકરાઓ ૩૭૫, બાઈ માણેકબાઈ પીરેશાહ જીજીભાઈ ૩૫૦, શેઠ જહાંગીર બમનજી પીટીટ ૩૫૦, શેઠ નશરવાનજી બેરામજી લશકરી ૩૯૦, બાઈ આવાબાઈ કાવશજી પીટીટ ૩૫૦, શેઠ એદલજી દીનશાહ ૩૧૦૧, શેઠ જહાંગીર હોરમજી કોથારી ૩૭૫, શેઠ કાવશજી બમનજી શેઠના ૩૫૧, શેઠો કે. પી. લોઢાંવાલાની કું. ૩૫૧, શેઠ નશરવાનજીની કું. ૩૫૦, શેઠ બેરામજી એદલજી કલેક્ટર ૩૫૦, બાઈ ગુલબાઈ સો. હુ. બાશ ૩૫૦, મામા ફેમીલી ૩૫૦, શેઠ દીનશાહ જીવાજી જસુભાઈ ૩૫૧, કલિક ટના જરથોસ્તીઓ ૩૧૦૦, ધગતપોરના જરથોસ્તીઓ ૩૫૪૫, કોલબોના જરથોસ્તીઓ ૩૧૬૨, એડનના જરથોસ્તીઓએ ભરેલા ૩૨૬૫ એમાં શેઠો કાવશજી દીનશાહ અને ભાઈઓ ૩૧૨૫, રાજકોટના જરથોસ્તીઓ ૩૧૬૭, હુબલીના જરથોસ્તીઓ ૩૫૦, સીકનદરાબાદના જરથોસ્તીઓએ ભરેલા ૩૪૫૩૫ તેમાં બાઈ રતનબાઈ જમશેદજી ચીનાઈ ૩૫૦ અને બંદેખુદા ૩૫૧, સોલાપોરના જરથોસ્તીઓ ૩૪૭, ચાકોહામાંથી શેઠો ખરશેદજી મનચેરજી લેસાનીયાની કું. ૦ યેન ૨૫, શેઠો શેહેરીઆરજી દાદાભાઈ કરંજીયાની કું. ૦ યેન ૨૫ અને બાકીના પરચુટણ મળી કુલે ૯૦ યેનના ૩૧૩૯, વલસાડનું દમ્બુ ધર્મજીયાની જગા ઉપર મુકેલી પેટીમાંથી ૩૧૩૫-૩-૩ અને બાકીની ૫ રચુટણ રકમો મળી આ વરસે કુલે ૩૧૧૬૩૬ ભરાયા હતા.

ગરીબ જરથોસ્તીઓનાં રહેઠાણોના ફંડમાં સરકારી ગ્રામીસરી નોટો ૩૧૭૫૦૦ અને રોકડાં ૩૬૦૧-૦-૧૧ મલી ૩૧૮૧૦૧-૦-૧૧ નીચલી વીગતે મળ્યા છે. મરહુમ શેઠ અરદેશર દાદીશેઠે ધણા એક વરસોની અગાઉ પોતાની હાથપાતીમાં એક જમીનનો કટકો અને તે ઉપર બાંધેલું એક મકાન જે મહાલક્ષ્મી આગળ હતું તે પારસી કોમને પરખ તરીકે વાપરવાને આપ્યું હતું. એવળુનાં મરણ પછી એ પરખનો નીભાવ તેમના વારસોએ કર્યો હતો. ત્યારબાદ શેઠો અરદેશર ખરશેદજી દાદી, હીરજી જહાંગીર રેડીમની, નશરવાનજી ખરશેદજી દાદી અને હોમજી ખરશેદજી દાદી એઓને તથા એઓના વારસ વકીલોને ઉપલી મીલકત પારસી કોમને કોઈ કોઈવાર આશાયશ લેવાને અથવા ધરમશાળા તરીકે વાપરવાને ત્રસ્ટ ઉપર આપી હતી. તે પછી સને ૧૮૬૮ માં મયુનીસીપાલીટીએ એ પરખ લીધું હતું તે એવી શરતે કે તેને બદલે પરખના જટલીજ એક બીજી જગ્યા તથા ધર્મારત અને ધ્રુવારો બાંધી આપવો, અને ધ્રુવારને માટે જોઈતું પાણી વગર દરે આપવું. ઉપલી શરતો મુજબ મયુનીસીપાલીટીએ બધું શેઠો હોમજી ખરશેદજી દાદી અને દાદી નશરવાનજી દાદીને ઉપલાંજ કારણસર ત્રસ્ટ ઉપર આપ્યાં હતાં. ત્યાર પછી નામદાર સરકારે સને ૧૮૮૩ માં લેડ એકવીઝીશન એક્ટની રૂએ ૩૯૦૦૦ ની કોમત આપી એ મીલકત લીધી હતી. શેઠ હોમજી ખરશેદજી દાદીનાં મરણ પછી એ રકમ શેઠ દાદી નશરવાનજી દાદીના હસ્તકમાં રહી હતી, જે વયાજે વધી ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે કો રટનો અરથ બાદ કરતાં ૩૧૮૧૦૧-૦-૧૧ થઈ હતી. તે શેઠ દાદી નશરવાનજી દાદીએ ઉપલી રકમ નામદાર હાઈ કોર્ટની પરવાનગી લઈ ગરીબ જરથોસ્તીઓ માટે રહેઠાણો બાંધવાને આપી છે. ઉપલી જગ્યા ઉપર ૨૭ મકાનો બાંધાયાં છે, તે મધે ૧૩૭ ગરીબ કુટુંબો પોતાનાં બચાં છોકરાંઓ સહીત રહે છે. ઉપલી રકમ સીવાય બીજી આશરે ૩૬૦,૦૦૦ની રકમ ફાળવ છે તેમાંથી બીજાં વધુ મકાનો બાંધવા માટે બીજી જગ્યા લેવાનો બંદોબસત થાય છે.

ઉપલાં ગરીબ જરથોસ્તીઓના રહેઠાણ ફંડ હસ્તકથી મરહુમ શેઠ ધનજીભાઈ એદલજી આલખ લેસનાં નામથી ચાલતી ચેરીટેબલ ડીસપેન્સરીના ફંડમાં મરહુમ શેઠ ડોસાભાઈ દાદાભાઈ આલખલેસ ના થયેલા ઉકમણામાં શેઠ હોરમસજી એદલજી આલખલેસ તથા તેવળુનાં ઘણીઆણી બાઈ મેહરબાઈ એ ભરેલા ૩૫૦૦ ની સરકારી નોટ આપી છે કે તે અનામત રાખી તેનું વયાજ એ ડીસપેન્સરીના નીભવ ખાતે વાપરવું તથા એજ ડીસપેન્સરીના ફંડમાં મરહુમ શેઠ ડોસાભાઈ દાદાભાઈ આલખલેસ ના ઉકમણામાં ભરેલા ૩૧૦૦ બાઈ મોતીબાઈ તે મરહુમ શેઠ ફરદુનજી ધનજીભાઈ આલખલેસના વીધવા તરફથી અને ૩૨૫ બાઈ ખરશેદબાઈ હોરમસજી એદલજી આલખલેસ તરફથી આપવામાં આવ્યા હતા.

ધી બમનજી દીનશાહ પીટીટ પારસી જનરલ હાસપીટલ ફંડમાં ભરાયલા ગયાં વરસના ઇ નતેબાબમાં છપાયેલા કુલે ૩૯૭૪૪૫૬-૧૩ પછી આ વરસમાં એ ફંડમાં બીજા વધુ ૩૫૧૬૩૪૨-૧૩-૫ ભરાયા હતા, તે મલી કુલે ૩૧૪૯૦૭૯૯-૧૦-૫ નું ફંડ થયું છે તેમાં આ વરસમાં ભરાયેલી નીચલી મુખ્ય રકમો:-શેઠ હીરજીભાઈ બમનજી વારડન અને બીજા એક પ્રહસથ તે મરહુમ

શેડ હોરમસજી ફરામજી વોરડનના ત્રસટીઓ તરફથી વોરડન હોલ બાંધવાના ફંડમાંથી નામદાર હાર્થ કોરટે કીધેલા હુકમ મુજબ વોરડન ઓપરેશન થીએટર બાંધવા માટે આપેલા રૂ.૧૫૬૪૩૪, શેડો જમશેદજી પેસતનજી અને જહાંગીર અરદેશર વાડીઆ, ખરશેદજી જમશેદજી અરદેશર વાડીઆ અને નશરવાનજી પેસતનજી વાડીયા તે મરહુમ શેડ અરદેશર હોરમસજી વાડીયાના ચેરીટી ફંડ ના ત્રસટીઓએ એ ત્રસટના સથાપનાર લવજી કેસટલવાળા મરહુમ શેડ અરદેશર હોરમસજી વાડીયાની યાદમાં આપના દરદીઓ માટે એક વારડ બાંધવા અને તે નીભાવવા માટે આપેલા રૂ.૫૦૦૦૦, શેડ કાવસજી સોરાબજી બાટલીવાલાએ વેસાવેના પોતાના બે બંગલાઓ આ હાસ્પીટલના સંબંધમાં કોનવેલેસન્ટ હોમ તરીકે વાપરવા માટે ચોક્કસ સરતોએ ભેટ આપ્યા તેની સુમારે કીમતના રૂ.૩૦૦૦૦, શેડો સોરાબજી અને કાવસજી દાદાભાઈ દુબાશે પોતાના મરહુમ બાવા ખાં બાં દાદાભાઈની યાદમાં એક વારડ બાંધવા માટે રૂ.૨૫૦૦૦, શેડ બમનજી દીનશાહ પીટીટ, સર દીનશાહ માણેકજી પીટીટ બારોનેટ તથા શેડ માણેકજી કાવસજી પીટીટ તે મરહુમ સર દીનશાહ માણેકજી પીટીટના એકજીકયુટરોએ મરહુમ શેડ કાવસજી દીનશાહ પીટીટની યાદગારીના ફંડમાંથી રૂ.૧૦૦૬૦-૭-૨, બાઈ આવાંબાઈ કાવસજી પીટીટ રૂ.૩૦૦૦, શેડ માણેકજી કાવસજી પીટીટ રૂ.૫૪૩૯-૮-૧૦, શેડ હોરમસજી કાવસજી પીટીટ રૂ.૧૦૦૦, શેડ સોરાબજી કાવસજી પીટીટ રૂ.૧૦૦૦, શેડ ફરદુનજી કાવસજી પીટીટ રૂ.૧૦૦૦, બાઈ મીડીબાઈ મેરવાનજી જીજીભાઈ રૂ.૧૦૦૦, બાઈ વીરબાઈજી એન. એમ. કામા રૂ.૧૦૦૦, બાઈ સુનાબાઈ જે. એફ. બાટલીબાઈ રૂ.૧૦૦૦ અને બાઈ પીરોજબાઈ પેસતનજી કાવસજી પીટીટ રૂ.૫૦૦ મળી રૂ.૩૫૫૫૫ પચીસ હજારની રકમ. મરહુમ શેડ કાવસજી દીનશાહ પીટીટની યાદગારીમાં એક વારડ બાંધવા માટે, બાઈ હમાબાઈ ફરામજી પીટીટે રૂ.૧૫૦૦૦ પોતાના માતાજી બાઈ આવાંબાઈની યાદમાં પારસી બાઈઓને નરસતું કામ શીખાવાનાં ફંડમાં, મરહુમ બાઈ આવાંબાઈ ફરામજી પીટીટના ઉકમણા વખતે જાહેર કરવામાં આવેલા-શેડ બમનજી દીનશાહજી પીટીટે મરહુમને નામે એક બીજાનું રાખવા માટે રૂ.૫૦૦૦, બાઈ હીરાં બાઈ જમશેદજી પીટીટે રૂ.૧૦૦૦, મરહુમ બાઈ બીબાઈજી દાદી એન. દાદીશેડના દીકરા અને દીકરીઓ બાઈઓ મેહેરબાઈ અને બચુબાઈ તથા શેડો ખરશેદજી અને નશરવાનજી રૂ.૫૦૦, બાઈ બચુબાઈ મેરવાનજી સુદામજી જમશેદજી રૂ.૫૦૦, બાઈ હમાબાઈ ફરામજી કામા રૂ.૨૫૦, બાઈ માણેકબાઈ પીરોશાહ બમનજી જીજીભાઈ રૂ.૨૫૦ અને મરહુમ બાઈ રતનબાઈ એફ. પાંડેની દીકરીઓ બાઈઓ બચુબાઈ, કુવરબાઈ અને મેરબાઈ રૂ.૨૫૦ મલી રૂ.૭૭૫૦, બાઈ રતનબાઈ હોરમસજી શાપુરજી ચોથીયાએ વોરડન રોડપર આવેલી ૪૪૦ ચોરસવાર જમીન હાસ્પીટલના વપડાશ માટે ચોક્કસ સર તે ભેટ આપી તેની કીમતના રૂ.૧૫૦૦૦૦, શેડ બમનજી દીનશાહ પીટીટ રૂ.૬૪૮૭, મરહુમ શેડ અરદેશર રસતમજી લીંબુવાળાની યાદમાં તેઓના વીધવા બાઈ જરબાઈ તથા દીકરાઓ શેડો માણેકજી, જાંગીરજી અને બમનજી રૂ.૧૦૦૦૦, બાઈ બચુબાઈ બરજેરજી લીંબુવાળા રૂ.૫૦૦૦, શેડો રતનશાહ સોરાબજી કન્ટ્રાક્ટર તથા હોસાબાઈ હોરમજી કન્ટ્રાક્ટર રૂ.૧૨૫૦૦, શેડ બરજેરજી રસતમજી લીંબુવાળા રૂ.૧૦૦૦૦, શેડ પેસતનજી નશરવાનજી ગોદીવાળા રૂ.૫૦૦૦, બાઈ જાઈજી જહાંગીર બમનજી પીટીટે પોતાના મરહુમ પીતાજી શેડ સોરાબજી કેપશર પાટક તથા મરહુમ માતાજી બાઈ મીડીબાઈની યાદમાં રૂ.૫૦૦૦, મરહુમ શેડ હોરમજી ખરશેદજી દુબાસ તથા તેવણના ઘણીવાણી બાઈ દીનબાઈના પુણ માટે તેવણની પુંજમાંથી રૂ.૩૬૨૦-૩-૦ તથા બાકીના રૂ.૧૩૭૯-૧૩-૦ તેવણના બાણેજ શેડ કાવસજી દાદાભાઈ દુબાસે ઉમેરી રૂ.૫૦૦૦ એક બીજાનાં માટે આપ્યા, એક જરથોસ્તી બાનુએ પોતાના મરહુમ માબાપ અને ભાઈની યાદમાં એક બીજાનાં માટે રૂ.૫૦૦૦, બાઈ મોતીબાઈ દોરાબજી ચીનાઈએ એક બીજાનાં માટે રૂ.૫૦૦૦, બાઈ ગુલબાઈ માણેકજી ડાક્ટરે એક બીજાનાં માટે રૂ.૫૦૦૦, સર જેહાંગીર કાવસજી જેહાંગીર બારોનેટ રૂ.૧૦૦૦, મીસીસ કોન્ટ્રેક્ટરે એક બીજાના માટે રૂ.૫૦૦૦, એક જરથોસ્તી રૂ.૫૦૦૦, મરહુમ શેડ ખરશેદજી એન. સીરવાઈની યાદમાં વીધવા બાઈ જીવન બાઈએ આપેલા રૂ.૫૦૦૦, મરહુમ શેડ ગુસ્તાદજી નવરોજી સંતોકની યાદમાં રૂ.૫૦૦૦, શેડો બાપુજી ખદસેદજી અને અરદેશર સોરાબજી પટેલે તેઓના મરહુમ બાવા શેડ સોરાબજીની યાદમાં તેઓના નામે એક બીજાના માટે રૂ.૫૦૦૦, દીલસોજી ધરાવનાર રૂ.૫૦૦૦, શેડ હોરમસજી કાવસજી દીનશાહ એડનવાળાએ (બીજે ફોજો) રૂ.૪૦૦૦, રાવલપીડીવાળા ખાં બાં ધનજીભાઈ ફકીરજી કેમોદોર રૂ.૫૦૦૦, ડાં મેહેરજીભાઈ રસતમજી શેડના રૂ.૫૦૦૦, જરથોસ્તી મીત્રે મરહુમ શેડ કેપશર એદલ જી બામજીની યાદમાં રૂ.૫૦૦૦, શેડ બેરામજી જીવનજી મીસ્ત્રીએ પોતાના મરહુમ પીતા તથા મરહુમ

માતા બાઈશુલબાઈની યાદમાં એક ખીજાના માટે રૂ ૫૦૦૦, શેઠ ખીંડ કાવસજી રંગુનવાળા ખેરી સ્તર રૂ ૩૦૦૦, શેઠ ફરદુનજી એમં બનાજી તથા કુટુંબે શેઠ બમનજી ખરસેદજી બાટલીબાઈનાં ધણી યાણી મરહુમ બાઈ નવાજબાઈ ફરદુનજી બનાજીની યાદમાં રૂ ૨૧૦૦, ખાં બાં હોરમસજી માણે કજી અને શેઠ દોરાબજી ડોસાબાઈ ભીમડીવાળા રૂ ૨૦૦૦, ઝોનરેબલ સર પ્રીરોજશાહ મેરવાનજી મે હેતા રૂ ૨૦૦૦, મરહુમ શેઠ હોરમસજી નવરોજી કુપરના દીકરાઓ રૂ ૧૦૦૦, મરહુમ બાઈ ભીખા ઈજી તે મરહુમ શેઠ ડોસાબાઈ ફરામજી કરાકા સી. એસ. આઈ. નાં વીધવાનાં ઉકમણા વખતે તેવણના કુટુંબીઓએ ભરેલા રૂ ૨૫૦૦, શેઠો મેરવાનજી તથા હોરમસજી મનચેરજી કામાએ ઝોરાસ્ત્રીયન ખીલડીંગ સોસાયટીના દર રૂપ્યા સોની કીમતના ૨૦૦ શેરો આપ્યા તેના રૂ ૨૦૦૦૦, મરહુમ બાઈ કુંવરબાઈ અને શેઠ ખરશેદજીની યાદમાં રૂ ૧૦૦૧, શેઠ જેહાંગીર બમનજી પીટીટ તથા ધણીયાણીએ પો તાનાં લગનનાં શુભ દીવસની ખુશાલીમાં રૂ ૧૦૦૦, મરહુમ ડાં રતનશાહ એમં મોદીની યાદમાં તે ઝોના બાઈ તથા સગાંઓ મળી રૂ ૪૦૦, શેઠ દીનશાહ હોરમસજી બાટલીવાળા રૂ ૧૦૦૦, શેઠ દાદાભાઈ મેરવાનજી જીજીભાઈ (ખીજા ફાળાના) રૂ ૭૩૧, શેઠ ફરામજી હોરમસજી બ મનજી શેઠના (ખીજા ફાળાનાં) રૂ ૫૦૦, બાઈ કુંવરબાઈ રતનજી બમનજી રૂ ૫૦૧, મરહુમ શેઠ સોરાબજી કે. પાટકની યાદમાં રૂ ૫૦૧, શેઠ આર. ડી. શેઠના રૂ ૫૦૦, બાઈ બલુબાઈ નાનાબાઈ મુસ રૂ ૩૨૫, શેઠો શાપુરજી કાવસજીની કંપની રૂ ૨૦૦, શેઠ હોરમસજી દી નશાહ જસુભાઈ રૂ ૧૦૧, શેઠ રસતમજી હીરજીભાઈ રેડીમની રૂ ૧૦૦, એક પારસી ગ્રહ સથ રૂ ૧૦૦, એક પારસી ખેરખાહે પોતાના મરહુમ બાવાની યાદમાં રૂ ૫૦૦, શેઠ ધનજી ભાઈ બમનજી પીટીટ અને ધણીયાણી રૂ ૫૦૦, બાઈ સુનાબાઈ મીનોએહેર વકીલ રૂ ૧૦૦, શેઠ ખરજેરજી સોરાબજી ગોદરેજ રૂ ૭૫૦, શેઠ જમશેદજી ધનજીશાહએ મરહુમ બાઈ ડોસીબાઈ ધન જીશાહનાં ઉકમણામાં જણાવેલા રૂ ૫૦૦, શેઠ ધનજીશાહ અરદેશર બોલટને મરહુમ શેઠ અરદેશર ધનજીભાઈ બોલટનની યાદમાં રૂ ૫૦૦, મરહુમ શેઠ ધનજીભાઈ ખી. મેહેતાની યાદમાં રૂ ૨૫૦, શેઠ રસતમજી જમશેદજી જીજીભાઈ રૂ ૧૦૦, બાઈ સુનાબાઈ આર. ડી. તાતા તરફથી ત્રીજો ફાળો રૂ ૧૦૦, એક ગ્રહસથે પોતાના માતાની યાદમાં રૂ ૫૦૦, મરહુમ શેઠ માણેકજી એદલજી આલબલેસનાં વીધવા અને શેઠ ખરશેદજી એન. વાછાગાંધીના દીકરી મરહુમ બાઈ ધનબાઈની યાદમાં તેઓની મીલકતનો વહીવટ કરનારાઓ શેઠો બાપુજી ખરશેદજી વાછાગાંધી અને રતનજી ખરશેદજી વાડીયા તર ફથી રૂ ૩૦૦, શેઠ જે. ડી. કટેલી રૂ ૧૦૧, શેઠ આર. ખી. બમનખેરામ રૂ ૩૦૦, મરહુમ શેઠ હીરજી ભાઈ હોરમસજી શેઠની યાદમાં તેઓના સગાંઓએ રૂ ૨૫૦, શેઠ સોરાબજી ખી. મોદીએ તેઓના બાણેજ મરહુમ શેઠ સોરાબજી ફરામજી કોમેસરીએટવાળાની યાદમાં રૂ ૨૦૦, એક જરથોસ્તી રૂ ૧૫૧, એક દીલ્હોજ રૂ ૧૫૧, શેઠ હોરમજી શેહરીયાર ધરાની રૂ ૧૦૧, શેઠ પી. ખેરામજી રૂ ૧૦૦, શેઠ પી. એસ. એમ. રૂ ૧૦૦, શેઠ પાલનજી દાદાભાઈ ચવના રૂ ૧૦૧, શેઠ એદલજી મેરવાનજી દુબાશ રૂ ૧૦૦, શેઠ કાવસજી ખેહેરામજી બનાજીનાં આતશખેહેરામમાં મુકે લી પેટીમાં ભરાયલા રૂ ૧૬૬-૨-૧૦, શેઠ હોરમસજી ખી. વાડયાનાં આતશખેહેરામમાં મુકેલી પેટીમાં ભરાયલા રૂ ૧૪૩-૧૦-૧૧, શેઠ હોરમસજી દોરાબજી પદમજી રૂ ૧૦૧, શેઠ પીરોશા ખી. આર. મોદી રૂ ૧૦૧, શેઠ જેહાંગીરજી ભીખાજીએ પોતાના મરહુમ માતા બાઈ દીનબાઈની યાદમાં તથા પોતાના મરહુમ બાવા શેઠ ભીખાજીની યાદમાં રૂ ૨૦૨, મરહુમ બાઈ માણેકબાઈ ફરદુનજી મુલાંની યાદમાં રૂ ૨૦૦, મરહુમ સગા શેઠ ડોસાબાઈ ખરશેદજી ગાંધીની યાદમાં રૂ ૧૫૦, ખોદા મેહરબાન રૂ ૧૦૦, શેઠ નશરવાનજી માણેકજી ગઝદર રૂ ૧૦૦, એક જરથોસ્તી રૂ ૧૦૦, બાઈ ચાંદનબાઈ દાદી કાવશ જી લીમજીએ મરહુમ શેઠ દાદી કાવશજી લીમજીની યાદમાં રૂ ૧૦૦, બાઈ રતનબાઈ દાદી ફરામજી લીમજીએ મરહુમ શેઠ ફરામજી કાવસજી લીમજીની યાદમાં રૂ ૧૦૦, શેઠ સોરાબજી એદલજી વારડન રૂ ૧૦૦ અને એજ શેઠ મરહુમ બાઈ તેહેમીના શાપુરજી તારાપોરવાળાની યાદમાં રૂ ૧૦૦, એક જરથોસ્તી (રાયેચુર) રૂ ૨૦૦, ડાં દીનશાહ એમં દસતુર રૂ ૧૦૧, શેઠો દીનશાહ એમ. દસતુરની કંપની રૂ ૧૦૧, હુબલીની પારસી અંગ્રુમનના સેક્રેટરી (ઉધરાણાં મારફતે હુબલી ખાતેથી) રૂ ૧૦૦, પારસી કોમનો એક હીતચક્ર રૂ ૧૦૦, મરહુમ બાઈ હીરાબાઈ હો. કઠોકની પુંજમાંથી તેઓના એકઝીક્યુટરોએ મરહુમ શેઠ જમશેદજી ફરામજી કઠોકના બેટી બાઈ દીનબાઈની યાદમાં રૂ ૨૦૦, તથા બાઈ બચુબાઈ દી. શરાફની યાદમાં રૂ ૧૦૦, જોધટી નાટક શાળામાં બોમબે પીએરોટસ નાટક મંડળીએ કરેલા ખેલની અરધી ઉપજના રૂ ૬૩૪-૧૪, શેઠ રસતમજી જેં લાલકાકા રૂ ૧૦૧, મરહુમ બાઈ દીનબાઈ સોરાબ નરીમાનની યાદમાં તેઓના

આવીંદ ૩૦ સોરાખ, મરહુમનાં કાકી અને બપાઈ બાઈ માણેકબાઈ જેઠા આઈબાઈ અરે
બાઈ બીબાઈજી એસઠ એનડરસન મળી રૂ.૧૦૦, મહેર બમનશાહ તરફથી રૂ.૧૦૦, મરહુમ બાઈ
આવાંબાઈ ફરામજી પીટીટની યાદમાં તેઓના સગા તરફથી રૂ.૧૦૦, શેઠ નશરવાનજી જીવજી
રેડીમની રૂ.૫૦૦, દસ્તુર બહુમનજી દસ્તુર જામાસ્પજીએ પોતાની દીકરીની દીકરી બાઈ બચુબાઈ
એદલજી દસ્તુરનાં લગનની ખુશાલીમાં રૂ.૧૦૦, બાઈ માણેકબાઈ ધનજીશાહ કરાકાએ પોતાનાં માતાજી
બાઈ ડોસીબાઈ મુલાંશીરોજની યાદમાં રૂ.૧૦૦, મરહુમ દીકરા શેઠ ડોસાભાઈના ઉડમણામાં
તેઓનાં માતા બાઈ પીરોજબાઈ દાદાભાઈ આલબલેસે ભરેલા રૂ.૫૦૦, મરહુમ બાઈ નવાજબાઈ
આરઠ વાડીયાની યાદમાં રૂ.૧૦૦, મરહુમ શેઠ પેસ્તનજી એચ. ધડીયાળીની યાદમાં તેઓનાં વીધવા
બાઈ આવાંબાઈ તથા સગાંઓએ રૂ.૧૦૦, મરહુમ દીકરી બાઈ શીરીનબાઈ બી. દાંતરાની વરસી
ઉપર તેણીનાં માતા બાઈ નવાજબાઈ તથા એન બાઈ ધનબાઈ અરદેશર તરફથી (મસુરી) રૂ.૧૫૦,
શેઠ ફરામજી બહુમનજી જીજીભાઈ રૂ.૩૦૦ (ત્રીજો હપતો), શેઠ દાદાભાઈ ખરશેદજી કટેલીએ પોતા
ના મરહુમ પીતા એરવદ ખરશેદજી અને માતાજી બાઈ ડોસીબાઈની યાદમાં રૂ.૨૫૦, આ હારપી
ટલનો એક શુભેચ્છક રૂ.૧૫૦, મરહુમ શેઠ માણેકજી એફઠ કાંગાની યાદમાં રૂ.૧૦૦, શેઠ સોરાખજી
રસતમજી સુબેદાર રૂ.૨૫૦, શેઠ માણેકજી ખરશેદજી તારાચંદ રૂ.૧૦૦, બાઈ હમાબાઈ ફરામજી
પીટીટે ભેટ આપેલી ચોપડીઓના વેચાણની કાંમતના રૂ.૧૨૫, શેઠ સી. જે. લાલકાકા રૂ.૧૦૦,
મરહુમ શેઠ પાલનજી કુવરજી શેઠનાના ઉડમણામાં રૂ.૩૦૦, શેઠ પાલનજી એદલજી પલમબર રૂ.૩૫૧,
શેઠ ડોસાભાઈ ડી. આલબલેસના ઉડમણામાં તેવણના સગાએ ભરેલા રૂ.૧૦૦, સર જહાંગીર કાવસજી
બેરોનેટ થયા તે માટે તેવણના એક શુભેચ્છક રૂ.૧૦૦, શેઠ ફરામજી કાવસજી હોરમસજી રૂ.૧૦૦,
એક જરથોસ્તી રૂ.૧૦૦, બાઈ ખોરશેદબાઈ તે મરહુમ ૩૦ એદલજી નશરવાનજીનાં વીધવા રૂ.૧૦૦,
શેઠ બેરામજી રસતમજી બેરામજી જીજીભાઈ તથા ઘણીયાણી રૂ.૧૦૦, મરહુમ બાઈ આવાંબાઈ
ડી. ચોકસીની યાદમાં રૂ.૧૦૧, એક દીલસોજી ધરાવનાર રૂ.૧૦૧, મરહુમ દીકરા ફરેદુન સોરાખજી
મેકતાની યાદમાં તેવણના માયાપે (અલમદનગર) રૂ.૧૦૦, એક જરથોસ્તી રૂ.૨૦૦, શેઠ એન. એન.
સાહેર રૂ.૧૦૦, મરહુમ બાઈ માણેકબાઈ ડી. મોતીવાલાની યાદમાં તેઓના દીકરા શેઠ ખરશેદજી
રૂ.૧૦૦, શેઠ ફરેદુનજી સોરાખજી તાલીયારખાન રૂ.૧૦૦, શેઠ ફરામજી કાવસજી બેનેટ રૂ.૧૦૦૧,
શેઠ કે. આર. વાચ્છા રૂ.૧૦૦૦, શેઠ નાનાભાઈ બમનશાહ મારશલ રૂ.૫૦૦, શેઠ જીવાજી ડી. માંધી
રૂ.૫૦૦, શેઠ શીરોઝ એમ. કલબવાળા રૂ.૨૫૦, શેઠ માણેકજી બેરામજી દાદાભાઈ રૂ.૨૫૦, એક
જરથોસ્તી રૂ.૨૦૦, શેઠ એફ. ઈ. દીનશાહએ ૧૯૦૮ ના જાનેવારીથી આગસ્ટ સુધીના હપતના
રૂ.૨૦૦, મરહુમ શેઠ કેપશર બમનજી જીજીભાઈના ફડના વરસીઓ રૂ.૧૦૧, શેઠ ઉકરજી કે. હિમરી
ગર રૂ.૧૦૦, મરહુમ બાઈ શીરીનબાઈ બી. દાંતરાની યાદમાં રૂ.૧૦૦, બાઈ ધનબાઈ ખરશેદજી
બાઈશે પોતાના ઘણીના ઉડમણામાં ભરેલા રૂ.૧૦૦ અને માણેક રૂ.૧૦૦.

૩૦ માસીનાની હારપીટલના ચાલુ ખર્ચ માટેના ફડમાં આ વરસે કુલે રૂ.૧૮૬૦૩-૧૪-૫
બરાયા હતા તેમાં નીચલી મુખ્ય રકમો હતી :-બાઈ ગુલબાઈ સોરાખજી દુબાશ (કરાચી)
રૂ.૧૦૦, શેઠ મેરવાનજી નવરોજી ગોભાઈની ફડ રૂ.૧૨૫, ૩૦ માસીનાનું તથા તેમની આસ્પીટલનું
બલું ધંચકનાર જરથોસ્તી બાનુ રૂ.૫૦૦, શેઠ ફરામજી એચઠ બોઇસ રૂ.૧૦૧, એક જરથોસ્તી
રૂ.૧૦૧, મરહુમ માતાજી બાઈ બચુબાઈ નાનાભાઈ બાઇસના પુત્ર માટે રૂ.૧૦૦, મરહુમ માતાજીની
યાદમાં રૂ.૧૦૦, શેઠ હોરમજી એદલજી આલબલેસે પોતાની દીકરી બાઈ રતનબાઈ માંદગીમાંથી
સાજાં થયાં તેની ખુશાલીમાં રૂ.૪૦૦, શેઠ કાવસજી દાદાભાઈ દુબાશ રૂ.૫૦૦, એક જરથોસ્તી
રૂ.૧૦૦, ૩૦ શાપુરજી ડોસાભાઈ ભર્યા રૂ.૧૦૦, શેઠ મનચેરશાહ ધનજીભાઈ બીલીમોરીયાએ
પોતાના મરહુમ બાવા શેઠ ધનજીભાઈનાં પુત્રને માટે રૂ.૧૦૦, બાઈ રતનબાઈ મનચેરશાહ બીલી
મોરીયાએ પોતાનાં મરહુમ બહેન બચુબાઈ હામજી લીલાંકિવાળાના પુત્રને માટે રૂ.૧૦૦, બાઈ
દીનબાઈ તે શેઠ હોરમસજી એદલજી આલબલેસનાં છોકરીએ પોતાના બાવીંદ શેઠ એદલજી
અરદેશર મોદીનાં પુત્ર માટે રૂ.૩૦૦ તથા મમાવા સસરા શેઠ કાવસજી બેજનજી કરાણીનાં
અને મમાઈ સાસુ બાઈ આવાંબાઈના પુત્રને માટે રૂ.૨૦૦, બાઈ મેહરબાઈ હોરમસજી આલબલેસે
બહેન પીરોજબાઈ મેરવાનજી ચીનાઈના પુત્ર માટે રૂ.૧૦૦, બાઈ મોતીબાઈ ફરેદુનજી આલબલેસે
દીકરા શેઠ એદલજીનાં પુત્ર માટે રૂ.૧૦૦, બાઈ શીરીનબાઈ હીરજીભાઈ આલબલેસે સસરા શેઠ
દાદાભાઈ એદલજી આલબલેસનાં પુત્રને માટે રૂ.૧૦૦, પોતાની કામનું બલું ધંચકનાર એ
જરથોસ્તી ભાઇઓ રૂ.૫૦૦, મરહુમ શેઠ ફરામજી મનચેરજી કામાના ધરમ ખાતાના ફડમાંથી

રૂ ૧૦૦, Bombay Baroda Sympathiser રૂ ૧૦૦, મરહુમ શેઠ સોરાબજી દ્રામજી કેમી સરીયટની યાદમાં મરહુમના મામા શેઠ સોરાબજી બનનજી મોદીએ રૂ ૨૦૦, મરહુમ બાઈ શીરીન બાઈ બેજનજી દાંતરાની યાદમાં માતાપીતા તરફથી રૂ ૨૦૦, મરહુમ શેઠ ડોસાભાઈ ખરશેદજી ગાંધીના પુન માટે રૂ ૧૦૦, એક જરથોસ્તી તખીબ રૂ ૧૦૦, બાઈ માણેકબાઈ ફરદુનજી મુક્તાની યાદમાં રૂ ૨૦૦, બાઈ રતનબાઈ ધનજીશાહ નાણાંવડીના ઉત્તમણમાં ભરાયલા રૂ ૧૪૬, બાઈ ધનમાય અરદેશર મોદી રૂ ૫૦૦ બાઈ આલીબાઈ બનનજી મોદી અને એવણની દીકરીઓ બાઈઓ બીબાઈજી, જીજુબાઈ અને જાજીજી મળી રૂ ૧૦૦૦, શેઠ કેમ્પશર અરદેશર મોદી રૂ ૫૦૦, ત્રણ મીત્રો રૂ ૫૦૦, મરહુમ શેઠ અરદેશર ખરજેરજી રીપોરટરના ઉત્તમણમાં ભરાયલા રૂ ૧૬૧, મરહુમ મોખેદ બીબાજી કાવસજી કાંગાની પુણમાંથી રૂ ૧૦૦, A. B. C. તરફથી (અલાહબાદ) રૂ ૧૫૦, મારા મીત્ર માંદગીમાંથી સારા થયા તેની ખુશાલીમાં રૂ ૩૫૦, મરહુમ સર જમશેદજી જીજીભાઈ (ચોથા) બારોનેટની યાદમાં રૂ ૧૦૦, એક જરથોસ્તી જેડા તરફથી રૂ ૧૦૦, એક જરથોસ્તીએ પોતાના દીકરાની યાદમાં રૂ ૨૦૧, Sympathy રૂ ૧૫૦, શેઠ કાવસજી દીનશાહ એદનવાલા ભાઈઓએ દર માસે રૂ ૧૦૦ લેખે રૂ ૧૨૦૦, તા. ર. ન. તરફથી રૂ ૬ લેખે રૂ ૧૦૮. એ ઉપરાંત શેઠ હોરમસજી જમશેદજી મીસ્ત્રીએ આસપીટલના ચાલુ વપરાસ માટે ૨૪ કાચનાં મોટાં અને ૩૪ નાના ગલાસો, ૧૨૬ જેડી કોરીનાં પીયાલાં રકાબી, ૬ કોરીના દુધના જગ, ૬૦ કોરીની પલેટો, ૨ કોરીની ફ્લાઈ ડીશ, ૧ કોરીનો ચા માટે સટ, ૧૨ ચમચા, ૩૬ ચમચી તથા ધનામલની ૧ બાલદી, ૮ દુધના જગ, ૧૪૪ પલેટો, ૧૫ શીડીંગ કપ, ૨૪ ગલાસો, ૧ પુડીંગ ડીશ, ૧ કીટલી અને ૨ ગીનડી તેમજ ૨૫ બારસોપ અને ૧ બાકસ કારબોલીક સોપ ભેટ આપ્યો હતો.

૩૦. માસીનાની હાસપીટલના નીભાવ ફંડમાં આ વરસે વ્યાજ વાપવાની સરતે કુલે રૂ ૮૫૧૪ ભરાયા હતા, તેમાં બાઈ હમાબાઈ દ્રામજી પીટીટે પોતાના મરહુમ માતાજી બાઈ આવાંબાઈનાં પુન માટે રૂ ૫૦૦૦નો પોરટ ત્રસટનો બોંડ આપ્યો હતો કે એનું વ્યાજ મરહુમ બાઈને નામનું એક બીજાનું સથાપી તે માટે વાપરવું, મરહુમ શેઠ બેહરામજી રસતમજી શરાફની યાદમાં રૂ ૫૦૦ તથા મરહુમ શેઠ પેશતનજી રસતમજી શરાફની યાદમાં રૂ ૫૦૦ મરહુમનાં માતાજી બાઈ હીરાંબાઈ તથા બાવા શેઠ રસતમજીએ આપ્યા હતા કે એનું વ્યાજ ગરીબ જરથોસ્તી દરદીઓ માટે વાપરવું, મરહુમ શેઠ ડોસાભાઈ દાદાભાઈ આલબલેસનાં પુન માટે રૂ ૫૦૦નું પોરટ ત્રસટનું બોંડ મરહુમના બાઈ હીરજીભાઈ દાદાભાઈ આલબલેસ, ઘણીઆણી બાઈ શીરીનબાઈ તથા હોકરાંઓએ આપ્યું હતું કે એનું વ્યાજ ગરીબ જરથોસ્તી દરદીઓ માટે વાપરવું, શેઠ ખરજેરજી ખરશેદજી પાવરીએ પોતાના મરહુમ ઘણીઆણી બાઈ હીરાંબાઈ તથા મરહુમ દીકરાઓ શેઠો નશરવાનજી અને ખરશેદ જીની યાદમાં રૂ ૧૦૦૦, મરહુમ શેઠ મેરવાનજી ખરશેદજી મહેતાના પુન માટે એવણના હોકરા શેઠ કેમ્પશરએ રૂ ૧૦૧ અને દીકરી બાઈ જાજીજી રસતમજી દુઆશે રૂ ૫૦, નવાં વરસની ખુશાલીમાં એક જરથોસ્તી બાનુએ રૂ ૩૦૦, શેઠ કેમ્પશર મેહરવાનજી મહેતાએ પોતાના મરહુમ બેટા શેઠ જેહાંબક્ષની યાદમાં રૂ ૧૦૧ તથા પોતાનાં મરહુમ ઘણીઆણી બાઈ ધનબાઈના પુન માટે રૂ ૪૧૨ અને બાઈ ધનબાઈના પુણ માટે મરહુમના નરણ બાઈ જાજીજી રસતમજી દુઆસે રૂ ૫૦. એ ઉપરાંત બાઈ માણેકબાઈ જહાંગીર વાજાએ પોતાના મરહુમ બેટા શેઠ દ્રામરોઝના પુણ માટે રૂ ૪૫૦૦ ના પોરટ ત્રસટના બોંડો આપ્યા હતા કે એનું વ્યાજ મરહુમ શેઠ દ્રામરોઝના નામનું એક બીજાનું સથાપી તે માટે વાપરવું.

૩૧. ડાક્ટર માસીનાની લોકપ્રીય હાસ્પીટલ માટે એક જથુકતું અને લાયક મકાન બાંધવા સારૂ ઉભાં કીધેલાં ૩૦ માસીના આસ્પીટલ બીલડીંગ ફંડમાં ભરાયલા ગયે વરસના ધનિતેખાખમાં છપા ચલા કુલે રૂ ૧૫૭૧૮૩-૪-૬ ઉપરાંત આ વરસમાં ભરાયલી નીચલી મુખ્ય રકમો :- શેઠ અરદેશર નશરવાનજી મોદી તથા ઘણીઆણી બાઈ રતનબાઈએ રૂ ૮૬૫, બાઈ ધનમાયે અરદેશર નશરવાન જી મોદીએ પોતાનાં અશો રવાનોની યાદમાં રૂ ૨૦૦, શેઠ દ્રામજી શાપુરજી નારીઅલવાળાએ પો તાના મરહુમ બાઈ શેઠ જહાંગીરનાં પુન માટે રૂ ૧૦૦૧, એક જરથોસ્તી P. S. N. તરફથી રૂ ૧૦૦૧, ડાક્ટર દાદાભાઈ નવરોજજી સાહેરે પોતાના મરહુમ ભાઈ શેઠ અરદેશરના પુન માટે રૂ ૫૦૦, આસ્પીટલનું બલું ધચજનાર એક જરથોસ્તી રૂ ૫૦૦, ૩૦ બેહરામજી નવરોજજી દારબશેઠ રૂ ૫૦૦, બાઈ કુંવરબાઈ અરદેશર ચીનાઈ રૂ ૫૦૦, મરહુમ બાઈ પીરોજબાઈ દાજીભાઈ બારી આના પુન માટે મરહુમના બેટાઓએ રૂ ૫૦૦, અમારાં માતાપીતા જરબાઈ અને ફરદુનજી સીરવા

ઇનાં પુન માટે ૩૨૫૧, બાઈ ધનબાઇજી મનચેરશાહ મેહેતા ૩૨૫૦, મરહુમ શેઠ જહાંગીરજી તીજેરીવાળાની યાદમાં મરહુમનાં કુટુંબીઓએ ૩૨૦૧, શેઠ બેજનજી રસ્તમજી કાંગા ૩૨૦૦, શેઠ ફરામજી પેસતનજી કુપર ૩૧૫૦, ડા॰ અરદેશર હોરમસજી ઘાસવાળા ૩૧૨૫, X. Y. તરફથી ૩૧૦૧, શેઠ પાલજીજી દાદાભાઈ ચવના ૩૧૦૧, મરહુમ ઘણીઆણી બાઈ જરબાઈનાં પુન માટે ૩૧૦૧, શેઠ સોરાબજી દાદાભાઈ પાવરી ૩૨૦૨, મરહુમ ઘણીઆણી બાઈ બચુબાઈનાં પુન માટે ૩૧૦૦, ડા॰ માસીનાની આસપીટલનું ભણું ઇચ્છનાર એક જરથોસતી તખીબ ૩ ૧૦૦, ડા॰ સો રાબજી ડોસાભાઈ દેશાઈ ૩૧૦૦, મરહુમ બાઈ આવાંબાઈ મેરવાનજી વહાડયાની યાદમાં ૩ ૧૦૦, દા॰ ગાં તરફથી ૩૧૦૦, ડા॰ માસીનાની આસપીટલને ફતેહ ઇચ્છનાર એક જરથોસતી ૩૫૦૧, મરહુમ A. J. M. ની યાદમાં ૩૫૦૦, મી॰ P. H. P. ૩૫૦૦, શેઠ અરદેશર મેહેરબાન ધરાની ૩ ૧૦૦, શેઠ જમશેદજી નશરવાનજી મેહેતાએ પોતાના દીકરા શેઠ બેહેરામજીના દીકરા જમશેદજીની નવજાતની ખુશાલીમાં ૩૧૦૦, ડા॰ મીડીબાઈ ખરશેદજી ખંબાતા તથા બેનો ૩૨૫૦, એક જરથોસતી કુટુંબે અશો ફરોહરની યાદમાં ૩૨૨૦, એક જરથોસતી ૩૧૦૧, શેઠ દોરાબજી ફરામજી ૩૧૦૧, મરહુમ માતાજી તથા બાવાજીનાં પુનને માટે પે॰ દી॰ સો॰ તરફથી ૩૧૦૦, એક જરથોસતી બાનુ ૩૧૦૦, શેઠ કેબશર અરદેશર મોદી તથા ઘણીઆણી બાઈ રતનબાઈએ પોતાના અશો રવાનોની યાદમાં ૩૨૦૦, શેઠ સોરાબજી અ. મેરવાનજી ધરાની ૩૧૫૧, શેઠ અરદેશર નશરવાનજી મોદીની મારફતે કલકત્તાની એવણની માલેકીની પેહેડીવાળા ભાઈઓ ખરજેરજી ફરામજીની કુપની હસતકથી શેઠ જમશેદજી ફરામજી માદનની એવરીનસટન નાટક ઠાળીએ કલકત્તામાં તા॰ ૩૦ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૭ ને દીને નાટક કરી તેની કુલે ઉપજના ૩૧૦૧૦ તથા તેમાં ૩૯૧ શેઠ જમશેદજીએ ઉમેરી ૩૧૧૦૧ આપ્યા, આનરેખ સર શીરોઝશાહ મેરવાનજી મેહેતા ૩૨૦૦૦, શેઠ શાપુરજી જીવાજી બાટલીવાલાએ પોતાના મરહુમ માતાજી બાઈ પીરોજબાઈનાં ઉઠ મણામાં ભરેલા ૩૧૫૦૦, આસપીટલનું ભણું ઇચ્છનાર એક જરથોસતી અહસથે પોતાનાં મરહુમ માતાજીનાં પુનને માટે (ત્રીજવાર) ૩૫૦૦, શેઠ મેરવાનજી નાનાભાઈ મેહેતા ૩૨૫૧, શેઠ કાવશજી ધનજીશાહ ૩૩૦૦, બાઈ શીરીનબાઈ દારાબ પેશોતનજી દસતુર ૩૫૦ અને એજ બાઈએ મરહુમ બાણેજ બાઈ બાણેકબાઈ ફરહુનજી મુલ્લાની યાદમાં ૩૫૦, મરહુમ બાઈ નવાજ બાઈ કાવસજી શાપુરજીની યાદમાં ૩૧૦૦, શેઠ હોરમજી નવરોજી મોદી (ચીન) ૩૨૦૦૦, શેઠ નવરોજી સોરાબજી કાવારાણા ૩૧૨૫, એક જરથોસતી ૩૧૫૦, બાઈ જરબાઈ અરદેશર હજરી ૩૧૦૧ અને બાકીની પરચુટણ રકમો મલી કુલે ૩ ૧૭૭૯૬૦ ભરાયા હતા.

પારસી શીવર હોસપીટલ ફંડમાં આ વરસે કુલે ૩૩૧૮૯-૮ ભરાયા હતા, તેમાં નીચલી મુખ્ય રકમો હતી :—મરહુમ બાઈ દીનબાઈ સોરાબજી ખરશેદજી નરીમાનના ઉઠમણામાં ભરાયલા ૩૧૦૦, બાઈ પીરોજબાઈ જમશેદજી જીજીભાઈના ઉઠમણામાં શેઠ જીવાજી શાપુરજી બાટલીવાળાએ ભરેલા ૩ ૧૦૦, બાઈ સુનાબાઈ મીનોએહર વકીલ ૩ ૧૦૦, મરહુમ શેઠ નશરવાનજી દાદાભાઈ નવસારીવાળાનાં પુનને માટે ૩૧૫૦, મરહુમ ડા॰ રસ્તમજી નશરવાનજી ખોરીની યાદમાં ૩ ૧૦૦, Love ૩૩૦૦, મરહુમ ડા॰ રતનશાહ માણેકજી મોદીના ઉઠમણામાં ભરાયલા ૩૨૦૦, દીકરી તેહમી સારી થઈ તેની ખુશાલીમાં બાઈ આદમજી રસ્તમજી ભર્યા ૩૧૦૦, સર જહાંગીર કાવસજી જહાંગીર ખારોનેટ થયા તેની ખુશાલીમાં એક ખેરખાહે ૩૧૦૦, બાઈ ધનબાઈ જમશેદજી બાઈસે પોતાના મરહુમ ખાવીદ શેઠ જમશેદજીના ઉઠમણામાં ભરેલામાંથી ૩૧૦૦, શેઠ બેજનજી રસ્તમજી કાંગા ૩૧૦૦ અને બાઈ કુંવરબાઈ રસ્તમજી અમ્મરીના પુણુ માટે ૩૨૦૨.

ધી એડમસ વાઇલી મેમોરીયલ આસપીટલ ફંડમાં આ વરસે પારસીઓના કુલે ૩૧૦૫૫ ભરાયા હતા તેમાં નીચલી મુખ્ય રકમો હતી :—મીસીસ રતન જે. તાતા ૩૫૦૦, શેઠ દોરાબ જે. તાતા ૩૧૦૦, શેઠ જમશેદજી અ. વહાડીયા ૩૧૦૦, શેઠ ફ. ર. વહાડીયા ૩૫૦, મીસીસ એન. જે. દાદી ૩૨૫ અને મીસીસ ફેરસાસજી દાદાચાનજી ૩૨૫.

કરાંચીની લંડી ડફરીન આસપીટલમાં રાખેલી દેશી નરસો માટે ધરો બાંધવાના ફંડમાં શેઠ નશરવાનજી રસ્તમજી મેહેતા ૩૧૦૦૦, શેઠ બેહેરામજી એદલજી ૩૨૦૦ અને શેઠ સોપારીવાલાએ ૩૫૦ મલી ૩૧૨૫૦ ભરાયા હતા.

રાવજીપીડીના જાણીતા શેહેરી બા॰ બા॰ ધનજીભાઈ ફકીરજી કેમોડોરે તયાંની મીશન આસપીટલમાં એક ખીજાનું ખાસ પારસીઓ માટે આપવા એ આસપીટલના લગતાવલગતાઓ સાથે ગોઠવણ કરી છે. એ ખીજાણને લગતો સઘલો ખરચ બા॰ બા॰ ધનજીભાઈ આપશે.

ખારડોલીના પેટા મહાલ વાલોડ ખાતે એક નવી ડીસપેનસરી બાંધવા માટે નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈએ રૂ ૩૫૦૦ આપ્યા હતા તેમજ સુરત જીલ્લા લોકલ બોર્ડે પણ એટલી રકમ આપવા જણાવી હતી જ્યારે એ ડીસપેનસરી માટે જમીન મુફત આપવી કે કેમ તે વીધે નામદાર સરકાર વીચાર ચલાવે છે.

માથેરાનની શેઠ બેરામજી જીજીભાઈ આસપીટાલમાં જન્યુકની એક નરસ રાખવા માટે ઉભા મિથેલાં નરસીંગ ફાંડમાં સઘલી વરણના મલી કુલે રૂ ૨૮૧૬૪ ભરાયા હતા તેમાં પારસીઓની નીચલી મુખ્ય રકમો હતી :- શેઠ રસતમજી બેરામજી જીજીભાઈએ રૂ ૩૦૦૦ના ચાર ટકાના બોન્ડનું ફક્ત બ્યાજ વાપરવા આપ્યા, શેઠ બમનજી દીનશાજી પીટીટ રૂ ૧૦૦, બાઈ ગુલબાઈ બમનજી પીટીટ રૂ ૧૦૦, શેઠ દોરામ જમશેદજી તાતા રૂ ૪૫૦, ઓ. બા. બા. નવરોજી પેસતનજી વકીલ સી. આઈ. રૂ ૩૦૦, લેડી શીરોઝશાહ મેહરવાનજી મેહંતા રૂ ૨૨૫, બાઈ હમાબાઈ ફરામજી પીટીટ રૂ ૨૦૦, શેઠ રસતમજી પેસતનજી જાંહંગીર રૂ ૧૫૦, શેઠ અરદેશર ફરામજી સોલીસીટર રૂ ૧૫૦, શેઠ નશરવા નજી નવરોજી વાડયા રૂ ૧૫૦, શેઠ આપુજી સોરાબજી પટેલ રૂ ૧૫૦, લેડી દીનશા માણેકજી પીટીટ રૂ ૧૦૦, મીસીસ પીરોશા બમનજી જીજીભાઈ રૂ ૧૦૦, શેઠ જલભાઈ અરદેશર શેઠ રૂ ૧૦૦, શેઠ હોમાબાઈ રસતમજી ઉમરીંગર રૂ ૭૫, મીસીસ જીજીભાઈ લીમજીભાઈ પાંડે રૂ ૫૦, શેઠ જાંહંગીર અરદેશર વહાડયા રૂ ૫૦, મીસીસ દીનશાહ બમનજી વકીલ રૂ ૫૦, મીસીસ હોરમસજી ન. મે. દી રૂ ૫૦, શેઠ કેકોબાદ કાવસજી એડનવાળા રૂ ૫૦ અને બાકીની પરચુરણ રકમો મળી પારસીઓના રૂ ૧૦૩૦ ભરાયા હતા.

શેઠ એદલજી ફરામજી આકબલેસના રગતપીટીયાંઓના આશ્રમસથાનના ફાંડમાં આ વરસે પારસીઓએ લગભગ રૂ ૧૦૦૦ ભરયા હતા, તેમાં નીચલી મુખ્ય રકમો હતી :- બા. બા. બરજેરજી ડી. પટેલ રૂ ૫૦૦, શેઠ હીરજીભાઈ માણેકજી શેઠના રૂ ૧૫૦, શેઠ એફ. આર. વાહાડયા રૂ ૨૫ અને શેઠ રતનજી તાતા રૂ ૨૫. તેમજ વસંધનાં રગપીટ આશ્રમના ફાંડમાં શેઠ એ. કે. કામાએ રૂ ૧૦ ભરયા હતા.

સીકંદરાબાદ ખાતે રગતપીટના દરદીઓ માટે એક આશ્રમ સ્થાપવાને ત્યાંના કેન્ટોનમેન્ટ મેજિસ્ટ્રેટેને ત્યાંના જાણીતા એક પારસી બ્રહ્મચે નાણાની સારી જેવી રકમ આપી હતી.

દેવલાલી ખાતે ડા. બહાદુરજી સેનેટરીયમના કમ્પાઉન્ડમાં બાંધવામાં આવનારી ડીસપેનસરી માટેના દેવલાલી ડીસપેનસરી નીભાવ ફાંડમાં કુલે રૂ ૧૬૭૯ ભરાયા હતા, તેમાં નીચલી મુખ્ય રકમો હતી :- બાઈ જરબાનુ પેસતનજી બાઈસના ઉડમણામાં ભરાયલી રકમમાંથી મરહુમના માતાજી બાઈ શીરીનબાઈએ રૂ ૧૦૦૦ અને મરહુમ બાઈ મેહરબાઈ અરશેદજી તારાચંદના પુત્ર માટે મરહુમનાં બેટીઓએ રૂ ૫૦૦.

પારસી સુવાવડખાનાં ફાંડમાં આ વરસે મરહુમ લેફ્ટેનન્ટ કરનલ એદલજી માણેકજી દામલા ની યાદગારી રાખવા એઓના માતાજી રૂ ૧૦૦૦, મીસીસ શેઠના રૂ ૧૦૦૦, સર દીનશાહ માણેકજી પીટીટ બી. બા. આરોનેટ રૂ ૧૦૦૦, ડા. કાવસજી હોરમસજી બીલીમોરીયા રૂ ૧૦૦૦ અને શેઠ નશરવા નજી જાંહંગીરજી વાડીઆના ધરમ ખાતાના ત્રસટીઓ મલી કુલે રૂ ૬૦૦૦ ભરાયા હતા.

પરોપકારી બાનુ બાઈ શીરીનબાઈ મનચેરજી કામા હસતકના વાંદરેના પારસી કોનવેલેસન્ટ હોમ માટેનાં ફાંડમાં આ વરસે કુલે રૂ ૬૪૦૬ ભરાયા હતા, તેમાં નીચલી મુખ્ય રકમો હતી :- મરહુમ શેઠ હોરમસજી મનચેરજી કામાનાં ધરમ ખાતાના ત્રસટીઓ તરફથી મે ૧૯૦૭ થી એપ્રિલ ૧૯૦૮ સુધીના રૂ ૩૬૦, શેઠો મેહરવાનજી તથા હોરમસજી મનચેરજી કામાએ અક્ટોબર ૧૯૦૭ થી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૮ સુધીના રૂ ૩૬૦, મરહુમ મુરબીજી બાવાજી સર દીનશાજી માણેકજી પીટીટ બેરોનેટનાં પુત્ર માટે બાઈ હીરાબાઈ જમશેદજી પીટીટે એક બીજાનાના ૧૯૦૮ ના જાનવારીથી દીસેમ્બર સુધીના રૂ ૩૬૦, મરહુમ માતાજી લેડી સાકરબાઈ દીનશાજી પીટીટનાં પુત્ર માટે બાઈ બચુબાઈ મેરવા નજી સોરાબજીએ એક બીજાનાના ૧૯૦૮ ના જાનવારીથી દીસેમ્બર સુધીનાં રૂ ૩૬૦, શેઠ દોરાબજી જમશેદજી તાતાએ એક બીજાનાના ૧૯૦૮ ના જાનવારીથી દીસેમ્બર સુધીના રૂ ૩૬૦, Sympathy તરફથી એપ્રિલ ૧૯૦૮ થી માર્ચ ૧૯૦૯ સુધીના એક બીજાનાના માટે રૂ ૩૬૦, શેઠ રતનજી જમશેદજી તાતાએ એપ્રિલ ૧૯૦૮ થી માર્ચ ૧૯૦૯ સુધીના એક બીજાના રૂ ૩૬૦, માથેરાનમાં કોન સરટ કીધો તેની આવકના રૂ ૩૫૦, બાઈ જાંહંગીર દાવરે મરહુમ માસી બાઈ પીરોજબાઈ નશ રજાનજી વાડીઆનાં ઉડમણામાં ભરેલા રૂ ૫૦, બેન સુનાની યાદમાં રૂ ૫૦, શેઠ રસતમજી અરદેશર વહાડયાના પુત્ર માટે રૂ ૫૦, માથેરાન પીકનીક ગયલા જરથોસ્તીઓ તરફથી રૂ ૭૧, બાઈ ગુલબાઈ

સોરાબજી દુબાસ રૂ૧૦૦, મરહુમ શેઠ માણેકશાહ ખેરામજી માસતરની યાદમાં એવણુની પુણમાં થી રૂ૫૦, એક જરથોસ્તી બાનુ રૂ૬૦, બાઇ સુનાબાઈ મીનોએહર વકીલ રૂ૧૦૦, એક સગાની યાદમાં રૂ૫૦, રંગુનવાસી પારસી બાનુ રૂ૧૦૦, બહેન મેરબાઇ ધનજીભાઈ વહાડીયાની યાદમાં બાઈ બીખાઈજી જમશેદજી કામાએ રૂ૫૦, બાઇ માણેકબાઇ પીરોજશાહ બમનજી જીજીભાઈ રૂ૧૦૦, એક જરથોસ્તી બાઇએ પોતાની દીકરીની નવજ્મેતની ખુશાલીમાં રૂ૫૦, શેઠ ઇ. પી. લાલકંકા રૂ૧૦૦, મરહુમ બાઇ આઈમાય ખરશેદજી ર. કામાની યાદમાં તેવણુના દીકરા દીકરીઓએ રૂ૫૦, સીમપથાઈઝર રૂ૧૦૦, એક પારસી બાનુ રૂ૫૦, મીસીસ અરદેશર બી. દુબાશ રૂ૧૦૦, મીસીસ દારાશા બી. દુબાશ રૂ૧૦૦, શેઠ એદલજી કુવરજી પટેલ રૂ૧૦૦, મીસીસ ફરામજી એ. વકીલ રૂ૫૦, My Mite રૂ૧૦૦, શેઠ કેપશર હોરમજી જડજી રૂ૫૦, તમારા કામને વખાણુનાર રૂ૧૦૦, એક પારસી બાનુ રૂ૭૫, મરહુમ બાઇ દીનબાઇ જાંગીર મોદીની યાદમાં રૂ૫૦, મરહુમ બાઈ બચુબાઈ લેશુગરનાં પુત્ર માટે રૂ૬૦, એક સગાની યાદમાં રૂ૫૦, મરહુમ શેઠ દોરાબજી નવરોજી વાઘજીની યાદમાં રૂ૮૫, શેઠ રસ્તમજી હોરમજી પાટક રૂ ૫૧ અને બાઇ આવાબાઇ હોરમજી બામજી રૂ ૫૦.

ઉપલા કોનવેલેસન્ટ હોમ માટે એક મીલકત ખરીદ કરવા ઉભાં કીધેલાં ફંડમાં કુલે રૂ૧૦૭૪૦ ભરાયા હતા તેમાં નીચલી મુખ્ય રકમો હતી :-શેઠ દોરાબજી જમશેદજી તાતા રૂ૫૦૦૦, બાઇ હમા બાઇ ફરામજી પીટીટ રૂ૨૦૦૦, મીસીસ શીરોજશાહ બમનજી જીજીભાઇ રૂ૫૦૦, શેઠ જલભાઈ અરદેશર શેઠ રૂ૫૦૦, આનરેબલ બા. બા. નવરોજી પેસતનજી વકીલ રૂ૫૦૦, બાઈ મેહેરાં ફરામજી પાંડે તથા બાઇ કુમાં ફરામજી પાંડે મળી રૂ૫૦૦, શેઠો ખરશેદજી સોરાબજી તથા અરદેશર સોરાબજી પટેલ મળી રૂ૫૦૦, મીસીસ હોરમજી એન. મોદી રૂ૩૦૦, મીસીસ કેકોબાદ કાવસજી એડનવાળા રૂ૧૦૦, મીસીસ અરદેશર બી. દુબાશ રૂ ૧૦૦, શેઠ એદલજી કુવરજી પટેલ રૂ૧૦૦ અને મીસીસ દારાબજી બી. દુબાશ રૂ૧૦૦.

મરહુમ શેઠ અરદેશરજી હોરમજી વાડીઆના ધરમખાતાના ત્રસ્ટીઓ શેઠો જમશેદજી અ. વાડીઆ, પી. એ. હોરમસજી, જાહંગીર અ. વાડીઆ, ખરશેદજી જ. અ. વાડીઆ અને નશરવાનજી પે. અ. વાડીઆએ મરહુમ શેઠ અરદેશરજીના ધરમ ખાતામાંથી મરહુમના વીલ પ્રમાણે સગાવાહલાંઓને મદદ કરવામાં એક રકમ ખરચીયા ઉપરાંત જરથોસ્તીઓને લગતાં બીજા ધરમ ખાતાઓને આ વરસે કુલે રૂ ૧૧૦૨૭ ની મદદ કરી હતી, તેમા મરહુમ શેઠ અરદેશર હો. વાડીઆ વાલી યોભીતલાવપરની આંખની ઇસ્પીતાલ ચલાવવા એક વરસનાં ખરચના આપયા રૂ ૩૬૦૦, પરેલની લવજી વાડીઆ ડીસપેનસરી ચલાવવા એક વરસના ખરચના આપયા રૂ ૧૨૦૦, રતન નગરમા શેઠ અરદેશર હો. વાડીઆજીને નામનું ધરમનું દવાખાનું ચલાવવા એક વરસના ખરચના આપયા રૂ ૧૮૦, અહમદનગરની બધરાં છોકરાંઓની ઇસ્પીતાલ ફંડમાં રૂ ૧૦૦, ગરીબ જરથોસ્તીઓને મદદ કરવા માટે આપેલા રૂ ૨૯૫૨, પુતાની સાયનસ કોલેજ, મેડીકલ કોલેજ અને ટેકનીકલ કોલેજના ગરીબ છોકરાઓને અભ્યાસ ચાલુ રાખવા મદદ તરીકે આપેલા રૂ ૨૦૩૫, ગરીબ જરથોસ્તીઓને મદદ કરવા માટે બાઇ રતનબાઇ એ. બાલીવાલા વીજેરેએ ઉભાં કરેલાં ફંડમાં રૂ ૨૫૦, મી. અરદેશર હો. પારખ નામના જરથોસ્તીને ધંધો કરી ગુજરાનનું સાધન મેલવવા માટે રૂ ૧૦૦, મરહુમ શેઠ અરદેશરે રતનનગરમાં બંધાવેલા પાણીના તલાવની મરામત માટે એક વરસના રૂ ૬૦, મરહુમ મી. ગોરાના ફંડમાં રૂ ૨૫૦, મીસ મીલારડવાલી આંધરાઓ માટેની અમેરીકન મીશન સ્કુલના ફંડમાં રૂ ૧૦૦ અને ડા. કરંજીઆના ગરીબ જરથોસ્તીઓને ચસમા પુરા પાડવાના ફંડમાં રૂ ૨૦૦. એ ઉપરાંત ઉપલા ધરમખાતામાંથી પુણા ખાતે રગતપીતીઆઓને રહેવા માટે એક નવો બ્લોક બાંધવા સાર ત્યાના રગતપીત આશ્રામનાં મીશનખાતાંને રૂ ૫૦૦૦ ગયે વર્ષે આપવાથી તે મકાનને “અરદેશર હોરમજી વાહડયા લેપર એસાયલમ” કરીને નામ આપવામાં આવ્યું હતું.

મરહુમ શેઠ નશરવાનજી માણેકજી પીટીટવાળા ગરીબ દીવાના જરથોસ્તીઓને મદદ આપવાના ફંડમાં આ વરસે પરચુટણ રકમો મલી કુલે રૂ ૨૧૮૫ ભરાયા હતા.

મરહુમ શેઠ જમશેદજી નશરવાનજી પીટીટ પારસી આરક્ષેનજનાં ફંડમાં આ વરસે કુલે રૂ ૧૯૬૨૭-૩-૬ ભરાયા હતા તેમા નીચલી મુખ્ય રકમો હતી:-શેઠ ખરસેદજી રસતમજી લીંમુવાલાના એકજીકુતરો શેઠો સોરાબજી તથા રતનજી ખરસેદજી લીંમુવાલાએ રૂ ૩૦૦૦, શેઠ ખરસેદજી કાવસજી ખરસે પોતાના ધણીઆની બાઇ બચુબાઈના પુણ માટે રૂ ૩૦૦૦, શેઠ ઉકરજી કાવસજી

હિમરીગરે પોતાના ધણીઆની આઈ રતનબાઈનાં પુણને માટે રૂ ૩૦૦૦, ડાં પીરોજશાહ પેસતનજી બલસારાએ (એદનથી) રૂ ૧૦૦૦, મરહુમ બાઈ નવાજબાઈ તે મરહુમ સર દીનશાહ માણેકજી પીટીટ પેહલા બેરોનેટનાં બેટી તથા મરહુમ શેઠ પીરોજશાહ મેહરવાનજી જીજીભાઈનાં વીધવાનાં પુણને માટે એવણના ત્રસ્તદીડની રૂએ ત્રસતીઓએ રૂ ૫૬૦૦, બાઈ જાઈજી બમનજી દાવર તથા શેઠ રસતમજી હોરમસજી પાટકે બેહસ્તનશીન બાઈ સુનાબાઈ હોરમસજી શાપુરજી પાટકનાં મરહુમ દીકરી બાઈ નવાજબાઈના દાકરા શેઠ લીમજીભાઈ દીનશાજી મુસના પુણ માટે રૂ ૫૦૦ અને મરહુમ બાઈ બચુબાઈ દોરાબજી હોરમસજી ડાકટરના પુણ માટે એવણના એકજીકયુતરો શેઠો હોરમસજી દોરાબજી ડાકટર તથા ફરામજી જમશેદજી ક્યોકે રૂ ૩૦૦૦.

નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈએ પારસીઓને માટે કરેલી સખાવતનાં ધરમખાતાની મું બધની છોકરા તથા છોકરીઓની નીશાલોના વીદ્યારથીઓ જેઓને માખાપ અથવા વાલીની કમ શુંજશને લીધે ખોરાક બરોબર મલી શકતો નથી, તેવાં બચાંઓને બપોરનાં એક વખત ખાણું મુક્ત આપવાના હેતુથી એ ખાતાંની કમીટીના સાહેબોએ ઉઘાડેલા ભોજન ફંડમાં કુલે રૂ ૬૫૩૭-૬ ભરાયા હતા તેમાં નીચલી મુખ્ય રકમો હતી :-બાઈ ગુલબાઈ બમનજી પીટીટ રૂ ૬૬૦, બાઈ હિમાબાઈ ફરામજી પીટીટ રૂ ૭૨૦, આએ ખાતાંના એક આગલા વીદ્યારથીએ રૂ ૫૦૦, બાઈ જરબાઈ નવરોજજી વાડીઆ રૂ ૪૮૦, શેઠ ફરામજી રસતમજી વાડીઆ રૂ ૨૫૦, દાવેજર લેડી ગુલબાઈ જમશેદજી જીજીભાઈ રૂ ૨૪૦, મરહુમ નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈ ચોથા બારોનેટ રૂ ૨૪૦, શેઠ જાલભાઈ અરદેશર શેઠ રૂ ૨૪૦, શેઠ પેસતનજી બહમનજી પુનાવાલા રૂ ૨૦૦, પારસી બોટીંગ કલબ રૂ ૧૮૦, દાવેજર લેડી જરબાઈ જમશેદજી જીજીભાઈ રૂ ૧૪૪, શેઠ કાવશજી દાદાભાઈ દુબાશ રૂ ૧૪૪, એક જરથોશતીએ દીકરા કાવશની યાદમાં રૂ ૧૨૦, બાઈ વીરબાઈજી જાંહંગીર દાવર ૯૬, બાઈ દીનબાઈ નશરવંજીજી કુપર રૂ ૬૬, એક પારસી રૂ ૬૬, શેઠ આર. ડી. શેઠના રૂ ૬૬, શેઠ મા. ખ. તારાયંદ રૂ ૬૬, Sympathiser રૂ ૬૬, શેઠ હોસાભાઈ આર. ડી. શેઠના રૂ ૬૬, શેઠ ધનજીભાઈ બહમનજી રૂ ૮૫, એક જરથોશતી રૂ ૬૦, ગરીબ હમદીન રૂ ૬૦, બાઈ આવાબાઈ ધનજીભાઈ કામોદર રૂ ૬૦, મરહુમ શેઠ કેમુશરો નવરોજી કાબરાજીની યાદમાં તેમનાં ફરજદોએ રૂ ૬૦, ધી પારસી સનીમરસ એસોસીએશન તરફથી રૂ ૬૦, મુંબઈ જશન કમીટીના ઝોનારરી સેક્રેટરી તરફથી રૂ ૫૫-૩, ઝોરી ચનટલ વીમા કંપનીના પારસી સટાફ તરફથી રૂ ૫૧, બાઈ દીનબાઈ ફરામજી શાપુરજી રૂ ૫૦, શેઠ ધનજીભાઈ ફરામજી બાટલીવાલા રૂ ૫૦, શેઠ રસતમજી ફરામજી શાપુરજી રૂ ૫૦ અને શેઠ જાંહંગીર શાપુરજી ગઝદર રૂ ૫૦.

ઉપલી રકમો ઉપરાંત એ ધરમ ખાતામાં નીચલી વધુ મદદ આ વરસમાં મળી હતી:-શેઠ શાપુરજી જીવાજીએ પોતાની ધણીઆણી બાઈ ખરશેદબાઈનાં પુન માટે રૂ ૬૦૦, ડાકટર પીરોજશા પેસતનજી વલસાડાએ મરહુમ શેઠ બેજનજી માણેકજી ધનભુરાની યાદમાં રૂ ૫૦૦ અને ડાકટર બી. એસ. શરાફ રૂ ૨૫ મળી રૂ ૧૧૨૫ ભરાયા હતા.

મરહુમ શેઠ બેરામજી જીજીભાઈનાં પારસી કેળવણી ખાતાંના ફંડમાં આ વરસે મરહુમ શેઠ નસરવાનજી જાંહંગીરજી વાડીઆ ચેરીટી ફંડના ત્રસ્ટીઓ ડાં ટેમુલજી ભીખાજી નરીમાન તથા શેઠ દીનશાહ સોરાબજી મોદીએ રૂ ૨૦૦૦ અને મરહુમ બાઈ ભીખાઈજી તે શેઠ એદલજી ખરશેદજી સુરતીના વીધવાના પુન સાથે તેવણના બેટા ડાં ખરશેદજી અને બીજાં કુટુંબીઓએ મલી રૂ ૧૫૧ ભરીયા હતા.

ધરાની જરથોસ્તી નાની કેળવણી માટેનાં ફંડમાં ભરાયલા ગયે વરસના ધનિતેખાખમાં છપાયલા કુલે રૂ ૪૦૦૫૭-૯-૪ ઉપરાંત આ વરસમાં ભરાયલી નીચલી રકમો :-કોબી ખાતે જરથોસ્તીઓએ ભરેલા તેમાં શેઠો તાતા સનસની કું ૦ યન ૫૦ અને બીજાં પરચુટણ મળી જુમલે યન ૧૦૪ ના રૂ ૧૫૮-૧-૩, મરહુમ આં પાલનજી નવરોજી પાવરીના વારેસો રૂ ૧૦૦, મરહુમ બાઈ કુંવરબાઈ તે શેઠ નશરવાનજી માણેકજી ગઝદરનાં બેટી અને શેઠ ધનજીભાઈ બહમનજી ધરાનીનાં ધણીયાણી નાં ખેસીઓએ રૂ ૫૧ અને “અ” રૂ ૫૦ મળી કુલે રૂ ૪૦૪૧૬-૧૦-૭ ભરાયા હતા.

ધરાન દેશમાં રહેનારા ગરીબ જરથોસ્તીઓની હાલત સુધારવા માટેનાં ફંડમાં આ વરસે લગભગ રૂ ૫૦૦૦ ભરાયા હતા, તેમાં કેળવણી માટે રૂ ૩૦૦૦ બ્યાજ વાપરવાની શરતે મળ્યા હતા. એ ઉપરાંત ધંબાર વગેરે માટે જુદાં ખાતાં પડાવીને બ્યાજ વાપરવાની શરતે રૂ ૧૫૦૦ આપવામાં આવ્યા હતા.

મુ'અઈના નાવારેસ ધીરાની જરથોસ્તીઓને વાસ્તે કાઢેલાં ધરમખાતાં માટે મરહુમ શેઠ કાવ સેજી બહેરામજી બનાજીનાં આતશબહેરામમાં મુકેલી પેટીમાંથી રૂ૬૩-૧૨ અને મરહુમ શેઠ હોરમ જી બમનજી વહાડયાજીનાં આતશબહેરામની પેટીમાંથી રૂ૧૯-૪ મળી કુલે રૂ૮૩ મળ્યા હતા.

આંધળાઓ માટે વીકટોરીયા મેમોરીયલ સકુલના ફંડમાં આ વરસે કુલે રૂ ૬૦૨ ભરાયા હતા, તેમાં નીચલી મુખ્ય રકમો હતી :—શેઠ દોરાબજી રસતમજી કામા (લંડન) રૂ ૩૧, જરથોસ્તી બાનુ (અમદાવાદ) રૂ૫૦, શેઠ કાવસજી બેજનજી શેઠના રૂ ૫૦, શેઠ મહેર બમનશાહ રૂ ૨૫, શેઠ જામાસજી માણેકજી રૂ ૨૫, શેઠ જહાંગીર બમનજી પીટીટ અને ઘણીયાણી રૂ ૫૦, એક અથોરનાન બાઈ રૂ ૫૦, એક પારસી ગ્રહસ્થે પોતાનાં માતાજીની યાદમાં રૂ ૫૫, મારા બાવાની યાદમાં ૫૦, મરહુમ બાઈ મહેરબાઈ નશરવાનજી વાચાજાગાંધીની યાદમાં મરહુમની દીકરીએ રૂ૨૫, મરહુમ શેઠ રસતમજી હોરમજી ગાંધીની યાદમાં રૂ૨૫ અને મરહુમ શેઠ જહાંગીરજી દાદાબાઈ મોદીની યાદમાં રૂ ૨૫.

આફ્રીકાવાળા શેઠ સોરાબજી નવરોજી ગોરવાળાએ મારીફ રૂ ૩૧૫ નાં ભાડાવાલું એક કુશદે મકાન આફ્રીકાના બોઆ ગામના કાફરોને કેળવણી આપનારાં મીશનને બક્ષીસ આપ્યું છે. આ મકાન દશ ટકાના વ્યાજની ઉપજ આપનારૂ ગણીએ તો તેની કીંમત રૂ ૩૭૮૦૦ ની થવા જાય છે. શેઠ ગોરવાળાએ છપનયા ભયંકર દુકાળ વેળાએ દુકાળયાંઓને ઘણી કીંમતી મદદ કીધી હતી.

સુરતની પારસી ધરમશાળાનાં પારસી પંચાયતને હસતક ઉભાં થયલાં ફંડમાં ભરાયલા ગયે વરસના ઇનતેખાવમાં છપાયલા કુલે રૂ૬૫૨૮-૧૩ ઉપરાંત આ વરસે ભરાયલી નીચલી મુખ્ય રકમો :—શેઠ કાવસજી ધનજીભાઈ ધનભુરા રૂ૩૦૦, શેઠ રસતમજી મનચેરજી કુકાએ શેઠ નશરવાનજી જહાંગીરજી બાબાતાના પુત્ર માટે રૂ૫૦૦ અને બાકીની પરચુટણ રકમો મળી રૂ૭૩૭૬ ભરાયા હતા.

નાગપોરની શેઠો બીલીમેરીયાવાલી ધરમશાળાના નીભાવ ફંડમાં આ વરસે કુલે રૂ ૩૦૫૦૧ ભરાયા હતા, તેમાં શેઠો રસતમજી પેસતનજી વરઘેવાળાની કંપની રૂ ૧૦૦૦, શેઠ દાં મંદું દુગ્ગાજીએ પોતાનાં ઘણીઆણી મરહુમ બાઈ ખોરશેદબાઈના પુણ માટે રૂ ૫૦૦, તથા મરહુમ બાઈ નાલીબાઈ તે શેઠ મેરવાનજી નાનાબાઈ મેહેતાનાં ઘણીઆણીનાં પુણ માટે રૂ ૫૦૦, શેઠ રતનજી મેરવાનજી ચીચગરે રૂ ૫૦૦, શેઠો કેમશરૂ, બેહેરામજી અને બ્રધરસોએ રૂ ૫૦૦ અને શેઠ દીનશાજી મનચેરજી પંથકીએ પોતાના દીકરા મરહુમ શેઠ રસતમજીના પુણ માટે રૂ ૫૦૧.

હુબલી ખાતે ધરમશાળા બાંધવા માટે અબકારી કન્ટ્રાક્ટરો, શેઠ બરબેરજી માણેકજી પટેલ તથા તેઓના ભાગયાઓ શેઠો બીખાજી બરબેરજી બારીઆ, સોરાબજી હોરમસજી ભર્યા અને ખીરાદરો તથા દોરાબજી માણેકજી પતવેલીવાળાએ પોતાનો રૂ૮૦૦૦ ની કીંમતનો બંગલો અને તેને લગતી જમીન તથા ફરનીચર તેમજ બીજી સરવે સામગ્રી સુધાં જરથોસ્તીઓના ધરમશાળા તરીકેના વપરાસ માટે ત્યાંની અનજીમનને એવી સરતે સ્વાધીન કર્યો હતો કે અનજીમને તેનો જાથુ ક્રો નીભાવ કરવો. વળી જો કોઈ સખી ગ્રહસ્થ દાદગાહ કરવાની ખાએશ ધરાવતા હોએ તો એ બંગલાને લગતી ખાલી જમીન ઉપર એક લાયક મકાન ઉભું કરવા દેવાની એ શેઠોએ પરવાનગી આપી છે. આ સથાપવા ધારેલાં મકાનનું નામ “ હોરમજદ બાગ ” આપવામાં આવશે અને તેના નીભાવ માટે ત્યાંની અનજીમન પાસે રૂ૨૦૦૦ ની રકમ સેવીંગ બેંકમાં અનામત મુકેલી છે તેમજ ઉપલી હીલચાલ શરૂ થતાં ત્યાંના જરથોસ્તીઓએ રૂ૧૫૦૦ ભર્યા હતા તથા એક સખી ગ્રહસ્થ દાદગાહ સ્થાપવા રૂ૫૦૦૦ આપવા ખાહેશ દેખાડી હતી.

દેવલાલી ખાતે નવાં દોખમા તથા ધરમકીયા માટે ઉઘાડેલાં ફંડમાં ભરાયલા ગયે વરસના ઇનતેખાવમાં છપાયલા કુલે રૂ૧૨૫૭૪-૧૨-૩ ઉપરાંત આ વરસમાં ભરાયલી નીચલી મુખ્ય રકમો :—બાઈ ગુલબાઈ સોરાબજી દુબાશ (કરાંચી) રૂ૨૫, શેઠ હીરજીભાઈ નવરોજી પારખ રૂ૨૮, એક જરથોસ્તી બાનુ રૂ૨૮, બાઈ ગુલબાઈ માણેકજી પાડવાળા રૂ૫૧, શેઠ નશરવાનજી માણેકજી પાડવાળા રૂ૨૫, મરહુમ બાઈ હોશીબાઈ રતનજી મોદીના ફંડમાંથી એવણના ભાણેજ શેઠ જમશેદજી રતનજી દુબાશના ઉકમણામાં ભરેલા રૂ૨૫, અશોની યાદમાં રૂ૨૫, નં મં કાં તરફથી રૂ ૨૫ અને દેવલાલી ખાતે ફરતી રાખેલી ચોપડીમાં ભરાયલા રૂ૩૮૯ અને બાકીની પરચુટણ રકમો મળી કુલે રૂ૧૩૫૮૦-૧૨-૩ ભરાયા હતા.

મહાબળેશ્વરના આરામગાહના ફંડમાં આ વરસે કુલે રૂ૩૭૬ ભરાયા હતા, તેમાં નીચલી મુખ્ય રકમો હતી :—શેઠ કાવસજી જં લાલકાકા રૂ૧૦૦, શેઠ મનચેરજી રસતમજી રાનજી રૂ૨૫.

શ્રી હોરમજી સોરાબજી રૂ૫૧, મરહુમ ખેસીની માદમાં રૂ૨૫, શેઠ હોરમજી એદલજી આલખલેસ તથા મણીઆણી રૂ૨૫ અને શેઠ ફરામરોજ હોરમસજી આલખલેસ રૂ૨૫.

લાનોલીનાં દોખમાનાં ફંડમાં આ વરસે લાનોલીના જરથોસતી રહીશો તરફથી દર માસે વસુલ થતા એપ્રીલથી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૭ સુધીના રૂ ૧૪૯-૪, બાઈ માલુકઆઈ પીરોજશાહ સુરતી રૂ ૨૫, દોખમા મધે મુકેલી તીજેરીની પડતના રૂ ૧૯ મળી ૧૯૩-૪ ભરાયા હતા.

મરહુમ શેઠ હોરાબજી દીનશાહ એડનવાળાએ લાનોલીના દોખમાના સંબંધી બાંધી આપેલી સ ધડી મધે ચેરાગ ચાલુ રાખવા માટે મરહુમના સાહેબજાદાઓએ રોજ ૧૯ મો માહ ૨ જો ૧૨૭૫ થી રોજ ૧૯ મો માહ ૨ જો ૧૨૭૭ સુધી વરસ ૨ ના દર માસે રૂ૧૦ લેખે રૂ૨૪૦ આપયા હતા.

લાનોલી તથા ખંડાલાના જરથોસતી રવાનોને અવલમંજલ પહોંચાડવાનાં ફંડમાં કુલે રૂ૭૪૪ ભરાયા હતા, તેમાં નીચલી મુખ્ય રકમો હતી :-ખાં બાં મનચેરજી કાવસજી મરઝબાન રૂ૧૦૦, શેઠ કુવરજી કાવસજી અમરોલીવાળા રૂ૫૧, બાઈ દીનબાઈ મનચેરજી હીરજી રેડીમની રૂ૫૦, શેઠ ખરશેદજી હોરમસજી કંપટાન રૂ૨૫, બાઈ હીરાંબાઈ બરજેરજી વાચજાગંધીએ પોતાના માસીજી મરહુમ બાઈ દીનબાઈ જહાંગીરજી ધોંડીની યાદમાં રૂ૨૫, શેઠ પાલનજી પેસતનજી બાલાપોરીયા રૂ૨૫, દસતુર દારાબ હોરમજીદીયાર દસતુર રૂ૫૧, શેઠ અરદેશર નશરવાનજી મોદી રૂ૫૦ અને બાઈ હીરાંબાઈ બરજેરજી વાચજાગંધીએ પોતાના કાકાજી મરહુમ શેઠ જહાંગીરજી રસતમજી મોદીની નંધ થતે તેપણનાં મરહુમ ધણીઆણીની પુણમાંથી રૂ૫૦.

ધોંડના જરથોસતી રવાનોનાં આરામગાહનાં ફંડમાં ભરાયલા ગયાં વરસના ઇનતેખાખમાં છપાયલા કુલે રૂ૯૩૫૫ ઉપરાંત આ વરસમાં ભરાયલી નીચલી મુખ્ય રકમો :-શેઠ બમનજી દીનશા પીટીટ રૂ૧૦૦, શેઠ કાવસજી દાદાભાઈ દુબાશ રૂ૩૦૦, શેઠ ડોસાભાઈ રસતમજી ઉમરીગરે પોતાની મરહુમ બેટી પીરોજની યાદમાં રૂ૫૫, શેઠ નવરોજ પેસતનજી કંત્રાકટર રૂ૫૦, ડાં હોરમસજી કા વંસજી લીંબુવાળા રૂ૧૦૦, શેઠ નશરવાનજી એદલજી અમરોલીવાળા રૂ૧૦૦, શેઠ અરદેશર હોરાબજી રબાડીએ મરહુમ ધણીઆણી બાઈ દીનબાઈ જમશેદજી ચાંદાના પુત્ર માટે રૂ૧૦૦, શેઠ અરદેશર કુ વરજી ધટેમે મરહુમ બાવા શેઠ કુવરજીના પુત્ર માટે રૂ૧૦૦, શેઠ હોરમસજી મનચેરજી ભર્યા રૂ૭૫, શેઠ કાવસજી સોરાબજી વારડન રૂ૭૫, શેઠ દીનશા કાવસજી મીસતરી રૂ૬૦, શેઠ રસતમજી ફરામજી મુસ રૂ૫૦, શેઠ હીરાજી હોરમસજી ભદર રૂ૫૦ અને પરચુટણ ભરાયલી રકમો મલી રૂ૨૪૫૨-૮ ભ રાયા હતા. ઉપલી આરામગાહની આજુબાજુ દીવાલ બાંધવાના ફંડમાં મરહુમ બાઈ પીરોજ ડોસા બાઈ રસતમજી ઉમરીગરની યાદમાં રૂ૫૫ ભરવામાં આવ્યા હતા.

સકરના પારસી આરામગાહના ફંડમાં ભરાયલા ગયા વરસનાં ઇનતેખાખમાં છપાયલા કુલે રૂ૩૭૩૦ ઉપરાંત આ વરસમાં ભરાયલી નીચલી મુખ્ય રકમો :-એક જરથોસતી તરફથી દીવાલ બાંધ વાના ખર્ચના પેટામાં ૩ જા હકતાના રૂ૫૦૦, મરહુમ શેઠ જલની યાદમાં શેઠ જહાંગીર હોરમસજી ખરાની તથા ભોળાઈ બાઈ દહિલત જહાંગીર મલી રૂ૫૦ અને શેઠ વીકાજી અરદેશર તારાપોરવાળા રૂ૨૫ મલી કુલે રૂ૪૩૦૫ ભરાયા હતા.

કલીકટની ધરમશાળા તથા આરામગાહનાં ફંડમાં શેઠ નશરવાનજી મે. પટેલ રૂ૫૧ અને શેઠ રસતમજી ફરદુનજી જીનવાલા રૂ૨૫ મલી રૂ૭૬ આ વરસે ભરાયા હતા.

માથેરાનના આરામગાહના ફંડમાં આ વરસે શેઠ દાદી લીમજી બાટલીબોઈએ રૂ૨૫ ભરયા હતા.

ઉતાકામંદની આરામગાહના ફંડમાં આ વરસે શેઠ પેસતનજી કાવસજી સોલીસીટર રૂ૫૧ અને શેઠ દીનશાહ માલેગામવાળા રૂ૫૧ મલી રૂ૧૦૨ ભરાયા હતા.

કાસમીરની આરામગાહના ફંડમાં આ વરસે રૂ ૩૨ ભરાયા હતા.

કસમે રાંદેરને મળતાં ગોદાવરાનાં સાત ગામોનાં રવાનોને અવલમંજલ પહોંચાડવાનાં તથા દોખ માનાં અને સગડીના સંબંધમાં બીજાં કામો આરંભવાને માટે ઉભાં કીધેલાં ફંડમાં ભરાયલા ગમે વરસના ઇનતેખાખમાં છપાયલા કુલે રૂ૭૪૯૦-૧-૬ ઉપરાંત આ વરસમાં ભરાયલી નીચલી મુખ્ય રકમો :-શેઠ ફરામજી મનચેરજી બુમલાએ પેસતાના વહુ મરહુમ બાઈ શીરીનબાઈ રસતમજી ફરામજી ના પુત્રને માટે વયાજ વાપરવાની શરતે રૂ ૫૦૦, શેઠ હોરમસજી નશરવાનજી કુપરની કં ૦ રૂ૧૦૧, શેઠ બરજેરજી ફરામજીની કં ૦ રૂ૧૦૧, શેઠ હોમી પેસતનજી બેનકર રૂ૧૦૧, શેઠ બીલીમોરીયા કાવસ રૂ૧૦૧, શેઠ સીં અરદેશર એડ સનસ રૂ૭૬, મરહુમ શેઠ શાપુરજી એદલજી સોલમાલજી

ખાના પુનઃ માટે ૩૫૧, શેડો પટેલ કં. ૩૫૧, શેડ ધનજીભાઈ કાનજી કરનજીભાઈ પોતાનાં માતા જી આઈ આંદનજીનાં પુનઃ માટે ૩૫૧, શેડ નશરવાનજી કેકાઉશ મેહેતા ૩૨૫, શેડ પેસતનજી કા વસજી અરજની ૩૨૫, શેડ ધનજીશાહ રસતમજી બોગા ૩૨૫, ખા. ખા. ધનજીભાઈ ફકીરજી કામાદોર સી. આઈ. ઇ. (મરીથી) ૩૧૨૫, શેડ અરજોરજી જીવણજી રાંદેલીઆ ૩૧૦૦, ખાઈ ગુલબાઈ સોરાબજી દુબાશ (કરાંચીથી) ૩૧૦૦, શેડ ધનજીભાઈ બમનજી ૩૧૦૧, મરહુમ શેડ જીવનજી જાંભાસજી મીસ્ત્રીનાં ઉંમણામાં ભરાયલા ૩૧૦૦ અને પરચુટણ રકમોના મળી કુલે ૩૮૩૦૧-૧-૬ ભરાયા હતા.

હાથરસ સીટીના જરથોસતી રવાનોના આરામગાહના ફંડમાં આ વરસે કુલે ૩૧૦૮૪ બ રાયા હતા તેમાં નીચલી મુખ્ય રકમો હતી :- શેડો એમ. એમ. બાટલીવાળાની કું. ૩૧૦૧, શેડ એદલજી રતનજી મીસ્ત્રી ૩૧૦૧, શેડ પીરોજશાની કું. ૩૧૦૧, શેડ કેમ્પશર બીખાજી દાદાજીનાજી ૩૫૧, શેડ પેસતનજી દાદાભાઈ મારીવાળા ૩૫૫, શેડ અરજેદજી શોરાબજી પરજી ૩૩૧, શેડ બમ નજી રસતમજી ગારડ ૩૨૫, શેડ જહાંગીરજી પેસતનજી ધારવાર ૩૨૫, શેડ કાવસજી ધનજીભાઈ શીહોડીઆ ૩૨૫, શેડ બીખાજી એનડ સનસ ૩૨૫, ટેક્ષટાઇલ મીલના જરથોસતીઓ ૩૩૦, શેડ દોરાબજી કુવરજી મીસતરી ૩૩૫, હુબલીના ધારવાડના જરથોસતીઓ ૩૭૫, શેડ અરજોરજી માણે જોકજી પટેલ ૩૨૫ અને શેડ પાલનજી નવરોજી કાપડીઆ ૩૨૫.

ગોધરા ખાતે આરામગાહની જગા આગળ સઘડીનું મકાન બાંધવાના ફંડમાં આ વરસે શેડ ન શરવાનજી પેસતનજી વાઘલા ૩૫૫૧ અને એક જરથોસતી ૩૫૦ મળી ૩૬૦૧ ભરાયા હતા.

જરથોસતી કાંમના લાભ સાચવનારી મંડળીનાં ફંડમાં આ વરસે કુલે ૩૪૫૮૭-૧૦ ભરાયા હતા તેમાં નીચલી મુખ્ય રકમો હતી :- શેડ હોરમસજી કાવસજી દીનશાહ એદનવાળાએ ગરીબ-જ રથોસતીઓને ધંધારોજગારમાં ધીરધાર કરવા સાર ૩૨૦૦૦, શેડ શાપુરજી અરજોરજી ભંડાંઓ ત્રણ છોકરાઓની ઓરફનેજની શીના ૩૫૪૦, ખાઈ જરબાઈ નવરોજી વાડીયાએ ત્રણ છોકરાંઓની ઓરફનેજની શીના ૩૫૪૦, ખાઈ રતનમાઈ એદલજી બામજીએ નોશીરવાન અદલ ઉદયોગજીનાના ચાલુ ખરચ માટે ૩૪૮૦, એક જરથોસતીએ બે છોકરાઓની ઓરફનેજની શીના ૩૩૬૦, શેડ હીરા જી પાઘડીવાળાએ ગરીબ જરથોસતીઓને ધંધારોજગારમાં ધીરધાર કરવા માટે ૩૧૦૦, શેડ ફરામ જી કાવસજી કુપરે પોતાના દીકરા પેસુતનની નવજાતની ખુશાલીમાં બીલડીંગ સોસાયટીનો એક શેર ગરીબ બાઈઓના વરક કલાસમાં વ્યાજ વાપરવા આપ્યો તેના ૩૧૦૦, શેડ નવરોજી હોરમજી પા ટકે લમનની ખુશાલીમાં બીલડીંગ સોસાયટીનો એક શેર ગરીબ બાઈઓના વરક કલાસમાં વ્યાજ વાપરવા આપ્યો તેના ૩૧૦૦ અને ખાઈ બચુબાઈ અરજોરજી રસતમજી લીંબુવાળાએ પોતાના વહે વાઈ મરહુમ શેડ અરજેશર રસતમજી લીંબુવાળાનાં પુન માટે બીલડીંગ સોસાયટીનો એક શેર ગરીબ બાઈઓના વરક કલાસમાં વ્યાજ વાપરવા આપ્યો તેના ૩૧૦૦.

ઉપલી મંડળી મારફતે ઉભી થયેલી ધી ઝોરાસ્ત્રીયન બીલડીંગ ફંડમાં આ વરસે કુલે ૩૮૯૯૪-૧૩-૪ ભરાયા હતા તેમાં નીચલી મુખ્ય રકમો હતી :- શેડ બમનજી હોરમ સજી જનરલનાએ પરેલ તરફ ગોલનજી હીલ તથા સરકારી તલાવ આગલના રસ્તા ઉપર પોતાની બહોળી જમીન તથા બંગલાઓ મધેથી ૩૪૪૦ ચોરસવાર જમીનનો એક કટકો તથા બંબો અને તેને લગતા તમામ સામન સાથે તેમજ રોકડા ૩૩૦૦૦ ની ૩૩ ટકાની ભોન પોતાના મરહુમ બાવાજી તથા માતાજી અને ધણીઆણી તેમજ દીકરાઓ અને દીકરીઓની યાદમાં ભેટ આપ્યા હતા, એ મજકુર જમીન તથા બંગલાની કીમત અને રોકડા મલી લગભગ કુલે કીમત ૩૨૩૦૦૦ની અંકાઈ છે; શેડ દાદાભાઈ ફરામજી કામાએ પોતાના મરહુમ બાવા શેડ ફરામજીના ઉંમણમાં પેસી ઓ તરફથી ભરાયલા એક ચાલી બાંધવા માટે આપ્યા ૩૧૬૦૦૦, શેડ કાવસજી સોરાબજી બાટ લીવાળાએ વાંદરા ખાતે પાલી હીલ રોડપર આવેલી પોતાની જમીનનો ૪૮૮૦ ચોરસવાર કટકો ભેટ આપ્યો છે, જેની કીમત ૩૧૦૦૦૦ થી વધુની અંકાઈ છે; શેડ મેરવાન ખુશરો ઇરાનીએ પો તાના ધણીઆણી બાઈ પીરોજબાઈના પુનઃ માટે એક ગાળા ઉપર તેવણના નામની તખતી મારવા સાર ૩૫૦૦૦, બાઈ બાનુબાઈ ફરામજી કોમીસરીયટવાળાએ શેડ ફરામજી હોરમસજી કોમીસરીય યટવાળાના પુનઃ માટે ૩૧૦૦૧, મરહુમ બાઈ શીરીનબાઈ તે શેડ પેસતનજી કાવસજી પેસીકાના ધણીઆણી અને મરહુમ શેડ મેરવાનજી માણેકજી શરાફના બેટીના પુન માટે ૩૧૦૦૧, મરહુમ શેડ નશરવાનજી જાંગીરજી બંબાતાના પુનઃ માટે તેવણના વીધવા તથા છોકરાઓ તથા શેડ રસતમજી

મનચેરજી કુકાએ મળી રૂ૧૦૦૦, બહેસતનશીન બાઇ બાઇમાયે ઝોરમસજી દલાલનાં પુનને માટે તેવ
 ચુના એકઠીકયુટરોએ રૂ૧૦૦૦, બાઇ હીરાબાઇ તે મરહુમ શેઠ નાનાબાઇ ખરશેદજી બોઇસનાં
 બેટી તે મરહુમ શેઠ માણેકજી સોરાબજી મોદીના ધણીઆણીના પુનને માટે રૂ૧૦૦૦, શેઠ
 રસ્તમજી નાનાબાઇ બોઇસે પોતાના ધણીઆણી બાઇ નાનમાયેના પુનને માટે રૂ૧૦૦૦, શેઠ
 શાપુરજી જીવાજી વાચ્છાએ સોસાયટી અસતકની ચાલીઓપર વસતાં બાપુતો માટે સરખવ
 સરે વાપરના સાડ ચાલીના બે ઝોરડાઓ અલાહેદા રાખવા સાડ રૂ૧૫૦૦, બાઇ હીરાંબાઇ જમ
 શેદજી પીટીટે પોતાના બોળાઇ બાઇ આવાંબાઇ પીટીટના ઉઠમણામાં બણાવેલા રૂ૧૦૦૦, એક જર
 થોસતી (ડાં દાજી મારફતે) રૂ૧૦૦૦, પારસી (ડાં સહીયાર મારફતે) રૂ૧૦૦૦, મરહુમ શેઠ અર
 દેશર રસતમજી લીંબુવાળાના પુનને માટે તેવણુના વીધવા બાઇ જરબોઇ તથા છોકરાઓ અને બાઇ
 ઓ મલી રૂ૧૦૦૦, બાઇ દીનબાઇ તે મરહુમ શેઠ રસ્તમજી ઝોરમસજી હકીમના વીધવાના પુનને માટે
 ખેસીઓએ રૂ૧૦૦૦, શેઠ જલબાઇ અરદેશર શેઠ બીલડીંગ સોસાયટીના ૧૦ શેરો આપ્યા તેના રૂ
 ૧૦૦૦, મરહુમ શેઠ જમશેદજી એદલજી બોઇસના ઉઠમણામાં બરાયલા રૂ૧૦૦૦, શેઠ એદલ
 જી મેરવાનજી દુબાશે બીલડીંગ સોસાયટીના પાંચ શેર આપ્યા તેના રૂ૫૦૦, બાઇ હીરાંબા
 ઇ જમશેદજી પીટીટ રૂ૩૦૧, એક બહુ ધચજનાર રૂ૧૦૧, બાઇ બચુબાઇ મેરવાનજી સોરાબજી જ
 મશેદજી રૂ૧૦૧, શેઠ ખરબેરજી રસ્તમજી લીંબુવાળા રૂ૧૦૧, બાઇ માણેકબાઇ પીરોજશાહ બમન
 જી જીબાઇ રૂ૧૦૦, શેઠ દીનશાહ ઝોરમસજી બાટલીવાળા રૂ૧૦૦, શેઠ દીનશાહ મેરવાન ધરાનીએ
 તેઓના બાગીદાર શેઠ ફરામજી જમશેદજી સાહેરના મરહુમ બાવાનાં પુન માટે રૂ૧૦૦ તથા શેઠ દી
 નશાહે પોતાના બાઇ મરહુમ શેઠ રસ્તમનાં પુન માટે રૂ૧૦૦ અને શેઠ દીનશાહે બજાએ જશને રૂ૩૦
 અહુરમઝની મંડળીના લાઇફ મેમબર તથા મેમબરોનાં મરહુમ ખેસીઓનાં પુનને માટે રૂ૧૦૦, મર
 હુમ શેઠ દાદી માણેકજી લીમજી ચેરીટી ફંડના ટ્રસ્ટીઓ રૂ૫૦૦, બાઇ હમાબાઇ ફરામજી કામા રૂ૫૦૦,
 બાઇ કુંવરબાઇ કાવસશાહ પાઉંવાળા રૂ૨૦૦, મરહુમ બાઇ આવાંબાઇ ડોસાબાઇ ચોકસીનાં પુનને
 માટે રૂ૧૦૧, શેઠ ફરદુનજી પાલનજી પાવરીએ પોતાના મરહુમ મુરખીજી પાલનજી નવરોજી પાવરી
 નાં પુનને માટે રૂ૧૦૦ તથા મરહુમ બાઇ જરબોઇ શાપુરજી કાતરક તે મરહુમ શેઠ પાલનજી નવરો
 જી પાવરીની બેટીનાં પુનને માટે રૂ૧૦૦, શેઠ ઝોરમસજી એદલજી આલબલેસ રૂ૨૦૦, શેઠ શેહેરી
 આર અસપંદીયારે પીતા માતા તથા બાઇ બેહેનના પુન માટે રૂ૧૦૧, બાઇ મેહેરબાઇ ઝોરમસજી
 આલબલેસ રૂ૧૦૦, બાઇ મોતીબાઇ ફરદુનજી આલબલેસ રૂ૧૦૦, બાઇ દીનબાઇ એદલજી મોદી
 રૂ૧૦૦, બાઇ બચુબાઇ મેરવાનજી સોરાબજીએ મરહુમ બાઇ આવાંબાઇ ફરામજી પીટીટનાં ઉઠમણામાં
 બરેલા રૂ૫૦૦, બાઇ હમાબાઇ ફરામજી કામાએ મરહુમ બાઇ આવાંબાઇ ફરામજી પીટીટના ઉઠમ
 ણામાં બરેલા રૂ૨૫૦, બાઇ માણેકબાઇ પીરોજશાહ બમનજીએ મરહુમ બાઇ આવાંબાઇ ફરામજી
 પીટીટનાં ઉઠમણામાં બરેલા રૂ૨૫૦, મરહુમ બાઇ રતનબાઇ ફરામજી પાંડેનાં બેટીઓ બાઇઓ બચુ
 બાઇ, કુંવરબાઇ તથા મેહેરબાઇએ મરહુમ બાઇ આવાંબાઇ ફરામજી પીટીટનાં ઉઠમણામાં બરેલા
 રૂ૨૫૦, શેઠ નશરવાનજી સોરાબજી મદરાસવાળાએ બીલડીંગ સોસાયટીનો એક શેર આપ્યો તેના
 રૂ૧૦૦, મરહુમ શેઠ નશરવાનજી જાંગીરજી ખંખાતાનાં પુન માટે તેવણુનાં વીધવા તથા છોકરાઓ
 એ રૂ૫૦૦, શેઠ રસતમજી મનચેરજી કુકાએ મરહુમ શેઠ નશરવાનજી જાંગીરજી ખંખાતાના પુન
 માટે રૂ૫૦૦, મરહુમ બાઇ હીરાંબાઇ તે ડાં હીરજીબાઇ જમશેદજી અપુનાં પુન માટે ખેસીઓ તર
 ફથી રૂ૧૩૭, બાઇ જરબોઇ તે શેઠ મનચેરશાહ દીનશાજી બર્યાના ધણીઆણી અને મરહુમ શેઠ હો
 રમસજી દોરાબજી બર્યાનાં દીકરીનાં ઉઠમણામાં બરાયલા રૂ૩૫૫, શેઠ કાવસજી દીનશાહ એદનવા
 ણ તથા બાઇઓ રૂ૧૦૧, એક જરથોસ્તી રૂ૧૦૦, મરહુમ પીતાજી ફરામજી દોરાબજી બર્યાનાં પુન
 માટે દીકરી બાઇ ગુલબાઇએ રૂ૧૦૧, મરહુમ બાઇ રતનબાઇ ફરામજી બીલીઆનાં ઉઠમણામાં બરા
 યલા રૂ૧૦૦, મરહુમ બાઇ કુંવરબાઇ તે શેઠ નશરવાનજી માણેકજી ગઝદરની બેટી તે શેઠ ધનજીબાઇ
 બમનજી ધરાનીનાં ધણીઆણીનાં પુન માટે રૂ૨૦૦, મરહુમ શેઠ પેસતનજી નશરવાનજી માણેકજી મ
 ઝદરનાં પુન માટે રૂ૨૦૦, મરહુમ બાઇ માણેકબાઇ તે શેઠ નશરવાનજી માણેકજી ગઝદરનાં પહેલાં
 ધણીઆણી તે મરહુમ શેઠ દીનશાજી ખરશેદજી ગઝદરની બેટીનાં પુન માટે રૂ૨૦૦, મરહુમ ડાં રત
 નશાહ માણેકજી મોદીનાં ઉઠમણામાં બરાયલા રૂ૪૦૦, શેઠ ઝોરમસજી કુંવરજી મોદીએ મરહુમ બાઇ
 દીનબાઇ જહાંગીર મોદીનાં પુન માટે રૂ૨૦૦, મરહુમ શેઠ ઝોરમસજી સોરાબજી બાટલીવાળાની યા
 દમાં રૂ૨૦૦, મરહુમ શેઠ નશરવાનજી જહાંગીરજી ખંખાતાની યાદમાં વીધવા બાઇ ડોસીબાઇએ
 રૂ૨૦૦, મરહુમ મુરખીજીની નધિયે રૂ૧૬૧, મરહુમ એરવદ કાવસજી જીબાઇ ખંખાતાની યાદમાં

૩૧૦૧, શેઠ એમ. સી. તારાચંદ ૩૧૦૦, મરહુમ કાકાજી દોરાબજી દીનશાહ એદનવાળાની યાદમાં બ્રીજી બાઈ કુવરબાઈ રતનજી દોરાબજીએ ૩૧૦૦, શેઠ પીરોજશાહ બરજેરજી રસતમજી મો દી ૩૧૦૦, એક જરથોસતી બાઈએ પોતાનો દીકરો ખશર માંદગીમાંથી સાળે થયો તેની ખુશાલી માં ૩૧૦૦, બાઈ જીજીબાઈ મનચેરજી ખરેખાટ ૩૧૦૦, શેઠ બાલીવાળાએ બેનીશીટ નાંખતો બેલ જીજી બતાવયો તેના ૩૫૨૮, મરહુમ શેઠ અરદેશર બરજેરજી રબાડીના ઉઠમણામાં કુટુંબીઓએ જ રેલા ૩૧૦૧, શેઠ ફરામજી કાવસજી કુપરે પોતાના દીકરા પેસુતનની નવજેતની ખુશાલીમાં ૩૧૦૦, બાઈ જીવનબાઈ ખરશેદજી (અમદાવાદ) ૩૧૦૦, બાઈ બચુબાઈ મેરવાનજી સોરાબજી જમશેદજી ૩૧૦૦, બાઈ આદિમાય મેરવાનજી મનચેરજી કામા ૩૧૦૦, બીલડીમ સોસાયટીના બે શેર ખરીદી તેનું વયાજ 'એક મરહુમ જરથોસતી' ની યાદમાં વાપરવા ૩૨૦૦, બાઈ બીઆઈજી ડોસાબાઈ કરાકાના ઉઠમણામાં ભરાયલા ૩૧૭૫, બેટા ઘરાની નવજેતની ખુશાલીની યાદમાં ૩૧૫૦, શેઠ શાપુરજી બરજેરજી ભચ્ચાની એજનસી ખીનો ના જશનમાં ભરાયલા ૩૧૩૫, સર જેહાંગીર કાવસજી જેહાંગીર બેરોનેટ થયા તેની ખુશાલીમાં એક ખેરખાહે ૩૧૦૦, શેઠ ફરામજી રસતમજી સનસે મરહુમ બાઈ રસતમજી ફરામજી બોદનાં પુણ્ય માટે ૩૧૦૦, મરહુમ શેઠ બરજેરજી પેસતનજી રીપોર્ટરના પુનને માટે બેટાએ ૩૧૦૦, મરહુમ શેઠ અરદેશર બરજેરજી પેસતનજી રીપોર્ટરના પુનને માટે બાઈએ ૩૧૦૦, બાઈ આવાંબાઈ રસતમજી ધડીઆલી ૩૧૦૦, દીકરા તુનુની નવજેતની ખુશાલીમાં ૩૧૦૦, ડા. સોરાબ કાવસજી હોરમસજીએ પોતાનાં મરહુમ માતાજી બાઈ દીનબાઈનાં ઉઠમણામાં ભરેલા ૩૩૦૦, શેઠ મીનોચેર અરદેશર વડાલે બીલડીંગ સોસાયટીના બે શેર આપયા તેના ૩૨૦૦ અને બેન શીરીનનાં પુન માટે ગરીબ બાઈજાં સા. ગ. તરફથી ૩૧૦૦, મરહુમ શેઠ ફરામજી ટેમુલજી મીરજાંની પુજામાંથી તેવણુની ચાર દીકરીઓએ ૩૫૦૦, એક શુભેચ્છકે પોતાના મોહોરદારની યાદમાં ૩૫૦૦, શેઠ નશરવાનજી જમસજી બોગા ૩૫૦૦, ડા. પેસતનજી પીરોશાહ માંધીએ ૩૬૦૦, શેઠ પી. એમ. સીરવાઈ, જે. કે. સીરવાઈ અને એમ. એફ. શેઠના ૩૨૧૦, મરહુમ બાઈ નવાજબાઈ ખરશેદજી દરવાલાના પુણ્ય માટે ૩૧૫૦, દીલસોજી તરફથી ૩૧૫૦, બાઈ મોટીબાઈ દોરાબજી મીનસઈ ૩૧૦૧, શેઠ સી. એમ. ભેસાનીઆ ૩૧૦૦, બાઈ બચુબાઈ બરજેરજી લીંબુવાલા ૩૧૦૦, બાઈ ધનબાઈ ખેરામજી મલબારી ૩૧૦૦, શેઠ નશરવાનજી માણેકજી ગઝદર ૩૧૦૦ એ ઉપરાંત મેસરસ ગોદરેજ એનડ બોધસ કંપનીએ સોસાયટીને એક મોટી ત્રીજેરી તેના રટેનડ સાથે બેટ કાપી હતી, તેમજ શેઠ દીનશાહ મેરવાને પારસી દીન આઈન તથા તવારીખી ફરહંગ નામનાં પુસ્તકની હજાર નકસો એવી સરતે બેટ આપી છે કે એ પુસ્તકો બે રૂપયા લેખે વેચી તેની ઉપજેલી આવક આ ફંડમાં લેવી.

શેહેનશાહી જશન મંડળીમાં આ વરસમાં કુલે ૩૧૭૫૫ ભરાયા હતા તેમાં નીચલી મુખ્ય રકમો હતી:--શેઠ શાપુરજી દાદાબાઈ ખાને પોતાનાં મરહુમ બેટી બાઈ આદિમાએનાં પુણ્યને માટે ૩૫૦, બાઈ આદિમાએ માણેકજી ગીસતાએ પોતાના મરહુમ ખેશી શેઠ ૬૦ ૬૦ ગીસતાનાં પુણ્ય માટે ૩૨૫, શેઠ અરદેશર ખરશેદજી પેટીગરાએ પોતાના મરહુમ પીતાજી શેઠ ખરશેદજી તથા મરહુમ બાઈજી શેઠ જેહાંગીરજીનાં પુણ્ય માટે ૩૩૦ અને શેઠ જી. જી. ખંખાતાએ પોતાના મરહુમ બેટા કાવસજીના પુણ્ય માટે ૩૫૧.

સ્ત્રી જરથોસતી મંડળનાં જનરલ ફંડમાં કુલે ૩૧૭૨૪ ભરાયા હતા તેમાં નીચલી મુખ્ય રકમો હતી:--બાઈ જરબાઈ દીનશાજી મુલ્લાં ૩૧૦૦, બંજમે જશને ૩૩૦ મંડળી ૩૨૫, મરહુમ શેઠ ન. જ. વહાડીઆનાં ચેરીટી ફંડમાંથી ૩૨૦૦, એક જરથોસતી બાઈ ૩૪૦, બાઈ મેરબાઈ ફરામજી પાંડે ૩૨૫, શેઠ રતનજી જમશેદજી તાતા ૩૩૦૦, બાઈ જીજીબાઈ મ. ખરેખાટ ૩૧૦૦, My Mite ૩૫૧, દોસતદારો તરફથી ૩૨૫, માતાજી બાઈ નવાજબાઈ રસતમજી વાહાડયાની યાદમાં ૩૩૦૦, બાઈ આવાંબાઈ દાદાબાઈ દાવર ૩૨૬, મરહુમ બાઈ મીડીબાઈ સો. પાટકની યાદમાં ૩૨૫, એક બાંસુ ૩૫૦, બાઈ જરબાંતુ હોરમજી તાલીયારખાનની યાદમાં ૩૨૫, બંજમે જશને ૩૩૦ અહુરમજદની મંડળી ૩૨૫ અને એક ફરેડ ૩૨૫.

ઉપલાં સ્ત્રી મંડળનાં ત્રીટ ફંડમાં કુલે ૩૧૧૨૧-૮ ભરાયા હતા તેમાં નીચલી મુખ્ય રકમો હતી:--બાઈ રતનબાઈ એદલજી બામજી ૩૪૫, શેઠ દોરાબજી જી. તાતા ૩૧૫૦, બાઈ હમાબાઈ ૬૦, પીટીટ ૩૫૦, પારસી સર્વીમરસ એસોસીએશન ૩૪૦, શેઠ હોરમસજી માણેકજી બીમરડીવાલા ૩૫૦, બાઈ નવાજબાઈ રતનજી તાતા ૩૩૦ અને શેઠ મેરવાનજી તથા હોરમસજી મ. કામા ૩૨૫,

મી સરવનરસ ઝોર ઇડીયા સોસાયટીનાં ફંડમાં આ વરસે શેઠ જોહાંગીર બમનજી પીટી ૩૫૦૦૦, શેઠ હોરમજી અરદેશર વાડીઆ ૩૫૦૦૦, શેઠ દોરાબ જ. તાતા ૩૫૦૦૦, શેઠ જમશેદજી અરદેશર વાડીઆ ૩૧૦૦૦ અને શેઠ કાવસજી દુબાશ ૩૫૦૦ મળી પારસીઓના ૩૧૬૫૦૦ ભરાયા હતા. જ્યારે રતનજી જે. તાતાએ દર માસે ૩ ૫૦૦ આપવા કબુલ્યા છે.

પારસી એમપ્યુલ્સ ઓર્ગેઝ ફંડમાં ભરાયલા ગયાં વરસના ઇન્ટેરિયરમાં છપાયલા કુલે ૩૩૪૮ ઉપરાંત આ વરસમાં ભરાયલી નીચલી મુખ્ય રકમો :—શેઠ ધનજીભાઈ બમનજી ૩૨૫, શેઠ જમશેદજી પાલનજી કાપડ્યા ૩૩૦, બાઈ ગુલબાઈ સોરાબજી દુબાશ ૩૨૫, મરહુમ શેઠ જમશેદજી રતનજી દુબાશના ઉત્તરમાં ભરાયલા ૩૪૫, શેઠ રતનજી જમશેદજી તાતા ૩૧૦૦, ખાં બાં નવરોજ પેસ તનજી વહીલ (અમદાવાદ) ૩૫૦, શેઠ દીનશાહ બમનજી ૩૨૫, મરહુમ સર જમશેદજી જીજીભાઈ યોધા ભેરોનેટની યાદમાં ૩૫૦, શેઠ દીનશાજી અને ફરામજી બીખાજી ખાનના છોકરાઓ ૩૨૫, શેઠ ખરશેદજી એદલજી ખસીમાય ૩૨૫, શેઠ રતનજી કાવસજી મોદી ૩૨૫ અને બાકીની પરચુટણ રકમો મળી કુલે ૩૨૧૪૪-૧૦ ભરાયા હતા.

સેન્ટ જોન એમપ્યુલ્સ એસોસીએશન ફંડમાં આ વરસે ૩૧૦ એદલજી માણેકજી મોદી ૩૭૫, શેઠ એચ. એ. વાડીઆ ૩ ૫૦ અને પરચુટણ રકમો મળી પારસીઓના લગભગ ૩૫૫૫ ૩૦૦ ભરાયા હતા.

યુરોપના ઝોરાસ્ટ્રીયન ફંડમાં આ વરસે શેઠ કાવસજી દાદાભાઈ હોરમસજીએ ૭ પાઉંડ, શેઠ ધનજીભાઈ બમનજીએ ૧૫ પાઉંડ, શેઠ શાપુરજી બરજેરજી ભર્યાએ ૫૦ પાઉંડ અને શેઠ મેરવાન ખુશરૂ ધરાનીએ ૩૦ પાઉંડ ભરયા હતા. તેમજ એડીનબરો પારસી યુનીયનના ફંડમાં શેઠ મેરવાન ખુશરૂ ધરાનીએ ૫ પાઉંડ ભરયા હતા.

જરથોસ્તી ધરમ અને ક્રીયાઓ ઉપર એતેકાદ વધરાવનારી મંડળીના ફંડમાં બાઈ જરબાઈ શાપુરજી કાતરક તે મરહુમ આં પાલનજી નવરોજજી પાવરીના બેટીનાં પુનને માટે તેઓનાં માતાજી તથા બાઈઓએ ૩ ૧૦૦ અને મરહુમ આં પાલનજી નવરોજજી પાવરીના પુનને માટે તેઓના વાવેસ તરફથી ૩ ૧૦૦ આપવામાં આવયા હતા.

ભરૂચના જરથોસ્તી જીનવાલા અને રૂના વેપારી શેડીયાઓએ માહોમાહે ઉધરાણું કરીને ૩૬૪૮૧ ની રકમ ભેગી કરી ભરૂચની પારસી પંચાયતને સવાધીન કીધીછે કે પારસી જીનવાલાઓનું જશન તથા જમણુ ફંડનું ખાતું પાડી એના વયાજમાંથી મહાન પેગમબર અશો જરથોસ્ત સાહેબના દીસાના દીવસે જશન વગેરે કરવું. એ મુજબ આ વરસે રોજ ૧૧ મો માહા ૧૦ માને દીને પેગમબર સાહેબના દીસાને વારસીક દીવસ પડવાથી ત્યાંના જમશેદ બાગમાં જશનની ક્રીયા કરવામાં આવી હતી.

પેગમબર સપેતમાન અશો જરથોસ્તના શેહેનશાહી દીશાને દીવસે સુરતમાં અનજીમન તરફથી થતાં જશન તથા નયાતના જમણુ ફંડમાં આ વરસે કુલે ૩ ૫૦૯ ભરાયા હતા, તેમાં નીચલી મુખ્ય રકમો હતી :—શેઠ મહેરવાનજી સોરાબજી કડાકાએ પોતાના મરહુમ બાવાના પુત્ર માટે ૩ ૧૦૦, શેઠ દાદાભાઈ તથા માણેકજી એદલજી ડબ્બેઈયાણાએ પોતાના મરહુમ બાવાના પુત્ર માટે ૩ ૧૦૧, શેઠ અરદેશર પેસતનજી બલે પોતાના મરહુમ અનેવી શેઠ રસ્તમજી જોહાંગીરજી કુપરના પુત્ર માટે ૩ ૨૫, શેઠ નશરવાનજી ખરશેદજી શાહેરે પોતાના મરહુમ બેટા શેઠ માણેકશાહના પુત્ર માટે ૩ ૧૦૦ અને શેઠ દોરાબજી એદલજી માખણીયાએ પોતાના મરહુમ દીકરા રસ્તમજીના પુત્ર માટે ૩ ૧૦૦.

અશો જરથોસ્તના દીસાને દીવસે અત્રેના અનજીમનના આતશબહેરામમાં મુખર્ષીની જશન કમીટી તરફથી જે મીજલસો ભેગી કરવામાં આવી હતી તેમાં મુકેલી પેટીમાં ૩૬૪-૬ ભરાયા હતા એમાંથી ૩૫૦ બીલડીંગ ગેરેન્ટી ફંડમાં અને ૩૧૪-૬ ગરીબ જરથોસ્તીઓને મદદ કરવાના ફંડમાં આપવામાં આવ્યા હતા. વળી સીમલાના એક જરથોસ્તી ગ્રહસથે નાયબ દસતુરજી મીનોએહેર જામાસપ આશાનાની ઉપર દીસાની યાદમાં ૩૫૦ મોકલાવયા હતા. તેમાંથી તે ગ્રહસથની ખાહેશ મુજબ ગરીબ લાચાર જરથોસ્તીઓને સદરા આપવામાં આવયા હતા.

નવસારીના મરહુમ વડા દસ્તુરજી દારાબજી મહીઆરજીની અશો યાદમાં મરહુમની દર વરસ ની બાજને દીને બાજ જશનને ઇજશની ક્રીયા કરવા માટે બગર સાથ મોખેદોએ ઉભા કીધેલા બાજ જશન ફંડમાં કુલે ૩૫૫૪ ભરાયા હતા તેમાં તીરહી મુખ્ય રકમો હતી :—બાઈ કુવરબાઈ હોરમજી

વજીર તથા ખેડીઓ ૩૨૦૧, શેઠ દાદાભાઈ ખેરામજી શરાફ ૩૨૫, શેઠ જલભાઈ અરદેશર શેઠ ના ૩૨૫૦, શેઠ ખેરામજી મનચેરજી વજીરના છોકરાઓ ૩૨૫, શેઠ પેસુતન રતનજી ઘાનુએ પોતાના મરહુમ બાવાની યાદમાં ૩૨૫ અને આતશખહેરામના બોએવાળા મોએદોએ આપેલા ૩૩૨.

પુણા ગાયન સમાજ માટે ઉભા કીધેલા ફંડમાં આ વરસે શેઠ બહમનજી દીનશાહ પીટીટ ૩૩૦૦, શેઠ જી. કે. એન. કાબરાજી ૩૧૦૦ અને શેઠ એચ. એ. વાડીયા ૩૫૦૦ મળી પારસી ઓના ૩૮૦૦ ભરાયા હતા.

બાજ રોજગારના મુકદ્દમાના સંબંધમાં પારસી પંચાયતનાં ફંડોના ત્રસ્ટીઓએ ઉભાં કીધેલાં ફંડમાં ભરાયેલા ગયા વરસના ઇન્ટેન્ડેન્સમાં છપાયેલા કુલે ૩૧૩૩૮ ઉપરાંત આ વરસમાં ભરાયેલી નીચલી મુખ્ય રકમો :- શેઠ જલભાઈ અરદેશર શેઠના ૩૧૦૦, એક જરથોસ્તી ૩૨૫૦, શેઠ બમનજી દીનશા પીટીટ ૩૪૦૦, બાઈ ગુલબાઈ બહમનજી પીટીટ ૩૧૦૦, શેઠ ફરામજી બહમનજી શેઠના ૩૧૦૧, મરહુમ શેઠ સોરાબજી ફરામજી કોમીસરીએટની પુણમાંથી ૩૧૦૦, શેઠ એચ. એમ. એમ. એસ. ૩૧૦૦, શેઠો મેરવાનજી તથા હોરમજી મનચેરજી કામા ૩૨૦૦, શેઠ શાપુરજી અરજેરજી ભર્યા ૩૧૦૦, શેઠ એદલજી ફરામજી આલબલેસના છોકરાઓ ૩૧૦૦, સર જમશેદજી જીજીભાઈ ૩૧૦૦ અને પરચુટલુ રકમો મળી કુલે ૩૩૩૩૩ ભરાયા હતા.

પારસી પંચાયતના ત્રસ્ટીઓ સામે ચાલતા મુકદ્દમાના ખર્ચનાં ફંડમાં કુલે ૩૧૭૭૫૬ ભરાયા હતા તેમાં નીચલી મુખ્ય રકમો હતી :- શેઠ મેરવાનજી ધનજીભાઈ જીજીભાઈ ૩૫૦૦, શેઠ હોરમજી કાવસજી બેદવાર ૩૫૦૦, શેઠ નવરોજજી માણેકજી વાડીયા સી. આઈ. ઈ. ૩૨૦૦૦, સર જમશેદજી જીજીભાઈ બારોનેટ ૩૫૦૦, શેઠ હોરમજી એદલજી આલબલેસ તથા છોકરાઓ ૩૫૦૦, શેઠ મેરવાનજી મંચેરજી કામા ૩૫૦૦, શેઠ બમનજી દીનશાજી પીટીટ ૩૫૦૦, શેઠ જમશેદજી અરશેદજી જમશેદજી ૩૨૦૦, શેઠ ધનજીભાઈ બમનજી ૩૫૦૦, બાઈ રતનબાઈ ખરશેદજી તારાચંદ ૩૫૦૦, દોલી કુધ તરફથી ૩૫૦૦, બાઈ ગુલબાઈ બમનજી પીટીટ ૩૨૦૦, શેઠ જહાંગીર બમનજી પીટીટ ૩૨૫૦, બાઈ હમાબાઈ ફરામજી કામા ૩૩૦૦, બાઈ હીરાબાઈ જમશેદજી પીટીટ ૩૩૦૦, બાઈ બચુબાઈ મેરવાનજી સોરાબજી જમશેદજી ૩૩૦૦, બાઈ માણેકબાઈ પીરો જશા બ. જીજીભાઈ ૩૨૦૦, મરહુમ પેહેલા સર જમશેદજી જીજીભાઈનાં પુત્રને સાફ ૩૧૨૫, ડા. એચ. જા. જમશેદજી હકીમ ૩૧૦૦, એક જરથોસ્તી ૩૧૦૦, શેઠ મનચેરજી બીમજી કરંજીઆ ૩૧૦૦, મરહુમ શેઠ રતનજી બમનજીની યાદમાં શેઠ શાવક આર. બમનજીએ ૩૧૫૦, શેઠ માણેકજી કાવસજી પીટીટ ૩૫૦૦, બાઈ જરબાઈ નવરોજજી વાડીયા ૩૫૦૦, મરહુમ સર જમશેદજી જીજીભાઈ ત્રીજા બારોનેટની યાદમાં ૩૧૨૫, શેઠ હોરમજી મનચેરજી કામા ૩૫૦૦, શેઠ એદલજી મેરવાનજી દુબાશ ૩૧૫૦, શેઠો કુંવરજી તથા ખેરામજી એદલજી ઉમરીગર ૩૧૨૫, માતાજી ડાવેજર લેડી રતનબાઈ જમશેદજી જીજીભાઈની યાદમાં ૩૧૦૦, શેઠ પીરોશા માણેકજી કાકા ૩૧૦૦, બાઈ મહેરબાઈ હોરમજી આલબલેસ ૩૧૦૦, બાઈ મોટીબાઈ ફરદુનજી આલબલેસ ૩૧૦૦, મરહુમ સર જમશેદજી જીજીભાઈ બીજા બારોનેટની યાદમાં ૩૧૦૦, દીકરા શેઠ અરશેદજી માણેકજી અરશેદજીની યાદમાં ૩૧૦૦, શેઠ પીરોજશા બમનજી પીટીટ ૩૧૦૦, બાઈ જીજીબાઈ મનચેરજી અરેઘાત (રતનાગીરી) ૩૧૦૦, માણેક આઈસી. મે. કું. (અમદાવાદ) ૩૧૦૦, મરહુમ શેઠો દીનશાહજી તથા ફરામજી બીખાજી ખાનના છોકરાઓ ૩૧૫૧, શેઠ અરશેદજી સોરાબજી વાચાગાંધીએ પોતાના વડીલો મરહુમ શેઠો હીરજી તથા સોરાબજી વાચાગાંધીની યાદમાં ૩૫૦૦, શેઠ હોરમજી નશરવાનજી કુપર ૩૨૫૦, શેઠ સી. ડી. દાદી ૩૧૦૦, અને ખા. બા. હોરમજી માણેકજી શેઠ દોરાબજી ડોસાભાઈ બીમડીવાલા ૩૧૦૧.

મુકતાદ ટાંકણે દેશવરે ખાતે મદદ માટે વેહેંચી આપવા માટે સને ૧૨૭૭ ના વરસમાં કુલે ૩૯૧૧૧ મોકલી આપ્યા તેની વીગત :- સુરત ખાતે ૩૧૬૪૦, નવસારી ખાતે ૩૨૨૪૦, ભરૂચ ખાતે ૩૬૦૦, ગણદેવી ખાતે ૩૩૦૦, ઉદવાડા ખાતે ૩૮૦૦, ઠમણ ખાતે ૩૨૪૦, તારાપોર ખાતે ૩૪૧૦, વલસાડ ખાતે ૩૧૧૫૦, બીલીમોરા ખાતે ૩૨૪૦, દેહેણ ખાતે ૩૪૫, દેવીઅર ખાતે ૩૧૧૫, નારંગોલ ખાતે ૩૬૭૦, સરોડા ખાતે ૩૨૬૦, ખેરગામ ખાતે ૩૬૫, વડોદરા ખાતે ૩૧૧૫, ખંખાત ખાતે ૩૧૭૫ અને રાજકોટ ખાતે ૩૩૬.

જામે જમશેદ ઓરીસ હસતક ઉદ્યાત્રમાં આવેલાં ત્રણ ક્રમ ઉપયોગી ફંડોમાં સપ્ટેમ્બર ૩૬૦૭ થી આગસ્ટ ૧૯૦૬ સુધીનાં કુલે ૩૫૮૩૮ ભરાયા હતા. એમાં મરહુમ ડા. કે. એન.

બહાદુરજી દેવભાઈ સેનેટરીયમ ફંડમાં કુલે રૂ. ૨૪૦૬૯ ભરાયલા જેમાંની મુખ્ય રકમો :- મરહુમ માતાજીના પુણ્ય માટે રૂ. ૩૫૦, બાઈ ધનબાઈજી તથા શેઠ નવરોજી સોરાબજી મોદીએ મરહુમ માસીજી બાઈ પીરોજબાઈ નશરવાનજી વાહાડયાના ઉકમણામાં ભરેલા રૂ. ૧૦૦, એક જરથોસ્તી રૂ. ૩૫૦, મરહુમ આ. બા. ધનજીશાહ હોરમજી કરાકાની યાદમાં એવણનાં વીધવા બાઈ માણેકબાઈએ રૂ. ૧૦૦, મરહુમ આ. પાલનજી નવરોજી પાવરીના પુણ્ય માટે એવોના વારસોએ રૂ. ૧૦૦, મરહુમ બાઈ જરબાઈ શાપુરજી કાતરકના પુણ્ય માટે મરહુમના માતાજી તથા બાઈઓએ રૂ. ૧૦૦, મારાં અશોની યાદમાં રૂ. ૩૫૦, મરહુમ શેઠ રશતમજી હોરમજી ધડીયાળીની યાદમાં એવણના વીધવા બાઈ આવાબાઈએ રૂ. ૩૫૦, શેઠ એચ. એચ. બાઈસની યાદમાં રૂ. ૧૩૫, સગાની યાદમાં રૂ. ૩૫૦, મરહુમ બેન હીરાબાઈ જહાંગીર ધસનીની યાદમાં રૂ. ૩૫૧, શેઠ જહાંગીર કાવસજી શરાફની યાદમાં રૂ. ૭૫, મરહુમ શેઠ હોરમજી સોરાબજી બાઈલીવાળાની યાદમાં રૂ. ૩૫૦, મરહુમ ડા. રતનશાહ માણેકજી મોદીનાં ઉકમણામાં ભરાયલા રૂ. ૧૦૦, મરહુમ બાઈ બચુબાઈ બેજનજી લાકડાંવાળાની યાદમાં રૂ. ૬૦, મરહુમ ખાવીંદ શેઠ કાવસજી મેરવાનજી શરાફની યાદમાં રૂ. ૩૫૦, શેઠ દીનશાહ સોરાબજી મોદીએ મરહુમ માસી બાઈ પીરોજબાઈ નશરવાનજી વાહાડયાની યાદમાં રૂ. ૩૫૦, લવ તરફથી રૂ. ૧૦૦, સર જહાંગીર કાવસજી જહાંગીર બેરોનેટ થયા તેની ખુલાસીમાં એક બેરબાહે રૂ. ૧૦૦, બાઈ બચુબાઈ બરબેરજી લીંબુવાળાએ પોતાના બાઈ મરહુમ બમનજીનાં પુન માટે રૂ. ૩૫૦, એક જરથોસ્તી બાનુ રૂ. ૩૫૦ અને સેનેટરીયમમાં મુકલી તીજેરીમાંથી રૂ. ૩૩૬-૧૦-૬. એક જરથોસ્તી મહરથે એક હજાર કેનડલ પાવરની બતી મુકવા રૂ. ૧૫૦ આપ્યા હતા. એ ઉપરાંત મરહુમ શેઠ જહાંગીર ડેસાબાઈ બાઈલીવાળાની યાદમાં રૂ. ૩૫૦ આપવામાં આવ્યા હતા કે એનું વયાજ મરહુમના નામથી બહાદુરજી સેનેટરીયમમાં બંધાવેલા બ્લોકમાં રહેતાં ગરીબ દરદીઓ ને ક્વાઈ વતરોએની મદદ માટે વાપરવું.

મરહુમ શેઠ ન. મા. પીટીટ પારસી દીવાનાઓના ફંડમાં કુલે રૂ. ૩૧૫૦૮ ભરાયલા જેમાંની મુખ્ય રકમો :- આ તરફથી રૂ. ૧૦૦, મરહુમ માતાજીના પુણ્ય માટે રૂ. ૩૫૦, બાઈ મેરબાઈ સોરાબજી મોદીએ મરહુમ માસી બાઈ પીરોજબાઈ નશરવાનજી વાહાડયાનાં ઉકમણામાં ભરેલા રૂ. ૩૫૦, બાઈ શુભ બાઈ સોરાબજી દુબાશ રૂ. ૩૫૦, એક જરથોસ્તી રૂ. ૩૫૦, મારા અશોની યાદમાં રૂ. ૩૫૦ અને લવ તરફથી રૂ. ૧૦૦.

અંકબા સેનેટરીયમ ફંડમાં કુલે રૂ. ૩૩૬૧ ભરાયલા, જેમાંની મુખ્ય રકમો :- મરહુમ શેઠ પેસ તનજી સોરાબજી અરેગાટની યાદમાં રૂ. ૨૨૫, મરહુમ ડા. રતનશાહ માણેકજી મોદીનાં ઉકમણામાં ભરાયલા રૂ. ૧૦૦ અને લવ તરફથી રૂ. ૧૦૦.

નામદાર વાઈસરાયે ઉભાં કરેલાં હિંદી દુકાળ નીવારણ ફંડમાં મુંબઈમાં સંઘળી વરણના મળી કુલે રૂ. ૩૪૩૭૧૦ ભરાયા હતા, તેમાં પારસીઓની નીચલી મુખ્ય રકમો હતી :- શેઠ દી. જે. તાતા રૂ. ૨૦૦૦, શેઠ અમનજી દીનશાહ પીટીટ રૂ. ૧૦૦૦, સર જમશેદજી જીજીભાઈ બારોનેટ રૂ. ૫૦૦, આ. શેઠ નવરોજી પેસ્ટનજી વકીલ રૂ. ૫૦૦, શેઠો ખુજેસ્તા ખરશેદજીની કું. રૂ. ૩૧૦૧, શેઠો દી. બી. લામ ની કું. રૂ. ૩૧૦૧, શેઠ આર. ડી. શેઠના રૂ. ૧૦૦, શેઠો મેરવાનજી એનડ સનસ રૂ. ૨૦૦, બાઈ ખરશેદ બાઈ શાપુરજી જીવાળીની યાદમાં રૂ. ૧૦૦, શેઠો મેરવાનજી અને હોરમજી કામા રૂ. ૫૦૦, આ. સર શીરોજીશાહ મેરવાનજી મહેતા રૂ. ૨૦૦, શેઠ બાપુજી સોરાબજી પટેલ રૂ. ૩૩૦૦, શેઠો મેરવાનજી જોક્ળ દાસની કંપની રૂ. ૧૦૦૦, શેઠો સોરાબજી અને કાવસજી દાદાબાઈ દુબાશ રૂ. ૫૦૦, શેઠ એચ. પી. અરેગાટ રૂ. ૨૦૦, શેઠ ડી. એ. બહાદુરજી રૂ. ૧૦૦, એક પારસી રૂ. ૨૦૦, શેઠ શાપુરજી બી. ભર્યા રૂ. ૫૦૦, શેઠ એદલજી દીનશાહ રૂ. ૨૫૧, શેઠ જહાંગીર એચ. કોઠારી રૂ. ૧૨૫, શેઠો નશરવાનજીની કંપની રૂ. ૧૦૦ અને બાકીના પરચુટણ ભરાયલા મળી પારસીઓના કુલે રૂ. ૩૮૫૮૧ ભરાયા હતા. એ ઉપરાંત શેઠો એન. એચ. પાટકે રૂ. ૧૦૦, અને દીનશાહ એદલજી વાયજાએ રૂ. ૫૦ બારોબાર કલકત્તા ખાતે એજ ફંડમાં મોકલ્યા હતા.

પારસી સંકટ નીવારણ ફંડમાં આ વરસે કુલે રૂ. ૩૩૬૮૫ ભરાયા હતા તેમાં નીચલી મુખ્ય રકમો હતી :- મરહુમ બાઈ દીનબાઈ તે સોરાબજી ખરશેદજી નરીમાનનાં ઘણીયાણીનાં પુન માટે મરહુમના ખાવીંદ, માતાજી અને મમાઈએ મલી રૂ. ૧૦૦, બાઈ સુનાબાઈ મીનોએહેર વકીલ રૂ. ૧૦૦, એક જરથોસ્તીએ અશો રવાનની યાદમાં રૂ. ૧૦૦, મરહુમ બાઈ ખરશેદબાઈ નવરોજી રેડીમનીની યાદમાં રૂ. ૨૦૦, મરહુમ શેઠ રશતમજી હોરમજી ધડીયાળીનાં પુણ્ય માટે એવણના વીધવા બાઈ આવાબાઈ તથા બેશીઓએ રૂ. ૧૦૦, A Parsee Mason રૂ. ૧૦૦, શેઠ નવરોજી શા. શા.

ખંઝાલીએ પોતાના માતાજી બચુબાઈના ઉમણામાં મરનારની પુણમાંથી રૂ.૧૦૦ અને શેઠ દીનશાહ સોરાબજી મોદીએ પોતાના માસી બાઈ પીરોજબાઈ નશરવાનજી વાહાડયાના પુણ માટે રૂ.૬૦૦.

નવસારી ખાતે ગરીબ જરથોસતીઓને મદદ માટે સથાપવામાં આવેલાં નોશરવાન અદલ ફંડમાં શેઠ મનચેરજી ફરામજી ખાન રૂ.૨૫, બાઈ શીરીનબાઈ મનચેરજી ખાન રૂ.૨૫, બહે ખોદા રૂ.૧૦૦, શેઠો ફરામજી તથા હીરજીબાઈ મનચેરજી ખુમલાખાઉએ પોતાના માતાજી બાઈ રતનબાઈ ના પુણ માટે રૂ.૧૦૧ અને પરચુટણ બરાયલા મલી કુલે રૂ.૩૭૯ બરાયા હતા તેમાંથી નવસારીના ગરીબ જરથોસતીઓને અનાજ વહેંચી આપવામાં આવ્યો હતો.

પુણા ખાતે ગરીબ જરથોસતીઓ તથા વીધ્યારથીઓને મદદ કરવા માટે ઉભાં કીધેલાં ફંડમાં આ વરસે કુલે રૂ.૧૨૫૬ બરાયા હતા. આ ફંડ માટે વીક્ટોરીયા નાટક મંડળીના માલેક શેઠ ખરશે દજી મેરવાનજી બાલીવાળાએ ગયા નવેમ્બર માસમાં એક ખેલ કરી તેની બરધી આવક આપી હતી.

મુંબઈમાં ગયા જુલાઈ મહીનામાં પડેલી હડતાલ દરમિયાન શેઠ મુળજી જેઠા મારકીટ પાસે થયેલાં રમખાણુ વેળાએ મારયા ગયલા તથા અશકત થયલાઓના કુટુંબીઓને મદદ કરવા ઉભાં કરેલાં ફંડમાં પારસીઓ તરફથી રૂ.૫૫૫ પચાસ બરાયા હતા.

કોલાબા ખાતેના મેસરસ કે. એમ. હીરા માણેકની કંપની હસતકમા બોમબે કોટન પ્રેસમાં તા. ૨ જી નવેમ્બરે સવારના અગીયાર ને સુમારે બચંકર આગ લાગવાથી એ પ્રેસના ચીફ એનજીનીયર શેઠ પેસતનજી જમશેદજી ગોરા અને એસીસ્ટન્ટ એનજીનીયર શેઠ ધનજીશાહ નશરવાનજી કરંજીઆએ પોતાના પરેસનો ખુમબો ચાલુ કરી ધણી બાહાદુરીથી આગ ઉપર પાણી નાંખ્યું હતું. પણ આગ તો જબરા શોલાઓ સાથે વધવાથીજ અને શેઠ પેસતનજી ધુમાડાથી ગુગલાઈ જવાથી બારીએથી બહાર સળુના બલતા ઢગ આગલ કુંડકો મારીયો હતો. હયા એવળુ સખત રીતે દાજી જવાથી તેજ જગા ઉપર મરણ પામ્યા હતા. શેઠ પેસતનજી ૪૩ વરસની વયના તેમજ શેઠ ધનજીશાહ કરંજીઆ ૨૮ વરસની વયના બર જવાન પુરૂષો હતા. વળી શેઠ ધનજીશાહ બી એ આગમાં બલી મરણ પામ્યા હતા. પણ મરહુમની લાસ ધણીબી સોધ ખોલ કરવા છતા આગ લાગી તે દીને નહીં મલતા છેક ચોઠે દીને બપોરના હાથ લાગવાથી મરહુમના રવાનને છેક પાંચમે દીને અવલમંજલ પોહચાડવામાં આવ્યું હતું. આ આગમાં મરણ પામેલા મરહુમ શેઠ પેસતનજી ગોરાના કુટુંબના નીબાવ માટે શેઠો હીરામાણેકની કંપની તરફથી ઉઘાડવામાં આવેલાં ફંડમાં કુલે રૂ.૨૦૦૧૨ બરાયા હતા તેમાં નીચલી મુખ્ય રકમો હતી:—બાઈ હીરાંબાઈ જમશેદજી પીટીટ રૂ.૧૦૦, બાઈ મેહરબાઈ અરદેશર શેઠના રૂ.૪૫, બાઈ ડોશીબાઈ પીરોજશાહ મરઝખાન તથા છોકરાંઓ રૂ.૨૫૦, શેઠ રઝતખજી માણેકજી હીરામાણેક રૂ.૧૫૦, શેઠ પીરોજશા મેરવાનજી મરઝખાન રૂ.૫૦૦, શેઠ દાદી લીમજી બાહલીબોઈ રૂ.૧૦૦, શેઠ દાદીબા મહેરવાનજી દલાલ રૂ.૫૦૦, ધી પારસી બોટીંગ કલબ રૂ.૨૦૦, શેઠ માણેકજી કાવસજી પીટીટ રૂ.૧૫૦, શેઠ નવરોજી માણેકજી વાડીઆ સી. આઈ. ઇ. રૂ.૧૦૦, શેઠ દોરાબજી જમશેદજી તાતા રૂ.૧૦૦, ડા. બેજનજી દાદાબાઈ કાપડીયા રૂ.૧૦૦, બાઈ કુંવરબાઈ રતનજી બમનજી રૂ.૧૦૧, શેઠ હોરમજી સોરાબજી બાહલીવાળાની યાદમાં રૂ.૧૨૫, મરહુમ શેઠ બરજે રજી મે. રીપોર્ટરના છોકરાઓ રૂ.૧૦૧, બાઈ હીરાંબાઈ ફરામજી પીટીટ રૂ.૧૦૦, શેઠો હોરમજી તથા મેરવાનજી મનચેરજી કામા રૂ.૧૦૦, શેઠો દાદાબાઈ હોરમજીની કંપની રૂ.૧૦૦, એક પારસી રૂ.૪૦૧, શેઠ અરદેશર હોરમારજી વહાડીઆના એરીટી ૫૩માંથી રૂ.૨૫૦, બાઈ સુનાબાઈ મીનોચેર વકીલ રૂ.૧૦૦, શેઠ ફકીરજી એદલજી બરયા રૂ.૧૦૦, A Sympathiser રૂ.૨૦૦, શેઠ બમનજી દીનશાહ પીટીટ અને બાઈ ગુલબાઈ બમનજી પીટીટ રૂ.૧૦૦, શેઠ શાપુરજી બરજેરજી બરયા રૂ.૧૦૦, શેઠ રતનજી જમશેદજી તાતા અને બાઈ નવજીબાઈ રતનજી તાતા રૂ.૧૦૦, મરહુમનાં ખેસીઓ (કલકત્તા) રૂ.૨૧૫, શેઠ ડી. કુ. પડોલ રૂ.૧૦૦, ડા. બરજેરજી બેરામજી રૂ.૧૦૦, શેઠો પી. એ. હોરમજીની કંપની રૂ.૧૫૦, સોશીઅલ એમેચ્યુઅર કલબ કરેલા નાટકની આવકમાંથી રૂ.૧૦૧, શેઠ મેરવાનજી ફરદુનજી મરઝખાન રૂ.૧૦૦, બોમબે કોટન પ્રેસના બાગીદારો રૂ.૨૦૦૦, બાઈ સીરીનબાઈ દોરાબજી પદમજીએ પોતાના મરહુમ ધણીની તથાએતે રૂ.૩૦૦, ઓ. સરદાર નવરોજી પદમજી રૂ.૧૦૦, એક પારસી ગ્રહસથે રૂ.૧૦૦, શેઠો જામાસજી અને માણેકજી રૂ.૧૦૧, શેઠ જમશેદજી કાવસજી તાડીવાળા રૂ.૧૨૫, બા. બા. મનચેરજી કાવસજી મરઝખાન અને બાઈ ગુલબાઈ રૂ.૧૦૦ અને પરચુટણ બરાયલા મલી પારસીઓના રૂ.૧૮૦૦૦ બરાયા હતા.

થરનીશહ નજીકની સરકારી પટાવાળાઓની ઓવણીમાં ગયા ત્રે માસમાં લાગેલી આગથી નીરાધાર થઈ પડેલાંઓને મદદ કરવા ઉધાડેલાં ફંડમાં પારસીઓમાં શેઠો હોરમજી સોરાબજી એનડ સનસ ૩૧૦૦, એક પારસી ૩૨૦, આં સર શીરોઝશાહ મેરવાનજી મહેતા ૩૫૦, શેઠો ફરામજી કાવ સજી કુપરની કંપની ૩૧૦૦ અને પરચુટણ બરાયલા મળી ૩૩૪૦ બરાયા હતા.

લુણાવાડા ખાતે લાગેલી બમંકર આગથી પાયમાલ થયેલાંઓને મદદ આપવા માટે ઉધાડવા માં આવેલાં ફંડમાં શેઠ હોરમજી જમશેદજી જીનવાળાએ ૩૨૦૧ આપ્યા હતા.

શેઠ કાવસજી દીનશાહ એનજીનીયરની માલેકી હેઠળ ચાલતી પારસી શ્રીટેનીઆ નાટક કંપ નીનું સરવસવ ભર્ય ખાતે તા. ૧૬ મી ફેબ્રુવારીની રાતે ગોવીંદ ભુવન થીએટરમાં લાગેલી આગ માં બળી જવાથી ત્યાં એક ફંડ ઉભું કરવામાં આવ્યું હતું, તેમાં લગભગ રૂપ્યા બે હજાર બરાયા હતા જેમાં ૩૧૧૦૦નો મુખ્ય ફાળો પારસીઓ તરફનો હતો. આ ફંડમાં બરાયલા રૂપ્યાની પચ્સ શેઠ કાવસજીને તા. ૧ લી મારચે નાણા બરનારાઓની સભા બરીને આપવામાં આવી હતી.

ચીખલી ખાતે ગયા જાનેવારીમાં લાગેલી બયાનક આગ વખતે મી. મનચેરજી દાદાભાઈનું સરવસવ બળી જઈ તદ્દન નીરાધાર હાલતમાં તેવળુને લાલ્લી મિલકત હતા. તે માટે ઉધાડવામાં આવેલાં ફંડમાં લગભગ હજાર રૂપીયા બરાયા હતા, તેમાં મુખ્ય મદદ વલસાડના જાણીતા શેઠ કાવસજી ધનજીરાની હતી. એ નીરાધાર કુટુંબને એક ઘર વેચાતું હાલ આપવામાં આવ્યું છે.

સુરત ખાતે તા. ૧૬ મી એપ્રિલે લાગેલી આગમાં તારાજી થયેલા ગરીબ ખત્રીઓ અને ધાંચી ઓને મુબંધના પારસી મહસયે ઓઓને અકેક ધાધરો અને મોઢણું તેમજ મરદોને ધોતીઆં અને વાસણો, તથા શેઠ નવરોજી મેરવાનજી સરકાવાળાએ ૩૩૦૦ની કીમતના વાસણો અને શેઠ કાવસજી ધનજીભાઈ ધનજીરાનાએ ૩૫૦ વેહેંચી આપ્યા હતા.

ઉદવાડાના આતશખેહેરામમાં માચી ચહડાવવાના સમયમાં ઉઠેલી ખટપટ દરમિયાન મોખેદ હોર મસજી કાવસજી સીધવાને પડેલા માર ઉપરથી એક મુકદમો મુબંધની હાઈકોર્ટ સુધી ચાલ્યો હતો તેમાં મોખેદ હોરમસજીને થયેલા ખરચ માટે તેવળુને મદદ કરવાને મોમખાસાના પારસીઓએ ૩૨૨, હાંગકાંગના જરયોસ્તીઓએ ૩૬૮, મુબંધમાં બરાયલા ૩૫૦૦ મલી લગભગ રૂપ્યા સાતસો બરાયા હતા.

અંબોધ તથા સંસાર સુધારાની જીબીલી ફંડમાં સઘળી વરણુના મલી કુલે ૩૫૨૨૮૧ બરાયા હતા તેમાં પારસીઓની નીચલી મુખ્ય રકમો હતી :- શેઠ શાપુરજી બી. ભર્યા ૩૧૦૧, શેઠ દીન શાહ હી. મામેગામવાળા ૩૫૧, શેઠ જહાંગીર બમનજી પીટીટ ૩૫૦, શેઠ દીનશાહ પે. બાયા ૩૫૦, શેઠ દારાશાહ રતનજી ચીચગર ૩૫૦, શેઠ ફરદુનજી કુંવરજી તારાપોરવાળા ૩૨૫, એક પારસી કુટુંબ ૩૨૫, શેઠ હોરમજી અરદેશર વાહાડયા ૩૨૦૦, મીસીસ દોરાબ જે. તાતા ૩૧૫૦, સર જહાંગીર કાવસજી ૩૧૦૦, શેઠો હોરમજી અને મેરવાનજી કામા ૩૫૦, શેઠ મનચેરજી મે. ખરેગાટ ૩૫૦, શેઠ શીરોઝશાહ મે. મરઝબાન ૩૫૦, મીસીસ ધનજીભાઈ બમનજી પીટીટ ૩૫૦, શેઠ હોરમજી માલુક જી બીમડીવાલા ૩૫૦, સર જમશેદજી જીજીભાઈ બારોનેટ ૩૩૦, સરદાર દાવર કેમશર એલ્લજી મોદી ૩૩૦, શેઠ દાદી લીમજી ત્રસત ફંડમાંથી ૩૨૫, એક જરયોસ્તી ૩૨૫, બાઈ મીડીબાઈ ખુર શેદજી તારાપોરવાળા ૩૨૫, શેઠ શીરોઝ હોશમ દસતુર ૩૨૫, શેઠ રસતમજી પં. કુકા ૩૨૫ અને બાકીની પરચુટણ રકમો મળી પારસીઓના લગભગ રૂપ્યા બે હજાર બરાયા હતા.

સર ભોરેનસ જેનકીનસ મેમોરીઅલ ફંડમાં સઘળી વરણુના મળી કુલે ૩૨૭૫૨૦ બરાયા હતા તેમાં પારસીઓની નીચલી મુખ્ય રકમો હતી :- શેઠ ડી. જે. તાતા ૩૨૦૦૦, શેઠ આર. જે. તાતા ૩૨૦૦૦, સર જહાંગીર કાવસજી ૩૧૦૦૦, શેઠ બમનજી દીનશાહ પીટીટ ૩૧૦૦૦, સર દીન શાહ માલુકજી પીટીટ બેરોનેટ ૩૫૦૦, શેઠ આર. ડી. તાતા ૩૫૦૦, મેશરસ વાડીઆ ગાંધીની કં. ૩૩૫૦, ઓનરેબલ મી. જમ્સડીસ ડી. ડી. દાવર ૩૩૦૦, શેઠ રસતમ કે. આર. કામા, હોરમસજી એન. વકીલ, જે. પી. દસતુર અને ફરામરોઝ એચ. વકીલ ૩૩૦૦, ઓનરેબલ સર પી. એમ. મેહેતા ૩૨૫૦, શેઠ એચ. એ. વાડીઆ ૩૨૫૦, મેશરસ નાનુ હોરમસજીની કંપની ૩૨૦૦, શેઠ એલ. એન. બનાજી ૩૨૦૦, શેઠ આર. ડી. શેઠના ૩૨૦૦, શેઠો એચ. અને એમ. એમ. કામા ૩૧૫૦, શેઠો અરદેશર હોરમસજી દીનશાહની કંપની ૩૧૫૦, શેઠ પી. જે. પાંદશાહ ૩૧૫૦, સર જમશેદજી જીજીભાઈ બેરોનેટ ૩૧૦૦, શેઠ જલભાઈ અરદેશર શેઠ ૩૩૦૦, શેઠ સી. એન. વા ડીઆ ૩૨૫૦, શેઠ એન. એન. વાડીઆ ૩૨૫૦, શેઠ જહાંગીર બમનજી પીટીટ ૩૧૦૦, શેઠો પેસ તનજી રસ્તીમ કાલાહ અને કંપની ૩૧૦૦, ઓનોનીમસ (શેઠ એન. એન. સાહેર) ૩૧૦૦, શેઠ

હોરમજદ્યાર સીં કાયાજી રૂ૧૦૦, શેકો મુદલા એનડ મુદલા રૂ૩૦૦, અને પરચુટણ રૂ૨૦૦ મળી પારસીઓના રૂ૧૨૪૩૬ ભરાયા હતા.

ખાં બાં બમનજી બેરામજી પટેલની યાદગારીના ફંડમાં ભરાયલાગયા વરસના ધનતેખાખમાં છપાયલા કુલે રૂ૭૮૮૮-૧૩-૪ ઉપરાંત આ વરસમાં ડાં એદલજી માણેકજી મોદીના રૂ૩૦ અને પરચુટણ રૂ૨૦૦ મળી રૂ૮૦૫૧-૧૩-૪ ભરાયા હતા. આ ફંડમાં નાણું ભરનારાઓએ તાં ૯ મી જુલાઈ ૧૯૦૭ ની સભામાં એ ફંડની રકમ ધી ઝોરાસ્ત્રીયન બીલ્ડીંગ એસોસીએશનને ચોક્કસ શરતોએ આપવા માટે ઠરાવ કર્યો હતો. પણ આ બીલ્ડીંગ સોસાયટીએ તે ચોક્કસ શરતોએ રૂપ્યા લેવાની ના પાડવા થી નાણા ભરનારાઓની બીજી સભા તાં ૭ મી આક્ટોબર ૧૯૦૭ ને દીને બાદ બીજાછજી બંગાળી ની કન્યાશાળાના મકાનમાં પાછી મળી હતી તે વખતે નીચલો ઠરાવ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો:- આ ફંડમાં ભરાયલા કુલે રૂપ્યાની રકમ પારસી પંચાયતના ફંડના ત્રસ્ટી સાહેબોને સવાધીન કરવી કે એ રકમ ખાં બાં બહમનજી બેહરામજી પટેલની યાદગારી રાખવાનું ફંડ એવે નામનું ખાતું પાડી તેનું વયાજ નીચે પ્રમાણે વાપરવું. જ્યાં સુધી ખાં બાં બહમનજી પારસી પ્રકાશ પોતે ચલાવવાને શક્તીવાન હોય ત્યાં સુધી તે બાજ એકઠું થયા દેવું. સાર બાદ વયાજમાંથી એ ઉપયોગી કામ એમની યાદગારી જળવાઈ રહે એવી રીતે ચાલુ રાખવાની ગોઠવણ કરવી. તે કામ કરાવવા ઉપરાંત વયાજનો વધારો રહે તેમાંથી પારસીઓની તવારીખને લગતાં પુસ્તકો પ્રગટ કરાવવાની ગોઠવણ કરવી. એ કામો દર પાંચ વરસ સુધીમાં કરાવવાં.

દસ્તુર હોશંગ મેમોરીયલ વોલ્યુમના ફંડમાં બચ્ચે રૂ૨ અહુરમજદની મંડળી તરફથી રૂ૨૦૦, શેક ધનજીભાઈ એમ. ડી. જીજીભાઈ રૂ ૧૦ અને શેક હોરમજી એદલજી સોપારીવાલા રૂ ૫ મલી રૂ ૨૧૫ ભરાયા હતા.

મરહુમ માજીસત્રેટ મીં કરસનદાસ છબીલદાસની યાદગારી જળવવાના ફંડના લાંબાં અંરથે મીં ફરામજી અપુવાળી પારસી નાટક મંડળી તરફથી તાં ૨૪ મી ફેબ્રુવારીની રાતે ઝેરી સાંપનો નાટક કરવામાં આવ્યો હતો જે વેળા મુબઈના બારના મંમબરો, માજીસત્રેટો, જડબે વગેરે હાજર થયા હતા. વડા માજીસત્રેટે બાશણ કરતાં મરહુમના ગુણોનું વરણન કરી મીં ફરામજીનો આભાર માન્યો હતો. આ નાટકની થયલી લગભગ રૂ૧૫૦૦ ની આવક આ ફંડમાં આપવામાં આવી હતી.

ઉઠમણાનું ધરમખાતુ.

ગયે વરસે જે જે મરનાર જરથોસ્તીઓનાં ઉઠમણામાં તેમનાં પુણ્ય માટે ધરમખાતે રૂકમો ભરાઈ છે તેની વીગત:-

રૂપીઆ.	રોજ-માહ.
૫૯ શેક હોરમજી જીવજીજી વાહાડયા (બીબીમોરા)..	... ૧-૧
૭૧ બાઈ ડોશીબાઈ જહાંગીરશાહ બગત (બીબીમોરા).	... ૧-૧
(ક) ૧૫૦૦ બાઈ દીનબાઈ તે ડાં સોરાબ અરશેદજી નરીમાનનાં ધણીઆણી.	... ૧૧-૧
૧૨૩ શેક જહાંગીરશાહ પેસતનજી બગત (બીબીમોરા)	... ૧૨-૧
૯૦ શેક એદલજી મેરવાનજી મોઘરેલીઆ..	... ૧૮-૧
(ખ) ૨૧૦૧૧ બાઈ માણેકબાઈ તે મરહુમ શેક નસરવાનજી સોરાબજી બીનાઈનાં વીધવા (સીકંદરાબાદ)...	... ૨૦-૧
૮૬ શેક એદલજી હોરમજી લોતીઆ (બીબીમોરા)	... ૨૦-૧
(ગ) ૪૫૬૫૦૦ બાઈ સાહેબ આવાંબાઈ ફરામજી દીનશાહ પીટીટ	... ૨૧-૧
૩૧ શેક હાદાબાઈ કુવરજી બગત (બીબીમોરા)	... ૨૩-૧
૩૦ મરહુમ બાઈ હીરાબાઈ જમશેદજી દારૂવાલા (મરૂચ).	... ૨૪-૧
૩૦૦ ડાહર શેક ફરામજી જમશેદજી વસંધગરા (હાંમકેંગ)	... ૨૫-૧
૫૩૫ બાઈ જહજી માણેકજી પાલનજી દાણુ (નવસારી)	... ૨૬-૧
૧૦૬ શેક રૂસતમજી હાદાબાઈ મુતરીયા	... ૨૦-૨
૧૦૩ બાઈ નવાબબાઈ તે મરહુમ આં દીનશાજી મેરવાનજી દેશાઈનાં વીધવા (નવસારી)	... ૧૫-૨

(ક)	૧૧૦૮	શ્રીક જમશેદજી રતનજી દુબાશ ૧૨- ૧
(ચ)	૧૬૫૦	ડાં ધનજીશાહ જમશેદજી યેરામજી (ભાવનગર) ૧૩- ૩
	૬૬૨	બાઈ સુનાબાઈ તે શ્રીક નવરોજી રૂસ્તમજી બગવાવાલા સનતોકનાં ધણી આણી (કરંજ) ૧૬- ૩
	૭૨૫	બાઈ રતનબાઈ તે ડાં જમશેદજી યેરામજી વીમાદભાભનાં બેટી (નવસારી) ... ૧૭- ૩
	૬૮	શ્રીક પીરોશાહ જમશેદજી તાંતરા (નવસારી) ૨૧- ૩
	૨૭૮	બાઈ રતનબાઈ તે શ્રીક નથરવાનજી દાદાબાઈ સોપકીપરનાં ધણીઆણી (સુરત) ૨૩- ૩
	૧૭૮	શ્રીક બીમજીબાઈ ફરામજી રાંડેભીઆ-૩ વાલા (રાંદેર) ૩- ૪
	૨૧૩	બાઈ આવાબાઈ દારાશાહ ગાંધી (બરૂચ) ૭- ૪
(છ)	૩૫૦૮	શ્રીક ડોસાબાઈ અરશેદજી ગાંધી (રાજકોટ) ૧૩- ૪
(જ)	૫૭૦૦	બાઈ શીરીનબાઈ તે મરહુમ આં આં સરદાર દોરાબજી પદમજીનાં ધણીઆણી (પુણા) ૧૩- ૪
	૩૩૬	શ્રીક નવરોજી સોરાબજી ખરાશ ૧૬- ૪
(ઝ)	૧૨૩૩	શ્રીક પીરોશાહ પેસતનજી બાબ (નીમચ) ૨૧- ૪
	૩૫૦	શ્રીક માણિકજી બરજેરજી બતીવાલા ૨૫- ૪
(ઠ)	૨૬૬૬૭	શ્રીક અરદેશર રૂસ્તમજી બીંબુવાલા ૨૭- ૪
	૧૦૬	શ્રીક કેપશર ધનજીશાહ શાહના (બરૂચ) ૨૯- ૪
(ડ)	૮૨૦૧	બાઈ ડોશીબાઈ ધનજીશાહ જમશેદજી (પુણા) ૩૦- ૪
	૩૦૭	બાઈ જરબાઈ તે શ્રીક ધનજીશાહ દીનજી ગાંધીનાં ધણીઆણી (બરૂચ) ... ૩૦- ૪
	૪૧૫	શ્રીક ફરામજી કુવરજી મોદી (કરાંચી) ૬- ૫
	૨૦૨	આં બીઆજી શાપુરજી બાટલા (પુણા) ૬- ૫
(ડ)	૧૬૩૬	બાઈ મેરબાઈ જહાંગીર ડોસાબાઈ મીનવાળા (પુણા) ૮- ૫
	૩૨૨	શ્રીક હોરમજી મેહરનોસજી વજીરદાર (નવસારી) ૧૦- ૫
	૪૭	શ્રીક દાદાબાઈ બીમજી વાહાડયા (બીલીમોરા) ૧૦- ૫
(ઢ)	૨૬૦૦	શ્રીક રતનજી નવરોજી મીનવાળા (કલકત્તા) ૧૬- ૫
	૧૪	શ્રીક જમશેદજી હીરજીબાઈ કબાવાળા (બરૂચ) ૧૭- ૫
	૧૦૦	શ્રીક નથરવાનજી અરશેદજી રાંદેભીઆ (સુરત) ૧૮- ૫
	૧૦૦	શ્રીક દાદાબાઈ કીકાજી દાદરેવાલા (દમણ) ૨૩- ૫
	૨૬૨	શ્રીક પેસતનજી યેરામજી ભુરી ૨૪- ૫
	૫૬	બાઈ સુનાબાઈ સોરાબજી ફકીરજી (બરૂચ) ૨૫- ૫
(ઘ)	૨૬૦૪૦	શ્રીક યેરામજી નવરોજી ઝવેરી (કાનપોર) ૧- ૬
	૧૦૬	બાઈ મેરબાઈ બીઆજી બગત (બીલીમોરા) ૪- ૬
	૨૫	શ્રીક બરજેરજી નવરોજી એદભકાંકા ૬- ૬
	૩૪૬	શ્રીક નવરોજી પેસતનજી મોવડાવાલા બરૂચા ૬- ૬
	૨૮	બાઈ પીરોજબાઈ ફકીરજી વાહાડયા (બીલીમોરા) ૬- ૬
	૧૧૬	બાઈ દીનબાઈ તે શ્રીક અરદેશર જીવજી હમાવાળાના વીધવા (બરૂચ) ... ૬- ૬
	૮૨૨	બાઈ રતનબાઈ ધનજીશાહ નાણાંવતી ૧૧- ૬
	૩૫	અરવડ દોરાબજી દાદાબાઈ દુરૂમ (સુરત) ૧૩- ૬
(ત)	૨૧૭૩	શ્રીક માણિકજી નથરવાનજી યાદેર (સુરત) ૧૫- ૬
	૨૬૪	બાઈ વીજરબાઈ તે શ્રીક યેરામજી રૂસ્તમજી તલાતીનાં ધણીઆણી (નવસારી) ૨૩- ૬
(થ)	૨૫૪૦	શ્રીક ઉકરજી બીઆજી અમલસાડવાલા (માંડવી) ૨૬- ૬
	૧૦૦	શ્રીક હોરમજી જમશેદજી ગોઢાવાડીવાલા (માંડવી) ૩૦- ૬
	૭૦	આં રૂસ્તમજી દાદાબાઈ કનવાલા ૩૦- ૬
	૨૫	બાઈ માણિકજી પેસતનજી વાહાડયા (બીલીમોરા) ૨- ૭
(દ)	૫૨૩૨	શ્રીક ડોસાબાઈ જમશેદજી દારવાલા (બરૂચ) ૪- ૭
(ધ)	૩૧૨૫	શ્રીક યેરામજી રૂસ્તમજી મેહતા (કલકત્તા) ૬- ૭
(ન)	૨૦૩૦	ડાં રતનજી માણિકજી મોદી ૧૧- ૭
	૮૦૦	શ્રીક રૂસ્તમજી માણિકજી ધજેર ૧૧- ૭
	૯૩	શ્રીક માણિકજી એદભજી (બીલીમોરા) ૧૧- ૭
(પ)	૪૫૦૦	(એક વજીર) બાઈ રતનબાઈ તે મરહુમ શ્રીક રતનજી પેસતનજી વકીલનાં વીધવા (સુરત) ૨૦- ૭
(ફ)	૪૧૫૫	શ્રીક નાનાબાઈ યેરામજી ડાકટર (ભાવનગર) ૨૫- ૭
	૩૧	બાઈ ધનબાઈ એદભજી ધતાબીયા (બીલીમોરા) ૨૫- ૭
	૫૧	બાઈ કુવરબાઈ દોરાબજી ગાંધી (બરૂચ) ૨૬- ૭

	૨૦૫	શેઠ દીનશાહ ફરામજી ગોહીવાલા	૨૬- ૭
	૮૦	શેઠ શાપુરજી નાનાભાઈ ફોજદાર (અંકલેસ્વર)	૬- ૮
	૫૬	બાઈ માણેકબાઈ તે શેઠ જીજીભાઈ બરજોરજી દેશાઈનાં વીધવા (નવસારી)	૬- ૮
(બ)	૪૧૫૧	સરદાર ખાં બાં દસ્તુર હોશંગ જમાલજી જમાલખાણાનાં (પુણી)	૧૩- ૮
	૨૫	બાઈ ગુલબાઈ સૌરાખજી પટેલ (ભરૂચ)	૧૩- ૮
	૧૫	બાઈ મેરબાઈ તે શેઠ એદલજી જીવનજી હાંસોદીયાનાં ધણીયાણી (ભરૂચ)	૧૬- ૮
	૧૦૬	બાઈ સુનાબાઈ એદલજી (બીલીમોરા)	૧૬- ૮
	૨૨૧	બાઈ હોશીબાઈ બમનજી મોદી (બીલીમોરા)	૧૬- ૮
(બ)	૧૬૦૦૦	શેઠ ફરામજી રૂસતમજી કામા	૨૨- ૮
	૧૬૧	ડાં સૌરાખજી હોરાખજી દસતુર કામદીન (ભરૂચ)	૨૨- ૮
	૫૬૧	શેઠ અરદેશર બરજોરજી રખારી	૬- ૬
	૪૧૭	શેઠ ફીરોજશાહ ફરામજી રૂસતમજી જોશી	૧૦- ૬
	૮૨	બાઈ સુનાબાઈ તે શેઠ ફરદુનજી હોશાબાઈ કાપડવાળાનાં દીકરી (ભરૂચ)	૧૧- ૬
(મ)	૩૧૪૫	શેઠ હોશાબાઈ દાદાબાઈ આલખલેસ	૧૪- ૬
(ય)	૨૬૦૦	શેઠ જમશેદજી એદલજી બાઈસ (બેલગામ)	૧૪- ૬
	૩૦	બાઈ સીરીનબાઈ તે શેઠ શાપુરજી બમનજી હાંસોદીયાની દીકરી (અંકલેસ્વર)	૧૪- ૬
	૮૫	શેઠ માણેકજી દાદાબાઈ (વડોદરા)	૩૦- ૬
	૧૭૫	બાઈ દીનબાઈ પેસતનજી કડવાળા (સુરત)	૩-૧૦
	૬૪	શેઠ દાદાબાઈ કાવજી દીનશાહ વાહાડયા	૪-૧૦
(ર)	૧૭૩૧	બાઈ દીનબાઈ તે ડાં કાવજી હોરમજી બીલીમોરાનાં ધણીઆણી	૪-૧૦
	૧૩૦	બાઈ ધનબાઈ બમનજી પોંહોંચખાનાવાલા	૬-૧૦
	૨૧	શેઠ ધનજીભાઈ અરશેદજી તતરીયા (બીલીમોરા)	૭-૧૦
(લ)	૩૨૫૦૩	સર જમશેદજી જીજીભાઈ (ચોથા) બેરોનેટ	૮-૧૦
	૭૩૨	બાઈ જરબાઈ તે ડાં દીનશાહ હોરાખજીનાં ધણીખાણી	૮-૧૦
	૧૭૫	શેઠ નશરવાનજી ઉકરજી મેહેનતી માસ્તર (સુરત)	૧૩-૧૦
	૨૨૭	બાઈ પીરોજબાઈ દારાશાહ મારસજી (અંકલેસ્વર)	૧૩-૧૦
	૧૦૬	શેઠ પેસતનજી મનચેરજી ખારીયા (બીલીમોરા)	૧૭-૧૦
	૨૦૧	બાઈ અરશેદબાઈ બેહરામજી એંટી (સુરત)	૩-૧૧
	૪૭	શેઠ ફરામજી શાપુરજી વાહાડયા (બીલીમોરા)	૭-૧૧
	૩૦૦	શેઠ રતનજી શાપુરજી જળદર (મણુદેવી)	૧૧-૧૧
(વ)	૩૮૪૨	શેઠ રતનજી ફરામજી દાણુ (નવસારી)	૧૮-૧૧
	૨૧૦	શેઠ જાંગીરજી હોશાબાઈ હસનતોપાળના (સુરત)	૧૮-૧૧
(શ)	૩૨૩૧	શેઠ હોરમજી એદલજી કાસદ (નવસારી)	૨૬-૧૧
(ધ)	૧૧૫૧	શેઠ કાવજી મનચેરજી પાવરી (નવસારી)	૮-૧૨
(સ)	૬૨૨૨	બાઈ કુવરબાઈ તે ખાં સાં ફરામજી કાવજીનાં ધણીઆણી (વડોદરા)	૧૬-૧૨
(હ)	૧૮૪૩	ખાં બાં બમનજી બેરામજી પટેલ	ગાથા ૨ જો
(ળ)	૧૧૧૫	બાઈ વીરબાઈ તે શેઠ બમનશાહ પેસતનજી હુંગાજીનાં વીધવા (ભરૂચ) ગાથા ૪ જો	

૬૭૨૬૭૮ કુલે રૂપયા.

આ છ લાખ તોતેર હજારની રકમ ઉપરાંત (૫) વાલી નોટમાં જણાવવા મુજબનો એક વજીફો જેની સુમારે કીમત રૂપા દોઢ હજાર અને અક્ષરવાળી નોટોની હેકે બીજી પરચુટજી રકમોમા આગલા શાલમાં ગુજરેલા મરહુમોના પુણુ માટે આ વરસે નવી અપાયલી રકમ લગભગ રૂપયા સાડા છ હજારની છે, એ મલીને મરહુમોના પુન માટેની આ વરસની રકમ લગભગ છ લાખ એકીયાશી હજારની થવા ગઇ છે.

ઉપલા કોઠામાં જણાવેલી રૂ૧૦૦૦ નો ઉપરની રકમો કયા કયા ધરમ ખાતાંખાતાં આપવામાં આવી છે, તેની વીગત :-

(ક) બાઈ દીનબાઈ સૌરાખજી નરીમાનના પુણુ માટે મરનારના ખાવંદ ડાં સૌરાખ તથા મરનારનાં માસી બાઈ માણેકબાઈ જમશેદજી આઈચાઈ અને મરનારનાં મમાઈજી બાઈ બીખાઈજી સૌરાખજી એનડરસને મળી રૂ૧૫૦૦ ધરમ ખાતે આપયા હતા તેમાંથી મનદરોઈની અગીયારીની મરામતના તથા સરસામાન ખરીદવા માટે રૂ૫૦૦, પારસી સંકટ નીવારજીનાં ફંડમાં રૂ૧૦૦, પારસી ફીવર આસ્પીટલનાં ફંડમાં રૂ૧૦૦, પારસી સુવાવડખાનાનાં ફંડમાં રૂ૧૦૦, પારસી જનરલ આસ્પીટલનાં ફંડમાં રૂ૧૦૦, અંજુમનનાં આતથબેહરામના મુધારા વધારાનાં ફંડમાં રૂ૧૦૦, બરીખ જરથોસ્તીઆનાં ઊકરાઓને મુદરેહ પહેરાવવાનાં તથા ઊકરીઓનાં જાળનાં ફંડમાં રૂ૭૫, સર કાવજી જહાંગીર નવસારીની જરથોસ્તી મદરેસાનાં ફંડમાં રૂ૫૦, સર કાવજી જહાંગીર મણુદેવીની હાઈ સ્કૂલનાં ફંડમાં રૂ૫૦, નવસારીની વડી દરેહમેદરમાં મતાં આજી કીયાકામનાં ફંડમાં રૂ૫૦, નવસારી

મધે નોશિરવાન અદલના ફંડમાં ૩૫૦, નવસારીના મોબિદોનાં અંબુમનનાં ધંબાર, જશન તથા મુક તાહનાં ફંડમાં ૩૫૦, પારસી સાધકલીંગ કલખનાં ફંડમાં ૩૫૦, મુલ્લાફીરોજ મદરેસાનાં ફંડમાં ૩૨૫, નવસારી મેટરેશનના લાઇબ્રેરીના ફંડમાં ૩૨૫, સુ'બધનાં રવાનોને અવલમંજલ પહોંચાડવા નાં ફંડમાં ૩૨૫, નવસારીનાં રવાનોને અવલમંજલ પહોંચાડવાનાં ફંડમાં ૩૨૫ અને સર હીનશાહ ખીટીદ હમનેશીયમના ફંડમાં ૩૨૫.

(ખ) મરહુમ બાઈ માલિકબાઈ નોશિરવાનજી ચીનાઈના સુ'બધ તથા સીકંનદરાબાદ ખાતે થ મળાં ઈકામજીમાં કુલે ૩૨૧૦૧૧ બરયા હતા, તેમાં મરહુમના સીકંનદરાબાદ ખાતે થયેલા ઈકમજી વખતે ૩૨૦૭૬૬ બરયા હતા, તેમાંથી મરહુમની પુ'જમાંથી ૩૧૬૫૦૦, મરહુમના બેટા શેઠ ખુરશે દજી ૩૨૦૦, મરહુમના બેટા બેહુસતનશીન શેઠ રસતમજીની પુ'જમાંથી ૩૨૦૦, મરહુમના બેટા શેઠ અરદેશર તથા ધણીઆણી બાઈ શીચીનબાઈ ૩૧૨૫, મરહુમના બેટા શેઠ બીખાજી ૩૮૦૦, મરહુમ ના બેટા બેહુસતનશીન શેઠ બહમનજીની પુ'જમાંથી ૩૧૨૫, મરહુમના બેટા શેઠ ડોસાબાઈ ૩૧૦૦૦, મરહુમના બેટા શેઠ પીરોજશાહ ૩૫૦૦, મરહુમનાં વહુ બેહુસતન બાઈ ડોસીબાઈ યુ. ચીનાઈની પુ' જમાંથી ૩૭૫, મરહુમનાં વહુ બાઈ બીખાઈજી રસતમજી ચીનાઈ ૩૧૦૦, મરહુમનાં વહુ બાઈ રૂપાં બાઈ બીખાજી ચીનાઈ ૩૫૦, મરહુમનાં વહુ બાઈ જીવણબાઈ બેહમનજી ચીનાઈ ૩૫૦, મરહુમનાં વહુ બાઈ સુનાબાઈ પીરોજશાહ ચીનાઈ ૩૧૦૦, મરહુમનાં પત્ર શેઠ પાલનજી યુ. ચીનાઈ તથા ધ ણીઆણી બાઈ રતનબાઈ ૩૭૫, મરહુમનાં પત્ર શેઠ રતનજી યુ. ચીનાઈ ૩૭૫, મરહુમનાં પત્ર શેઠ નવરોજજી રૂ. ચીનાઈ તથા ધણીઆણી બાઈ ધનબાઈજી ૩૧૦૦, મરહુમનાં પત્ર શેઠ માલિકશા હ રૂ. ચીનાઈ તથા ધણીઆણી બાઈ પુતલીબાઈ ૩૭૫, મરહુમનાં બાણેજ બાઈ મેટરબાઈ તથા ધ ણી શેઠ હોરમસજી એદલજી આલખલેસ રૂ. ૩૫૧, બાઈ મોતીબાઈ ફરદુનજી આલખલેસ ૩૧૧૭, મરહુમનાં બાણેજ બેહુસતન બાઈ પીરોજબાઈ મેરવાનજી ચીનાઈની પુ'જમાંથી ૩૫૦, મરહુમના બાણેજ બાઈ શુભબાઈ હોરમસજી મામા ૩૫૦, મરહુમનાં વહુવાણ બાઈ આવાંબાઈ રસતમજી ના બીખરવાળા ૩૫૦, શેઠ જમશેદજી એદલજી ચીનાઈ ૩૧૦૦ એમાંથી ૩૫૦ નસેસાભાર ફંડમાં, બાઈ રતન બાઈ જ. ચીનાઈ ૩૨૫, શેઠ જહાંગીર જ. ચીનાઈ ૩૨૫, શેઠ બાપુજી એદલજી ચીનાઈ ૩૨૫ અ ને બાકીના રૂપયા બીજા સગાઓએ ભરીયા હતા તે મલી ૩૨૦૫૨૦ મરહુમ બાઈની ચંદર ઘાટવા બી દરેહમેટરના ફંડમાં આપવામાં આવ્યા હતા. શેઠ એદલજી સોરાબજી ચીનાઈએ ૩૧૨૫ અને શેઠ શાપુરજી એદલજી ચીનાઈએ ૩૧૦૧ મલી ૩૨૨૬ નસેસાભાર ફંડમાં આપયા હતા. વલી મરહુ મના ઈકામજીની કીયા સુ'બધમાંથી થઈ હતી તે વખતે ૩૨૨૫ ધરમ ખાતે આપયા હતા, તેમાં મર નારના બેહુનના છોકરા મરહુમ શેઠ બીખાજી કાવશા મામાના છોકરાઓએ પોતાના બાવાજીની પુ' જમાંથી ૩૭૫ તેમાંથી હાહરાબાદ ખાતે મરહુમે બંધાવેલી દરેહમેટરનાં ફંડમાં ૩૫૦ અને સુ'બધ ખાતેનાં ગરીબ જરથોસ્તી માબાપોના છોકરાઓને નવજોત કરવાના ફંડમાં ૩૨૫, મરનારના બેહુન ના છોકરી બાઈ શુભબાઈ હોરમસજી મામાએ ૩૭૫ તેમાંથી હાહરાબાદ ખાતે મરહુમે બંધાવેલી દરે રમેટરનાં ફંડમાં ૩૫૦ અને ડાં માસીના હોસ્પીટલ ફંડમાં ૩૨૫ તથા બાકીના રૂપયા જુદા જુદા સગાઓએ પરચુટણ ફંડમાં આપયા હતા.

(ગ) મરહુમ બાઈ સાહેબ આવાબાઈ ફરામજી ખીટીટના પુણ્ય માટે ૩૪૫૬૫૦૦ ધરમ ખાતે આપયા હતા તેની વીગત આ કેલેન્ડરમાં એવણનાં મરત્યુકના છપાયેલા હેવાલમાં પાણે ૭ ને ૮ માં છપાયેલી છે.

(ધ) મરહુમ શેઠ જમશેદજી રતનજી દુબાયાના પુણ્ય માટે ૩૧૧૦૮ ધરમ ખાતે આપયા હતા તેમાં મરનારના બાવા શેઠ રતનજીએ ૩૫૦૦ દેવલાલીના જરથોસ્તી રવાનોને અવલમંજલ પહોંચાડ વાના ફંડમાં, મરનારના માતાજી બાઈ કુંવરબાઈએ ૩૧૦૨ તેમાંથી ઝોરાસ્ટ્રીયન બીજડીંગ ફંડમાં ૩૫૧ અને દેવલાલીના જરથોસ્તી રવાનના ફંડમાં ૩૫૧, મરનારના બાઈ શેઠ જાંગીરજીએ ૩૫૧ આવાંબાઈ વહાડયાની દરેહમેટરના મુકતાહના ફંડમાં, મરનારના બાઈ શેઠ પીરોજશાહ ૩૨૫ સુ'બ ધના રવાનોને અવલમંજલ પહોંચાડવાના ફંડમાં, મરનારના બાઈ શેઠ ફરામરોજ ૩૨૫ આંધળાં પાં ગળાંઓને પગાર આપવાના ફંડમાં, બાઈ બાનુબાઈ જાંગીરજી દુબાશે ૩૨૫ દેવલાલીના જરથોસ્તી રવાનનાં ફંડમાં, શેઠો નશરવાનજી અને ફેરશાસજી તથા બાઈએ ધનબાઈ અને પીરોજ જહાંગીર જી દુબાશે મલી ૩૪૨ દેવલાલીના જરથોસ્તી રવાનનાં ફંડમાં, બાઈ દોસીબાઈ રતનજી મોહીની પુ' જમાંથી ૩૨૫ દેવલાલીના જરથોસ્તી રવાનનાં ફંડમાં, શેઠ રતનજી કાવસજી મોહીએ ૩૨૫ પારસી અમબયુલસ ક્રીગેડ ફંડમાં, મરહુમ શેઠ નશરવાનજી પેસતનજી દુબાયાના છોકરાઓએ ૩૨૫ પાર સી જનરલ આસ્પીટલના ફંડમાં, શેઠ બાપુજી હોરાબજી હાડવાળાએ ૩૩૦ એમાંથી સુ'બધના આં ધળાં પાંગળાંઓને પગાર આપવાના ફંડમાં રૂ. ૨૦ અને આવાંબાઈ વહાડયાની દરેહમેટરના મુકતા હના ફંડમાં ૩૧૦, શેઠ પેસતનજી માલિકજી ચારજમેને ૩૨૫ પારસી ફોવર આસ્પીટલના ફંડમાં, મરહુમ શેઠ સોરાબજી બેજનજી ચરાફના છોકરાઓએ ૩૧૦૧ સર જમશેદજી જીજીબાઈ પારસી બે નીવાલંટ સ્કુલના ગરીબ છોકરાઓને ચોપડી અપાવાના ફંડમાં અને બાકીના રૂપયા જુદા જુદા ઘસીઓએ પરચુટણ ફંડમાં આપયા હતા.

(ચ) ડા. ધનજીશા જમાસજી બેરામજીના પુણ્ય માટે ૩૧૬૫૦ ધરમ ખાતે આપયા હતા તેમાં મરહુમના કાકા ડા. બરજોરજી બેહરામજી રૂ. ૪૦૦, મરહુમના કાકા શેઠ સોરાબજી બેહરામજી

૩૧૨૫, મરહુમના કાકા શેઠ ખુરશીદજી તથા કાકી બાઈ કુવરબાઈ ૩૧૦૦, મરહુમના કાકા શેઠ ના નાભાઈ બેહેરામજી ૩૫૦, મરહુમના કાકી બાઈ મેહેરબાઈ ચોરાબજી ૩૧૦૦, મરહુમના ધણી આણી બાઈ આલીબાઈ ૩૧૦૦, મરહુમના બાઈચો બેહેરા તથા બંધેવી તરફથી ૩૧૦૦, મરહુમના કાકી બાઈ ગુલબાઈ બરજોરજી ૩૧૫૦, મરહુમના કાકી બાઈ રતનબાઈ હોરમજી તથા બેહેન બાઈ બીબાઈજી ૩૧૦૦, મરહુમના કાકાના દીકરા શેઠ નોશીરવાન હોરમજી ૩૧૦૦, મરહુમના કાકાના દીકરી બાઈ દીનબાઈ તથા તેમના ધણી શેઠ કેપશ ૩૧ વાછા ૩૧૦૦, મરહુમના કાકાના દીકરા શેઠ દીનશાહ બરજોરજી ૩૭૫, મરહુમના કાકાના દીકરા શેઠ પેસતનજી બરજોરજી ૩૭૫ અને મરહુમના કાકા ની દીકરી બાઈ રશીદબાનુ તથા તેમના ધણી શેઠ મંચેરજી રાણીના ૩૭૫. ઉપલા ૩૫૫માંથી બા વનગરના હોખમાને ભગતા નસેસાભાર ખાંધીઆના નીભાવ ફંડમાં ૩૧૦૦૦, ભાવનગરની અગીઆરી ના ફંડમાં ૩૫૦૦ અને ભાવનગરના હોખમા ખાંધવાના ફંડમાં ૩૧૫૦ આપવામાં આવ્યા હતા.

(ક) મરહુમ શેઠ ડોશાબાઈ ખરશેદજી ગાંધીના જીવે જીવે ઠેકાણે થયલા ઉકમજી વખતે કુલે ૩ ૭૫૦૮ ભરાયા હતા, તેમાં મરહુમના મુબઈ ખાતે થયલા ઉકમજી વખતે મરહુમની પુણમાંથી ૩ ૧૦૦૦, મરહુમના ધણીઆણી બાઈ આવાબાઈ ૩ ૫૦૦, મરહુમની છોકરી બાઈ ગુલબાઈ ૩ ૭૫, મરહુમના છોકરા શેઠ નવરોજજી ૩ ૫૦, મરહુમના સસરા મરહુમ શેઠ દીનશાહ રૂસતમજી દલાલ તથા મરહુમના સાસુ બાઈ યુનાબાઈ ૩ ૧૨૫, મરહુમના સાલી બાઈ નવાબબાઈ બમનજી દલાલ ૩ ૭૫, શેઠ બમનજી અરદેશર દલાલ ૩ ૫૦, ડાં રતનજી દીનશાહ દલાલ ૩ ૫૦, મરહુમના બેહેન બાઈ કુવરબાઈ તથા બંધેવી શેઠ મનચેરજી શોરાબજી વખારીઆ ૩ ૧૦૦, મરહુમના બેહેન બાઈ જરબાઈ તથા બંધેવી શેઠ ખરશેદજી કાવશજી ફોજદાર ૩ ૧૦૦, ડાં શોરાબજી હોરમજી દાંતરા ૩ ૨૫, મરહુમના સાલા શેઠ બેહેરામજી દીનશા દલાલ તથા ધણીઆણી બાઈ ધનમાય ૩ ૫૦, મરનારનાં માસીસાસુ બાઈ ડોસીબાઈ જમશેદજી ખંખાતા ૩ ૨૫, શેઠ નાદરજી હોરમજી બેલગામ વાળા તથા બાઈ ડોસીબાઈ ૩ ૫૦, શેઠ ફરદુનજી નવરોજી ફરદુનજી ૩ ૧૫૦ અને બાકીના જીદા જીદા ખેસીઆએ ભરેલા મઠી ૩ ૨૫૨૦ ભરાયા હતા. મરહુમના રાજકોત ખાતે થયલા ઉકમજી વખતે મરનારની પુણમાંથી ૩ ૭૫, મરનારનાં ધણીઆણી ૩૫૦, મરનારનાં બેહેન બાઈ જરબાઈ ખરશેદજી ફોજદાર ૩ ૫૦, મરનારના બેન બાઈ કુવરબાઈ ૩ ૫૦ અને બાકીના પરચુટજી મઠી ૩ ૨૬૫ ભરાયા હતા તથા મુબઈમાં ભરાયલા ૩ ૨૫૨૦ મઠી ૩ ૨૭૮૫ નીચે મુજબ આપવામાં આવીયા હતા:- મુબઈનાં અનજીમનનાં આતશખેરોરામમાં દર વરસે વીયાજમાંથી મરનારની બાજ કરાવવા ૩ ૫૦૦, મુબઈનાં આંધળાં લુલાનાં ફંડમાં વીયાજ વાપરવા સારૂ ૩ ૫૦૦, ભરૂચ ખાતે મરહુમનાં નામની સ્કોલરશીપ આપવા ૩ ૫૦૦, રાજકોટનાં આંધીઆ નસેસાભરનાં ફંડમાં વીયાજ વાપરવા માટે ૩ ૫૦૦, રાજકોટ ખાતે દર વરસે વીયાજમાંથી મરહુમની બાજ કરવા માટે ૩ ૫૦૦, પારસી જનરલ હાસ્પી ટાલ ફંડમાં ૩ ૧૫૦, ડાં માસીનાની હાસ્પીટાલમાં ૩ ૫૦ અને બાકીના પરચુટજી ફંડમાં આપ વામાં આવીયા હતા. એ ઉપરાંત મરહુમના ભરૂચ ખાતે થયલા ઉકમજી વખતે મરનારનાં સાસુ બાઈ સુનાબાઈએ ૩ ૨૫ ત્યાની શેઠ રૂસતમજી દલાલની વાડીના ફંડમાં, મરનારનાં સાલા શેઠ બેહેરામજી દીનશા દલાલે ૩ ૨૫ ત્યાની શેઠ રૂસતમજી દલાલની વાડીના ફંડમાં, શેઠ મનચેરજી શોરાબજી દલાલનાં છોકરાઓએ ૩ ૨૫ પારસી બીલડીંગ ફંડમાં, મરનારનાં મામા શેઠ રૂસતમજી હોરમજી વખારીઆએ ૩ ૫૦ એમાંથી ત્યાનાં જમશેદ બાળનાં ફંડમાં ૩ ૩૦ અને જીદા જીદા ધરમખાતામાં ૩ ૨૦, મરનારનાં મામા શેઠ ધનજીશા હોરમજી વખારીઆએ ૩ ૫૦ એમાંથી ત્યાના પાંજરાપોલનાં ફંડમાં ૩ ૨૫ અને જમશેદ બાળનાં ફંડમાં ૩ ૨૫, મરનારનાં બંધેવી શેઠ મનચેરજી શોરાબજી વખારીઆ ૩ ૧૦૦, મરનારનાં બેહેન બાઈ કુવરબાઈ મનચેરજી વખારીઆ ૩ ૧૦૦, મરનારનાં બેહેન બાઈ જરબાઈ તથા બંધેવી શેઠ ખરશેદજી કાવશજી ફોજદાર ૩ ૧૦૦, મરનારનાં બાણેજી બાઈ ડોસીબાઈ નાદરજી બેલગામવાળા તથા શેઠ નાદરજી હોરમજી બેલગામવાળા ૩ ૫૦, મરનારનાં બાણેજી શેઠા રૂસતમજી તથા હોરમજી ૩ ૨૫ અને બાકીના રૂપીયા જીદા જીદા ખેસીઆએ મઠી ભરીયા હતા જે ભરૂચની પંચાયતને આપવામાં આવશે.

(ગ) મરહુમ બાઈ શીશીનબાઈ દોરાબજી પદમજીના પુણ માટે મરહુમની પુણમાંથી તથા ખેસીઆએ મળી કુલે ૩ ૫૭૦૦ આપીયા હતા. એ રૂપીયા કયા ધરમખાતામાં આપવા તે હવે પછી જણાવવામાં આવશે.

(ઙ) મરહુમ શેઠ પીરોશાહ પેસતનજી જાલનાં પુણ માટે ૩૧૨૩૩ આપવા હતા તેમાં મરહુમ ની પુણમાંથી ૩૨૦૧, મરહુમના બાઈ શેઠ માણેકજી તથા છોકરાઓ ૩૧૫૧, મરહુમના બાઈ શેઠ અ રદેશર તથા છોકરાઓ ૩૧૦૧, મરહુમના દીકરા શેઠ દારાશાહ ૩૧૦૧, મરહુમના દીકરા શેઠ બાપુજી તથા કુલંબ ૩૧૦૧, મરહુમના દીકરા શેઠ બમનશાહ ૩૫૧, મરહુમનાં વીધવા બાઈ મીઠીબાઈ તથા બેટીઓ ૩૧૦૧, બાઈ હીરાબાઈ દીનશાહ કોબલા ૩૫૧, મરહુમના દીકરાની વીધવા બાઈ જરબાનુ મનચેરજી જાલ તથા છોકરાઓ ૩૫૧, મરહુમના જમાઈ શેઠ દીનશાહ હો. કોબલા ૩૧૦૧, મરહુમ ના જમાઈ શેઠ દારાશા પી. દીવાન ૩૨૫, શેઠ પેસતનજી હો. જાલ તથા છોકરાઓ ૩૨૫, મરહુમના મામાના દીકરા શેઠ કુવરજી કાવશજી કંત્રાકટર ૩૧૦૧, શેઠ જાંગીરજી દ્રામજી ૩૫, અને બાઈ પીરો જમાઈ નવરોજજી પીઠવાળા ૩૫ મઠી કુલે ૩૧૧૭૩ ભરાયા હતા, એ રૂપીયા કયા ધરમ ખાતે આ

પવા તે હવે પછી જણાવામાં આવશે. એ ઉપરાંત મરહુમના વેહેવાઈ શેઠ ખરશેદજી ફરામજી ઠાકાજી રૂપ નીમચની અબીઆરીના ફંડમાં, અને બાકીના રૂબ જુદા જુદા ખેસીઆએ પરચુતજી ફંડમાં આપવા હતા.

(૮) મરહુમ શેઠ અરદેશર રૂથતમજી હીંબુવાલાના પુણુ માટે કુલે રૂ ૨૬૬૬૭ ધરમખાતે આપીયા હતા તેમાં મરનારની પુંજમાંથી રૂ ૧૦૦૦૦, મરનારના બાઈ શેઠ ખરજોરજી રૂ ૧૦૦૦૦, મરનારના બોબઈ બાઈ બચુબાઈ ખરજોરજી હીંબુવાલા રૂ ૫૦૦૦ મહી રૂ ૨૫૦૦૦ થી બમનજી પીટીઠ જનરલ હાસ્પીટાલમાં વાઈ બાંધવા માટે આપીયા હતા; એ ઉપરાંત મરનારના વીધવા બાઈ જરબાઈ તથા છોરાઓ શેઠો માણેકજી, જાંગીરજી તથા બમનજીએ મહી રૂ ૫૦૦ પારસી એસોસીએસનના ફંડમાં, મરનારના બાઈ શેઠ ખરજોરજીએ રૂ ૫૦૦ પારસી એસોસીએસન ફંડમાં, મરનારના ખેસીએ રૂ ૩૦૦ પારસી પથતાકીયા સંકટ નીવારન ફંડમાં, મરનારના બોબઈ બાઈ બચુબાઈ ખરજોરજી હીંબુવાલાએ રૂ ૧૫૦ પારસી એસોસીએસન ફંડમાં, મરનારના બત્રીબ શેઠ કેબશર ખરજોરજી હીંબુવાલાએ રૂ ૫૦ ગરીબ પારસી બાઈએને ભરવા સીવવાના ફંડમાં, મરનારના શબાએ એક ગરીબ પારસી છોકરાને શદરો પેરાવોયો તેના આપીયા રૂ ૭૫, મરનારના સગાએ એક ગરીબ બાઈને બળનના કપડાં કરી આપીયા તેના રૂ ૮૫ અને મરનારના વીધવા બાઈ જરબાઈએ રૂ ૭ પારસી એસોસીએસનના ફંડમાં.

(૯) મરહુમ બાઈ દોશીબાઈ ધનજીશા જમશેદજીના પુણુ માટે કુલે રૂ ૮૨૦૧ ધરમખાતે આપીયા હતા, તેમાં મરહુમ બાઈ દોશીબાઈની પુંજમાંથી રૂ ૫૧૦૧ એમાંથી રૂ ૫૦૦૦ ત્રસ્ટ કરી આપીયા છે કે એના વાયાજમાંથી ઉઠવાડા ખાતે દર વરસે અરદીબેદુથત મહીનામાં ધંમખાર જથનની કીયા કરાવી અનજીમનનું જમન કરવું અને રૂ ૧૦૧ પુણુના જરથોસ્તીએને અવલમંજલ પોહવાડવાના ફંડમાં, એ ઉપરાંત શેઠ ખરશેદજી ધનજીશા રૂ ૬૦૦, શેઠ યુસ્તાદજી ધનજીશા રૂ ૨૦૦, શેઠ જમશેદજી ધનજીશા રૂ ૬૦૦, શેઠ શ પુરજી ધનજીશા રૂ ૧૦૧, શેઠ કાવશજી ધનજીશા રૂ ૫૦૦, મરહુમ શેઠ હીરજીબાઈ ધનજીશાનાં છોકરાઓ રૂ ૧૦૦, શેઠ અરદેશર ખરશેદજી રૂ ૧૦૧, શેઠ આદરજી યુસ્તાદજી રૂ ૫૧, શેઠ દાદાબાઈ હીરજીબાઈ રૂ ૨૫, શેઠ શોરાબજી શાપુરજી રૂ ૨૫, બાઈ આઈમાય દોરાબજી રૂ ૧૦૦, બાઈ મોતીબાઈ શાપુરજી રૂ ૧૦૦, બાઈ જરબાઈ પીરોજશાહ રૂ ૧૦૧, બાઈ કુંવરબાઈ ખરશેદજી રૂ ૧૦૦, બાઈ સુનાબાઈ યુસ્તાદજી રૂ ૫૧, બાઈ કોલીબાઈ નશરવાનજી રૂ ૫૧, બાઈ ખરશેદબાઈ જમશેદજી રૂ ૧૦૦, બાઈ બચુબાઈ કાવશજી રૂ ૫૧, બાઈ જાઈજી ફરામજી રૂ ૨૫, બાઈ પીરોજબાઈ અરદેશર રૂ ૧૧, બાઈ મેહરબાઈ શાપુરજી રૂ ૫૧ અને બાઈ બાઈમાય કાવશજી રૂ ૧૫ મહી કુલે રૂ ૩૧૦૦ ભરાયા હતા. એમાંથી પારસી જનરલ હાસ્પીટાલનાં ફંડમાં રૂ ૫૦૦, ડા. માસીનાની હાસ્પીટાલ ફંડમાં રૂ ૩૦૦ તથા પુનાના જરથોસ્તી રવાનેને અવલમંજલ કરવાના ફંડમાં રૂ ૧૦૦ અને બાકી રહેલા રૂ ૨૨૦૦ કીયા ફંડમાં આપવા તે હવે પછી જણાવવામાં આવશે.

(૧૦) મરહુમ બાઈ મેહરબાઈ જાહંગીરજી રોશાબાઈના પુણુ માટે જુદા જુદા ખેસીઆએ રૂ ૧૮૩૬ ગરીબા હતા, તેમાંથી પુણુના હખમાં ફંડમાં રૂ ૧૧૮૬, બજમે જથને રૂ ૭ બેહરામના ફંડમાં રૂ ૨૦૦, નસેસાબર ફંડમાં રૂ ૨૫ અને ગરીબ પારસીઓનાં ફંડમાં રૂ ૨૫ આપવામાં આવીયા હતા.

(૧૧) મરહુમ શેઠ રતનજી નવરોજી મીનવાલાના પુણુ માટે મરહુમનાં બહેન બંનેવી, સગાંવહાલા તથા દોહત આશનાઓએ મળી રૂ ૨૬૦૦ ભરયા હતા. એની ગવરમેંટ લોન કલકત્તાની જરથોસ્તી અનજીમનના ધરમખાતાના ફંડમાં આપવામાં આવી હતી.

(૧૨) મરહુમ શેઠ યેરામજી નવરોજી ઝવેરીના પુણુ માટે કુલે રૂ ૨૬૦૪૦ આપવા હતા, તેમાં મરહુમની પુંજમાંથી રૂ ૧૦૦૦૦, મરહુમના વીધવા બાઈ નવાબબાઈ રૂ ૫૦૦૦, મરહુમના હીકરા શેઠ નાનાબાઈ રૂ ૨૦૦૦, મરહુમનાં હીકરી બાઈ આઈમાય રૂ ૧૦૦૦, મરહુમનાં વહુ બાઈ શીરીનબાઈ નાના બાઈ જવેરીએ રૂ ૧૦૦૦, શેઠ શોરાબજી સાવકશાહ બનાજી રૂ ૧૦૦૦, શેઠ જમશેદજી ફરામજી માડને રૂ ૧૦૦૦, શેઠ જમશેદજી જાહંગીરજી બાલી તથા બાઈ નવાબબાઈ રૂ ૧૦૦૦, શેઠો બીલીમોરીઆ બ્રખ રસ રૂ ૧૦૧, મરહુમના ઠાકાના હીકરા શેઠ યેરામજી ફરામજીની પુંજમાંથી તેઓના હીકરા શેઠ નાના બાઈએ રૂ ૧૦૧, શેઠો મેરવાનજીની કું રૂ ૨૫૧, શેઠ ફરામરોજ શાપુરજી તથા બાઈ સુલબાઈ રૂ ૨૫૦, શેઠ હીરજીબાઈ મનજોરજી બુમલા રૂ ૧૨૫૦, મરહુમના બાઈ શેઠ માણેકજી રૂ ૨૦૧, શેઠ ધનજીબાઈ બમનજી મુરાનીના મરહુમ ધણીઆણી બાઈ કુંવરબાઈની આશો માદમાં રૂ ૧૧૧, શેઠ ખરશેદજી રૂસ્તમજી બેકસ્તર રૂ ૧૦૧, શેઠ અરદેશર પેસ્તનજી મરથંટ રૂ ૧૦૧, શેઠ હોરમસજી જાહંગીરજી બાલા રૂ ૧૦૦, મરહુમની બંબીર માદમાં તેઓના બે દુઃખી બત્રીબજી રૂ ૫૧, શેઠ ધનજીબાઈ કેબશર શાવકશાહ રૂ ૫૧, મરહુમના વેવાઈ બા. બા. નશરવાનજી શેહેદીખારજી જીનવાલા રૂ ૫૦, મરહુમનાં વેવાજી મરહુમ બાઈ બીરબાઈજી નશરવાનજી જીનવાલા રૂ ૫૧ અને બાકીની પરચુતજી રકમો હતી. એ રૂપયામાં થી કાનપોરમાં એક અબીઆરીનું મકાન બાંધી આપી અને બાકી વધેલા રૂપયા નીબાવ ફંડ માટે અંબાહેડા રાખવાની ખાહેશ તે વખતે જણાવવામાં આવી હતી.

(ત) મરહુમ શેઠ માણેકશાહ નશરવાનજી શાહેરના પુણ્ય માટે રૂ ૨૧૭૭ આપીયા હતા, તેમાં મરહુમની પુણ્યમાંથી રૂ ૫૦૦, મરનારના પીતા શેઠ નશરવાનજીએ રૂ ૧૦૦૦, મરનારના માતાજી બાઈ હીરાબાઈએ રૂ ૫૦૦, મરનારના બાઈ શેઠ જહાંગીરશાહે રૂ ૫૧ અને બાકીના રૂપિયા મરનારના બાઈ બેનો, કાકા તથા બેસીઓએ ભરીયા હતા. એ રૂપિયા કયાં આપવા તે હવે પછી જણાવવામાં આવશે.

(થ) મરહુમ શેઠ ઉકલજી બીખાજી અમલશાહવાલાના પુણ્ય માટે કુલે રૂ ૨૫૪૦ ધરમખાતે આપીયા હતા. તેમાં મરહુમના દીકરાઓ શેઠા એલજી, ફરામજી, અસનારજી, પેસતનજી, રતનજી અને કુવરજીએ મળી રૂ ૨૦૦૦ આપીયા હતા કે એના વીધાજમાંથી અમલસાડી ગામમાં દર વરસે મરહુમની તથા મરહુમના વીધવા બાઈ ખરસેદબાઈની નજરે સરેવર મહીનામાં પરજીનો ગમબાહર કરવો. તેમજ મરહુમની પુણ્યમાંથી રૂ ૧૨૦, મરહુમના વીધવા તથા દીકરાઓએ રૂ ૭૨ અને જુદા જુદા સગાવાહાબાઓએ મળી રૂ ૫૪૦ ભરયા હતા, એમાંથી રૂ ૫૦૦ માંડવીની હરેમેહરના ફંડમાં આપીયા હતા કે એના વીધાજમાંથી અભયારી સાફ સુકું રાખવાનો ખર્ચ કરવો તથા બાકીના રૂપિયા પરજીટણ ફંડમાં આપવામાં આવીયા હતા.

(દ) મરહુમ શેઠ ડોશાબાઈ જમાસજી હાડવાલાના પુણ્ય માટે રૂ ૫૨૩૨ ધરમખાતે આપીયા હતા, તેમાં મરનારે કરેલા વીજ સુજબ મરહુમની પુણ્યમાંથી રૂ ૫૦૦૦ ભરચની પારસી પંચાયતને ચોક્કસ સરતોએ સ્વાધીન કરવામાં આવીયા હતા કે સુદન રકમ અનામત રાખી એનું વીધાજ જુદા જુદા ફંડોમાં વાપરવું અને બાકીના રૂપિયા પરજીટણ ફંડમાં આપવામાં આવીયા હતા.

(ધ) મરહુમ શેઠ બેરામજી રશતમજી મેહતાના પુણ્ય માટે કુલે રૂ ૭૧૨૫ ધરમખાતે આપીયા હતા, તેમાં મરહુમના સસરા શેઠ કાવશજી દુબાશે રૂ ૩૦૦૦ કલકતાના નવા દોખમાં ફંડમાં તથા ત્રણ જરથોસ્તીએ રૂ ૧૨૫ કલકતાના નવા ખાંધીઆ ફંડમાં આપીયા હતા.

(ન) મરહુમ ડા. રતનશાહ માણેકજી મોદીના પુણ્ય માટે રૂ ૨૦૩૦ ધરમ ખાતે આપવા હતા તેમાં મરહુમની પુણ્યમાંથી રૂ ૫૦૧, મરહુમના બાઈ ડા. એલજી રૂ ૫૦૧, મરહુમના ભોળાઈ બાઈ મહેરબાઈ એલજી મોદી રૂ ૫૦૧, મરહુમના બાઈ શેઠ પેસતનજી રૂ ૨૦૧, મરહુમના બત્રીજ શેઠ કેબશર એલજી મોદી રૂ ૧૦૦, મરહુમના મામા શેઠ રસ્તમજી નશરવાનજી કોયાજી રૂ ૧૦૦, મરહુમના મામા બાઈ સુનાબાઈ ફરદુનજી કોયાજી રૂ ૨૫ અને મરહુમના એક બેસી રૂ ૧૦૧ મળી રૂ ૨૦૩૦ નીચે પ્રમાણે આપવા હતા :- ડા. માસીના હોસ્પિટલ ફંડમાં રૂ ૪૦૦, શેઠ બમનજી હીનથાહજી પીટીટ પારસી જનરલ હોસ્પિટલ ફંડમાં રૂ ૪૦૦, પારસી એસોસીએશન હસ્તકના બીલડીંગ ફંડમાં રૂ ૪૦૦, રવાનને અવલ મંજૂર પેટ્રોલિયમના ફંડમાં રૂ ૨૨૦, પારસી ફીવર હોસ્પિટલ ફંડમાં રૂ ૨૦૦, આધળા જુલા માટેના ફંડમાં રૂ ૧૦૦, અંડાળા સેનીટેરીઅમ ફંડમાં રૂ ૧૦૦, ડાં બહાદુરજીવાળા દેવભાભી સેનીટેરીઅમ ફંડમાં રૂ ૧૦૦ અને શેઠ જ. ન. પીટીટ એરફનેજ ફંડમાં રૂ ૧૦૦.

(પ) મરહુમ બાઈ રતનબાઈ રતનશા વકીલના થયલા ઉકમજી વખતે મરહુમની ખાહેસ સુજબ મરહુમના પોતાના તથા એવજીના ધણીના પુણ્ય માટે સુરતના શેઠ પેસતનજી કાલાબાઈ વકીલના કદમી આતથબેહરામના ફંડમાં મરહુમની પુણ્યમાંથી રૂ ૪૫૦૦ ની રકમ તથા આશરે રૂ ૬૦ ની વૉરસીક ઉપજની વજીહાની જમીન ચોક્કસ સરતોએ આપવામાં આવી હતી.

(ફ) મરહુમ શેઠ નાનાબાઈ બેહરામજીના પુણ્ય માટે કુલે રૂ ૪૪૫૫ આપવામાં આપીયા હતા, તેમાં મરહુમની પુણ્યમાંથી રૂ ૧૫૦૦, મરહુમના ધણીઆની બાઈ નવાજબાઈ રૂ ૫૦૦, મરહુમના દીકરી બાઈ મહેરબાઈ રૂ ૧૦૦, મરહુમના દીકરી બાઈ બચુબાઈ રૂ ૧૦૦, મરહુમના દીકરી બાઈ ખુરશેદ બાઈ રૂ ૧૦૦, મરહુમના બાઈ ડાં બરજેરજી બેહરામજી રૂ ૫૦૦, મરહુમના બાઈ શેઠ સોરાબશા બેહરામજી ડાકટર રૂ ૧૦૦, મરહુમના બાઈ ડાં ખુરશેદજી બેહરામજી રૂ ૧૦૦, મરહુમના બહેનો બાઈબી ધનબાઈજી તથા પીરોબાઈ રૂ ૭૫, મરહુમના ભોળાઈ બાઈ સુલબાઈ બરજેરજી બેહરામજી ડાકટર રૂ ૨૦૦, મરહુમના ભોળાઈ બાઈ રતનબાઈ હોરમજી ડાકટર રૂ ૧૦૦, મરહુમના ભોળાઈ બાઈ મહેરબાઈ સોરાબશા રૂ ૧૦૦, મરહુમના ભોળાઈ બાઈ કુવરબાઈ ખુરશેદ ડાકટર રૂ ૧૦૦, મરહુમની બત્રીજ બાઈ હીનબાઈ કેબશર વાચળ તથા તેમના ધણી શેઠ કેબશર રૂ ૧૦૦, મરહુમની બત્રીજ બાઈ રશીદબાઈ મનચેરશા રાણીના તથા તેમના ધણી શેઠ મનચેરશા રૂ ૭૫, મરહુમના બત્રીજ ડાં હીનથા બરજેરજી બેહરામજી રૂ ૭૫, મરહુમના બત્રીજ શેઠ પેસતનજી બરજેરજી બેહરામજી રૂ ૭૫, મરહુમના બત્રીજ શેઠ નશરવાનજી હોરમજી ડાકટર રૂ ૭૫, મરહુમના બત્રીજ શેઠ ધનજીજી જમાસજીના બાઈબી તથા બહેનો રૂ ૫૦, મરહુમના બનેવી શેઠ ડોશાબાઈ હોમજીબાઈ કોબલા રૂ ૨૫, મરહુમના સાળી બાઈ રતનબાઈ સોરાબજી બંબીરનાં છોકરાઓ રૂ ૭૫, શેઠ રસ્તમ બમનજી વકીલ રૂ ૧૫ અને શેઠ હોરમજીજી ખરશેદજી શેઠના રૂ ૧૫. એ રૂપિયા કયાં ધરમખાતામાં આપવા તે હવે પછી જણાવવામાં આવશે.

(બ) મરહુમ સરદાર ખા. બા. હસ્તુર હોશંગ જમાસજીના પુન માટે રૂ ૪૪૫૫ ધરમ ખાતે આપવા હતા, તેમાં મરહુમની પુણ્યમાંથી રૂ ૧૦૦૦, મરહુમના વીધવા બાઈ હીરાબાઈ રૂ ૫૦૦, મરહુમના બાઈ હસ્તુર બેહરામજી જમાસજી સી. આઈ.ઈ. રૂ ૨૫૦, મરહુમના બેટા હસ્તુર આશાજી રૂ ૨૫૦, મરહુમના બેટા હસ્તુર ફીરોજજી રૂ ૨૫૦, મરહુમના બેટા હસ્તુર મહેરજી રૂ ૨૫૦, મરહુમના

બત્રીજ દસ્તુર માણિકશા રતનજી રૂ૨૫૦, મરહુમના બત્રીજ દસ્તુર કેકોબાદ આદરબાદ દસ્તુર નો શેરવાનજી રૂ૨૫૦, મરહુમના બત્રીજ દસ્તુર પુરશેદજી બેદરામજી રૂ૫૦, મરહુમના બાણેજ દસ્તુર સોરાબજી પેસતનજી કંગા રૂ૫૦, મરહુમના વહુ બાઈ પીરોજબાઈ ફીરોજજી દસ્તુર રૂ૧૦૦, મરહુમ ના નખીરા દસ્તુર જમાસપજી ફીરોજજી રૂ૧૦૦, મરહુમના નખીરા દસ્તુર હોરમજીદયાર ફીરોજજી રૂ૧૦૦, મરહુમના નખીરા દસ્તુર મીનોચેદર મેદરજી રૂ૧૦૦, મરહુમના હીકરાની હીકરી બાઈ નાજ માય મેદરજી દસ્તુર રૂ૨૫, મરહુમના હીકરાની હીકરી બાઈ મનીજેદ મેદરજી દસ્તુર રૂ૨૫, મરહુમ નાં બત્રીજ બાઈ જાઈજી બેદરામજી કંગા રૂ૫૧, મરહુમનાં બત્રીજ બાઈ શીરીનબાઈ એદલજી દસ્તુર રૂ૫૧, મરહુમનાં બત્રીજ બાઈ પુતલીબાઈ શાવકશા શેઠ રૂ૨૫, મરહુમના બત્રીજની બેટી બા ઈ સુનાબાઈ કેકોબાદ દસ્તુર રૂ૫૧, મરહુમના બત્રીજના બેટા દસ્તુર નોશેરવાન કેકોબાદ રૂ૨૫, મરહુમના બત્રીજના બેટા દસ્તુર નવરોજ જમશેદજી રૂ૨૫, મરહુમના સગાં બાઈ કુંવરબાઈ ખરશેદજી જમશેદજી દસ્તુર રૂ૧૦૦, મરહુમના દોસત મરહુમ શેઠ મનચેરજી દોરાબજી વકીલ હસ્ત ક શેઠ શાપુરજી બેદરામજી કાતરક રૂ૫૧, મરહુમના સાળા મરહુમ શેઠ ફરામજી ખરશેદજી નરીમાનનાં વીધવા બાઈ રતનબાઈ તથા છોકરાઓ તથા છોકરીઓએ મળીને રૂ૫૧, મરહુમના સગા દસ્તુર દીનશાજી મનચેરજી રૂ૨૫, સાયેદ દોરાબજી બહમનજી મીનોચેદરજી હોમજી રૂ૨૫ અને બાકીના રૂ૫૫૫ જુદા જુદા સગાઓએ ભરયા હતા. એ રૂ૫૧૫૫ કયા ધરમ ખાતામાં આપવા તે હવે પછી જણાવવામાં આવશે.

(બ) મરહુમ શેઠ ફરામજી રૂસ્તમજી કામાના પુત્ર માટે રૂ૧૬૦૦૦ ધરમ ખાતે આપયા હતા તેમાં મરનારની પુલમાંથી રૂ૩૦૦૦, બાઈ હમાબાઈ દીનશાજી પીટીટે પોતાના ધણી શેઠ ફરામજીના પુત્રને સારૂ રૂ૫૦૦૦, મરહુમના બેટા શેઠ દાદાબાઈ રૂ૩૦૦૦, મરહુમના બેટી બાઈ હીરાબાઈ રૂ૨૦૦૦, બાઈ હીરાબાઈ જમશેદજી પીટીટે પોતાના બનેવીના પુત્રને સારૂ રૂ૧૦૦૦, બાઈ માણિકબાઈ પીરોશા જીજીબાઈએ પોતાના બનેવીના પુત્રને સારૂ રૂ૫૦૦, બાઈ બચુબાઈ મેરવાનજી જમશેદજીએ પોતાના બનેવીના પુત્રને સારૂ રૂ૧૦૦૦ અને મરહુમ બાઈ રતનબાઈ ફરામજી પાડેની બેટીઓ બાઈઓ બચુ બાઈ, કુંવરબાઈ તથા મેરબાઈએ પોતાના માસાના પુત્રને સારૂ રૂ૫૦૦. એ બધા રૂ૫૧૫૫ થી ડોરા સીયન બીલડીંગ સોસાયટી ફંડમાં આપયા હતા કે આ રૂ૫૧૫૫માંથી મરહુમના નામની એક ચેલી બાંધવી.

(મ) મરહુમ શેઠ ડોસાબાઈ દાદાબાઈ આલખલેસના પુત્ર માટે રૂ૩૧૪૫ આપયા હતા, તેમાં મરહુમ શેઠ ડોસાબાઈ તથા ધણીઆણી બાઈ દીનબાઈ તથા છોકરાઓએ રૂ૧૦૦૦, માત્રજી બાઈ પીરોજબાઈ રૂ૫૦૦, કાકા શેઠ હોરમજીજી એદલજી આલખલેસ તથા બાઈ મેદરબાઈ હોરમજીજી આલખલેસ રૂ૫૦૦, બાઈ શેઠ હીરજીબાઈ દાદાબાઈ આલખલેસ તથા બાઈ શીરીનબાઈ હીરજીબાઈ આલખલેસ તથા છોકરાઓ રૂ૫૦૦, શેઠ બેજનજી હોરમજીજી આલખલેસ તથા બાઈ સુનાબાઈ બેજનજી આલખલેસ તથા છોકરાઓ રૂ૫૧, શેઠ ફરામજી હોરમજીજી આલખલેસ તથા બાઈ માણિકબાઈ ફરામજીજી આલખલેસ રૂ૫૧, બાઈ મોતીબાઈ ફરદુનજી આલખલેસ રૂ૧૦૦, બાઈ રતનબાઈ ફકેબસરૂ અર દેશર મોદી રૂ૭૫, બાઈ દીનબાઈ એદલજી અરદેશર મોદી રૂ૪૧, બાઈ બીબાઈજી જમશેદજી અરદેશર મીનાઈ રૂ૨૫, બાઈ ખરશેદબાઈ હોરમજીજી એદલજી આલખલેસ રૂ૨૫, બાઈ પીરોજબાઈ તે શેઠ હોરમજીજી બંગીરજી દાદીશેઠનાં વીધવા રૂ૨૫, બાઈ કુંવરબાઈ તે શેઠ અરદેશર એદલજી મી નાઈનાં વીધવા રૂ૨૫, મરહુમના બેટી રૂ૧૫૧, શેઠ દીનશા નશરવાનજી દાદાબાઈ રૂ૨૫ અને ડાં બ રશેદજી નવરોજ શહીયાર રૂ૫૧. એ રૂ૫૧૫૫ કયા ફંડમાં આપવા તે હવે પછી જણાવવામાં આવશે.

(ન) મરહુમ શેઠ જમશેદજી એદલજી બાઈસના પુત્ર માટે રૂ૨૬૦૦ ધરમ ખાતે આપયા હતા તેમાં મરહુમની પુલમાંથી રૂ૧૦૦૧, મરહુમનાં વીધવા બાઈ ધનબાઈજી રૂ૫૦૧, બેટા શેઠ એદલજી તથા બેટી બાઈ પીરોજ રૂ૨૦૧, બેટી બાઈ આઈમાય તથા જમાઈ શેઠ નશરવાનજી નાનાબાઈ બાઈસ રૂ૨૦૧, શેઠ રૂસ્તમજી તથા રતનજી નાનાબાઈ બાઈસ રૂ૧૦૧, મરહુમ શેઠ પેસતનજી એદલજી બાઈસની પુલમાંથી રૂ૨૦૧, મરહુમનાં કાકીજી બાઈ કુંવરબાઈ તથા શેઠ ખરશેદજી પેસતનજી બાઈસ રૂ૧૦૧, શેઠ પીરોજશાહ મેરવાનજી બાઈસ રૂ૫૧, શેઠ નાનાબાઈ ફરામજી બાઈસ રૂ૫૧, બાઈ મેર બાઈ બેદરામજી મેદેતા રૂ૨૫, શેઠ જીજીબાઈ બેદરામજી મેદેતા રૂ૨૫, મરહુમ શેઠ માણિકજી સોરાબજી મોદીના છોકરાઓ રૂ૫૧, શેઠ દીનશાજી કાવસજી દારૂવાળા રૂ૨૫ અને બાકીના રૂ૫૫૫ બીબાઈ સગાઓએ ભરયા હતા. એ રૂ૫૫૫માંથી બેલગામની મરહુમ શેઠ બાઈસની દરેક મેદરને બળતાં ફંડમાં રૂ૧૧૫૦, પારસી એસોસીએશનના બીલડીંગ ગેરંટી ફંડમાં રૂ૧૦૦૦ આપયા હતા કે એ ફંડ વચાજ બાકીની સમજતા કરી આપવા સારૂ વાપરવું, ડા. માસીના આસ્પીટલ ફંડમાં રૂ૧૦૦, પાર સી જનરલ આસ્પીટલ ફંડમાં રૂ૧૦૦, પારસી ફીવર આસ્પીટલ ફંડમાં રૂ૧૦૦, બરીબ પારસી જ રોસેસ્ટીઓને પગાર આપવાના પારસી પંચાયત હસ્તકના ફંડમાં રૂ૧૦૦ અને નવસારીના નોશીર વાન આદેબ ફંડમાં રૂ૫૦ આપવામાં આવયા હતા.

(ર) મરહુમ બાઈ દીનબાઈ કાવસજી બીબીમીરીયાના પુત્ર માટે રૂ૧૭૩૧ ધરમ ખાતે આપયા હતા, તેમાં મરહુમની પુલ મધેથી રૂ૫૦૦ અને મરહુમના ખાવીદ ડાં કાવસજીએ રૂ૫૬૦ મળી રૂ૧૦૦૦નું આર ટકાવું બિડ પારસી સુવાવડખાનાનાં ફંડમાં આપવું કે કે એના વચાજમાંથી મર

હુમનાં પુનને માટે એક ગરીબ પારસી બાઈને મુક્ત દાખલ કરવી; દીકરા શેઠ દુરામજી તથા ધણી આણી બાઈ પીરોજબાઈએ ૩૧૦૦ પારસી જનરલ આસપીટના ફંડમાં, દીકરા શેઠ સોરાબજી તથા ધણીઆણી બાઈ નવાજબાઈ તથા છોકરાઓએ ૩૩૦૦ ના ઝોરાસીઆન બીબડીંગ સોસાયટીના ત્રણ શેરોએ સોસાયટીને બેટ આપ્યા કે એનું વયાજ ગરીબોને સસ્તે બાટે આપવામાં વાપરવું, દીકરા શેઠ જહાંગીરજીએ ૩૧૦૦ તેમાંથી રવાનેને અવલમંજલ પહોંચાડવાના ફંડમાં ૩૨૫, ડાક્ટર માલીનાની આસપીટના ફંડમાં ૩૨૫, બીબીમીરાના ધરમના ફંડમાં ૩૨૫ અને ગરીબ વીધવાઓને પગાર આપવાના ફંડમાં ૩૨૫, દીકરી બાઈ આવાબાઈ બેરોરામજી મેહેતાએ ૩૮૨ પરચુટજી ફંડમાં, દીકરી બાઈ માણિકબાઈ સોરાબજીએ ૩૧૦૧ પરચુટજી ફંડમાં અને બાકીના ૩૫૫ જુદા જુદા પેસીઓએ પરચુટજી ફંડમાં આપ્યા હતા.

(બ) મરહુમ સર જમશેદજી જીજીભાઈ (ચોથા) બારોનેટના પુત્ર માટે ૩૩૨૫૦૦ ધરમખાતે આપ્યા હતા, એની બીગત આ કલેનડરમાં એવણના મરચુકના છપાયલા હેવાલમાં પાને ૧૦ મે છપાલી છે.

(વ) મરહુમ શેઠ રતનજી દુરામજી દાણુનાં પુત્ર માટે ૩૩૮૪૨ ધરમ ખાતે આપ્યા હતા, તેમાં મરહુમની પુણ્યમાંથી ૩૨૫૦૦, મરહુમનાં ધણીઆણી બાઈ દીનબાઈ ૩૫૨૫, મરહુમના દીકરાઓ, દીકરીઓ તથા વહુઓ મળી ૩૫૦૭, દેશાઈ બાપુજી મેરવાનજી ૩૫૧, બાઈ હમબાઈજી ફરદુનજી મોહી ૩૫૧, મરહુમના સસરા શેઠ જીજીજી જમશેદજી લાકડાવાલા ૩૨૫, મરહુમના સાળાઓ શેઠા ખરેદજી, નથરવાનજી તથા રસ્તમજી ૩૨૫, મરહુમની સાળીઓ બાઈઓ માણિકબાઈ તથા શુનાબાઈ ૩૩૦, અને બાકીના ૩૫૫ જુદા જુદા સગાંઓએ ભરયા હતા. એ ૩૫૫માંથી નવસારીની વડી દરેકમેહેરના મુકતાદ-બાજ-જશન ફંડમાં ૩૧૩૦૫, નવસારી હાઈ સ્કુલમાંથી દર વર્સ મેટ્રીકની ૫ રીક્ષામાં પહેલા આવનાર છોકરાને મરનારને નામનો સોનાનો આંદ આપવા માટે ૩૧૦૦૦, રવાનેનાં ફંડમાં ૩૫૦૦, ગરીબ જરથોસ્તીઓને કપડાં આપવાનાં ફંડમાં ૩૫૦૦, નવસારીનાં પારસી સુવાવદખાનાનાં ફંડમાં ૩૧૦૧, મીનોચેરેરોમજીનાં આદરાન ફંડમાં ૩૫૧, વમારાની અગીઆરી ફંડમાં ૩૫૧, બારડોલીની અગીઆરીનાં ફંડમાં ૩૫૧, મહુવાની અગીઆરીનાં ફંડમાં ૩૫૧, બીબીમીરાનાં આદરીયાન ફંડમાં ૩૫૧, મેહેરજીરાજી ભાઈપ્રેરી ફંડમાં ૩૫૧, મેહેરજીરાજી જનરલ ફંડમાં ૩૫૧, તાતા એંગલો વરનેકયુલર સંકુલનાં ફંડમાં ૩૨૫, સર જમશેદજી કનયાશાળાનાં ફંડમાં ૩૨૫, મલેજરની કનયાશાળાનાં ફંડમાં ૩૨૫, પારસી સંકટ નીવારણ ફંડમાં ૩૨૫, સાંગા મોહોબાના ધંબાર ફંડમાં ૩૩ તથા આટીયાવડના ધંબાર ફંડમાં ૩૨.

(શ) મરહુમ શેઠ હોરમજી એદલજી કાશંદા પુણ માટે ૩ ૩૨૩૨ ધરમખાતે આપીયા હતા તેમાં મરનારની પુણ્યમાંથી ૩ ૩૦૦૧ આપીયા હતા કે એનાં વીયાજમાંથી નવસારીના મલેશર ફક્ષી આની શેરુરીનો મરનારને નામે દર શાલ એક ધડંબાર કરવો, રવાનેને અવલમંજલ પહોંચાડવાના નવસારીનાં ફંડમાં ૩ ૭૦, નવસારીના મલેશરના અગીઆરી મોહોબાનાં ધડંબારનાં ફંડમાં ૩ ૨૫ અને બાકીના ૩૫૫ પરચુટજી ફંડમાં આપવામાં આવીયા હતા.

(પ) મરહુમ શેઠ કાવશજી મનચેરજી પાવરીના પુણ માટે ૩ ૧૧૫૧ ધરમખાતે આપીયા હતા, તેમાં મરનારની પુણ્યમાંથી ૩ ૭૦૧, મરનારનાં ધણીઆણી, દીકરા, પોત્રો અને વહુ મળીને ૩ ૩૦૧, મરનારના બાપોદારો શેઠા પેશતનજી ધનજીભાઈની કુંપની તરફથી ૩ ૧૦૧ અને બાકીના ૩૫૫ જુદા જુદા પેસીઓએ ભરીયા હતા. ઉપલા ૩૫૫ નીચે પ્રમાણે આપ્યા હતા:-સર કાંબાં નવસારી જરથોસ્તી મદરેસામાં ૩ ૫૦૦, વડી દરેકમેહેરના મુખતાદ ઇજાને બાજના ફંડમાં ૩ ૫૦, બજમે શેરો હોરમજીના ફંડમાં ૩ ૧૦૧ અને બાકીના પરચુટજી ફંડમાં આપવામાં આવીયા હતા.

(સ) મરહુમ બાઈ કુવરબાઈ દુરામજી કાવશજીના પુણ માટે ૩ ૬૨૨૨ ધરમખાતે આપીયા હતા તેમાં બાઈ પીરોજબાઈ પેસતનજીએ પોતાનાં બપાઈનાં પુત્ર માટે ૩ ૧૦૧ ચોરામ ફંડમાં, બાઈ જરબાઈ પેસતનજીએ પોતાનાં સાસુનાં પુત્ર માટે ૩ ૮૦૦ વડોદરા કાંપના અંધીઆરના જુના ફંડમાં (પ્રથમ આ ફંડમાં ૩ ૨૨૦૦ ભરાયલા હતા પણ તેના વયાજમાંથી દર વર્સે હાલના અંધધારુને પગાર આપવા ૩૧૦૦ પુરા નહી થવાથી તેમાં ૩ ૮૦૦ ઉમેરી ૩૩૦૦૦ ની રકમ કરી છે. એ ૩૩૦૦૦ ના વીયાજમાંથી દર વર્સે ૩ ૧૦૦ હાલના મોબિદ જે કામ કરે છે તેને આપવા), બાઈ દીનબાઈ પેસતનજીએ પોતાનાં બપાઈના પુત્ર માટે ૩ ૧૦૦ અંધીઆના ફંડમાં, મરહુમના ધણી ખાં સાં દુરામજીએ ૩ ૪૦૦૦ તથા મરહુમના દીકરા શેઠ પેસતનજીએ ૩ ૧૦૦૦ મળી ૩ ૫૦૦૦ વડોદરા કાંપના નવા મોબિદના ફંડમાં આપવામાં આપ્યા છે, (કારણ ત્યા એકજ મોબિદ હોવાથી પડવી અડચણ દુર કરવા સારું મરહુમ બાઈ કુંવરબાઈ દુરામજી કંત્રાકટરના નામનું “કાંપ ખાતાના નવા મોબિદનું ફંડ” સ્થાપ્યું છે. આ ફંડની શરતો ખાં સાં દુરામજીની મરજી મુજબ નહી થાય ત્યાં સુધી એ ૩૫૫ આ અનામત રાખવામાં આવશે.) શેઠા પીરોજશાહ તથા નાદીરશાહે પોતાનાં બપાઈનાં પુત્ર માટે ૩ ૧૦૦ હોખમાના જનરલ ફંડમાં, શેઠ ફરદુનજી કાવશજીએ પોતાનાં બોખખનાં પુત્ર માટે ૩ ૫૧ કાંપના જુના મોબિદના ફંડમાં, મરહુમનાં દેરાણી બાઈ બીબીબાઈ ફરદુનજીએ ૩ ૨૫ કાંપના જુના મોબિદના ફંડમાં અને બાકીના ૩૫૫ પેસીઓએ પરચુટજી ફંડમાં આપીયા હતા.

(ડ) મરહુમ ખાં ખાં બમનજી બેરામજી પટેલના પુણ માટે ૩ ૧૮૪૩ ધરમ ખાતે આપ્યા હતા, તેમાં મરહુમ ની પુણ્યમાંથી ૩ ૫૦૦ નીચે જણાવવા મુજબ આપવામાં આવ્યા છે:-મરહુમે પોતાના

વધીયતનામાં ફરવાવા મુબબ હીંદુસ્તાનના પારસીઓને ભગતી નાધા એકઠી કરી રવાના સ'બ' પર્મા એવજી જે જે નાધા હસ્તાવેશે ધરમ ખાતાઓના હીસાબો ચોપાનીયા વગેરેના સંગ્રહ એકઠા કરીયા છે તે મુબબની પારસી પંચાયતના ત્રસ્ટીઓને સ્વાધીન કરવામાં આવશે એવી શરતથી કે, તે સંગ્રહ પંચાયતને ભગતી હસ્તરખાનામાં તે ઉપર મરહુમ ખાં બાં બહમનજીનાં નામનો બેખ ભખી સદા સાચવી રાખવો, અને ત્રસ્ટીઓને હસ્ત દીશે તેમ કોઇબી જરોસ્તીને સળવડ પ્રમાણે તે જોવા તથા તેમાંથી નકલ કરી જોવાને જોગો મુકવો. એ સંગ્રહની સાથે રૂપયા પાંચસોની સરકારી નોટ એક ટકા ડા ની પંચાયતના ત્રસ્ટીઓના સ્વાધીનમાં આપવામાં આવશે, એવી શરતથી કે પંચાયતના હસ્તરખાં તે નોટ મરહુમ ખાં બાં બહમનજીના નામથી જનરલ ફંડ ખાતે સદા અના મત જમે રાખવી, અને તેનું દર સાલ જે વયાજ ઉપજે તે પંચાયતને ભગતી જનરલ ફંડ ખાતે ભઈ જવું અને ઉપજા સંગ્રહને સાફસુદ તથા સારી સ્થિતિમાં રાખવાનો જે ખરચ એણે તે જનરલ ફંડ મધેથી કરવો. ઉપજા રૂ ૫૦૦ ઉપરાંત મરનારનાં વીધવા બાઈ રતનબાઈ તથા દીકરીઓ બાઈઓ આઈમાય તથા દીનબાઈ રૂ ૫૧, મરનારના મરહુમ દીકરા શેઠ હોરમજીની માદમાં રૂ ૨૫, મરનારનાં દીકરી બાઈ મેરબાઈ પીરોશા ઉમરીગર રૂ ૫૧, મરનારનાં દીકરી બાઈ બચુબાઈ તથા આવંદ શેઠ મેરવા નજી હસ્તમજી વખારીયા રૂ ૩૦, મરનારના મરહુમ બાઈ શેઠ અરદેશરની પુંજમાંથી વીધવા બાઈ ધનબાઈજી રૂ ૨૫, મરનારના પાલક દીકરા શેઠ હોરાબજી અરદેશર પટેલ રૂ ૨૫, મરનારનાં બેહેન બાઈ હીરાબાઈ હોરમજી વાડીયા રૂ ૫૦, મરનારનાં બેહેન બાઈ ડોસીબાઈ શાપુરજી જસાવાળા રૂ ૨૫, મરનારનાં બેહેન બાઈ દીનબાઈ યેરામજી પટેલ રૂ ૧૦૦, મરનારનાં સાસુ મરહુમ બાઈ નવા જબાઈ તથા સસરા મરહુમ શેઠ એલજી હીરજીબાઈ વોરડન તરફથી રૂ ૫૧, મરનારનાં સાળી બાઈ ખરશેદબાઈ ધનજીબાઈ વોરડન તથા દીકરા શેઠ જમશેદજી રૂ ૨૫, મરનારનાં સાળી બાઈ ધનબાઈજી કુવરજી પાઈવાળા રૂ ૨૫, મરનારનાં ફાઈ મરહુમ બાઈ ગુલબાઈ ધનજીબાઈ શરાફની પુંજમાંથી રૂ ૫૧, મરનારના કાકા મરહુમ શેઠ મેરવાનજી હોરમજી પટેલની પુંજમાંથી રૂ ૫૧, મરનારના ફાઈના દીકરા શેઠ ખરશેદજી ધનજીબાઈ શરાફ રૂ ૨૫, મરનારના કાકાનાં દીકરી બાઈ મેરબાઈ ખરશેદજી શરાફ રૂ ૨૫, મરનારના મામાનાં દીકરી બાઈ રતનબાઈ ખરશેદજી તારાચંદ રૂ ૫૧, મરનારના મામાનાં દીકરી બાઈ ધનબાઈજી ખરશેદજી તારાચંદ રૂ ૫૧, મરનારનાં વેવાજી બાઈ કુવરબાઈ કેબ સરૂ આંબખાઈવાળા રૂ ૫૦, મરનારના વેવાઈ મરહુમ શેઠ કુવરજી એલજી ઉમરીગર તરફથી રૂ ૧૦૦, મરનારના વેવાઈના બાઈ શેઠ યેરામજી જીં ઉમરીગર રૂ ૧૦૦, મરનારના વેવાઈના બાઈ મરહુમ શેઠ ખરશેદજી જીં ઉમરીગર તરફથી રૂ ૧૦૦, મરનારના ખીત્ર મરહુમ શેઠ નાનાબાઈ ધનજીબાઈ બના જીનાં ફંડમે રૂ ૨૫, મરનારના ખીત્ર મરહુમ શેઠ નવરોજી જમશેદજી આંટીઆના સાહેબજીજી રૂ ૨૫, મરનારના ખીત્ર શેઠ હોરાબજી હોરામજી કલ્યાણીવાળા રૂ ૨૫, મરનારના ખીત્રે ખાં બાં હોરમજી સાણેકજી બીમરડીવાળા તથા શેઠ હોરાબજી ડોસાબાઈ બીમરડીવાળા રૂ ૫૧, મરનારના એક ખીત્ર રૂ ૧૦૦ અને બાકીના પરચુલ્લ મહી રૂ ૧૩૪૮ ભરાયા હતા તે નીચે મુજબ આપવામાં આવ્યા છે:- થાનાનાં રવાનેને અવલમંજલ પોહોંચાડવાનાં ફંડમાં રૂ ૪૮૭, મુલ્કનાં ફીરોજ મદરેસાના ફંડમાં મરના રની માદમારીતું જે ખાતું પાડવામાં આવ્યું છે તે ખાતે જમે કરવા રૂ ૨૭૫, થાનાની અગીયારીનાં ફંડમાં રૂ ૧૫૦, મુબબનાં રવાનેને અવલમંજલ પોહોંચાડવાનાં ફંડમાં રૂ ૧૦૧, ઉરનની અગીયારીના નીબાવ ફંડમાં રૂ ૫૦, ગરીબ જરોસ્તીઓને સારૂ ચાલી બાંધવાનાં ફંડમાં રૂ ૫૦, પારસી સંકટનીવારજી ફંડમાં રૂ ૪૦, ખાં બાં બહમનજી બેહરામજી પટેલની માદમારી કાયમ રાખવા માટે આબળાં ઉભાં કરીયાં ફંડમાં રૂ ૩૦, કોટના ધરમના દવાખાનાનાં ફંડમાં રૂ ૨૫, પારસી ફીવર હોસ્પીટલનાં ફંડમાં રૂ ૨૫, ગરીબ જરોસ્તીઓને અનાજ આપવાનાં ફંડમાં રૂ ૨૫, બનાજીની અગીયારીનાં બાજ જથ્થાનાં ફંડમાં રૂ ૨૫, માસીના હોસ્પીટલનાં ફંડમાં રૂ ૨૫, બાઈ શીરીનબાઈ કામા કોનવેલેન્ટ હોમનાં ફંડમાં રૂ ૨૫ અને બહમે જથ્થાને રૂ ૩૦ હોરમજીની મંડળીના ફંડમાં રૂ ૧૦.

(જ) મરહુમ બાઈ વીરબાઈજી બમનચાહ ડુંગાજીના પુણ્ય માટે મરહુમની પુંજમાંથી તથા એકીજીએ મળી રૂ ૧૧૧૫ ભરયા હતા, એમાંથી રૂ ૬૦ ભરૂચની પંચાયત હસ્તકના જુદા જુદા ફંડમાં આપવામાં આવ્યા હતા જ્યારે રૂ ૧૦૨૫ કયા ફંડમાં આપવા તે હવે પછી નક્કી કરવામાં આવશે.

કાં સોરાળ દીનશાજી કમાસે પોતાના મરહુમ માતાજી બાઈ મમજીજીનાં પુન માટે રૂ ૧૦૦૦ ની સરકારી નોટ પારસી મુવાવડખાનાનાં ફંડમાં આ વરસે બેટ આપી હતી કે દર વરસે એક બાઈ જે એવજી તરફથી મુક્ત દાખલ કરવી.

બાઈ જરબાઈ તે શેઠ ખરશેદજી મનચેરજી ડુંગાજી વકીલનાં મજીયાજીએ રૂ ૫૦૦, અને શેઠ શાપુરજી મનચેરજી ડુંગાજીએ રૂ ૫૦૦ મરહુમ શેઠ પેસ્તનજી મનચેરજી ડુંગાજીનાં પુન માટે ભરૂચ ની પાંજરાપોજમાં આ વરસે બેટ આપ્યા હતા કે એ રૂપીઆ અનામત રાની એનાં વયાજમાંથી એમાં હોરને દર અંગ્રેજ મહીનાની તાં ૨૧ મીએ જોળ ખવરાવવો.

મરહુમ બાઈ બચુબાઈ હોરાબજી ડાકટર પોતાની હથાલીમાં પોતાના મરહુમ ખાવીંદ કાં હોરાબજી તથા મરહુમ બેટા ડાકટર અરદેશર અને બેટી બાઈ પીરોજબાઈનાં પુન માટે દેવબાલી ખાતે કાં બહાદુરજી શેનેટરીયમમાં બે બેઠાં બંધાવી આપ્યા હતા. તે બેઠાંને જરૂરી સમાર

કામ અને સાદી હાલતમાં રાખવા તથા બીમારોને દવાદારૂ આપવા માટે રૂ ૧૦૦૦ ના પૌરઠ પ્રસૂના થોડ, જે મરહુમના દીકરા દીકરીઓ તથા વહુ જમાઈઓએ ઉઠમણમાં બજાવેલા તે રોજ ૨૪ મે માહા ૧ થી ૧૨૭૭ ને દીને એ ખાતાની કારોબાર મંડળી ઉપર ચોકસી આપવા હતા.

બાઈ આવાબાઈ હોં અચ્છગરે પોતાની મરહુમ બેટીની યાદમાં ઉતાકામંદની પારસી અને ભુ મનને રવાનોને અવલમંજલ ભઈ જવા સારૂ એક એલ્યુમીનીયમની ગાડી બનાવવા માટે રૂ ૧૦૦૦ આપવા હતા.

શેઠ સોરાબજી બમનજી મોહીએ મરહુમ શેઠ સોરાબજી ફરામજી કેમીસરીમટનાં પુત્ર માટે ૬૦ માસીનાની આસ્પીટલ ફંડમાં રૂ ૨૦૦, પારસી જનરલ આસ્પીટલ ફંડમાં રૂ ૨૦૦, અને પારસી પંચાયત હસ્તકનાં ખાંધીયા નસેસાભાર ફંડમાં રૂ ૧૦૦ મળી રૂ ૫૦૦ આ વરસે ધરમ ખાતે આપવા હતા.

આગ્રા ખાતે શેઠ બરજેરજી રતનજી પટેલના ધણીયાણી બાઈ દીનબાઈ જવાન વચે રોજ ૧૦ મે માહા ૩ જે સને ૧૨૭૭ ને દીને મરજી પામવાથી મરહુમના ઉઠમણની કીયા વખતે આરામભાઈની જગા ઉપર રવાન ભઈ જવા સારૂ એલ્યુમીનીયમની એક ગાડી ખરીદવા માટે એક ફંડ ઉભુ કરવામાં આવ્યું હતું તેમાં તેજ વખતે રૂ ૪૫૦ તરત ભરાયા હતા.

શેઠ ડોસાબાઈ રસ્તમજી ઉમરીગરે પોતાનાં મરહુમ બેટી બાઈ પીરોબાઈનાં પુત્ર માટે સોનાપુ રની અળીઆરીના મોબેહોના મકાનોની દરેકી કરવા રૂ ૧૧૦૦ ગચે વરસે આપવા હતા. તેમાં આ વરસે બીજા વધુ રૂ ૪૦૦ શેઠ ડોસાબાઈએ આપવા હતા.

મરહુમ બાઈ ખરશેદબાઈ નવરોજ રેડીમનીની યાદમાં જરથોસ્તી રવાનોને અવલમંજલ પેટિં આહવાનાં ફંડમાં રૂ ૩૦૦, સુબઈનાં આંધલાં પાંગલાંઆને પગાર આપવાનાં ફંડમાં રૂ ૨૦૦ અને પાર સી સંકટ નીવારણ ફંડમાં રૂ ૨૦૦ મળી કુલે રૂ ૭૦૦ ધરમ ખાતે આપવામાં આવવા હતા.

શેઠો જમશેદજી તથા હોરમજી માણેકજી ખજુરીનાએ રૂ ૧૦૦ ની બોન વચાજ વાપરવા માટે રાંદેરના અચોફ્રોફરનાં ફંડમાં બાજ આફ્રગાનની કીયામાં પોતાનાં મરહુમ માતાજી બાઈ સંધીબાઈ હંદુ નામ દેવા માટે આ વરસે આપવા હતા.

મરહુમ શેઠ જીવજી જમાસજી મીસતરીના ઠોકરાઓએ પોતાનાં માત પીતાનાં પુત્ર માટે રાંદેરના અચોફ્રોફરનાં ફંડમાં બાજ આફ્રગાનની કીયામાં તેઓનાં નામ દેવા માટે આ વરસે રૂ ૨૦૦ આપવા હતા.

જુથાવલવાલા શેઠ મનચેરશાહ માં ગણદેવમાએ પોતાનાં છુઆનાં પુત્ર માટે તેમાં રોખમ આગલ પાણી ગરમ કરવાયું એક નાવું બાપભર તથાની અને ભુમનને આ વરસે બેટ આપ્યું હતું.

મરહુમ શેઠ કા. જ. અમરોલીવાલાનાં કુટુંબીઓએ મરહુમ બાઈ ધનબાઈએદલજી અમરોલીવાલાનાં પુત્ર માટે જુથાવલની અંજીમનને ઉઠમણને ભગતી જરમન સીલવરનાં વાસણો બેટ આપવા હતા.

મરહુમ બુચી મુનામાય મેરવાનજી એદલજી મીનીસની વરસી રોજ ૭ મે માહ ૨ જે ૧૨૭૭ ને દીને હોવાથી મરહુમનાં માતાએ રૂ ૩૩ જુદાં જુદાં ફંડોમાં તથા મલમલ તાકો ૧ અને મોળાં, ટોપી, વગેરે કપડાં ગરીબ જરથોસ્તીઓના ફંડમાં બેટ આપવા હતા.

બાઈ બચુબાઈ રસ્તમજી મસાનીએ શેઠ ફીરોઝ અને બાઈ રતનબાઈ રસ્તમજી મસાનીની યાદ માં રૂ ૫ થી પારસી વેજટેરીયન એંડ ટેમ્પરનસ સોસાયટીના ભાજ માટે આપવા હતા.

મરહુમ શેઠ રતનજી ફરામજી દાણુના પુત્ર માટે તેમના બેટાઓએ મુકતાદ ટાંકણે નવસાદી, તવડી વગેરે ગામોના ભાચાર જરથોસ્તીઓમાં મલમલના તાકા વેહ્યયા હતા. તથા મરહુમ વડા હસ્તુર દારાબજી માહીઅરજીનાં બાજ જશનનાં ફંડમાં રૂ ૨૫ આપવા હતા.

મરહુમ બાઈ બચુબાઈ તે ૬૦ દોરાબજી હોરમસજીનાં વીધવા તે મરહુમ શેઠ હોરમસજી ફરા મજી કઠોકનાં બેટી જેવજી રોજ ૨૫ મે માહ ૬ મે શેહેનશાહી સને ૧૨૭૬ યજ્ઞદેજરદીને દીને બેટ સતનશીન થયાં તેવજીનાં ઉઠમણની કીયા વખતે રૂ ૩૦૦૦ મરહુમની પુણ્યમાંથી મરનારના એકઝીકચુટ રોએ ધરમ ખાતે આપવા જણાવેલા જેની વીગત ગયા વરસનાં કાબેનડરમાં છપાઈ હતી, તેની સરકારી પ્રામીસરી નોટ તેઓએ તા. ૧ જી જુન ૧૯૦૮ ને દીને થી જમશેદજી નશરવાનજી પીટીટ આરફને જનાં ફંડમાં આપી હતી કે તેનાં વયાજમાંથી દર વરસે મરહુમની બાજને દહાડે બધી ધરમ કીયા પારસી ધારા પ્રમાણે કરાવવી અને આરફનેજના છોકરા તથા માસ્તરોને તે દહાડે તેમાંથી જમાડવા.

મરહુમ બાઈ નવાજબાઈ દીનશાહના ઉઠમણમાં ભરાયલા રૂપીઆની વીગત ગયા વરસનાં કાબેનડ રમાં છપાઈ હતી તેમાંથી રૂ ૧૪૦૦ કરાચીની પારસી વીરબાઈજી સ્કુલનાં ફંડમાં આપવામાં આવવા હતા તથા શેઠ માણેકજી દીનશાહે પણ એજ ફંડમાં રૂ ૫૦ આપવા હતા.

શેઠ અરદેશર શાપુરજી નારીએબવાળાએ પોતાના મરહુમ બાઈ શેઠ જહાંગીરજીના પુણ્ય માટે બરખની શેઠ શા. શો. નારીએબવાળાની દરેકમેહરમાં રૂ ૧૦૦૦ આપવા હતા કે એના વયાજમાંથી એ દરેકમેહરયું ચીયેરેશન કરવું.

ધરમના મકાનો.

દેવલાલી ખાતે નવાં દોખમાનો તાણે પુરવાની ક્રીયા ગયે વરસે યાને રોજ ૧ લો માહ ૨ જો સને ૧૨૭૬ ને દીને કરવામાં આવી હતી, તે પછી એ નવું દોખમું બંધાઈ તધ્યાર થવાથી તેને ઇજવાની ક્રીયા લગભગ આઠ હજાર પારસી બાનુઓ અને ગ્રહસ્થોના એક મોટા મેળાવડા સનમુખ રોજ ૧૯ મો માહ ૩ જો સને ૧૨૭૭ ને દીને કરવામાં આવી હતી. એ દીને સવારના દોખમાની અંદરની સઘળી ક્રીયાઓ પુનાવાળા દસ્તુરજી સાહેબ કેકોખાદની દેખરેખ હેઠળ એરવદ સાહેબો અરદેશર સોરાખજી ચેના, રૂસ્તમજી કાવસજી દેશાઈ, અને પેસ્તનજી કાવસજી ખેસવાળાએ કરવા બાદ દોખમા નજદીક ઉભા કીધેલા મોટા મંડપમાં સવારના નવ વાગે દસ્તુરજી કેકોખાદ આદરખાદ અને એવણના બેટા દસ્તુર નોશીરવાનની આગેવાની હેઠળ જશનની ક્રીયા કરવામાં આવી હતી. લગભગ એક કલાક ક્રીયા ખલાસ થવા પછી દોખમા કમીટીના પ્રમુખ શેઠ જેહાંગીર બેરામજી મરઝખાને સરવે આયોરનાન સાહેબોને આશોદાદ આપવા બાદ એવણે દસ્તુરજી કેકોખાદને દેવલાલી અંજી મન તરફથી એક શીયાલ આઢાડી હતી. જે પછી દસ્તુરજી કેકોખાદે એ પ્રસંગને અનુસરતી વાપજ કરતાં જણાવ્યું કે ખોદાની દરઘાહમાં અશોના રવાનો આનંદમાં રહે છે. અશો તે છે કે જે ભલી માજદયસની દીનના કરમાન મુજબ ચાલે અને અશો જરથોસ્તના કાયા હા મુજબ ચાલે તેવાં માણસનું રવાન તે દાદારની દરઘાહમાં હસ્તે મુખડે જાય છે. તયાં તમામ યજ્ઞદો ભલે પધાર અથ નેક રવાન, કહી તે અશો રવાનને આવકાર આપે છે. જે જો પધીત્ર માજદયસની દીન કબુલ કીધી તેને માથે ફરજ છે કે તેણે એ ભલી દીનના કાયા હા મુજબ ચાલવું. આપણા પુરવજોએ દોખમા ખરપા કીધાં હતાં અને તયાં રવાનને કે કાણે પાડવાથી અહુરમજ્દના કાયદાનું ઉલંઘન થતું નથી. પતેત પશોમાનીમાં જે જે ચીજો તરફ ગુનાહ કીધા હોય તે માટે આપણે પસ્તાવો કર્યે છીએ. ખોદાની પેદાયશને કોઈ પણ રીતે આણુદે કરવી નહી, એવું ફરમાન છે અને તેથીજ દોખમામાં રવાનને અવલમંજલ કરવાનું ફરમાન અશો જરથોસ્તે આપ્યું છે. એવાં દોખમામાં આપણે સચકાર અવલમં જલ થવો જોઈએ. આપણી દીનમાં દુનીઆની આખાદીને આડે આવનારી ચીજોને ધીકાર વામાં આવી છે. જે શખસ દાદારનો કાયદો પાળે છે તેજ ખરો જરથોસ્તી છે. જે કાયદા પ્રમાણે અશો જરથોસ્ત ચાલતો તેજ પ્રમાણે ચાલવું જોઈએ. દુનીઆને આખાદ હાલતમાં આપણે રાખવી જોઈએ છે. આજને સરખે અવસરે તમો અત્રે સામેલ થયા તે માટે હું નેહાવત ખુશી છું અને જશનમાં અમેએ જો દોઆ ગુજરી તે સઘળી તમોને આમીન થાઓ. વાયેજ પુરી થવા પછી શેઠ જેહાંગીર બેરામજી મરઝખાને નવું દોખમું બંધવા વી શે ફેટલોક ખોલાસો કરતાં જણાવ્યું કે આ નવાં દોખમાવાળી જગા આગળ સને ૧૮૭૯ ના સાલમાં અત્રેના એક દીનદાર જરથોસ્તી કંત્રાકટર શેઠ બેરામજી નાનાભાઈ ભાઠેનાનો એકપુરો પુત્ર ગુજરી જવાથી તે સાહેબે આ ટેકરીનું મથાણું સતાવાળાઓ પાસેથી અંજીમ ન માટે મેળવીને તયાં ગુજરનાર પુત્રનાં રવાનને ભુખીઢાહ કર્યું હતું. તયાર બાદ તે જ ગાની આસપાસ પોતાને ખરચે આ ગોળ હીવાલ બંધાવી લીધી હતી. જરથોસ્તી રવાનો ને માટે આરામઘાહની જગા આપણી દીનની શરયત મુજબ પાવી, ભંડારીઆં વગેરેની સામગ્રી સાથની ઇજાયલી હોવી જોઈએ, તેવી કશી ગોઠવણ નહોવાથી આ નવું દોખમું બનાવવાની જરૂર જણાઈ હતી. આ નવું દોખમું માનવંત દસ્તુરજી સાહેબ હોશંગજીના હુકમ પ્રમાણે અને એ સાહેબની દેખરેખ હેઠળ આપણી પધીત્ર દાનની શરયત મુજબ બંધવામાં આવ્યું છે. તે છતાં જીવું પુરાણું મકાન, ઘટતા લેખ સાથે મરામત કરાવી સંભાળી રાખ્યું છે અને તેજ પ્રમાણે તેને સારી હાલતમાં રાખવાનું ચાલુ રહેશે. વળી બાઈ સાહેબા રતનખાઈ એદલજી બામજીએ રૂ૭૦૦૦ ભેટ આપ્યા છે જે માટે દેવલાલીની સમસત અંજી મન તરફથી એ બાઈનો ઉપકાર માન્યે છીએ, અને આજનું ક્રીયાકામ એવણે પોતાની ગી રોશી કરવાની મરજી દેખાડી છે (જેને માટે પાછળથી એવણે રૂ૫૦૦ આપ્યા હતા.) આ નવી હીવાલ બંધવાનો ખરચ રૂ૩૦૦૦ શેઠ નશરવાનજી પેસ્તનજી કોપરે આપ્યો છે અને

શેઠ રતનજી જમશેદજી દુપાશે કુસ્તી પાદખાખ કરવા માટે જે સુંદર ટાંકુ રૂ.૮૦૦ ના ખર ચે બંધાવી, તેમાં પંપ વગેરે મેલી પાણીની સગવડ કરી આપી છે તથા એએ સાહેબે પોતાના મરહુમ પેટાનાં પુત્ર માટે રૂ.૫૦૦ નું બોંડ અત્રેનાં રવાનોને અવલમંજલ પહેંચાડવાનાં ફંડની શરૂઆત તરીકે મોકલી આપ્યું છે જે માટે આપણે એ બંને દીનદાર સાહેબોના હેશાનમંદ છીએ. દોખમા આગળ ઉપર જતા મારગમાં વાંકા વેડા રસ્તા ઉપર પાડી બાંધણીની પથરની સીડી બનાવવા માટે શેઠ હોરમસજી સોરાખજી લેલીનવાળાએ રૂ.૫૦૦ આપી તે ઉપરાંત કાંઈ વધુ થાય તે આપવાને જણાવ્યું હતું તથા રવાનોને લઈ જવાની ગાડી મોટા ખરચે નવેસરથી સુધારી આપી છે. મરહુમ શેઠ સોરાખજી ડોસાભાઈ ફરામરોઝના વારસાએ પોતાના મરહુમ પીતાની અસલ બંધાવેલી સગડી, જે ખીસમાર હાલતમાં હતી તે રૂ.૨૫ નો ખરચ કરીને નવેસરથી બંધાવી આપી છે. જુની સગડીનું મકાન જે સુમારે ફક્ત ચાર શીટ હતું હતું તે નવેસરથી ઉમેડીને બાંધવામાં આવ્યું છે જેમાં રાત ના ચેરાગ સદા રોશન રાખવામાં આવશે અને એ નવી સગડી ઉપર તેના અસલ સ્થાપકને નામની તખતી પણ મારીશું. એ ઉપરાંત હજાર હજારની અને પાંચસોની ખીજી રકમો ફેટલાક સખી શેઠોએ ભરી હતી તે મળી લગભગ રૂ.૧૨૦૦૦ ભરાંયા છે. એટલી રકમ અથવા એનો મોટો ભાગ અનામત રહેશે જેના વયાજમાંથી તેમજ અત્રેના રહીશોની મદદથી રાખદાર વગેરેનો ખરચ કરવાનો ઠરાવ રાખ્યો છે. દોખમાનાં ડીઝાઈન તઈયાર કરી તે માટે દેખરેખ રાખવા અને ખીજી સઘળી મદદ ખાનસાહેબ રતનજી ધનજીભાઈ સરવેયર અને તેવણના કુટુંબીઓએ પેહલાંથી છેલ્લાં સુધી આપી છે તે માટે દેવલાલીની અંજીમન એ સાહેબોના હેશાનમંદ છ અને તેની એક ઇલાણી દાખલ એક શીયાલ ખાન સાહેબ રતનજી સરવેયરને દસ્તુરજી પાસે એનાયત કરવામાં આવી હતી. તે પછી શેઠ શાપુરજી ખરશેદજી કંત્રાકટરે દોખમાનું કામ કાળજીથી ઉપાડી લઈ ખરાખર રીતે સરંબંધ ઉતાર્યું તેની યાદગારીમાં એક શીયાલ તથા સોનાનું ઘડીઆળ દસ્તુરજીના હાથે એનાયત કરવામાં આવ્યું હતું. સેવટે દસ્તુરજી સાહેબ કેકોબાદનો તથા એ કામમાં મદદ કરનારાઓનો અને હાજર રહેલાઓનો ઉપકાર માનવા પછી શેઠ સોરાખજી ખરશેદજી ઘાંડીએ જણાવ્યું કે કારોબાર મંડળીના પ્રમુખ શેઠ જહાંગીર ખેરામજી મરઝખાનની બાંહેધરી હેઠળ આ નેક કામની શરૂઆત કરવામાં આવી હતી, અને તેનો આવી ઉત્તમ રીતે અનજીમ આવ્યો છે. તેથી દસ્તુરજી સાહેબને અરજ કરું છું કે આ માનપત્ર હમારી અનજીમન તરફથી એએને ભેટ આપશે. એ માનપત્ર દસ્તુરજી કેકોબાદે વાંચી સંભળાવી તાળીઓના અવાજે વચે શેઠ મરઝખાનને સુંદર ચાંદીના કાસકેટ સાથે એનાયત કરી એક શીયાલ ઓઢાડી હતી, જેનો ઘટતા ચખદોમાં શેઠ મરઝખાને ઉપકાર માનવા બાદ હાજર રહેલાઓ દોખમાની અંદર સેજડો કરવા ગયા હતા જ્યાં સરવે જણાઓએ પોતાની ગુંજસ મુજબ અંદર નાણું નાખ્યું હતું. એ વખતે ભંડારમાં પડેલી પડત લગભગ રૂ.૨૦૦૦ ની થવા ગઈ હતી. રીવાજ પ્રમાણે એ પડત ઉપર દસ્તુરજી સાહેબ હોશંગજીનો હમેશ હક રહે છે પણ દેવલાલીની જરથોસ્તી અંજીમનની નાણાં સંબંધી અગવડ ધયાનમાં લઈને દસ્તુરજી હોશંગજીએ આ રકમનો પણ રૂ. જેટલો ભાગ એટલે ૧૪૦૦ રૂપીઆ મજકુર દોખમા ફંડને પોતાની ગીરોથી બક્ષેશ તરીકે આપી દીધા છે. હાજર રહેલાઓએ ત્યાં ઉભા કીધેમા મંડપમાં ખાણું લીધા બાદ સરવે હથી ખુશીથી દેવલાલીથી વળતી સ્પેશીયલ ત્રેનોમાં પોતપોતાને મુકામે પાછા ફરીયા હતા. એ દોખમું ઇજાવાની કીયામાં ભાગ લેવા જનાર જરથોસ્તીઓ માટે મુખ્યધથી ૬ સ્પેશીયલ ત્રેનો દોડાવવામાં આવી હતી. તેમજ દેવલાલીના સ્ટેશન ઉપર તથા દોખમાવાળી જગા આગળ શેઠ એદલજી દોરાખજી તલાતીવાળી ખોરડીંગ સ્કુલના વીંદ્યારથીઓએ હાજરી આપી ત્યાં આવેલા સરવે જણાઓની સારી સેવા બજાવી હતી. શેઠ પેસ્તનજી નશરવાનજી પાવરીએ ખપોરના ખાણાની સારી ગોઠવણ રાખી હતી તેમજ ફેઝર આઈસ કંપનોના માલેક શેઠ શાપુરજી ખરજોરજી ફેઝરે જોઈતું આઈસ મુક્ત પુર પાડ્યું હતું. એ આઈસ દેવલાલી મોકલવાનો સરવે ખરચ એક જરથોસ્તીએ આપ્યો હતો. એ ઉપરાંત દોખમા કમીટી તરફથી હાજર રહેલાઓને કશી વાતની અડચન ન પડે તે માટે તેનગા-સ્વચ્છ પાણી વગેરેની આગળથી સરવે પ્રકારની ગોઠવણ રાખી હતી. તે માટે ખરેખર એએ સાહેબોને સાખાસી ઘટે છે.

આપણા જાણીતા અને ઉલ્લભ્ય જવાન શેહેરી શેઠ જહાંગીર બમનજી પીટી પારસી કોમ માટે પારસી જનરલ હોસ્પિટલ સ્થાપવાની જે યોજના લગભગ ત્રણ વરસની વાત ઉપર ઉપાડી લીધી હતી, તે યોજના ફતેહમંદીથી પાર પડવાથી અને ખંબાલા હીલ ઉપર ખંબાલા હોટલવાલી મોટી ફક્કાદે જમીન શેઠ બમનજી દીનશાહ પીટી આ હોસ્પિટલ માટે તે ઉપરના મકાનો સાથે આપી દેવાથી નવી બાંધવામાં આવનારી થી બમનજી દીનશાહ પીટી પારસી જનરલ આસ્પીટલનો પાયો નાંખવાની કીધા તા. ૧૧ મી દીસેમ્બર ૧૯૦૭ ને દીને યાને રોજ ૨૯ મો માહા ૩ જા ને દીવસે સાજે નામદાર ગવરનર સર જયેરજ સીડનહેમ કલારકે હોસ્પિટલ માટેની જગાપર એક દબદબા ભરેલા મોટા મેલાવડા સનમુખ કીધી હતી. શેઠ હોરમજી અરદેશર દુબાશ ફલોરીસ્તે ફુલ પાનને ઘણો સરસ સંગાર કર્યો હતો જયારે શેઠ નવરોજી રશતમજી મીઠાઈવાલાએ ખાસ ફરનીચર પુર પાડ્યું હતું. નામદાર ગવરનર પોતાના મોહદાર અને ખેટી તથા નામદાર ગાયકવાદ મહારાજ સાથે સવા પાંચ વાગે આવી પુગતા એવાને સર જમશેદજી જીજીભાઈ, શેઠો બમનજી દીનશાહ પીટી, જહાંગીર બમનજી પીટી, આ. જશતીશ મી. દીનશાહ ધનજીભાઈ દાવર વગેરે ગ્રહસ્થોએ આવકાર લીધાં હતાં. જે પછી મેળાવડાનું કામ શુરૂ કરતાં શેઠ જહાંગીર બમનજી પીટી જહોર કીધું કે, આ હોસ્પિટલ માટે મને આજે નીચલી વધુ રકમો મળી છે. શેઠ હીરજીભાઈ બમનજી વારડન ચેરીટી ફંડના ત્રસ્ટીઓએ હાઈ કોર્ટના એક હુકમનામાની રૂએ વહાડકામ માટે થીએટર બાંધવા સા. રૂ. ૩૧૫૦૦૦૦, મરહુમ શેઠ અરદેશર હોરમજી વાડયાના ફંડના ત્રસ્ટીઓએ આંખની હોસ્પિટલ માટે રૂ. ૩૫૦૦૦૦, શેઠો સોરાબજી અને કાવસજી દાદાભાઈ દુબાસે રૂ. ૨૫૦૦૦, ખા. બા. ધનજીભાઈ ફકીરજી કામાદોરે રૂ. ૫૦૦૦, સર શીરોઝશાહ મેરવાનજી મેહેતાએ રૂ. ૩૨૦૦૦, ડાક્ટર મેહેરજીભાઈ રશતમજી શેઠનાએ રૂ. ૫૦૦૦ અને મીસીસ હોરમજી શાપુરજી ચોથયાએ પાંચસો ચોરસવાર જગા લેટ કીધી છે, જેથી આજ સુધીમાં કુલે રૂ. ૩૧૨૫૦૬૭૦ થયા છે. આ પછી શેઠ જહાંગીરે હોસ્પિટલને લગતો રીપેરટ વાંચતા જણાવ્યું કે પારસી કોમમાં એક જેનરલ આસ્પિટલ સ્થાપવાનો વીચાર દીન ઉગે ક્રમ આગલ વધતો ચાલ્યો તેની ટુંક તવારીખ આપવી અત્રે અપ્રસંગોપાત ગણાશે નહીં. વીસથી ત્રીસ વરસની વાતપર પારસી કોમ આસ્પિટલનો આશરો લેવાની વીરૂધ્ધ હતી. એક સાધારણ પારસી બીજી કોમો સાથે શહેરી તથા રાજકારોબારી બાબદમાં લેળાવા તદ્દન ખુશી છે, પરંતુ જ્યાં ધારમીક કે સંસારી બાબદ આવે ત્યાં તે સઘળાથી વેગળો ઉભો રહેશે. માંદગી વેળા ધરની બાનુઓ માવજત કરવા દીલોજનનીથી તદ્દયાર હોય છે. તેઓનાં ગરીબ ઘરોમાં જેટલા અને તેટલા સુખશાંતી ભરવા નીયમની તેઓ કાળજી લે છે. એટલું છતાં એક સારી આસ્પિટલની જરૂર ઘણી વખત માલમ પડી છે. કેટલાંક વરસની વાતપર ખા. બા. મનચેરજી કાવસજી મરજ્યાન સી. આઈ. ઇ. એ જેનરલ આસ્પિટલ સ્થાપવાની યોજના રજુ કરી અને પાછળથી ૧૮૯૬ માં મરહુમ ડા. કેમ્પશર નશરવાનજી બહાદુરજીએ મરહુમ પહેલા સર દીનશાહ માણેકજી પીટી બેરોનેટની કારસાજ સાથે બીજી કોશશ કરી હતી, પણ કેટલાંક કારણોને લીધે આ અને યોજનાઓ છોડી દેવી પડી હતી. આની વરસો આગમ્યથી જેઓ આ સવાલમાં ઉલટ લેતા હતા તેઓને માલમ પડ્યું કે જે એક આસ્પિટલ માત્ર પારસીઓથી ચલાવવામાં આવે તો તેની સામેનો અણગમો મોટે ભાગે દુર થાય આ માટે ડા. ટેમુલજી ભીખાજી નરીમાને સ્થાપેલાં પારસી ખાનગી સુવાવડખાનાનો દાખલો તેઓ પાસે મોજુદ છે. વર્ષ ૧૮૯૬ માં મરહુમ ફાટી નીકળી તે વેળાએ પારસી પંચાયતની આગેવાની હેઠળ ડાક્ટર કેમ્પશર નશરવાનજી બહાદુરજીએ એક ખાસ મરહુમની આસ્પિટલ સ્થાપી, સને ૧૮૯૮ માં પોતાના નીપજેલાં મરણ સુધી તે નામાંકીત તબીબે ફતેહમંદી સાથે તેનો વહીવટ ચલાવ્યો. તેમના મરણ પછી પારસી પંચાયતની અરજ ઉપરથી ડાક્ટર સોરાબ કે. નરીમાને તેનું સુકાન લીધું અને આજ સુધી તેઓ એ ખાતાં મારફતે કોમની સગીન સેવા બજાવ્યા છે. આ તેમજ એવા બીજા ખાતાઓને મળેલી ફતેહ ઉપરથી પુરવાર થાય છે કે જે પારસી કોમ માટે જનરલ હોસ્પિટલ સ્થાપવામાં આવે તો જરૂર તે ઘણીજ લોકપ્રીય થઈ પડ્યા વીના રહેશે નહીં. પારસી કોમની આવી લાગણી માલમ પડવાથી અમારામાના એક શેઠ જહાંગીર બમનજી પીટી ૧૯૦૫ ના મે માસમાં એક નવી યોજના ઘડી તેની ગુજરાતીમાં મદદ નજર બાહર પાડી આસ્પિટલના લાભોની સમજણ સાથે બે સુચનાઓ કોમ હજુર મેલી. પહેલી સુચના પંદર મુક્ત દરદી સાથની ચાળીસ બીજાનાની નહાની આસ્પિટલ જેમાં પંદરને દરરોજના રૂપયા એક લેખે, પાંચને બે લેખે, અને પાંચને રૂપયા ત્રણ લેખે દાખલ કરવા સુચવ્યું હતું, અને તે માટે રૂપયા ચાર લાખનું ફંડ ઉભું કરી તેમાંથી તે નીભાવવાની હતી. બીજી યોજના રૂ. ૩૫

સાડા આઠ લાખનું ફંડ કરી તેમાંથી એકસો ખીછના નીભાવવાની હતી. નાણાં ભરનારાઓને ઉતેજન આપવા ખાતર એવી ગોથવણુ રાખી હતી કે, રૂપયા પાંચ હજાર ભરનારને એક ખીછના સાથ પોતાનું નામ જોડવાનો હક રહે; પચીસ હજાર ભરનાર એક વોર્ડને પોતાનું નામ આપવા જોડે જીંદગી પરચંત એક દરદીને મોકલવાનો અધીકાર ધરાવે; રૂપયા એક લાખ ભરનાર એક ‘બ્લોક’ ને પોતાનું નામ આપી ત્રણ દરદીને મોકલાવી શકે અને રૂપયા પાંચ લાખ ભરનાર ઓસ્પીટલ સાથે પોતાનું નામ જોડી દર વરસે પાંચ દરદીને મોકલાવી શકે. કમીટીના બંધારણ માટે એમ ડેરાવવામાં આવ્યું કે દર રૂપયા પાંચ હજારથી એક લાખ સુધીની રકમ ભરનાર ઓસ્પીટલ ની જેનરલ કમીટીમાં એક ધરાવે; રૂપયા એકથી પાંચ લાખ સુધીની રકમ ભરનારાઓ પોતે એક ધરાવવા ઉપરાંત પોતા તરફથી અગ્રેક પ્રતીનીધીને નેમવાનો હક ધરાવે, જ્યારે રૂપયા પાંચ લાખ કે તેથી વધુ રકમ આપનાર એવા બે સભાસદો નેમી શકે. કમીટીના ખીજ સભાસદો રૂપયા પાંચસો અને તેથી વધુ રકમ ભરનારાઓ પોતપોતા વચ્ચે ચુંટી કહાડે અને તેમની સંખ્યા ઉપલી રીતે આવેલા સભાસદો કરતાં બેવડી રહે. આએ યોજનાને લીધે જેનરલ કમીટી મોટી થવાથી વહીવટ ચલાવવા નાની કારોબારી કમીટી નેમવી પડશે. આ ફંડમાં અત્યાર સુધી તેર લાખ જેટલી રકમ ભરાઈ છે તેપરથી માલમ પડશે કે આ યોજનાએ પારસી કોમની દીલસોજી મેલવી છે. ટુક મુદતમાં પરચુટણ મદદોથી ફંડની રકમ રૂપયા ચાર લાખ જેટલી થવા જતાં તેની ફતેહ શેઠ બમનજી પીટીટની આ ઇમારત તથા તેને લગતી આશરે પચાસ હજાર ચોરસવાર જમીનની ઉદાર ભેટથી નકી થઈ ચુકી. આ ઇમારત આખાં શહેરના સઉથી હવા પવનવાળાં તથા સરવેથી ખુબસુરત મથકે આવેલી છે. જેથી દરદીઓના બાબમાં ઘણી લાભ કારક લેખી શકાય. આ ઇમારત તથા તેની આસપાસની જગ્યા રૂપયા પાંચ લાખની ઉપરની છે, અને એ મદદ ઉપરાંત શેઠ બમનજીએ રૂ ૫૦૦૦૦ ની રકમ આસ્પીટલનાં ફંડમાં ભરી છે, તેમજ અન્યેક ખીજે ટાકણે કટકે કટકે કરી રૂ ૧૭૦૦૦૦ તેવણું ભર્યું છે, જેવણની કુલે મદદ એ રીતે રૂ ૬૬૭૦૦૦ ની થયા છે, જે માટે કમીટી તેમજ આખી પારસી કોમ તેમનો ભારે આભાર માને છે. યોજના પ્રમાણે શેઠ બમનજી પીટીટ રૂપયા પાંચ લાખનો ફાળો આપેલો હોવાથી ઓસ્પીટલ સાથે તેમનું નામ જોડી તેને ધી બમનજી દીનશાહ પીટીટ પારસી જેનરલ ઓસ્પીટલ એવું નામ આપવામાં આવ્યું છે. ખીજે અગતનો રૂપયા દહોડ લાખનો ફાળો મરહુમ શેઠ હોરમજી ફરામજી વોરડન નામના પારસી ગ્રહસ્થે કરેલી સખાવતના ત્રસ્તીઓ તરફથી મળ્યો છે. તેમની સખાવત લગભલ પા સદી સુધી પડી રહી હતી, અને તેમાંથી લગન તથા જમણવાર માટે એક હોલ બાંધવાની સખાવત કરનારે જે ખાહેશ દરશાવી હતી તેની કોમને ખીલકુલ જરૂર નહીં લાગવાથી આ હાસ પીટાલની યોજના કરનારાઓએ તે ફંડના ત્રસ્તીઓને તે સઘળી રકમ અથવા થોડે ભાગે આસ્પીટલ માટે આપવા અરજ કરી જેથી ત્રસ્તીઓએ કોરટની સંમતી લઈ ઓપરેશન થીએટર બાંધવા સારૂ રૂપયા દહોડ લાખ ઓસ્પીટલ ફંડને આપી દીધા છે. આ કીમતી મદદ માટે કમીટી વોરડન ચેરીટી ફંડના ત્રસ્તીઓ અને ખાસ કરીને મેનેજીંગ ત્રસ્તી શેઠ હીરજીભાઈ બમનજી વોરડનનો ઉપકાર માને છે. વળી લવજી કેસલના મરહુમ શેઠ અરદેશર હોરમસજી વહાડયાની પવીત્ર યાદગારી કાયમ રાખવા માટે મરહુમ શેઠ અરદેશર વહાડયા ધરમાદા ફંડના ત્રસ્તીઓએ રૂ ૫૦,૦૦૦ એક આપનો વારડ ઉભો કરવા તથા નીભાવવા માટે ભરયા છે, તથા મરહુમ બાઈ પીરોજબાઈ નશરવાનજી વાહાડીઆ ધરમાદા ફંડના ત્રસ્તીઓએ રૂ ૫૦,૦૦૦ ની નાદર રકમ સ્ત્રીઓ તથા બાળકો માટે એક વારડ ઉભો કરવા માટે આપી છે. તેમજ ખીજ સઘળાઓએ આટલી ટુક મુદતમાં ઉદારતાથી આ યોજનાને ટેકો આપી તેની ફતેહ નકી કરી આપી છે તે માટે કમીટી સઘલાઓનો જાહેર આભાર માને છે. ફંડને ઉજી કરવાને અઢી વરસથી થોડોક વધુ વખત થઈ ગયો છે જે અરસામાં કુલે રકમ રૂ ૧૨,૭૫,૦૦૦ની થઈ છે. ફંડને મદદ કરનારાઓ આસરે ૨૦૦૦ જણા છે, તેઓ માહેલા કેટલા જણે કેટલી રકમ ભરી તે નીચલી વીગતપરથી માલમ પડશે.—શેઠ બમનજી પીટીટ રૂ ૫,૬૭,૦૦૦ ભરયા છે. એકે રૂપયા ૧૧૧ લાખ; બેએ રૂ ૫૦,૦૦૦; એકે રૂ ૩૫,૦૦૦; ચારે રૂ ૨૫,૦૦૦; ત્રણે રૂ ૧૫,૦૦૦; એકે રૂ ૧૦,૫૦૦; ત્રણે રૂ ૧૦,૦૦૦; એકે રૂ ૬૦૦૦; તેત્રીસ જણાએ રૂ ૫૦૦૦; એકે રૂ ૪,૫૦૦; એકે રૂ ૩૦૦૦; એકે રૂ ૨,૦૦૦; એકે રૂ ૧,૨૦૦; સતરે રૂ ૧૦૦૦; ચુમાલી જણાએ રૂ ૫૦૦ અને ૧૮૮૭ જણાઓએ રૂ ૫૦૦ની અંદરની રકમની મદદ કરી છે. આ આસ્પીટાલના લાભ માટે નાટકો, સરકસો અને જલસાઓ કરવામાં આવયા હતા, જેની કુલે ઉપજ રૂપયા ૨૨૬૭ જેટલી થઈ છે. નહાની શુરઆત સાથે કમીટી કામ આરંભવા માંગે છે અને જે

મુખ્ય મકાનનો પાયો આજે તમે નામદાર નાખશો તે કમીટીએ બાંધવા ધારેલાં ત્રણ મકાનો માહેનું એક છે. વચમાં ઓપરેશન યાને વહાડકાં માટેની થીએટર અને આસપાસ એક મરદો માટેનો અને બીજો સ્ત્રીઓ તથા બચ્ચાંઓ માટેના અલાહેદા સરજીકલ અને મેડીકલ વારડો તરીકે રાખવામાં આવશે. ભોયતળાયા સાથે દરેક ઈમારત ત્રણ મળવાની થશે, અને દરેક મળલા ઉપર દસ દસ દરદી સાંથના બે વારડ રાખવામાં આવશે. એ પરમાણે આખી ઓસ્પીટલમાં શરૂઆતમાં એકસો વીશ દરદીઓની સગવડ થશે. વળી તુરતના વપરાસ માટે એક દવાખાનું અને દવા લેવા બહારના આવનારાઓ માટેનો વારડ, આંખનો એક ખાસ વારડ, સુવાવડનો એક વોરડ, ઉડતા રોગોનો એક વોરડ અને રોશની તથા વીજળીક પ્રયોગો માટેનો એક વોરડ અને જંતુવીદ્યાને લગતી એક પ્રયોગ-શાળા (લેબોરેટરી) તુરતમાં ખોલવામાં આવશે. વળી ખાતાંની હાજત વધતાં તેમાં વધારો કરવામાં આવશે. કાન અને નાકના તેમજ સ્ત્રીઓનાં ખાસ દરદો માટે અલાહેદા વારડો કહાડવાનો તેમજ ખાસ લવાજમ આપનારા દરદીઓ માટે ખાસ વધુ સગવડ રાખવાનો ઈરાદો છે. વળી પારસી બાઈઓને નરસનો ધંધો શીખવવા માટે એક ખાસ વરગ કહાડવા અને તેની પરીક્ષાઓ પસાર કરનારીઓને ખાસ સદન આપવાની કમીટી ગોઠવણ કરવા માગે છે. કામદારો, દરદીઓ અને અભીઆસીઓના કાયદા અરથે એક ખાસ પુરતકાલય અને સંગ્રહસ્થાન જોડવામાં આવશે. વખત જતે પારસી ગ્રેડયુએટ તબીબો માટે ચહુડતા અભ્યાસ કરી ઓસ્પીટલનો અનુભવ મેલવવાને શકતીવાન કરવા સરખી ગોઠવણો કરવામાં આવશે. જુની અને નવી ઈમારતોને લગતી વીશાળ ખોલ્લી જમીનને ધ્યાનમાં લેતાં આ સઘળું ઓસ્પીટલના વધતાં જતાં ઉપયોગીપણા સાથે ધણું સહેલાઈથી કરી શકાશે. આની વ્યવસ્થામાં એક મોટો તળાવ છે તે પુરીને તે ઉપર એક સુંદર ખીચી કામદારો તેમજ સાજા થયલા દરદીઓને હવા ખાવા માટે બાંધવામાં આવશે અને ઓસ્પીટલની શરૂઆતથીજ તેના સંબંધમાં એક દુધશાળા સ્થાપવામાં આવશે. આ ઓસ્પીટલનાં સંબંધમાં સાજા થયલા દરદીઓ માટે હવા ખાવા સાથે એક કોનવોલેસન્ટ હોમ સ્થાપવા માટે અંદેરીની નજદીકમાં વરસોમાં ખાતે દરીયા કીનારેના બે બંગલા કમીટીને સંપુરક કરવાની માગણી થઈ છે. હાસપીટાલને લગતી હાલની જુની ઈમારત ફેરવી તેને આશીશ ખાતાં તરીકે ઉપયોગમાં લેવામાં આવશે અને તેનો થોડો ભાગ સરજનો અને નરસોના રહેઠાણ તેમજ પરચુટણ કામો માટે પણ વાપરી શકાશે. ઓસ્પીટલ ઘણી સુંદર ઢાંચે છેલ્લામાં છેલ્લા નીચમો પ્રમાણેની બાંધવામાં આવશે અને તેમાં સઘળી છેલામાં છેલી શોધો મુજબની સામગ્રીઓ અને સગવડો રાખવામાં આવશે. ઓસ્પીટલની ઈમારત અને વીશાળ યોગાનમાં વીજળીક રોશની અને ગટરની ગલીઓ માટે ‘ફ્લશ સીસ્ટમ’ પ્રમાણેની ગોઠવણો કરવામાં આવશે. ઓસ્પીટલ થોડે ભાગે લવા-જમ ભરનારા દરદીઓને સ્વીકારશે અને થોડે ભાગે ધરમાદા ખાતાં તરીકે કામ બજાવશે. તબીબ નહીં એવા પારસી ગ્રહસ્થોની કમીટી તેનો વહીવટ ચલાવશે અને સઘળા ઝોધાઓ બનતાં તુલીક કામના ચુનંદા તુરાઓથી પુરવામાં આવશે. તેમને બાહોશ મદદનીશો અને કેળવણી નરસોની મદદ આપવામાં આવશે. હાઉસ સરજનો અને નરસો સીવાય સઘળા ચહુડતા ઝોધા ઓનરરી રહેશે. આ સઘળી ગોઠવણો કરતાં કમીટીના હાથમાં રોકડ કાંઈ જુજ રહેશે અને ઓસ્પીટલના નીભાવ અને ભવીશની ખીલવણી માટે તેને ઘણા લાંબો વખત સુધી જાહેર પારસી પ્રજાની ઉદારતા ઉપર આધાર રાખવો પડશે. ઉપલો રીપોર્ટ વંચાઈ રહ્યા પછી નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈએ નામદાર ગવર્નર તેમજ નામદાર ગાયકવાડ હાજર થયા તે માટે ઉપકારમાની પાયો નાખવાની ક્રીયા કરવાની અરજ કરતા જણાવ્યું કે આ ખાતાનો લાભ લેતા આજ દીવસે તમે નામદાર જે મેરખાની કીધી છે તેની યાદ પારસી કામ આભાર સાથે દીલમાં રાખી તેની હમેશા પીછાણ કરશે. તમેએ આજે તમારી હાજરીથી અમોને જે માન આપ્યું છે તે કામ નામદાર શેહનશાહની બીજી હાંદી રધયતના જેવીજ ન તુટે તેવી વજાદારી અને શીદાગીરી અંગરેજ રાજ તરફ દેખાડતી રહે છે. જે કે સર જમશેદજી જીજીભાઈ હાસપીટાલ અને બીજી હાસપીટાલો ફૂટે-હમંદી સાથે કામ બજાવે છે તે છતાં એક ખુદ પોતાની આસપીટલ ધરાવવાને પારસી કામ લાંબો વખત થયા આતુર થઈ હતી. વળી સર જમશેદજી હાસપીટાલમાં પારસી કામ માટે ખાસ વારડો છે અને તેણે સારી સેવા બજાવી છે. પણ તે વીભાગો પારસી કામ માટે હાલમાં પુરતા થઈ પડતા નહીં હોવાથી પારસી કામ માટે એક ખાસ હાસપીટાલની જરૂર જણાવવાથી શેઠ બમનજી દીન શાહ પીટીટે પોતાના મરહુમ પીતાને પગલે ચાલીને જે મદદ આપી છે તેથી અને શેઠ જહાંગીર બમનજી પીટીટની ચાલુ ખંતીલી મેહેનતથી મોટું ફંડ ઉભું થયું છે તથા લેફ્ટેનન્ટ કરનલ એમ.

ખીંમતી થઈ પડે છે. શેઠ બમનજીની લનડન ખાતેની તરોપીકલ મેડીસીન વાળી સ્કુલ માટે આપેલી રૂપયા એક લાખની રકમ આપણા મનમાં તાજી છે, અને તેવજી આ હોસ્પિટલ માટે પચાસ હજાર ચોરસ વાર જમીન તે ઉપરનાં સુંદર મકાન સાથે બંટ આપવા ઉપરાંત રૂપયા સાસડ હજારની રોકડ રકમ આપી છે. નામદાર સર જમશેદજીનું બાપણુ પુર થતા નામદાર ગવરનર તથા બીજાઓ પાંચે નાંખવાની જગા આગળ ગયા હતા. જ્યાં નામદાર ગવરનરે પોતાને હાથે પાયાનો પેહેલો પથર જમીન અંદર ઉતારતાં જણાવ્યું કે ધી બમનજી દીનશાહ પીટીટ પારસી જેનરલ આસ્પીટાલનો પાંચો હું બરાબર રીતે નખાયલો જાહેર કર છું. આ બનાવની યાદમાં નામદાર ગવરનરને રૂપાની થાળી ભેટ આપવામાં આવી હતી. એ પછી નામદાર ગવરનરે અનુસરતું બાપણુ કરતા શેઠ બમનજી પીટીટે તેમજ બીજાઓએ કરેલી સખાવતની સ્તુતી કરી જણાવ્યું કે એવોએ હજારોની તંદરસ્તી જલવાયે બલકે જીંદગી બચે તેવું કામ કરવામાં પોતાનો ફાલો આપ્યો છે. તેમજ પારસી કોમ મોટો દીલગુરદો ધરાવે છે તેથી આ કામમાં સારી જેવી મદદ આપશે એવી આશા રાખુ છું. આ હોસ્પિટલ મુખ્યની ઘણીજ તંદુસ્ત જગા ઉપર આવેલી છે અને પારસી બાનુઓને નરસ તરીકે તાલીમ આપવાની નેમ રાખી છે તેમજ તબીબી ગ્રેડ્યુએટોને પણ તાલીમ આપવામાં આવનાર છે અને પારસીઓ વધવાના અભીયાસના શોખીન છે તેથી તેઓ એ ધંધામાં ખીલી નીકલશે. સેવટે નામદાર ગવરનરનો આ જડજ મીં દીનશાહ ધનજીભાઈ દાવરે તથા શેઠ બમનજી દીનશાહ પીટીટે ઉપકાર માનવા પછી મેલાવડો વીસરજન થયો હતો. આ હોસ્પિટલના પલાનો અતરેના જાણીતા આરકીટેક્સો શેઠો શાપુરજી એન. ચાંદાભાઈની કંપનીએ તક્યાર કીધા હતા.

ઉપલી હોસ્પિટલને લગતા બાંધવામાં આવનારા જુદા જુદા ચાર બ્લોકોના પાયા નાંખવાની કીયા એક મેલાવડા સનમુખ તા. ૧૫ મી એપ્રિલે યાને રોજ ૫ મો માહા ૮ મા ને દીને એ. હાસ પીટાલની જગાપર કરવામાં આવી હતી. શરૂઆતમાં શેઠ જહાંગીર બમનજી પીટીટે હોસ્પિટલને મલેલી વધુ મદદ જાહેર કરતા જણાવ્યું કે મરહુમ શેઠ કાવસજી દીનશાહ પીટીટની યાદગારીમાં એક વોરડ બાંધવા સાથે મરહુમ શેઠ કાવસજીની યાદમાં ઉભાં કીધેલાં એક ચોક્કસ ફંડમાંથી રૂ ૧૦૫૦૦, મીસીસ કાવસજી દી. પીટીટ રૂ ૩૦૦૦, શેઠ માણેકજી કાવસજી પીટીટ રૂ ૫૦૦૦, શેઠો હોરમસજી, સોરાબજી અને ફરદુનજી કાવસજી પીટીટ, બાઈઓ મીડીબાઈ એમ. ડી. એમ. જીજીભાઈ, વીરબાઈજી એન. બી. કામા અને સુનાબાઈ જે. બાટલીબોઈ દરેકે રૂ ૧૦૦૦ મળી રૂ ૬૦૦૦, અને બાઈ પીરોજબાઈ પી. સી. પીટીટ રૂ ૫૦૦ મળી કુલે રૂ ૨૫૦૦૦ આપવામાં આવ્યા છે; બાઈ હમાબાઈ ફરામજી પીટીટે પોતાના મરહુમ માતાજી બાઈ આવાબાઈની યાદગારી માટે પારસી નરસોને કેળવણી આપવાના ફંડમાં રૂ ૧૫૦૦૦, એક જરથોસતીએ (બીજો હતો) રૂ ૫૦૦૦, મરહુમ શેઠ અરદેશર રસતમજી લીખુવાળાની યાદમાં તેમનાં વીધવા બાઈ જરબાઈ અને છોકરાઓ શેઠો માણેકજી, જહાંગીર, અને બમનજીએ (બીજો હતો) રૂ ૫૦૦૦, શેઠ નાનાબાઈ બહમનશા મારશલ રૂ ૫૦૦ અને બીજી નાહની રકમોના રૂ ૪૭૭ મળી કુલે રૂ ૫૦૮૭૭ બરાબ છે, જે આગળ બરાબલી રકમમાં ઉમેરતાં કુલે રૂ ૧૪૦૮૧૭૬ થયા છે. એ પછી શેઠ જહાંગીર પીટીટે આસ્પીટલના વધારાની ટુક વીગત રજુ કરતા જણાવ્યું કે આ આસ્પીટલનો ગયાં ડીસેમ્બર માસમાં પાંચે નાંખવા બાદ ફંડમાં રૂ ૧૬૦૦૦૦ જેટલી રકમ ભરાઈ છે, જે દર માસે રૂ ૪૦૦૦૦ ની સરાસરી રકમ જેટલી છે. આસ્પીટલ બાંધવાના કામ કાજમાં પણ ચાલુ વધારો થાય છે, અને આ જગ્યા ઉપર અગાઉ જે તળાવ હતું તે પુરવાનું કામ લગભગ પુરું થવા આવ્યું છે. વલી આસ્પીટલની બીલડીંગ પણ આવતા વરસની આખેરીએ બંધાઈને તક્યાર થવાની વકી છે. એ પછી સર જમશેદજી જીજીભાઈએ બાઈ પીરોજબાઈ નશર વાનજી વાડયાવાળી બધરિઓ માટેની આસ્પીટલનો પાંચે નાંખ્યો હતો; શેઠ બમનજી દીનશાહ પીટીટે પોતે ધી બમનજી પીટીટવાળી મરદોની આસ્પીટલનો પાંચે નાંખ્યો હતો; આ જડજ દીનશાહ ધનજીભાઈ દાવરે શેઠ ફરામજી હોરમસજી વારડનવાલા દરદીઓના વહાડકાપ કરવા માટેના ઓપરેશન થીએટરનો પાંચે નાંખ્યો હતો અને આ જડજ મચેરજી કાવસજી મરજબાને શેઠ અરદેશર હોરમસજી વાડયાવાલી આંખની આસ્પીટલનો પાંચે નાંખ્યો હતો. સેવટે શેઠ હોરમજી અરદેશર વાડયાએ કેટલુંક પ્રસંગોપાત વીવેચન કરી ઉપલા ચારો ગ્રહસ્થોનો ઉપકાર માનવા પછી શેઠ બમનજી પીટીટે તથા એમના શાહેબજી શેઠ જહાંગીરે બજાવેલી કીમતી સેવાની કેટલાક સાહેબોએ સ્તુતી કરવા બાદ મેલાવડો વીસરજન થયો હતો.

સુરતની નાનપરાની શેઠ બીશનીવાળી દરેહમેહર બીશમાર હાલતમાં આવવાથી મળે
કુર મકાનની ઉપજના વધારામાંથી તથા હાલના મુતવલી શેઠ કુરામરોજ બેહરામજી બીશ
નીચે પોતાની ગીરોના વધુ નાણા ઉમેરી લગભગ રૂપયા પંદર હજાર ખરચીને જુના મ
કાનને માટે ભાગે ફેરફાર કરી તથા ખાલી જગા ઉપર વધુ બાંધકામ કરી હાલના જમાના
ને અનુસરતું શોભાયમાન નવું મકાન બાંધાવી આપ્યું છે. મકાનનું રીપેરેશનનું કામ
ચાલતું હતું તેટલાં આતથ આદરાન સાહેબને નાનપરાની શેઠ માણેકજી વાહાડયાવાળી દરે
હમેહરમાં રાખવામાં આવયા હતા. નવું મકાન બાંધાઈ તઈયાર થવા બાદ ચાર દીવસ સુ
ધી હીંદોલા ધજવાની ક્રીયા કરવા પછી એ દરેહમેહરની ૭૧ માં વરસની ચાલગ્રેહને દીને
ચાને રોજ ૧૭ મે માહા ૪ થાને દીને એ નવા મકાનમાં આતથ આદરીઆનના નુરી કે
બલાને પાછા તખ્તનશીન કરવાની ક્રીયા એક મેળાવડા સનમુખ કરવામાં આવયા બાદ
એને લગતું તથા સાલગ્રહતું ભેગું જથ્થાન કરવા પછી એરવદ પેસતનજી નશરવાનજીએ દ
રેહમેહરનો નુરી કેબલો અને તે કેબલાના અથોરનાનની ફરજ ઉપર વાચજ કરી હતી.
જે પછી એ દરેહમેહરના પંથકી એરવડ નશરવાનજી અસપંડયારજીને શેઠ બીશનીવાળા
તરફથી, ખાં ખાં ધનજીભાઈ ફકરીજી કામારોર, શેઠ પાલણજી રતનજી પટેલ, એ દરેહ
મેહરને લગતા મોહલાના ગ્રહસ્થો, એ દરેહમેહરને લગતા મોખેદો, શેહેનશાહી આતથ
બેહરામના મોખેદો અને સુરતની બઝમે જથ્થાને રૂઝે બેહરામની મંડળી તરફથી અકેક શી
ચાલ એનાયત કરવા બાદ શેઠ કુરામરોજ બેહરામજી બીશનીને શેઠ ખરજેરજી સોરાખજી
મોદી, એ દરેહમેહરના પંથકી એરવડ નશરવાનજી, એ દરેહમેહરને લગતા મોહલાના ગ્રહ
સ્થો તથા એ દરેહમેહરમાં કામ કરતા મોખેદો તરફથી અકેકી શીયાલની પેહરામણી કરવા
માં આવી હતી. સેવટે મોખેદોમાં આશોદાદ વેહચયા પછી હાજર રહેલાઓ ચાશની કરી
વીસરજન થયા હતા. વળી એ દીને સાંજે એરવડ નશરવાનજીના છોકરાના છોકરા એરવડ
મનચેરશાહે અશો જરથોસ્તનો માહાન દરજજો એ વીશય ઉપર સરદાર દાવર કેખચર એ
દલજી મોદીના પ્રમુખપણા હેઠળ એક મેળાવડા સનમુખ ભાપણ આપ્યું હતું, તેમજ રાતે
એ મકાનને રોશનીથી સજાગારવામાં આવ્યું હતું.

નીમચના જાણીતા શેહેરી શેઠ કુવરજી કાવસજીએ એક કુશાદે બંગલો તથા તેની
સાથેના મકાનો સાંની ગવરમેંટ બંગલો વરનાકયુલર હાઈ સ્કુલને માટે સપુરદ કરવાથી એ
નવા મકાનને કુવરજી કાવસજીને કેન્ટોનમેંટ સ્કુલનું નામ આપવામાં આવ્યું છે. તે ખુ
લ્લું મેલવાની ક્રીયા એક મેળાવડા સનમુખ રોજ ૪ થો માહા ૫ મે ચાને તાં ૧૫ મે
બનેવારીને દીને સ્કુલના કમપાઉનડમાં કરવામાં આવી હતી. શરૂઆતમાં શેઠ કુવરજી તર
ફથી શેઠ બાપુજી પીરોજશાહે માનપત્ર વાંચતાં જણાવ્યું હતું કે ઉપલી સ્કુલ નામદાર સ
રકારને સવાધીન કરવામાં આવી છે અને તેને હાઈ સ્કુલમાં ભવીશ્યમાં ફેરવી નાખવાનો
ધારણા રાખવામાં આવે છે, જે પછી મીસીસ કારે રૂપાની ચાવીથી મકાન ખુલ્લું મુકવાની
ક્રીયા કરી હતી, અને તે ચાવી તેમને પાછળથી ભેટ આપવામાં આવી હતી. કરનલ કા
રે મીસીસ કાર તરફથી શેઠ કુવરજીનો ભેટ માટે ઉપકાર માની એવણની ભલી નેમ ત
થા સખાવત માટે વખાણ કીધા હતા. સેવટે વીદ્યારથીઓએ કવીતા ગાઈ સંભળાવયા
બાદ હાજર રહેલાઓ રીફ્રેશમેન્ટ લઈ વીસરજન થયા હતા.

અમદાવાદના જાણીતા રહીશ ખાં ખાં નવરોજ પેસતનજી વકીલ સી. આઈ. ધ.
એ સાંના સાહીબાગ નજદીક લગભગ રૂપયા સાઠ હજારને ખરચે બંધાવેલો બંગલો તથા
હાલ ખુલ્લો મેલવાની ક્રીયા રોજ ૯ મે માહા ૫ માને દીને એક મોટા મેળાવડા સનમુ
ખ ઉતર વીભાગના કમીશનર મીં એટકીનસે કરી હતી. શરૂઆતમાં ખાં ખાં નવરોજજી
જણાવ્યું કે એ બંગલો મેં મારા વંશજોને રહેવા માટે બાંધ્યો છે તોપણ તે સારવજનીક કામો
માટે વાપરી શકાય એવા હેતુથી એ બંગલો ત્રસ્તમાં મેલ્યો છે, અને એવી ગોઠવણ કીધી છે કે
એ બંગલાનો ઉપરનો ભાગ મારા કુટુંબના વપરાસ માટે રાખેલો છે બ્યારે નીચલો તથા ઢરોઈંગ
રૂમ તેમજ તેની આસપાસની તમામ છુટી જમીન શાદી, રામસની કે તેવી બીજી કોઈ
ક્રીયા પ્રસંગે અથવા જાહેર ભાપણ, સભાઓ તથા મેળાવડાઓ વગેરે દરેક રમતગમત ત
થા ખુશાલીના ખાસ સરખવસરો ઉપર વાપરવાને પારસી, હીંદુ, મુસલમાન વગેરે સરવે
જાનેનયાત જાતનો તફાવત વગર કોઈ પણ ભવાજમ લીધા વગર વાપરવાની પરવાનગી

આપવાની સતા ત્રસ્તીઓને આપવામાં આવી છે. ત્રસ્તદીડમાં એ મીલકતના ઉપયોગ માટે જે લખેલું છે તેનો સાર તખતી ઉપર કોતરાવી તે આ મકાનને મારવામાં આવી છે જેથી તેના ઉપર ન્યાત જાતના તકાવત વગર સરવે લોકને હક છે તે માલમ પડશે. એ પછી મીં એટકીનસે ખાં ખાં નવરોજની યોગ્ય સખાવતોની તારીફ કરતાં આવાં મકાનો બાંધવાની અગત્ય ઉપર વીવેચન કરી મકાન ખુલ્લું મુક્યા બાદ હાજર રહેલાઓએ રીફ્રેશમેંટ લઈ મેળાવડો વીસરજન થયા હતા.

મધરાસના રહીશ શેઠ શીરોઝ મનચેરજી કલખવાળાએ પોતાના મરહુમ બેટા શેઠ જાલની યાદગારી કાયમ રાખવા માટે સાંની અંજીમનના ખાગમાં બાંધાવી આપેલું મકાન એક મેળાવડા સનમુખ ખુલ્લું મેલવાની કીયા રોજ રહ મો માહા પ માને દીને કરવામાં આવી હતી. શરૂઆતમાં જશનની કીયા કરવા પછી અંજીમનના પ્રેસીડંટ શેઠ હોરમજીએ મકાન ખુલ્લું મુક્યા બાદ જણાવયું કે આજ લગભગ સો વરસ થયાં મધરાસની અંદર જરથોસ્તીઓએ વસવા માડયું તયારથી આજ સુધી થયલા સખી નરોએ મધરાસની અંજીમન સ્થાપી તેનાં ફંડમાં તેમજ મીલકતોમાં મોટી મદદ કરી છે. પણ શેઠ શીરોઝને તેઓમાં વધુ સખી ગ્રહસ્થ તરીકે હું ગણું છું, એવણે સાહેબની સખાવતની મદદથી એક મોખેદને જથુકના અત્રે બોલાવી રાખ્યા છે, તથા એક અગીઆરી બાંધી તેને નીભાવી રાખવી એ મધરાસના ગરીબ જરથોસ્તીઓ માટે મોટી યોજના ગણાય, તે પણ એ શેઠના શરૂઆતના નાણાંની મદદથી પગભર થઈ છે, અને હવે પછી પણ તેને સંગીત મદદ કરશેજ, કે જેથી એક દુરદરાજ દેશમાં અગીઆરી સ્થાપવાનું પુણ્ય તેમજ માન એ શેઠને મળે છે. એ ઉપરાંત આજ રોજ જે સુંદર જાલ શીરોજ મેમોરીયલ બીલડીંગ અત્રેની અનજીમનને બક્ષેસ કરી છે. ફક્ત મધરાસમાંજ સખાવત નહીં ઝૂંતાંબ હારગામોમાં પણ પોતાના ગરીબ હમજાતીઓને તેવણે લુલી ગયા નથી. એ પછી અનજીમન તરફથી એક થયાલ શેઠ શીરોજને ભેટ આપવામાં આવી હતી. શેઠ શીરોજે અનજીમનનો ઉપકાર માનના બાદ પ્રમુખ શેઠ હોરમસજીને જાલ શીરોજ મેમોરીયલ બીલડીંગ પોતાની જાતી દેખરેખ હેઠળ અને મેહેનત લઈ બાંધવા માટે ભેટ આપી હતી. સેવટે હાજર રહેલાઓએ રીફ્રેશમેંટ લઈ વીદાય થયા હતા. ઉપલું નવું મકાન મધરાસના અનજીમનના સભાસદોને સરઅવસરે ઉપયોગ કરવા, તેમજ તનદરોસતીને અરથે હવા ફેરફાર કરવા ચોક્કસ વખત આવી વસવા માટે આપયું છે. એ મકાનનું “તસટ ડીડ” શેઠ શીરોઝે, મધરાસના અનજીમનના નામ ઉપર કરી આપવા, અને તેના નીભાવ માટે એક હજાર રૂપયા અનજીમને સપુરદ કરવા કબુલ થયા છે, કે જેથી અનજીમન ઉપર વધુ બોલે પડે નહીં. શેઠ શીરોઝ કલખવાળાએ ઉપર જણાવવા મુજબ કરેલી સખાવતો માટે મધરાસની અનજીમન તરફથી એક માનપત્ર તથા ખાણું આપવાનો મેળાવડો રોજ ૧૨ મો માહા ૬ ઠાને દીને કરવામાં આવ્યો હતો. શરૂઆતમાં અનજીમનના સરનશીન શેઠ હોરમજીએ માનપત્ર વાંચયું હતું તેમાં શેઠ શીરોઝે સાંના પારસીઓની હાજતો ટાળી તથા જીદી જીદી સખાવતો કરી સાંની અનજીમન ઉપર કરેલા આભાર માટે ઉપકાર માનવામાં આવ્યો હતો, એ માનપત્ર શેઠ હોરમજીએ સુંદર કાથડેટમાં મુકી શેઠ શીરોઝને અરપન કીધું હતું જેનો એવણે ઘટતા શખદોમાં જવાબ વાળવા બાદ રાતે હાજર રહેલાઓ ખાણું લઈ વીસરજન થયા હતા.

કોલંબોના જાણીતા શેહેરી અને વેપારી શેઠ મનચેરજી ફરામજી ખાને કોલંબો કોલક સ ક્રીકેટ કલખ માટે બાંધાવી આપેલા નવો પેવીલીયન ખોલ્લો મેલવાની કીયા સાંના મેયર મીં ધ. એમ. ટીકુસી શોરટે એક મેળાવડા સનમુખ તાં ૧૫ મી ફેબ્રવારીએ યાને રોજ ૫ મો માહ ૬ ને દીને કરી હતી. આ પેવીલીયન ખુલ્લો મેલતો વખતે મેયરે બાણ્ણ કરતાં શેઠ મનચેરજી ખાને સપોરટસમેનને અનુસરતો ખવાસ ખતાવી પેવીલીયન ભેટ આપ્યો તે માટે એવણે સાખાશી આપી હતી. આ પ્રસંગનો યાદમાં મેયરને પેવીલીયનના તાળાંની રૂપાંની ચાવી શેઠ ખાન તરફથી ભેટ આપવામાં આવી હતી. આ નવી ધમારત ધી ફરામજી બીખાજી ખાન પેવીલીયન તરીકે આજખાશે. વળી શેઠ મનચેરજીએ સાંના જાનવરો ઉપર ઘાતકીપણું ગુજરતું અટકાવનારી મંડળીને દરદી જાનવરો સાડું એક આશ્રમ ધર સ્થાપવા માટેનો સઘજો ખરચ આપવાની માગણી કીધી હતી.

પુણીની અનુમનની દરેહમેહેરના કારોબારીઓ શેઠા હોરમજદ અસપંદીયાર ધરા ની, ખોદાદાદ રૂસતમ ધરાની અને હોરમજદ શેહેરીયાર ધરાનીએ દરેહમેહેરનાં ફંડમાંથી ચોક્કસ રકમ લઈ તથા પોતાની ગીરોથી થોડી થોડી રકમો કાઢીને એ દરેહમેહેરની સામે ૫ જુદા જુદા ગાળા બંધાવયા છે અને તે ફક્ત જરથોસ્તીઓને ભાડે આપવામાં આવશે. આ મકાનોનું વાસમુરત કદમીઓનાં મેહેરંગાનનાં જસનને દીને યાને રોજ ૧૬ મો માહ ૬ ઠા શેહનયાહીને દીવસે ફીરેસતા વગેરે કીયાઓ કરીને કરવામાં આવ્યું હતું. ઉપલા ત્રણ સાહેબોએ જરથોસ્તીઓની અગવડ દુર કરવા ઉપરાંત, ભાડાંમાંથી ચોક્કસ રકમ ઉપલી દરેહમેહેરના નીભાવ ફંડમાં આપવાનું ઠરાવ્યું છે.

ખીલીમોરાની પંચાયતના અકાબર શેઠ મનચેરજી શાપુરજી તાતાએ ત્યાંની રૂસતમ ખામ નામની ધરમયાળા પાસે તાતા ખાગ કરી એક નવું મકાન બંધાવવાનું શરૂ કર્યું હતું. તેનો પાચો ખોદવાના મુરતની કીયા રોજ ૨૮ મો માહ ૬ ઠાને દીને કરવામાં આવી હતી. શરૂઆતમાં શેઠ મનચેરજીએ જણાવ્યું કે આ ગામમાં શાદી રામસનીના કામ સારૂ તેમજ દેશાવરના પારસી જરથોસ્તીઓના ઉતારા સારૂ એક સારા મુકામની જરૂર જણાવાથી આ કામ આરંભ્યું છે. અને એ મકાનનું નામ તાતા ખાગ રાખવા ધાર્યું છે. એ મકાન સરવે બાબદસર જરથોસ્તીઓને વાપરવા ખુલ્લું મુક્યું છે. તયાર ખાદ શેઠ બેહેરામજી ફરામજી બારીઆએ એ પાયાને કોદાળી મારી કીયા કરી હતી. એ પછી હાજર રહેલા કેટલાક સાહેબોએ આ નવું મકાન બંધાવી આપવા માટે શેઠ મનચેરજી ની સત્વર કરવા ખાદ સરવે વીસરજન થયા હતા.

ચરનીરોડના સ્ટેશન સામે શેઠ બેરામજી જીજીભાઈ સ્કુલ માટેનું નવું આલીશાન મકાન બંધાઈ તઈયાર થવાથી એ નવા મકાનમાં ગયા એપ્રિલ માસથી શેઠ બેરામજીવાળી સ્કુલ ક્ષિપાડવામાં આવી તે પહેલાં જરથોસ્તી ધરમના સરેસતા પ્રમાણે રોજ ૪ થો માહ ૭ માને દીને એ નવા મકાનનું વાસ મુદુરત કરવામાં આવ્યું હતું. એ દીને સાંજે ત્રણ કલાકે ફીરેસતા તથા જશનની કીયા નવા મકાનમાં કરવામાં આવી હતી, જ્યાં એ ખાતાંના ત્રસ્ટીઓ, શીક્ષકો અને ચેલાઓ ભાગ લઈ બંદગીમાં સામેલ થયા હતા. એ ઉપરાંત એ ખાતાંના આગલા વીદ્યારથીઓ જેઓએ પોતાનું કોલેજ યુનીયન સ્થાપ્યું છે, તેઓનીબી એક સારી સંખ્યા હાજર થઈ હતી. જશનની કીયા પુરી થયા ખાદ હાજર રહેલાઓએ આ ઘની કરી તેઓ માટે બાઈ આવાંબાઈ રૂસતમજી બેહેરામજી જીજીભાઈએ ખાસ તઈયાર કરાવેલું સીફ્ટમેનટ લીધા ખાદ શમશુલ ચોલમા ચેરવદ જીવનજી જમશેદજી મોદીએ એક ટુંક વાચન કરીને દીનની કીયાને ભાવારથ સમજવયો હતો તથા વીદ્યારથીઓને એ શાળાના સ્થાપક તરફ ભક્તીભાવ બતાવવા, પોતાના શીક્ષકો તથા માખાપોની તાબેદારી કરવા તથા આ શાળામાં જે શીક્ષણ મળે છે તેને સાચા નીવડવાની શીખામણ દઈ એકીનદારી અને સાચવટથી સદા ચાલવા તથા ટંટો, અને બેદીલી દુર કરવાનો આગ્રહ કીધો હતો. તે પછી શેઠ બેહેરામજી જીજીભાઈ કોલેજ યુનીયનના આનરરી સેક્રેટરી મીં પેસોતન ખીં કાબરાજીએ કેટલુંક વીવેચન કરી એ શાળાના ત્રસ્ટીઓ પોતાના ચેલાઓ માટે જે કાળજી રાખે છે તે માટે તેઓનો ઉપકાર માની સ્કુલને હવે પછી વધારે ફતેહ ધંચછી હતી. તે ખાદ પ્રીનસીપલ મીં આયર એક ટુંક ઈંગ્રેજી ભાષણ કરી પોતાના વીદ્યારથીઓને કેટલોક બોધ દઈ સરકારે આ વેપારી શાળાનાં મકાન માટે જે મોટી ગ્રાંટ આપી છે તે માટે ખુશાલી બતાવતાં બોલયા કે એવી મોટી ગ્રાંટ આજ તુલક સરકારે આખાં હીંદુસ્તાનમાં કોઈવણુ વેપારી શાળાને આપી નથી જે બતાવે છે કે વેપારી કળવણીના વધારા માટે આ કોલેજ જે કારસાજ કરે છે તે સરકારનો પુર વીચવાસ ધરાવે છે. શાળાના જે સેંકડો વીદ્યારથીઓ બહાર પડી સારો મુસારો અને આખરૂદાર દરજ્જો મેળવવાને શક્તીવાન થયા છે તે માટેની યાદ આપી એવી આશા બતાવી કે જેમ આગલા વખતના શેઠ બેહેરા મજી જીજીભાઈ તથા ખીજા શાહ વેપારીઓએ આ શાળા અને ખીજાં ધરમ ખાતાં સ્થાપવા કેટલીક દોષત એકઠી કીધી હતી તે મુજબ વેપારી કળવણી સંપાદન કરી આ શાળા ના થણક ચેલાઓ શાહ વેપારી થવા પામે તથા આવાં ધરમ ખાતાંઓ સ્થાપવાનું સવાબ હોય છે. સેવટે દરેક વીદ્યારથીને જતી વખતે મીઠાઈનું અકેક પડીકું આપવા પછી મીઠાવડો વીસરજન થયો હતો. આ નવું બંધાયલું મકાન એક શાળા માટે નમુનેદાર છે

અને તે ચાર બાજુએથી ખુલ્લું પશ્ચીમના દરયાની કુખડે આવેલું છે. બનાજનાં આતથ બેહેરામના ત્રસ્ટીઓ પાસેથી મકાનને લગતી જગા રૂપયા ૮૫,૦૦૦ આપી ખરીદવામાં આવી હતી, જેનો વીસ્તાર ૩૨૦૦ ચોરસવારનો છે અને જેને મુખડેની ૪૦૦ ચોરસવાર જગા સરકાર પાસેથી રૂપયા ૨૦,૦૦૦ આપીને ખરીદી હતી. મકાન પાછળ સવાતણ લાખ રૂપયાનો ખર્ચ થયો છે, જેમાં સરકારનો ફાળો આશરે રૂપયા એક લાખનો છે. ખાનખહાદુર મનચેરણ કાવસણ મરઝખાને આ મકાનનો પલાન બનાવી આપ્યો હતો અને તેનું બાંધકામ શીલ્પી શેઠ મનચેરણા નં ચાંદાભાઈએ કીધું હતું તથા કંત્રાકટરો મેસરસ જીવણજી જાભાસ્પજીની કંપની હતા. ભોંયતળાયાં સાથે મકાન ત્રણ મળ્યાનું છે. દરેક મળલો ઉંચી બાંધણીનો છે અને તેપર અકેક દીવાનખાનાં ઉપરાંત મોટા હોલ અને લાંબી ખુલ્લી પડ્યાલો રાખેલી છે. ભોંયતળાયાં સાતથી આઠ વરગની ગોઠવણ સહેલાઈથી થઈ શકે એમ છે. પહેલે માળે એટલાજ ચોરડા છે અને બીજે માળે એવા ચોરડાઓ ઉપરાંત એક મોટું દીવાનખાનું છે, જે ઇનામના અને બીજા મેળાવડા માટે એક દીવાનખાનું દીવાનખાનું થઈ પડશે. ત્રીજે નાનો માળ છે, જેમાં કીતાબખાનાની ગોઠવણ કરવામાં આવનાર છે. મકાનના વચલા ભાગમાં વીથાળ ચોકો તથા ખેવડા દાદરો છે, ઉપરાંત દરેક ગાળામાં અકેક દાદરની સગવડ છે અને નીચેના ચોકમાં પુતળું ગોઠવવા લાયક એક જગા બનાવી છે જ્યાં થણું કરી ખાતાંના સ્થાપકનાં પુતળાંની જગા ભવી પયમાં કરવામાં આવશે. છોકરાઓ માટે પાણી પીવા વીગેરેની ગોઠવણ આરોગ્યતાને ધ્યાન રાખી કરવામાં આવી છે અને તેમને “શીલ્ડર” કરેલું પાણી પુરું પાડવામાં આવશે. ટુંકમાં ત્રસ્ટીઓએ ચાળાનું આ મકાન બનાવું નમુનેદાર બનાવ્યું છે.

વલસાડના મરહુમ જાણીતા સખી શેહેરી શેઠ ધનજીભાઈ ભુરાભાઈના સાહેબજીદાઓ શેઠા માણેકજી ધનજીભાઈ તથા કાવસણ ધનજીભાઈએ અને નખીરાઓ શેઠા અરદેસર અને જાલભાઈ પેસતનજીએ પોતાના મરહુમ પીતા શેઠ ધનજીભાઈની ખાહેશને અનુસરી વલસાડમાં બંધાવી આવેલું નવું દખમું તથા ચવાથી તેને ઇજ્જતી ખુલ્લું મેલવાની કીયા રોજ ૪ થો માહા ૭ માને દીને મુખઈ તેમજ દેશદેશાવરના જરથોસ્તીઓની આશરે પંદર હજારની જંગી સંખ્યા સમક્ષ કરવામાં આવી હતી. દોખમું ઇજ્જતી કીયા રાખેતા મુજબ ચાર દીવસ સુધી ઉદવાડેના વડા દસ્તુરજી ખરશેદજી મીનાચેરજીની દેખરેખ હેઠળ કરવામાં આવી હતી. એ દખમું ઇજ્જતી દીને દખમું ઇજ્જતી કીયા ચાલતી હતી તે દરમિયાન સવારના નવ વાગે જયનની કીયા દોખમાં નજદીક ઉભા કરવામાં આવેલા મંડપમાં કરવા બાદ એરવદ એદલજી કેરશાસપજી આંટીયાએ ટુંક વાએજ કરતાં દોખ માઓની કીલસુકી સમજાવી હતી. જે પછી તેઓએ ધનભુરા ખાનદાને કરેલાં આ પુણ્ય વંત કામ માટે ખોલી જણાવ્યું કે ધનભુરા નામ અર્થસુચક છે. ‘ધન’નો અર્થ દોલત અને ‘ભુરા’નો અર્થ આખાદી છે. આપણ સરવે ઇચછીશું કે એ કુટુંબ વધુ ને વધુ આ બાદ રહે. એ પછી ધનભુરા કુટુંબ તરફથી વલસાડની અનજીમનને ‘ધનભુરા દોખમું’ સ્વાધીન કરવા બાબદનું નીચલું પત્ર શેઠ કાવસણ ધનજીભાઈ ધનભુરાએ વાંચતાં જણાવ્યું કે અમારા મુરખી મરહુમ ધનજીભાઈ ભુરાભાઈની ખાહેશ અને ફરમાન વલસાડમાં એક દોખમું જરથોસ્તીઓને બાંધી આપવાની હતી. તે મુજબ વલસાડની અનજીમનની પરવાનગીથી રોજ ૧૮ મો માહા ૪ થો સને ૧૨૭૬ ચઝદેજરદી, તા. ૩૦ મી ડીસેમ્બર ૧૯૦૬ ને દીને તાણાની કીયા કરી હતી. તે બંધાઈ પુરું ચવાથી આજે રોજ શહેરવર, માહા મેહેર સને ૧૨૭૭ ચઝદેજરદી, તા. ૧૫ મી મારચ ૧૯૦૮ ને વાર રવેઈને દીને જરથોસ્તીઓની ભેગી મળેલી હાજરી રૂપરૂ ઇજ્જતી કીયા કરી છે અને તમામ કીયા ખલાસ થયેથી તમે વલસાડની પારસી અંજીમન કંડ તથા મીલકતના ત્રસ્ટી સાહેબો સદરહુ ધનભુરા દોખમું જરથોસ્તીઓના વપરાસ માટે સ્વાધીન લઈ હવે પછી જેમ જીનાં દોખમાં તથા સગડીઓનો વહીવટ કરો છો તેમ એ ધનભુરા દોખમાને વહીવટ બવીથયમાં કરવો અને બનતાવેર એ દોખમું કોઈ પણ શક પડતા જીદદીન પારસી માટે વાપરવું નહીં એવી અમારાં કુટુંબની ખાએસ છે, પણ તે બાબદ અંજીમનની મુનસફીપર સોંપયે છીએ. અમે એ દોખમું કોઈ પણ હક અગર શરત વગર આપયે છીએ અને વલસાડની પારસી અંજીમનની એ મીલકત સંપુરણ રીતે હવે પછી ગણાશે. હવે

પછી એપર અમારો અગર અમારા વંશવારસોનો, વલસાડનો જરથોસ્તી અનજુમ નના રહીય સીવાયનો ખીજે કાંઈ પણ વધુ ખાસ હક નથી અને જો કોઈ કરે તો રદ ખાતલ સમજવો. એ પછી ધનલુરા કુટુંબીઓ-શેઠો કાવસજી ધનજીભાઈ તથા માણિકજી ધનજીભાઈ અને મરહુમ શેઠ પેસતનજી ધનજીભાઈના સાહેબજાદાઓ શેઠો અરદેશર તથા જલભાઈ, એઓને આપવામાં આવતા રૂ માનપત્ર વલસાડની પારસી અનજુમ તરફથી નેમાયલી કમીટીના પ્રમુખ શેઠ રૂસતમજી ધનજીભાઈ માસતરે અનજુમ તરફથી વાંચી સંભળાવયું હતું. તેમાં એઓ શેઠો એ નવા દોખમા માટે લીધેલી મહેનત અને કરેલી સખાવત માટે તારીફ કરવામાં આવી હતી. એ માનપત્ર ચાંદીના દાખડામાં મુકી શેઠ રૂસતમજીએ ઉપલા ધનલુરા ભાઈઓને એ નાયત કીધું હતું. એ પછી શેઠ પેસતનજી ધનજીભાઈની લેનડીંગ કંપની તરફથી ખંધાયલી સગડી અનજુમનને સ્વાધીન કરવાનું નીચલું પત્ર શેઠ કાવસજી ધનજીભાઈએ વાંચતાં જણાવ્યું કે અમારી મુખ્યધની પેસતનજી ધનજીભાઈ ધનલુરાની લેનડીંગ કંપની તરફથી અમારા મરહુમ વડીલ ધનજીભાઈ ભુરાભાઈ તથા પેસતનજી ધનજીભાઈની ભક્ષી યાદમાં એક સગડી વલસાડમાં અમોએ લગભગ રૂ ૭૫૦૬ ના ખર્ચે ખાંધી તઈયાર કરી છે તે જરથોસ્તીઓના વપરાસ માટે તમે વલસાડ પારસી અનજુમન રૂંડ તથા મીલકતના ત્રસ્ટી સાહેબોને સ્વાધીન લઈ હવે પછી જેમ જુનાં દોખમાં તથા સગડીઓનો વહીવટ કરો છો તેમ એ સગડીનો વહીવટ ભવીશ્યમાં કરવો. અને ખનતા વેર એ સગડી કોઈપણ શક પડતા જીદદીન પારસીને વાપરવા દેવી નહીં એવી અમારાં કુટુંબની ખામીસ છે પણ તે અનજુમની મુનસફી ઉપર સોંપયે છીએ. એ મકાન અમો કાંઈપણ હક યા શરત વગર આપયે છીએ અને સંપુરણ રીતે વલસાડની પારસી અનજુમની એ મીલકત હવે પછી ગણાશે. એ ઉપર અમારો અગર અમારા વંશ વારસોનો વલસાડનો જરથોસ્તી અનજુમનના રહીય સીવાયનો વધુ ખાસ હક નથી અને જો કોઈ કરે તો રદ ખાતલ સમજવો. આ સગડી ખંધાવી આપવા માટે શેઠ પેસતનજી ધનજીભાઈની લેનડીંગ કમપનીનો વલસાડની અનજુમ તરફથી શેઠ જાહંગીરજી કાલાભાઈ માણિકજીએ ઉપકાર માનતાં મરહુમ શેઠ પેસતનજીએ કરેલી સખાવતોની સ્તુતી કરી હતી જે પછી મરહુમ શેઠ ધનજીભાઈ ભુરાભાઈની અનજુમ તરફથી મુકવામાં આવેલી સખી દસ્તુરજી સાહેબ ખુરશેદજી મીનોચેરજીએ ખુલી મેલવા બાદ શેઠ મોટાભાઈ શાપુરજી દાદાભાઈએ દસ્તુરજી સાહેબ ખુરશેદજીએ પોતાની દેખરેખ હેઠળ ક્રીયા કમી કરવા સારૂ લીધેલાં તસ્દી માટે ઉપકાર માનતાં મરહુમ શેઠ ધનજીભાઈની ખાલી મુકવામાં આવેલી સખી દરેહમેહર જવા લાયક ઠેકાણે રાખવામાં આવશે એમ જણાવ્યું હતું. સેવટે ધનલુરા કુટુંબીઓ તરફથી શેઠ અરદેશર પેસતનજી ધનલુરાએ અનજુમનને તથા દસ્તુરજી અને આ કામમાં મદદ કરનારા સરવે સાહેબોએ લીધેલી તસ્દી માટે ઉપકાર માનવા પછી દસ્તુરો અને મોખેદોને ધનલુરા ખાનદાન તરફથી આશોદાદ વેહેંચવામાં આવી હતી. આ પછી નીચે મુજબ શીયાલોની પેહરામણી કરવામાં આવી હતી. અનજુમ તરફની શયાલો શેઠો ખેજનજી નથરવાનજી તથા ધનજીભાઈ ખમનજીએ શેઠો અરદેશર પેસતનજી, માણિકજી ધનજીભાઈ, કાવસજી ધનજીભાઈ, અને જલભાઈ પેસતનજી ધનલુરાને અરપણ કરી હતી તથા ત્રી રામડી ખંધાવી આપવા માટે શેઠ પેસતનજી ધનજીભાઈની લેનડીંગ કંપનીના આગેવાન શેઠ કાવસજી ધનજીભાઈને અનજુમ તરફથી તેમજ વલસાડની પારસી જરથોસ્તી અનજુમ રૂંડના ત્રસ્ટીઓ તરફથી શેઠ ધનજીભાઈ કાવસજી અને બાઈ રતનખાઈ હોરમસજી શાપુરજી ચોચયા તરફથી શેઠો માણિકજી ધનજીભાઈ, કાવસજી ધનજીભાઈ અને અરદેશર પેસતનજી દરેકને અકેકી તથા પાદખીવાળા કલખના સભાસદો તરફથી માણિકજી ધનજીભાઈને શીયાલ આપવામાં આવી હતી. વળી વલસાડની જરથોસ્તી અનજુમ તરફથી દસ્તુરજી ખુરશેદજી દસ્તુર મીનોચેરજીને તેમજ ધનલુરા કુટુંબના સાહેબજાદાઓ તરફથી દસ્તુરજી ખુરશેદજી મીનોચેરજી, ઉદવાડેના મીરજાં દસ્તુરજી પેસતનજી ખરજોરજી, અરવદ એદલજી કરસાસ્પજી આંટયાજી, શેઠ જહાંગીર વેહેમુરસ્પ અંકલેસરીયા, મોખેદ મન ચેરજી નવરોજી, મોખેદ દાદાભાઈ શાપુરજી સંજના, મોખેદ ખમનશા શાપુરજી કનઠજી ના અને ઉદવાડેવાળા મોખેદ રૂસતમજી ફરામજી કટીલાને અકેકી શીયાલ અનાયત કરવામાં આવી હતી. હાજર રહેલાઓ દોખમાની અંદર સેજદો કરવા ગયા હતા અને પોતાની ગુજસ મુજબ

અંદર રૂપાનાણું નાખી બહાર નીકળ્યા હતા. જે પછી ઉભા કરવામાં આવેલા મંડપમાં હાજર રહેલાઓએ ખાણુ લીધા બાદ વળતી ત્રેનોમાં સહ પોતાપોતાને મકાને પાછા ફર્યા હતા. શેઠ શાપુરજી બરજેરજી ફરેજરે જોઈતું આઈસ મુક્ત પુરું પાડ્યું હતું તેમજ આ દોખમાની પડત ઉપર રાજેતા મુજબ દસ્તુરજી સાહેબનો હક હશે જે તેઓએ એ સખાવ ત માટે છોડી દીધો હતો. મરહુમ શેઠ ધનજીભાઈ ભુરાભાઈ વલસાડમાં એક નવું દોખમું બાંધવા ચોક્કસ રકમ પોતાના વારસો હસ્તક મુકી ગયા હતા, તે રકમ બાર વરસે વયાજે વધી રૂપીઆ ૨૬૦૦૦ થવાથી આ નવાં દોખમાની શરૂઆત થઈ હતી. વલસાડમાં જીનાં બે દોખમા છે, તેમાંનું એક ૧૫૦ વરસનું ખીસમાર હાલતમાં અને ખીજું ૬૦ વરસનું હાલ વપરાસમાં છે. આ ઉપરથી ધનભુરા ખાનદાનવાળાઓએ અનજીમન ઉપર પત્ર લખી નવાં દોખમાં માટે જગા મુકરર કરાવી હતી. વળી શેઠો ધનભુરા કુટુંબીઓ તરફથી બરેડા રેલવે સત્રાવાળાઓ સાથે ગોઠવણ કરવામાં આવી હતી જેથી રેલવે સત્રાવાળાઓએ જરથોસ્તીઓની સગવડ સારૂ એકવડા ભાવે જવા આવવાની ટીકીટો આપવા ઉપરાંત ક્રીયા ના દીવસની આગલી રાતે મુંબઈથી ૩ તથા ભરૂચથી ૨ સ્પેસીયલ ત્રેનો દોડાવી હતી, તે મજ શેઠો ધનભુરા કુટુંબીઓએ જોવા આવનારાઓની સગવડ સારૂ ઘણો સરસ બંદોબ સ્ત રાખ્યો હતો જેથી લોકોને કસી વાતની અડચણ પડી હતી નહીં.

ઉપલું દોખમું બે મહીના સુધી જાહેરમાં જોવા સારૂ ખુલું રાખવા પછી ચાર દીવસની ગુજરેલા પાછળની સઘળી ક્રીયા સંપુરણ કરવા બાદ રોજ ૯ મે માહા ૯ માને દીને નવી બંધાયેલી સઘડીમાં જથ્થાની ક્રીયા કરવા પછી શેઠ કાવજી ધનજીભાઈ ભુરાભાઈએ જણાવ્યું કે આ નવું દોખમું તથા સઘડી સેવટની ક્રીયા કરી આજરોજે તમે વલસાડ અંજીમનના ફોના ત્રસ્ટી સાહેબોને સ્વાધીન કરીએ છીએ, એ ઉપરાંત રૂપપંદ્ર૦ના ચાર ટકાના પારટ ત્રસ્ટ બોનડ પણ આ સાથે તમેને આપ્યે છીએ, તે એવી સરતે કે આ બોનડ અનામત રાખી એનું વયાજ વધારવા જવું અને લાંબે વખતે દોખમાની મરામત સારૂ કાંઈ ખર્ચ કરવો પડે તો ત્રસ્ટીઓએ એમાંથી ખર્ચ કરવો, અને સાઠ પોણોસો વરસે વયાજ સાથે રૂ૪૫૦૦૦ ઉપરની રકમ થાય અને નવા દોખમાની આ કસ્ટાને જરૂર સાલમ પડે તો એ રૂપયામાંથી રૂ૪૦૦૦૦ સુધીનો ખર્ચ કરી નવું ધનભુરાને નામનું દોખમું બાંધવું, અને એમાં એક પણ પદસો બહારનો લેવો નહીં. અને બાકી વધેલા લગભગ રૂપયા પાંચ હજાર પાછા કાયમ રાખી વયાજથી રકમ વધારવી કે હમેશા જ્યારેખી વલસાડમાં લાંબે વખતે નવું દોખમું બાંધવાની જરૂર પડે ત્યારે ધનભુરાના નામથી નવું દોખમું બાંધવાને બને. ઉપલા રૂપ૫૦૦ હમારા બાવાજી ધનજીભાઈ ભુરાભા. ધએ જે રકમ દોખમું બાંધવા કહાડેલી તેમાંથી આ નવું દોખમું બાંધવા પછી વધેલી હતી તે ઉપર જણાવવા મુજબ આપવામાં આવી છે. શેઠ કાવજીએ પોતાનું બોલવું પુરું કરી, ત્રસ્ટી શેઠ રૂસતમજી ધનજીભાઈ માસ્તરને દોખમાની કુંચી અને રૂ૫૫૦૦ ના બોનડ તાળીઓના અગ્રાજ વચે સ્વાધીન કીધા. શેઠ રૂસતમજી માસ્તરે ધનભુરા કુટુંબનો આભાર માનવા પછી હાજર રહેલાઓ ચાશની કરી વીખિરાઈ ગયા હતા.

વલસાડ નજદીક તીયલમાં નવાં પારસી સેનેટેરીયમનો પાયો નાખવાનું મહુ રત રોજ ૪ થો માહા ૭ માને દીને એક મેળાવડા સનમુખ શેઠ દીનશાહ પી રોશાહ શેઠનાના પ્રમુખપણા હેઠળ કરવામાં આવ્યું હતું. શરૂઆતમાં ૩૦ ધનજીશાહ હી રજીભાઈ પટેલે સેનેટેરીયમ વીધે ફેટલીક વીગત આપતાં જણાવ્યું કે તીયલનું હવા પાણી ઘણું સરસ માલમ પડવાથી તથા ખીજી સેનેટેરીયમો હોવા છતાં ઘણીકવાર હાજતમંદોને જગાની કોટાધને લીધે નીરાશ થવું પડતું હોવાથી વધુ સેનેટેરીયમની જરૂર જણાવવાથી આ ધરમખાતું સ્થાપવામાં આવ્યું છે. આ ખાતાનો પહેલો બ્લોક ત્રણ કુટુંબ રહે તેવી ધમારત માનવંત મરહુમ પહેલા સર દીનશાહ માણેકજી પીટીટ અને લેડી શાકરબાઈ દીન શાહ પીટીટ તથા એવોના બેટી બાઈ નવાજબાઈના પુણ માટે મરહુમ સર દીનશાહજીના સખી બેટીઓ બાઈઓ હીરાબાઈ, બચુબાઈ અને માણેકબાઈ તરફથી લગભગ રૂપયા આઠ હજારની કરવામાં આવેલી બક્ષેસમાંથી બાંધવામાં આવશે. ૩૦ ધનજીશાહે એ સખી બાઈઓનો તથા ઇજરેર શેઠ મનચેરશાહ પાં ૦ કંત્રાકટર જેમણે આ કામ માં કીમતી મદદ આપી હતી તેવણનો તેમજ શેઠ માણેકજી ધનભુરાએ

૩૬૦૦ નો ખર્ચ કરી પોતાની વાડીમાંથી સેન્ટેરીયમ માટે રસ્તો તથા ઇસ્વાળે પોતાની મરહુમ બેટીએ બાંધ્યા રોશીબાઈ તથા જરબાઈના પુણ્ય માટે બજે થ આપ્યો અને શેઠ જ. હો. ચોડીઆએ પણ પોતાની જગામાંથી પોતાના બાવાજીના પુણ્ય માટે રસ્તો આપવા કબુલ્યો છે તે માટે સરવેનો ઉપકાર માન્યો હતો. એ પછી સર નશીન શેઠ શેઠનાએ ૬૦૦ ધનજીયાહે આવા ધરમી કામમાં નાણા ભરાવવા માટે જે આગે વાનીભર્યો ભાગ લીધો હતો તે માટે શાખાસી આપી હતી અને શેઠ સોરાબજી ખરશેદ જી ઘોડીને આ ધંધારતનો પાયો નાંખવાની ચરજ કરતાં જણાવ્યું કે જેવી કાળજીથી દેવ લાલીનું ગામ પારસીઓના લાભ સારૂ વસાવવા ફતેહ પામયા તેવીજ રીતે આ કામમાં મદદ કરશો. સેવટે શેઠ ઘોડીએ પાયો નાંખવાની કીયા કરતાં ૬૦૦ ધનજીયાહની કીમતી મદદની સ્તુતી કરી ૬૦૦ ધનજીયાહે પોતાના મુરંબીએ શેઠ હીરજીભાઈ તથા બાઈ રતનબાઈ હીરજીભાઈ પટેલની યાદમાં એક કુવો બાંધી આપ્યો. તે માટે ઉપકાર માન્યો હતો, અને આ બધાક બંધાવી આપનાર પીટીટ કુટુંબના બાલુઓનો ઉપકાર માનતા જણાવ્યું કે એ કુટુંબના સખી નર શેઠ બમનજીની આજ દીને બખતાવર સાલગ્રેહ છે તેની સલામતી આ ઉત્તમ કામનો પાયો નાખીને એ સાહેબની સાલગ્રેહની કુવા ચાહું છું. જે પછી હાજર રહેલાઓ વીખરાઈ ગયા હતા.

નવસારીની શેઠ જમશેદજી નરશવાનજી તાતા ઈડસ્ટ્રીઅલ સ્કુલ હુનરશાળાની ધી કેમ થરૂ એદલજી બામજી પુથરૂ બીલડીંગ પ્રુલ્લી મેલવાની કીયા નામદાર શ્રીમંત મહારાજ શયાજીરાવ આયકવાડે એક મોટા મેળાવડા સનમુખ રોજ ૬ ઠો માહ ૭ મો યાને તા. ૧૯ મી મારચે કરી હતી. થરૂઆતમાં એ પોતાનાં સેક્રેટરી શેઠ ફરદુનજી માણેકજી કાંગાએ એ હુનરશાળાને લગતી ટુંક તવારીખ આપતાં જણાવ્યું કે અતરેની સર કાવશજી જાહંગીર હાઈ સ્કુલ સાથે એક હુનરશાળા જોડવાનો વીચાર લાંબો વખત થયા ચરવાયા કરતો હતો પણ નાણાની કોટાઈને લીધે બન્યું હતું નહીં. તે પછી બીલડીંગ વગેરેના ખર્ચ માટે સખી વજીર બાઈ રતનબાઈ બામજી તરફથી રૂપયા પંદર હજાર મળવાથી અને બાકીની રકમ માટે દીવાન સાહેબ ફેરસાસ્પજી અને વીદ્યાધીકારી ખા. બા. મસાણી તરફથી ટેકો મળવાથી આપ નામદારે ૩૧૨૫૦૦ આપવાને ઉદારતા બતાવવાથી અને એ સ્કુલના ચાલુ ખર્ચ માટે સાહાસીક વેપારીએ શેઠો દોરાબજી તથા રતનજી જમશેદજી તાતાએ વારસીક ૩૧૨૫૦ અને એટલીજ રકમ આપ નામદારે આપવા કબુલ્યાથી હાલ તરત એ સ્કુલનું કામ ચલાવી શકાયો. એ ઉપરાંત બાઈ રતનબાઈ બામજીએ એ સ્કુલની બાબતમાં આવેલી જમીન ૩૧૮૦૦માં ખરીદી ભેટ આપી છે તથા આજની કીયાનો તમામ ખર્ચ અને મકાનના કમખાંઈડની બીત તથા તેના કટેરાનો ખર્ચ આપવાને એવણે કબુલ્યું છે. સખી બાઈ સાહેબ રતનબાઈએ આપ નામદારની આજની મુલાકાતની યાદમાં આપના નામથી હુનરશાળામાં એક ચાંદ તથા સ્કોલરશીપ સ્થાપવા ૩૧૦૦૦ તેમજ અતરેના નોશેરવાન અડલ ફંડ માં ૩૧૦૦૦ આપ્યા છે. શેઠ ફરદુનજીએ નામદાર માહારાજએ લીધેલી તસ્દી માટે ઉપકાર માનવા બાદ તાળીઓના અવાજ વચે નામદાર માહારાજએ મકાન પ્રુલ્લું મેલાયલું જાહેર કીધું હતું. એ પછી નામદાર માહારાજએ ભાષણ કરતાં જણાવ્યું કે મારા રાજ્યમાં હુનર ઉદ્યોગની કેળવણી ખીલવવા માટે હું દરેક કોશેશ કરીશ અને મારી રહ્યત સુખી થાય એવી કેળવણી માટે હમેશ કાળજી રાખીશ તેમજ પારસી કોમ કેળવણીના કામ માટે જે ઉદાર મદદ કરે છે તે માટે પારસીઓનો આભાર માની આવા કામમાં સખી દીલગુરદો દેખાડવા માટે બાઈ રતનબાઈ બામજીને તથા શેઠો તાતા કુટુંબને મુબારકબાદી આપી હતી. સેવટે આ બીલડીંગ બાંધનાર કંત્રાકટર ખા. સા. કાવશજી હોરમજી દાદાચાનજીને શ્રીમંત મહારાજને હાથે બાઈ સાહેબ રતનબાઈ બામજી તરફથી એક શીયાલ તથા સોનાનું થડી ચાલ ભેટ આપવામાં આવ્યા પછી મેળાવડો વીસરજન થયો હતો. બાઈ રતનબાઈ એદલજી બામજીએ નવસારી ખાતે ઉદ્યોગશાળા માટે ઉપર જણાવવા મુજબનું મકાન તથા તેને માટે જોઈતાં ચંત્રો અને ફરનીયર વગેરે સારૂ ૩૧૨૫૦૦ની મદદ આપી છે. આ એમનું ઉદારતા ભરેલું કામ સ્તુતીપાત્ર હોવાથી નામદાર ગાયકવાડ સરકાર તરફથી તેની કદર કરવાની અગત્ય સ્વીકારવામાં આવી હતી, અને આવા ઉદાર ચરીતનું અનુકરણ કરવા બીજા ગ્રહસ્થો અલખાય એવા હેતુથી બાઈ રતનબાઈને સરકાર તરફથી સાખાથી આપવાનો ઠરાવ કરવામાં

આવશે હતા. તેમજ મરહુમ શેઠ જમશેદજી નશરવાનજી તાતાના નામથી ચાલુ થનારી ઉદયોગશાળાના ચાલુ ખર્ચ માટે દર વરસે પારસી રૂપીઆ એ મરહુમના બેટાઓએ આપવા ને કબુલયું છે, તેમાં વધારો કરીને બે હજાર રૂપીઆ આપવાની મરજી દેખાડવાથી નામદાર ગાયકવાડે એ તાતા ખાનદાનનો ઉપકાર માનવાને હાથ સ્કુલના હેડ માસ્તર મીં ધનજી શાહ પટેલને પત્ર લખી જણાવયું છે.

નારગોલ ખાતે રોજ ૧૩ મે માહા ૭ માને દીને એક સ્કુલ ઉઘાડવાની ક્રીયા થાણા ના કલેક્ટર મીં રયુએ શેઠ કીકાજી પેસતનજી કારભારીના મકાનમાં એક મોટા મેળાવડા સનમુખ કરી હતી. શરૂઆતમાં મુંબઈના વકીલ શેઠ મેરવાનજી માણેકજી કારભારીએ નાર ગોલમાં પારસીઓ કેવી રીતે આવી વસ્યા અને તેવો ખેતીનો ધંધો કેમ પ્રમાણીકપણે ચલાવે છે વગેરે વીગત કહી હતી તથા આ સ્કુલનું કામ શરૂ કરનાર કસતમ કલેક્ટર શેઠ રૂસ્તમ જી પેસતનજી તાલીયારખાન અને એવણના ધણીયાણીનો તેમજ એ સ્કુલના ફંડમાં નાણા ની મદદ કરનારાઓનો ઉપકાર માની કલેક્ટર મીં રયુને સ્કુલ ઉઘાડવાની અરજ કરી હતી. જે પછી મીં રયુએ પોતાને આપવામાં આવેલા માન માટે પારસી કોમનો આભાર માની જણાવયું કે જાથુકની નીચાળ રહે તે માટે સખી ગ્રહસ્થાએ નાણાની સારી મદદ આ પવી જોઈએ. સેવટે શેઠ રૂસ્તમ તાલયારખાને કલેક્ટર તથા એવણના ધણીયાણીનો ઉપકાર માનતા જણાવયું કે શેઠ માણેકજી મેરવાનજી કારભારીએ એ સ્કુલના નીભાવ માટે રૂ૧૦૦૦ આપવા ઉપરાંત એવણે બીજા રૂ૧૦૦૦ મારી ઉપર મોકલાવી આપ્યા છે કે એના વચાજ માંથી કલેક્ટર મીં રયુના નામથી એક સ્કોલરશીપ આપવી. એ સ્કુલનું નામ નારગોલ પારસી સ્કુલ આપવામાં આવ્યું છે અને તે ખુલ્લી મેલાયાના દીવસથી ચાલુ કરવામાં આવી છે. એમાં ઈંગ્રેજ, ગુજરાતી અને મરાઠી ભાષાનું શીક્ષણ આપવામાં આવશે. હાલમાં એ સ્કુલ નારગોલ મધ્ય મુંબઈવાળા મરહુમ શેઠ માણેકશાહ જાહાંગીરશાહ તાલયારખાનવાળા ખંભામાં મરહુમના છોકરાઓની મેહરખાનીથી વગર ભાડે રાખવામાં આવી છે. એ સ્કુલ માટે શેઠ માણેકજી મેરવાનજી કારભારીએ પોતાનો દરીયા નજીકમાં આવેલો એક જમીનનો ટુકડો તે ઉપર એક ઇમારત બાંધી તે સ્કુલ કમીટીને સોંપવાનો પોતાનો ઇરાદો જણાવ્યો છે. તેમજ એ સ્કુલ ચલાવવાનો ખર્ચ એ માટે ઉઘાડવામાં આવેલા ફંડમાંથી કરવામાં આવે છે જેમાં કુલ રૂ૭૦૬૧ ભરાયા હતા, તેમાં નીચલી મુખ્ય રકમો હતી :-શેઠો રૂસ્તમ પેસતનજી જાહાંગીર તાલયારખાન રૂ૨૫૧, નવરોજ રૂસ્તમજી અછડવાલા અને ભાઈઓ રૂ૨૫૭૧, માણેકજી મેરવાનજી કારભારી રૂ૧૦૦૧, કીકાજી પેસતનજી કારભારી રૂ૫૦૧, નવરોજ દાદાભાઈ ફટાકયા રૂ૫૦૧, પાલનજી વીકાજી ભીલાડવાળા રૂ૨૨૫, દીનશાહ આદરજી વહાડયા અને ભાઈઓ રૂ૨૦૧, શેહરયારજી માણેકજી ગોંદા અને ભાઈ રૂ૨૦૧, હોરમજી લીમજીભાઈ વરવાડેવાલા રૂ૨૦૧, ખરજેદજી ફરામજી ગોવાડયા રૂ૧૦૧, દાદાભાઈ જીવણજી કારભારી રૂ૧૦૧, ખેરામજી કાનજીભાઈ પટેલ રૂ૧૦૧, જીવણજી શાપુરજી મલયા રૂ૧૦૧, રૂસ્તમ પાલનજી ભીલાડવાળા રૂ૧૦૧, ભીખાજી ખેરામજી પટેલ રૂ૭૧, કાંવસજી ટેમુલજી ભેંસડયા રૂ૫૧, ટેમુલજી જીવણજી કારભારી રૂ૫૧, નવરોજ નશરવાનજી પંથકી રૂ૫૧, દીનશાહ નવરોજ નાના દારૂ રૂ૫૧, સોરાખજી માણેકજી વલસાડા રૂ૫૧, સોરાખજી ફરામજી પલસેટીયા રૂ૫૧, એજયારજી ખેરામજી ઝરોલીવાળા તથા ભાઈઓ રૂ૫૧, રામજીભાઈ રતનજી પટેલ રૂ૫૧ અને સોરાખજી ખેરામજી પટેલ રૂ૫૦ તથા ભાઈઓ કુંવરખાઈ માણેકજી કારભારી રૂ૧૦૧ અને રતનખાઈ પાલનજી ભીલાડવાળા રૂ૫૧. એ ઉપરાંત શેઠ ખેરામજી દીનશાજી તારાપોરવાળા દર માસે રૂ૫ આપે છે તથા શેઠ મનચેરશાહ માણેકજી કારભારીએ દર વરસે રૂ૫૦ આપવા કબુલયું છે.

મરહુમ ખાઈ સાહેબ આવાખાઈ ફરામજી પીટીટની સખાવતથી તારદેવ ગીલડર સ્ટ્રીટ માં આવેલા એડમસ વાઈલી આસપીટલમાં ખણીના દરદીઓ માટેનો ધી નશરવાનજી માણેકજી પીટીટ વારડ ખુલ્લો મુકવાની ક્રીયા એક મેળાવડા સનમુખ રોજ ૨૦ મે માહા ૭ મે યાને તાં ૩૧ મી મારચે નામદાર ગવરનર સર જયેરજી સીડનહેમ ક્વારકે કરી હતી. શરૂઆતમાં મીસીસ ડાઉટી વાઈલીએ જણાવયું કે હીંદુસ્તાનમાં આ પહેલો ખણી ના દરદીઓનો વારડ છે. અત્રે ઘણાં ખણીનાં દરદીઓ આવ્યાં હતાં. મુંબઈની મોટી આ સપીટલો ખણીના દરદીઓને હાખલ કરતી નથી, ફક્ત તેઓની કવા કરે છે. ખણીના દર

દીને ખનતાં મુખી અલાહેદા રાખવાની જરૂર છે, કારણ કે મુખ્યમાં એક ચારડામાં ધણી માણસો રહેતા હોવાથી ખીજાઓને તેનો રોગ ઉડવાની ચીંતા રહે છે. આ આસપીટલમાં નો ખહીનો વારડ ધણી નાનો છે પણ ઉમેદ છે કે એ રોગના દરદીઓની અલગ સારવાર કરવા માટે તેની ધણી ઠેકાણે નક્કલ કરવામાં આવશે. આ આઠ દરદીઓ માટેનો આ વારડ બાંધ આવાંબાંધ પીટીટની રૂપ૫૦૦૦ ની સખાવતમાંથી ખુલ્લો મુકી શકાયો છે. એ પછી નામદાર ગવરનરે ભાષણ કરતાં જણાવ્યું કે આ આસપીટલ માટે રૂપચા એક લાખ રૂં ફંડ થયું છે જે ખતાવે છે કે મીસીસ એડમસ વાઈલી તથા ખીજાઓ આસપીટલને ફતેહમંદ કરવા માટે સારી મહેનત લે છે. આ નવો ખહીનો વારડ ઉઘાડવામાં ધણુંજ આવકારદાયક પગલું ભરવામાં આવ્યું છે. હું જોઈને દલગીર છું કે ખહીના દરદીઓને આસપીટલોમાં અલાહેદા રાખવાની કાંઈ ગોઠવણ નથી, જોકે એ રોગ ચેપી છે. ઈંગલાંડમાં ખહીના દરદીઓને અલાહેદા રાખવા તથા શરૂઆતને તબક્કે જે તેઓની સારવાર કરવાની સંભાળ લેવામાં આવે છે જેથી ત્યાં ખહીના રોગને દુર કરવામાં ઠીક ફતેહ મળે છે. એ પછી નામદાર ગવરનરે વારડનો દરવાજો રૂપાની ચાવી વડે ઉગાડી તે ખુલ્લો મેલાયલો જાહેર કરવા બાદ મેળાવરો વીસરજન થયો હતો.

ડા० જે० એન० બહાદુરજી જેઓ ઈંગલનદમાં ચહુડતો વધદક અભયાસ કરી આ વયા પછી અત્રે ફતેહમંદી સાથે પોતાનો ધંધો ચલાવે છે તેઓએ આંખના ખીમારો માટે કોમ કે ધરમનો કાંઈ પણ તકાવત નહીં જળવનારું એક નવું ખાતું સ્થાપવાની પહેલ ગયા એપ્રિલ માસથી કહાડી છે. આ ખાતાંને તેઓએ પુવર મેનસ આઈ કલીનીક એટલે ગરીબો માટેનું આંખનું ખાતું એવું નામ આપ્યું છે. સર જમસેદજી હાસ્પીટલની સામે પહેલ રોડ ઉપર બાંધેલી પ્રીનસેસ બીલડીંગમાં તે ઉઘાડવામાં આવ્યું છે. આ ખાતાંને છેલ્લામાં છેલ્લી શોધો મુજબની વધદક સામગ્રીઓથી સંપુર્ણ ખનાવવાને ડોક્ટર બહાદુરજી એ ધણી ખર્ચ કર્યો છે, અને તુરતવેળા તેમાં છ ખીજાનાંઓની સગવડ રાખી છે. આ માહેલાં ત્રણનો ગરીબ દરદીઓને તદ્દનજ મુક્ત લાભ આપવામાં આવશે, અને સારવાર દરમીઆન ખોરાકી વગેરેનો ખોજો પણ એ ખાતુંજ ઉપાડી લેશે. આ ઉપરાંત સહવારના નવથી દશ મુખી બાહેરના ગરીબ દરદીઓને મુક્ત દાખલ કરી તેમની તપાસ કરવામાં આવશે, અને તેઓમાંથી જેઓ કામદાર વરગના અને ખરેખરા હાજતમંદ જણાશે તેમને દવા સલાહ અને સારવારનો મુક્ત લાભ આપવામાં આવશે.

સુરત ખાતે વાંકીખોરડી આગળ તયાંના જાણીતા મરહુમ ડોક્ટર બેરામજી પેસત નજીના નામથી એવણના ધર આગળ નવી બંધાયેલી ચેરીટેબલ ડીસપેન્સરીમાં ગયા એપ્રિલ મહીનાની પહેલી તારીખથી ખોલી મેલવાની કાંઈખી ક્રીયા કરવા વગર દવા વગેરે આપવાનું કામ શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું.

દેવલાલી મધે ભગુર રોડ ઉપર આવેલી સેનેટરીઅમ જે મરહુમ શેઠ નશરવાનજી જ મશેદજી કુપરને નામે સને ૧૨૭૩ માં બંધાવેલી તે મરહુમના બાંધ શેઠ રતનજી દુબાશની મારફતે ધણી સરસ રીતે ચાલે છે, અને આખું વરસ બધી માસમામાં જરથોસ્તીઓને હવાફેર તથા ખીજાં કારણોસર વાપરવાને ધણી ઉપયોગી થઈ લાગી છે. તેની માંગણી દીન પરદીન વધુ થવા લાગવાથી શેઠ રતનજી જમશેદજી દુબાશે એ સેનીટરીઅમને લગતા ખીજા બે ખલોકો વધારીને જરથોસ્તીઓને વાપરવા સારું ખુલા મેલયા છે. એ નવા ખલોકો એઓએ પોતાના એક મરહુમ જવાન બેટા શેઠ જમશેદજી રતનજી દુબાશ, જેમનું મરણ ૧૨૭૭ ના રોજ ૨૨ મે માહા ૨ જાને દીને ૧૮ વરસની વયે નીપજેલું તેવણની ચા દગારી માટે મરહુમના નામથી બાંધી આપયા છે. જેનાં જથ્થાની ક્રીયા રોજ ૨૨ મે ગુવાદ માહા ૮ મે આવાં યાને મરહુમની છમસીને દીને કરીને ખુલા મેલયા છે. તે ઉપરાંત મરહુમ શેઠ જમશેદજીનાં પુત્રને માટે એવણના પીતા શેઠ રતનજી જમશેદજી દુબાશે ઈંદ મણામાં ભણાવેલા રૂપ૫૦૦ હવડાં દેવલાલીનાં દોખમાં ફંડને લગતા ખાંધીઆ નશેથાલારોને માટે ઉભાં થયેલાં નવાં ફંડમાં આપવાનું જાહેર કીધું છે. વળી એજ નવાં ફંડમાં ખીજા રૂપ૫૦૦ શેઠ ડોસાબાંધ શેરાખજી ખાટલીવાલાએ આપીને એ અગતવાળાં ફંડની શરૂઆત કરવાથી દેવલાલીની અનજીમનને મોટો સંતોષ ઉપજ્યો છે.

શેઠ અરદેસર બીખાજી પટેલે પોતાના મરહુમ બેટા શેઠ પીરોજશાહના પુણ્ય માટે અંદેરીમાં અરધા લાખ રૂપયાના ખરચે બંધાવેલી નવી અગીયારીમાં આતથ આદરાન તખત નશીન કરીને તે ખુલ્લી મેલવાની કીયા દીનદાર જરથોસ્તીઓના મેલાવડા સનમુખ રોજ ૯ મે માહા ૯ માંના દીને કરવામાં આવી હતી. દરેહમહેરને ધજવાની કીયા મુંબઈનાં અનજીમનના આતથબેહેરામમાંથી આલાત લાવીને કરવામાં આવી હતી, જેની દેખરેખ વાંદરાની શેઠ તાતાવાળી અગીયારીના દસતુર ખરશેદજી બેહેરામજી સહીયારે તથા મુંબઈની શેઠ વાછાની અગીયારીવાળા મોબેદ અરવદ માણિકજી રૂસતમજી ઉનવાળાએ રાખી હતી. ઘટતી કીયા સાથે તથ્યાર કરવામાં આવેલા પવીત્ર આતથ આદરાનને કેવળ લાના ધુંબજમાં તથ્યાર રાખવામાં આવેલાં મોટાં અફરગાનીયામાં સવારના ૯ કલાકે તખત નશીન કરવામાં આવ્યા હતા, અને તેની પેહેલી ખોય મોબેદ વીરાફ ફરામજી રાણીએ કરવા પછી હાજર રહેલા સઘળાઓએ આતથની નયાસ કરવા બાદ જશનની કીયા કરવામાં આવી હતી. આ પાક કીયાઓમાં ભાગ લેવા ખાસ આમંત્રણથી નવસારીના વડા દસતુરજી કેકોબાદ દારાખજી માહીયારજી પધાર્યા હતા. એવળુને શેઠ અરદેસર પટેલ તરફથી એક શીયાલ આઠાડવામાં આવી હતી. જે પછી હાજર રહેલાઓએ બપોરનું ખાણું લીધા બાદ વીખેરાઈ ગયા હતા. આ અગીયારીનું મકાન ખાં ખાં મન ચેરજી કાં મરઝખાનનાં પલાન મુજબ બાંધવામાં આવ્યું છે. એ દીને સાંજે શેઠ અરદેસરે અગીયારી બંધાવી આપી તે માટે એવળુને માનપત્ર એનાયત કરવા માટે ખાં ખાં મનચેરજી કાવજી મરઝખાનના પ્રમુખપણા હેઠળ એક મેળાવડો કરવામાં આવ્યો હતો. શરૂઆતમાં શેઠ અરદેસર બોલ્યા કે આ અગીયારીનું મકાન મારા બેટાની યાદમાં જરથોસ્તી અંજીમનને ભેટ કરું છું. તે પછી ખાં ખાં મનચેરજીએ જણાવ્યું કે અતરફે અગીયારીની જરૂર જણાવવાથી શેઠ અરદેસરે પોતેજ અગીયારી બાંધવાનું કામ માથે લીધું હતું. એ વણુ શેઠે આ ઇમારતનીજ પછવાડે લગભગ સુમારે રૂ૨૦૦૦૦ નો ખરચ કીધો છે તથા અગીયારીના નીભાવ માટે આ જગાપર એક ચાલી બાંધવાનું કામ શરૂ કીધું છે, જેમાં ૨૦ ચોરડાઓ માટે સગવડ કરવામાં આવેલી છે. તેમાં ૮ નાનાં તથા થોડાંક મોટા કુટુંબો રહી શકશે. એ મકાન પાછળ રૂ૧૫૦૦૦ નો ખરચ થવા જશે. એ મકાનનું ભાડું અગીયારીના નીભાવ માટે વાપરવામાં આવશે. તેમજ મોબેદને રહેવા માટેના ઘર પાછળ રૂ૪૦૦૦ નો, તથા કમપાઈડની દીવાલ વગેરે પાછળનો પરચુટણ ખરચ રૂ૧૦૦૦ થવા જશે. તે ઉપરાંત શેઠ અરદેસરે રૂ૫૦૦૦ રોકડા નીભાવ માટે આપ્યા છે તથા તેવણે શેઠ હોરમસજી દોરાખજી ગઝદર પાસે કીશયતથી રૂ૫૦૦૦ ની કીમતે જમીન લીધી છે અને ખીજા એક ગ્રહસ્થ પાસેથી રૂ૨૫૦૦ ની કીમતે જમીનનો એક ખીજો ટુકડો લીધો છે. એ રીતે શેઠ અરદેસરે કુલે રૂ૫૨૫૦૦ નો ખરચે પોતાની કોમને મોટી સગવડ કરી આપી છે. વળી શેઠ હોરમસજી ગઝદરે રૂ૨૦૦૦ નો ખરચે અગીયારીના કમપાઈડમાં કુવો બંધાવી આપ્યો છે. ખાં ખાં મરઝખાને શેઠ અરદેસરનો તથા એવોને મદદ કરનારાઓનો ઉપકાર માન્યા બાદ શેઠ શાપુરજી બેરામજી કાતરકે માનપત્ર વાંચ્યા પછી ખાં ખાં મરઝખાને શેઠ અરદેસરને એ માનપત્ર ચાંદીના કાસકેટમાં સુકી તેની સાથ ચાંદીનો એક ટી સેટ ભેટ આપ્યો હતો. ત્યાર બાદ શેઠ કાવજી સોરાખજી બાટલીવાળા તથા ખરશેદજી મનચેરજી બેસાનીયા તરફથી અઢેક શીયાલ શેઠ અરદેસરને એનાયત કરવામાં આવી હતી. સેવટે શેઠ અરદેસર તરફથી એ અગીયારીના પલાન મેકર તથા કંત્રાકટર વગેરેને થયાલ તથા નાણા ભેટ આપવા બાદ મેળાવડો વીસજન થયો હતો.

પોરબંદરના જણીતા રહીયા શેઠ હીરજીભાઈ નવરોજી વહાડયાએ પોતાના ધણીયાણી બાઈ રતનબાઈના નામથી રોજ ૨૩ મે માહા ૯ માંના દીને દવારકાં જવાના રસ્તા ઉપર જીના બોખીરા ગામની વાવ ખીસમાર હાલતમાં આવવાથી ફરીથી બંધાવી આપી એ વાવ ને લગતાં જનવરોને પીવા માટેના હવાડા કાયમ ભરાયા કરે તેવો બંદોબસ્ત કરી આપ્યો છે. તેમજ બાણુમાં વટેમારગુ માટે એક પાકી ધરમશાળા તથા સાંજ ભારદારીએ માટે ત્રણ વીસામાં બંધાવી આપ્યા છે. એ સરવે માટે લગભગ રૂ૫૫૦ એક હજારનો ખરચ શેઠ વહાડયા તરફથી કરવામાં આવ્યો હતો. આ ધરમશાળા સરવે કોમ માટે ખુલ્લી મેલવાની કીયા રોજ ૧૬ મે માહા ૯ માંના દીને કરવામાં આવી હતી, વળી એ દીને શેઠ

વહાડયા તરફથી લગભગ રૂપયા એકસોને ખરચે ગરીબોને મીઠાઈ તથા ખાણું આપવામાં આવ્યું હતું.

ઝોરાસ્ટ્રીયન ખીલડીંગ સોસાયટી તરફથી તારદેવ ખાતે પારસીઓ માટે સસતાં ભાડાંની બાંધણામાં આરેલી પેહેલી ચાલી ખુલ્લી મેલવાની ક્રીયા જરથોસ્તીઓના એક મોટા મળાવડા સનમુખ નામદાર જજ મીં દીનશાહ ધનજીભાઈ દાવરના હાથે રોજ ૧૬ મો માહા ૯ માને દીને કરવામાં આવી હતી. નામદાર જજ મીં દાવરે પ્રમુખસ્થાન લેવા બાદ મંડળીના સેક્રેટરી ડાં નેહાંગીર ખરશેદજી દાજીએ રીપોર્ટ વાંચતા જણાવ્યું કે જરથોસ્તી કોમના લાભ સાચવનારી મંડળીએ કોમના લાભનાં કયા કામો પહેલાં હાથ ધરવાં જોઈએ તે માટે નેમાયલી કમીટીની સલાહથી પાંચ લાખની ચાપણુવાળી એક ખીલડીંગ સોસાયટી ઉભી કરી, તેને રૂ૧૦૦ ના ૫૦૦૦ શેરોમાં વહેંચી નાખવી અને મકાનના ભાડાંમાંથી ભાગીદારોને ચાર ટકા વયાજ ઉપજે એમ ભાડાંનો દર નક્કી કરવો. આ થયલા ઠરાવ મુજબ તાં ૧૩ મી આગસ્ટ ૧૯૦૬ ને દીને એ સોસાયટીને ઈડીયન કંપનીના કાચલા મુજબ રેજીસ્ટર કરવામાં આવી હતી. સોસાયટીના ૫૦૦૦ શેરોમાંથી અત્યારતુલક ૩૦૫૫ શેરો ભરાયા છે. એ ઉપરાંત આ મંડળી તરફથી બાંધવામાં આવતી ચાલીના એ રડાઓ ગરીબોને ખાસ એછે ભાડે આપી શકાય તે માટે ઉભાં કરવામાં આવેલાં ઝોરાસ્ટ્રીયન ખીલડીંગ ફંડમાં રૂ૭૩૫૦૭ ભરાયા છે. શેઠ કેમશરૂ દોરાબજી પાંડે તથા બાઈ ગુલબાઈ રૂસ્તમજી કામાએ પોતાનાં મરહુમ બેટી બાઈ સુનાબાઈનાં પુન માટે રૂ૭૦૦૦ આપવાથી આ ફંડનું શુભ મુદ્દરત થવા પામ્યું હતું અને આ મળેલાં ફતેજનથી આ સોસાયટીનું પેહેલું મકાન બાંધવામાં આવ્યું છે જે આજે ખુલ્લું મેલવાને આપણે ભેગા મળ્યા છીએ. એ ઉપરાંત મરહુમ સર દીનશાહ પીટીટનાં બેટી બાઈ હમાબાઈએ પોતાના ધણી શેઠ ફરામજી રૂસ્તમજી કામાનાં હિંમણામાં થયેલી રૂ૧૬૦૦૦ ની સઘળી સખાવત આપી દીધી છે. તેમ જ શેઠ હોરમસજી શાપુરજી ચોથીઆ વકીલના વારસોએ રૂ૨૦૦૦૦ ચાલી બાંધવા અને ભાડાંમાં કીફાયત કરવા આપ્યા છે તથા શેઠ ખરજેરજી સોરાબજી ગોદરેજે રૂ૭૦૦૦, શેઠ મેરવાન ખુશરો ધરાનીએ રૂ૫૦૦૦ અને શેઠ શાપુરજી જીવાજીએ રૂ૩૩૦૦ બક્ષેશ આપ્યા હતા, જ્યારે બાઈ મોતીબાઈ દોરાબજી મીઠાઈવાળાએ ચોક્કસ શરતે રૂ૯૦૦૦ આપવા નક્કી કર્યા છે. આ બધી બક્ષેશો ઉપરાંત શેઠ હોરમસજી ખમનજી જનરલનાએ પરેલ ખાતે આ વેલી પોતાની મોટી મીલકતમાંથી જમીનનો એક ટુકડો તથા તેની ઉપર આવેલો એક બંગલો મંડળીને ચોક્કસ શરતોએ ભેટ આપવાને કબુલ્યું છે. શેઠ ખરશેદજી મેરવાનજી ખાલીવાળા અને સોશીયલ એમેચ્યુર કલબ તથા પરશીયન એમેચ્યુઅરસ કલબ તરફથી ફંડને માટે એકેક ખાસ ખેલો કરી તેની સઘળી આવક આપવામાં આવી હતી. જામે જમશેદના માલેક શેઠ જહાંગીર ખેરામજી મરઝપાને પોતાના પેપર મારફતે લગભગ રૂ૩૧૨૦૮ ની રકમ એકઠી કરી મોકલાવી હતી. ઉપલા સરવે ગ્રહસ્થોએ આપેલી મદદ માટે તેવોનો ઉપકાર કમીટી તરફથી માનવામાં આવે છે. ઉપલો રીપોર્ટ વાંચાઈ રહ્યા બાદ આં મીં જસટીસ દાવરે ધમારત ખુલ્લી મેલાયલી જાહેર કીધી હતી. એ પછી નામદાર જજ મીં દાવરે ભાષણ કરતાં જણાવ્યું હતું કે, આપણી કોમના વડા નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈના દરજ્જા અને લોકપ્રીયતા સાથે કામ કરવાથી આ મંડળીને જરૂર દરેક વાતે ફતેહ મળશે. મંડળીએ ટુંક સુદતમાં એક બેન્ક બાંધી તદ્દયાર ક્રીધા, બીજા બંધાય છે, અને ખીજી બે ધમારતોના પાયા નાખ્યા છે. તે ઉપરાંત રૂપયા એક લાખ જેટલું ફંડ થયું છે અને ભવિષ્યમાં આ પારસો ચોરસવાર જમીન ધમારતોથી હળીમલી રહેશે. અરધી સદીની વાત ઉપર આપણી કોમના શ્રીમંતો ગરીબો માટે એવું ધારતા કે તેઓ તેમના બાળક છે અને તેટલા માટે ગરીબોના લાભ અરથે સખાવતોના કામો કરી ગયા છે. તેઓમાં નામદાર પહેલા સર જમશેદજી જીજીભાઈ તથા સખી વજુદ શેઠ પહેલા સર દીનશાહ માણેકજી પીટીટ વગેરે હતા. એ મીસાલ આપણી કોમમાં હમણા સારી આશા આપનારા ગ્રહસ્થો ઉત્તપન થવા લાગ્યા છે એ ખુશી ભરેલી વાત છે. શેઠ ખમનજી દીનશાહ પીટીટે રૂ૬ લાખની નાદર રકમ ખુદ એકલી પારસી કોમ માટેની હાસ્પિટલ સારૂ આપી છે. શ્રીમંત પારસીઓ તરફથી કરવામાં આવતી સખાવતના સંમંધમાં મોલતાં તેઓએ જણાવ્યું કે તેઓની સખાવતનો ભાગ

પહેલા પારસી કોમને મળે. પારસી કોમમાં વધેલી ગરીબાઈ તથા તેને માટે સુખશાંતી ભરેલાં મકાનોની જાણાતી હાજત પુરી પાડવા ઉપર પેહેલું ધ્યાન આપવું જોઈએ છે. એવ જો પારસીઓને હાથે મુંબઈમાં ચાલતાં વરતમાનપત્રોને કોમની આ હાજત તરફ પારસીઓનું ધ્યાન ખેંચતાં રહેવાનો આગ્રહ કીધા હોતો. સેવટે નામદાર જડજ મીં દાવરે જ હર કીધું કે શેઠ નવરોજી માણેકજી વહાડયાએ પોતાનાં મરહુમ માતાની યાદમાં એક ચાલી પારસી વીધવાઓ તથા ગરીબ સ્થીતીની સ્ત્રીઓ સારૂ ખાંધવા માટે વીસ હજાર રૂયાની રકમ આપવા કબુલયું છે. એ પછી શેઠ ખરશેદજી ૩૦ કામાએ તથા ૬૦ દીનશાહ માસ્તરે પ્રમુખનો તથા સેક્રેટરી ૬૦ દાજી અને સીલપી મીં જમશેદજી મીસ્ત્રીને ઉપકાર માનવા બાદ મેળાવડો વીસરજન થયો હતો. આ બંધોકનું નામ સુના ખીલડીંગ આપવા માં આવ્યું છે અને તે ત્રણ મજલાતું સુખશાંતી ભરેલી રીતે ખાંધવામાં આવ્યું છે. દરેક માળપર ત્રણ પારસી કુટુંબો રહી શકશે અને તેઓ દરેકને બે ચોરડા તથા એક રાંધણી મળશે.

વડોદરાની બાઈ ધનબાઈ દાદાભાઈ ઉમરીગરવાળી દરેમેહર તથા તેની પાસેનું માથે દોનાં રહેઠાણનું અંજીમનવાળું મકાન ધણી ખીસ્માર હાલતમાં આવવાથી તાં ૨૦ મી માર્ચ ૧૯૦૮ ને દીને મળેલી અંજીમનની વારસીક સભામાં થયેલાં ઠરાવ મુજબ પહેલા એ મકાનનો ઉગરાતું કરી તેમાંથી ખરચ કરવાનું નકી કરવામાં આવ્યું હતું પણ તેમ ન બની શકવાથી વડોદરાવાસી સખી શેઠ મનચેરજી પેસ્તનજી પટેલે પોતાને ખરચે નવું મકાન બંધાવી આપ્યું હતું. તે ઇજાવી ખુલું મેલવાની કીયા રોજ ૨૦ મી માહા ૬ માને દીને એક મોટા મેળાવડા સનમુખ કરવામાં આવી હતી. એ દીને સાજે શરૂઆતમાં શેઠ મનચેરજી તરફથી જથનની કીયા કરવામાં આવ્યા પછી એવણુ શેઠ તરફથી માથેદ વગેરેમાં આ શોદાદ વહેંચવામાં આવી હતી. જ પછી એ અગીઆરીના ત્રસ્ટી શેઠ રૂસ્તમજી હોરમજી વહાડયાએ જણાવ્યું હતું કે બાઈ ધનબાઈ ઉમરીગરે આ અગીઆરી બંધાવી આપી હતી પણ તેના નીભાવ માટે કાંઈ રકમ નહતી તેથી એ મકાન આજ સુધી અનજીમનનાં ખરચે દરસ્ત થતું હતું. એ બેઠ મકાનની દરસ્તીમાં લગભગ ૩૦૦૦૦ ખરચાયા છે, અને એ મકાનો હાલમાં શેઠ મનચેરજીએ સારી જોવી રકમ ખરચી સમરાવી આપ્યા છે તે થા અત્રેના સરવે જરથોસ્તીઓ એઓના આભારી થયા છે. તેમજ શેઠો રૂસ્તમજી આદરજી ડાક્ટરે તથા અરદેસર રૂસ્તમજી હોરજી બેહદીને પટેલ ખાનદાનની ઉદારતાના વખાણુ કરી શેઠ મનચેરજીને એવણુની સખાવત માટે ધનયવાદ આપ્યો હતો તથા ખીજા શેઠયાઓ પણ એવું ઉદાર દીલ દેખાડી એવા નેક કામો કરે એવી દુવા ગુજરી હતી. એનો વળતો જવાબ આપતાં શેઠ મનચેરજી પટેલે અનજીમનનો પોતાની તરફની ભલી લાગણી માટે આભાર માની પોતાની ફરજ સીવાય વધુ કાંઈ કીધું નથી એમ જણાવ્યું હતું. બાદ ચાસણી કરી સરવે વીખેરાઈ ગયા હતા.

સુરતમાં રૂસ્તમપરાની ભગર સાથ અંજીમનને લગતી દેશાઈજી મીનોચેરજીવાળી દરે હમેહર ખીસમાર હાલતમાં આવવાથી શેઠ કેકોબાદ હોરમજી રાવે પોતાના મરહુમ બાવા એરવદ હોરમજી તથા મરહુમ માતાજી બાઈ માણેકબાઈના પુણ્ય માટે લગભગ રૂપયા ૧૫૦૦૦ ને ખરચે એનું નવું મકાન બંધાવી આપવાથી એ દરેહમેહર ઇજાવી ખુલ્લી મેલવાની કીયા રોજ ૨૧ મી માહા ૬ માને દીને કરવામાં આવી હતી. આ દરેહમેહર પરથવા અગાઉ છેલ્લા ચાર દીવસ સુધી સઘળી કીયા કરવા નવસારીથી પગ રસ્તે માથેદોની છ જોડી આવી હતી. પરથવાને દીને શરૂઆતમાં જથનની કીયા કરવા પછી ત્યાંની અનજીમના સેક્રેટરી ૬૦ મેરવાનજી ટેમુલજી વધદે અંજીમન પત્ર વાંચતાં એ જીની દરેહમેહરને લગતી આગલી ટુક હકીકત આપતાં જણાવ્યું કે, એ દરેહમેહરની શરૂઆત પહેલવહેલા ઇં ૪૦ સં ૧૯૭૬ માં એટલે આજથી આશરે ૧૩૨ વરસની વાત ઉપર થઈ હતી. તે વેળાએ ફક્ત બે ત્રણ હીંધોળા ધરમની કીયા કરવાને માટે કામચલાઉ કરાવ્યા હતા. એ પ્રમાણે આશરે ૩૦ વરસ વહી ગયાં તયાર પછી ઇં ૪૦ સં ૧૮૦૬ ના સાલમાં એટલે આશરે ૨ એકસો વરસ ઉપર આજ જગા ઉપર એક દરેહમેહરનું મકાન નવેસરથી બંધાવ્યું અને પરથાવ્યું હતું. એ મકાન લાંબોવાર ટકી નહી શકે તેથી હાલતમાં આવવાથી પહેલા ઉઘરાતું કરવામાં આવ્યું હતું, પણ તેમાં ઝાઝી રકમો નહી ભરાવવાથી શેઠ કેકોબાદ હો

રમણ રાવને અરજ કીધી હતી. એવો શેઠ પોતાને ખરચે ખુશીથી આ નવું મકાન બાંધી આપી અનજીમનને ઉપકારી કીધી છે. એવણના ભાઈ શેઠ હીરાજી હોરમજી રાવે પોતાને ખરચે દરેહમહેરમાં જોઈતા વાસણ, કનીચર વગેરે સરવે સામાન ભેટ આપ્યા છે, તથા આ દરેહમહેરની પડોશમાં મરહુમ એરવદ હીરાજી દાદાભાઈ માદનની ૧૩૩ ચોરસ વાર ખાલી જગા એ મરહુમ શેઠના વારસાએ દરેહમહેરને લગતા વપરાસ માટે બંધેસ આપી છે. આ નવું મકાન શેઠ જમશેદજી દાદાભાઈ નાદીરશાહના પલાન મુજબ ઘણી સરસ રીતે બાંધવામાં આવ્યું છે. વળી શેઠ કેકોબાદજીની ખાહેશ હતી કે આ દરેહમહેરનાં નવા મકાનને હમેશાં આરાસ્તા રાખવાને અને જોઈતું રીપેરકામ કરવાને એક ફંડ અલાહેદું કહાડવું, તેથી રૂ૩૦૦૦ આપણી અનજીમન તરફથી અલાહેદા કહાડીને ખુબધની પારસી પંચાયતના ત્રસ્ટી સાહેબોને સ્વાધીન કરવામાં આવશે, અને તેના વચાજમાંથી દરેહમહેરના મકાનને રીપેર કરવાનો ખરચ કરવામાં આવશે. એ ઉપરાંત આ દરેહમહેર મધ્ય અનજીમનનું યોજદાયરેગરીતું કામ કરનારા અયોરનાનોને પગાર આપવા નો. કાઠી બતી વગેરેનો, નશેશાલારોને લવાજમ આપવાનો, મકાનને સાફ કરાવવા વગેરે માટે ઉભા કીધેલાં નીભાવ ફંડમાં શેઠ મેરવાનજી નવરોજી ગોભાઈ રૂ૫૦૧, મરહુમ શેઠ જમશેદજી બરજોરજી સંજાણીની નધયતે રૂ૫૦૧, શેઠ બમનજી દીનશાજી પીટીટ રૂ૨૫૦, શેઠ ખરશેદજી મનચેરજી ભેસાણીઆ રૂ૧૫૧, શેઠ નથરવાનજી ખરશેદજી ભેસાણીયા રૂ૧૦૧, શેઠ જમશેદજી બીખાજી પંથકી રૂ૧૦૧, શેઠ તેમુલજી દાદાભાઈની કું૦ રૂ૧૦૧, શેઠ દીનશાહ દોસાભાઈ કરાણી રૂ૧૦૦, શેઠ પેસ્તનજી નથરવાનજી પાવરી રૂ૫૧, શેઠ નથરવાનજી તથા રતનજી મેરવાનજીની કું૦ રૂ૫૧, શેઠ શેરીઆરજી દાદાભાઈ કરંજીઆ રૂ૫૧, શેઠ જમશેદજી માણેકજી ગાયના રૂ૫૧, જાપાનના જરથોસ્તીઆ રૂ૧૦૫, શેઠ ખરશેદજી કાવસજી પાવરી રૂ૫૦, નાગપોરના જરથોસ્તીઆ તરફથી રૂ૧૬, મરહુમ શેઠ રૂસ્તમજી હોરમજી હકીમની નધયતે રૂ૫૦૧, શેઠ શાપુરજી બરજોરજી ભચ્યા રૂ૨૫૧, શેઠ માણેકજી બરજોરજી કોટવાલ રૂ૧૫૨, શેઠ નથરવાનજી ખરશેદજી બીંબુવાળા રૂ૧૦૧, શેઠ જામાસજી રતનજી મીઝી રૂ૧૦૧, શેઠ બેરામજી નવરોજી કરંજીઆ રૂ૧૦૧, શેઠ પાલનજી શેરીઆરજી માદનના છોકરાઓ રૂ૧૦૧, શેઠ બીલીમોરીયા પ્રધરસ રૂ૫૧, શેઠ રતનજી મેરવાનજી ચીચગર રૂ૫૧, શેઠ ધનજીશાહ કરામજી બેલીફ રૂ૫૧, હાંગકાંગ, કનતાન, શંગાહીના જરથોસ્તી રૂ૧૧૦૨, શેઠ બરજોરજી જમશેદજી વાણીયાના છોકરાઓ રૂ૧૦૧, બદનેરાના જરથોસ્તીઆ રૂ૨૫ અને પરચુટણ ભરાયલા રૂ૪૩૨૧ મળી કુલે રૂ૫૩૦૨૧ ભરાયા હતા. એ પછી ડા૦ મેહરવાનજીએ આ અગીઆરી બાંધવા વગેરેમાં મદદ કરનારાઓનો ઉપકાર માનવા બાદ અનજીમનના ત્રસ્ટી શેઠ દીનશાહ બરજોરજી વાણીયાએ એક માનપત્ર વાંચી સંભળાવ્યું હતું. એ માનપત્ર રૂપાના દાખડા સાથે શેઠ કેકોબાદજીને વડા દસતુરજી કેકોબાદ દારાખજી માહીયારજીએ ઐનાયત કીધું હતું. જે પછી શેઠ કેકોબાદજીને અનજીમન તરફથી, પુનાવાળા દસતુર મરહુમ હોશંગજી તરફથી, પુનાવાળા દસતુર બમનજી, એવણના ભાઈ શેઠ કાવસજી રાવ, મરહુમ શેઠ નથરવાનજી રાવના છોકરાઓ, રૂસ્તમપુરાના દસતુર બરજોરજી દારાખજી, સુરત ભગરસાયના અનજીમનના મોખેદો તરફથી, બાઈ રતનબાઈ શાપુરજી દલાલ, શેઠ શાપુરજી દોરાખજી રખાડી, શેઠ શેહેરીઆરજી દોરાખજી રખાડી, શેઠ શાપુરજી રૂસ્તમજી પાવરી અને શેઠ શયાવકશા હોરમસજી રાવ તરફથી અકેક શીયાલની પેહ રામણી કરવામાં આવી હતી. તેમજ ભગર સાયની અનજીમન તરફથી શેઠ કાવસજી હોરમસજી રાવને એક શીયાલ આપવામાં આવી હતી. વળી શેઠ કેકોબાદ તરફથી નવસારીવાળા દસતુરજી કેકોબાદજી દારાખજી માહીયારજીને, સુરત ભગરસાયના દસતુરજી બરજોરજી દોરાખજીને, મોટા દેસાઈજી પેસ્તનજી ખરશેદજીને, પાળીઆ દેસાઈ શેઠ તેમુલજી જામાસજીને, સુરતની ભગર અનજીમનના સેક્રેટરી શેઠ મેરવાનજી તેમુલજી વધંદને, ધંજનેર શેઠ જમશેદજી દાદાભાઈને અકેકી શીયાલ આપવામાં આવી હતી તથા શેઠ કેકોબાદે એક ઘડીઆળ છેડા સાથે એ દરેહમહેરના બાંધકામ ઉપર દેખરેખ રાખનાર શેઠ મેરવાનજી હોરમસજી નઃીમાન શાસ્ત્રીને ભેટ આપ્યું હતું. સેવટે શેઠ કેકોબાદે પોતાને આપવામાં આવેલા માન માટે સરવેનો ઉપકાર માનવા બાદ મેળાવડો વીસરજન થયો હતો. એ દીને શેઠ કેકોબાદ તરફથી બપોર રાતનું જમણ કરવામાં આવ્યું

હતું તથા અતરેના જાણીતા ફોટોગ્રાફર શેઠ પરવેજ દાદાભાઈ તરફથી અગીઆરી અને જથનના મેળાવડાનો ફોટોગ્રાફ પાડી લેવામાં આવ્યો હતો. ઉપલી દરેહમેહરમાં આતશઘાટ ગાહ હતા તે શેઠ કેકોબાદ રાવે પોતાનાં મરહુમ માતા બાઈ માણિકબાઈના પુત્ર સારૂ રોજ ૩ જો માહ ૧૨ માને દીને મરહુમ બાઈ માણિકબાઈની બાજનો દીવસ હોવાથી જથનની ક્રીયા કરી નવા આફરગાનીયામાં મુકી ઘટતી ક્રીયા સાથે તખ્તનશીન કરાવયા હતા અને એ દીનથી એ દરેહમેહરમાં દરરોજ પાંચે ગેહમાં બોય દેવાનો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો છે. આ ક્રીયામાં ભાગ લેવા નવસારીથી કામચલાઉ વડા દસ્તુરજી ફરામજી કેકોબાદજી સુ રત ગયા હતા, અને તેવજેજ જથન માંડયું હતું. આ દરેહમેહરની આસપાસ શેઠ કેકોબાદે ફરતી ઉંચી દીવાલ બાંધી તે ઉપર લોખંડના કટેરા મુકી કંપાઉંડ બનાવી આપ્યો છે.

સોલાપુરની દરેહમેહરને લગતા મોખેદોને રહેવાનું મકાન બાંધાઈ તઈવાર થવાથી ખુલું મેલવાની ક્રીયા રોજ ૨૫ મો માહ ૧૨ માને દીને સોલાપુર ખાતે ડાંચરચાહ ફરામજી શેઠનાએ કરી હતી. શરૂઆતમાં જથનની ક્રીયા કરવા પછી સાંની અનજીમનના આનરરી સેક્રેટરી શેઠ આદરજી કાવસજી નગરવાળાએ જણાવયું કે એ મકાન પાછળ લગભગ રૂ૩૩૦૦ નો ખર્ચ થયો છે, જેમાં રૂ૫૫૨૫૦૦ ની મદદ મળી છે. જે પછી આ મકાન બાંધવામાં મોટી મદદ કરનાર શેઠ ડોસાભાઈ રૂસતમજી ઉમરીગરને આપવામાં આવનારું માનપત્ર વાંચવા બાદ અનજીમનના મોખેદ શાપુરજી ધાભરને એક થયાલ આઠાડવા પછી હાજર રહેલાએ ચાથની કરી વીસરજન થયા હતા. આ મકાન બાંધવાના ખર્ચમાં મોટો હીસ્સો શેઠ ડોસાભાઈ રૂસતમજી ઉમરીગરે આપવાથી એ નવાં મકાનનું નામ બાઈ ખીરોજ ડોસાભાઈ ઉમરીગર ખીલડીંગ આપવામાં આવ્યું છે અને તે મરહુમના રોજગારને દીવસ ખુલું મેલવામાં આવવાથી શેઠ ડોસાભાઈએ એ દીને થયલાં જથન વગેરેનો સરવે ખર્ચ પોતાની ગીરોથી આપ્યો હતો.

કોલાબા જીલાના આબકારી ઇન્જરદાર ખાં બાં હોરમસજી માણિકજી ભીંમડીવાળાએ પેનમાં હોમી લોજ નામે નવો બંગલો પોતાને ખર્ચે બાંધ્યો છે. એ બંગલામાં હેઠના ભાગમાં ગોડાઉન અને રહેવાનું કીધું છે ને ઉપલો હોલ, સારૂ રૂંડે અવસરે નવજોત લગન અને ખાણાપીણા તથા મેળાવડા સારૂ જરથોસતીએને મુફત વાપરવા માટે આપ્યો છે. એમાં ફરનીચર, વાસણો વગેરેની ગોઠવણખી કરી છે.

નવસારીના જાણીતા રહીશ શેઠ મેહરવાનજી નાનાભાઈ મેહતાએ નવસારીના દુધા મહોલલામાં આવેલું આશરે રૂ. ૧૫૦૦૦ ની કીંમતનું પોતાનું મકાન સાંની રૂસતમજી જીજીભાઈ એંગલો વરનાકયુલર મ્કુલના ઉપયોગ સારૂ હમેશ માટે બેટ આપ્યું છે. એવી ખતાવેલી ઉદારતા બદલ સાંના થાળા ખાતાં તરફથી તાં ૧૬-૨-૦૮ ને દીને લખાણ થવાથી નામદાર ગાયકવાડ સરકાર તરફથી ઉપર જણાવેલું ઉદારતા ભરેલું કર્તવ્ય સતુતીપાત્ર છે તેની કદર કરવાની અગત્ય સ્વીકારવામાં આવી હતી. અને આવી ઉદાર ચરીતનું અનુ કરણ કરવા તરફ ખીજા ગ્રહસ્થો લલચાય એવા હેતુથી શેઠ મેહરવાનજી નાનાભાઈ મેહતાને શાખાથી આપવાનો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો હતો.

ખેતાબો.

ખેતાબના બાબમાં ગુજરાતે સાલે મોટી નામના મેળવી છે. એ સાલમાં પારસી કોમમાં એક નવા “ખેરોનેટ” વધ્યા છે, એ બનાવ ઘણો ભાયગશાલી ગણાયો છે, અને વધારા પારસી કોમના હરખનો પાર રહ્યો નથી. તાં ૨૬ મી જુન ૧૯૦૮ ને દીને નામદાર શેહેનશાહ એડવરડની સાલગરેહનો તેહેવાર પાળવામાં આવ્યો હતો. તે દીને સર જહાંગીર કાવસજી રેડીમની નાઇટને “ખેરોનેટ” ના માનવંત ખેતાબથી નવાજવામાં આવ્યા હતા. એ ખેતાબ પહેલાં વેલાતનાં સરકારી ગેઝેટમાં પ્રગટ થયા પછી તેના સંદેશા અતરે ફરી વળ્યા હતા, જેથી લોકોમાં નેહાત ખુશી ઉપજી રહી હતી.

રાજકરતી કોમના ઈસ્વી સને ૧૯૦૮ નાં નવાં વરસની ખુશાહીમાં નામદાર સરકાર તરફથી જે ખેતાઓ વેહેંચવામાં આવયા હતા તેમાં સુરતવાલા શેઠ ખમનજી એદલજી મોદી જડજને ખાન બહાદુરનો ખેતાખ બક્ષવામાં આવ્યો હતો.

સુરતના જાણીતા શેઠયા દાવર કેખશરો એદલજી મોદીને નામદાર સરકારે દખણના પેહેલા વરગના સરદાર નેમયા હતા.

દસ્તુર કેકોબાદ આદરખાદને દખણના જરથોસ્તી કોમના વડા દસ્તુર તેમજ નામદાર સરકાર તરફથી એવણને દખણના પેહેલા વરગના સરદારનો એલકાખ બક્ષવામાં આવ્યો હતો તથા એવણ પુણાની સીટી મયુનીસીપાલીટીના નાયબ પ્રમુખ નેમાયા હતા.

આધા—નેમાણુક—વગેરે.

આનરેબલ સર કીરોજથાહ મેરવાનજી મેહેતાની નામદાર ગવરનરની ધારાસભાના કો રપોરેશન તરફના પ્રતીનીધી તરીકે, અને અમદાવાદવાળા ખાં ખાં નવરોજ પેસતનજી વકીલ સી. આઇ. ઇ. ની એજ ધારાસભાના વધારાના મેમ્બર તરીકે નેમાણુક કરવામાં આવી હતી.

શેઠ રૂસ્તમજી જામાસજી ગારડાને વડોદરાની ધારાસભાના મેમ્બર તરીકે નવસારી પ્રાંત તરફથી નવસારીની લોકલ બોરડે ચુંટી કાઢયા હતા.

શેઠ હોરમજી કાવસજી દીનથાહને એડન ખાતેના પોરટુગીઝ કોનસલ નેમવામાં આવયા છે.

શેઠ મરઝખાન મનચેરજી મરઝખાન બારીસ્ટરને લાઇબ્રેરીઆની રીપબ્લીક સરકારના કોનસલ નેમવામાં આવયા હતા.

શેઠો અરદેશર જમશેદજી બીલીમીરીયા, પીરોથાહ બી. આર. મોદી, બેરામજી રૂસ્ત મજી બેરામજી જીજીભાઈ, કાવસજી મેરવાનજી શેઠ, સોરાખજી લીમજી પાંડે, ઉકરજી કાવસ જી ઉમરીગર અને ખાં ખાં ડાં રતનજી રૂસ્તમજી દાદીનાને આ વરસે નવા સુલેહના અ મલદાર નેમવામાં આવયા હતા.

શેઠ રૂસ્તમ ખમનથા વકીલને વડી સરકારની ચોક્કસ સત્તાઓ પ્રાંતીક સરકારોને આપ વાના સંબંધમાં તપાસ ચલાવનારાં કમીશનને જોઈતી વીગતો પુરી પાડવાના ખાસ કામ ઉપર સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૭ માં મુંબઈ સરકારે નેમયા હતા. તે પછી એવણ મુંબઈ સરકારના રેવનયુ અને કીનાનશીયલ ખાતાના કામચલાઉ મદદનીશ સેક્રેટરીબી નેમાયા હતા.

શેઠ જમશેદજી મેરવાનજી આંટયાને મુંબઈ સરકારના જનરલ ડીપાર્ટમેંટના કામચલાઉ મદદનીશ સેક્રેટરી નેમવામાં આવયા હતા.

શેઠ મનચેરથાહ ફરામજી ઉનવાળાને બંગાળ સેક્રેટરીએટના કીનાનસ ખાતાના રેજીસ્ટ્રાર ના આધા ઉપર નેમવામાં આવયા હતા.

શેઠ જી. ડી. પદમજી મુંબઈના એકઝિન્ટન જનરલ નેમાયા હતા.

શેઠ ફરામરોજ રૂસ્તમજી માદનની નેમાણુક ઇમ્પરીયલ ફોરેસ્ટ સર્વીસમાં થઈ છે.

શેઠ એદલજી રૂસ્તમજી કાંગા એડનની રેસીડનસી આફીસના સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટ નેમાયા હતા.

શેઠ રૂસ્તમજી નસરવાનજી સુરતીને આકોલા જીલાના આરમ પોલીસના ડેપુટી સુપ્રી ન્ટેન્ડન્ટ નેમવામાં આવયા હતા.

સર જમશેદજી જીજીભાઈ પાંચમાં બારોનેટને જરથોસ્તી કોમના પ્રમુખ અને પારસી પંચા યતના નવા ત્રસ્ટી તથા સરનશીન તેમજ મેટરીમોનીયલ કોરટના ડેલીગેટ નેમવામાં આવ્યા હતા.

શેઠ રૂસ્તમજી બેરામજી જીજીભાઈ સર જમશેદજી ઇનસ્ટીટ્યુશનના સરકાર તરફના એક ત્રસ્ટી નેમયા હતા.

શેઠ આદરજી મેહરનોસજી મસાની લંડન યુનીવર્સિટીની ઇન્ટરનેશનલ મોરલ એજ્યુકેશનલ કોનગ્રેસની કમીટીના ઉપપ્રમુખ નેમાયા હતા.

શેઠ નવરોજ જાહંગીરજી ગામડયા મુંબઈના પોરટ ત્રસ્ટના ત્રસ્ટી નેમાયા હતા.

સર મનચેરજી મેરવાનજી ભાવનગરીને લંડનનાં પારસી સોશીયલ યુનીયનના વાઇસ પ્રેસીડન્ટ નેમવામાં આવયા હતા.

શેઠ દાદાભાઈ નવરોજીને યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સના ગ્રીન એકર ખાતેની ઈડા અમેરીકન ન થનલ એસોસીએશનના આનરરી પ્રમુખ ચુંટી કાઢાડયા હતા.

પ્રાં. સોરાખ રૂ. દાવર તાં ૨૬ અને ૨૭ મી અક્ટોબર ત્રીચીનાપોલીમાં ભરાયલી મધરાસની સાઠય ઈડીઆ એડ્યુકેશનલ અને સોશીયલ કોનફરંસના પ્રમુખ નેમાયા હતા.

શેઠ દીનશાહ એદલજી વાઘાને અતરેની ટેકનીકલ વીકટોરીયા જીખીલી ધનસદીટયુટ ના આનરરી સેક્રેટરી નેમવામાં આવયા હતા.

પુણાવાલા શેઠ કેખશરૂ આદરજી ધાસવાલાને પુણા વાલંટીયર રાઈફલ કોરના એક નવા અમલદાર, લફ્ટનન્ટની પદવી સાથ નેમવામાં આવયા હતા, તેમજ એવજી ખડકી કેનટોનમેન્ટ કમીટીના સભાસદ નેમાયા હતા.

શેઠ હોસંગજી બરજેરજી વાણીયાને અમદાવાદની પારસી મેટ્રીમોનીયલ કોરટના ડેપી ગેટ નેમવામાં આવયા હતા.

શેઠ અરદેશર સોરાખજી પોસ્ટવાળાને દમણની પારસી અંગ્લુમનના વસ્તી તથા સાંવી મયુનીસીપાલીટીના સભાસદ નેમવામાં આવયા હતા.

શેઠ રસતમજી હોરમસજી પ્રીંટર બદનેરા ઉમરાવતી અનજીમનના આનરરી સેક્રેટરી નેમાયા હતા.

શેઠ ખેરામજી મનચેરજી ભગવાગરને ઉરન નજદીક કાઢવામાં આવેલા નવા સેવા ખારજના સોલટ પ્રીવેનટીવ આફીસર નેમવામાં આવયા હતા.

શેઠ જમશેદજી શાપુરજી શેઠના વીરમગામના સ્ટેથન ઉપર કસતમ મેનેજર નેમાયા હતા.

શેઠ હોરમજી જે. આંટીયાને છોટા ઉદેપુર રાજ્યના હીવાન નેમવામાં આવયા હતા.

શેઠ હોરમજી હીરજીભાઈ વાહાડયાને પોરબંદરના મહારાણાએ પોતાના પ્રાધવેદ કોર બારી નેમયા હતા.

શેઠ અરદેશર જમશેદજી દસ્તુરને જુનાગઢ દરબારે માંગરોળ રાજ્યના કારબારી નેમયા હતા.

શેઠ કેકોખાદ એદલજી સંજીવાને મધ્ય પ્રાંતોની સરકારે આકોલાના મદદનીશ કમીશ નર નેમયા હતા.

શેઠ જે. કે. કાખરાજીને જંજીરાના પોલીટીકલ એજન્ટ તથા કોલાખાના કલેક્ટર અને એ જલ્લાની લોકલ ખોરડના પ્રમુખ, શેઠ એ. કે. કાખાને થાણાના મદદનીશ કલેક્ટર, શેઠ રસતમ પેસતનજી જાહંગીરને થાણા તથા કોલાખા જલ્લાના એક્સાઈઝના મદદનીશ કલેક્ટર, શેઠ એદલજી ખેરામજી હોડીવાળાને અમદાવાદના ડીસ્ટ્રીક્ટ ડેપુટી કલેક્ટર તથા વીરમ ગામની તાલુકા લોકલ ખોરડના પ્રમુખ અને શેઠ ફરામરોજ ધનજીશાહ લાલકાકાને કરાચી ની ઇમપીરીયલ કસ્ટમસ સરવીસના આસીસ્ટન્ટ કલેક્ટર નેમવામાં આવયા હતા.

શેઠ નાનાભાઈ દાદાભાઈ સતારાવાલાને નવસેરાના, શેઠ અરદેશર નસરવાનજી માસ્ત રને કનારાના, અને ડાં નોશીરવાન ગુસતારુપને ઉતર થાણાના ફોરેસ્ટ આફીસર નેમવામાં આવયા હતા.

શેઠ સોરાખજી ફરામજી બીલીમોરીયાને મુંબઈની સ્મોલ કોઝીઝ કોરટના કામચલાઉ જડજ નેમવામાં આવયા હતા.

શેઠ પી. જે. તાલ્યારખાને કનારાના સેથનસ જડજ અને શેઠ રતનજી મનચેરજીને પુણાના મદદનીશ સેથનસ જડજ નેમવામાં આવયા હતા.

શેઠ માણેકશાહ કેખશરૂ નાદરશાહને મુદેબીહાલના, શેઠ તેમુરસ નવરોજી સંજીવાને સુરત, ભરૂચ જલ્લાના, શેઠ ધનજીશાહ ડોસાભાઈ કુપરને વસઈના અને શેઠ કાવશાહ ખરશે જી સોનાવાળાને અમદાવાદના સપોરડીનેટ જડજ નેમવામાં આવયા હતા.

મુંબઈ માટે ચાલુ સાલના નીચલા આનરરી માજીસ્ટ્રેટો નેમાયા હતા:—ખાં ખાં દારાશાહ રતનજી ચીચગર, શેઠા ખેહેરામજી નવરોજી ગામડયા, ખેહેરામજી આર. ખેહેરામજી જીજીભાઈ, ફરફુનજી જમશેદજી પારખ, ફરફુનજી મેરવાનજી ખનાજી, ફરામજી દોરાખજી પાંડે, ફરામરોજ રસ તમજી જેશી, હોરમસજી મનચેરજી કાખા, હોરમસજી લીમજીભાઈ ખાટલીવાળા, નવરોજી જહાં ગીરજી ગામડયા, નવરોજી નશરવાનજી વાહડયા, નવરોજી સોરાખજી ખંગાલી, પેસતનજી નશ રવાનજી વાહડયા, શીરોઝશાહ ખરશેદજી શેઠના, શીરોઝશાહ ખમનજી જીજીભાઈ દાદાભાઈ, શીરોઝ શાહ બી. આર. મોદી, જમશેદજી ખરશેદજી જમશેદજી, જમશેદજી માણેકજી ફરામજી પટેલ.

જહાંગીર બમનજી પીટીટ, જહાંગીર એદલજી દાવર, રૂસતમજી સોરાબજી પાઈવાળા, રૂસતમજી બેહેરામજી જીજીભાઈ, રૂસતમજી જમશેદજી જીજીભાઈ, કાવજી દાદાભાઈ દુપાસ, ખરશેદજી રૂસતમજી કામા, રતનજી જમશેદજી તાતા, શાવક રતનજી બમનજી, સોરાબજી એદલજી વારડન, ધનજીભાઈ બમનજી પીટીટ, ડાં રૂસતમજી નાનાભાઈ રાણીના, ડાં મહેરજી ભાઈ રૂસતમજી શેઠના, ડાં નાનાભાઈ નવરોજી કાતરક અને ડાં અરદેશર દાદાભાઈ મોદી.

શેઠો રતનજી એદલજી કાંગાને ભરૂચ જીજીભાઈ, બમનજી એદલજી મોદીને સુરત જીજીભાઈ, બમનજી અરદેશર દલાલને પંચમહાલ જીજીભાઈ, વીકાજી મહેરજીભાઈ તારાપોરવાળાને થાણા જીજીભાઈ, ચિરમચાહ ફરામજી શેઠનાને સોલાપુર જીજીભાઈ, અરદેશર ફરદુનજી દલાલને અમ દાવાહ જીજીભાઈ, શેઠ દોરાબજી બેરામજી લુવારને ડાંજીલીંગના, તથા ખાં ખાં ડી. ડી. ખંખાતા અને ખાં સાં દોરાબજી દાદાભાઈ ખુટીને ખુનાના આનરરી માજીસ્ટ્રેટ નેમવામાં આવ્યા હતા.

શેઠ આર. ડી. શેઠનાને મુંબઈની હાઈ કોર્ટના ઓફીશીયલ એસાયની, શેઠ હીરજી ભાઈ હોરમજી વહાડયાને એજ કોર્ટના વધારાના ઉપયુટી રેજીસ્ટ્રાર, શેઠ એદલજી જહાંગીર દાવરને એજ કોર્ટમાં સોગંદનામા નોંધનાર તરીકે, અને શેઠ શીરોજીશાહ બેરામજી મલખારીને એજ કોર્ટના પ્રોથોનોટરીના કામચલાઉ વડા મદદનીશ નેમવામાં આવ્યા હતા.

શેઠ બેરામજી અરદેશર રાંદેરીઆને ગણદેવી કસ્ટમાં મેજીસ્ટ્રેટની કોર્ટમાં કામ કરવા ને સરકારી વકીલ, શેઠ નથરવાનજી કાવસજી પટેલને સોલાપુરની અને શેઠ બેહેરામજી ફરદુનજી દાવરને રતનાગીરી જીજીભાઈ પાલીસના પબ્લીક પ્રોસીક્યુટરો નેમવામાં આવ્યા હતા.

શેઠો એદલજી દોરાબજી તલાટી, જમશેદજી અરદેશર દલાલ અને નાનાભાઈ નથરવા નજી શાહેરને અતરેની યુનીવર્સીટીના ફેલો, તથા ડાં તેમુલજી ભીખાજી નરીમાનને એજ યુનીવર્સીટીની તખીખી ફેકલ્ટીના સીનરીક અને ઓં સર પીરોશાહ મેરવાનજી મહેતાને બોની ફેકલ્ટીના સીનરીક તેમજ શેઠ ફરદુનજી એમ. દસ્તુરને એજ યુનીવર્સીટીના રેજીસ્ટ્રાર યુટી કાઠવામાં આવ્યા હતા.

શેઠ નાનાભાઈ નથરવાનજી શાહેરને સરકારી લો સ્કુલના કાયદાના પ્રોફેસર, શેઠ ચિરમ બહાંગીરજી સોરાબજી તારાપોરવાળાને લંડનની યુનીવર્સીટી કોલેજના સંસકરૂતના પ્રોફેસર, શેઠ હોરમજીશાહ એમ. ચીખરને પુણાની ખેતીવાડીની કોલેજના વનસ્પતી વીદ્યા ના મદદનીશ પ્રોફેસર નેમવામાં આવ્યા હતા.

ડાં ભીખાજી એદલજી ઘાસવાલા મુંબઈના કામચલાઉ કેમીકલ એનાલાઈઝર નેમાયા હતા.

ડાં જમશેદજી નથરવાનજી ડગનને સર કાવસજી જહાંગીરવાળી આંખની હાસ્પીટલ ના ઓપથેલેમીક સરજનના ટ્યુટર તરીકે નેમવામાં આવ્યા હતા.

ડાં જમશેદજી જીવણજી મોદીને તથા ડાં હીરજી નવરોજી અંકલેસરીયાને સર જમશેદજી જીજીભાઈ આસપીટાલના આનરરી સરજન નેમવામાં આવ્યા હતા.

ખાં ખાં ડાક્ટર નવરોજી કાવસજી કલ્હીમાણીવાલાને જામનગર સ્ટેટના વડા તખીખી અમલદાર નેમવામાં આવ્યા હતા.

ડાં શીરીન હોરમજીશાહ પીરોજીશાહને સુરતની મરહુમ શેઠ મોરારભાઈ વીજલુખણ દાસવાલી ઓફીસમાં હાસપીટાલના લેડી ડાક્ટર નેમવામાં આવ્યા હતા.

લેફ્ટનન્ટ કરનલ એદલજી પાલનજી ફરૈચમેનને ખરમાની આસપીટલોના ઇનસપેક્ટર જનરલ નેમવામાં આવ્યા હતા.

ડાં અરદેશર દાદાભાઈ જીજીભાઈ હોટેલ રાજ્યના વડા તખીખી અમલદાર નેમાયા હતા.

ડાં એસ. જે. મહેરજીભાઈ ખાઈ મોટલાખાઈ તથા પીટીટ આસપીટલોના આનરરી આસીસ્ટન્ટ ઓપ્ટેટ્રીક શીઝીયન નેમાયા હતા.

સરજન લેફ્ટનન્ટ એદલજી સોરાબજી ચીનાઈની સરજન કેપ્ટન તરીકે અને ડાં થાવજી બેરામજી મહેતા, ડાં શીરોજી ખરશેદજી તારાપોરવાળા અને ડાં સોરાબજી જામા સજી ભાઈના હીંદી તખીખી નોકરીમાં પસાર થયલા હોવાથી એઓને નવા લેફ્ટનન્ટો તરીકે હાખ કરવામાં આવ્યા હતા.

નામદાર ગવરનર સર જયોરજ કલારકના આધરા હેઠળ આવતા સાલમાં મુંબઈમાં જે તખીખી કોનગ્રેસ ભરવામાં આવનાર છે તેમાં મુંબઈની ગ્રાંટ મેડીકલ કોલેજ સોસાયટી તરફથી ડાં તેમુલજી ભીખાજી નરીમાનને યુટી કહાડવામાં આવ્યા હતા.

તખીખ કેપટન મેહરવાન સૌરાષ્ટ્ર ધરાનીને પંજાબમાં પલેગ ડયુટી ઉપર નેમવામાં આવયા હતા.

ડા० કેપ્ટન મનચેરજી હીરાભાણિકને નેટલના સંસ્થાનમાં તખીખી સરજીયન તરીકે ધંધા ચલાવવાનો પરવાનો આપવામાં આવ્યો હતો.

શેઠ કીરોજ પેસતનજી મુશ નીજમાબાદના તેહસીલદાર નેમાયા હતા.

શેઠ ખેરામજી આદરજી તારાપારવાલા અઉરંગાબાદના ખજાનદાર નેમાયા હતા.

શેઠ પેસતનજી બાપુજી ચીનાઈને નામદાર નીઝામ સરકારની ટંકથાળના ખજાનચી નેમવામાં આવયા હતા.

શેઠ ખરજોરજી એદલજી ખમનજીને રાયચુર ડીસીકટના તાલુકદાર નેમવામાં આવયા હતા.

શેઠ રૂથતમજી જ. ચીનાઈ દખણ હેદરાબાદના કામચલાઉ એસીસ્ટન્ટ પોસ્ટ માસ્ટર જનરલ, શેઠ સૌરાષ્ટ્ર દાદાભાઈ સુરતીને અમદાવાદના પોસ્ટ માસ્ટર, શેઠ એન. એમ. કામાને રાવલપીંડીના પોસ્ટ માસ્ટર અને શેઠ અરદેશર રૂસતમજી સોગુને નાસકના પોસ્ટ માસ્ટર નેમવામાં આવયા હતા.

શેઠ નશરવાનજી રૂસતમજી વાછા અમદાવાદની તુરંગના સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટ નેમાયા હતા.

શેઠ સૌરાષ્ટ્ર મનચેરજી દેશાઈને નવસારી પ્રાંત પંચાયતે હેડ કલારક તરીકે નેમયા હતા.

શેઠ ખેરામજી મનચેરજી દેશાઈ મહાલ પંચાયતના ધનામદાર નેમાયા હતા.

શેઠ હોરમથાહ શાપુરજી દાદાભાઈ પટેલને ઉમરાના મુલકી પટેલ તથા શેઠ હોરમજી એદલજી પટેલને તવડીના આઠ વરસ સુધી પોલીસ અને મુલકી પટેલ નેમવામાં આવયા હતા.

શેઠ ખમનથા જામારુપજી જંબુસરવાળાની અંકલેશ્વર તાલુકાના, તથા શેઠ હીરજીભાઈ લીમજીભાઈની હાંસોટ પેટા મહાલોના કનસીલીએટરો તરીકે નેમણું કરવામાં આવી હતી.

શેઠ કાવજી દાદાભાઈ કાંગાને વડોદરા રેલવેના ભરૂચ વીભાગના એસીસ્ટન્ટ એનજી નીયર, શેઠ કે. એસ. ફરામજીને કુલેલી જીલાની નહેરના એક્ઝીક્યુટીવ એનજીનીયર, શેઠ અરદેશર કાવજી વકીલને બીકાનેર રાજ્યના વડા ધજનેર અને એવણના મદદનીશ તરીકે શેઠ એન. એમ. ગાભઈને તથા શેઠ પેસતનજી ખરજોરજી ડાક્ટરને ભાવનગર રાજ્યના વડા સ્ટેટ એનજીનીયર નેમવામાં આવયા હતા.

શેઠ જીજીભાઈ દાદાભાઈ મુલ્લાને સુરતની સર જમશેદજી જીજીભાઈ અંગ્રેજી સ્કુલના હેડ માસ્ટર, શેઠ ખેજનજી ખરજોરજી દેશાઈને નવસારીની સર કાં જાં મદરેસાના અવસતા પહેલવીના શીક્ષક, શેઠ ખરજોરજી નસરવાનજી કંત્રાકટરને કરાંચીની એનં જં હાઈ સ્કુલના હેડ માસ્ટર નેમવામાં આવયા હતા.

શેઠ અરદેશર નવરોજી ગીલડર લંડનની સોસાયટી ઓફ આર્ટસના મેમ્બર નેમાયા હતા.

શેઠ કાવજી હોરમજી બાટલીવાળાને વેલાતની નયુકેસટલ એન ટાઈનના ધજનેરી ખોરડે મેમ્બર ઓફ ઇનસ્ટીટ્યુટ ઓફ એનજીનીયરસ એન્ડ શીપ બીલડરસના મેમ્બર નેમયા હતા.

શેઠ પેશોતન આર. બામજીને લંડનની સોસાયટી ઓફ સરટીફાઈડ ટીચરસ ઓફ શોરટ હેન્ડના ફેલો, અને શેઠ ફરામજી દોરાબજી કાપડયાને લંડનની મેટરીઆ લોજીકલ સોસાયટીના ફેલો નેમવામાં આવયા હતા.

શેઠ અરદેશર ખમનજી શરાફને લંડનની નેશનલ ફેડરેશન ઓફ એકાઉન્ટન્ટસના એક એસોસીએટ તરીકે ચુંટી કાઢવામાં આવયા હતા.

શેઠ રૂથતમ પેસતનજી મસાની અંગ્રેની મયુનીસીપાલીટીના સેક્રેટરી અને શેઠ નશરવાનજી દોરાબજી ભરડા એજ મયુનીસીપાલીટીના પાણી ખાતાના વડા ધજનેર નેમાયા હતા.

ડા० હોમી ફં માણેકશાહ અમરીતસરની મયુનીસીપાલીટીના હેલ્થ આફીસર તથા ખાં ખાં ખેજનજી નવરોજી કુતાર વડોદરા શહેરના મયુનીસીપલ કમીશનર નેમાયા હતા.

શેઠ જમશેદજી ખેજનજી વાચળાને બીવંદી, વાડા તથા માહીમની તાલુકા લોકલ બોરડના પ્રમુખ, સરદાર નવરોજી પદમજીને પુણાની સીટી મયુનીસીપાલીટીના પ્રમુખ, ખા. સા. ખેહરામજી સૌરાષ્ટ્ર કારડ માસ્ટરને અહમદનગરની મયુનીસીપાલીટીના વાઇસ પ્રેસીડન્ટ અને શેઠ આર. ડી. મેહેતા સી. આઈ. ઇ. ને કલકત્તાની ધરમતોલા મયુનીસીપાલીટીના સરનશીન નેમવામાં આવયા હતા.

કેળવણી-પરીક્ષા-સ્કાલરશીપો વગેરે.

મીં અરદેશર રૂસતમજી દલાલે લંડનમાં સાવીલ સરપીસની પરીક્ષા પસાર કીધી હતી. એરવદ માણેકજી નશરવાનજી ધાલાએ અમેરીકા ખાતે એમ. એ., પી. એચ. ડી. ની ડીગ્રી મેળવી હતા.

ડાં માણેકશાહ ધનજીશાહ વાહાડયા અને ડાં સોરાખજી શાપુરજી વજીફદાર લંડન ખાતે લેવાયલો આઈ. એમ. એસ. યાને હીંદી તખીયાં નોકરીની પરીક્ષામાં પસાર થયા હતા.

ડાં કે. આર. દલાલે ગરમ દેશના દરદોના ખાસ અભયાસને લગતી લીવરપુલની ડી. ટી. એમ. ની ડીગ્રીની પરીક્ષા પસાર કરી હતી.

મીં એસ. બી. પાંચાએ લંડનની બી. બી. એસ. ની ડીગ્રીની પરીક્ષા પસાર કીધી હતી.

ડાં અરજેરજી પીરોજશાહ બનાજીએ ડબલીનની એફ. આર. સી. એસ. ની પરીક્ષા પસાર કરી એવણે તાંની કાન તથા આંખની રાયલ વીક્ટોરીયા આસપીટલમાં છ મહીના કામ બજાવ્યા પછી એવણે તે આસ્પીટલના હાઉસ સરજનન નેમાયા હતા. વળી એવણે ગયા મે મહીનાથી અતરેની બોમબે નેટીવ ડીસપેનસરીના આનરરી ઓફિસલમીક સરજન નેમાયા છે.

વેલાંતની એલ. આર. સી. પી. અને એમ. આર. સી. એસ. ની પરીક્ષામાં નીચલા પારસી જવાનો ફતેહમંદ થયા હતા :—મેશરસ ફરામરોજ જમશેદજી કોલાપુરવાલા, નશરવાનજી હોરમજી વકીલ, જહાંગીર અરદેશર માસ્તર, દીનશાહ દારાશાહ પારીયા, કેકાબાદ કાવશજી અંકલેશરીયા, રતનશાહ બમનજી ખંખાતા, સોરાખ મનચેરજી હોડી વાળાં અને ફરામરોજ માણેકજી વજીફદાર તથા ખાઈ રતનખાઈ કુવરજી નાજર.

મીં અરદેશર પેસતનજી બચાએ અને ડાં જહાંગીર કાવશજી ધનભુરાએ લંડનની એલ. આર. સી. પી. ની પરીક્ષા પસાર કીધી હતી.

ડાં મેરવાન એસ. કાપડયાએ એડીનબરોની એફ. આર. સી. એસ. ની; મીં ડી. ડી. બીલડરે લંડનની એફ. આર. સી. એસ. ની; ડાં માણેક પીરોશાહ કેરાંવાલાએ એડીનબરોની એફ. આર. સી. એસ. ની પરીક્ષા પસાર કીધી હતી.

એલ. એમ. એનડ એસ. યાને વર્ધદાની છેલ્લી પરીક્ષા જે વરસમાં બે વાર લેવામાં આવે છે, તેમાં નીચલા પારસીઓ પસાર થયા હતા :—ખાઈઓ શીરીન રૂસ્તમ આગા અને શીરીન અરદેશર લાલ તથા મેસરસ રૂસ્તમ હોરમજી ભરૂયા, અરજેરજી હોરજીભાઈ બીલપુ ડીવાલા, એચ. જે. એમ. ખરશેદજી, સંતોક નાનાભાઈ દાવર, કે. બી. સોરાખજી ડાક્ટર, દીનશાહ અરજેરજી એનજીનીયર, એરચ પેસતનજી ઘડીયાલી, નઉશીરવાન ફરામજી જાલને વાલા, સોરાખ ફીરોજશાહ કાપડીયા, જાલ માનેકજી મોદી, રૂસ્તમ ધનજીભાઈ મોદી, કેખ સર સોરાખજી શેઠના, જેહાંગીર એદલજી સ્પેનસર, સોરાખ અરજેરજી વકીલ, લવજી શાપુ રજી મોદી, કેખસર નશરવાનજી સહીઆર અને જમશેદજી બી. દાદીઅરજેર. એમાં પસાર થયેલાં મીં રૂસ્તમજી બીલીમોરીયાને બાલકીશણા સુદામાજી પ્રાઈઝ અને જે. સી. લીસલો નો સોનાનો ચાંદ તેમજ એલ. એમ. એંડ એસ. ની બીજી પરીક્ષામાં પસાર થયેલા મીં જહાંગીર હોરમજી દિનવાળાને શેઠ નશરવાનજી જહાંગીરજી વાહાડયા સ્કાલરશીપ મળી હતી.

મીં નાદરશાહ ધનજીભાઈ દામરીએ મદરાસ યુનીવર્સિટીની એલ. એમ. એંડ એસ. ની સેવટની પરીક્ષા પસાર કીધી હતી.

બોમબે સેનીટરી એસોસીએશનની આગેવાની હેઠળ લેવામાં આવેલી એલીમેન્ટરી સેનીટરી પરીક્ષામાં નીચલા પારસી જવાનો પસાર થયા હતા :—મેશરસ શીયાવજી અરદેશર પેમાસતર, મેરવાનજી રૂસ્તમજી આદરખાદ, દારખશાહ નશરવાનજી મારકર અને ફરામરોજ માણેકજી મહેતા.

એલ. એલ. બી. ની સેવટની પરીક્ષા જે વરસમાં બે વાર લેવામાં આવે છે તેમાં નીચલા પારસીઓ પસાર થયા હતા :—પહેલા વરગમાં મીં બાપુજી દાદાભાઈ લામ; બીજા વરગમાં મેશરસ હોરમજી જમશેદજી ભરૂયા, ડોશાભાઈ કાવશજી બીલીમોરીયા, જમશેદજી નવરોજી દસ્તુર, માણેકજી એન. ખોરી, કેખસર માણેકજી સરવેયર, જમશેદજી મંચેરશાહ બીલીમોરીયા, હોરમજી સોરાખજી ઠાંગા અને કેખસર હોરજી વહાડયા; વરગ વગરનામાં મે

સરથ કાવસજી અરદેશર ધાલા, કેખસર જહાંગીર દીવેચા અને મંચેરજી પાલનજી મેહેતા. નીચલા ઉમેદવારો ૧૮મા કાયદા પ્રમાણે પસાર થયા હતા :—મેથરસ અરદેશર મેરવાનજી બહાદુરજી, સૌરાખજી મંચેરજી મોખેદજીના અને હોરમજી અરદેશર વડીલ. એમાં પસાર થયલા મીં બાપુજી દાદાભાઈ લામને જડજ સ્પેનસર પ્રાઈઝ અને બનાજી સ્કોલરશીપ તેમ જ પહેલી એલ. એલ. બી. ની પરીક્ષામાં પસાર થયલા મીં પેસતનજી લીમજી પારખને કીનલોક ફોરબસનો સેનાનો ચાંદ અને ધનામ મલયાં હતાં.

બેરીસ્ટરની પરીક્ષામાં મેસરસ રૂસ્તમ જીવણજી જમશેદજી મોદી, સૌરાખજી આદરજી દલાલ અને ભીખાજી બેરામજી કાંગા પસાર થયા હતા.

મીં હોરમજીદયાર કુંવરજી કોયાજી પલીડર જેવણ હાઈ કોર્ટની અપેલેટ સાઈડ ઉપર બહોળી પ્રેક્ટીસ ધરાવતા હતા અને જેમણે એક વરસ સુધી પલીડર તરીકે કામ કરવાનું બંધ રાખ્યું હતું. એવણની એડવોકેટ તરીકે નેમણુક થવાથી એવણે તાં ૨૨ મી જુને હાઈ કોર્ટમાં નામદાર મીં જસટીસ દીનશાહ ધં દાવર સનમુખ હાજર થઈ હાઈ કોર્ટના એડવોકેટ તરીકે કામ કરવાના સરેશતાના સોગંદ લીધા હતા.

સોલીસીટરની પરીક્ષામાં મેથરસ હોરમજી બેજનજી બામજી, બાપુજી દાદાભાઈ બામ, રૂસ્તમજી સૌરાખજી કેપટન અને રૂસ્તમ ફીરોશાહ મોદી પસાર થયા હતા.

મુંબઈની યુનીવર્સિટીએ આ સાલથી એલ. એલ. એમ. યાને માસ્તર ઓફ લોઝની એક નવી કાયદાની ડીગ્રી માટેની પરીક્ષા શરૂ કરી હતી, જે એલ. એલ. બી. કરતાં ચઢ્યાતી ડીગ્રીની છે, એમાં હાજર થયલા ૩ ઉમેદવારોમાંથી મીં જહાંગીર સૌરાખજી બે. રગામવાલા બી. એ., એલ. એલ. બી. પસાર થયા હતા.

હાઈ કોર્ટ પલીડરોની પરીક્ષામાં મીં અરદેશર ફરામજી બીલીમોરીયા પસાર થયા હતા.

મીં બેરામશાહ ધનજીશાહ નવરોજીએ મધરાસ યુનીવર્સિટીની બી. એલ. ની પરીક્ષા પસાર કરી હતી.

એમ. એ. ની પરીક્ષામાં બધા મલી હાજર થયલા ૬૬ ઉમેદવારોમાંથી ૩૧ જણા પસાર થયા હતા, તેમાં નીચલા પારસીઓ હતા :—પાસ વરગમાં બાઈ હમાબાઈ રતનજી કોલાહ તથા મેસરસ રૂસ્તમજી સૌરાખજી બીલીમોરીયા, દોરાખ નોશીરવાન ફોરબસ, અરદેશર એચ. એ. વાહાડીયા, ફરામરોજ જમશેદજી જીનવાલા અને અરદેશર નશરવાનજી પેસતન જમાસ.

મીં રૂસ્તમ કાવસજી જાલે અલાહબાદ યુનીવર્સિટીની એમ. એ. ની પરીક્ષા પસાર કરી હતી.

બી. એસ. સી. યાને બેચેલર ઓફ સાયનસની પરીક્ષામાં બધા મલી હાજર થયલા ૧૫ ઉમેદવારોમાંથી ૧૦ પસાર થયા હતા તેમાં નીચલા પારસીઓ હતા :—બાઈ જરબાતુ બમનજી એનજીનીયર, તથા મેસરસ એચ. શાહ બમનજી ગીમી, કેકોબાદ સૌરાખજી સંજણા અને મનચેરશાહ ફરફુનજી મુલ્લા.

ધનટરમીડયેટ સાયનસની પરીક્ષામાં બધા મલી હાજર થયલા ૩૫ ઉમેદવારોમાંથી ૫ પસાર થયલા ૨૧ જણામાં નીચલા પારસીઓ હતા :—બાઈ જરબાતુ બમનજી એનજીનીયર અને મેસરસ જાંગીર ફરફુનજી દસ્તુર, એચ. શાહ બમનજી ગીમી, કેખસર પેશોતન સીનોર અને મનચેરશાહ ફરફુનજી મુલ્લા.

બી. એ. ની પરીક્ષામાં બધા મલી હાજર થયલા ૪૭૩ ઉમેદવારોમાંથી ૨૮૫ જણા પસાર થયા હતા, તેમાં નીચલા પારસીઓ હતા :—પહેલા વરગમાં મેસરસ મેરવાનજી જમશેદજી આંટીયા, દીનશાહ મેરવાનજી નારગોલવાળા અને દારખ ખરશેદજી દ્રાઈવર; બીજા વરગમાં બાઈ સુનાબાઈ બમનજી વાહાડયા તથા મેસરસ રૂસ્તમ કે. આલખલેસ, ફરામજી શાપુરજી દલાલ, ફરામરોજ મેરવાનજી દલાલ, માણેકજી ભીખાજી દારૂવાળા, નોશીરવાન જહાંગીરશાહ કોહીયાર, ખરજોર ફરામજી મેહેતા, જમશેદજી મેરવાનજી પાવરી, જીવણજી ખરશેદજી તારાપોરવાળા, ફીરોઝ મેરવાન ખરેદાટ, રૂસ્તમ મેરવાનજી આલખાઈવાળા, કેખસર રૂસ્તમજી દોટીવાળા, જમશેદ દીનશાહ આંટયા, સૌરાખ ખરશેદજી કનત્રાકટર, બેરામજી કાવસજી મીસ્ત્રી, મીનોચેહેર પીરોજશાહ મુલાં અને અરદેશર જમશેદજી સુનાવાલા; પાસ વરગમાં બાઈ પ્રતભીબાઈ બમનજી વાહાડયા તથા મેસરસ ફીરોઝશાહ ખરજોરજી બીલીમોરીયા, કેખસર બેજનજી કાપડીયા, એચ. શાહ પેસતનજી દલાલ, રૂસ્તમ પેસતનજી ગાંધી, ધનજીશાહ ફરા

મજી કામદીન, શ્રીરોઝ ધનજીશાહ કોઠાવાળા, ફરદુનજી ફરામજી પારખ, કાવસશાહ માણે શાહ તાલીયારખાન, નશરવાનજી એમ. એન. વહાડયા, રૂસતમ જમશેદજી દસતુર, રૂસતમ સોરાખ ધરાની, માણેકશાહ પેસતનજી મેહેતા, પોચાજી પેસતનજી પોચા, રૂસતમજી સોરાખ જી ગાંધી, પદમ કેરખાદજી એલાવીયા, માણેકશાહ પીરોજશાહ કાપડીયા, રૂસતમ મેરવાન ખરેઘાટ, આદરજી સોરાખજી માદન, ફરામરોજ રૂસતમજી માદન, હોરમસજી ફરદુનજી મુલાં, ખરજેર મનચેરજી વજીદાર, પીરોશા રૂસતમજી વાડીયા, બેરામજી હોરમસજી થડીઆલી, જહાંગીર ફરામજી કોટવાલ, અરદેશર ડોસાભાઈ ઉમરીગર, એરચશાહ માણેકજી બહાદુરજી, હોશંગ નાદીરશાહ શરાફ અને હોરમસજી જહાંગીર કાંગા. એમાં પસાર થયલા મીં મેરવાન જમશેદજી આંટયાને એલીસ સ્કોલરશીપ અને ડ્યુક આફ એડીનબરો ફેલોશીપ, મીં જીવનજી ખરશેદજી તારાપોરવાલાને શેઠ પીરોજશાહ મેરવાનજી જીભાઈ અવસતા અને પહેલવી સ્કોલરશીપ તથા મીં શ્રીરોજ મેરવાન ખરેઘાટને વર્ડસવર્થ સ્કોલરશીપ અને ઇનામ મળ્યાં હતાં.

બાઈ ડોશીબાઈ રૂથતમજી પટેલે લંડન યુનીવર્સિટીની ઇન્ટરમીડીયટની પરીક્ષા પસાર કીધી હતી.

અલાહબાદ યુનીવર્સિટીની બી. એ. ની પરીક્ષામાં મેસરસ કાવસજી ખમનજી પારખ અને જહાંગીર એલજી કુતાર પસાર થયા હતા.

ઇન્ટરમીડીયટ આરટની પરીક્ષામાં બધી જ્ઞાતના હાજર થયલા ૬૬૧ ઉમેદવારોમાંથી ૩૬૭ પસાર થયા હતા તેમાં ૪૫ પારસી જવાનો અને ૧) બાતું રોથન અરદેશર કરંજી વાલાં મલી ૪૬ પારસીઓ હતા. એમાં પસાર થયલા મીં જમશેદજી માણેકજી ઉનવાલાને શેઠ ફરામજી સોરાખજી ભાવનગરી સ્કોલરશીપ મલી હતી.

અલાહબાદ યુનીવર્સિટીની ઇન્ટરમીડીયટ પરીક્ષામાં મેથરસ કોકોબાદ સોરાખજી આં ટીયા અને કેખસર અરદેશર દારખાનાવાળા પસાર થયા હતા.

પ્રીવીયસની પરીક્ષામાં બધા મલી હાજર થયલા ૧૨૩૬ ઉમેદવારોમાંથી ૫૦૩ પસાર થયા હતા તેમાં ૭૨ પારસી જવાનો અને ૮ બાતુઓ મલી ૮૦ પારસીઓ હતા. એમાં પસાર થયલા મીં જમશેદજી હીનશાહ ભેદવારને બાઈ આઈમાય ખરશેદજી આર. કામા સ્કોલરશીપ મળી હતી.

મેટ્રીક્યુલેશનની પરીક્ષામાં બધા મલી હાજર થયલા ૨૫૩૫ ઉમેદવારોમાંથી ૧૧૨૧ જણાઓ પસાર થયા હતા તેમાં ૧૬૧ પારસી જવાનો હતા. એમાં બધા મલી હાજર થયલી ૫૧ બાતુઓમાંથી ૩૯ બાતુઓ પસાર થઈ હતી તેમાં નીચલી પારસી બાતુઓ હતી:— બાઈઓ ગુલખાઈ જે. બહાદુરજી, મનીજેહ કે. કામા, ફરેની એ. એનજીનીયર, તેહેમીના એચ. ખંખાતા, શીરીન પેસતનજી લશકરી, પુતલી એચ. પેસીકાકા, સીલલા કામા, ધનખાઈ પી. મેહેતા, ખમનખાઈ પી. વીરજી, ગુલખાતુ ડી. જીનવાળા, શીરીન એસ. હોમાવાળા, ગુલખાતુ મેઘારા, માણેકખાઈ મેઘારા, મેહેરખાતુ વકીલ અને આવાંબાઈ એસ. સપેનસર. એમાં પસાર થયલા મીં શાપુરજી મનચેરજી રાજને શેઠ ડોસાભાઈ ફરામજી કામા સ્કોલરશીપ તથા બાઈ ગુલખાઈ જમશેદજી બહાદુરજીને શેઠ ખહેરામજી નશરવાનજી કોચાજી સ્કોલરશીપ અને રૂપાંને ચાંદ મલ્યો હતા; તેમજ અલાહબાદ યુનીવર્સિટીની મેટ્રીક્યુલેશનની પરીક્ષામાં પાંચ પારસી જવાનો ફતેહમંદ થયા હતા.

સ્કુલ ફાઇનલની પરીક્ષામાં બધા મલી હાજર થયલા ઉમેદવારોમાંથી ૩૦૪ પસાર થયા હતા, તેમાં નીચલા પારસીઓ હતા:—મેથરસ માણેકજી રૂસતમજી ગઝદર, પીરોશાહ ડોસાભાઈ કાતરક, ખરજેરજી ડોસાભાઈ લવજી, રૂસતમજી બેરામજી પટેલ, ફરામજી માણેકજી વાઘમાર, જમશેદજી પાલનજી જંબુડીવાળા, રતનશાહ નરીમાન કાપડયા અને જહાંગીર પેસતનજી મુનશી.

પ્રેતીવાડીની સેવંટની પરીક્ષામાં બધા મલી હાજર થયલા ૨૫ ઉમેદવારોમાંથી ૨૧ જણા પસાર થયા હતા તેમાં મીં નોશીરવાન પીરોશાહ કામાકાકા હતા.

આરટ ડરોઈંગની પરીક્ષામાં બધા મલી હાજર થયલા ૪૮ ઉમેદવારોમાંથી ૪૫ જણા પસાર થયા હતા તેમાં નીચલા પારસીઓ હતા:—મેથરસ હીરાજી નવરોજી ખારીયા, માણેકજી જીવજી ભાઠેના, મેરવાનજી પાલનજી કાટગરા, માણેકશાહ ખેજનજી કાતરક, નવરોજી અરદેશર

લાલા, જાહંગીર હોરમજી મહેતા, ખમન સોરાખ સંજના અને ખરજેર પેસતનજી સીરવધ.
જેલ. સી. ઇ. યાને સીવીલ ઇજનેરની પરીક્ષામાં બધા મળી હાજર થયા ૪૬ ૬
મેદવારોમાંથી ૩૩ પસાર થયા હતા તેમાં નીચલા પારસીઓ હતા :—પહેલા વરગમાં મી.
રતનશાહ ફરદુનજી મોતીવાલા; બીજા વરગમાં મેથરસ મહેરજીભાઈ ખરશેદજી વરયાવા,
અરદેશર એદલજી કુપર, મેરવાન સોરાખજી કાપડયા અને મેરવાનજી ફરામજી સરવેયર. એ
માં પસાર થયા મી. રતનશાહ ફરદુનજી મોતીવાલાને શેઠ જમશેદજી દોરાખજી નાથગામ
વાળાનું ઇનામ મળ્યું હતું.

મીકેનીકલ ઇજનેરની પરીક્ષા જે વરસમાં જુદી જુદી વખત લેવામાં આવે છે, તેમાં
નીચલા પારસી જવાનો પસાર થયા હતા :—પહેલા વરગમાં મેસરસ દીનશાહ પેસતનજી મુન
શી, હોરમજી એરથશાહ સુરતી, દાદાભાઈ નવરોજી ભગત, ખેરામજી હોરમજી દુબાસ, સો
રાખજી જીજીભાઈ બીલીમોરયા, ખમનશાહ ખેરામજી મહેતા, સોરાખજી શાપુરજી હોમાવાળા,
હોરમજી ફરામજી ખનાજી, કામાજી રૂસ્તમજી કવીના, રૂસ્તમજી હોરમજી કોટવાલ, પોચા ખ
રજેરજી લામ, જાલ ફીરોઝશાહ સુખડવાળા, હોરમસજી ફરામજી કામા, શીયાવજી સોરાખજી
દાવર, કેપ્પશરૂ સોરાખજી ગઝદર, નવરોજી ભીખાજી જીજના અને ખેરામજી ખમનજી શેઠ
ના; બીજા વરગમાં મેસરસ દોરાખજી અરદેશર ડોક્ટર, માણિકશાહ ખમનજી ધનજીનીયર, કા
વસજી ફરામજી પીઠાંવાળા, માણિકશાહ ફીરોઝશાહ કરાકા, જાહંગીરજી ફરામજી કેરાંવાલા,
સોરાખજી ખમનજી એનજીનીયર, એરથશાહ પેસતનજી મીસ્ત્રી, હોરમજી હીરજીભાઈ ચીનાઈ,
મનચેરશાહ હોરમજી ભાભા, હીરાજી ડોસાભાઈ ઇલાવયા, જમશેદજી ધનજીભાઈ કુપર, દી
નશાહ દાદાભાઈ લાકડાંવાળા, રૂસ્તમજી ખરશેદજી વરીયાવા, જમશેદજી અરદેશર અંકમેસરયા,
ખેજનજી મહેરજીભાઈ ધાલા, એરથશાહ મનચેરશાહ ચીનીમીની, ખમનજી એદલજી અપા
રી, નવરોજી ભીખાજી વડીલ, કેશવજી એમ. દીવેયા, ધનજીભાઈ સોરાખજી એલાવીઆ, હો
રમસજી દોરાખજી બીલીમોરીયા, માણિકશાહ સોરાખજી ઘાટીગરા, મહેરજીભાઈ નવરોજી મી
ઠાઈવાલા, નશરવાનજી જામાસજી માસ્તર, રૂસ્તમજી કાવસજી દારૂવાળા, નરીમાન દાદાભાઈ
દોરડી, જાહંગીર શાપુરજી દુબાસ, એરથશાહ રાણાજી વહાડીયા, ફીરોઝશાહ એમ. લાહેર,
મરજખાન ખેજનજી દમરી, ફીરોઝશાહ શાપુરજી દુબાસ, ખરજેરજી ધનજીભાઈ સીઆદીઆ,
ધનજીશાહ નવરોજી પટેલ, પેસતનજી ફકીરજી એલાવીઆ, નશરવાનજી રૂસ્તમજી દારૂખાના
વાલા, ધનજીભાઈ પેસતનજી રાંદેલીયા, ફીરોઝશાહ ફરામજી દારૂવાળા, નવરોજી રૂસ્તમજી
મીસ્ત્રી, કેકોખાદ ખરશેદજી એનજીનીયર, આદરજી પેસતનજી પટેલ, હોરમજી રૂસ્તમજી કા
મુસ, ખરશેદજી મેરવાનજી કુપર, ખેરામજી આદરજી શરાફ, દીનશાહ જીવાભાઈ અખુરા,
ફરામરોઝ દોરાખજી કાંગા, ફીરોઝશાહ ખમનજી ખંભાતા, કાવસજી રૂસ્તમજી મીરજાં, સો
રાખજી રતનજી સતારાવાળા, માણિકજી નશરવાનજી ભમગરા, નશરવાનજી એચ. ઉમરીગર,
મજદેઝરદ માણિકજી વલસાડા, ફરામરોઝ ધનજીશાહ મહેતા, મનચેરશાહ રૂસ્તમજી ભવાની
શંકર, ખરજેરજી દોરાખજી ગઝદર, જાહંગીર અરદેશર મોખેદજી, ફીરોજશાહ દોરાખજી શે
ઠના, લવજી ખમનજી શરાફ, નશરવાનજી પાલનજી પટેલ, હીરજીભાઈ નશરવાનજી ખનાજી,
પાલનજી સોરાખજી ભરૂયા, બાપુજી દાદાભાઈ દોરડી, અને હોરમજી પદમજી શેઠના; ત્રીજા
વરગમાં મેસરસ પીરોશાહ રતનજી ગીયારા, હોરમજી પાલનજી ફીટર, ફરામરોજ અરદેશર
મીસ્ત્રી, હોરમજી એદલજી દરજી, અરદેશર ખેરામજી તાડીવાલા, નાદીરશાહ હીરજીભાઈ અ
મરોલીવાલા, નાનાભાઈ કુવરજી ભાઠેના, દારાખશાહ ધનજીભાઈ મીસ્ત્રી, ગુશતાદજી એદલજી
વેસુવાલા, કાવસજી દાદાભાઈ હુંગોરે, નરીમાન ડોસાભાઈ વરીઆવા, રતનજી નશરવાનજી ગખા,
શાવજીશાહ નશરવાનજી દલાલ, રૂસ્તમ ખોદાદાદ ઇરાની, જાલ જમશેદજી ઇરાની, રતનજી સોરા
ખજી દારૂવાળા, જમશેદજી પીરોશાહ હોડીવાલા, કેપ્પશરૂ ખરજેરજી, કેપ્પશરૂ રૂસ્તમજી
દારૂવાળા, કેપ્પશરૂ દાદાભાઈ સરકારી, જમશેદજી ધનજીભાઈ શરાફ નશરવાનજી નવરો
જી મહેતા, ફીરોઝશાહ જમશેદજી ફીટર, એદલજી જીજીભાઈ વેસુના, જાહંગીર રતનજી દુમસી
આ, જાહંગીર કાવસજી ફીટર, દારાશાહ ખરશેદજી પાલીઆ, એદલજી રતનજી ઘડીયાલી, સોરા
ખજી હીરજીભાઈ પારેખ, ગુસતાદજી ભીખાજી વાડીવાળા. દીનશાહ નવરોજી, જમશેદજી ફકીરજી
પટેલ, દીનશાહ દોરાખજી માદન, દોરાખશાહ સોરાખજી ઉમરીગર, નશરવાનજી કાવસજી પટે
લ, નાનાભાઈ રૂસ્તમજી પટેલ અને પીરોશાહ માણિકજી ખળેતીયા.

મીં સોરાખશાહ ફરામજી ખેસવાળાએ કાનપોરની મીકેનીકલ ઇજનેરની પરીક્ષા પસાર કીધી હતી.

મીં રસતમજી જહાંગીર પટેલે કરાંચીમાં મીકેનીકલ એનજનીયરની પરીક્ષા ફરસ્ટ ક્લાસમાં પસાર કરી હતી.

વીક્ટોરિયા જીબીવી ટેકનીકલ ઇનસ્ટીટ્યુટમાં નામદાર સરકાર તરફથી ઉઘાડવામાં આ વેલા મોટર મીકેનીકના ચહુડયાતા વરગની પરીક્ષામાં નીચલા પારસી ઉમેદવારો પસાર થયા હતા :- મેથરસ બહેરામશાહ ન. કુપર, અરદેશર પી. પ્રેસ, આદરજી હો. તારાપોરવાળા, કુંવરજી જી. લેલીનવાળા, કેમથરૂ ખી. પટેલ, રસતમ એમ. સેટીન, બમનજી ઇ. કા પડીઆ અને કેમથરૂ ખી. ભરૂઆ.

દરીયાવરથી ખાતાંના મરીન એનજનીયરોની લેવાયલી પરીક્ષામાં નીચલા પારસીઓ પસાર થયા હતા :- પહેલા વરગમાં મીં બેહેરામજી અરદેશર વડોલ; બીજા વરગમાં મેસરસ ફરામજી રસતમજી મીસ્ત્રી, જમશેદજી નશરવાનજી ડરાધવર, મનચેરશાહ માણેકજી ઉઘાડીયા, હોરમસજી ખરશેદજી ગઝદર અને ફરદુનજી દોરાબજી મેહેતા.

પુના જીલ્લામાં આવેલા ભામપુરડા ખાતેની પોલીસનાં કામકાજ માટેની તાલીમ આપનારી યાજ્ઞાની પરીક્ષામાં નીચલા પારસી પસાર થયા હતા :- મેસરસ જહાંગીર રસતમજી સુખીઆ, નાદીરશાહ દાદાભાઈ થરાઈ, નશરવાનજી નવરોજજી સદરી અને દારાશાહ કુંવરજી કંત્રાકટર.

ડીવીઝનલ ફાઈરસ્ટ એક્સીસર ડાં નોસીરવાન ગુસતાસપે કોનેરીસ ભાષાની પરીક્ષા પસાર કીધી હતી.

મેસરસ જલ કે. એન. કાપ્રાજી, ચાપુરજી દારાશાહ, બેરામજી ફરદુનજી દાવર, નશરવાનજી કાવથજી પટેલ અને કેમથરૂ પેસતનજીએ મરાઠી ભાષાની પરીક્ષા પસાર કીધી હતી.

સર જમશેદજી જીજીભાઈ આરટસ સ્કુલની ડરોઈંગની જીદી જીદી લેવાયલી પરીક્ષાઓમાં ડરાફ્ટસમેનની પરીક્ષામાં મીં એમ. ડી. શેઠના, ડરોઈંગ ટીચરસ સરટીફિકેટમાં મેસરસ એન. એસ. શેઠના અને ખરજેરજી પેસતનજી સેક્રેટરી પસાર થયા હતા.

ડાં બેહેરામ શીયાવજી તારાપોરવાળાને બેકટીરીઓલોજી તથા આરોગ્ય વીદ્યાનો ચઢતો અભ્યાસ કરવા સારૂ યુરોપ જવા માટે નામદાર નીઝામે ૨૦૦ પાઉંડની વારસીક સ્કોલરશીપ આપી છે જે બે વરસ સુધી ચાલુ રહેશે. તે ઉપરાંત મુસાફરીના ખર્ચ માટે ૬૦ પાઉંડ આપવામાં આવ્યા છે અને બે વરસ પછી તેવજી પાછા ફરશે ત્યારે ૬૦ પાઉંડની વધુ રકમ તેવજીને આપવાને ફરમાવવામાં આવ્યું છે.

મીં રસતમ ડી. સીઆઈઆને લંડનની રોયલ એકેડમી ઓફ આરટસના પ્રેસીડંટ અને કાઉન્સિલ પોતાની સ્કુલમાં વગર પરીક્ષાએ ત્રણ વરસની મુદત માટે દાખલ કીધા હતા.

પારસી એમપ્યુલંસ પ્રીગેડ ડીવીઝન તથા સેન્ટ જોન એમપ્યુલંસ એસોસીએશન નામનું ખાતું જે ઈંગલંડમાં જાણીતા ગ્રહસ્થાની દેખરેખ હેઠળ ચલાવવામાં આવે છે તેની નેમ અકસ્માત વેળા અથવા એકાએક લાગુ પડેલી ખીમારી વેળા ઇજા પામેલાં અથવા ખીમારોને ડાકટર આવી પોંહાંચે તે આગમજી તુરતાતુરત મદદ કેમ આપી શકાય તેને લગતું શીક્ષણ આપવાની છે. એ શીક્ષણ એટલું બધું તો ઉપયોગી છે કે કોલેજનો, ધંધાદારીઓ વગેરે તેના બાબ લે છે, એટલુંજ નહીં પણ તખીખી કોલેજના વીદ્યારથીઓ પણ માટી સંખ્યામાં એ શીક્ષણને લગતા વરગોમાં જોડાય છે. હાલમાં ક્રીકેટ, ફુટબોલ, હોકી પોલો, મોટોરકારનીવલ વગેરે મરદાનગીભરેલી રમતો પાછળ પણ નીશાળો અને કોલેજોના અધીકારીઓ પુરતું ધ્યાન આપતા હોવાથી એ રમતો વેળા અકસ્માત થતાં પોતાની નીશાળના વીદ્યારથીઓ પણ તાપડતાપ પોતાના ભાઈબંધાને પ્રાયમીક મદદ કરી શકે તે માટે તેઓએ એ શીક્ષણ પોતાની નીશાળોમાં દાખલ કરવું ઇછવાળે છે. ગયે સાલ સર જમશેદજી જીજીભાઈ સ્કુલ તથા ટ્યુટોરીયલ હાઈ સ્કુલે અને આ સાલ નવુ હાઈ સ્કુલ, ફાઈ હાઈ સ્કુલ, સુરત સર જમશેદજીની સ્કુલે એ શીક્ષણ દાખલ કર્યું છે. એ શીક્ષણ માટે કયો લવાજમ લેવામાં આવતો નથી. ગયે સાલ નીચલા પારસી ગ્રહસ્થાએ એ એસોસીએશનને લગતી જીદી જીદી પરીક્ષાઓ પસાર કરી ચાંદો તથા સરટીફિકેટ મેળવ્યાં છે :- ચાંદ મેળવનારા :- મેથરસ બેદલજી ફરામજી ખંખાતા, ફરદુન નશરવાનજી મોતીશાહ, રસતમ પે

સતનજી ધાણેવાલા, સૌરાષ્ટ્ર પરચેજ બાયા અને ધનજીયાહ હોરમજી આદરખમન; ફર્ટ એડની સરટીફિકેટ મેળવનારા :—મેથરસ કેપચર કા. કામા, ખરચેજ જ. મેહેતા, નથરવાનજી બેસમજી પટેલ, દોરાખજી ન. ખારીઆ, માણેકજી હો. મીશી, ખરચેજ હો. પાલખીવાલા, યાયાવજી અ. કનૈકચનર, ખમનજી ન. કાપડયા, નાદીરયાહ ર. મહેતા, રૂચત મજી એ. પાપા, યાપુરજી સો. ખામજી, ખમનજી બે. ખાન, હોરમજી ર. ખામજી, કેપ ચર જ. દસતુર, યીયાવજી કા. દ્રાધવર, સૌરાષ્ટ્ર ર. ધજનેર, પાલનજી એ. ગોખવાલા, ટેમુલજી ખ. લાહ, ખમનજી હો. મેહેતા, નવરોસજી દા. મેહેતા, ધનજીયાહ ખ. મીસી, અરદેશર કે. મોદી, પીરોજશાહ ધ. નીરમવાલા, કરામરોજ હો. પારડીવાલા, હોરમજી ર. પારડીવાલા; મીનોચહેર ર. પારખ, રૂચતમજી મં. પોસ્ટવાલા, નરીમાન બે. સાહુ, બેહરા મ હો. સંતોક, રતનજી પા. હમરોગર, અરદેશર પે. આરટીસ્ટ, નવરોસજી ર. દાખર-અ ને કેપચર ર. ચરાઈ, હોમર નરસીંગની સરટીફિકેટ :—મેથરસ હોરમજી ર. ખામજી, યાપુ રજી સો. ખામજી, ફરેફુન ખ. ખરડી, ધનજીયાહ સો. બર્યા, કરામજી દા. મેહેતા, માણેક હો. મીશી, કરામરોજ જાં. મીહુજી અને નથરવાનજી બે. પટેલ; હોમ હાઈજનતી સરટીફિકેટ—મેથરસ સો. યા. ખામજી, ર. ખ. ખરડી, અ. ડી. એદલબેહરામ, એ. ર. અં ખાતા, કે. એ. માડન, અ. જ. મેહેતા, ન. પે. મેહેતા, મા. હો. મીશી, ર. જાં. મીહુજી, ર. ન. મોતીયાહ, મા. ર. મુલાં, ધ. સો. નાઝીર, કે. સો. પટેલ, ન. બે. પટેલ અને ર. પે. ઘાણવાળા.

પરચુટણ બનાવો.

અમદાવાદ ખાતે શેહેનશાહી પારસીઓના નવા વરસને દહાડે પારસી જીમખાનામાં ખાનુઓ તથા ગૃહસ્થોની હાજરીમાં એક રમત ગમતનો મેલાવડો કરવામાં આવ્યો હતો. એ વખતે અંગ-બલની, જુદી જુદી કસરતો કરવામાં આવી હતી તથા બીલીયરડ દુરનામેંટ વગેરે રમતની મજાક આપી મેલાવડો વીસરજન થયો હતો.

લંડન ખાતે નવા વરસનો દીવસ ખુશી ખુશાલીમાં ગુજરવા માટે ત્યાં વસ્તા ધણુક ખાનુઓ તથા ગૃહસ્થોનો એક ભેગો મેલાવડો સર મનચેરજી મેરવાનજી બાવનગરીના પ્રમુખપણા હેઠલ એકઠો મળ્યો હતો. એને લગતી સરવે જોડવણ ત્યાના ઝોરાસ્ટ્રીયન ફંડની કમીટી તરફથી કરવામાં આવી હતી. આખી તોલી બપોરના રાખ વાગે પેડીંગટન સ્ટેશન ઉપરથી ઉપડી મેડન હેડ ખાતેના સ્ટીડલસ હોટેલમાં હિતારો લીધો હતો. હયા સરવેનો ફોટો પાડવા પછી બધા જણાઓ સ્ટીમર ઉપર સવાર થઈ બે ત્રણ કલાક નદીની શેહલ કરી આવ્યા હતા. રાતે સરવે જણાઓએ એ હોટેલમાં ખાણુ લીધા બાદ આખા દહાડાની મજાક આખી આખી તોલી પોત પોતાને મુકામે પાછી ફરી હતી. તેમજ એ દીને શેક જમશેદજી કરામજી બમગરાએ પોતાના મકાનમાં એક મેલાવડો કરી રાતે સરવેને ખાણુ આપ્યું હતું. એ મુજબ એડીનબરોમાં વસ્તા સરવ જરથોસ્તીઓએ ત્યાના પારસી યુતીયનના પ્રમુખ શેક આર. એચ. અપુની આગેવાની હેઠલ એકઠા થઈ સટરલીંગ શેહરની મુલાકાતે ગયા હતા. જ્યાં બેવા ભામક જગાઓએ ફરીહરી ત્યાંથી પાછા ફરવા બાદ રાતે સધલાઓએ સાથે ખાણુ લઈ ગાયન વગેરેની મજાક આપી મોડેથી વીખેરાઈ ગયા હતા.

શેક માણેકજી હોરમજી મેનડીવાલી કસરતશાલાના મકાનમાં શેહેનશાહી ખોરદાદશાલને દીને એ કસરતશાલાના જરથોસ્તી સભાસદોએ પોત પોતામાં હોમા કીધેલા ફંડમાંથી અરસપરસતો ભાઈચારો વધારવા તથા ધનિમો વગેરે વેહેચી આપવાનો એક મેલાવડો કરવામાં આવ્યો હતો. સરઆતમાં ઉસ્તાડ શેક માણેકજીની તારીફમાં કેટલુંક વીવેચન કરવા પછી એલાઓએ જુદી જુદી કસરતો કરી બતલાવવા બાદ પારસી સભાસદોને રૂપાનાં ચાંદ, ચોપડી વગેરે ધનિમો વેહેચી આપ્યાં હતાં. જે પછી હાજર રહેલાઓએ રીફરેશમેંટ લઈ મેલાવડો વીસરજન થયો હતો.

અતરેની જાણીતી ગાયન ઉતેજક મંડળીનો નવાં સાલની ખુશાલીનો મેલાવડો એ કલખના મકાનમાં ખોરદાદશાલને દીને કરવામાં આવ્યો હતો. શરઆતમાં સભાસદોના ખાલકોએ જુદા જુદા ગીતો ગાયા હતા, તેમજ મીસ રતા નવલ નાયગામવાલાએ સીતાર ઉપર ધણુ સરસ ગીતો ગાઈ

સંબંધાવ્યા હતા. એ પછી બાલકોને સ્કોલરશીપો તથા રમકડા વગેરેના ધનામી વેહેથી આપવા બાદ રાતે હાજર રહેલાઓએ ખાણું લઈ વીખેરાઈ ગયા હતા.

ધી વેળેટરીયન કલબ તરફથી ખોરદાદશાલની ખુશાલીમાં ધી ફરામજી કાવશજી ધનસટીટયુટમાં શ્રમસુલ ઓલમાં એરવડ જીવણજી જમશેદજી મોદીના પ્રમુખપણા હેઠલ સરવે જરથોસ્તી બાનુઓ તથા ગૃહસ્થોની હાજરીમાં એ દીને સાજે સરઆતમાં ખાસ ચુંટી કાઢેલી ભેગી બંદગી કરવામાં આવી હતી. એ પછી જુદા જુદા ગ્રંથોએ પ્રસંગે અનુસરતા બાષાણો કીધા બાદ મેલાવડો વીસરજન થયો હતો. વલી એ કલબ તરફથી સવારના કાટમાં માણેકજી શેઠની અગીયારીમાં એક જાહેર જશન બી કરવામાં આવ્યું હતું.

મી. આર. પી. લેડલો એમ. પી. તરફથી હીંદની ચોકસ રાજદુવારી બાબદો ઉપર માંગવામાં આવેલાં ધનામી વીષય માટે સઉથી સરસ વીષય લખનાર તરીકે ફતેહ મેળવનાર અત્રેના મી. એચ. પી. મોદીને રૂ.૨૦૦૦ નું ધનામ મળ્યું હતું.

મુખ્ય યુનીવર્સીટી તરફથી કારલાઈલ એક તવારીખનવેશ તરીકેના વીશય ઉપર માગેલા એક રેસાલામાં આ વખતે ફતેહ મેળવનાર એલફીનસટન કોલેજવાળા મી. મેરવાનજી જમશેદજી આંટીયાને શેઠ હોમજી ખરશેદજી દાદી પ્રાઇઝ મળ્યું હતું.

ખા. બા. ડા. એન. એસ. ચોકસીએ મરકીના સંબંધમાં શોધ ખોલ ચલાવવા માટે ઉઠાવેલી જેહમતની પીછાનમાં ફરાનસની એકેડમી ડ મેડસીન તરફથી ડા. ચોકસીને એક ધ્યાનઝનો ચાંદ એનાયત કરવામાં આવ્યો હતો.

સુરત એજનસીના ડાંગના જંગલમાં તા. ૧૦ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૭ ને દીને ત્યાના બીલ લોકોએ કરેલા હુલડ વખતે હુલડખોરો હથીયારબંધ થઇ ત્યાનાં દીવાનને ત્યાં જતા હતા તેટલા બીલોને ઉભાપ આપી બાઈધનબાઇ તે મરહુમ શેઠ એદલજી નશરવાનજી વાંસણુયાના વીધવાએ પોતાની દારની દુકાને ખેસાડી દીવાનને છુપી ખબર આપી હુલડખોરો સામે તૈયાર રહેવાની ચેતવણી આપી હતી. બાઇધનબાઇની આ મદદ માટે નામદાર સરકારે એવણનો ઉપકાર માનનાર સરટીરીકેટ આપ્યું હતું.

છોટા ઉદેપુરના મયુનીસીપલ સેક્રેટરી શેઠ જમાસજી રસતમજી પોસટવાળાની લાંબી મુદતની ખંતીલી સેવાઓની પીછાન તરીકે છોટા ઉદેપુરના નામદાર મહારાજ ફતેહસીંગજીએ શેઠ પોસટવાળાને એક બંદુકની ભેટ કરી હતી.

સોલધરા ગ્રામના પટેલ શેઠ ફકીરજી કુવરજી ચારનાંને સારી નોકરી બળવવાં માટે સુરત જીલ્લાના કલેક્ટરે ચીખલી ગામમાં તા. ૬ ઠી મારચને દીને પાધડીનું ધનામ આપ્યું હતું તેમજ ૧૮૬૭ના પોલીસ એક્ટની ૧૫ મી કલમનો પાવર (પાચ રૂપ્યાં દંડ તથા ૨૪ કલાક કેદમાં રાખવાનો) પણ આપ્યો હતો.

આગસ્ટ ૧૯૦૭ માં રમાયલી ત્રાયંગ્યુલર મેચોમાં પારસીઓએ મેલવેલી જીત માટે એમા બાગ બેનારા નીચલા દરેક પારસી ખેલાડીઓને સોનાનું અકેક ઘડીયાલ તા. ૨ જી મેને દીને મલેલી પારસી જીમખાનાની સભા વખતે એનાયત કરવામાં આવ્યું હતું.—ડા. પાવરી (કપટન), મેસરસ કે. એચ. મીસ્ત્રી, કે. બી. મીસ્ત્રી, વલસાડ, મેહરહોમજી, ડી. ઇ. મોદી, મુલ્લાં, વારડન, એસ. ચોથીઆ, ડી. સી. દારવાળા અને ડી. એન. રાજ (મોટા.)

શેઠ આર. પી. મેહરહોમજી અને હોમી એફ. મુલ્લાએ આગસ્ટ ૧૯૦૭માં રમાયલી ત્રાયંગ્યુલર મેચમાં બેટીંગમાં સારો દેખાવ કરવા માટે પારસી બેરોનેટ ક્રીકેટ કલબ તરફથી તા. ૨ જી નવેમ્બરને દીને ખાણાનો મેલાવડો કરી એ બેઉ જણાઓને એકેક પરસ એનાયત કરવામાં આવી હતી. તેમજ શેઠ દીનશાહ માણેકજી પાવરીએ ઉપલી મેચમાં ૫૭ રનનો સારો સ્કોર કરવાથી એવણને લીખરસ ક્રીકેટ કલબે રૂ. ૪૦ ની કીમતનું રૂપાનું કપ ભેટ આપ્યું હતું.

લીગ મેચમાં શેઠ દાદી એમ. રાજએ બેટીંગમાં અજો દેખાવ કરવાથી ઉપલાં મંડલના સથાપક મી. લેસલીએ સોનાનો ચાંદ ભેટ આપ્યો હતો તેમજ ત્રાયંગ્યુલર મેચમાં સારો સ્કોર કરવા માટે એવણને શેઠ જમશેદજી પટેલ તરફથી એક બેટ ભેટ આપવામાં આવ્યું હતું.

શેઠ જમશેદજી જે. વાસનીયાને હોંગકોંગ ખાતે રમાયલી મેચોમાં બેટીંગમાં ચેહેલે નંબરે આવવા માટે ત્યાની પારસી ક્રીકેટ કલબે સોનાનો ચાંદ ભેટ આપ્યો હતો.

હેરીસ એલેન્ડ શીલડને લગતી મુખ્યની હાઇ સ્કુલની ક્રીકેટ મેચમાં આ વરસે ચેમ્પીયન નીવડેલી ફાર્ટ એન્ડ પ્રોપ્રાયટરી સ્કુલના ક્રીકેટરો મેસરસ ડોસાબાઇ એફ. દારવાળા, રસતીમ એસ.

પંથકી, દીનશાહી. ડરાધવર અને તેમુરશ આર. પારખને એ રકુલના એક હિતેચક્ર તરફથી તા. ૭ મી નવમબરે સોનાનાં બટનો તથા રૂપાનું કંપ વગેરે ભેટ આપવામાં આવ્યાં હતાં.

ગાંધીજી ક્રીકેટર શેઠ કેકી માણેકશાહ મીસતરીએ ગયા નવેમબર માસમાં લાહોર યુરોપિયન જીમખાના અને મુલતાનના યુરોપિયનો વચ્ચે રમાયેલી મેચમાં ૨૧૧ રનનો મોટો સકોર કરવાથી એવ ડુને લાહોરના યુરોપિયન જીમખાના સભાસદ નેમવામાં આવ્યા હતા.

ખા. બા. કેપ્ટન દીનશાહ ડોસાભાઈ ખંખાતાને ૨૦ વરસની લાંબી નોકરી બંજવવા માટે નામદાર બ્રીટીશ સરકારે લોંગ સર્વીશ મેડલ આપી નવાજ્યા હતા. વલી એવળુને ગયા જુલાઈ માસમાં વોલન્ટીયર ડેકોરેશન એનાયત કરી એજ મહીનામાં પુણાની વોલન્ટીયર ફોર્સના કામચલાઉ કમાન્ડર પણ નેમવામાં આવ્યા હતા. કેપ્ટન ખંખાતા ૩૨ વરસની લાંબી નોકરી બંજવી રીટાયર થવાથી એવળુના માનમાં પુણાના રહીશોએ તા. ૧૪ મી ડીસેમબરે એક ધર્મીય પાર્ટીનો મેલા વડો ખંડવાની મેનક્ષનમાં કર્યો હતો. જ્યાં ખા. બા. નવરોજી ડી. ખંડાવાળાએ એવળુની તારીફમાં વીવેચન કરતા જણાવ્યું હતું કે એવળુ પોતાના આધ્યાત્મિક જીવનને ધણી સરસ રીતે બંજવી પોતાના ઉપરી અમલદારોના વખાણ મેલવવા પામ્યા હતા, તથા પોતાના હાથ હેઠળના પારસી ખીરાદરોને પોતાથી બનતી મદદ કરી તેઓનો ચાહ મેલવ્યો હતો.

પુણા વોલન્ટીયરવાલા સારજંટ આર. એચ. નીમચવાલા ગયા નવેમબર માસમાં મીરત-ખાતે નીશાનખાજીમાં સારો દેખાવ કરી મીરત કંપની સર્વીસ સુધા લગભગ રૂ. ૧૩૫ ની કીમતના છ ધનામે જીતી ગયા હતા. વલી ટાઇમ્સ હેડની મેચમાં એવળુ એક રૂપાનું ધડીયાળ તથા બીજી હરીફાઈમાં રૂપાનો ચમચો મેલવ્યો હતો. એ ઉપરાંત મી. નીમચવાલાને ગયા અક્ટોબર માસમાં પુણામાં રમાયેલી નીશાનખાજીની મેચમાં પેહલા આવવાથી સરદાર દોરાબજી પદમજીની યાદગારી માટે એમના કુટુંબીઓ તરફથી અપાયેલું રોકડ ધનામ તથા રૂપાનો ચાંદ મળ્યો હતો.

મલખાર વોલન્ટીયર રાઇફલ ફોર્સના સારજંટ હોશંગ કાવશજી હીરજી માલેગામવાળાએ આખા મલખારમાં નીશાનખાજીમાં સડકથી વધુ મારક મેલવવાથી એવળુને સોનાનો ચાંદ મળ્યો હતો.

અતરેના ગાંધીજી એરવદ રશતમજી બેજનજી રાનજીએ મરહુમ લેફ્ટેનન્ટ કરનલ સરજયન ડા. એફલજી માણેકજી દામલાની યાદગારીમાં નવસારીમાં અંગબળની કસરતના ઉત્તેજન માટે આ વરસથી ચાંદોનું ધનામ આપવાનું શરૂ કરવાથી તેને સારું ઉત્તેજન લાયકના ત્યાના બે પારસી ઉસ્તાદ ખીરાદરો મેસરસ માણેકજી અને ફરામજી પેસતનજી બારીયાને પસંદ કરવામાં આવવાથી તા. ૨૦ મી સપ્ટેમબરે ત્યાના લુઈસી કુખનાં મેદાનમાં થયેલા ગણપતીના મેલાવડા વખતે એ બંને ખીરાદરોએ કસરતના કેટલાક પ્રયોગો કરી બતાવ્યા બાદ સુબા સાહેબ રા. બા. માણેકલાલ શાકર લાલ દેશાઈએ એ બંને ઉસ્તાદો મેસરસ માણેકજી તથા ફરામજીને અકેકો ચાંદ એનાયત કરી એરવદ રશતમજી રાનજીએ અંગબળની કસરતને ઉત્તેજન આપવાની કરેલી પેહલ માટે કેટલુંક વીવેચન કર્યું હતું.

મી. હોમી એસ. ડાક્ટરે તા. ૬ થી એપ્રિલને દીને સાંજે ટ્યુટોરીયલ રકુલના હોલમાં ભારી વજન ઉચકવાના કેટલાક પ્રયોગો કરી બતાવ્યા હતા. તેમાં લાંબા સુધી જઈ માથા પાછલ ૧૪૦ રતલનો બોજો મુકી તે બે હાથે કોઈનીથી મદદ વગર છાતીપર લાવી તેપર એક ભારી વજનના માણસને બેસાડવામાં આવ્યો હતો. તેમજ એક ભારી બોજો માથા પાછલ મુકી પગવતી ખેંચી પગ તે સાથે સીધા કીધા હતા. આ પ્રયોગ માટે મી. હોમીને શેઠ દાદી એફ. મુલ્લા, એન. બી. દોરાબજી અને બી. દી. શાહ તરફથી એક સોનાનો ચાંદ આપવામાં આવ્યો હતો.

મી. કાવસજી પાલનજી ખટાઉની આલફરેડ નાટક મંડળીએ સીંગાપોર ખાતે કેટલાક નાટકો કરવાથી ત્યાના રહીશો તથા વખાણનારાઓએ ગયા અક્ટોબર માસમાં મી. કાવસજીને ડાહર ૧૨૦૦ ની કીમતનો એક હીરાજડીત મેડલ એનાયત કર્યો હતો. એ મુજબ એ નાટકી ટોલીએ ગયા એપ્રિલ માસમાં સીલોન ખાતે કેટલાક ખેલો કરવાથી, તા. ૮ મી જુલાઈની રાતે અસીરે હીરસના ખેલ દરમ્યાન ત્યાનાં જરથોસ્તી રહીશો તરફનો એક હીરા જડીત સોનાનો ચાંદ ત્યાના ગાંધીજી રહીશ શેઠ મનચેરજી ફરામજી ખાને મી. કાવસજીને ભેટ આપ્યો હતો તથા શેઠ ખાને એ આખી કંપનીને તા. ૧૦ મી જુલાઈની રાતે પોતાના ફરામજી હાઉસમાં એક જ્યાદત આપી તે વખતે શેઠ મનચેરજીએ પોતાની પેહલી તરફથી એક સોનાનો ચાંદ મી. કાવસજીને ભેટ કર્યો હતો. તા. ૧૨ મીએ મી. કાવસજી ખટાઉએ પોતાની નાટકશાળામાં સીલોનના જરથોસ્તીઓને નોતરી

ખાણુ આપણું જ્યાં સીલોનના રહીશ મીં દાદાભાઈ નશરવાનજીએ મીં ખટાઉની ટોલીને આપેલી મદદ માટે શેઠ મનચેરજી ખાનના હાથે એવણને એક પરશ મીં કાવશજી તરફથી ભેટ આપવામાં આવી હતી.

મીં સી. ડી. પટેલની નવી પારસી વીઠટોરીયા થીયેટ્રીકલ કંપનીએ હેદરાબાદ ખાતે તા. ૮ મી દીસેમબરે રાતે અલીગઢ કોલેજને લગતી નવાખ મોહીસીન ઉલ મુલક સ્કોલરશીપ ફંડના લાભ અર્થે ધુપ જાવનો માટક કરી ખેલની સઘલી આવક ભેટ આપવાથી એ ફંડની કમીટીએ મીં પટેલને સોનાનો ચાંદ ભેટ આપ્યો હતો. વળી એ કંપનીએ તા. ૧ લી જાનેવારીએ હેદરાબાદ ખાતે ગઊરક્ષા ફંડના લાભ માટે ધુપ જાવના ખેલની સઘલી આવક એ ફંડમાં આપવાથી મીં પટેલને એ મંડલી તરફથી સોનાનો ચાંદ આપવામાં આપ્યો હતો. તેમજ તા. ૨૧ મી જાનેવારીએ પરસ કલખના લાભ માટે ખેલ કરી તેની આવક ભેટ આપવાથી શેઠ પટેલને ચાંદીનું વાજ ભેટ મળ્યું હતું.

શેઠ શાવકશા હોરમસજી કનઝાકટરને પક્ષીમથના પ્રદરશનમાંથી કાચ ઉપરના નકસીકામ માટે તથા શેઠો માટે એમપીયન શીલડ તથા ડીપ્લોમાં એફ એનર તથા એવાજ પ્રકારની કારી ગણીને માટે ખરીદીશ સાયનટીશીક સોસાયટીનો રૂપાનો ચાંદ, એડીનબરોના પ્રદરશનમાંથી ફોટોગ્રાફીક મીત્રો માટે એક સોનાનો તથા એક રૂપાનો ચાંદ તેમજ એનરેબલ મેનશનની સરટીફીકેટ એજ હુનર માટે વીઅરસાઇડ કેમેરા કલખના ફોટોગ્રાફીક સોસાયટીના પ્રદરશનમાંથી મલી હતી.

મુબઈની આરટ સોસાયટી તરફથી ચીત્રકળાના નાદર હુનરનું જે વારસીક પ્રદરશન ગયા માસમાં માસમાં ટાઉનહાલમાં ભરવામાં આવ્યું હતું તેમાં શેઠ એમ. એફ. પીઠાંવાળાને શેઠ જે. એમ. દુરામજી પટેલની મોટા કદની તસવીર માટે સોસાયટીનો સોનાનો ચાંદ, બાઈ સુનાબાઈ જશા વાલાને હાંદુ મંદીરના દેખાવવાળા એઈલિ પેંટ ચીત્ર માટે મેસરસ ધરમશી અને નરોત્તમ મોરારજી ગોંધલદાસવાળું રૂ. ૫૦ નું ધનામ, મીસ એસ. એચ. દાદીબરજેરને ધરના ઉકોરેશનના ડીઝાઈન માટે શેઠ દોરાજી જમશેદજી તાતાવાળું રૂ. ૫૦ નું ધનામ અને શેઠ જે. એસ. તારાપોરવાળાને ગામ ડયાલીના જાંદબી, ગામડયાનો ગવધયો, જાંદગીબર મેહેનત કરવાનેજ સરજેલો મજુર વગેરે છ સપ્તીઓ માટે સર જમશેદજી જીજીભાઈવાળું રૂ. ૫૦ નું ધનામ મળ્યું હતું.

કલકત્તા ખાતે ઈડમ્પન સોસાયટી એફ. એરીયેંટલ આરટ તરફથી જાનેવારી મહીનામાં ભરાયલા એઈમેંટલ ચીત્રેના પ્રદરશનમાંથી શેઠો પેસતનજી ખમનજી તથા એ. ડી. તવરીયા દરેકને રોકડ રૂ. ૫૦ નું ધનામ મળ્યું હતું.

મથરામાં ચીત્રકળાના પ્રદરસનમાંથી શેઠ અરદેશર દીનશાહ તવડયાને પેન્ટીંગના નમુના માટે એક રૂપાનો અને બે ખોતજના ચાંદો તથા શેઠ રશતમ ડી. સીઓડયાને એક રૂપાનો ચાંદ મળ્યો હતો.

સીમલા ખાતે ગયા આગસ્ટ માસમાં ચીત્રકળાના ભરાયલા પ્રદરશનમાં શેઠ એમ. એફ. મોહાવાલાને શેઠ જે. એચ. દુરામજી પટેલના પોરતેટ માટે એ સોસાયટીનું ધનામ અને શેઠ એ. ડી. તવરીયાને એક સાધુના પીકચર માટે મીં હુસેન ખખશવાળું ધનામ મળ્યું હતું.

ભાવનગર ખાતે ગયા એપ્રિલ માસમાં ભરાયલા ઇનડસ્ત્રીયલ એકઝીબીશનમાં બાઈ બીખાઈજી લી. પાલમજીએ લેસના નમુના માટે સોનાનો ચાંદ, શેઠ પીરોશાહ દારાજી મીરજીને મશીનરી માટે સોનાનો ચાંદ, શેઠો મેહરજીભાઈ દાદાભાઈ પટેલની કંપનીને હારનેસ માટે સોનાનો ચાંદ, શેઠો હોમી હોશીની કંપનીને મશીનરી માટે સોનાનો ચાંદ અને બાઈ શીરીનબાઈ હીરજીભાઈ મારકરને કસબી કારીબેરીની સાડી માટે સોનાનો ચાંદ; તથા શેઠ અરદેશર ડી. તવડયાને પેન્ટીંગ માટે રૂપાનો ચાંદ, શેઠામવાલા શેઠો આર. એમ. દારવાળા એન્ડ સનસને ચટણી અચાર માટે રૂપાનો ચાંદ અને શેઠ હેડા રૂ. ૩૦ જાને પરદુમરી માટે રૂપાનો ચાંદ મળ્યા હતા.

સુરત ખાતે સને ૧૯૦૭ના મારચ માસમાં પ્રાંતીક કોનફરન્સના સંબંધમાં ભરાયલા ઉદ્યોગ હુનરના પ્રદરશનમાં શેઠ અરદેશર રશતમજી કનફેક્શનરને ખાંડના બંગલા માટે સોનાનો ચાંદ અને શેઠ નશરવાનજી પાલનજી ખેજનજી કોટવાલને હાથનાં દરોઈંગ વરકસ માટે કાંસાનો ચાંદ મળ્યા હતા.

કરાંચી ખાતે ગયા દીસેમબર માસમાં ભરાયલાં સ્ત્રીઓના હાથનાં નમુનાવાળા પ્રદરશનમાં મીસ અચુબાઈ પંથકીને રેસમ ઉપર તારવતી કરવામાં આવેલાં ભરત કામ માટે સોનાનો ચાંદ તથા મીસીસ એરચ એન. ખરેગાટને જળીના ગુથણ કામ માટે, મીસ સુનાબાઈ દસ્તુરને તારના ભરત કામ માટે, મીસ બીખાઈજી બીલીમોરીયાને રીબન વરક માટે, મીસ જરબાઈ કરાણી તથા મીસ એમ. પી. ખરેગાટને ચીત્ર કળા માટે એવાને રૂપાના ચાંદો તથા સરટીફીકેટ આપવામાં આવ્યાં હતાં.

મોટાર યુનીયન ઓફ વેસ્ટરન ઈંડિયા તરફથી ઓટોમોબાઇલનું પ્રદર્શન અને મોટાર જીમ ખાતાનો અખાડો મયા મારચ માસમાં થયો હતો તે વખતે પ્રદર્શનમાં મોટાર ગાડીઓ મેલનારાઓમાં શેઠ હોરમજી સોરાબજી સનસને રૂપાનો ચાંદ અને ડીપલોમાં, ફારટ કોચ ફેક્ટરીના માલેક શેઠ પેસત નજી બી. પરેસને ગાડીના તયાર કરેલાં ખોખા માટે સોનાનો ચાંદ અને ડીપલોમાં મળ્યા હતા.

ક્રીમેસનોની લોડજી રાઈઝીંગસનનો વારસીક મેલાવડો તા. ૨૮ મી જાનેવારીએ ક્રીમેસન હોલમાં થયો હતો તે વખતે એ લોડજીના પાસટ માસતર શેઠ નવરોજજી જીવનજી ગજદર જેઓ ગ્રાંડ લોડજીના પાસટ સબસીટીયુટ ગ્રાંડ માસતર છે તેઓ હજુર પોતાની લોડજીના ભલાં માટે ઉલટથી ભાગ લેતા હોવાથી એ લોડજીના ખીરાદરો તરફનું કારીગીરીવાળું ચાંદીનું એક બોલ ગ્રાંડ માસતર કરનલ ફારમેને ઘટતા શબ્દોમાં શેઠ નવરોજજીની તારીફ કરી એનાયત કીધું હતું.

શેઠ રશતમજી ખીલીયા કરાંચીની મેસરસ રાલી અધરસની આશીસની નોકરી છોડી જાયુંકના મુખ્ય આવેલા હોવાથી એવણના દોસ્ત તથા વખાણનારાઓએ તા. ૩ જી મે ને દીને ત્યાના પારસી જીમખાનામાં એક મેલાવડો કર્યો હતો. એ વખતે ત્યાના વેપારી શેઠ નશરવાનજી મેહેતાએ મી. ખીલીયાએ કરાંચીના પારસીઓને સર અવસરે કરેલી મદદો માટે એવણની તારીફમાં કેટલુક વીવેચન કરવા પછી મીસીસ નશરવાનજી મેહેતાએ શેઠ ખીલીયાને આશરે રૂપ્યા આરસોની પરસ એનાયત કીધી હતી. રાતે ખાણુ લઈ સરવે વીદાય થયા હતા.

શેઠ કાવશજી રશતમજી બાટલીવાલાએ બેલગામની અંજીમનની ૧૫ વરસ સુધી બજાવેલી સેવાની પીછાનમાં એવણના માનમાં તા. ૫ મી એપ્રિલે શેઠ બાઇસની દરેહમેહરમાં લાની પારસી અંજીમન તરફથી એક મેલાવડો કરી ડા. બાઇસે શેઠ કાવશજીએ આપેલી મદદ માટે ઉપહારમાંની અંજીમન તરફથી એવણને એક સોનાનું ઘડીયાલ ભેટ આપ્યું હતું.

રજીનના પોસ્ટ માસતર જનરલ શેઠ કાવશજી લાલકાકા પેનસનપર રીટાયર થવાથી એવણના માનમાં તા. ૮ મી મારચે એવણના બંગલામાં એક મેલાવડો કરી શેઠ મેરવાનજી કાવશજી કંપતાને એવણની તારીફમાં કેટલુક વીવેચન કરી લાની પારસી કલબના મેમબરો તરફનું સોનાનું ઘડીયાલ શેઠ લાલકાકાને એનાયત કીધું હતું.

કાશમીરના સેનેટરી સુપરીન્ટેન્ડન્ટ ડા. સોરાબજી પેસતનજી શરાફ ચઢતા અબીયાસ માટે ગયા મારચ માસમાં વેલાત ઉપડી જવાથી અને લા કોલેરા ફાતી નીકળ્યો તે વખતે લાના જરૂરોસ્તીઓને પોતાની કીમતી મદદ આપેલી હોવાથી ડા. સોરાબજીને એવણના મીત્રો તથા વખાણનારાઓ તરફથી એક સોનાનું ઘડીયાલ ભેટ આપવામાં આપ્યું હતું. તથા લાની જમુ કોલેજના પ્રીનસીપલ પ્રો. દાદીનાએ ડા. સોરાબજીના માનમાં એક ખાણુ આપ્યું હતું.

કુંડલાની દરબારી ડીસપેનસરીના વડા તખીબ ડા. બમનજી દાજીભાઈની બદલી તાલુકા ખાતે થવાથી અને એવણે મરકીના વખતમાં લાની પ્રજાની સારી સેવા બજાવવાથી એવણને ત્યાની પ્રજા તરફથી વીદાયગીરીનું માન આપવાનો એક મેલાવડો ત્યાના વડા જડજી મી. હાકોરદાસ નવલચંદના મકાનમાં કરવામાં આવ્યો હતો. એ વખતે મામલતદાર શેઠ હોરમજીશાહે ડા. બમનજીએ બજાવેલી સેવાની સ્તુતી કરી ત્યાની પ્રજા તરફનું સોનાનું એક ઘડીયાલ એવણને એનાયત કીધું હતું.

શેઠ એદલજી જાહાંગીરજી કોબલા બરોડા રેલવેમાં ગારડ તરીકે ૩૫ વરસની લાંબી નોકરી બજાવી રીટાયર થવાથી એવણના માનમાં એક મેલાવડો ડા. રૂખીનના પ્રમુખપણા હેઠળ તા. ૧૫ મી જાનેવારીને દીને ગારડો તથા રેલવે સ્ટાફ તરફથી કરવામાં આવ્યો હતો. જે વખતે શેઠ કોબલાની તારીફમાં કેટલુક વીવેચન કરી રેલવે સ્ટાફ તરફથી એક વીટી ભેટ આપવામાં આવી હતી.

સેનયરી મીલના સાઈઝીંગ માસતર શેઠ પાલનજી પીરોશાહ પટેલ એ મીલ સાથનો સંબંધ છોડી જવાથી એવણના માનમાં તા. ૩૧ મી જુલાઈએ ડા. જોહાબક્ષ થાણેવાલાના પ્રમુખપણા હેઠળ એક મેલાવડો કરવામાં આવ્યો હતો. જ્યાં પ્રમુખે શેઠ પાલનજીની સેવાની તારીફ કરી એવણને સોનાના ઘડીયાલ સાથ એક માનપત્ર એનાયત કયું હતું.

ધી બમનજી પીટીટ મીલના સાઈઝીંગ માસતર શેઠ ધનજીભાઈ ફરામજી ગજદર મીલ સાથનો સંબંધ છોડી જવાથી એ મીલના કપડાં ખાતાના કામદારોએ એક મેલાવડો શેઠ ડોશાભાઈ મા. વાહાડયાના પ્રમુખપણા હેઠળ કર્યો હતો. પ્રમુખે શેઠ ગજદરની સેવાની સ્તુતી કરી એવણને માનપત્ર સાથ એક સોનાનું ઘડીયાલ અને રૂપાનું ફલાવરવાજ તથા જગ ભેટ આપ્યા હતા.

શેઠ ખરશેદજી કાવશજી ફાજદાર તે હુબલીની સધરન મીલના મેનેજર એ મીલ સાથનો સંબંધ છોડી જવાથી એવણના માનમાં એ મીલના માણસોએ એક મેલાવડો તા. ૨૪ મી મે ને દીને ત્યાના

યુનીસીપાલ હોલમાં એ મીલના સેક્રેટરી મીં ડી. ચેટશના પ્રમુખપણા હેઠલ કરયો હતો. પ્રમુખે શેઠ ખરશેદજીની અઢાર વરસની નોકરીની સ્તુતી કરી એવણને માનપત્ર સાથ એક ચાંદીતું કપ અને એ વાજો ભેટ આપ્યા હતા.

એડીનબરો પારસી યુનીયનનાં સ્થાપક શેઠ રસતમજી હીરજીભાઈ અધુ મુંબઈ આવવા ઈંગ્લંડથી ઉપડ્યા તે આગમજ એ યુનીયનનાં સભાસદો તરફથી ગયા આગસ્ટ માસમાં એવણે એ યુનીયન માટે બજાવેલી બીનસવારથી સેવાની તારીફ કરી શેઠ રસતમજીને એક માનપત્ર સુંદર કાસકેટ સાથ એનાયત કરવામાં આવ્યું હતું.

ધી માણેકજી પીટીટ મીલના વીવીંગ માસ્ટર શેઠ જલભાઈ સોરાખજી જસાવાલા મીલ સાથનો સંબંધ છોડી જવાથી એ મીલના માસતરો તથા કામદારોએ તા. ૩૦ મી મે ને દીને સુપ્રીન્ટેન્ડેન્સીંગ એનજીનીયર મીં કશ્ના પ્રમુખપણા હેઠળ એક મેલાવડો કરયો હતો. જ્યા પ્રમુખે શેઠ જસાવાલાની તારીફમાં કેટલુંક વીવેચન કરી એવણને એક માનપત્ર ચાંદીના દાખરા સાથ એનાયત કરીધું હતું.

અતરેની બલેની કલબના માજી સેક્રેટરી શેઠ એદલજી ન. દુબાશ યુરોપની શેલગાહે જવાથી એ કલબના મેમબરોએ એક ખાણનો મેલાવડો તા. ૧૧મી એપ્રિલે શેઠ ખાલીવાલાની વાડીમાં કરયો હતો. જ્યા કલબના પ્રેસીડેન્ટ શેઠ પેસતનજી દાદાભાઈ પાવરીએ શેઠ દુબાશની કલબ તરફની દીલસોજી અને કદરનાસીની પીછાનમાં મેમબરો તરફથી એક માનપત્ર ચાંદીના કાસકેટ સાથ ભેટ આપ્યું હતું.

અલાહબાદના જાણીતા વેપારીઓ મેસરસ જે. શાપુરજી કુન્ના જેડયા માલેક શેઠ ટેમુરસ્પ જમશેદજી શાપુરજી પોતાના વેપાર ધંધા અરથે તથા એવણના ભાઈ શેઠ શાપુરજી પણ ઉંચી કેળવણી લેવા સાથેજ વેલાત જવાથી ત્યાની જરથોસ્તી અંગુમને તા. ૮ મી મારચે ખાણનો એક મેલાવડો કરયો હતો. જ્યા શેઠ શાપુરજી રસતમજી ગાંધીએ એક માનપત્ર સુંદર કાસકેટ સાથ શેઠ ટેમુરસ્પને એનાયત કર્યું હતું.

ખજેદની દરેહમેહરનાં પંથકી એરવદ એદલજી નવરોજીએ ત્યાની અનજીમનની સતાવીશ વરસ સુધી સેવા બજાવી હુબલી ધારવાડ તથા ગડગના પંથકી તારીફે જવાથી એ દરેહમેહરમાં રોજ ૨૧ મો માહા ૪ ઠાને દીને એક મેલાવડો કરી ખજેદની અનજીમન તરફથી એવણે બજાવેલી સેવાની સ્તુતી કરી એક શીયાલ ઝોઢાડવામાં આવી હતી.

સુરતના બાગેપારશાના આદરીયાનની ૧૩ મી સાલગ્રેહ રોજ ૧૭ મો માહા ૬ ઠાને દીને હોવાથી સાજે એક મેલાવડો સનમુખ જશન વગેરેની કીયા કરવા બાદ એ દરેહમેહરના નાયબ દસ્તુર તરીકે એરવદ નવરોજી એદલજી બેકરીને નેમવામાં આવ્યાથી એ દરેહમેહરનાં ત્રસ્તીઓ તરફથી એક શીયાલ તથા બીજી ચાર શીયાલો મલી પાંચ શીયાલો એરવડ નવરોજીને ઝોઢાડવામાં આવી હતી. ૩૦ નશરવાનજી નવરોજીએ બંદગી તથા આતશના તુરી કેબલાની મોતેબરી ઉપર વાયજ કરવા બાદ મેલાવડો વીસરજન થયો હતો.

ઉડવાડેવાલા દસ્તુરજી ખુરશેદજી મીનોચેરજી તારાપોર ખાતે શેઠ વીકાજી મેહરજીના છોકરાની નવજેત કરવા ગયા હતા તે વખતે એવણને સ્ટેશન ઉપર ગામના લોકોએ હાજરી આપી સાર આદરમાન આપ્યું હતું. તેમજ દસ્તુર ખુરશેદજીને શેઠ વીકાજીએ શીયાલ ઝોઢાડી એક પરસ એનાયત કરી હતી. વળી દસ્તુરજી ખુરશેદજીને તારાપોરની જરથોસ્તી અનજીમન તરફથી રોજ ૧૬ મો માહા ૫ મા ને દીને અનજીમનના સરનશીન શેઠ જાહાંગીરજી દાદાભાઈના મકાનમાં માનપત્ર એનાયત કરવાનો મેલાવડો કરવામાં આવ્યો હતો. શેઠ દાદી એદલજી તારાપોરવાલાએ માનપત્ર વાંચવા બાદ પ્રમુખે દસ્તુરજીને તે માનપત્ર એનાયત કરી શીયાલ ઝોઢાડી હતી.

અતરેના વડા દસ્તુરજી સાહેબ કેબશર જમાસજી જમાસ્પઆશાના પોતાના સાહેબજાદા મીનોચેહરની નાવરની કીયા નવસારી ખાતે કરવામાં આવવાથી અતરેથી નવસારી ખાતે રોજ ૨૩ મો માહા ૩ જાને દીને પઢારીયા હતા ત્યારે સ્ટેશન ઉપર એવાને એસતેકેબાલ લેવાને નવસારીના ધણા જાણીતા શહેરીઓ હાજર થઈ દસ્તુરજીને ધણુ સાર આદરમાન આપી હાર તોરા પેહરાવ્યા હતા. દસ્તુર મીનોચેહરની નાવરની કીયાની એક મોટી મીજલશ રોજ ૨૫ મો માહા ૩ જાને દીને એવણના મામા એરવડ નવરોજી જમશેદજી દસ્તુર જમાસ્પઆશાનાના મુકામે મલી હતી. જ્યા દસ્તુરે, અકાબરો તથા ધણા સદ ગ્રહસ્થો મોટી સંખ્યામાં હાજર થયા હતા. દસ્તુરજીના મીનોચેહરને સખાવતે બહાદુર મરહુમ નામદાર સર દીનશાહ માણેકજી પીટીટ પહેલા બારોનેટનાં મોટી ભાઈ સાહેબ હીરાંબાઈ જમશેદજી પીટીટ પોતાને ખરચે પોતાના પીતાજીની નધયતે નાવરની

મરતખ પદવી માટે તનદરોસતી પદાવી તધ્યાર કરયો હતો. દસ્તુર મીનોચેહેરને નાવર થયા વડી દરેમેહેરમાં જતી વેળા સખી વળુદ બાધ હીરાંબાધના પ્રતીનીધી તરીકે એરવદ કાવસજી બહમનજી કાતરકે મુખવેરથી હાજર થઇ એક કીમતી શીયાલ તથા હીરાની વીટી પહેરાવી હતી. તેમજ દસતુરજી કેખશરને એક નાદર શીયાલ સાથે એક પરસ એનાયત કરી હતી તથા ગામનાં સરવે નહાના મહોટાને રૂપાનાણુ વેહચુ હતું. તે પછી દસતુરજી કેખશરને શયાલો વીગેરેની પહેરામણી બીજા સાહેબો તરફથી નીચે મુજબ કરવામાં આવી હતી:—જરથોસતી અંગુમનનાં આતશમેહેરામની કારોબાર મંડળી તરફની, ઝોરાસ્ત્રીયન કલખ તરફની તથા એક પરસ, જરથોસતી ધરમ તથા કીયા ઉપર એતેકાદ વધરાવનારી મંડળી, લાનોલીની જરથોસતી અંગુમન તરફની તથા એક પરસ, ખાં સાં પેસતનજી દોરાબજી આદરાનવાળા, લાનોલીની દરેહમેહેરના પંથકી દસતુર દોરાબ હોરમજદ્યાર, નાયબ દસતુર મીનોચેહેરજી જમાસપજી જમાસપઆશાના, શેઠ શાપુરજી બેહેરામજી કાતરક, શેઠ દીનશાહ દોરાબજી મીસ્ત્રી, શેઠ દીનશાહજી બાપુજી પોસટવાળા, ખાં ખાં રૂસતમજી જમાસપજી ગારડા, શેઠ પેસતનજી નશરવાનજી ગોદીવાળાની દરેહમેહેરનાં મોબેદો, એરવદ દાદાબાધ નોશરવાનજી કાતરક વગેરે બીજા સાહેબો તરફથી મલી લગભગ ૩૦ શીયાલો તથા રૂપાનાણુની બીજી પહેરા મણીઓ થવા બાદ દસતુરજી કેખશરેએ પોતા તરફથી લાના વડા દસતુરજી કેકોબાદજી દોરાબજી મેહેરજીરાણાની વતી કામચલાઉ દસતુર ફરામજી કેકોબાદજીને, વડા દેશાધજી તથા પોલીઆ દેશાધજી એ બંને અકાબર સાહેબોને, પોતાના મામાજી એરવદ નવરોજીને, તથા એ નાવર થનાર દસતુર જદાના શીક્ષક એરવદ દોરાબજી પેસતનજી ઉતવાળાને શયાલો ઓઢાડવા બાદ, નાવરીઆને લેખને સરવે મીજલસ ત્યાની વડી દરેહમેહેરમાં ગઇ હતી, જ્યાં નાવર થનાર ઇધોલા ઉપર કીયા કરવા બેઠા પછી સરવે મીજલસ બાધ સાહેબ હીરાંબાધની તનદરોસતી પદી પાન, ગુલાબ લઈ બરખાસત થઈ હતી. એ પ્રસંગની ખુશાલીમાં ખુરશેદ વાડીમાં બપોર રાતનું બાનુઓ અને મીહસયોતું ખાણુ તથા રાત્રે મોટી રોશની કરવામાં આવી હતી. તેમજ રોજ ૨૬ મે માહા ૩ જાને દીને દસ્તુર મીનોચેહેરને ઘર પાછા લાવવા દરેહમેહેરમાં એક મીજલસ મલી હતી જ્યાંથી ઘર આગલ આખી મીજલસ આવવા બાદ દસતુરજી કેખશરને નવસારીની અનજુમન તરફથી એક શીયાલ ઓઢાડવામાં આવી હતી.

પુણાવાલા નાયબ દસતુરજી કેકોબાદ આદરબાદ દસતુર નોશરવાન જેવણને હમણાં પુણાના વડા દસતુર ઠેડવવામાં આવ્યા છે, તેવણ દેવલાલીના દોખમાંની કીયા પાર પાડી લાથી પાછા પુણે જતા મારગમાં તાં ૨ જી દીસેમખરે ભુશાવલના પોતાના પંથકની મુલાકાત લીધી હતી. સટેશન ઉપર ધણા જરથોસતી બાનુઓ તથા ગ્રહસ્થોએ હાજર થઇ હરખ ભરીયો આવકાર આપી હારતોરા પેહરાવ્યા હતા. વલી તાં ૩ જી ને દીને ત્યાની અનજુમન તરફથી શેઠ કાવસજી જમશેદજી અમરોલી વાલાના મેકાનમાં દસતુરજી કેકોબાદજીના માનમાં એક મોટો મેલાવડો કરવામાં આવ્યો હતો. શરૂઆતમાં અનજુમનના સેકરેટરી શેઠ હો. ન. માદને આવકાર આપનાર માનપત્ર વાંચ્યું હતું. એ માનપત્ર પ્રેસીડન્ટ શેઠ નવરોજી પેં નારગામવાલાએ દસતુરજીને અરપણુ કરી એક શીયાલ ઓઢાડી હતી. એ પછી દસતુરજી કેકોબાદે એક બોધકારક વાચન કરવા બાદ મેલાવડો વીસરજન થયો હતો. હયાથી દસતુરજી કેકોબાદ તાં ૪ દીને દીને બદનેરા ખાતે ગયા હતા. ત્યાંથી એવણને સારો આવકાર આપવામાં આવ્યો હતો. બીજે દીને ઉમરાવતી ખાતે શેઠ સોરાબજી નશરવાનજી કામાએ પોતાના બંગલામાં દસતુરજીના માનમાં એક ટી પારટીનો મેલાવડો કરી એવણે પોતા તરફથી દસતુરજીને શીયાલ ઓઢાડી એક પરસ એનાયત કીધી હતી. તાં ૬ દીને દીને દસતુરજી કેકોબાદના માનમાં ત્યાની દરેહમેહેરમાં ખાં ખાં અરદેશર ડાશાબાધ ચીનાઈના પ્રમુખપણા હેડલ એક મેલાવડો કરવામાં આવ્યો હતો. જ્યાં દસતુરજી કેકોબાદે તનની પવીત્રાઈ અને મનની અશોધથી જરથોસ્તીઓને ઉપજતા કાયદા વીષે એક શુભાખીત બાશણુ આપવા બાદ બદનેરા તથા ઉમરાવતીની અંગુમન તરફથી દસતુરજી કેકોબાદજીને એક શીયાલ તથા પરસ બેટ આપવામાં આવી હતી. એજ દીને રાતે ઉમરાવતી ખાતે શેઠ જમશેદજી બેહરામજી કાંગા વડીલે દસતુરજીને ખાણુ આપ્યું હતું. હયાથી નાગપોર જતા મારગમાં વરધાના સ્ટેસન ઉપર ત્યાની પારસી અનજુમન તરફથી દસતુરજીને માનપત્ર એનાયત કરવામાં આવ્યું હતું. તાં ૭ મી ને દીને નાગપોરખાતે દસતુરજી કેકોબાદ આવી પુગતા ત્યાની અંગુમનના વડા અકાબર ખાં ખાં એજનજી દાદાબાઈના બેટા શેઠ સોરાબજીએ પોતાના બંગલામાં એવણને નોતરી કુટબ તરફથી એક પરસ બેટ આપી હતી. બીજે દીને ત્યાની ધરમશાલામાં અનજુમન તરફથી જશનની કીયા કરી દસતુરજી કેકોબાદને એક શીયાલ ઓઢાડવામાં આવી હતી.

તા. ૯ મી ને દીને કામતી ખાતે દસ્તુરજી પઢારીયા ત્યારે ત્યાના જાણીતા વેમારીઓ શેઠો ખુશીજી કંચનીવાલા શેઠ પેસતનજી પંચકીએ તથા શેઠ દારાશાહ મનચેરજી કુંગાજીએ પોતાને ખર્ચે એવણને તેડી પરસો એનાયત કીધી હતી. તેમજ નાગપુર ખાતે શેઠ એમ. બી. દાદાભાઈ ખારીસદરે તથા આનરરી મેજિસ્ટ્રેટ શેઠ બેહરામજી પે. કનઝાકટરે પણ દસ્તુરજીને પરસો બેટ આપી હતી. દસ્તુરજી સાહેબ કેમશર ધગતપુરી જતા મારગમાં જુશાવલ ખાતે થોડો વખત પાછો ઉતારો લીધો હતો, તે તકનો લાભ લઈ જુશાવલની જરથોસતી અનજીમન તરફથી દસ્તુરજીને તા. ૧૩ મીને દીને એક પરસ બેટ આપવામાં આવી હતી. છેલ્લા દસ્તુરજી કેમશરએ ધગતપુરાની મુલાકાત લેતા ત્યાની જરથોસતી અનજીમન તરફથી ખુશાલીતું જશન કરી એવણને એક શીયાલ ઓઢાડવામાં આપી હતી તથા શેઠ મશરવાનજી દુરામજી મારકરે એક પરસખી બેટ આપી હતી. હયાથી ઉપડેલા દસ્તુરજી સાહેબ કેકાબાદ પોતાના કુટુંબ સહીત પુણે પોતાને મુકામે જઈ પુગા હતા.

ગાયન ઉતેજક મંડળીના પ્રમુખ શેઠ બમનજી દીનશાહ પીટીટ તથા ઉપપ્રમુખ શેઠ જહાંગીરજી બમનજી પીટીટ, જેવોએ પારસી જનરલ હાસપીટાલના ફંડમાં નાણાની સારી જેવી મોટી રકમ ભરી આપી છે તથા તે હોસપીટલ ઉભી કરવામાં અને ફંડ ભરાવવામાં ખારે મેહેનત લે છે તેમના આવા કામ ઉપયોગી કામની કદરમાં ઉપલી મંડળી તરફથી તા. ૨૮ મી માર્ચે રાતના મરહુમ શેઠ નશરવાનજી માણેકજી પીટીટનાં બંગલામાં એવો શેઠોને માનપત્રો આપવા માટે ખાણીને એક મોટો વગવાળો મેળાવડો કરવામાં આવ્યો હતો. શરૂઆતમાં કલબના ગવૈયાએએ ગાયનો ગાવા બાદ ખાણીની ટેબલ ઉપર શરનશીન શેઠ હોરમજી મનચેરજી કામાએ શેઠ બમનજીની તથા શેઠ જહાંગીરજીની સલામતી લેવાડતા જણાવ્યું કે કીરતીવાન કામેથી પ્રજાઉપયોગી અને પ્રજાપ્રીય થઈ પડેલા આજના આપણા માનવંત મેહેમાનોની સલામતી લેવાડતા મને સંતોષ ઉપજે છે. શેઠ બમનજી અને તેમનાં ચેંચળ અને કુળદીપક બેટા શેઠ જહાંગીરની, કામ અને પ્રજાસેવા જાણીતી છે. પોતાના વખણાઈ મયલા વડવાએને પગલે ચાલીને એઓ બંને બાપ-બેટાએ, ખરેખર પોતાની કુળવંત કીરતી અને કારકીરદીને, પોતાના ઉપયોગીપણા સાથે ખરી ખાનદાની લાયકાતથી, જેમ જાત પ્રજાંત તેમ દેશ-પરદેશમાં એવી તો દીપાવી દેખાડી છે કે જે માટે આ મંડળી ખચીતજ મગરર છે. બોહોળા વેપાર સાથે તેવીજ બોહોળી રોકાણો વચેખી એ સખી શેહેરી શેઠયાએએ-એ ખરા પરદુઃખજન અને પરોપકારી પારસી નરોએ-આજ સુધી જે જે બજાવી બતાવયું છે, તે સઘળી કીરતી અને કારકીરદીમાં, પારસી જેનરલ હોસપીટલ જેવાં કામની બેહેતરીનાં એક અતી ઘણાં અમતનાં ખાતાંની સથાપનાના કામથી, તેઓએ એક કામતી કલગીર ઉમેરયું છે. તન, મન અને ધન સાથે દેહની પણ દરકાર કરયા વીના, ખરી દાઝ અને દયા રાખીને, આવાં એક મહાભારત કામનું જે મંડાણુ કરયું છે તે તેમની એક યાદગાર સેવાની આપણે જેટલી તારીફ કરીશુ તે થોડી છે. શેઠ બમનજીએ પાંચ લાખથી વધુ કામતનો ૪૮ હજાર વાર જમીનનો કામતી કટકો આવાં નેક કામ માટે તેમના અમલા સાથે આપી દઈ બીજી પોણા લાખની રોકડ રકમની નાદર સખાવત કરી છે, ત્યારે એમના બોહોશ બેટા બાઈ જહાંગીરે આ મોટાં કામ માટે ૧૪ લાખની રકમ ભેગી કરવામાં જે નોંધ અને યાદ લાયક જહેમત ઉઠાવી છે તેની એક લાયક કદરસનાસી કરવાને, અને એ બંને બાપ બેટાના એ ફતેહમંદ કામ તરફ આપણા અંતકરણનો હરખ અને આભાર દેખાડવાની આપણી એક ફરજ બજાવવાને આજે આપણે અહયાં એકઠાં મળયા છીએ તો એ ખાતાંની ખીલવણી અને આખાદી સાથેજ આ બંને નામાંકીત નરોની પણ આખાદી ચાહતાં, નકકી વડી રાખશું કે એટલીજ બીજી બાદશાહી રકમ ભેગી કરવામાં એ સાહેબો એવીજ ધીરજ અને ખંત સાથની ફતેહ પામે. એતો જસખ આપતા શેઠ બમનજીએ તથા શેઠ જહાંગીરે પોતાને આપવામાં આવેલા આ મોટા માન માટે સરવેનો ઉપકારમાની પ્રસંગને અનુસરનું વીવેચન કરવા બાદ શેઠ શીરોઝ ર. બાટલીવાલાએ એ બતાવના અવસર માટે રચેલાં ખાસ ગાયનો ગાઈ સંબલાવ્યા હતા. એ પછી મંડળીના સેક્રેટરી શેઠ પેસતનજી ખરશેદજી મેહતાએ શેઠ બમનજીને તથા શેઠ જહાંગીરને એનાયત કરવામાં આવેલા માનપત્રો વાંચી સંબલાવ્યા હતા જેમાં શેઠ બમનજી પીટીટની અનેક પ્રકારની સખાવતોના વખાણુ કરતાં શેઠ જહાંગીરની જાહેર ઉલટ તથા પ્રજા સેવા માટેનાં ઉમંગને ધન્યવાદ આપ્યો હતો. આ માનપત્રો પ્રમુખ શેઠ કામાએ એ બંને માનવત પરોણાએને પુલના હાર પેહસવી એનાયત કીધા હતા. જે સુદર મખમલની ફરેમવાલી આરસીમાં જડવામાં આવ્યાં હતાં. એ માનપત્રો સ્વીકારતા બંને માનવંત પરોણાઓએ પ્રસંગોપાત જવાબો વાલ્યા પછી હાજર રહેલાઓએ ગાયનો વગેરેની મજાહ આપી મેલાવડા મોડી રાતે સમાપ્ત થયો હતો.

નવસારીના જાણીતા રહીશ શેઠ રશતમજી જાભાસજી ગારડને વઢોડાની ધારા સમાના એક એનરેબલ સભાસદ તરીકે નવસારી પ્રાંત તરફથી ચુંટી કાઢવામાં આવ્યા હતા અને એવળુ પેહલ વેહલા એકલા પારસી સભાસદ હોવાથી તેમજ એ નેમણુંકથી એવળુને ખાન બાહાદુરનો ખેતાખ મલવાથી તેની ખુશાલીમાં એવળુના દોસતઆશના તથા વેખાણુનારાઓએ નવસારીના ફ્રેનડ્ડી યુનીયન કલખવાલા બાલા બાગમાં તા. ૨ જુલાઈને દીને મેળખાની આપી હતી. ખાણુની ટેબલ ઉપર શેઠ ગારડજીની સલામતી લેવાડતા એવળુની તારીફમાં ફેટલુંક વીવેચન કરવામાં આવ્યું હતું.

અતરેનાં મોટા શેર દલાલ અને જાણીતા અહસથ શેઠ શાપુરજી બરજેરજી ભર્યા વેલાતની મુશાફરીએ ગયલા તે વખતે એડીનબરોની પારસી યુનીયન કલખ જેના તેઓ એક પેટરન છે, તેની તરફથી તા. ૩૧ મી જુલાઈને દીને શેઠ ભર્યાના માનમાં એક ખાણુનો મેલાવડો કરી સુંદર કાસ ફેટ સાથ માનપત્ર એનાયત કરવામાં આવ્યું હતું. તે વેલાએ એ શેઠે હાલની હીંદી અશાંતી વીશે એક ઘણું શરશ માયાકુલ અને લંબાણુ ભાણુ અંગ્રેજ સરકાર અને હીંદી રઘયતનાં સંબંધમાં આપ્યું હતું. તે એટલું વખાણુવા લાયક હતું કે અતરેનાં તમામ લોકોને તે એક શરખું ઘણુંજ પશંદ પડ્યું હતું, અને જ્યારે તેનો લંબાણુ હેવાલ મુંબઈનાં પેપરોમાં પ્રગટ થયો હતો, ત્યારે તે ઘણી હોંસ સાથે વંચાયો હતો. એ માટે અતરેના ફેટલાક શેર દલાલોએ એવળુ ઉપર એક મુબારકબાદીનો સદેહ-શોખી મોકલાવ્યો હતો. વળી લોરડ મોરલીને શેઠ શાપુરજી લંડન આવ્યા છે એમ ખબર પડવાથી લોરડ મોરલીએ એવળુ ઉપર એક સમયાતા ભરેલો સદેશો મોકલાવી એકસ વખત ઠેડવી શેઠ શાપુરજીની મુલાકાત લેવાની મચ્છ દેખાડવાથી શેઠ શાપુરજીએ હીંદુસ્તાન ખાતાંની આરીશમાં એવળુની મેલાકાત લીધી હતી. જે પછી લોરડ મોરલીએ શેઠ શાપુરજીને પોતાને બંગલે પોતાની સાથ લંચ લેવાને નોતરયા હતા. જ્યાં લોરડ મોરલીએ એવળુ સાથ લગભગ બે કલાક સુધી ઘણીજ સભયતા ભરેલી રીતે વાત ચીત કરવામાં ગાલ્યા હતા અને શેઠ શાપુરજીને મોટેથી ઘણીકવાતો લોરડ મોરલી જાણવા પામ્યા હતા.

અમદાવાદના જાણીતા રહીશ ખા. બા. નવરોજી પેસતનજી વકીલ સી. આર્થ. ઇ. મુંબઈનાં નામદાર ગવરનરની ધારાસભાના સભાસદ નેમાયાની ખુશાલીમાં ત્યાંના રહીશો તરફથી તા. ૨ જ એપ્રીલને દીને ઇવનીંગ પારટીનો એક મેલાવડો કરવામાં આવ્યો હતો. અમદાવાદના શેહેરીઓ તરફથી દીવાન બાહાદુર અંબાલાલ શાકરલાલે ખા. બા. નવરોજીને મોખારકબાદી આપી એવોની સખાવત તથા જાહેર સેવાની અને એવળુના ઉમદા ગુણોની વખાણુ કરી હતી. વળી એવળુના માનમાં તા. ૪ દીને દીને ત્યાંના પારસી જામખાના તરફથી એટ હોમનો એક મેલાવડો કરવામાં આવ્યો હતો.

શેઠ સોરાખજી ફરામજી બીલીમોરીયા અત્રેની સ્મોલકોઝ કોરટના જડજ નેમાવાથી અને એવળુ અત્રેની એલરીનસ્ટન કીકેટ કલખના જુના સભાસદ હોવાથી એવળુના માનમાં એ કલખનાં સભાસદોએ તા. ૧૪મી મેને દીને એક ઇવનીંગ પારટીનો મેલાવડો કર્યો હતો. જે વખતે શેઠ માણે-કજી દોરાખજી કાગાંએ શેઠ સોરાખજીની ઉંચી બાહોશી અને લોકપ્રીયતાની તેમજ એ કલખના મુધારા વધારા માટે આપેલી કીમતી મદદની તારીફ કરી હતી.

રંગુનના જાણીતા બેરીસ્ટર તથા શેહેરી શેઠ બમનજી કાવશજી ઇંગ્લાંડની પ્રીવી કાઉનસીલમાં ફતેહ પામી, ગયા નવેમ્બર માસમાં રંગુનખાતે પાછા ફરીયા ત્યારે ત્યાંના રહીશોએ બંદર ઉપર હાજર થઈ સાર માન આપ્યું હતું. તેમજ શેઠ બમનજીને રંગુનની કાયમંદ જુમીલી પાંજરાપોળની મેનેજીંગ કમીટી તરફથી તા. ૨ જ દીસેમબરને દીને એક માનપત્ર એનાયત કરવાનો મેલાવડો મી. બેનરજી વકીલના પ્રમુખપણા હેઠળ વીક્ટોરીયા હોલમાં કરવામાં આવ્યો હતો. એ વખતે પ્રમુખે શેઠ બમનજીએ પોતાની બાહોશીથી હીંદીવાનોના મુધારા વધારા માટે કરેલી મેહેનતની સ્તુતી કરી એવળુને એક માનપત્ર આંદીના કાસકેટ સાથ એનાયત કર્યું હતું. તેમજ એવળુના માનમાં ત્યાંની પારસી અંગુમને તા. ૧૪મી દીસેમબરે ત્યાંના પારસી જામખાના કલખમાં એક ખાણુનો મેલાવડો કર્યો હતો.

દાવર કોલેજ આફ કોમરસના પ્રીનશીપલ પ્રોફેસર શોરાખ ર. દાવર ગયા અકતોબર માસમાં ત્રીચીનાપોલી ખાતે ભરાયલી મધરાસની સાઉઠ ઇન્ડીઆ યંગ મેન્સ ફેડરેશનના પ્રેસીડન્ટ તરીકે ભાગ લેવાને જવાથી એ કોલેજના એલાઓએ તા. ૨૦ મી અકતોબરે અનહેરીમાં એક સોસીયલ ગેધરીંગનો મેલાવડો કરી ખાતું આપ્યું હતું તથા ગયા દીસેમબર માસમાં એવળુને એલાઓ તરફથી માનપત્ર પણ આપવામાં આવ્યું હતું. ત્રીચીનાપોલી ખાતેથી પ્રોફેસર દાવરને સાર માન મળ્યું હતું. કોનગ્રેસની બેઠક વખતે પ્રો. દાવરે બાણુ કરતા જણાવ્યું હતું કે વેપાર ધંધાથી દેશની આબાદની વધે છે

તેમજ ખેતીવાડીની એકો સ્થાપવાની મજબુત હિમાયત કરી હતી. જે પછી એવણે લીધેલી તરડી માટે એવણેનો ઉપકારમાની સભા વીશરજન થઈ હતી. હયાથી એવણે તા. ૩૦ મી અક્ટોબરે તાનજેર ખાતે ભાષણો કરવા ગયા ત્યાના સ્ટેશન ઉપર હીંદુ, મુસલમાન વગેરે ધણા રહીશોએ આવકાર આપી એવણે એક માનપત્ર એનાયત કરીયું હતું. એ ઉપરાંત ગ્રા. દાવરે મદરાસ વગેરે ઠેકાણે વેપારી કેલવણી ઉપર જુદા જુદા ભાષણો આપ્યા હતા.

મુંબઈના નામદાર નવા ગવરનર સર જ્યોરજ સીડનહેમ કલારક ગયા અક્ટોબર માસમાં લંડનથી હીંદુસ્તાન આવ્યા ત્યારે મારગમાં એડન ખાતે આવી પુગતા એ નામદારને સડીમરપર મુલાકાત આપનારાઓમાં અતરેના તેમજ તયાના શાહ વેપારી શેઠો કાવસજી દીનશાહની પેહેડીના શેઠ કેકોબાદ કાવસજી એડનવાળા પણ હતા. એ વખતે નામદાર ગવરનરે શેઠ કેકોબાદને વેપારવણુજની અનેક ખબરો પુછી હતી. તેમજ ઈંગલંડના સંસ્થાન ખાતાનાં નાયબ પ્રધાન રાઈટ આનરેબલ મી. વીનસ્ટન ચરચીલ જેઓ સોમાલીલેંડ તથા આફ્રીકાના પ્રેક્ટરો ખાતે તપાસ અરથે નીકળ્યા હતા તેવણે તા. ૨૦ મી અક્ટોબરે મનવાર વીસનમાં એડન આવી પુગા હતા. એ નામદારે પોતાની મલવાની ખાહેશ શેઠો કાવસજી દીનશાહ ભાઈઓને જણાવવાથી એવણેના આમતરનને માન આપી શેઠ કેકોબાદ મનવાર ઉપર મુલાકાતે ગયા હતા. જ્યાં એ નામદારે એદન તથા સોમાલી કોસટાના સુધારા વધારા માટેની પુછપરછ કરી શેઠ કેકોબાદ સાથે લાંબો વખત સુધી વાતચીત કરી હતી. તેમજ એવણેની મુલાકાતથી પોતાને મલેલા સંતોશ માટે તથા શેઠો એદનવાલાની પેહેડી ૬૦ વરસ થયા એડન સાથે વેપાર ચલાવેય તે માટે એ નામદારે પોતાની ખુશાલી જાહેર કરી હતી. વળી એ શેઠો ધણીક સડીમરોના માલેકો હોવાથી તેઓએ પોતાની પેહેડી માટે વેલાતથી એક ખાસ સડીમર બધાવી મંગાવી તેને “તયુના” નામ આપ્યું હતું. એ સડીમર ગયા અક્ટોબર માસથી એડન ખાતેથી ઈટાલીના તાબા હેઠળ આવેલા બનાદીરના કોસટા તરફ ફરતી કીધામાં આવી હતી. એ ઉપરાંત શેઠો કાવસજી દીનશાહ અને ભાઈઓની બીજી ત્રણ આગબોટો છે જે એડનથી સોમાલી કોસટાના બંદરો ઉપર જાવ આવ કરે છે. એવો સાહેબોએ એડન ખાતેથી અતરેના વીક્ટોરીયા ગારડનમાં એક જવાન આફ્રીકન સીંહ અને એક આફ્રીકન લેપરડ (ચીતો) ભેટ આપ્યા હતા.

હીંદના મહાન લોકરક્ષી નર શેઠ દાદાભાઈ નવરોજીની તખીયત લંડન ખાતે ઠીક ચાલતી નહીં હોવાથી પોતાની જીંદગીના બાકીના દીવસ પોતાના દેશમાં ગુજરવા મુંબઈ આવ્યા હતા. એવણે આલીસ વરસ સુધી ઈંગલાંડમાં વસવાત કરી પોતાનો ઘણો ખરો વખત રાજદવારી કામકાજોમાં રોકીને ગુજરીયો હતો. શેઠ દાદાભાઈ લંડનથી જનથુકના વીદાય થાય તે અગાઉ એવણેના માનમાં તા. ૨૩ મી સપ્ટેમ્બરે લંડન ઇંડયન સોસાયટીએ અને લંડનમાં વસ્તા હીંદીવાનોએ રીસેપ્શનના મેલાવડા કર્યા હતા. વળી આપવામાં આવનારા માનપત્રો એવણેની તખીયત ઠીક નહીં હોવાથી ખાનગી રીતે મોકલી આપવામાં આવ્યા હતા. શેઠ દાદાભાઈ લંડનથી તા. ૧૧ મી અક્ટોબરે મુંબઈ આવવા ઉપડ્યા ત્યારે મારગમાં એડન ખાતે ત્યાંના જરથોસ્તીઓનું એક ડેપ્યુટેશન સડીમરપર ગયું હતું જ્યાં શેઠ કેકોબાદ કાવસજી એડનવાલાએ એવણેને હાર તોરા પેહરાવી સફર શુકલ ઇચ્છી હતી. જે પછી શેઠ દાદાભાઈ મુંબઈ તા. ૧૧ મી નવેમ્બરે આવી પુગતા એવણેની નબળી તખીયતને લીધે એવણેની પધરામણી ખાનગીમાં જ રાખવામાં આવી હતી. એ વખતે નામદાર ગવરનરે એવણે ઉપર એક દીલસોજી ભરેલો તારનો સંદેશો મોકલાવ્યો હતો. વળી શેઠ દાદાભાઈની ૮૪ મી સાલગરેહ તા. ૪ ઈ સપ્ટેમ્બરે પડેલી હોવાથી તેની મુખારકબાદીનો એક તાર નામદાર ગવરનરે મોકલાવ્યો હતો. તેમજ એ દીનની ખુશાલીમાં મુંબઈના ગુજરાતી હીંદુ સ્ત્રી મંડળે ચીના બાગમાં સઘળી વરણુના બાનુઓની હાજરીમાં એક મેલાવડો કરી એ મંડળ તરફથી એક ડેપ્યુટેશન શેઠ દાદાભાઈને મુખારકબાદી આપવા વેસાવે ગયું હતું. એ મુજબ એલડીનસ્ટન કોલેજના પ્રેફેસરો અને વીદ્યારથીઓ તથા બોમબે કન્ટ્રી ટોબોકો એસોસીએશન અને બોમબે નેશનલ યુનયન વગેરે ધણાક મંડળોએ એ વરસ ગાંડેનો મહોતસવ ધામધુમથી પાલી, મુખારકબાદીના સંદેશોએ મોકલાવ્યા હતા. એ ઉપરાંત સુરત, અમદાવાદ, મધરાસ રંગુન વગેરે જુદા જુદા દેશાવરો ખાતેથી મુખારકબાદી ઇચ્છનારા તારો આવ્યા હતા. એ બધાના આભાર માનનારા જવાબો શેઠ દાદાભાઈએ સરવે ઉપર લખ્યા હતા.

સુરતની પારસી કોમના વડા દાવર કેખશર એદલજી મોદીને દખણના પહેલા વરગના સરદાર મેમવામાં આવ્યાથી એવણે મુખારકબાદી આપવા નામદાર ગવરનરના સુરત ખાતેના પોલીટીકલ એજન્ટ મી. પેનરર કલેક્ટરે તા. ૮ મી અક્ટોબરે દીને દાવર કેખશરોની મુલાકાત તેમના દરીયા

મેહેલમાં લીધી હતી. સરદાર કેપ્તુશરએ પોતાને આપેલાં માન માટે નામદાર સરકારનો તેમજ એન્ટ સાહેબે લીધેલી તસદી તથા આપેલી મુલાકાત માટે તેમનો ઉપકાર માન્યો હતો. તેમજ તા. ૨૬ મી જુને નામદાર શહેનશાહ એડવરડની સાલગરેહની ખુશાલીમાં પુણા ખાતે કાઉનસીલ હાલમાં સરદારોની વારસીક દરબાર મી. એ. સી. કીનકેડના પ્રમુખપણા હેઠળ ભરવામાં આવી હતી. જ્યાં મી. કીનકેડે સરદાર દાવર કેપ્તુશરને આવકાર આપતા એવળુના કુટુંબીઓ વીષે લખાનથી વીવેચન કરી પોસાક એનાયત કીધો હતો.

સરકારી ગોદીના ફારમેન ખાન સાહેબ બમનજી સોરાબજી વાડીયાને સને ૧૯૦૭ માં પડેલી નામદાર શહેનશાહ એડવરડની સાલગરેહની ખુશાલીમાં આપવામાં આવેલા ખાન સાહેબના ખેતાબની સનદ આપવા માટેનો એક મેળાવડો ઈંડીયન મરીનના ડીરેક્ટર કેપ્ટન હ્યુએટે તા. ૭ મી અક્ટોબરે કીધો હતો. સરઆતમાં કેપ્ટન હ્યુએટે શેઠ બમનજીને મુખ્યારકબાદી આપતા જણાવ્યું કે એવળે પચીસ વરસ સુધી સરકારની નીમકહલાલીથી નોકરી બગવાથી એઓને ખાન સાહેબનો ખેતાબ બક્ષવામાં આવ્યો છે તેની સનદ નામદાર હીંદુસ્તાનની સરકારની ફરમાસથી જાહેરમાં એઓને એનાયત કરતાં મને મોટી ખુશાલી પેદા થાય છે. શેઠ બમનજીને આપવામાં આવેલા એ માનમાં એઓના વડાઓનીજ કદર ખુબ છે આટલુંજ દેખાડતી નથી પણ આ ડોક્યારડને પણ શાખાશી ઘટે છે કે એઓના જેવા એક ઓધેદાર પ્રમાણીક ખંત અને મેહેનતથી આવું માન મેળવે છે. એ પછી કેપ્ટન હ્યુએટે શેઠ વાડીયાને સનદ એનાયત કરવાબાદ શેઠ વાડયાએ પોતાને આપવામાં આવેલા માન માટે ઉપકાર માનવા પછી મેલાવડો વીખેરાઈ ગયો હતો.

જરથોસ્તીઓનાં માનવંત પેગમબર સાહેબ અશો જરથોસ્તનો દીસો યાને ગુજર પામવાનો દીવસ શેહેનશાહી રોજ ખોરશેદ માહા દેહને દીને પડેલો હોવાથી એ બનાવની ગંભીર અને અશો યાદમાં મુંબઈ તેમજ ગામેગામના જરથોસ્તીઓ તરફથી જાહેર જશનો કરવામાં આવ્યા હતા. એ દીને સવાના મુંબઈનાં અંગુમનનાં આતશબેહરામમાં સ્ફુલના છોકરા છોકરીઓનો ભેગો મેલાવડો કરવામાં આવ્યો હતો. શેઠ ડોશાભાઈ હોરમજી દસ્તુરે ગાથા ગાઈ સંભલાવવા બાદ સરવે જણાઓએ ઉભા થઈ ભેગી બંદગી કીધા પછી કેટલાક ગ્રહસ્થોએ પ્રસંગને અનુસરતી બાબદો ઉપર ટુકી વાએજો કરી હતી. સાંજે નાયબ દસ્તુર મીનોએહર જમાસ્પજી જમાસ્પઆશાનાની આગેવાની હેઠલ જશન કીયા કરવા પછીથી વાયજો કરવામાં આવી હતી. વળી વાહાડયાજીના આતશબેહરામમાં સાંજે જાહેર જશન તેમજ જુદી જુદી દરેહમેહરોમાં મંડલીઓ તરફથી તથા લોકો તરફથી જશનો કરવામાં આવ્યા હતા. એ મુજબ પુણા, ખેરગામ, નારગોલ, કરાંચી, રાજકોટ વગેરે ઘણા દેશાવરો ખાતે અગીયારી વગેરે દેહાલે જશનો કરવા ઉપરાંત સુરતમાં તથા અમદાવાડમાં બપોરના ન્યાતનું ખાણુથી કરવામાં આવ્યું હતું. એ દીવસ એક જાહેર તહેવાર તરીકે પાલવા સાથે જશન કમીટી તરફથી મુંબઈની જરથોસ્તી માલેકી હેઠળ ચાલતી મીલોના શેઠયાઓ ઉપર તેમજ દીનદાર જરથોસ્તી વેપારી તથા ધંધાદારીઓ ઉપર સરકાયુલરો મોકલાવી અરજ કીધી હતી. કોલાખાનું ૩ તથા શેર બજાર પણ બંધ રાખવામાં આવ્યા હતા.

સ્ત્રીઓંધ ચોપાન્યાને ચાલુ કીધાને ૫૦ વરસ પુરાં થયા તેની ખુશાલીમાં પેહલો મેલાવડો તા. ૧ લી ફેબ્રુવારીને દીને ટાઉન હાલમાં કરવામાં આવ્યો હતો. જ્યાં જુદી જુદી સાલોઓની બાલકીઓએ જ્યુબીલીની ગરબી ગાઈ સંભલાવ્યા પછી તેઓએ બીજા ગીતો તથા રમત ગમતો કરવા બાદ મીસ શીરીન માણેકજી ખરશેદજીએ છેલ્લા પચાસ વરસમાં સ્ત્રી કેળવણીએ કેટલો વધારો કીધો છે તેમજ સંસાર સુધારાની શરૂઆત કેમ થઈ વગેરે બાબદો ઉપર વીવેચન કીધું હતું. સેવટે મીસીસ મ્યુર મેકેનજીએ બાલકીઓને ઇનામો વેહલી આપવા બાદ મેલાવડો વીસરજન થયો હતો. વળી તા. ૩ જીને દીને નામદાર જાડજ મી. બી. મને અનજીમને ઈસલામ હોલમાં મીસીસ મ્યુર મેકેનજીના પ્રમુખપણા હેઠલ સુધરેલી મંડલીમાં સ્ત્રીનો દરજનો એ વીપય ઉપર તથા તા. ૬ ઠી એ સમસુલ ઓલમાં એરવદ જીવણજી જમશેદજી મોદીએ ઉપલા હોલમાં સ્ત્રી જાતનું ચાણુઘટતાં બધનમાંથી છુટું થવું એ વીપય ઉપર ભાષણો આપ્યાં હતાં. એ ઉપરાંત તા. ૧૦ મીને દીને ફરામજી કાવશજી ઇનસીટીયુટમાં મીસીસ મ્યુર મેકેનજીના પ્રમુખપણા હેઠળ એક મેલાવડો કરી જુદા જુદા બાનુઓએ ભાષણો કીધા હતા. જે પછી સેવટે તા. ૧૮ મી ફેબ્રુવારીને દીને ટાઉન હોલમાં ઇવનીંગ એનટર ટેનમેંટનો મેલાવડો કરવામાં આવ્યો હતો. આને લગતું સ્ત્રીઓંધ જુબીલી મંમોરીયલ વોલ્યુમ નામ દ્વાર શેહેનશાહખાનું એલેક્ઝાંડરાએ પોતાને અરપણ કરવાને કમ્યુલ્યું હતું.

પુણીની બઝમે રોજ બેહરામે પોતાની હથવાતીના ત્રીશ વરસ પુરાં કીધેલાં હોવાથી તેની સીધવર જુબીલી પાલવાનો મેલાવડો નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈ બારોનેટના પ્રમુખપણા હેઠલ રોજ ૯ મો માહા ૧ લાને દીને કરવામાં આવ્યો હતો. સાજો ખુશાલીનું જશન નાયબ દસતુર કેકાબાદની આગેવાની હેઠળ કરવા પછી બઝમના સેક્રેટરી શેઠ અરજેરજી પીરોશાહે રીપોર્ટ વાંચતાં જણાવ્યું કે આ મંડળી સને ૧૮૭૭માં સથાપી હતી, અને તેમાં આગેવાન ભાગ તે વખતે કેટલાક સાહેબોએ લીધો હતો. જે વેળા શી એક રૂપીઆ તથા ૪ આના, જુદા જુદા બે વરગો માટે રાખી હતી. હાલમાં માસીક શી ૮ આના અને દાખલ શી ૩૩ રાખી છે. સઘળાં જશનો કરવા ઉપરાંત આ મંડળી તરફથી ધરમ સંબંધી વાંચેને પણ અપાય છે અને તે ચોપાનીઓના આકારમાં છપાઈને સરવ જર-થોસતીઓમાં વહેંચાય છે. મંડળીના મેમબરોનાં ભાઈચારો વધે તે મતલબથી દર બેહરામ રોજ જશન પછી વાંચેજ તથા ખાણું ચાય છે. લાઈફ મેમબરો તથા મેમબરોની શી વગેરેમાંથી ખરચ બાદ જતા આ મંડળીનું ફંડ રૂપા છત્રીશ હજારનું ચલા ગયું છે. જે પછી હાજર રહેલાઓએ રાતે ખાણું લઈ ગાયન વગેરેની મજાહ ચાખી વીખેરાઈ ગયા હતા.

જરથોસ્તી છોકરીઓની નીશાળ મંડળીની હસતકની શાળાઓને ૧૯૦૭ના જુન માસમાં ૫૦ વરસ પુરા થવાથી તેની જુબીલી પાલવા માટે તેમજ એ મંડળીની નીશાળોનો રાંધણકળાનો તથા કેળવણી લેતી ફતેહમંદ છોકરીઓને ધનામે આપવા માટે એક મેલાવડો તા. ૩ જી મારચને દીને આલબસેસ બાગમાં બાઈ જાઈજી જાહાંગીર પીટીટના પ્રમુખપણા હેઠળ કરવામાં આવ્યો હતો. સવારના રાંધણકળાની પરીક્ષાનું કામ પુર થવા પછી પાછલાપોરે એક મોટા મેલાવડા સનમુખ કેટલીક છોકરીઓએ ગીતો તથા કસરત વગેરે કરી દેખાડવા બાદ ખા. ૦ ખા. ૦ દારાબશાહ રતનજી ચીચમરે એ નીશાળ મંડળીનો રીપોર્ટ વાંચ્યા પછી બાઈ મેહરબાઈ દારાબજી તાતાએ ચાંદો, ધનામે વગેરે વેંદ્યા આપ્યાં હતાં. જે પછી બાઈ જાઈજી પીટીટ પ્રસંગને અનુસરતું ભાષણ કરવા બાદ મેલાવડો વીસરજન થયો હતો.

શેઠ અરજેરજી મેરવાનજી બાલીવાલા તરફથી તારદેવના રસ્તા ઉપર નવી બાંધવામાં આવેલી બાલીવાલા ઝાંડ નાટકશાલા ખુલ્લી મેલવાની કીયા તા. ૨૭ મી નવેમ્બરે રાતે કામ ચલાઉ મ્યુની-સીપાલ કમીશનર મી. એસ. એમ. એડવરડસે એક મેલાવડા સનમુખ કીધી હતી. શેઠ બાલીવાલાએ પોતા માટે ઉભા કીધેલા ફંડમાં નાણા ભરનારાઓનો ઉપકાર માન્યા પછી મી. એડવરડસે નાટક તખતા ઉપર જઈ શેઠ બાલીવાલાની તારીફમાં કેટલુક વીવેચન કરી નાટકશાલાને ખુલ્લી મેલાવલી બહેર કરવા બાદ હરીચંદનો ખેલ શરૂ કરવામાં આવ્યો હતો. વલી એ કંપનીએ તા. ૧૨ મી મારચે પ્રીનસેસ મેરી વીક્ટોરયા જીમનેશીયમનાં લાલ માટે પરદા બાતુઓની હાજરીમાં લયલો નેહારનો ખેલ કીધો હતો તથા તા. ૨૬ મી મારચે શેઠ બાલીવાલાએ બીકમ બીલાશનો ખેલ ઝોરાસ્ત્રીયન બીલીડીંગ ફંડના લાલ માટે કરી ૩ પર. ૦ એ ફંડમાં આપ્યા હતા. એ વખતે શેઠ ફરામજી નવરોજીએ બીલીડીંગ ફંડના સેક્રેટરી ડા. ૦ દાજને એક પેટી આપતા જણાવ્યું કે અંદરની ૩ ૯૯૫ ની રકમ એવજી ઘેરે ઘેર ફરી એકઠી કરી હતી.

વડોદરાના નામદાર માહારાજ સર શીયાજીરાવ ગાયકવાદના મરહુમ પુત્ર પ્રીનસ ફતેહસીંહરાવ ગયા આગસ્ટ માસમાં સખત માંડગીન બીછને પડેલા હતા તે વખતે વડોદરાખાતે ત્યાના અકાબર ખા. ૦ સા. ૦ ફરામજી કાવશજીની આગેવાની હેઠળ ત્યાની અગીયારીમાં તા. ૧૯ મી આગસ્ટે જરથોસ્તીઓએ ભેગા મલી બંદગી કીધી હતી. જે પછી શેઠ અરજેશર ફસતમજી હીરજીબેહદીને શ્રીમંત યુવરાજ ફતેહસીંહરાવ માંદગીમાંથી જલડી સાજ થાય તે માટે દુવા જીવરી એ વીષેનો એક ઠરાવ પારસી અંજુમન તરફથી નામદાર માહારાજ ઉપર મોકલવામાં આવ્યો હતો. તેમજ નવસારી ખાતેથી ત્યાના આતશબેહરામમાં જરથોસ્તીઓએ એકઠા મલી ભેગી બંદગી કરી તેનો અનંજુમન તરફથી એક તાર મોકલવામાં આવ્યો હતો. વળી નવસારીના મોટા દેશાઈ ખાનદાન તરફથી પણ દીલસોજીનો એક જુદો તાર મોકલવામાં આવ્યો હતો.

ગવાલીયરના નામદાર માહારાજ કરનલ સર માધોરાવ સીંધીઆ મુબઈથી ખાસ ટ્રેનમાં તા. ૬ મી અક્ટોબરે ગવાલીયર જતા મારગમાં એવજીની ટ્રેનને મોટો અકસમાટ નડ્યો હતો પણ નામદાર માહારાજ સહીસલામત બચવાથી તા. ૧૦ મી નવેમ્બરે એવજીની પડેલી સાલગ્રેહને દીને ગવાલીયરના સઘલા જરથોસ્તીઓએ શેઠ બે. જ. બલસારાના બંગલામાં સવારના એકઠા થઈ શુક-જીવરીનું જશન કીધું હતું. હયાથી સઘલા જરથોસ્તીઓ ડેપ્યુટેશનના આકારમાં નામદાર માહારાજના સેક્રેટમાં માનપત્ર ઐનાયત કરવા ગયા હતા. જ્યાં એરવદ મીનોચેર શાપુરજી રાવે નામદાર

મહારાજને તીક્ષ્ણ કરી તંદરોસ્તી ભણવા પછી શેઠ બે. જ. બલસારાએ માનપત્ર વાંચી તે ચાંદીના દાખરામાં નામદાર મહારાજને અરપણ કીધું હતું જેનો નામદાર મહારાજને પ્રસંગોપાત જવાબ આપ્યા પછી સઘલા મેહલ છોડી ગયા હતા. રાતે શેઠ બલસારાના બંગલામાં ખાણ કરવામાં આવ્યું હતું. તેમજ ગરીબોમાં કામલીઓ વગેરે વેહવામાં આવી હતી.

શેઠ એદલજી દોરાબજી તલાતી આશરે ૧૨ વરસ ઉપર સુરત હાઈ સકુલના હેડ માસતર હતા ત્યારે એણે પોતાનો વગ લગાડી તે સકુલને “સોરાબજી જમશેદજી જીજીભાઈ હાઈ સકુલ” એ નામ અપાવ્યું હતું જે નામથી હાલ એ સકુલ પ્રસીધ છે. વલી એઓની જાણમાં આ વરસે આવ્યું હતું કે એજ મરહુમ શેઠે વડોદરા કાંપમાં સકુલ બંધાવા રૂપ૦૦૦ની રકમ આપી હતી, પણ તે મરહુમનું નામ એ સકુલને આપેલું ન હોવાથી તેઓએ દેવલાલીથી વડોદરામાં સતાવાળાઓ સાથે એ વીશે સંદેશા ચલાવવા હતા અને તેનાં પરીણામમાં સતાવાળાઓએ એ સકુલને “સોરાબજી જમશેદજી જીજીભાઈ વરનેકચુલર સકુલ વડોદરા” એ નામ આપવાનો ઠરાવ ગયા અક્ટોબર ૧૯૦૭માં કર્યો હતો. એ ઉપરાંત નામદાર મુંબઈ સરકારે દીસેમ્બર ૧૯૦૭માં એક ઠરાવ બહાર પાડી ભરૂચની સીવીલ હોસપીટાલને સોરાબજી જમશેદજી જીજીભાઈનું નામ જોડી હવેથી “સોરાબજી જમશેદજી જીજીભાઈ હોસપીટાલ” એ નામથી ઓળખાવવાનો હુકમ કર્યો હતો. એ પ્રમાણે મરહુમની આ ત્રણ સખાવતોને માટે મરહુમનાં નામને ૪૦ વરસે ઇતિહાસ મળ્યો છે. વળી રાંદેરની મુખ્ય શાળાને મરહુમનું નામ આપવા તેના લાગતા વળગતાઓએ કયું હતું છે.

સુરતની મરહુમ શેઠ ફરદુનજી સોરાબજી પારખવાળી હુનરઉદ્યોગની સ્કુલ અને તેના ફંડનું નામ નામદાર સરકારે તેના હાલના પ્રતીનીધીની બહાલીથી ફેરવીને જાનેવારી ૧૯૦૮થી અનુક્રમે ધી ફરદુનજી સોરાબજી પારખ ટેકનીકલ ઇનસ્ટીટ્યુટ અને ફરદુનજી સોરાબજી પારખ ટેકનીકલ ઇનસ્ટીટ્યુટ ફંડ કરીને આપ્યું છે.

જરથોસ્તી કોમના લાભ સાચવનારી મંડળીની કમીટી તરફથી જાહેર કેળવણી ખાતાનાં વડા ઉપર એક કાગલ લખી જણાવવામાં આવ્યું હતું કે ગુજરાતી પાંચમી ચોપડીના ૯ માં અને છઠી ચોપડીના ૫૭માં પાઠમાં જરથોસ્તીઓ વીષે તથા મરાઠી પાંચમી ચોપડીના ૯માં પાઠમાં વંદીદાદ વીષે કરવામાં આવેલા લખાનો બરાબર નથી. આ ઉપરથી કેળવણી ખાતાનાં વડાએ સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૭માં ગુજરાતી ચોપડીઓમાં નીચે મુજબનો મુદ્દારો કરવા જણાવ્યું હતું. (૧) ‘નાહાસીને આવયા’ની જગાએ ‘નીકળી આવયા’ કરવામાં આવશે. (૨) ‘પારસીઓ ઇશ્વર અને અગનીરૂપે ઇશ્વરને પુજે છે’ ની જગાએ તેઓ સુર્ય અને અગનીને ઇશ્વરનાં ચીનહો ગણે છે એવો ફેરફાર કરવાના સંબંધમાં વીચાર ચલાવવામાં આવશે. જરથોશત સાહેબના જમાના માટે તેઓ પુરાણા જમાના (era)માં થઈ ગયો એમ જણાવવામાં આવશે. જરથોશત સાહેબને પેગમબર તરીકે ઓળખાવવાની જગાએ ફક્ત એક મહાન પુરૂષ તરીકે ઓળખાવવા બાબે તેઓ લખે છે કે જરથોશતને મહાન પુરૂષ તરીકે દરશાવવામાં કાંઈપણ વાંધો લેવા જેવું નથી. મરાઠી પાંચમી ચોપડીના પાઠના સંબંધમાં તેઓ લખે છે કે તે પાઠમાં વંદીદાદ તમારું એકલું ધરમ પુસતક છે એમ જણાવવામાં આવ્યું નથી, પણ વંદીદાદ કંદ ભાષામાં લખાઈ છે એમ જણાવવામાં આવ્યું છે.

નામદાર શેહેનશાહ એડવરંડ તા. ૧ લી જુને સેટ જેમસીસ પેલેસમાં ભરેલી લેવીમાં શેઠ જમશેદજી કાવશજી જસાવાલાને તથા તા. ૬ લી જુલાઈએ ભરેલી લેવીમાં શેઠ જીજીભાઈ એદલજી મોદીને આમત્રન કરવામાં આવ્યું હતું.

નામદાર શેહેનશાહ તથા શેહેનશાહબાનુએ તા. ૨૦ મી જુને વીડસર ખાતે પોતાનાં મેહલમાં એક મોટો ગારડન પાર્ટીનો મેલાવો કીધો હતો. જ્યાં બાઈ ડોશીબાઈ કાવશજી જસાવાલાએ એ બંને નામદારોને સુખડના બાકસમાં સોનેરી રૂપેરી કસબ તથા મોતીનાં એણુના હાથનાં નાદર ભરત કામનાં ફેટલાક નમુનાઓ જેમાં એક મખમલની ટોપી, પટો અને ડરેસ ફનટ હતું તે એનાયત કીધું હતું. એ ટોપીપર બાદશાહી કુટુંબીઓની નાની નાની સખીઓનો સણગાર કરવામાં આવ્યો હતો. એમાં મરહુમ શેહેનશાહબાનુ વીક્ટોરીયા તથા પ્રીનસ કેનસોરટની તસવીરો પણ હતી. નામદાર શેહેનશાહની સખી ઉપર એક સોનેરી તાજ ભરવામાં આવ્યું હતું, જેમાં હીરા મોતીનો શણગાર કરવામાં આવેલો હતો.

શેઠ પેસતનજી બેહેરામજી પ્રેસની ફેરટ કાચ ફેક્ટરી છેલ્લા ચાર પાંચ ગવરનરોની પેટરોનેજ મેળવવાનું માન ભોગવતી આવી છે, અને સરકારી મેહેલની ગાડીઓ બનાવવા તથા સમારવાનું કામ

એ હાકેમોના સંતોષ તથા વખાણ વચ્ચે કરતી રહી છે તેને મુ'બઈના નવા ગવરનર સર જયોરજ કલારકે પોતાના "ફ્રાય ખીલડર ઇન ઓરડીનેર" નેમીને માન આપ્યું છે.

અતરે પ્રગટ થતાં જાણીતાં હીંદી આશીકના માલેક શેઠ સોરાખ એલ. પાલમકોટ ઉપર નામદાર ગવરનર સર જયોરજ કલારકે પોતાના લશકરી સેક્રેટરી મારફતે એક પત્ર લખી એ ચોપાનયાના માલક થવાને પોતાની ઇચ્છા બતાવી હતી. આવું માન મુ'બઈના ચોપાનયાને આ પહેલીજ વાર મળ્યું છે.

૩૦ આઘમાએ માણેકજી કુપરે પ્રીનસ અને પ્રીનસેસ ઓફ વેલસનું જનમચરીત્ર લખ્યું છે તે ચોપડીને મધ્ય કેળવણીની શાળાઓ માટે "પ્રાઈઝ એન્ડ લાઇબ્રેરી બુક" તરીકે ખરીદવાને મુ'બઈના વીદ્યાધીકારીએ બહાલી આપી છે. તેમજ એની એક નકલ નામદાર પ્રીનસે કમુલ રાખી હતી.

નામદાર સરકારે લંડનની ઈડિયન આશીસની સરકારી લાઇબ્રેરીમાં મેલવા માટે સુરતના મીં સોરાખશાહ હોરમસજી મારફતે ત્યાંના પારસીઓના દાવરને પારસી અંગ્રુમને લખી આપેલા મેહેન્દરા એ નામની છપાયેલી ચોપડીની એક નકલ મોકલી આપવા ગયા દીસેમખર માસમાં જણાવ્યું હતું.

સર દીનશાહ માણેકજી પીટીટ બેરોનેટ, સર જહાંગીર કાવસજી જહાંગીર નાઇટ, શેઠ રસ્તમજી નાનાભાઈ બેરામજી જીજીભાઈ, શેઠ રતનજી જમશેદજી તાતા, શેઠ આપુજી સોરાખજી પટેલ, શેઠ રતનજી દાદાભાઈ તાતા અને ડોક્ટર નાનાભાઈ નવરોજી કાવરકે મુ'બઈની પારસી પંચાયતના ત્રસ્ટીઓ સર જમશેદજી જીજીભાઈ બેરોનેટ, શેઠ હોરમસજી એદલજી આલબલેસ, શેઠ જમશેદજી ખરશેદજી જમશેદજી, શેઠ મેરવાનજી મંચેરજી કામા અને શેઠ ખમનજી દીનશાહ પીટીટ સામે પારસી પંચાયતના ત્રસ્ટ દીડ સંબંધી જે દાવો માંડ્યો છે, તે દાવાને લગતી તપાસ નામદાર વડા જડજી આ. સર હોરેનસ જેનકીનસે વાદીઓ તરફથી થયેલી આરજીને અનુસરીને એકને બદલે બે જડજીએ કરવી એવો હુકમ ફરમાવ્યો હતો. તે મુજબ નામદાર જડજી આ. મી. જસટીસ દીનશાહ ધનજીભાઈ દાવર અને આ. મી. જસટીસ ખીમનની બનેલી ખાસ કોર્ટ સનમુખ એ મુકદ્દમો તા. ૭ મી ફેબ્રુઆરીથી હાઈ કોર્ટમાં નીકળ્યો હતો. આ મુકદ્દમામાં એક પારસી અને એક જરયોસ્તી કોણને કહેવો, દરેકમેહેરો તથા દોખમાઓને ઉપયોગ કરવાનો જુદાદીન પારસીઓને ફેટલો હક છે. પારસી પંચાયતનું બંધન શું છે અને પંચાયત હસતકની મીલકતોના વહીવટ કેવી રીતે થવો જોઈએ તે વગેરે સવાલા ઉઠાવવામાં આવ્યા હતા. વળી વાદીઓએ આ મુકદ્દમામાં એવો દાવો કર્યો છે કે, કોર્ટે જાહેર કરવું કે પારસી પંચાયત હસતકની સથાવર તથા જંગમ મીલકતના ત્રસ્ટીઓ તરીકે પ્રતિવાદીઓ કાયદા-પુરવક નેમાયલા નથી. વધુ જાહેર કરવું કે નવા ત્રસ્ટીઓની નેમણુંક કરવાની સત્તા મેળવનારા તા. ૪ થી દીસેમખર ૧૮૫૧ અને તા. ૨૫ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૮૪ની તારીખનાં જે ત્રસ્ટ દીડો થયેલાં છે તે નકામાં અને રદ બાતલ છે. વધુ એમ જાહેર કરવું કે મજકુર સઘણી મીલકતોના નવા ત્રસ્ટીઓ નેમવાની સત્તા હમેશાં મુ'બઈની આખી પારસી કોમને હસતક રહેતી આવેલી છે અને હાઈ કોર્ટ પોતાને વાજબી લાગે એવી જે યોજનાઓ ઘટે તેની રૂએ એ સત્તાનો ઉપયોગ થવો જોઈએ. વધુ એ જાહેર કરવું કે તા. ૨૫ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૮૪ ની તારીખનાં ત્રસ્ટ દીડમાં ત્રણ દોખમાં, સગડીઓ તથા નસાખાનાના જે ત્રસ્ટો જાહેર કર્યા છે, તે કાયદાની રૂએ રદ બાતલ છે કારણકે તે અસલ ત્રસ્ટોથી જુદા પ્રકારના છે. જે ત્રસ્ટોને આધારે પંચાયત મજકુર મીલકતો ધરાવે છે તે તપાસીને કોર્ટે જાહેર કરવાં, વધુ જાહેર કરવું કે પંચાયતે ૧૯૦૫ માં બહાર પાડેલું જાહેર નામુ, પસાર કીધેલા ઠરાવો તથા પ્રગટ કરેલી જાહેર ખબર રદબાતલ છે, મજકુર મીલકતોના તથા મજકુર દીડોમાં જણાવેલી બીજી સઘણી મીલકતોના વહીવટ માટે કોર્ટે એક યોજના ઘડવી અને મજકુર ત્રસ્ટીઓમાંના જે કાયદા પુરવક ઠરે તેનો લાભ લેવાનો કયા આસામીઓને હક છે તે કોર્ટે જાહેર કરવું. આ કેશ ફેટલાક દીવસો સુધી ચાલ્યા બાદ એ મુકદ્દમાના સંબંધમાં નામદાર કોર્ટે સુચના કીધી હતી કે એકસ શરતોએ સમજુતી કરવી તેથી તરસતી સાહેબોએ અનંગ્રુમનની એક જાહેર સભા તા. ૧૭ મી માર્ચે આલબલેસ બાગમાં બોલાવી હતી જ્યાં સમજુતીની શરતો નહીં સવી-કારવીને તેમજ એ કેશ સેવટ સુધી લડવાની હીમાયત અનંગ્રુમન તરફથી કરવામાં આવવાને લીધે એ કેશ પાછો આગલ લાંબો વખત સુધી ચાલ્યો હતો. જે ગયા એપ્રિલ મહીનાની ૧૩ મી તારીખે પુરો થવાથી તેનું જડજીમેન્ટ નામદાર જડજીએ આપવાનું મુલતવી રાખ્યું છે.

મીં જમશેદજી ખરશેદજી તારાચંદ મુકતાદ ત્રસ્ટ સંબંધમાં બાઈ સુનાબાઈ અને ખીજઓ સામે હાઈ કોર્ટમાં એક દાવો માંડ્યો હતો. જેની આ. મીં જસટીસ દીનશાહ ધનજીભાઈ દાવરે લંબાનથી તપાસ ચલાવીને પોતાનો ચુકાદો આપતા જરયોસ્તી ધરમ પ્રમાણે મુકતાદની કીયા રવા હોવાથી અને તે આખી કોમને સામન્ય લાભ કરતી હોવાથી મુકતાદના કીયા કામ માટે થયેલાં ખર્ચોને કાયદા પુરવક ઠરાવ્યા હતા.

આજ કેટલોક વખત થયાં અમેરીકામાં જરથોસ્તી ધરમપર કુરબાન થયલા કેટલાક અમેરીકનોનો “માઝદયસનાન” નામનો એક ટોળો ઉભો થયો છે, જેઓ પોતાનું “માઝદયસનાન” નામનું એક માહવરી ચોપાનયું પણ પ્રગટ કરે છે અને જેઓએ જગેજગ યુરોપમાં માઝદયસનાન ધરમના શીક્ષણનો ફેલાવો કરવાનું માથે લીધું છે. આ ટોળાંએ અમેરીકામાં જુદે જુદે ઠેકાણે પાંચ આતશ-એહેરાઓ બાંધવાનું હાલ ઠરાવયું તે માટેનું એક ફંડ ઉભું કરવામાં આવ્યું છે. તા. ૩૧ મી ડીસેમ્બર તેમજ તા. ૧ લી જાનવારીનાં દીવસોએ ચીકાગોનાં ઉપલાં માઝદયસનાન ટોળાંએ ગાથા ગાંબારો પણ પાલ્યા હતા. તેમાં આપણી તરફ થાય છે તેમ કશી પણ ખાણીપીણી કરવા વગર તે દીવસોએ પવિત્ર ભણતરો ભણી ધંબારોની રીઝસુરી સમજાવનારા ભાશણો કરવામાં આવ્યાં હતાં. આ મેળાવડાની આગેવાની મેડમ ધવા મરાયા મોનટગ માયરસે લીધી હતી અને ડાકટર ઓટોમન જેવણુ ઝર-અદુશત-હનીમના નામે ઝોળખાય છે તેવણુ ઝંદ અને અવસ્તામાંથી બંદગી કરી તેની ઘટતી સમજાવતાં જોનાને આપી હતી.

મરહુમ રેવરંડ ધનજીભાઈ નવરોજી ૮૬ વરસની વયે તા. ૭ મી આગસ્ટે મરણ પામ્યા હતા તેવણુ પોતાનાં મરણની દુઃક વખત આગમજ લખતાં જણાવ્યું હતું કે “હું પારસી તરીકે જનમ્યો હતો, અને હજી પણ હું સતર પાણીએ ધોએલો એક પારસી છું. ધરમ કે જે માણસ માટે સઉથી અગતનો છે તે સીવાય લોહીએ હું મારા ભાઈઓમાંનોજ એક છું તેઓને જેથી લાગણી થાય છે તેથી મને પણ થાય છે. તેઓની ખુશાલી અને ગમગીની તે મારી પણ છે. તેઓ માટે મને ચાહ છે, અને જે જરૂર પડે તો તેઓ માટે મારો જીવન આપવાને હું તઈઆર થઈશ. જે કોમ ધણાક સારા ગુણોને લીધે પુરવની કોમોમાં સઉથી હરોલમાં ઉમેલી છે. તે કોમને લગતો હોવા માટે હું મગર છું”.

ગુજરાતના જરથોસ્તીઓના મરણ વખતના અરસપરસનાં લાભના ફંડના યજ્ઞદેઝરદી સને ૧૨૭૬ના સોલમાં વરસના રીપોર્ટ પરથી માલમ પડે છે કે એ સાલમાં કુલે ૩૨ મરણ; તથા ૧ મેમબર ડીફિલ્ટર અને ૧૫ નવા મેમબરો થયા હતા. વલી ૩૨ મરનાર મેમબરોના નોમીનીઓને આપવાની રકમ રૂ. ૧૭૫૦૦ની થઈ હતી. તેમજ ૧૬ વરસની મુદતમાં ૭૮૩ મરનાર મેમબરોના નોમીનીઓને આપેલી રકમ રૂ. ૬૭૭૩૪૭-૧૪-૧૧ની થઈ છે. ફંડની કુલે થાપણ રૂ. ૧૮૪૫૦૭-૧૦-૦ ની છે જેમાં આ વરસમાં ફાજલ પડેલા રૂ. ૩૭૦૧૩-૮-૮ની રકમ આવી જાય છે.

મુખ્યધના જરથોસ્તીઓનાં મરણ વખતનાં અરસપરસનાં લાભનાં ફંડનો યજ્ઞદેઝરદી સને ૧૨૭૬નાં સાલના રીપોર્ટ ઉપરથી માલમ પડે છે કે એ અરસામાં ૪૪ નવા મેમબરો દાખલ થયા હતા જ્યારે વરસની આખેરીએ સભાસદોની કુલે સંખ્યા ૧૩૮૦ ની હતી તથા ૯ સભાસદો એ ફંડ સાથેના સંબંધ છોડી ગયા હતા. એ સાલમાં ૬૪ સભાસદોનાં મરણો નીપજ્યાં હતાં. તેઓના નોમીનીઓને આપવાની રકમ રૂ. ૪૫૬૦૦ ની થઈ હતી. નવાં ધોરણ મુજબ ફંડ ચાલુ કીધા પછીનાં સાત વરસના અરસામાં મરનાર મેમબરોના નોમીનીઓને પગાર કરેલાં નાણાની કુલે રકમ રૂ. ૩૩૭૭૭૦૦ જેટલી થાય છે. ફંડનો સઘળો ખરચ બાદ કરતાં રીપોર્ટવાળાં વરસમાં રૂ. ૧૮૯૧૩-૧૩-૮ નો વધારો રહ્યો છે, જે આગલાં છ વરસના વધારા સાથે લેતાં કુલે રૂ. ૩૧૪૬૮૬૬-૧૨-૧૦ થાય છે.

શેઠ એદલજી દીનસાહ સી. આઈ. ઈ. એ સથાપેલા કરાંચીનાં જરથોસ્તી રવાંનોને અવલમંજલ પોંહોચાડવાના ફંડનો, મરહુમ બાઈ બચુબાઈ નીરાશ્રીત તથા ધંબાર ફંડોનો તથા મરહુમ બાઈ સુનાબાઈ ચેરીટેબલ ફંડનો, મે ૧૯૦૭થી એપ્રિલ ૧૯૦૮ સુધી વરસ એકના હીસાબ ઉપરથી જણાય છે કે રવાંનોને અવલમંજલ પોંહોચાડવાના ફંડની થાપણનાં વયાજમાંથી આગલા વરસો માફક એક મોબેદ, નસેસાલારો તથા ખાંધીઆ રાખ્યા ઉપરાંત સઘડીમાં દીવો કરવાનો, લાકડાં, સુખડ વગેરેનો સરવે ખરચ કરવામાં આવ્યો હતો. એ વરસમાં રૂ. ૫૪૨ ભરાયા હતા, અને ૧૯ નાના તથા ૨૧ મોટા મલી ૪૦ રવાંનોને અવલમંજલ પોંહોચાડવામાં આવ્યા હતા. જ્યારે છેલ્લાં વીસ વરસમાં ૪૫૬ નાના અને ૩૫૮ મોટા મલી ૮૧૪ રવાંનોને અવલમંજલ પોંહોચાડવામાં આવ્યાં હતા. મરહુમ બાઈ બચુબાઈ નીરાશ્રીત ફંડમાંથી આ સાલ રૂ. ૩૧૧૫૦ આપ્યા હતા. આ ફંડમાં શેઠ એદલજી દીનશા, સી. આઈ. ઈ. એ રૂ. ૬૦ ભરીયા કે ગરીબ જરથોસ્તીના છોકરાંની સકુલની શી આપવી. જ્યારે બચુબાઈ ગંબાર ફંડમાંથી કદીમ ચોથો ગાથા ગંબાર કરવામાં આવ્યો હતો અને એહેસતનશીન બચુબાઈની બાજને દીને ધરમકીયા કરી કુલ જરથોસ્તી બાનુઓનું ખાણું કરવામાં આવ્યું હતું. અને બાઈ સુનાબાઈ ચેરીટેબલ ફંડમાંથી કુલ જરથોસ્તી અહમથોના પાંચ ગંબાર કરવામાં આવ્યા હતા અને એહેસતનશીન સુનાબાઈની બાજને દીને ધરમકીયા કરી કુલ જરથોસ્તી બાનુઓને ખાણું આપવામાં આવ્યું હતું. ઉપલા ચાર ફંડોની કુલ સીલક વરસની આખેરીએ રૂ. ૧૨૦૬૬૩ હતી.

બરોડા રેલવે ઝોરાસદીયન એસોસીએશનના સને ૧૯૦૭ના ૧૯ માં વરસના રીપોર્ટપરથી માલમ પડે છે કે એ વરસમાં ફાળલ સીલક તરીકે રૂ ૫૫૦૦ રહ્યા હતા અને ૬ મરજો નીપજ્યા હતા જ્યારે કુલ સભાસદોની સંખ્યા ૨૯૮ ની હતી. મંડલીની શરૂઆતથી આ વરસની આખેરી સુધીમાં ગુજરી ગયલા ૧૩૦ મેમબરોના નોમીનીઓને બેનીફીટ તરીકે મંડલી તરફથી કુલે રૂ ૧૨૦૪૭૦ આપવામાં આવ્યા હતા. એ વરસમાં એકદર રૂ ૧૭૯૬ ની આવક ઉપરાંત વયાજ વગેરેના મલી રૂ ૧૯૪૭ બીજા વધુ ઉપજ્યા હતા અને કુલે ખર્ચ રૂ ૬૫૩ નો થયો હતો. જ્યારે આ વરસની આખેરીએ મંડલીની નફી થાપણ રૂ ૫૫૨૪૮ ની હતી.

બીલીમોરાની જરથોસ્તી અંગુમને ઉમાં કરેલાં ફરોના સંવત ૧૯૬૧ ના સાલના હીસાબ ઉપરથી જણાય છે કે અંગુમન હસતકના સઘળાં ફરોની જુમલે પુજી વરસની આખેરીએ રૂ ૧૬૨૫૨૬ ની હતી, જે સરકારી લોનો, મુબઇ પોર્ટ ટ્રસ્ટ તથા ધમપરવમેંટ ટ્રસ્ટના ખાંડોમાં રોકાયેલી હતી. એ સઘળી જમીનગીરીઓ અંગુમનના ટ્રસ્ટીઓ શેઠો રસતમજ મોટાભાઈ, મન-ચેરજી શાપુરજી તાતા, દાદાભાઈ ધનજીભાઈ, બરજેરજી નશરવાનજી મેંગુસી તથા બમનજી ધનજીભાઈના ભેગા નામે ઉપર છે.

મરહુમ શેઠ નશરવાનજી મનચેરજી કામાના ધરમખાતાની સ્કુલના સ્થાપક શેઠ નશરવાનજી કામાની પર મી બાજ રોજ ૨૦ મો માહા ૩ જાને દીને હોવાથી મરહુમની યાદમાં એ સ્કુલના વીદ-યારથીઓને બપોરે કોટની મરહુમ શેઠ માલોકજી શેઠની વાડીમાં ખાણુ આપવામાં આવ્યું હતું તેમજ ચોપાટીની આંધળાં પાંગળા તથા ધરાનીઓની ધરમશાળામાં રહેતા સઘળા જરથોસ્તીઓને પણ બપોરનું ખાણુ આપી આશોદાદ આપવામાં આવી હતી.

સુરતની પારસી કોમના વડા મરહુમ સરદાર દાવર એદલજી ખરસેદજી મોદીજીની વરસી રોજ ૧૮ મો માહા ૪ જાને દીને હોવાથી મરહુમની બાજ શેઠ બમનજી નશરવાનજી ફેરાંવાળાએ સુર-તાના ગોટીના આતશ આદરાનમાં કરી હતી તથા રાત્રે ઉપલા પાક મકાનમાં ખાણુ થયું હતું.

મરહુમ ડા० કેખશર નશરવાનજી બહાદુરજીની દશમાં વરસની બાજ રોજ ૫ મો માહા ૧૨ માને દીને હોવાથી મરહુમની યાદમાં જશનની ક્રીયા દસ્તુરજી કેખશરએ આલબલેસ બાગમાં એક મેલાવડા સનમુખ અત્રેના જાણીતા ફલોરીસ્ટ શેઠ હોરમજી અરદેશર દુઆશની આગેવાની હેઠળ કરી હતી, જશનની ક્રીયા પુરી થવા પછી એ પારસી ગરીબ છોકરીઓની નવતબેત કરવા બાદ શેઠ સોરા-બજી ફરામજી બેકરના પ્રમુખપણા હેઠળ પ્રસંગને અનુસરતી વાયજ કરવામાં આવી હતી. આ મેલા-વડાના ખાણુ માટે શીનીસ કલબના મેનેજર મી० રતનજી મેસમેન જે બીનસવારથી મેહેનત કરેય તે માટે એવણને એક સોનાની વીટી ભેટ આપવામાં આવી હતી.

શેઠ બેહરામજી જીજીભાઈ પારસી ચેરીટેબલ ધનસટીટયુશનના મરહુમ માનવંત સ્થાપક શેઠ બેહરામજી જીજીભાઈ સી० એસ० આઈ० ની ૧૮ માં વરસની બાજ ગાથા પહલાને દીને હોવાથી, મરહુમની યાદમાં બાજ અને જશનની ક્રીયા સાંજે એ ધનસટીટયુશનનાં મકાનમાં કોલેજ યુનીયનના આશરા હેઠળ એ ખાતાંના શીક્ષકો, અને આગળ તથા હાલના વીદ્યારથીઓ તરફથી નાયબ દસ-તુરજી રસતમજ એદલજી સંજનાની આગેવાની હેઠળ કરવામાં હતી. જે પછી દસતુરજી રસતમજ એ પારસીઓમાં ચાલતી કેટલીક ધરમ સંબંધી ગેરસમજુતીઓ અને ગેરરીતીઓ ઉપર યુનીયનના પ્રેસીડંટ ડા० અરદેશર એસ० ધરાનીના પ્રમુખસ્થાન હેઠળ ભાષણ આપ્યું.

ધી બેરામજી જીજીભાઈ પારસી ચેરીટેબલ ધનસટીટયુશનના માજી પ્રીનસીપલ મરહુમ શેઠ ફરામજી કાવસજી બનાજી, એમ. એ. ની નવમા વરસની બાજ રોજ ૧ લો માહા ૧૦ માને દીને પડેલી હોવાથી એવણની યાદમાં બાજ તથા જશનની ક્રીયા એ દીને સાંજના અનંગુમનના આતશ-બેહરામમાં નાયબ દસ્તુરજી મીનોએહેર જમાસપજી જમાસપઆશાની આગેવાની હેઠળ કરાવવામાં આવ્યા પછી શેઠ ખરેદજી જમશેદજી બ. વહાડયાએ કુદરતના કારોબારમાં અજલની અગત્યતા ઉપર એક જાહેર ભાષણ આપ્યું હતું.

નવસારીના મોટા દેશાઈજી ખાનદાનનાં મુળ પુરશ મરહુમ દેશાઈ ટેમુલજી રસતમજની ૧૮૦ મી બાજ રોજ ૭ મો માહા ૮ માને દીને હોવાથી તેની યાદમાં મરહુમના કુટુંબીઓએ ઉમાં કીધેલાં ફંડમાંથી આ વરસથી જાહેર બાજ, જશન ત્યાંના આતશબેહરામમાં કામ ચલાઉ વડા દસ્તુરજી ફરામજી ફેકાબાદજીની આગેવાની હેઠળ કરવામાં આવ્યું હતું. એ પછી ચેરવડ હોરમજી રસતમજ મીનો-ચેર હોમજીએ મરહુમ દેશાઈજી ટેમુલજી તથા ખુરશેદજી ટેમુલજીએ પોતાના અમલમાં કામ ઉપ-ચોખી કેવા કામો કીધાં હતાં તેની ટુક વીગત કહી સંભળાવી હતી.

નવસારીના આગલા અધિકારી મરહુમ દેશાઈજી ખુરશીદજી ટેમુલજીની ૧૨૯ માં વરસની બાજુ રોજ ૧૨ મો માહ ૫ માને દીને હોવાથી એની એક દીવસ આગમજ નવસારી ખાતે જાહેર ઉગરાતનું જશન તથા ખાણું કરવામાં આવ્યું હતું. તેમજ બાજુને દીને નવસારીમાં મરહુમ દેશાઈજીના કુટુંબીઓ તરફથી વક્કમાં કાઢેલા વજીરની આવકમાંથી જશન તથા ખાણું આપવામાં આવ્યું હતું. જ્યારે મુબઈમાં પણ બાજુને દીને જાહેર ઉગરાતનું જશન તથા ખાણું થયું હતું.

નવસારીના મરહુમ પેહલા દસ્તુર મેહરજીરાણાની ૩૧૭ માં વરસની પુરાણી બાજુ રોજ ૮ મો માહ ૧૨ માં ને દીને હોવાથી મરહુમના કુટુંબીઓ તરફથી નવસારીની વડી દરેહમેહરમાં સવારના જશનની કીયા તથા રાતે ત્યાંની ખુરશીદ વાડીમાં ઉગરાતનું ખાણું કરવામાં આવ્યું હતું.

નવસારીના મરહુમ વડા દસ્તુરજી દારાબજી મહીયારજી મેહરજીરાણાની વરસી રોજ ૧૫ મો માહ ૫ માને દીને પટેલી હોવાથી મરહુમની યાદમાં રોજ ૬ માને દીને મરહુમના કુટુંબીઓની આજેવાની હેઠળ નવસારીની ખુરશીદ વાડીમાં જાહેર ઉગરાતથી જશન અને જમણું થયું હતું. તેમજ જુદે જુદે દીવસોએ બીજા ગ્રહસ્થો તરફથી બાજુ કરવામાં આવી હતી.

અતરેની પુરાણી યુનીટી કલબના સેક્રેટરી શેઠ ખુરશીદજી સોરાબજી વાહાડયાએ ૩૬ વરસ સુધી એ કલબની બંનેવેલી સેવાની યાદમાં એવળની ઓધલ પેટ તસ્વીર એ કલબમાં એક મેલાવડો કરી તા. ૩૦ જાન્યુઆરી ૧૯૫૭માં આવી હતી. એ વખતે શેઠ રશતમજી કુવરજી શેઠનાએ શેઠ વાહાડયાની તારીફમાં કેટલુંક વીવેચન કર્યું હતું. તેમજ શેઠ વાહાડયાને આખી કલબ તરફથી રૂપાના વાજો વગેરે ભેટ આપવામાં આવ્યા હતા.

મરહુમ એરવડ બીખાજી રતનજી નરીમાનની ઓધલ પેનટીંગ તસ્વીર તા. ૩૧ મી દીસેમબર નવસારીની સર કાવજીજી જાહંગીર જરથોસ્તી મદરેસાના છોકરાઓને ઇનામે વેહેવી આપવાના થયેલા મેલાવડો વખતે પ્રમુખ સુખા સાહેબ રા. બા. માણેકલાલ શાકરલાલ દેશાઈએ એ મદરેસામાં ખોલેલી મેલી હતી. જે વખતે શેઠ ખ. ર. કામાએ મરહુમની તારીફમાં કેટલુંક વીવેચન કર્યું હતું.

ગોકળદાસ તેજપાલ હાઈ સ્કુલના આસતર મરહુમ શેઠ માણેકશાહની તસ્વીર ખુલ્લી મેલાવડો કરી તા. ૮ મી માર્ચે એ સ્કુલના ત્રીજા વારસીક સોશીયલ ગેઝર્ડીંગના મેલાવડો વખતે પ્રીનસીપલ મી. ડી. જે. પાઠ્યે કરી હતી. જ્યાં મરહુમ શેઠ માણેકશાહના એક શીક્ષક તરીકેના ગુણોની સ્તુતી કરવામાં આવી હતી. એ સખી એવળના હાથ હેઠળ તાલીમ લીધેલા એલાઓએ ભેટ આપી છે.

નવસારીના વડા દસ્તુરજી દારાબજી મહીયારજીની મોટા કદની સખી ત્યાના રહીશ શેઠ હીરજી ભાઈ હોરમજી દેખુ નામના ચીતારાએ નવસારીના આતશબેહરામનાં હોલમાં મરહુમ દસ્તુરજીના પીતાની સખી પાસે રોજ ૮ મો માહ ૯ માને દીને મુકી હતી.

છોટા ઉદેપુરનાં મરહુમ એડમીનીસ્ટ્રેટર શેઠ દાદાભાઈ હોરમજી નાણાવડીની સખી ખોલેલી મેલાવડો કરી તા. ૧૫ મી માર્ચે શેહેનશાહની સાલગ્રેહને દીને યાને તા. ૨૬ મી જુને ગોધરા ખાતે લાની તાલુકદારી સ્કુલમાં રેવાકાના પોલીટીકલ એગ્રન્ટ મી. આર. સી. બ્રાહ્મને કરતા મરહુમની ઝગડતી અને લોકપ્રીય કારકીડીની તારીફ કરી એવળે ૪૦ વરસ સુધી બંનેવેલી સેવાની સ્તુતી કરી હતી. એ સખી મરહુમના બેટા શેઠ જાહંગીરે ભેટ આપી છે.

મરહુમ શેઠ નવરોજ રશતમજી કલ્યાણીવાળાએ અજમેરમાં બંધાવેલી દરેહમેહરની સાલગરેહ રોજ ૮ મો માહ ૧૧ માને દીને હોવાથી તેની ખુશાલીમાં અનજીમનનું જશન કરવા પછી અને એ દીને મરહુમ શેઠ નવરોજની બાજુ હોવાથી એ મરહુમ ગ્રહસથની તથા તેઓના પીતા શેઠ રશતમજીની મલી એ ઓધલ પેનટીંગ તસ્વીર ખુલ્લી મેલાવડો આપી હતી.

પેટંટ—શેઠ સોરાબજી ખુરશીદજી આરસીવાળાએ તુટતા વીજળીક તારોને સલામતીથી વાપરવાનાં એક ઓળખની શોધ કરવા માટે અને શેઠ માણેકજી રતનજી દસ્તુર તથા શાપુરજી ધનજીભાઈ મીસ્ત્રી એ રૂનાં જીનોમાં પોતે કરેલાં સુધારાઓ માટે પેટંટ મેળવવાની હીદી સરકારને અરજ કરી હતી.

શેઠ ડોશાભાઈ માણેકજી વાહાડયાને કારડીંગ એનજીનોમાં સુધારા કરવા માટે, શેઠ પીરશાહ ખરબેરજી ગોદરેજને તીજેરીની બનાવટમાં સુધારો કરવા માટે, અને ડા. દીનશાહ પેસ્તનજી ધડીઆળીને શાહી વીના લખવાની કલમની શોધ માટે તેમજ વીજળીક બચકર પ્રવાહો લઈ જતાં હવાઈ તારોના પડવાથી થતી જન માલની ખરાબી અટકાવવાને લગતી શોધ માટે પેટંટ મળ્યાં હતા. તથા ડા. દીનશાહે યુનાઇટેડ કીંગડમ ઓફ ટ્રેડપ્રીઝન, આયરલાંડ અને ઓધલ ઓફ મેનનું એકલું પેટંટ મેળવવાની અરજ બ્રીટીશ પેટંટ ઓફીસને કરી છે.

જાણીતા જરથોસ્તીઓના મરણો.

સુરતના જાણીતા ડા॰ સોરાબજી પેસતનજી ૫૬ વરસની વયે રોજ ૨ મે માહા ૧ લાને દીને મરણ પામ્યા હતા. એવણે પોતાની સરકારી નોકરી દરમિયાન સુરતની સર કાવસજી સીવીલ આસપીટલમાં પા સદી ઉપર થઈ ગયલા યુરોપીયન સરજયનોના હાથ હેઠળ વધઈની તાલીમ મેળવી પારખ ડીસપેનસરી અને વલસાડની સર દીનશાહ પીટીટ ડીસપેનસરીમાં પણ કામ કર્યું હતું. મરહુમે અમદાવાદની ધી ખેહેરામજી જીજીભાઈ મેડીકલ સ્કુલમાં અભ્યાસ કરી સને ૧૮૮૩ ના મારચ માસમાં સુરત નાનપરામાં ખાનગી ડીસપેનસરી ઉઘાડવા બાદ ઝાંપા બનરમાં પણ દવાખાનું ખોલ્યું હતું. મરહુમ મી॰ ઇબરાહીમ નુરદીનને નામના સુરત ઝાંપામાં ઉઘાડેલા મહોમેદન ધરમાદા દવાખાનામાં મરનારને તેમની ખાનગી પ્રેક્ટીસ ઉપરાંત રૂ. ૧૫૦ ના પગારે તખીબ તરીકે થોડા વરસ થયા નેમવામાં આવ્યા હતા. જે જગ્યા ઉપર મરતાં સુધી એવણે ધણી સારી રીતે કામ કરી પારસી, વેહરાઓ વગેરેની સારી પ્રીતી મેલવી હતી.

જોધપુરના જાણીતા વેપારી શેઠ લીમજીભાઈ એદલજી ભાજવાળા ૬૯ વરસની ઉમરે રોજ ૮ મે માહ ૧ લાને દીને મુંબઈમાં હક થયા હતા. મરહુમે પોતાનો પગપેસારો પહેલવહેલો મારવાડ તથા તેની આસપાસના ગામોમાં કર્યો હતો જે વખતે પારસી કામ તે તરફ જાણમાં હતી નહી. એવણે મેસરસ લીમજી એદલજીની કંપનીને નામે આજે ચાળીસ વરસ થયાં જનરલ વેપારી અને આબકારી કન્ટ્રાક્ટર તરીકે ધંધો કરતા હતા, અને રાજ્ય રાજવંશીઓ અને અમલદારો સાથે મીત્રાચારી ધરાવતા હતા. લાંબો વખત થયાં જોધપુર અને ખીકાનેર અને તેની આસપાસનાં ગામોનો અખકોરી મકતો તેઓએ પોતાને હાથ કરી લીધો હતો.

બાઈ દીનબાઈ તે અતરેની પારસી શીવર હાસપીટલના વડા તખીબ તરીકે કાંઈ પણ હાંસલ વગર વરસો સુધી કામ કરનાર જાણીતા ડા॰ સોરાબ ખરશેદજી નરીમાનના ધણીયાણી ૪૦ વરસની જ્યાન વયે રોજ ૧૧ મે માહ ૧ લાને દીને એક ખુચીનો જનમ આપવા પછી થોડા દીવસમાં મરણ પામ્યા હતા. મોટા દાક્ટરોની ચાંપતી સારવાર છતાં મરહુમ ટુક માંદગી ભોગવી મરણ પામ્યા હતા. ડા. નરીમાન તરફ સરવેની દીલશોજી ખેંચાઈ હતી.

મોખેદ રસતમજી હોરમજી દાદાયાનજી ઉરફે શીરામ ૮૮ વરસની ઉમરે રોજ ૧૨ મે માહ ૧ લાને દીને મરણ પામ્યા હતા. એવણે તવડી ગામના વડા પંથકી તરીકે તેજ ગામમાં રહીને પોતાની જંદગીનો થોડોક વખત આગમજ સુધી મોખેદીનો ધંધો કરતા હતા, અને એવણે લગભગ સેવટ સુધી સારી તનદરોસતી વાપરી હતી. આટલી ખુઝોરગ ઉમર છતાં સેવટ સુધી તવડીથી બે નદી એળંગીને નવસારી વેર ચાલીને ધણી સહેલથી આવજવ કરતા હતા. હડખાં કુતરાનું ઝેર કાઢીને લામણું હોય તો તે ઉતારીને સાફ કરવાનો દુયકો એ મરહુમ પાસે હતો, જેથી તેવા ધણા દરદીઓ મામેગામથી તેમની પાસે એ ઉપાય કરવા જતા હતા.

બાઈ માંજીકબાઈ તે દખણ હેદરાબાદવાળા મરહુમ શેઠ નશરવાનજી સોરાબજી ચીનાઈના વીધવા ૮૬ વરસની વયે રોજ ૨૦ મે માહ ૧ લાને દીને સીકંદરાબાદ ખાતે મરણ પામ્યા હતા. મરહુમ પોતાની જાહેર તેમજ ખાનગી સખાવત માટે જાણીતા હતા. એવણની છેલ્લી સખાવત હેદરાબાદ ને ચંદરઘાટની દરેહમેહરનું મકાન બંધાવી આપવાની હતી. મરહુમની પાયદસત વખતે લાના ધણા જરથોસ્તીઓ હાજર થયા હતા.

શેઠ ફરામજી જમશેદજી વસણગરા ૬૩ વરસની વયે રોજ ૨૫ મે માહ ૧ લાને દીને હોંગકોંગ ખાતે મરણ પામ્યા હતા. એવણ ૩૫ વરસની વયે પેહલવેહલા હોંગકોંગ ગયા હતા જ્યાથી પાછા મુંબઈમાં દોઢ વરસની વાત ઉપર માત્ર એક વખત આવી ગયા હતા. મરહુમ હુંડી અને નોલના ફલાલ તરીકે ત્યાં ધંધો કરતા હતા અને પોતાના હસમુખા સવભાવને લીધે સરવે વેપારીઓમાં ધણા પસોટાઈ ગયા હતા. એવણ ચીનાઈ ભાષા ધણીજ સરસ રીતે બોલી શકતા હતા. મરહુમ મહસય ધણા પહેરજગાર હોવાથી મીત્ર મંડલમાં એવણ 'અલ્લા' ના નામેજ ઓળખાતા હતા.

અત્રેના જાણીતા શેહેરી મરહુમ શેઠ સોરાબજી શાપુરજી બંગાળી સી. આઈ. ઇ. ના વીધવા બાઈ બેચુબાઈ ૭૪ વરસની વયે રોજ ૧૦ મે માહ ૨ જાને દીને મરણ પામ્યા હતા. મરહુમ બાઈ બેચુબાઈ મરહુમ શેઠ પેસતનજી હોશંગજી વાડયાના બેટી થતાં હતાં અને પોતાના જમાનાના ખરની ફગવણી

લેવા પછી યોગ્ય વયે મરહુમ શેઠ સોરાબજી સાથે પરણ્યા હતાં. પોતાના ભરથારની દરેક સખાવતી તેમજ ધરમ સંબંધી તથા ખીજા જાહેર કામોમાં હમેશાં તેઓ સારી મદદ આપતાં હતાં અને પોતાના ભરથારના મરણ પછી જોકે તેઓ એકાંત જીવન ગુજારતાં હતાં. તોપણ લાયકાને પોતાથી બનતી મદદ કરવા તથા કન્યા કેલવણીના કામોને ઉત્તેજન આપવાને ચુકતાં હતાં નહીં. તેઓના માનમાં કોટની તેમજ ચરનીરોડપરની કન્યાશાળાઓ બંધ રાખવામાં આવી હતી.

પુણાના રહીશ શેઠ નશરવાનજી નવરોજજી ભરથા ૬૦ વરસની વયે રોજ ૨૬ મો માહ ૨ જાને દીને પુણા ખાતે મરણ પામ્યા હતા. મરનારે જી. આર્ચ. પી. રેલવેના ઇન્જનેરી ખાતામાં વરસો સુધી હેડ ક્લારકનો ઓધો માન સહીત ભોગવ્યો હતો, તથા ફારબસ કંપનીની આઇસની એજંસી એમના હાથમાં આજ વરસો થયા ચાલુ હતી. મરહુમની પાયદસત ક્રીયા વખતે તેમના માનમાં એક મોટી મીજલસ ભેગી મળી હતી.

ડાક્ટર બેહેરામજી નવરોજજી દારાબશેઠ ૭૧ વરસની ઉમરે રોજ ૨૮ મો માહ ૨ જાને દીને હક થયા હતા. મરહુમે ૧૮૬૦ ની તા. ૧૬ મી એપ્રિલે તખીબની સેવટની પરીક્ષા પસાર કરી તખીબી ધધો ચાલુ કરી હતો. મરહુમ ડાક્ટર બેહેરામજીએ ૧૮૬૩ માં 'ટાઇફાઇડ પ્રીવર' વીશે એક નીબંધ વાંચી ટ્રાંટ મેડીકલ કોલેજની સોસાયટીનું ધ્યાન ખેંચ્યું હતું. એઓની ધરાકી અસલથીજ લક્ષાપતી હોંદુ શેઠયાઓને ત્યાં હતી. ૧૮૬૫ ની શરૂઆતમાં શેઠ કેશવજી નાયકે પાલીતાણામાં દેહેર ખાંધયું તેની ક્રીયામાં જનરો માણસો એકઠાં થવાથી કાંઈ રોગ ફાટી નીકલે તો તેમા મદદ કરવા શેઠ કેશવજી પોતાને ખરચે મરહુમને અને દવાનો મોટો જથ્થો લા લઈ ગયા હતા. એજ સાલમાં નામદાર સરકારે એવણને સુલેહના અમલદારનું માન આપ્યું હતું. એવણ ૧૮૬૬ માં બેંક ઓફ ઈન્ડિયાના લીક્વીડેટર તથા બેંક યુનાઇટેડ મીલના ડાયરેક્ટર નેમાયા હતા. ૧૮૬૭ના જાનેવારીથી મુબંઈની મયુનીસીપાલીટી તરફથી કોટ વીભાગના જનમ અને મરણ નોંધવા રેજીસ્ટ્રાર તરીકે એવણની નેમણક થઈ હતી અને તે કામ કેટલાંક વરસો સુધી એવણે ચલાવ્યું હતું. ૧૮૮૩ માં એઓ પહેલવહેલા ઈંગલંડ ગયા હતા અને તે પછીથી ઈંગલંડની ધણીક સફરો કરી હતી. ૧૮૮૫ માં એવણ મુબંઈ યુનીવર્સીટીના ફેલો નેમાયા હતા. છેલ્લાં થોડાંક વરસ થયાં એઓ તખીબી ધધામાંથી રીટાયર થયા હતા. એવણે બેંગલોર મધે 'લેડી કર્ઝન આસપીટલને' લગતું ઓરતો અને બાળકો માટેનું એક દવાખાનું પોતાનાં મરહુમ ધણીઆણી બાઈઆવાંબાઈના નામથી ખાંધવાને રૂપ૦૦૦ આપ્યા હતા અને તે તઈયાર થવાથી તા. ૧૫ મી આગસ્ટ ૧૯૦૫ થી ખુલ્લું મુકવામાં આવ્યું છે.

આપણા આગેવાન અને માનવંત શેહેરી ઓનરેબલ સર શીરોજશાહ મેરવાનજી મેહેતાનાં મોહોરદાર તથા મરહુમ શેઠ બેહેરામજી ફરદુનજી મરઝખાનનાં દીકરી લેડી પીરોજબાઈ (દીનબાઈ) ૫૮ વરસની વયે નબળા હરદયના દરદથી થોડા દીવસની ખીમારી ભોગવી રોજ ૩૦ મો માહ ૨ જાને દીને ગુજર પામ્યાં હતા. મરહુમ બાઈએ પોતાના સાલેસ ગુણો, ભલી લાગણી, તેમજ મળતાવડા સ્વભાવથી સઘલે ઠેકાણેથી માન મેલવ્યું હતું. એવણ પોતાના માનવંત ભરથારની મોટી કીરતી તેમજ ઉંચી પદવી છતાં બહુજ રાંક ખત્રાસનાં અને સાદાઈને હમેશ ચાહનારાં બાનુ હતાં. મરહુમની પાયદસતની ક્રીયા વખતે મરહુમને છેલ્લું માન આપવા પારસીઓની એક મોટી મીજલસ એકઠી મલવા ઉપરાંત ખીજા કોમના ધણાંક ગ્રહસ્થો હાજર થયા હતા. તેમજ મરહુમના ઉઠામણાની ક્રીયાખી જુદા જુદા દેશાવરો ખાતે કરવામાં આવી હતી. આ માહ બનાવથી સર શીરોજશાહ તરફ સઘલે ઠેકાણેથી મોટી દોલસોજ પ્રગટી નીકળી હતી. વલી તા. ૧૪ મી નવેમ્બરે કોરપોરેશનની મલેલી સભામાં પ્રમુખે મરહુમના મરણ માટે સભાસદો તરફથી દલગીરી જાહેર કરી હતી. તેમજ તા. ૧૭ મી નવેમ્બરે અત્રે મલેલી આરયન સોશીયલ યુનીયનની સભામાં તથા રાજકોટ ખાતે જનહીત પ્રસારક સભામાં અને એવી ખીજા સભાઓમાં મરહુમના મરણ માટે દલગીરીના ઠરાવો પસાર કરવામાં આવ્યા હતા.

મરહુમ બાઈ મેહરબાઈ તે મરહુમ શેઠ નશરવાનજી કાવશજી વાઝજાંધીનાં વીધવા તથા મરહુમ શેઠ માણેકજી સોરાબજી વાઝજાંધીના બેટી ૭૩ વરસની વયે રોજ ૨ જાને માહ ૩ જાને દીને મરણ પામ્યા હતા. મરહુમ જો કે માતખર મહીરાં તેમજ માતખર સાસરામાં ઉછરેલાં હોવા છતાં પોતાની સાદાઈ મીલનસારપણું ગરીબો તરફની દયા વગેરે ઉમદા ગુણોને વળગી રહ્યાં હતાં અને પોતાના મરણ સુધી કુટુંબની એકસંપી જાળવી રાખી હતી. એવણ સાલેસ, દુરઅદેશ તથા દયાળુ દીલના હોવાથી લોકપ્રીય થઈ પડ્યાં હતાં. મરનારે પોતાનાં બચાંઓને ઉંચા પ્રકારની, સોસાઈટીને લાયકની તાલીમ આપવા સાથ તેઓ સઘળાંઓમાં તેવણે મીલનસારપણું, ગરીબો તરફની

જામ, અકેક તરફનાં માન, વીશવાસ અને હેતની લાગણીઓ ખીલવી હતી કે જેનાં મીઠાં ફળ મરનારે પોતાનાં પોતાની છેલ્લી ધડી સુધી ભોગવ્યાં હતાં. મરહુમ બાઈ મેહરબાઈ સાંજ વર્તમાનના માલેક શેઠ રસતમ વાઝગાંધીનાં માતાજી થતાં હતાં.

૩૦ ધનજીશાહ જામાસજી ઝોરામજી ભાવનગર ખાતે રોજ ૧૩ મો માહ ૩ જાને બેહસ-તનશીન થયા હતા. એવણુ ૨૦ વરસ સુધી ત્યાના સટેટમાં હતા અને ભાવનગર, મહુવા ડીસ્ત્રીકટ તથા સીહોરમાં ઝકટર તરીકે ધણી બાહોશીથી કામ કરીયું હતું. આ દરેક સટેશને તેવણુ ગરીબને ત્યાં ફી પણ લેતા ન હતા અને ધણી વખત ઝોરાક માટે પોતાના ખીસામાંથી પધસા આપતા હતા. મરનારે પોતાની હાયાતીમાં કેટલાંક સખાવતનાં કામે પણ કર્યાં હતાં.

શેઠ પોંચાજી પેસ્તનજી પોહયા પુણા ખાતે ૨૨ વરસની જવાન વયે રોજ ૫ મો માહ ૪ જાને દીને મરણુ પામયા હતા. મરહુમ મુબઈમાં છેલ્લી બી. એ. ની પરીક્ષા આપવા આવ્યા હતા અને પાછા પોતાને વતન પુણા ખાતે ગયા પછી એવણુ ન્યુમોનીયાની અસરથી પતકાઈ પડયા હતા અને છેલ્લે એથી એવણુનું મરણુ નીપજ્યું હતું. આ જવાન ગૃહસ્થ મલતાવડા સ્વભાવના તથા લાયકીવાલા હતા અને સ્કુલ તથા કોલેજમાંનો અભીયાસ વખાણવા લાયક હતો. મનની ફેલ-વણી સાથે તનને પણ સારી કસરત આપતા હતા. મરહુમ સર દી. મા. પીટીટ પારસી જીમ-ખાનાના એક સભાસદ હોવાથી એવણુના માનમાં પુણા ખાતે પારસી જીમખાનું બંધ રાખ-વામાં આવ્યું હતું.

શેઠ સોરાબ ફરામજી કોમીસરીયેટવાલા બી. એ. ૨૨ વરસની જવાન વયે રોજ ૬ ઠો માહ ૪ જાને દીને મરણુ પામયા હતા. મરહુમને થોડુક થયું ખીલીનું ખુર દરદ લાગું પડવાથી એવણુના માતાજી બાઈ બાનુબાઈએ પોતાના બેટાની જીંદગી બચાવવા જરૂર અને જેહમત ખરચવાને કાંઈથી બાકી રાખ્યું હતું નહીં. પણ અતે આ ખુરા મરજને શરણુ થઈ મરહુમ દેવલાલી ખાતે મરણુ પામ્યા હતા. જયાથી મરહુમના રવાનને સ્પેસીયલ ટ્રેનમાં ગુજાઈ લાવવામાં આવ્યું હતું અને બીજે દીને આતરે પાયદસત કાઢવામાં આવી હતી. મરનાર એક બહુ મળતાવડા, હસમુખા જવાન હતા અને ક્રીકેટ, ટેનીસ, રાઈડીંગ વગેરે સ્પોર્ટસના શોખીન હતા. લોનટેનીસની રમતમાં માથેરાનમાં ઈંગ્રિજ ખેલાડીઓ સામે તેવણુ બહુ સારો દેખાવ કરી ઘણાંક ચાદીના કપો જીતી ગયા હતા. તેમજ મરહુમના માનમાં માથેરાન ખાતેની તેનીસ ટોરટ પણ બંધ રાખવામાં આવી હતી. બી. એ. ની પરીક્ષા સુધી તેમની કારકીરદી એવી સરસ હતી કે મરહુમનાં ભવીશ્ય માટે ધણી સારી આશાઓ રાખવામાં આવતી હતી. કોલેજમાંથી બાહર પડ્યા પછી પોતાના બાઈ જોડે “જમશેદ મીલમાં” જેઝાઈ વેપારની સવતંત્ર લાઈન અખતયાર કરી હતી પણ જીંદગીએ તેવણુને ચારી આપી નહી.

લાહોરના પુરાણુ પારસી રહીશ તથા ત્યાંના એક આગેવાન વેપારી શેઠ આર. એચ. મોદી ૫૬ વરસની ખુઝરગ વયે રોજ ૭ મો માહ ૪ જાને દીને ત્યાં મરણુ પામયા હતા. એવણુ ૧૮૪૨ ની અફઘાન લડાઈ વખતે બ્રીટીશ લશકર જોડે કાયુલ જઈ મોટી બહાદુરી દેખાડી હતી તેમજ તે વખ-તના ધણાક અફઘાન ઉમરાવોના સમાગમમાં પણ આવયા હતા. મરનારની પાયદસતની ક્રીયામાં લોહોરના જરથોસ્તીઓએ મોટી સંખ્યામાં હાજરી આપી હતી.

બાઈ શીરીનબાઈ તે ખા. બા. સરદાર દોરાજી પદમજીના વીધવા રોજ ૧૩ મો માહ ૪ જાને દીને પુરધર ખાતે મરણુ પામયા હતા. જયાથી મરહુમના રવાનને પુણા ખાતે લાવી બીજે દીને પાયદસતની ક્રીયા કરવામાં આવી હતી, એ વખતે જરથોસ્તીઓની મોટી સંખ્યા હાજર થઈ હતી તથા મુબઈથી પણ ઘણા ગ્રહસ્થો મરહુમને સેવટનું માન આપવા ગયા હતા. મરહુમ બાઈ શીરીન-બાઈના ગમખાર મરણુથી પુણા વાસીઓમાં ભારે ગમગીની પેદા થઈ હતી કારણુ કે મરનારના મળતાવડા સવભાવે તેમજ સખીવજુદ ઉમદા લાગણીએ એવણુને પુણાવાસીઓમાં ઘણા માનીતાં કર્યાં હતા.

જુનાગઢના ચીફ જસટીસ શેઠ ડોસાબાઈ ખરશેદજી ગાંધી, ૪૨ વરસની વયે રોજ ૧૩ મો માહ ૪ જાને દીને જુનાગઢમાં મરણુ પામ્યા હતા. જયાથી મરહુમના રવાનને રાજકોટ લાવી દખમે પઢાવવામાં આવ્યું હતું. મરહુમ શેઠ ડોસાબાઈ ૧૮૮૬ માં બી. એ. થવા પછી ૧૮૯૧ માં એલ. એલ. બી. થઈ અતરે વકીલનું કામ કરતા હતા. ૧૮૯૪ ના ફેબ્રુવારીમાં એવણુ જુનાગઢનાં માજી જજ નેમાયા બાદ ૧૮૯૫ ના જાનેવારી માસમાં ત્યાંની પ્રભાસ પાટણુની પહેલા વરગતી અદાલ-તમાં એવણુને મુનસફ નેમીયા હતા. જે પછી મરહુમ ત્યાંના ચીફ જસટીસ નેમાયા હતા, એવણુના

ધનસાધથી નવાખ સાહેબને તથા અમલદારોને ધણા સંતોશ મળ્યો હતો અને છેલ્લાં ૧૪ વરસ એવણે જુનાગઢમાંજ કહાડ્યાં હતાં. મરનાર ધણા સથીર સવભાવના અને એક ખાનદાની અહસથ હતાં. એવણના મરણથી તેમનાં કુટુંબ ઉપર આવી પડેલાં દુઃખ માટે તેમને દીલાસો દેવા જુનાગઢના આગેવાન ગૃહસથો મરહુમને ઘેર તા. ૨૮ મી ડીસેમ્બરે ગયા હતા. વળી રાજ્યની નયાય ખાતાને લગતી બધી ઓફીસો મરહુમના માનમાં બંધ રાખવામાં આવી હતી તથા રાજ્યના નયાય ખાતાના સલાહકાર મી. કલ્યાણરાય જેઠા બક્ષીએ કોર્ટમાં શેહેરના આગેવાન અહસથો તથા વકીલો સનમુખ મરહુમના ઉત્તમ ગુણોની તારીફ કરી હતી. ત્યાર બાદ વકીલોની સભા ભરવામાં આવી હતી જેમાં મરહુમના વીધવા ઉપર દીલસોજીનો સંદેશો મોકલવાનો ઠરાવ પસાર કરી મરહુમની યાદગીરી કાયમ જાળવવાં માટે એક ફંડ ઉભું કરવાનો ઠરાવ કરવા પછી સભા વીસરજન થઈ હતી.

ગાયકવાડી રાજ્યમાં ફ્રેન્ચદારનો ઓધો ધરાવતા શેઠ બીખાજી કાવસજી કાંગા મુબઈમાં ૬૨ વરસની વયે રોજ ૨૪ મો માહ ૪ ઠાને દીને મરણ પામ્યા હતા. તેઓ નવસારીના રહીશ અને અયોરનાન કુટુંબના હતાં. પોતાની કેળવણી તેઓએ ત્યાંની સર કાવસજી જહાંગીર મદરેસામાં લીધી હતી અને એ મદરેસામાંથી જે પહેલા ત્રણ ઉમેદવારોને મેટ્રીકયુલેશનની પરીક્ષામાં મોકલવામાં આવેલા તેમાં મરનાર એક હતા. મેટ્રીક થવા પછી થોડો વખત વકીલાતનો અભ્યાસ કરવા બાદ તેઓ શીક્ષક તરીકે ઉપલીજ મદરેસામાં રહ્યા હતા. તે પછી પોલીસ ખાતામાં ગાયકવાડી નોકરીમાં જોડાયા હતા. તેઓ સવતંત્ર અને છુટા વીચારનાં હતા.

શેઠ બેરામજી પેસતનજી મેહતા ૪૨ વરસની વયે હરદયના દરદથી રોજ ૨૭ મો માહ ૪ ઠાને દીને મરણ પામ્યા હતા. મરહુમ અતરેના જાણીતા માસીક ચોપાન્યાઓમાં તેમજ અતરે પ્રગટ થતા ધણા ન્યુસોમાં ઘણીક રસીલી પારસી સંસારી તેમજ હિંદુ સંસારી, તવારીખ દંતકથા વગેરેને લગતી વારતાઓ લખતા હતા. મરહુમના લખાણોમાં કાંઈ ઓર ક્રમક દીપી નીકલતી હતી અને તેમની કલમથી લખાયલી વારતાઓ અને બાબદો વાંચનારને ખેંચી રાખતી હતી. મરહુમને હાથે લખાયલી વારતાઓમાં ગરીબાઈમાં તવંગરી, મનીપુરની મહારાણી વગેરેની વારતાઓ વાંચનારાઓમાં સારી વીખ્યાતી મેલવવા પામી હતી. મરહુમ અહસથ બહુ મલતાવડા સવભાવના હોવા ઉપરાંત એક સુસ્ત ક્રીમેસન હતા.

શેઠ અરદેશર રસતમજી લીંચુવાલા ૫૫ વરસની વયે રોજ ૨૯ મો માહ ૪ ઠાને દીને મરણ પામ્યા હતા. અતરે ૪૦ વરસ થયા શેઠ નવરોજી ખરશેદજી લીંચુવાળાને નામની પેઢીથી મરહુમ ઈમારતી લાંકડાનો વેપાર ચલાવતા હતા. એવણના મરણ માટે દીલસોજી દેખાડવા સાથે ઈમારતી લાંકડાના વેપારી મીઝાં મહમદજી જનમહમદ છોટાણીની ટાંક બંદરમાં આવેલી વખારની ઓફીસમાં તા. ૧૨ મી જાન્યુઆરીએ સરવે વેપારીઓની એક સભા મળી હતી. તેમાં મરહુમના ગુણોની તારીફ કરવા પછી મરહુમનાં મરણની નોંધ લેવામાં આવી હતી. તથા સરવાળામતે તા. ૧૪ મીને દીને મરહુમનાં માનમાં બંદર બંધ રાખવાનો તથા તેમના કુટુંબને સરવે જણાવે સાથે મળી દીલસોજી આપવા જવાનો ઠરાવ કર્યો હતો.

બદનેરાની ખીરા મીલનાં મેનેજર શેઠ હોરમસજી મેરનોસજી વજીરદાર ૪૯ વરસની વયે રોજ ૧૦ મો માહ ૫ માને દીને નવસારી ખાતે ગુજરી ગયા હતા. મરનાર નવસારીના વતની અને ભગરીઆ અયોરનાન હોવાથી તેઓને ભગર ટોળાની ઘણી દાઝ હતી. બદનેરા મીલમાં મેનેજરના ઓધાપર હોવાથી પોતાના લાગવગથી ધણા જરથોસતીઓને નોકરીએ લગાડ્યા હતા. વળી મરનાર ઉમરાવતી અને બદનેરાની અનજીમનના એક સેક્રેટરી હોવાથી મરહુમના ઉંમણાની ક્રીયા પણ બદનેરા ખાતે કરવામાં આવી હતી તેમજ ત્યાંની અનજીમને મરહુમના કુટુંબ ઉપર દીલાસાનો તાર પણ મોકલાવ્યો હતો. એ ઉપરાંત મરહુમના અકાલ મરણની નોંધ અનજીમનના દફતર ઉપર નોંધવા માટે ત્યાંની પારસી અનજીમનની એક સભા તા. ૫ મી એપ્રિલે ત્યાંની દરેહમેહરમાં શેઠ બમનજી ઉકરજી આકાલાવાલાના પરમુખપણા હેઠળ મલી હતી. એ વખતે શેઠ રસતમજી હોરમજી પ્રીન્ટરે મરહુમ શેઠ હોરમજીએ સેક્રેટરી તરીકે અનજીમનને આપેલી કીમતી સેવાઓની રતુતી કરી ત્યાં બંધાયલી દરેહમેહર, હાસપીટાલ, દખમું તેમજ ખીજા ધરમના મકાનો વગેરે સાથે મરહુમે આપેલી કીમતી મદદની તારીફમાં વીવેચન કીધું હતું. મરહુમે આપેલી મદદની કદરસનાસીમાં એવણની એક તસવીર ત્યાંની દરેહમેહરમાં વીસ વરસપર અનજીમને મુકી હતી.

થાણાના આગેવાન શેહેરી શેઠ નવરોજી જમશેદજી આંડીઆ ૬૬ વરસની ઉંમરે રોજ ૧૨ મો માહ ૫ માને દીને મરણ પામ્યા હતા. તેઓએ પાંત્રીસ વરસ સુધી નોકરી બજાવી સને ૧૯૦૦ માં

મેસરસ ધીનદલે મુમની કંપનીની નોકરી છોડી હતી, જે વેળા તેઓ વડા ખજાનચીના ઓધા ઉપર હતા. એવણે ભરત તથા નાશક જીલાઓનો બે વરસ સુધી તથા અહમદનગરનો છેલ્લાં આઠ વરસ સુધી આરીજનો મકતો રાખ્યો હતો. છેલ્લાં મોડાંક વરસ થયાં મરહુમે સોડાવોટર બનાવનારી મેસરસ ખાલજીજી હીરજી એન્ડ સન્સની પેહેડીનો પણ વહીવટ ચલાવ્યો હતો. થાણા શહેરની મયુનીસીપાલીટીના તેઓ કેટલાંક વરસ સુધી એક સભાસદ હતા તથા સને ૧૮૯૨-૯૩ નાં મેહેસુલી વરસમાં કેટલાક મહીના સુધી પ્રમુખ તરીકે એવણે કામ બજાવ્યું હતું. સને ૧૮૮૦ નાં વરસથી પોતાનાં મરણ સુધી તેઓ મુંબઈની મેટ્રીમોનીએલ કોર્ટના એક ડેલીગેટ હતા. એવણે થાણાની પારસી પંચાયતના ત્રસ્ટી અને આનરરી સેક્રેટરી તથા એક ચુસત ક્રીમેસન હતા. વળી એવણે મુંબઈની ડીસ્ટ્રીક્ટ મોડ લોન્ગના સીનીયર ડીકનનો ઓધો પણ ભોગવ્યો હતો.

રાંદેરના વતની અને સુરતના એક જાણીતા હાડવધદ શેઠ નશરવાનજી ખરશેદજી રાંદેલીયા ૭૩ વરસની વયે સુરત ખાતે રોજ ૧૮ મે માહા ૫ માને દીને મરણ પામ્યા હતા. મરનારે પોતાની હાથપાતીમાં પોતાના વતન રાંદેરમાં દર વરસે એક ધંધાર કરવા રૂ.૨૦૦૦ તથા રાંદેરના અશો દરોહરના ફંડમાં રૂ.૧૦૦૦ તેમજ ત્યાંની દોખમાં આગળની સગડીમાં દીવો તથા કાઠી માટે રૂ.૧૦૦૦ આપ્યા હતા. વળી સુરતના પેગમખર અશો જરથોસ્તના દીસાના નયાતના જમણુ ફંડમાં મરનારે રૂ.૧૦૦૦ આપવા ઉપરાંત મરનારે કેટલીક પરચુટણુ સંખાવતો કીધી હતી.

અતરેના જાણીતા તખીબ ડા. એદલજી નશરવાનજી જી. જી. એમ. સી. ૭૦ વરસની વયે રોજ ૨૩ મે માહા ૫ માને દીને મરણ પામ્યા હતા. મરહુમ તખીબ સુવાવડ તથા વહાડકાપની વીદ્યામાં ધણા કુશળ હતા, તેથી એવણની ધરાકી એવડી મોટી હતી કે ખાધાની પણ કુરસદ મળતી નહીં હતી. એવણે ૧૮૫૪ માં આંટ મેડીકલ કોલેજમાં દાખલ થઈ પહેલાં બે વરસ રૂ.૧૫, ત્રીજે વરસ રૂ. ૨૦ અને ચોથે વરસ રૂ.૨૫ ની સકોલરશીપ મેળવી હતી. જ્યારે એવણે કોલેજના ચહુડતા વરગમાં અભ્યાસ કરતા હતા તે વખતે આ શહેરના દેશી કુટુંબોમાં દાઢઓ ઉપર આધાર હોવાથી અનેક સુવાવડી બાધઓ કમેતે મરણ પામતી હતી. તે મામલાનો અનુભવ એ ચટતા વરગના એલાઓને મળેલો હોવાથી મરહુમ ડા. એદલજીએ તથા તેમની સાથના બીજા પાંચ વીદ્યારથીઓએ વરતમાનપત્રમાં જાહેર ખખર છપાવી કોઈ બાધને પ્રસવ સમય જ તેઓને બેલાવવા મોકલશે તો વગર શીએ હાજર થઈ સારીપેઠે માવજત કરશે એવું જાહેર કીધું હતું. તે મુજબ એવણે કેટલુંક સુધી અમલ કીધો હતો. એ પછી એવણે ૧૮૫૯ માં તખીબ તરીકે પસાર થઈ સર જમશેદજી જીજીભાઈ ગોહડ મેડલ તથા રૂ.૨૫ ની મેકલીનન સકોલરશીપ અને રૂ.૫૦ નો પ્રાઇઝ મેડલ મેલવ્યો હતો. આવાં ચહુડતાં માન સાથે બાહેર પડ્યાથી એવણની ધરાકી કુદરતી રીતે જ દેશીઓમાં ધણા બોહોળા પ્રકારમાં થઈ હતી. આંટ કોલેજ મેડીકલ સોસાયટીમાં મરહુમે ૧૮૫૯ થી ૧૮૭૪ સુધી આઠ બાબદો ઉપર વધદાને લગતા નીબધો વાંચ્યા હતા. તે વખતે ધણા વખણાયા હતા. એજ મુજબ અત્રેની જ્ઞાન પ્રસારક મંડળીમાં ૧૮૮૦ માં વહાડકાપની વીદ્યા વીશે ગુજરાતીમાં એક ભાશણુ એવણે આપ્યું હતું. ૧૮૭૧ માં નામદાર સરકારે એવણને મુંબઈ યુનીવર્સીટીના એક ફેલો તથા ૧૮૭૩ માં સુલેહના અમલદાર નેમી માન આપ્યું હતું. ૧૮૭૫ ના નવેમ્બર માસથી આંટ મેડીકલ કોલેજમાં ઉધાડેલા ગુજરાતી ભાશામાં વધદું શીખવવાના વરગમાં સુવાવડ તથા વહાડકાપની વીદ્યાના શીક્ષક તરીકે એવણ નેમાયા હતા. ૧૮૮૮ માં મુંબઈ યુનીવર્સીટીના વધદાની ફેકલ્ટીના એક સીનડીક તથા ૧૮૯૭ માં તેના ડીન તરીકે એવણ ચુંટી પડ્યા હતા. તખીબપણાંતું એવણનું જ્ઞાન ધણા ઉંચા દરજ્જાનું હતું. મરણની બે ત્રણ મહીના અગાઉ એવણે જમણીને લીધે રીટાયર લાઈફ ભોગવવાને પોતાનો ધંધો ચલાવવાનો બંધ કીધો હતો.

દમણના જાણીતા રહીશ શેઠ દાદાભાઈ કીકાજી દાદરેવાળા દમણ ખાતે ૫૯ વરસની વયે રોજ ૨૩ મે માહા ૫ માને દીને મરણ પામ્યા હતા. મરહુમે ત્યાંની અનજીમનની કારોબારી કમીટીમાં ધણા વરસો સુધી એક મેમ્બર તરીકે સારી સેવા બજાવવાથી સહનો ચાહ અને માન મેલવ્યું હતું. મરહુમના ઉડમણાની કીયા વખતે દમણ ઉપરાંત ધણાક દેશવરોથી જરથોસ્તી ઓએ હાજર થઈ ભાગ લીધો હતો. જ્યાં એવણે અનજીમનની બજાવેલી બીન સવારથી સેવાની સ્તુતી કરી એવણના મરણની નોંધ પંચાયતના દફતરે લઈ મરહુમના કુટુંબખર દીલાસા પત્ર મોકલવાનો કારાવ કરવામાં આવ્યો હતો.

હોંચકોંમ અને શેંમાહી બેંકના ચીફ કૅશીયર શેઠ ટેમુલજી પેસતનજી શેઠના ૮૬ વરસની વયે રોજ ૩૦ મે માહા ૫ માને દીને વાંદરા ખાતે મરણ પામ્યા હતા, મરહુમે આ બેંકની બાંધી

મુક્ત સુધી સેવા બળવી હતી અને મોટી જોખમદારીના વીસવાસુ ઓધા ઉપર ખીરાજ એકના કારોબારીઓ તથા તેની સાથે લેવડદેવડ કરનારાઓનો વીશવાસ જીતયો હતો. મરનાર સ્વભાવે ધણા મીલનસાર હતા અને પોતાની સાથ સમાગમમાં આવનાર સંધલાનું માન અને વીશવાસ જીતયા હતા.

કાનપોરવાળા શેઠ ખેરામજી નવરોજી ઝવેરી કાનપોર ખાતે ૫૩ વરસની વયે રોજ ૧ હો માહ ૬ ઠાને દીને મરણ પામયા હતા. મરનાર છેલ્લો કેટલોક વખત થયા ગુરદાના દરદથી પીડાતા હતા. એવણે ૩૫ વરસની વાતે ઉપર કાનપોર જઈ ત્યાં નાધલા પગારે પોતાની જાંદગી શરૂ કરી હતી. રફતે રફતે આગલ વધી એવણે જોડયા પ્રાંતમાં એક આગેવાન રેલવેના તથા સરકારી કન્ટ્રાક્ટર તરીકે જાણીતા થયા હતા. મરહુમ ધણા ઉદ્યોગી હતા અને પોતાના ધરમ ઉપર એતેકાદ ધરાવતા હોવાથી ચહુડતી પકતી ઉપર આવી શક્યા હતા. એવણે ગરીબોને છુપી મદદ આપતા હતા. એવણે જનમ સુરત નજદીકના સીંગનપોર ગામમાં થયો હતો. મરહુમના મરણ માટે રોજ ૨૨ મો માહ ૬ ઠાને દીને કાનપોરની જરથોસ્તી અનજીમનની એક સભા શેઠ જમશેદજી જાહંગીરજી લાલાના પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી જ્યાં એવણે વીધવા બાંધ નવાજબાંધ તથા બેટા શેઠ નાનાબાંધ ઉપર દીલાસા પત્ર મોકલાવવાનો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો હતો.

બાંધ મેહરબાંધ દાદાબાંધ બુટી પુણા ખાતે ૭૫ વરસની વયે રોજ ૧૭ મો માહ ૬ ઠાને દીને “બુટી હોલમા” મરણ પામયા હતા. એવણે ત્યાંની પારસી સોસાયટીમાં જાણીતાં તેમજ માનીતાં હતાં. તેવણે મરણથી ત્યાંની પારસી કામમાં બહુ દલગીરી ફેલાઈ હતી અને મરહુમના કુટુંબીઓ તરફ દીલસોજી બતાવવામાં આવી હતી.

ખાન સાહેબ અરદેશર સૌરાષ્ટ્ર મુસ ૪૮ વરસની વયે રોજ ૨૧ મો માહ ૬ ઠાને દીને મરણ પામયા હતા. મરનાર સારવજનીક કામોમાં બહુ ઉમંગથી ભાગ લેતા હતા, અને મજાતાંવડા સવભાવના હોવાથી તેવણે પોતાની આસપાસ મોટું મીત્ર મંડળ ભેગું કર્યું હતું. તેવણે અનેકવાર યુરોપની મુલાકાતે જઈ આવ્યા હતા, અને ત્યાંની દારૂની એજંસીઓની આડત મુબઈમાં ચલાવતા હતા. મરહુમની શરૂઆતથી તે પોતાના મરણ સુધી પરેલ વોરડની વીજલસ કમીટીના મેમબર તરીકે બહુ ઉમંગથી કામ કર્યું હતું અને તેવણે જાહેર સેવાની કદરસનાસીમાં નામદાર સરકારે પાંચ વરસ ઉપર તેવણે ખાન સાહેબને એલકાબ બક્ષ્યો હતો.

શેઠ જીવણજી જંભાસજી મીસતરી ૮૪ વરસની વયે રોજ ૨૪ મો માહ ૬ ઠાને દીને મરણ પામયા હતા. મરહુમ સુમાલીના વતની હતા અને એવણે સને ૧૮૬૭ માં સુરતની સંધિદપરાની દરેહમેહરનું મકાન પોતાની ગીરોથી નવેસરથી બંધાવી આપી તેના નીભાવ માટેનો બંદોબસ્ત કર્યો હતો. મરહુમનાં ઉંમણની કીયા એ દરેહમેહરમાં થઈ હતી. તેમજ રાંદેરની દરેહમેહરમાં થયેલા ઉંમણ વખતે શેઠ અરજેરજી નવરોજીએ મરહુમે રાંદેરની અનજીમનને આપેલી કીમતી મદદોની તારીફમાં કેટલુક વીવેચન કરવા પછી એવણે છોકરાઓ ઉપર રાંદેરની અનજીમન તરફથી એક દીલાસાનો તાર મોકલવામાં આવ્યો હતો.

શેઠ ઉકરજી બીખાજી અમલસાડીવાળા ૮૦ વરસની વયે રોજ ૨૯ મો માહ ૬ ઠાને દીને અમલસાડીમાં મરણ પામયા હતા. મરનાર પ્રથમ સુરતના રહીશ હતા તે પછી તેઓ ખેતી વીગેરેને ઉદ્યોગ હાથ ધરી માંડવીમાં સારી પેઠે જાણીતા થયા હતા. એવણે ધરમાતુ તથા દયાળુ સવભાવના હોવાથી દુકાળ વખતે પારસી પંચાયત તરફથી તાલુકામાં અનાજ તથા કપડાં વેહ્યવામાં આગેવાન થઈ ગરીબોને સારી મદદ આપી હતી. મરહુમ શેઠ ઉકરજીએ માંડવીની અનજીમનને વારનવાર જે કીમતી મદદ આપી હતી તેથી એવણે નામ ઉંમણની કીયાના બહુતરમાં દેવાનો ઠરાવ ત્યાંની અનજીમન તરફથી કરવામાં આવ્યો હતો.

શેઠ ખેરામજી રસતમજી મેહતા આઈ. સી. એસ. બંગાલ પ્રલાકમાં કટકથી ૫૦ માંસ દુર આવેલા અંગુલ શેહરમાં અકસમાતથી ૩૨ વરસની જવાન વયે રોજ ૬ ઠો માહ ૭ માને દીને મરણ પામયા હતા. મરહુમના રવાનને અંગુલ ગામથી કલકત્તા ખાતે લાવી રોજ ૯ માને દીને ત્યાંનાં દુખમાં અવલમંજલ પોંહચાડવામાં આવ્યું હતું. મરનારની પાંચદસતની કીયા વખતે ધણા જરથોસ્તીઓએ હાજરી આપી હતી. મરહુમના રવાનને કલકત્તા ખાતે લાવવા માટે ત્યાંના લેફ્ટનન્ટ ગવર્નરે પોતાની દીલસોજી દેખાડી ધણી સારી મદદ મરહુમના પીતાજીને આપી હતી. એ નામદારે ત્યાંના કમીશનરને તાર મારફતે જણાવ્યું હતું કે તેઓની મોટારકાર મોકલાવી મર

હુમની લાશને કટક ખાતે મોકલાવવામાં મદદ કરવી. મરહુમ શેઠ ઝેરામજી કલકત્તાના જાણીતા શેહેરી શેઠ રસતમજી ધનજીભાઈ મેહતા સી. આઈ. ઇ. ના બેટા થતા હતા. એવણે શરૂઆતની ફેળવણી કલકત્તાની સેન્ટ ઝેવીયરસ કોલેજમાં લઈ પોતાના ઉસતાદોનું માન અને ચાહ પોતાની અંચળાઈથી જીતી લીધા હતા. એ પછી ૧૮૯૧ માં મરહુમ ચઢતો અભ્યાસ કરવા ઈંગ્લેંડ ગયા હતા. જ્યાં સીવીલ સરવીસની પરીક્ષા માન સહીત પસાર કરવા પછી બંગાળ ઇલાકામાં એવણું નેમણુંક થઈ હતી. મરહુમે પોતાના ઓધ્યા દરમિયાન ઘણી ફતેહમંદીથી પોતાનું કામ બજાવી આગળ દુકાળો વખતે સારી મદદો આપવાથી છેલ્લા એવણું બંગાળના કટક જીલ્લામાં દુકાળના કામ ઉપર સપેસીયલ ડ્યુટી ઉપર નેમવામાં આવ્યા હતા. જ્યાં એવણું અચલુચ મરણ નીપજ્યું હતું. મરહુમ ગયા અકટોબર માસમાં પોતાના ઘણીયાણી સાથે વેલાત ગયા હતા, તે વખતે નામદાર શેહેનશાહની લેવીમાં પણ એવણે હાજરી આપી હતી. વળી મરનારે સબલપુરમાં ૪ વાઘ મારીયા હતા જેમાંનું છેલ્લું એક ચામડું તેના મસંતક સાથે પોતાના પીતાજી ઉપર કલકત્તે મોકલાવી આપ્યું હતું. મરનાર ધરમી તથા ઘણાજ લાયકીવાળા અને મીલનસાર સવભાવના હોવાથી સરવેનો ચાહ જીતી લેતા હતા. ઝળકતા ભવીશ્યની આશાએ સાથના બંગાળના આ એક પુરા પારસી સીવીલીયનના અકાળ મરણથી કલકત્તાની પારસી અંગ્રુમનમાં તથા અતરે ભારે દલગીરી ફેલાઈ હતી. એ વખતે કલકત્તાના નવા પારસી દોખમાના સંઘમાં ત્યાંની પારસી અંગ્રુમનની મળનારી સભા પણ મરહુમના માનમાં મુળતવી રાખવામાં આવી હતી. વળી મરહુમના ઉડમણની કીયા પણ ઉડવાડાના આતશખેહરામમાં કરવામાં આવી હતી. એવણના મરણથી બંગાળના પારસીઓને ગયલી ખોટની દલગીરી દેખાડવા માટે કલકત્તાની પારસી અંગ્રુમનની એક સભા તા. ૨૮ મી મારચને દીને ત્યાંના બનાજીના આદરીયાનમાં શેઠ કાવશજી મા. રસતમજી બનાજીના પરમુખપણા હેઠળ મલી હતી. એરવડ ફરામજી પે. મુલ્લાએ હાજર રહેલાઓ સાથે મરહુમના રહની શાંતી પાંક આતશ સનમુખ ચાહવા પછી ઘણાક અહસથોએ મરનારનાં કવખતના મરણ માટે લંબાનથી પીવેચન કરવાખાદ મરહુમના પીતાજી, ઘણીયાણી વગેરે ઉપર દીલાસા પત્રો મોકલવાનાં કસવો કરવામાં આવ્યા હતા.

અતરેના જાણીતા તખીબ ડા. રતનશાહ માણેકજી મોદી ૪૬ વરસની વયે રોજ ૧૧ મો માહ ૭ માને દીને ન્યુમોનીયાની બીમારીથી મરણ પામ્યા હતા. મરનાર અતરેના જાણીતા ડા. એલજી જેવણ રસાયણશાસ્ત્રી છે તેવણના ભાઈ થતા હતા. મરનારનો જનમ સુરત શહેરમાં તા. ૧૦ મી જુન ૧૮૬૨ને દીને થયો હતો. મરહુમના વડવા ખંખાતની પારસી અંગ્રુમનના વડા હતા તથા તેઓએ ઈસ્ટ ઈન્ડિયા કંપની અને નામદાર સરકારની ઉમદા સેવા બજાવી હતી, તેની પીછાનમાં તેઓને કીમતી જગીરો ભેટ મલી હતી. મરહુમે પોતાની શરૂઆતની ફેળવણી સુરતમાં લીધી હતી અને ત્યાંની હાઈ સ્કુલમાંથી ૧૮૮૦ માં મેટ્રીક્યુલેશનની પરીક્ષા પસાર કરી અતરેની ગ્રાંટ મેડીકલ કોલેજમાં જોડાઈ ૧૮૮૬ માં તખીબની દીથી મેળવી હતી. તે પછી મરનારે કોટમાં બજારગેટમાં પોતાનો તખીબી ધંધો ચાલુ કર્યો હતો અને ટુક વખતમાં પોતાની લાયકી અને બાહોશીથી મોટી પ્રેક્ટીસ મેળવવાને ભાગ્યશાળી થયા હતા. તેમજ ગરીબ દરદીઓને મફત તખીબી મદદ આપતાં. એવણે કુંવારી જીંદગી ગુજારી હતી. મરનારનાં મરણથી તેમના લાયકીવાલા ભાઈઓ અને તેમના કુટુંબીઓને લાગેલા જખમ તરફ પુરતી દીલસોજી મરનારની પાયદસતની કીયા વેલાએ લોકોની ભારે ઠઠથી માલમ પડી આવી હતી.

શેઠ રસતમજી માણેકજી એનજીનીયર મરકીથી ૬૫ વરસની વયે રોજ ૧૧ મો માહ ૭ માને દીને મરણ પામ્યા હતા. આજ લાંબો વખત થયાં તેવણ શેર એન્ડ સ્ટોક બ્રોકરસ એસોસીએશનના સેક્રેટરી હતા અને પોતાના કીમતી વખતના ભોગે એ એસોસીએશનની સારી સેવા બજાવતા હતા. એવણના માનમાં શેર અને નોટ બજાર બંધ રાખવામાં આવ્યા હતા. મુખબના શેર દલાલોની વારસીક સભા તા. ૨૨ મી એપ્રિલે મલી હતી, તે વખતે મરહુમના મરણની દલગીરી દરસાવનારો એક દીલાસાપત્ર એવણના કુટુંબ ઉપર મોકલાવી આપવાનો ઠરાવ થયો હતો.

આપણા શેહેરના જાણીતા સીવીલ એનજીનીયરો મેશરસ મેહેતા અને પટેલની પેહડીવાળા શેઠ સોરાબ ખમનજી મેહેતા ૩૫ વરસની વયે રોજ ૧૨ મો માહ ૭ માને દીને પોતાની ઓશીસમાંથી મરે ગયા પછી એકાએક અંતકરણનો ધબકારો બંધ પાડવાથી અચલુચ એ દીને મરણ પામ્યા હતા. તેમણે સેન્ટ ઝેવીયરસ કોલેજમાંથી પી. ઈ. ની પરીક્ષા પસાર કરી પુનાની કોલેજ ઓફ સાયન્સમાં

ધુળનેરી અભયાસ કરી એલ. સી. ઈ. ની ડીમી મેલવી હતી. મરહુમે ધુળનેરી કામમાં સારી કુશલતા મેલવી હતી. તેમજ એવણુ ધણા મીલનસાર સ્વભાવના હોવાથી પોતાની આસપાસ સાર મીત્ર મંડલ બેસુ કર્યું હતું.

બાઇ રતનબાઈ તે મરહુમ શેઠ રતનશાહ પેસતનજી વકીલના ધણીઆણી ૭૬ વરસની ઉમરે રોજ ૨૦મો માહા ૭ માને દીને સુરતમાં મરણ પામ્યા હતા. એવણુની મનેઃવૃત્તી બહુ ધરમી હોવાથી તેઓ દરરોજ પાંચે ગેહમાં બંદગી કરતાં હતાં. મરનારે પોતાની હથાતીમાં પોતાની પુછનો બહુ મોટો ભાગ આશરે રૂપ્યા પંદરથી સતર હજાર સુધી પોતાના મરહુમ સસરા શેઠ પેસતનજી વકીલના સુરતના કદમી આતશબેહેરામના ફંડમાં આપ્યો હતો તથા ત્યાના શેહેનશાહી આતશબેહેરામના બાજ આફરગાન ધજશનીના ફંડમાં પણ રૂપ ૩૫૦૦ આપ્યા હતા.

ભાવનગરવાલા શેઠ નાનાભાઈ બેરામજી ડાકટર, બી. એ. પર વરસની વયે રોજ ૨૬ મો માહા ૭ માને દીને ત્યા મરણ પામ્યા હતા. ભાવનગર રોટની નોકરીમાં ત્યાની હાઇ સ્કુલમાં માસ-તર તરીકે જોડાઇ મરહુમ ત્યાથી ભાવનગરનાં એજન્ટની અતરેની આશીશમાં ત્રાનસફર થયા હતા. એ પછી ભાવનગરનાં જુડીશીયલ ખાતામાં એવણુ એસીસ્ટન્ટ નેમાયા હતા અને મરણ પામ્યા તે વખતે રૂપ્યા ૪૦૦ ના દરમાયાએ ભાવનગરના સીટી ફરસટ ક્લાસ માજીસ્ટ્રેટના ઓધા ઉપર હતા. એવણુ કાયદાવાલા તથા નમાના સ્વભાવના બહુસથ હોવાથી સરવેનાં માણીતા થઈ પડ્યા હતા.

મજગામની પારસી મેરટર મીલના જોડયા માલેક શેઠ દાદીબા બરજેરજી મીસ્ત્રી ૨૬ વરસની જવાન વયે રોજ ૮ મો માહા ૮ માને દીને મરણથી મરણ પામ્યા હતા. યુના અને ખરચીનો ધંધો કરનાર તરીકે તેવણુ પહેલા પારસી હતા. વેપાર ધંધો કરવાની કુદરતી જેન તેવણુમાં હતી અને મુબઇમાં ટરકીશખાથ તેવણુ પોતાના ભાઇની મદદ સાથે દાખલ કરીયો હતો.

ડાં સોરાખજી દોરાખજી દસતુર કામદીન રોજ ૯ મો માહા ૯ માને દીને લકવાની ખીમરી બોગવી બહેસતનશીન થયા હતા. મરહુમે ૧૮૯૩ માં ડાકટરની સેવટની પરીક્ષા પસાર કરવા પછી ભરચમાં થોડો વખત દવાખાનું કહાડ્યું હતું. પણ પાછળથી કપડવણુજ ખાતે જઇ ત્યાં બહોળા પ્રેક્ટીસ મેળવી હતી. એમના રવાનને રેલવે મારફતે ભરચ લાવી ત્યા અવલમંજલ પોહ્યાંડવામાં આવ્યું હતું.

શેઠ શાવકશાહ મેરવાનજી તારાચંદ ૩૭ વરસની વયે રોજ ૧૩ મો માહા ૯ માને દીને મરણની ૩ દીવસની ખીમરી બોગવી મરણ પામ્યા હતા. મરહુમે થોડાં વરસની વાત ઉપર શેઠ મનચેરશાહ બેરામજી મસાની સાથે ભાગમાં એક લોઢાંની ફાઉનડરી સથાપી હતી, અને નાતા પાસે ઉપરથી શરૂઆત કરી છેલ્લાં ૬-૭ વરસમાં પોતાની ખંત, અને ધીરજથી તેને ધીકતી હાલમાં લાવી મુકી હતી. એ ફાઉનડરીનું કામકાજ વધી જવાથી તે માટે સાત રસતા ઉપર જગ્યા વર્ધ ત્યાં એક મકાન બાંધવામાં આવ્યું છે.

અત્રેના જાણીતા શ્રીમંત શેહેરી શેઠ ડોસાભાઈ દાદાભાઈ આલબલેસ ૫૬ વરસની વયે રોજ ૧૪ મો માહા ૯ માને દીને ટુક દીવસની માંદગી બોગવી મરણ પામ્યા હતા. પેહલવેહલા એવણુ એસરસ એદલજી ફરામજી આલબલેસવાલી પેઢીમાં ભાગયા તરીકે જોડયા પછી પોતાના પીણજીની મરણ બાદ છેલ્લા દશ વરસ થયા ઉપલી પેઢીમાંથી છુટા પડ્યા હતા. મરહુમ શેઠ ડોસાભાઈ એક ખરેખરા ધરમી જરથોસ્તી ગ્રહસ્થ હતા અને એવણુ એટલી ભલી લાગણીઓ ધરાવતા હતા કે શું આલા કે અદનાં, શું ગરીબ કે તવંગર સરવે સાથે સુખ અને દુખની વખતે ખરેખરી દીલસોજી બતાવતા હતા. વળી એવણુ સાદા ખવાસના અને અંતકરણની લાગણી પરમાણુ આલનારા ગ્રહસ્થ હોવાથી ગરીબોને વારનવાર નાણાની ઘણી છુપી મદદ કરતા હતા. મરહુમ જોકે મેસોનીક કીયાઓમાં હમેશા હાજરી આપતા, તોપણ તેના ખાણું પીણાના મેલાવડાઓમાં જુજ આગ લેતા હતા. વળી મરહુમે ચોકસ રીતે પોતાના દીવસ તથા રાતના વખતો દુનીયાઇ કામ-કાજ, બંદગી, મોજમજહ માટે વહેંચી નાખ્યા હતા. બંદગી કરવામાં તો મરનાર એવા ચુસત હતા કે નયાયેશ, યશતો, ઉપરાંત જે વખત મજે તો ગાથાના હા તથા યજ્ઞશનેના હાએ પણ પરગણું કરયા વગર ભણતા હતા. ધણાક ધરમખાતાંઓના એવણુ કાસેખારી અને સરજી જી. પારસી બેનીવોલન્ટ ધનસટીટયુટના એક ઓડીટર તથા અત્રેના જાણીતા આલબલેસ બામજી ત્રસટી હતા. મરહુમ શેઠને સેવટનું માન આપવા પારસીઓની એક ગંજવર મીજલસ પામદસ્ત વખતે ભેગી મલી હતી. જે અચુક રીતે મરહુમની પારસી કામમાં લોકપ્રીયતા પુરવર કરી આપતી હતી.

૪૦ બરજેર ખીરાજશાહ વડીલ નામના જવાન પારસી તખીબ ૨૯ વરસની જવાન વયે રોજ ૨૪ મો માહ ૬ માને દીને મરણ પામ્યા હતા. મરહુમ એલ. એમ. એનડ એસ. ની તખીબી ડીમી ધરાવવા ઉપરાંત ખી. એ. પણ થયલા હતા. મરહુમના લગનનો દીવસ તા. ૫ મી જુનનો ઠેરવવામાં આવ્યો હતો, પણ કમનસીબે જીંદગીએ તેવણને ચારી આપી નહીં અને દીવેનસથી પટકાઈ પડ્યા અને કાબેલ અક્ટરોની કાલજબરી સારવાર છતાં લગનની બે દીવસ આગલ હક થયા હતા.

સીવીલ ઇન્જનેર શેઠ બરજેરજી અરદેશર દલાલ એલ. સી. ઇ. તે સાસુન સ્પીનીંગ મીલના એકરેટરી શેઠ અરદેશર એદલજી દલાલના બેટા થતા હતા, એવણુ ૨૭ વરસની જવાન વયે રોજ ૨૫ મો માહ ૬ માને દીને એહેસતનસીન થયા હતા. મરહુમ શેઠ બરજેર ૧૯૦૫ માં એલ. સી. ઇ. ની ડીમી મેલવી બહાર પડ્યા હતા અને મી. સ્ટીવન્સ જેવા બાહોસ ઇન્જનેરની પેહેડીમાં ટુક વખત રહી છુટા પડ્યા પછી બરોડા રેલવેની હાશીશમાં એક સારા ઓધવા ઉપર ઇન્જનેર તરીકે રહ્યા હતા. મરહુમ ઇન્જનેરની બાબતોનું ઘણું સારું જ્ઞાન ધરાવતા હતા અને ડીઝાઈનીંગ તથા એપ-લાઈડ મીકેનિક્સમાં એવણુ બહુ બાહોશ હતા. મરનાર મળતાવડા સવભાવના તથા ગરીબોના ખેરખાહ હતા અને જીંદગી જો ચારી આપતે તો બીજામાં પારસી કામમાં એક સારા ઇન્જનેર તરીકે દીમી નીકળતે. એવણુ ઉડવાડા ખાતે બે દીવસ સેજદો કરવા ગયા હતા, જે પછી મરહુમ શેઠ બરજેરને ઝેરી કુલીની બીમારી લાગુ પડી હતી, જે કાતેલ નીવડી અને એવણુ આ દુનિયાં જોડી ગયા છે.

નવસારીના જાણીતા શેહેરી શેઠ રતનજી ફરામજી દાણુ ૬૨ વરસની વયે રોજ ૧૮ મો માહ ૨૩ માને દીને નવસારી ખાતે મરણ પામ્યા હતા. એવણુ નવસારી કસબાને લગતાં દરેક બંધાં કામમાં હમેશા ઉલટ ભર્યો ભાગ લેતા હોવાથી, તેવણનાં મરણની ખબર ફેલાતાંજ આખા કસબામાં ભારે ફલગીરી ફેલાઈ હતી. નામદાર મહારાજ ગાયકવાડને ત્યાં એક પત્રની વૃદ્ધી થઈ તેની ખુશાલીમાં નવસારીની હાઈસ્કુલને લગતું એક બોર્ડીંગ હાઉસ બાંધવા માટે રૂ. ૧૦૦૦૦ ની સખાવત કીધી હતી. એવીજ રીતે તેવણુ બીજાં ફંડોમાં પણ નાણાંની રકમો ભરતા હતા. મરહુમ પોતે ગરીબોમાંથી પોતાની અકલ હુશીયારી તથા વેપારી કુનેહથી આગળ વધ્યા હતા, જેથી તેઓને હમીડે ગરીબોની ઘણી દાઝ હતી. તેવણુ કેળવણીને લગતાં કાંઈપી કામને પોતાથી બનતું દરેક ઉત્તેજન આપતા હતા, અને ૬૨ વરસ તેવણુ તરફથી સઘળી પારસી સ્કુલોમાં ઇનામો આપવામાં આવતાં હતાં. સરકારી આમલદારોમાં તેવણુ ઘણો સારો લાગવગ ધરાવતા હતા. મરહુમ ત્યાની મેહરજીરાણા લાયબ્રેરીના એકરેટરી, પારસી સુવાવડખાના અને પારસી સંકટ નીવારણ ફંડના કારોબારી તથા ત્યાની વડી દરેકમેકરને લગતા મુકતાડ ફંડના ત્રસ્ટી હતા. મરહુમના માનમાં નવસારીની સઘલી સ્કુલો, મેહરજી સાથાં લાયબ્રેરી વગેરે બંધ રાખવામાં આવ્યા હતા. વળી મરહુમના ઉડમણાની કીયા વખતે મરહુમનું નામ જાહેર જશનો વગેરે કીયામાં લેવાનો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો હતો. મરહુમના મરણની ફલગીરી જાહેર કરવા નવસારીના રહીશોની એક જાહેર સભા તા. ૧૬ મી આગસ્ટે લક્ષમણ હોલમાં સુખા સાહેબ ખા. બા. યુસફઅલીના પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી. જયાં મરહુમનાં કુટુંબ ઉપર દીલાસા મળી મોકલવાનો ઠરાવ કરી એવણની સખી લક્ષમણ હોલમાં મુકવા માટે નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું. એવણુ જુદા જુદા ખાતામાં અચાનચી તથા સેક્રેટરી હતા તેમાની ઘણીખરી જગાઓ ઉપર મરહુમના બેટા શેઠ પેસતનજીની નેમણુક કરવામાં આવી હતી.

શેઠ ફરામજી રક્ષતમજી વીકાજી બેરીસ્ટર ૬૪ વરસની વયે રોજ ૧૮ મો માહ ૧૧ માને દીને મરણ પામ્યા હતા. તેવણુ અંગ્રેજી તથા ફરેંચ સાહીત્યના એક ચુનંદા અભ્યાસી તરીકે તેમજ એક બાહોશ ધારાશાસ્ત્રી તરીકે ઘણી સારી નામના મેળવી હતી. તેવણુ લંડન યુનીવર્સિટીની મેટ્રીકની મરીફા પસાર કરી એલ્ફીનસ્ટન કોલેજમાં જોડાયા હતા. મરહુમે પોતાની કોલેજ કારકીરદી ફરેંચના બાહોશી, અભ્યાસ પાછળનો ખંત અને સાલેસાઈથી પોતાના પ્રોફેસરો અને ગોઠ્યાઓનો આદર જીતી લીધો હતો. યુનીવર્સિટી તરફથી અપાતાં હોમજી ખરશેદજી પ્રાઈક્ટિ માટે હીમાલય પરવત ઉપર અંગ્રેજીમાં કવીતા લખવા માટે એવણને રૂ. ૨૦૦ નું ઇનામ તેમજ યુનીવર્સિટીના ધણાક રેસાંલાઓ લખી ઇનામો જીતી ગયા હતા. એ પછી તેવણુ ૧૮૬૮ માં ખી. એ. ની અને ૧૮૭૦ માં એલ. એલ. ખી. ની પરીક્ષા પસાર કીધી હતી. ૧૮૬૮ માં એવણને મુંબઈની પારસી મેટ્રીમોનીઅલ કોરટના કક્ષારકનો ઓધો મળ્યો હતો અને એજ સાલમાં એવણે “જરથોસતી ધરમખાબેના ફરેંચ નોંધવાનોનાં મતોના ઇંગ્રેજીમાં તરજુમો કરી તેનું એક પુસ્તક બહાર પાડ્યું હતું ૧૮૭૩. માં એવણે મુંબઈમાં એડવોકેટની પરીક્ષા પસાર કીધી હતી, અને એજ વરસમાં એવણુ યુનીવર્સિટીના ફેલો

નેમાયા હતા. એ પછી એવણે ઇંગ્લેન્ડ ગયા હતા, જ્યાં એવણે એ નીચા વાચ્યા હતા, અને ૧૮૭૬ માં બેરીસ્ટરની પરીક્ષા પસાર કરી અને આવી બારીસ્ટરનો ધંધો ચલાવવા માંડ્યો હતો. ૧૮૮૪ માં એવણે સુલેહના અમલદાર અને ૧૮૯૪ માં સરકારી લે. કલાસના જુરો સપરડનસના પ્રોફેસર નેમવામાં આવ્યા હતા. છેલ્લા એવણે ૧૮૯૨માં હીંદુ ધારા વીશેનું એક પુસ્તક પ્રગટ કર્યું હતું. તા. ૨૮ મી જુલાઈને દીને હાઈકોર્ટમાં નામદાર જડજી મી. દાવરની કોર્ટમાં મી. પાદશાહ બેરીસ્ટરે મરહુમના સંબંધમાં દલગીરી બતાવનાર વીવેચન કરવા પછી નામદાર જડજી પણ પોતાનો ખેદ જાહેર કર્યો હતો. એજ મુજબ નામદાર વડા જડજી પણ દલગીરી પ્રદર્શીત કીધી હતી.

મુંબઈની પોલીસના માજી ઇનસપેક્ટર શેઠ ફરામજી ભીખાજી કુમાના ૬૮ વરસની વયે રોજ ૨૦ મો માહ ૧૧ માં દીને મરણ પામ્યા હતા. મરહુમ પેહલપેહલા શેરની દલાલી કરતા હતા તે પછી ૧૮૭૦ માં પોલીસ કમીશનર સર ફ્રાંક સુટરના વખતમાં પોલીસમાં મુરોયાન ક્રેડમાં એક ઇનસપેક્ટર તરીકે જોડાયા હતા. ૧૮૭૪ ના પારસી મોહમ્મદન હુલડ વેળાએ એવણે બતાવેલી હીમત તથા બાહાદુરીના વખાણ થયા હતા. ૧૮૮૩ માં એવણે કોટ વીલાગના કામ ચલાઉ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ નેમાયા હતા, તે વખતે અત્રેના બારામાં પડેલી અમેરીકન મનવારના ત્રણ નાસી ગયલા સેલરોને પકડીને મનવારના સતાવાલાઓને સોંપવાથી એવણે ૩૦ ડાલરનું ઇનામ મળ્યું હતું. ૧૮૮૫ માં એવણે ડીટેક્ટીવ ખાતાના વડા ઇનસપેક્ટર નેમાયા હતા જ્યાંથી ૩૧ વરસની નોકરી પછી ૧૯૦૨ માં પેનસન ઉપર રીટાયર થયા હતા.

૩૦ હીરજી જમશેદજી અપુ ૫૫ વરસની વયે રોજ ૨૨ મો માહ ૧૧ માં દીને મરણ પામ્યા હતા. એવણે ૧૮૭૭ માં ડાક્ટરની સેવટની પરીક્ષા પસાર કરી ખેતવાડીમાં તખીખી ધંધો ચલાવવા માંડ્યો હતો. અને ટુંક વખતમાં પોતાની કાબેલીયત અને ભલમનસાધથી એવોએ મોટી ધરાકી મેલવી સરવે કામમાં તખીખ તરીકે વખણાઈ ગયા હતા વહી પોતાના ગરીબ દરદીઓને મુક્ત કરવાથી આપતા હતા. એ ઉપરાંત પારસી કામને લગતા જાહેર કામોમાં પણ સારો ભાગ બળવતા હતા. મરનાર રાહનુમાય સભાના, કાંદાવાળા મોહોલાની ગહમખાર અનજીમન કમીટીના સભાસદ તથા સર દીનશાહ પીટીટ કાંદાવાળા મોહલા લાઇબ્રેરીના નાયબ સરનશીન અને કાંદાવાળા મોહલાની મરહુમ શેઠ મેહરવાનજી માણેકજી શેઠાની છોકરીઓની સ્કુલના ૧૮૮૬ થી આનરરી સેક્રેટરી હતા. મરહુમ ઘણા ધરમી તેમજ સવભાવે શાંત, અને ગરીબ ગુરખાંઓ તરફ ઘણી લાગણી તથા દીલસોજી ધરાવનાર હોવાથી એવણે પોતાની પાછળ ઘણી વાખવાખી મેલી ગયા છે.

ખંખાતવાળા શેઠ પેસતનજી ખુરશેદજી મોદી ૫૪ વરસની ઉમરે રોજ ૨૯મો માહ ૧૧ માં દીને એવણે મીડી પીસાબનું દરદ લાગુ પડવાથી તેની સારવાર માટે અમદાવાદ ગયા હતા જ્યાં મરણ પામ્યા હતા. એવણે પોતાના વડીલ પુનાવાળા મરહુમ મોદી ખુરશેદજી જમશેદજીને પેશવાઈ તરફથી ઇનામમાં મળેલાં રાજેજ ગામના પોતાના ભાઈ સાથે ઇનામદાર હતા. અને તેજ તરફ રહી પોતાની જગીરોનો વહીવટ ચલાવતા હતા. ખેડાની મયુનીસીપલ તથા ડીસ્ટ્રીક્ટ બોરડોના એવણે એક મેમબર હતા.

શેઠ મેરવાનજી નશરવાનજી વાહાડયા ૫૬ વરસની વયે રોજ ૨૮ મો માહ ૧૧ માં દીને મરણ પામ્યા હતા. એવણે ૧૮૬૭ માં મેટ્રીક્યુલેશનની પરીક્ષા પસાર કરી એલરીનસટન કોલેજમાં જોડાયા હતા. એ કોલેજમાંથી ૧૮૭૩ માં એવણે રીતભાત ઉપર ઇંગ્લેન્ડમાં રેસાલો લખવા માટે ગણપતરાવ વીઠલ પ્રાઈઝ અને લેટીનમાં લખેલા બીજા રેસાલા માટે “બેલ પ્રાઈઝ” તેમજ ૧૮૭૪ માં ધારના રાજવાળું ઇનામ તથા સીનીયર સક્રેડરશીપ મળ્યા હતા. ૧૮૭૧માં એવણે “સપતશતી અથવા ચંદીપાઠ” ગુજરાતીમાં બાશાંતર કરી તેનું પુસ્તક અને ૧૮૭૩ માં “દાસતાને દીલરખા” નામનું પુસ્તક પ્રગટ કીધા હતા. એ પછી ૧૮૭૪ માં બી. એ. ની પરીક્ષા પસાર કરી ૧૮૭૫ માં એવણે દખણ હાઇ સ્કુલમાં અને તે પછી સુરત હાઇ સ્કુલમાં એક શીક્ષક તરીકે જોડાયા હતા. એ પછી એવણે અત્રેની સેક્રેટરીયેટ આર્શીસમાં પોલીટીકલ ડીપાર્ટમેન્ટના સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ નેમાયા બાદ મુંબઈ સરકારના જુડીશીયલ તથા લેજલસેલેટીવ ખાતાના એવણે મદદનીશ સેક્રેટરી નેમવામાં આવ્યા હતા. ૧૮૯૮માં એવણે સરકારી નોકરી છોડી એજ સાલના મે માસથી મુંબઈની મયુનીસીપાલીટીના સેક્રેટરી નેમાયા હતા. તે ઓધા દરમયાન શહેર સુધારાનાં કામપર મરનારે એટલી તે આલાકી બતાવી હતી કે આખી મયુનીસીપલ કોર્પોરેશનનો એવણે આહ મેલવયો હતો. ૧૮૮૮ માં એવણે મયુનીસીપાલીટીના ફેલો અને ૧૮૯૧ માં સુલેહના અમલદાર નેમાયા હતા. એ વરસની વાત

ઉપર એવણુ તખીયતના સુધારા અરથે વેલાત ગયા હતા અને ત્યાંથી મુંબઈ આવ્યા પછી તખીયત લીધે નહીં ચાલવાથી પોતાના જોદાનું રાજી નામુ આપ્યું હતું. મરહુમના માનમાં મયુનીસીપાલીટીના મળ્યા ખાતાએ બંધ રાખવામાં આવ્યા હતા, તેમ તા. ૬ ડી આગસ્ટે કોરપોરેશનની મહેલી સભામાં મરમુખે મરહુમના મરણ માટે દલગીરી જાહેર કીધી હતી મરહુમ શેઠ મેરવાનજી ૩૦ માસીનાની હાસખીટાલના ત્રીસડી તથા ધી બેરાબજી જીજીભાઈ ઇસ્ટીટ્યુટના ત્રસ્ટી હોવાથી એવે તરફથી મરહુમના કુટુંબ ઉપર દીલાસાના પત્રો મોકલવામાં આવ્યા હતા.

બેરબરી ગામના પટેલ અને જાગીરદાર શેઠ હોરમસજી એદલજી કાસદ ૭૦ વરસની વયે નવસારી ખાતે રોજ ૨૯ મે માહા ૧૧ માને દીને ગુજર્યા હતા. એવણુની નવસારી નજદીકના બેરબરીમાં ને તેની આસપાસ હજારો વીંધા જમીન આવેલી છે. પોતાના ગામમાં આવતા કોઈથી મુશ્કેલીને પોતાના ઘેર ઉતારો આપી તેની મેહમાનગીરી કર્યા વગર એવણુ જવા દેતા હતા નહીં. મરહુમની દયાળુ લાગણીને લીધે તેઓ તરફ સરવે ગામડેના પારસીઓ બહુજ માનથી જોતા હતા. એવણુ આગલા રાજા જેવી જાહોજલાલી ભોગવી ગયલા ગામડીયા પારસીઓમાંના એક હતા. એવણુની પાયદસતની મીજલસ બહુ મોટી મળી હતી જે વખતે ગામે ગામથી પુસકલ લોક આવ્યું હતું.

શેઠ કેમશર રાશાભાઈ કરાકા ૪૩ વરસની વયે રોજ ૩ જુને માહા ૧૨ માને દીને લંડન ખાતે મરણ પામ્યા હતા. એણે મેસરસ વીશરામ ઇલિરાહીમની કંપની સાથે ભાગમાં કેટલોક વખત વેપાર ચલાવ્યો હતો જે પછી પોતે અંગત વેપાર ચલાવતા હતા. નામદાર સરકારે એવણુને એક સુલેહના અમલદાર નેમ્યા હતા અને પોતાના તખીયતના સુધારા અરથે બે વાર યુરોપની મુશ્કેલીએ એવણુ જઈ આવ્યા હતા.

શેઠ દારાબજી નાનજીભાઈ પટેલ મુંબઈમાં ૮૨ વરસની વયે રોજ ૧૫ મે માહા ૧૨ માને દીને બેલેસતનશીન થયા હતા. એવણુ સરોડાની પારસી પંચાયતના એક મેમબર અને ત્યાંનાં પોલીસ પટેલ હતા. મરણુની એક માસ આગમજ એવણુની તખીયત સંધીવાથી લડતી ચાલતી હોવાથી દવા કરાવવાને અતરે આવ્યા હતા. મરહુમ ધણી નીયમીત જીંદગી ગુજરવા સાથે વેહવારમાં મળ્યા ચોખા અને ભણુનાર ગણુનાર હતા.

શેઠ દીનશાહ મનચેરજી પંથકી ૬૫ વરસની વયે રોજ ૨૭ મે માહા ૧૨ માને દીને મરણ પામ્યા હતા. મરનારે પોતાના પીતાની મીલકત અને સીકંદરાબાદમાની મોટી દુકાનને વહીવટ કેટલોક વખત ચલાવી મુંબઈમાંની પોતાની પેઢીમાંનું કામ પણ ચલાવ્યું હતું. એવણુ સુલેહના અમલદાર તથા પારસી મેત્રીમોનીયલ કોરટના ડેલીગેટ હતા. વળી મરહુમ નવસારીના જગર સાથે મોબેદ પંથના હોત્રાથી અત્રેના અનંતુમતા આતશબેહેરામની કમીટીના એક મેમબર નેમાયાં હતા.

શેઠ રસતમજી બેહેરામજી ચોધરી અમેરીકાના નયુયોરક મધે ગયા જીલ્લાઈ મહીનામાં મરણ પામ્યા હતા. મરહુમ ૧૮૬૮ થી પોતાના ભાઈઓ શેઠો દાદાભાઈ તથા કાવસજી અને શેઠ માણેકજી ધનજીભાઈ શરાફ સાથે લીવરપુલ મધે ‘દાદાભાઈ શરાફ એન્ડ કંપની’નાં નામથી તથા મુંબઈ મધે ‘કાવસજી બ્રધરસ’ નાં નામથી પેહેડીઓ ચલાવતા હતા. મી. ૦ શરાફ તેમાંથી નીકળી જવાથી ૧૮૭૧ થી લીવરપુલની પેહેડી ‘દાદાભાઈ એન્ડ કંપની’ નાં નામથી મરનારે ચાલુ કીધી હતી. એ પછી મરહુમ ૧૮૮૧ થી અમેરીકાનાં નયુયોરકમાં વેપાર કરવા ગયા હતા, અને ત્યાં પાંચ વરસ જાયુક રહેવાથી ૧૮૮૭ માં ત્યાંના ‘સીટીઝન’ થયા હતા.

બાઈ ડોશીબાઈ તે મરહુમ શેઠ જાહાંગીરશાહ અરદેશર કોટવાલના વીધવા ૬૮ વરસની વયે માયા ૨ જુને દીને સુરત ખાતે મરણ પામ્યા હતા. મરહુમના માનવંતા સસરા મરહુમ શેઠ અરદેશર ધનજીશાહ બહાદુર કોટવાલે બગ્નવેલી સારી નોકરીની પીછાંજમાં એવણુને પેનશન મલતું હતું. સને ૧૮૬૦ માં સુરતના કલેક્ટર મી. બેલાસીસે મરહુમ શેઠ અરદેશરના વીધવા બાઈ આવાબાઈ તથા બાઈ ડોશીબાઈની મુત્તાકાત લઈ એવોની હાલત વીધે નામદાર સરકારને લખવાથી સને ૧૮૬૧ ના જાન્યુઆરી મહીનાથી એ બંને બાઈઓને ૩૧૨૫ નું પેનશન આપવાનું ચાલુ કરવામાં આવ્યું હતું. તે પછી બાઈ આવાબાઈ ૧૮૭૦ માં મરણ પામવાથી એ બધું પેનશન પોતાને આપવા અને તેમાં વધારો કરવા બાઈ ડોશીબાઈએ કરેલી અરજીથી નામદાર સરકારે બાઈ ડોશીબાઈની હથિયારી સુધી દર વરસે ૩૧૬૦૦ નું પેનશન આપવાનું નક્કી કીધું હતું. જે સુજબ મરહુમ બાઈ ડોશીબાઈને દર માસે ૩૧૫૮ નું પોલીટીકલ પેનશન મલતું હતું. મરહુમ બાઈ બાહોશ, ઉદાર અને ખુશરુદાર હતા.

જાહેર ખબરો.

જરૂર વાંચો! મુક્ત લાભ!!

દીનશાહ એમ૦ દસ્તુર કુંઠની પુરાણી પેઢીમાં

લનડનની જાણીતી આંખની હોસ્પિટલોમાં લાંબી મુદત રહી “કલ્પીનીકલ એસીસ્ટન્ટનો” ઓધો બનવી આંખના દરદોઓની દવા, ધલાજ અને ઓપરેશન કરી જતી અજમાયસ” મેળવી ત્યાંના વીદવાન વડીલ આંખનાં ડાકટરોના લેખીત શબ્દો જેવા કે:—

“ડાકટર દીનશાહ દસ્તુરે આંખનાં ઘણાં ઓપરેશનો ઘણી સફાઈ અને ચતુરાઈથી કરી છે અને એવણે આંખનાં દરેક કામમાં પુરેપુરા પ્રવીણ અને કુશળ આંખના સરજન ડાકટર છે.”

એ વીગેરે ઉંચા મતોનું માન મેળવનાર અમારી કંપનીના આંખના ડાકટર

દીનશાહ એમ૦ દસ્તુર, એમ૦ ડી૦

ચસમાથી આંખને મુશ્કેલ ખામીઓ સુધારવા આંખ મુક્ત તપાસે છે, જેવો લાભ મુંબઈમાં ફક્ત અમારે ત્યાં જ મળે છે. વળી ખાસ બંદોબસ્તથી આંખની દવા તેમજ ઓપરેશન પણ કરતા આવયા છે. જે કામ મુંબઈમાં કોઈ પણ ખાતામાં થવું મુશ્કેલ છે.

સરવે કરતાં ઓછા લાભે

ઉંચી જાતના પથરના ચસમા તરેહવાર કમાનોમાં, દુરખીનો, નકલી આંખો, તાવ તપાસવાના ચરમામીટરો મળશે.

“લુ-લુ” આંખનાં ટીપાં!

આંખનાં દરદોનો તદ્દન ખાત્રોલરેલો ઠંડક આપનાર અકસીર ધલાજ છે.

આંખોનું આવવું, સુજવું, રતાસ, બલત્રા, ખીલ, કીડા, પોપચાનું સુજવું, પાણી ગલવું, અજવાલું ન દેખી શકાય, ઝાંખ, જલ્લાં, આંખોમાં ચીપડા થવા, વલગી જવું, ચાંદાં વીગેરે આંખનાં દરદો તેમજ નખલી અને ઠાકેલી આંખો માટે ખીન હરીફ સલામત ધલાજ છે. ‘લુ-લુ’ આંખનાં ટીપાં છેલ્લી શોધ અને લાંબા વખતની અજમાયશનું પરિણામ છે. કીમત રૂ. ૧.

નં ૫૬, એસપલેનેટ રોડ, કોટમાં બોંમબે કલબ સાંમે, મુંબઈ.

શા માટે રીબો છો?

હાંફણ, ખાંસી, ઝાંકાઘટીસ, સસની જેવાં જીવલેન સખત અને મુદતનાં

દરદોમાં “કાદી” નો એકજ લાગ તુરત આરામ આપી શરૂ કરવાને કદી નીશકલ જશે નહીં. કીં રૂ. ૧૫૫. ઉપલે ઠેકણેથી તથા ખીજ દવા વેચનારાઓ પાસેથી મલશે.

ગુજશતે સાલમાં જરથોસ્તી કામમાં નિપજેલાં ત્રણ આશ્તકારી મોત અને તેથી ગયલી ભારે ખોટ.

ગુજશતે સાલ જરથોસ્તી કામના સંબંધમાં મોટા તથા ઉચ્ચપાથક કરનારા બનાવો માટે બહુ ફળદ્રુપ પસાર થયું છે. હમકોમીઓ વચે ચિવટ મત ભેદો ઉઠ્યા છે, અને ઘણા મોટા મુકદ્દમા કોર્ટની દેવડીએ ચઢ્યા છે, જેમનાં શેવટ જો અંજુમનની લાગણી તથા વિચાર આચારને અનુસરતાં નહીં આવે તો કામનાં ખુદ બંધારણમાં મોટી ઉચ્ચપાથક થવાની, બલકે તેનો પાયો હુલો થવાની ધાસ્તી રાખવામાં આવે છે. એવા અસ્થીર તથા અચોક્કસ મામલામાં કામનાં બંધારણના થામ સમાન, પોતાનાં તન, મન, ધન તથા વગથી કામને નિભાવી લેનાર તથા તેની રાહબરી અને ઓસ્તપનાહી કરનાર કામનાં મદદગાર ત્રણ મુરખીઓ એક પાછળ એક કળના તીરને આધીન થઈ મીનોઈ તરફ કુચ કરી જાય, એ કામનાં કમનસીબની વાત છે. ગુજશતે સાલે, એવા બે મહા પુરૂષો તથા એક મહા બાનુના ઉપરાશાપરી ભોગ લઈ જરથોસ્તી કામને ગમના રોહમાં ગીરફતાર કીધી છે, અને તેની ચાલુ મુસકેલીઓમાં બેહદ ઉમેરો કર્યો છે. એક સર જમશેદજી જીજીભાઈ (ચોથા) બેરોનેટ, એક સરદાર શમસુલ ઓલમા દસ્તુર હોશંગ જામારપ તથા એક બાઈ આવાંબાઈ ફરામજી પીટીટ, એવાં કામને ઝલકાટ તથા જોખ દેનાર મનુષ્યરૂપી અમુલ્ય રત્નો કાંઈ કામને વારંવાર મલતાં નથી, અને તેવાં રત્નો ખોહી બેસવાની સામટી ખોટ ગુજશતે સાલમાં પારસી જરથોસ્તી કામને ખમવી પડી છે. એ સાલનાં મુલ મંડાણમાંજ, રોજ ૨૧ મો માહ ૧ લો શહેનશાહી સને ૧૨૭૭ ને દીને પ્રથમ બાઈ આવાંબાઈ પીટીટ બેહેશતનશીન થયાં; તેમના પાછળ રોજ ૧૩ મો માહ ૮ મો શહેનશાહી સને ૧૨૭૭ ને દીને સરદાર દસ્તુર હોશંગ કુચ કરી સીધારયા, અને હજુ તો એ મરણના કારી ધા રૂઆ નહીં તેટલાં વલી રોજ ૮ મો માહ ૧૦ મો શહેનશાહી સને ૧૨૭૭ ને દીને નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈ (ચોથા) બેરોનેટ તેઓને દુબાલે રવાના થયા—જાણે મીનોઈની રહાની અનજુમનમાં પણ તેમની સામટી હાજરીની જરૂર પડી હોયની! આ ત્રણે નેક નામો પોતપોતાના જુદા જુદા અધીકારોની રૂએ જુદી જુદી રીતે કામનાં મદદગાર થઈ પડ્યાં હતાં, અને તેજ પ્રમાણે તેની મહાભારત સેવા બજાવી ગયાં છે. બાઈ સાહેબ આવાંબાઈ પોતાની અખુટ દોલત તથા પાદશાહી સખાવત વડે ટોલાની તંગદસ્તી, બેકારી તથા બેરોજગારીની મુશકેલીઓ ટાલવામાં સાહયકારી થઈ પડ્યાં હતાં, દસ્તુરજી સાહેબ હોશંગજી પોતાની અથાગ કાબેલીઅત, વિદ્વતા, રૂસાહત તથા દીનની રાહબરીથી ટોલાના એક સાચા તથા સાવધ ભોમ્યા થઈ પડ્યા હતા; જ્યારે સર જમશેદજી (ચોથા) બેરોનેટ સાહેબ પોતાની ખાનદાની અમીરી, વડી અકાબરી, બોહલા વગ તથા કુનેહબાજ કારસાજથી ટોલાનાં માન મોટાર્થમાં વધારો કરનાર તથા તેનું અખંડપણ જાલવનાર થઈ પડ્યા હતા. પોતપોતાના એ અધીકારોમાં એ ત્રણે નામવરો કેવાં ભરીપુરું હતાં, અને તેની રૂએ ટોલાની સેવા તેઓ કેવાં બહોલાં પ્રમાણમાં બજાવી ગયાં છે, તે હેઠલ આપેલા તેઓની જીંદગીના જુદા જુદા હેવાલોમાં વીગતે માલુમ પડશે. તેઓની જીંદગી જરથોસ્તી ટોલાની એક મોટાઈ તથા મગરૂરી હતી, અને તે પારસીઓના “આમ” લોકને જેટલી આનંદ ઉપજાવનારી, તેટલી પારસીઓના “ખાસ” વર્ગને નકલ કરવા તથા ધડો લેવા જોગ છે. તેઓને જીવતાં જીવત આપણે બકતીભાવથી નમતા તથા પુજતા હતા; અને હવે જ્યારે તેઓ આપણથી જુદાં પડ્યાં છે ત્યારે આપણે દુવા ગુજરીશું કે તેમનાં અશો રૂહ ખુલંદ બેહસ્તનું અમર મુખ પામે, અને તેઓ જેથી રીતે આપણા ટોલાની પાસબાની તથા મદદગારી કરતાં રહો.

ઉપર જણાવેલાં ત્રણ મોટા ભોગ ઉપરાંત વરસની આખેરીએ ખાં બાં બમનજી બેરામજી ખૂંદલ જેવા એક જાહેર તવારીખ નવેસનું બી મરણ નીપજ્યું છે, એથી કામને નાની ખોટ જેવું નથી.

સર્જીવજી બાઈ શાહેબ આવાંબાઈ ફરાંમજી પીટીટ.
ઉમર વરસ ૫૫.

જનમ—રોજ ૨૬ મો આસતાદ, માહા ૩ જે ખોરદાદ શેહેનશાહી સને ૧૨૨૨
યઝ્દેજ્જરદી, તારીખ ૨૦ મી ડીસેમ્બર સને ૧૮૫૨ ઇસવી, સંવત
૧૯૦૯ ના માગશર શુદ્ધ ૯ ને વાર સોમ.

મરણ—રોજ ૨૧ મો રાંમ, માહા ૧ લો ફરવરદીન શેહેનશાહી સને ૧૨૭૭ યઝ્દે-
જ્જરદી, તારીખ ૪ થી અક્ટોબર સને ૧૯૦૭ ઇસવી, સંવત ૧૯૬૩ ના
બાદરવા વદ ૧૨ ને વાર શુકર.

બાઈજી સાહેબ આવાંબાઈ ફરામજી પીટીટ.

તેમનું દુઃખદાયક મરણ અને તેમની જીંદગીનો તથા પરમાર્થી
કામોનો હેવાલ.

હમણાં જ્યારે આપણા જરથોસ્તી ટોલામાં ગરીબી, બેકારી તથા બેરોજગારીનાં તરેહવાર સંકટ વધી પડ્યાં છે, અને તે સંકટોમાંથી તેમને રાહત આપનારા સખીદસ્ત પુરુષો તથા પરમાર્થી બાનુઓ એક પછી એક આ દોરંગી દુન્યાને છેલી સલામ કરી ગુજર પામતાં ગયાં છે, ત્યારે તેવાં જે આંગલાંનાં એક ટેરવાંપર ગણાય એટલાં જુજ સખી નર નારીઓ પરવરદેગારની કરમ બખશેસથી, પારસી કામનાં સારાં નસીબે બાકી રહ્યાં છે, તેઓમાંનાં એકનો ભોગ ગુજશતે સામે લીધેલો જણાવતાં બેહદ દુઃખ ઉપજે છે. અમે આપણી કામનાં હાતમ દીલ, સખી-વજુદ, દીનદાર, પરહેજગાર, સદગુણી બાનુ બાઈજી સાહેબ આવાંબાઈ તે મરહુમ શેઠ ફરામજી દીનશાજી પીટીટનાં વીધવા અને મરહુમ સખાવતે બહાદુર શેઠ નશરવાનજી માણેકજી પીટીટનાં બેટીનાં માત્ર પંચાવન વરસની વયે નીપજેલાં અકાલ મરણ માટે બોલીએ છીએ, કે જે મરણ તા. ૪ ઠી અકતોબર ૧૯૦૭ (રોજ ૨૧ મો માહ ૧ લો શહેનશાહી સને ૧૨૭૭ અને શુકરવાર) ને દીને સહવારે સાત વાગે શ્રી મુબંધ મધે રીજ રોડ ઉપરનાં તેમનાં આલીશાન મકાનમાં, લકવા તથા કેનસરની જીવલેણ બીમારીથી, બાહોશ ડાકટરોની કુશલ સારવાર છતાં નિપજ્યું હતું. બાઈજી સાહેબ આવાંબાઈનો જનમ રોજ ૨૬ મો આશતાદ માહ ૩ જે ખોરદાદ શેનશાહી સને ૧૨૨૨ યજદેજરદીને દીને થયો હતો, તેવો પોતાનાં ખાનદાનની મોટાઈ, બલમનસાઈ, સદગુણ, ધરમીપણાં, સખાવત તથા બહોલા અને પ્રમાણીક વહીવટથી મુબંધમાં તેમ દેશાવરો ખાતે, પોતાના પીતા, કાકા, પતી તથા માતૃશ્રીનાં જેવાંજ જાણીતાં તથા માનીતાં થઈ પડેલાં હતાં, જેથી તેમનાં મરણની ખબર ફેલાંતાંજ સઘલી તરફ, કામ પરકામમાં દલગીરીનો એક જખરો, વીજલીક આંચકો પ્રગટી નીકલ્યો હતો. તેમની સખાવત સામાન્ય રીતે જાત પરજાતના તફાવત વગરની, “ કથોલીક ” હતી; તોપણ તેમની સખાવતનો “ સિંહનો હીસ્સો ” મુખ્યત્વે આપણી પારસી કામને મલ્યો જતો, તથા તેમની લખ્ખો રૂખ્યાની જાહેર સખાવતો ઉપરાંત પારસી ગરીબ ગુરખામાં તેમની છુપી સખાવત બહોલી હતી, જેથી પારસીઓને તો તેમનું મરણ પોતાનાં એક મેહરખાન માતૃશ્રી બોહવા જેવું આફતકારી લાગ્યું હતું, કે જે પોતાની ઉંડી લાગણી તથા મરનાર બાઈ તરફનો પોતાનો અનંત ભક્તીભાવ, પેહલે સપાટે તેવણની પાયદસ્તની કીરીયા તથા મજબેશમાં હજારોની સંખ્યામાં હાજર થઈ, ઘણાકોએ છેક ડુંગરવાડી સુધી તેમને અવલ-મંજલ પહોંચાડવામાં ભાગ લઈ, અચુક રીતે દેખાડી આપ્યાં હતાં, કે જેવી મોટી, ઠંઠમાર દખલ્યા બરેલી પાયદસ્તની ગમખાર મજલેસ પારસીઓમાં કવચીતજ મક્કતી જેવામાં આવે છે.

બાઈ આવાંબાઈ એક અમીરી ઘેરમાં, અને “ મોઢાંમાં સોનેરી ચમચા ” સાથે જનમ્યાં હતાં, તેમ તેઓ પોતાના મોટા સદગુણો વડે જાતે તથા ખસક્તે પણ મોટાંજ હતાં. તેમની મોટાઈ બેવડી બેવડી હતી. તેમનાં માત પીતા મરહુમ બાઈ સાહેબ દીનબાઈ તથા મરહુમ શેઠજી સાહેબ નશરવાનજી માણેકજી પીટીટ હતા; જેઓ બંનેની સખાવતો એટલી બધી જગ મસ્ફુર છે, અને તેની નોંધ પ્રસ-જાપાટ આ કેલેંડરમાં લેવાઈ ચુકેલી છે, કે તેની પાછી લખાણ યાદ અત્રે આપવાની જરૂર નથી. દીકરી તરીકે પોતાનાં મા આપનાં તેઓ એક પુરાં હતાં; જ્યારે એવણના બાઈ મરહુમ શેઠ જમશેદજી નશરવાનજી

પીટીટ પણ દીકરા તરીકે મા આપના એક પુરાજ હતા, અને તેઓ જેમ એક સખી દસ્ત તરીકે તેમ સાહીત્યના એક પુનરી તથા ગુજરાતી ભાષાના એક કુદરતી બખશેસ પામેલા કવી તરીકે જગપ્રસીધ થઇ ગયા છે. એવાં કીર્તીવાન મહીરાં ઉપરાંત સાસરયુ' પણ, બાઇ આવાંબાઈ એવુંજ કીર્તીવાન, દોલતવાન, તથા દયાવાન પામવાને બાયગશાળી થયાં હતાં. તેઓ સખાવતે બહાદુર મરહુમ સર દીનશાહ માણેકજી પીટીટ તથા તેમનાં સખી મોહરદાર મરહુમ બાઈ શાકરબાઈનાં વહુ, અને એઓના બીજા પુત્ર સખીદસ્ત મરહુમ શેઠ ફરામજીનાં ધણીયાણી થતાં હતાં. પછોતું પીટીટ ખાનદાન જેમ પોતાની મોટી દોલત તથા વેપાર ઉદ્યોગ સંબંધી પરાકરમો માટે તેમ પોતાની પાદશાહી સખાવતો માટે જગ આશકાર છે—“સખાવત” એ તેનો જતી ખવાસ છે, સખાવત એ તેનો કુદરતી વારસો છે, અને સખાવતજ તેનો મુદ્રાલેખ છે; અને ત્યારે એ મોટા ગુણો તેમની પુત્રી તથા વહુ તરીકે બાઈ આવાંબાઈમાં ઉતરે તેમાં કસી નવાઇ નથી. “રાણાંનાં જણ્યાં તેરાણાંજ હોય.” સદરહુ સધલાં પીટીટ ખાનદાનીઓનાં મરણથી પારસી જરથોસ્તી કામને ગમલી ખોટ, બાઈ આવાંબાઈએ ધણે દરજજે પુરી હતી, અને તેમ કરીને એ ખાનદાનની તથાજે સાથે પારસી જરથોસ્તી સીકકાની કીર્તી કાયમ તથા તાજ રાખી હતી. તેમનાં મરણથી આપણા ટોળાને જે કે ભારી ખોટ ગઈ છે, તો પણ આપણી આશાની કલી હજી તદ્દન કરમાઈ ગઈ નથી. પીટીટ ખાનદાનના સખીદસ્ત તથા કીર્તીવાન નખીરાઓ હજી હઈયાત છે. “સીંહનાં બચાં સીંહજ નીવડે” તેમ, એજ મરહુમ બાઈના પુત્ર સર દીનશાહ માણેકજી બીજા ખેરોનેટ તથા મરહુમનાં પુત્રી બાઈ હમાબાઈ પોતાનાં મરહુમ માત પીતા તથા વડી-બોના જેવુંજ અમીરી અમીર તથા સખી દીલગુરદો ધરાવે છે. વલી મરહુમ બાઈ આવાંબાઈના દેર શેઠ સાહેબ બહમનજી દીનશાહજી પીટીટ પોતાની પાદશાહી સખાવતથી, તથા તેમના સપુત શેઠ જેહાંગીર બહમનજી પીટીટ પોતાની જહેર હીમત તથા પ્રજા સેવા અને કામ કહ્યાણી કામોથી, પોતાનાં ખાનદાનની તથા કામની કીર્તીમાં ઉમેરો કરતાજ જાય છે. અમારી ખરાં જીગરની દુવા છે, અને તેમાં તમામ કદરદાન બસ્તે કુસ્તીઆન જરથોસ્તીઓ અંતઃકરણથી ભાગ લેછે કે, તે પાક પરવરદેગાર પીટીટ ખાનદાનના હઈયાત ખેટા ખેટીઓ તથા નખીરાંઓને સુખી સલામત રાખવા જોડે તેમને નેક તથા સખાવતી હેદાએત બખશે, અને મરહુમ બાઈ આવાંબાઈનાં પાક રહેને અમર તથા અખંડ શાંતીમાં રાખો ! આમીન !

બાઈ આવાંબાઈ આ પ્રમાણે જે કે સુખ્યારે ઘેર, માતખર કુટુંબમાં અને દોલતના હગમાં જનમેલાં તથા સુખ, લાડ, મોજને મોટાઈમાં ઉધરેલાં હતાં, તોપણ જલમ જમાનો તેમનાં સુખનાં શરખતનાં પીઆલાંમાં દુઃખના કાતેલ કતરા બેલવા વગર રહ્યો ન હતો, અને એ રીતે તેમને સુખ સાથે દુઃખનો અતુભવ પણ મળ્યો હતો, કે જે અતુભવે તેમની સખી મનોવ્રતીમાં ધણો વધારો કર્યો હતો. બરજવાન વયે તેમના ઉમરાવ ધણી શેઠ ફરામજી બેહસ્તનશીન થયા હતા, જેથી તેમની પાછલી જીંદગી એક વીધવા સતી જેવી હાલતમાં પસાર થઇ હતી. પતી ઉપરાંત પોતાના એકપુરા સદગુણી જવાન બાઇ શેઠ જમશીદજી પીટીટનાં મરણનો પણ ધા એમને લાગો હતો, અને તે એવે કવખતે કે જ્યારે તેમનાં વરધ માત પીતા હઈયાત હતાં, જેથી તેમને દીલાસો આપી નીભાવવા જોડે તેમના ધર ખટલા વગેરેની વ્યવસ્થા જાળવી રાખવાનો કેટલોક ખોજો પણ તેમને સીર પડ્યો હતો. બાઈ આવાંબાઈ જેકે આજના જમાનાની મધ્યમ કેળવણી પામેલાં હતાં, તોપણ તેમની જતી ચાલાકી એટલી બધી હતી, અને પોતાનાં સદગુણી માત પીતાની દેખરેખ હેઠલ ધર સંસારી તાલીમ તથા અવુભવ અને ધરમ ધ્યાનના સખકો એવાં ઉચા મધ્યાં હતાં કે, તેઓ સરવ પ્રકારે એક “એકામખલીશડ લેડી” બન્યાં હતાં, અને પોતાનાં મહીરાં તથા સાસરાં ધરનાં ખરેખર એક “પ્રધાન” થઈ પડ્યાં હતાં. ધર સંસારના વહીવટ ઉપરાંત, પોતાના બરથાર તથા માતપીતાનાં મરણ પછી તો પોતાની લખો રૂખાની માલ મીલકત, વીગેરેના તથા પોતાના કુટુંબીઓએ સ્થાપેલાં લખો રૂપીઆનાં ધરમખાતાંઓના વહીવટમાં ઉલટ બરેલો ભાગ લીધો હતો.

મરહુમ બાઈ આવાંબાઈની ખાસ ખુબી તેમનાં ધરમચુસ્તપણાં, પાકી પરેહજગારી તથા કીરીયા બહુતરોમાં હતી. એ ખુબી પીટીટ ખાનદાનમાં ઓધે ઉતરી આવેલી છે, અને તેનો પવીત્ર વારસો મરહુમ બાઈને પણ મળ્યો હતો. તેઓ જેટલાં દયાલુ, સખી, તેટલાંજ ધરમધ્યાની અને ખુશ સ્વભાવનાં હતાં—જેનો આબેહુબ દેખાવ આ લખાંણુ જોડે આપેલી તેમની એક શુદ્ધ શખી ઉપરથી માલમ પડી આવશે. ધરમનાં કીરીયા બહુતરો ઉપર તેમનો એતેકાદ એટલો મજબુત હતો કે, કોઈપણ ધરમના અવસર, તેહવાર, કે રવાનના બાજરોજગાર ચુકતાં નહી. તે કામો મોખેદોને મોજદ આપી કરાવવા ઉપરાંત પોતે જાતે અવસતાઈ બંદગી કરતાં, તથા પાક ચુકતાદના દહાડા તો પોતાનો વખત મોટે ભાગે તેમાંજ રોકતાં હતાં. તેમનાં એ એતેકાદથી ઘણા મોખેદોને ચાલુ રોજી મલતી હતી. મોખેદજાઓને આશોદાદથી કે ખીજી હરકોઈ રીતે વરતાવવા તથા આગલ પાડવામાં તેઓ સવાબ તથા સંતોષ માનતાં હતાં. પોતે જાતે સખી હતાં, અને વલી પોતાના પતીને તેમજ માત પીતાને તેમનાં સખાવતી કામમાં ઉક્ષત તથા ઉતેજન આપી ધરમના કામો હાર પાડતાં હતાં. તેમના પતી તથા માત પીતાની કેટલીક સખાવત તો તેમની નેક સલાહને આભારી કહેવાય છે. તેમની જાહેર સખાવત લખો રૂપીઆની થઈ છે, જેની વીગત તથા સરવાલો આગલ ચાલતા જોવામાં આવશે. તે ઉપરાંત તેમની છુપી સખાવત, જે કુમારી પારસી કન્યાઓને પરણાવવા તથા મુશ્કેસોને, વીધવાઓને તથા નાવારેશોને મદદ કરવા વગેરે માટે થતી હતી તે પણ બાહલી હતી. તે કેટલી હશે તેનાં ખ્યાલ એટલાંથીજ આવશે કે, માત્ર નાચાર બેચાર પારસીઓને મદદ આપવા માગ્ગલ તેઓ દર માસે બે હજારથી વધુ રૂપીઆ દયાદાન કરતાં હતાં. તેમનાથી આશરો મેલવનારાં એવાં સ'ખ્યાબંધ માણસો તેમનાં મરણથી હવે નીરાધાર થઈ પડ્યાં છે—કહો કે તેમનાં મનથી પોતાનું રક્ષણ કરનાર એક ધરમમાતા ગુમ થઈ ગયાં છે, અને તેમને માથેનું રક્ષક છત્ર જતું રહ્યું છે.

હમજાત તરફની તેમની દયાદાન એટલાંમાંજ અટકી ન હતી. મુંબઈની પારસી આરક્ષેજ, જે એમનાં મરહુમ માત પીતાએ પોતાના મરહુમ સપુત શેઠ જમશેદજીની યાદગારી તથા પુણુ માટે લખો રૂપીઆનાં ખરચે સ્થાપેલી છે, તેનાં કામમાં તેવણુ બહુજ કાલજથી ઉલટ લેતાં રહેતાં હતાં. તેવણુથી એ ખાતાંમાં દરજીના હુનરની કેળવણી દાખલ થઈ છે, તેમજ બેન્દ વગાડવાની તાલીમ પણ નજદીક ચાર વરસ સુધી એવણુનીજ બખ્શેશને આભારી હતી.

મરહુમનાં માતાજી બેહસ્તનશીન બાઈ દીનબાઈએ રૂપીઆ પાંચ લાખની પાદશાહી રકમ મુંબઈમાં ફેરાસ રોડ ઉપર આવેલી પોતાની ખાલી પડેલી મોટા વીસ્તારની એક જગા ઉપર પારસીઓ માટે સસ્તાં બાડાંનાં મકાનો બાંધવા માટે પોતાનાં છેલ્લાં વસીયતનામાંથી આપી ગયાં હતાં, જે મુજબ એ કામ મરહુમ બાઈ આવાંબાઈએ ઘણી ઉક્ષતથી હાર પાડવાની શરૂઆત કીધી હતી. પોતાનાં માતાજીએ મુંબઈમાં સ્થાપેલાં બે પારસી વીધવા આશરોને પણ 'મરહુમ બાઈ આવાંબાઈની મદદ હતી. મલબાર હીલ ઉપર બ'ધાયલું પાંચ લાખ રૂપીઆની પાદશાહી સખાવતનું મંજવર તથા સુદર "ફરામજી પીટીટ સેનીટેરીઅમ" જે કે એ મરહુમ શેઠની પોતાની પુંજમાંથી બ'ધાયલું છે, તોપણ તેમાં તેમનાં એ સદગુણી ધણીઆણી—બાઈ આવાંબાઈની ઉલટ, તથા કારસાજી અને મદદનો મોટો હીસો હતો. મરહુમ શેઠ ફરામજી પોતાનાં વસીઅતનામાં ફરમાવી ગયા હતા કે, મારી પુજીનો પાંચમો ભાગ પારસીઓ માટે એક ઉપયોગી ધરમખાતું સ્થાપવામાં રોકવો તે ઈચ્છાને માન આપી બાઈ આવાંબાઈએ પોતાના બેટા હાલના સર દીનશાહ પીટીટ સાથ મલી એ સેનીટેરીઅમ બ'ધાવ્યું હતું, જે આજે પારસી કોમને એક મોટા આસીરવાદ સમાન થઈ પડ્યું છે.

મરહુમ બાઈ સાહેબ આવાંબાઈની કીરતીવંત જીંદગીનો એટલો સામાન્ય સાર આપ્યા પછી હવે તેમની સખાવતનાં જે જાહેર કામો થયાં છે તેની હકીકત ટુકમાં નીચે આપી છે. એ કામો

મરહુમનાં માતાજી ગુજરયા પછી તરતજ શરૂ થઇને તેમની હાથપાતી સુધી ચાલુ રહ્યાં હતાં. તેમાં પ્રથમથી એટલે યજ્ઞેજ્ઞરદી સને ૧૨૬૮ અથવા ઇસવી સને ૧૮૯૮ થી એઓની પોતાની અંગત સખાવત શરૂ થાયછે—તેમાં એઓના ગુજરવાનાં યજ્ઞેજ્ઞરદી સને ૧૨૭૭ સુધીનાં નવ વરસમાં કુલે જાહેર સખાવતનો આંકડો રૂ. ૪૬૯૭૮૦ નો થવા ગયો છે—તેમાં મોટી અથવા મુખ્ય રકમો નીચે મુજબની છે:—એ નવ વરસમાં ગરીબ જરથોસ્તીઓને તથા ખીજી શરવે જ્ઞાતીના ગરીબ લોકોને જુદી જુદી જાતની મદદો કીધેલી તેમાં નવજોત—લગન કરવા, પોશન કરવા, કપડાં—ખોરાકી આપવા અને દવાદાર કરવા તથા ગાંમ દેશ મોકલવા, મરણ ખરચ કરવા વીગેરે કારણસર આપેલાજ ફક્ત એકંદરે એ લાખની ઉપર થવા ગયા છે. તે પછેની સખાવતમાં પોતાના મરહુમ માતાજીનાં પુણે માટે પારસી પંચાયત ફંડમાં રૂ. ૫૦૦૦) અને લાચાર ધરાનીઓના ફંડમાં રૂ. ૩૦૦૦) ભરયા હતા. ઇસવી. ૧૮૯૯માં સુરતનાં ભરથાનાવાળાં દોખમાંની સગડી આગળ મોખેદને રહેવા તથા જશનની ક્રિયા કરવા સારૂ એક મકાન રૂ. ૩૧૧૨ ના ખરચે બંધાવી આપ્યું હતું. પોતાના કુટુંબી મોટું નામીયું ધરમખાતું—તે ધી જાં નાં પીટીટ આરફનેજમાં પોતાના માતૃત્રી ખાઈ દીનખાઈ નશરવાનજીની ખાજ કરવાને આપેલા રૂ. ૨૪૦૦૦, તથા એમનાંજ પુણે માટે ખીજ રૂ. ૩૦૦૦) મલી રૂ. ૨૭૦૦૦) ની રકમ આપી હતી. તથા એ આરફનેજના છોકરાઓને જોડ શીખવવાનાં ઓળરો અપાવ્યાં તેના રૂ. ૧૬૬૪ તથા તેને શીખવવાનાં ખરચના યજ્ઞેજ્ઞરદી સને ૧૨૭૪ માં રૂ. ૧૪૦૦, તથા ખીજી પરચુટણ મદદો મલી કુલે રૂ. ૩૦૦૦૦ ની રકમ આરફનેજમાં આપી હતી. ધી ફરામજી દીનશાહ પીટીટ પારસી સેનેટરીયમમાના બાંધકામની અંદર ઘટ આવી તેના રૂ. ૧૨૫૦૦ આપી—એમાં ખીજ રૂ. ૧૮૨૧ નું ફરનીચર મુકાવ્યું હતું. યજ્ઞેજ્ઞરદી સને ૧૨૭૧ માં પુણા મધેના ધી નશરવાનજી માણેકજી પીટીટ હાલ મધે રૂ. ૨૭૪૪ને ખરચે સમારકામ કરાવ્યું હતું તથા એજ દરેમેહરને લગતાં મકાનનો એક ઓરડો વધારવા રૂ. ૪૦૬૫ ખરચયા હતા. સને ૧૨૭૨ માં રૂ. ૪૯૬૩ ખરચી મોદીખાના મધેનાં શેઠ નશરવાનજી માણેકજી પીટીટ વીધવા આશરમમાં ફેરફાર કરી અપાવ્યો હતો. ધી જમશેદજી નશરવાનજી ઇનસ્ટીટ્યુટ (લાયબરેરી) માં ફરનીચર અપાવા માટે રૂ. ૯૫૭૭, અને એજ ઇનસ્ટીટ્યુટની જુખીલી જે સને ૧૨૭૫ યજ્ઞેજ્ઞરદીમાં થઇ તેનાં ફંડમાં રૂ. ૧૦૦૦) આપ્યા હતા. ઇ. સ. ૧૯૦૦ ના સાલમાં જુદે જુદે ઠેકાણેનાં દુકાળનાં ફંડમાં રૂ. ૪૫૦૦ સુધીની રકમ ધરમાદા મોકલી હતી. ૧૯૦૧માં ઇંડિયન મીડલેન્ડ રેલવેપર આવેલાં “ખીનાં” મથકપર જરથોસ્તીઓની આરામગાહની જગાપર એક મોટો કુવો રૂ. ૫૦૦) ના ખરચે મરહુમ સર દી. મા. પીટીટના પુણે માટે બંધાવી આપ્યો હતો. ભરથમાં શેઠ જાં નાં પીટીટ કન્યાશાલાનું નવું મકાન ખરીદવા રૂ. ૬૬૯૯, ઇ. સ. ૧૯૦૨માં ગોલવડનાં રેલવે સ્ટેશનથી તે જહાંખોરદીનાં જાં નાં પીટીટ સેનીટેરીઅમ સુધીની રૂ. ૨૩ માઇલ લાંબી પાકી સડકનો રસતો તથા ગોવાડા ગામના દોખમાપર જવાની ખાડીપરનો પાકો પુલ રૂ. ૨૦૦૦ ખરચી બંધાવી આપ્યો હતો. ૩૦ મીલસને ઓક્સફર્ડ યુનીવર્સીટી મધે જાંદ શીક્ષક તરીકેના પગારના રૂ. ૩૦૦૫ તથા સેન્ટઝવીયર કલેજમાં સાયંસની સ્ટ્રોલરશીપ આપવા રૂ. ૧૦૦૦, એલેક્ઝાન્દ્રા ઇનસ્ટીટ્યુશનમાં લેડી જીમનેસીયમ ઉઘાડવાના ફંડમાં રૂ. ૧૦૦૦ અને સર દીનશાહ માણેકજી પીટીટ જીમનેસીયમનાં ફંડમાં રૂ. ૫૦૦ આપ્યા હતા. ખેતવાડીની બોમબે નેટીવ ડીસપેનસરીનાં ખરચનાં ઘટાડાના ઉમેરવા રૂ. ૩૭૮૫, આપ્યા હતા. ઇસવી સને ૧૯૦૨ માં પુણાની દીવાનશાલામાં પારસી વારડ બાંધવાને રૂ. ૨૦૦૦૦ ની રકમ સરકારને આપવા જણાવી હતી. એજ સાલમાં વાંદરાની મયુનીસીપલ સ્કુલ સારૂ એક મકાન બંધાવવાને રૂ. ૧૦૦૦૦ની રકમ તયાંની મયુનીસીપાલીટી એવી શરતથી આપી હતી કે, એ સ્કુલને માટે જોટલા રૂ. ૩૫૦૦ એવજુ આપે તેટલા મયુનીસીપાલીટીએ આપવા, અને સ્કુલને મરહુમ શેઠ નશરવાનજી માણેકજી પીટીટનું નામ આપવું. એ શરત મયુનીસીપાલીટીએ બહાલ રાખવાથી તારીખ

૨૨ મી એપ્રિલ ૧૯૦૫ ને દીને તેનો પાથો નાંખવાની ક્રીયા કરવામાં આવી હતી. ૧૯૦૩ માં ખેરગામની શેઠ નં માં પીટીટની ડીસપેનસરીનાં કંપાઉનડરનાં પગારનાં વધારા માટે રૂ. ૩૫૦૦, ડાકટર હોરમજી માણેકજી માસીનાએ સ્થાપેલી આસપીટલમાં ગરીબ જરથોસ્તીઓની મુફત સારવાર કરવા માટે એવણે ૧૯૦૩ ના જાનેવારી માસથી દર માસે રૂ. ૫૦૦ લેખે ૨૬ માસ સુધી રૂ. ૧૩૦૦૦ ની મદદ કરી હતી, તથા તેજ હાસપીટલમાં તેવીશ માસ સુધી એક મકાન ભાડે લેવાને રૂ. ૯૨૦૦ ની મદદ કરી હતી. તે સાથે ૩૦ માસીનાની હાસપીટલનું નવું મકાન બાંધવાના ફંડમાં રૂ. ૫૦૦૦) ની રકમ ભરી હતી. ૧૯૦૩ના ઉનાળાની મોસમમાં એઓ નીલગીરી મધે હવાના ફેરફારને માટે ગયાં, ત્યાં જરથોસ્તી રવાનોની આરામગાહની જગ્યાને દરસ્ત કરી એક બાગ બનાવવા તથા સારી રીતે નીભાવવા માટે એક ફંડ ઉજી કરવામાં આવ્યું હતું તેમાં એવણે પ્રથમ રૂ. ૧૦૦૦ ની મદદ કરી હતી. એજ સાલમાં વાંદરા મધે બાઈ શીરીનબાઈ કામાએ ઉધાડેલાં ‘કોનવેલેસંટ હોમનાં’ ફરનીયર વગેરે ખરીદવાને રૂ. ૧૫૦૦ ભેટ આપ્યા હતા. તથા ૧૯૦૫માં એવણે એજ કોનવેલેસંટ હોમમાં ૫) બીજાનાં સાચવવાના ખર્ચ માટે એક વરસના રૂ. ૧૮૦૦ આપ્યા હતા. —૧૯૦૪ માં ટ્રાંટ મેડીકલ કોલેજના ફંડમાં રૂ. ૨૫૦૦ તથા ‘શીજીઓલોજીકલ’ ખાતામાં જોડતી માઈક્રોસકોપ ખરીદવાને રૂ. ૧૦૦૦ની રકમ ભેટ આપી હતી. તથા રૂ. ૫૦૦૦) સર જાં જીં હાસપીટલનાં નરસીંગ ફંડમાં આપ્યા હતા. ૧૯૦૫માં અત્રેની ‘એડમસ વાઈલી આસપીટલનાં’ ફંડમાં રૂ. ૨૫૦૦૦ ની રકમ ભેટ આપી હતી, જે મધેથી રૂ. ૧૦૦૦૦ ને ખર્ચે ખાંડીનાં દરદીઓ માટેનો ખાસ “વારડ” શેઠ નશરવાનજી માણેકજી પીટીટના નામથી બાંધવા, અને બાકીના નીભાવ ફંડમાં આપ્યા હતા. એજ સાલના એપ્રિલ માસમાં પંજાબ તરફ થયેલા મોટા ધરતી-કંપથી ધરમસાલા, લાહોર, મસૂરી, કાંગરા, સીમલા, વગેરે મથકો ઉપર હજારો લોક નાશ પામ્યા હતા, તેમની મદદને માટે એઓએ ત્યાંના લેફ્ટનન્ટ ગવર્નર ઉપર તાર મારફતે રૂ. ૧૦૦૦ મોકલી આપ્યા હતા. એજ સાલમાં અત્રે કુતરાઓને રોટલા ખવડાવવાને માટે ઉમાં થયેલાં ફંડમાં રૂ. ૩૦૦૦ ભેટ આપ્યા હતા. સને ૧૯૦૫ માં મુંબઈમાં ઉભી થતી પારસી જનરલ હાસપીટલમાં પોતાનાં મરહુમ માતાજી દીનબાઈ પીટીટને નામે એક બીજાનું સ્થાપવા માટે રૂ. ૫૦૦૦, આપ્યા હતા. એજ સાલમાં રાયલ વીજીટ ફંડ યાને નામદાર રાજકુવર પ્રીનસ ઓફ વેલસ અને તેવણનાં મોહરદારની મુંબઈમાં પધરામણી થઈ તેના આવકાર ફંડમાં રૂ. ૫૦૦૦.

ઉપર નોંધેલી મરહુમની સખાવત જાહેર રીતે થયેલી છે, પણ એ ઉપરાંત તેમની ખાનગી સખાવત પણ એવાંજ મોટાં પ્રમાણમાં થઈ છે, જેની ખબર કે વીગત જાહેરમાં આવી શકી નથી. બંને કીસમની મલી તેમની સખાવત લખો રૂ. ૩૫૫૫ની થઈ છે. ફક્ત નવ વરસમાં તેમની થયેલી સખાવતના આંકડા નીચે પ્રમાણે જાહેર થયા છે, જે વરસોના અનુક્રમે અત્રે નોંધી લઈએ છીએ:—

પારસી વરસ.	કુલ સખાવત.	પારસી વરસ.	કુલ સખાવત.
મજબૂરદી સને ૧૨૬૮	૧૪૮૬૪	મજબૂરદી સને ૧૨૭૩	૭૦૦૫૭
” ૧૨૬૯	૪૮૭૫૦	” ૧૨૭૪	૭૪૪૮૧
” ૧૨૭૦	૪૪૬૨૫	” ૧૨૭૫	૪૫૬૦૪
” ૧૨૭૧	૩૭૩૨૩	” ૧૨૭૬	૩૩૬૪૬
” ૧૨૭૨	૧૧૦૧૦૦		૪૬૬૭૮૦

એની રહે નવ વરસની મુદતમાં મરહુમ બાઈ સાહેબ આવાંબાઈની જે જાહેર સખાવત નજદીક પોનાપાંચ લાખની અંકાઈ છે, તેમાંથી નીચે મુજબનાં જાહેર ધરમખાતાંઓને નીચલા ફાલા મલેલા જણાય છે:—

ગરીબ જરથોસતીઓને તથા બીજી જ્ઞાતનાં ગરીબોને મદદ કરવા—તેમાં નવજોત—લગન કરવા, પોશન કરવા, કપડાં અને અનાજ ખોરાક—કેલવણી આપવા, તેવોને પોતાને ગાંમ પરદેશ મોકલવા, દુખી દરદીઓને દવા દારૂ કરવા તથા મરણ ખરચ કરવા વીગરે વીગરે આપેલા...	રૂ ૨૦૫૪૩૯
ધરમનાં મકાનો—જેવાંકે આતશખેરાંમો, આદરાંનો, દરેમેહરો, આતશદાદગાંઓ, ધરમશાલાઓ, દુખમાઓ, શગડી, આરાંમગાહો, શેનીટરીઅમો—વીગરે નવાં બંધાવા, નીભાવવાં, મરાંમત કરવા અને તેવાં મકાનોને માટે ઉભાં થયલાં ફંડોમાં ભરેલા—વીગરે વીગરે...	” ૪૧૧૪૨
ધરમનાં દવાખાના—હાસપીટાલો, વીગરે વીગરેમાં	” ૭૮૩૦૫
કેલવણીખાતાં—શકુલો, કાલેજો, મદરેશાઓ વીગરેમાં આપેલી મદદો—લોજીંગ ખોરડીંગ અને શીખવાનાં પગારો આપેલા અને તેવાં ફંડોમાં ભરેલી રકમો	” ૩૩૩૨૪
ધી જ૦ ન૦ પીટીટ ઇનસદીત્યુત અને બીજી લાયખેરીઓમાં	” ૧૦૫૭૭
રશતાઓ—પુલો—પુસતાઓ વીગરેનાં બાંધકાંમો ખાતે	” ૮૮૦૦
પાંણીનાં બાંધકાંમો જેવાંકે નલો મુકાવા, કુવા—તલાવો—વાવો બાંધવા અને ખોડાવા વીગરેનાં કામો સારૂ આપેલા	” ૧૫૪૫
આગ—આફત—ધરતીકંપ—વીગરેનાં ફંડોમાં—તથા દુકાલ—મરકી વીગરેનાં કામોમાં કીધેલી મદદનાં	” ૭૦૦૦
ધી જ૦ ન૦ પીટીટ આરફનેજ જેવાં પોતાના કુટુંબી ધરમખાતાંમાં આપેલી રકમ.	” ૩૦૨૯૭
જાહેર પુરશોની યાદગારીનાં ફંડોમાં પરચુટણ ભરેલા	” ૧૫૫૫
રાયલ વીજીટ ફંડમાં—યાને નામદાર રાજકુવર પરીન્સ ઓફ વેલ્સ અને પરીનસેસ ઓફ વેલ્સની પધરામણી સને ૧૯૦૫ માં થઈ તે વેલાએ આવકાર ફંડમાં	” ૫૦૦૦
પરચુટણ ધરમના વીગરેનાં જુદાં જુદાં ઉભાં થયલાં ફંડોમાં ભરેલા...	” ૫૭૯૬
મુબંઈના કુતરાઓના રોટલાનાં ફંડમાં	” ૩૦૦૦
મરહુમ બાઈ દીનબાઈ નશરવાનજી પીટીટનાં પુણુ માટે જાહાંખોરડીની શેનીટેરીઅમનાં નીભાવ માટે	રૂ ૩૦૦૦૦
પારસી પંચાયતનાં ફંડમાં	” ૩૦૦૦
અને નાચાર ધરાનીઓના ફંડમાં	” ૫૦૦૦
મક્કીને પુણુને શારૂ આપેલા	” ૩૮૦૦૦

રૂ ૪૬૯૭૮૦

એ જાહેર સખાવત ઉપરાંત—ઉપર કહ્યું તેમ બીજી ખાનગી સખાવતની સાથે મરહુમ બાઈ સાહેબ આવાંબાઈએ પોતાની હૃદયઆતીમાં પોતાનાં ખેશીઓનાં મરણ વખતે ઉંમણમાં આપેલી જુદી રકમો જેમાં પોતાનાં પીતાજી શેઠ નશરવાંનજી માણેકજી પીટીટનાં પુણુ માટે રૂ. ૨૮૦૦૦, પોતાનાં ધણી શેઠ ફરામજી દીનશાહજીના પુણુ માટે રૂ. ૨૫૦૦૦, પોતાનાં મરહુમ માતાજી દીનબાઈ નશરવાંનજીનાં પુણુ માટે, પોતાના બાઈ શેઠ જમશેદજી નશરવાંનજી પીટીટનાં પુણુ માટે, અને સસરા સર દીનશાહજી માણેકજી પીટીટનાં પુણુ માટે આપેલી મોહટી મોહટી રકમનો સરવાલો ગણતાં મરહુમ બાઈજીની સખાવતો હાતેમ દીલની લખોનીજ થઈ છે.

પાછળથી એવણની તખીઅત લખડવાથી એઓ ૧૯૦૬ના એપ્રેલ માસમાં પોતાના દીકરા દીકરી તથા વહુ સાથે યુરોપની મુસાફરીએ ગયાં હતાં, જ્યાં ધણુક માન મેળવવા સાથે એ મુસાફરીથી પાછાં ફર્યા બાદ પણ એવણની તખીઅત ધણી સુધરી હતી નહીં, અને “ફેનસર” બીમારી લાગુ પડી હતી, તે આખરે જીવલેણ થઈ છે.

પાયદસ્તની કીરયા તથા મજલેસ.

મરનારનાં મરણને લગતી ખબર શહેરમાં થોડા વખતમાં ફેલાઈ ગઈ, જેથી જાણીતા પારસી નર નારીઓ તેમના બંગલા તરફ જઈ પુગાં હતાં, અને આખો વખત તે તરફનો રસતો પારસીઓની ગાડીઓથી ભરેલો રહ્યો હતો. મરનાર પોતાની કામમાં જેવી રીતે સંભાવત કરવાથી જાણીતાં થયાં હતાં, તેથી સધલાઓની દીલસોજી તેમની તરફ ખેંચાઈ હતી, અને તેમની મરણની ખબર સાંભળી સધલાંઓને દલગીરી ઉપજી હતી. પારસી કામને તેમનાં મરણથી એક મોટી ખોટ થઈ ગઈ છે, ગરીબોએ પોતાના સદાના એક મદદગાર ગુમાવ્યાં છે, જે સધલો દેખાવ તેમની કહાડવામાં આવેલી પાયદસ્ત વેલા નજરે પડ્યો હતો. ગુજરાતમાં તે દીને સાંજે મરનારની પાયદસ્ત કહાડવામાં આવી હતી, જે વેલા તેમના બંગલા આગળ હજારો પારસીઓની એક ગંબીર મજલેસ મલી હતી, જેમાં પારસી કામના દરેક ખાનદાનવાલાઓ, જડજો, ખેરીસ્ટરો, વઢીલો, સોલીસીટરો, ડક્ટરો, ઇન્જનેરો, માસ્ટરો વગેરે સધલાઓ મોટી સંખ્યામાં હાજર હતા. ગાડી ઘોડાની આવજનથી તે તરફનો રસતો પોલીસે સારી ગોઠવણથી મોકળો રાખ્યો હતો, એટલું જ નહીં પણ એ વેલાએ ગીબસ રોડ જે દુખમાપર પાયદસ્ત જવાનો મુખ્ય અને બાઈ આવાંબાઈનાં બંગલાથી નજદીક હતાં તે સમરાતો હોવાથી રાહદારીઓ માટે બંધ થયેલો હતો—પણ સતાવાલાઓની જાણમાં આવ્યું કે એ રસતેથી બાઈ આવાંબાઈની પાયદસ્ત જવાથી લોકોને શેઠલ પડશે તે ઉપરથી સતાવાલાઓએ તુરત વેલાના ઉપાયો લઈને પાયદસ્ત એ રસતેથી જવાની ખાસ શગવડ કરી આપવાનું માંન મરહુમનાં રવાંનને મલ્યું હતું. જેહસારણાંની કીયા પુરી થવા બાદ મરનારના રવાંનને સેવટનો સેજદો કરવામાં આસરે પોણો કચાક નીકળી ગયો હતો, તે વેળાનાં દેખાવે પુર ગંબીરાઈ અખતાર કરેલી હતી. દરેકના મોંહ ઉપર દલગીરીનો છાપ દેખાતો હતો. બંગલામાંથી રવાંન કહાડવામાં આવ્યું ત્યારે સગળાઓની આંખો આંસુઓથી બીનાયલી હતી, જે મરનાર તરફ સધલાઓની અચુક લાગણી પુરવાર કરી આપતી હતી. પાયદસ્તની પાછળ પાયદસ્તે જનારાઓ હજારોની સંખ્યામાં ચાલતા હતા. રીડજ રોડ ઉપરથી પાયદસ્ત સીધી ગીબસ રોડ ઉપર ગઈ, જ્યાંથી તેને સેવટની આરામગાહની જગાએ લઈ જવામાં આવી હતી. મરનારનાં પુન માટે એ વેલા હાજર થયેલા મોખેદોને દાન કરવામાં આવ્યું હતું. મરનારનાં માનમાં એ દીને ઓરફનેજ, લાઇબ્રેરી તથા સ્કુલો બંધ રાખવામાં આવી હતી.

મુખ્યમાં થયેલી ઉઠમણાની કીરયા, તેની દબદબા ભરેલી મજલેસ

અને તેમાં જાહેર થયેલી સાડાચાર લાખ રૂપીઆની

પાદશાહી સંભાવત.

એ મરહુમનાં ઉઠમણાની કીયા વાલકેશ્વર રીજડ રોડ મધે આવેલા તેમના બંગલામાં કરવામાં આવી હતી, જે વેલા જરથોસ્તીઓની એક મોટી મીજલશ મલી હતી. એ કીયામાં સામેલ થવાને લોકોએ બે વાગતા અગાઉ આવવા માંડ્યું હતું, અને ત્રણ વાગતામાં તો બંગલાના બંને હોલો તથા કંપાઉંડ ચીકાર ભરાઈ ગયા હતા. મીજલશમાં દસ્તુરો, અધોરનાનો અને ખેહેદીનો વીગેરેએ હાજરી આપી હતી. ઉઠમણાની કીયા દસ્તુરજી સાહેબ કેખશર જમાસજી જમાસપઆસાનાની આગેવાની હેઠલ કરવામાં આવી હતી. કીયા ખતમ થવા બાદ દસ્તુરો અને મોખેદોને સર દીનશાહ માણેકજી પીટીટ તરફથી બબે રૂપ્યા રૂપાનાણું અને સદરાઓ વહેંચવામાં આવ્યા હતા. એ ઉપરાંત મોખેદો અને ગરીબોને દાદીશેઠના આતશખેહેરામમાં પણ સદરાઅને રૂપાનાણું આપવામાં આવ્યું હતું.

કીયાની શેવટે મરહુમનાં પુન માટે કુલ રૂપયા ચાર લાખ છપન હજારની મોટી સંભાવત મરહુમ તરફથી તેમજ તેમના ખેશીઓ તરફથી નીચલી વીગતે આપવા જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું:—

મરનારની પોતાની પુણ્યમાંથી નીચલી વીગતે:-૩. ૪૦૦૦૦૦

	રૂપયા.
ગરીબ જરથોસ્તીઓ માટે ચાલીઓ બંધાવવા	૨૦૦૦૦૦
પારસી બાઇઓને માટે સુવાવડખાનું બંધાવવા	૧૦૦૦૦૦
પારસી પંચાયતના ધરમખાતાનાં ત્રસટી સાહેબો હસતકના ફૂંડમાં,	૧૦૦૦૦
પારસી પંચાયતના ફૂંડના ત્રસટી સાહેબો હસતકના આંધળાં પાંગલાં જરથોસ્તી- ઓની પરવરસી કરવાના ફૂંડમાં	૩૦૦૦
જમશેદજી નશરવાનજી પીટીટ પારસી ઓરફનેજ ફૂંડમાં	૫૬૫૦૦
ગરીબ નાવારસ બાલકોને સદેશ પહેરાવા માટે	૧૫૦૦
મુબમમા વસતા ગરીબ ધરાનીઓના પરવરસી કરવાના ફૂંડમાં	૩૦૦૦
ધરમને લગતી ખાનગી કીયા કામ માટે... ..	૨૬૦૦૦

કુલ રૂ. ૪૦૦૦૦૦

ઉપલી રકમો મરહુમ બાઇ સાહેબે કેવી સરતોએ પોતાના વસીયતનામામાં આપ્યાં છે તે હવે પછી જણાવવામાં આવશે.

મરહુમ બાઈના બેટી બાઇ હમાબાઈ ફરામજી પીટીટ તરફથી.	૨૫૦૦૦
મરહુમ બાઈના દીકરા સર દીનશાહ માલુકજી પીટીટ તથા તેઓના છોકરાઓ શેઠ ફરામજી દીનશાહ પીટીટ અને શેઠ માલુકજી દીનશાહ પીટીટ મહી... ..	૧૫૦૦૦
મરહુમ બાઈના દીકરા સર દીનશાહ પીટીટના બેટી બાઇ રતનબાઇ દીનશાહ પીટીટ તરફથી	૨૦૦૦
મરહુમના એક વખાણુનાર તરફથી	૫૦૦

ઉપલી રકમો ક્યાં ધરમખાતામાં આપવી તે હવે પછી નહીં કરવામાં આવશે.

મરનારના દેર શેઠ બમનજી દીનશાહ પીટીટ અને ધણીઆણી બાઇ ચુલબાઇ તથા તેઓના છોકરાઓએ રૂ. ૫૦૦૦) અંકે રૂપિયા પાંચ હજાર પારસી જેનરલ હોસપીટલમાં બરયા છે. ૫૦૦૦

એવી સરતે કે બેહેસતનશીન બાઇ આવાંબાઇ ફરામજી પીટીટને નામનું બીજાણું સથા-પવામાં આવે.

મરહુમ શેઠ દીનશાહ માલુકજી પીટીટ પેહેલા બેરોનેટના બેટીઓએ પોતાના મરનાર બોબાઈ બાઇ આવાંબાઇ ફરામજી પીટીટના પુન અરથે ધરમખાતે આપેલા રૂપિયાની વીગત નીચે મુજબ છે:-

	રૂ.
બાઈ હીરાંબાઇ જમશેદજી પીટીટ	૩૦૦૦
બાઈ હમાબાઇ ફરામજી કામા	૫૦૦
બાઈ માલુકબાઇ પીરોજશાહ બમનજી પીટીટ.	૫૦૦
બાઈ બચુબાઈ મેહરવાનજી સોરાબજી જમશેદજી	૧૦૦૦
મરહુમ બાઇ રતનબાઈ ફરામજી દોરાબજી પાંડેના બેટીઓ બાઈ બચુબાઈ તે શેઠ જમશેદજી લીમજીભાઈ પાંડેના ધણીઆણીએ તથા બાઈઓ કુંવરબાઇ તથા મેહરબાઈ મળી.	૫૦૦
મરહુમ બાઈ બીબાઇજી દાદી નશરવાનજી દાદીશેઠની દીકરીઓ બાઈઓ મેહરબાઇ તથા બચુબાઈ તથા દીકરાઓ ખરશેદજી તથા નશરવાનજીએ મળી	૫૦૦

કુલ રૂ. ... ૬૦૦૦

મરહુમ બાઈના મરનાર જેઠ શેઠ કાવસજી દીનશાહ પીટીટના ધણીઆણી બાઈ				
આવાંબાઈ તથા દીકરા દીકરીઓ મળી	૧૦૦૦			
મરહુમના જેઠના દીકરા શેઠ માણેકજી કાવસજી પીટીટે	૧૦૦૦			
ડોક્ટર હોરમજી માણેકજી માસીના તથા ધણીઆણી બાઈ જરબાઈ તરફથી મર- હુમની પવિત્ર યાદમાં ડોક્ટર માસીનાના હાસપીટલના નીભાવ ફંડમાં. ...	૧૦૦૦			

બધા મળી કુલે રૂ. ૩૦૦૦ ૪,૫૬,૫૦૦

બંધ રહેલાં ખાતાંઓ વગેરે.

મરહુમ બાઈ આવાંબાઈનું મરણ નીપજતાં તથા તેની ખર્ચ ફેલાતાંજ આખાં મુંબઈ શેઠરમાં તેમ દેશાવરો ખાતે શું પારસી જરથોસ્તીઓમાં કે શું પરકોમના લોકોમાં બારે ગમગીની ફેલાવા સાથે, ઘણાંક ખાતાંઓ, કારખાનાં, આશીસો તથા સભાઓ બંધ રાખવામાં આવ્યાં હતા. મુંબઈ મંત્રીનાં એ બાઈ સાહેબને પોતાને હસ્તકનાં તેમજ પીટીટ ખાનદાનને હસ્તકનાં તમામ ખાતાંઓ, મીલો, કારખાનાંઓ, આશીસો તથા શાળાઓ બંધ રહ્યાં હતાં. તે ઉપરાંત અત્રેની લેડી નોરથકોટ લીફ્ટ ઓરફનેજને લગતી શાળાઓ પણ તેમનાં મરણને દીને બંધ રાખવામાં આવી હતી. વલી પારસી કોમના લાભ જલવનારી મંડલીની મેનેજિંગ કમીટીની સભા શેઠ જેઠાંગીર બમનજી પીટીટની આશી-સમાં શેઠ મેરવાનજી મનચેરજી કોમનાં સરનશીન પણાં હેઠલ મલી હતી તેમાં, મરહુમ બાઈ એ મંડલીનાં એક પેત્રન અથવા મુરબી હોવાથી, તેમનાં અકાલ મરણ માટે દલગીરી દરશાવવાનો ઠરાવ, કરનામાં આવ્યો હતો. શ્રી પુણા ખાતે મરહુમ સર દીનશાહજી માણેકજી પીટીટનાં નામે તથા સખાવતે જે પારસી જીમખાનું સ્થાપાયલું છે તે પણ મરહુમનાં મરણ દીવસે તેની ખર્ચ મલતાંજ બંધ રાખવાનાં આવ્યું હતું. વલી મુંબઈની ડોક્ટર માસીનાની હાસપીટલના મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી તથા વડા તખીખી અધી-કારી ડૉ. હોરમજી માસીનાએ પોતાની હાસપીટલમાં એવો ઠરાવ બાહર પાડ્યો હતો કે, “નીચે સારી કરનાર, બાઈ આવાંબાઈ ફરામજી પીટીટના આજે સહવારે નીપજેલાં મરણની ખર્ચ ધણાજ મોટા ખેદ સાથે જાહેર કરે છે. મરનાર આ ખાતાનાં એક ધણાંજ દીલસોજ મીત્ર અને હમેસનાં એક ધણાંજ ઉદાર મુરબી હતાં. તેવણ માટેનાં માનની ઇલાજી તરીકે ત્રણ દીવસ સુધી, ધણાજ તાકીદનાં હોય તે સીવાય બીજાં કોઈખી ‘ઓપરેસનો’ આસપીટલમાં કરવામાં આવશે નહીં.”

દેશાવરો ખાતે ફેલાયલી દલગીરી, થયલાં ઉઠમણાં, મલેલી સભાઓ તથા

ત્યાંથી મોકલવામાં આવેલાં દીલાસા પત્રો વગેરે.

મુંબઈ ઉપરાંત દેશાવર ખાતે પણ જુદાં જુદાં શહેરો, કસબાઓ તથા ગામોમાં મરહુમ બાઈ આવાંબાઈનાં મરણની ખર્ચ ફેલાતાં બારે દલગીરીવ્યાપી રહી હતી. તેમનાં માન માટે સભાઓ બંધાઈ હતી, તથા પુણ માટે ત્રીજે દીને ઉઠમણાં થયાં હતાં, જેમાં ધણેખરે ઠેકાણે મરહુમનું નામ જાહેર જશનો તથા કીરયાઓમાં, નામીયા જરથોસ્તી પુરષો તથા બાતુઓની જોડેજોડ લેવાનાં, તેમ મરનારનાં મરણ માટે તેમનાં ફરજદોષર દીલાસા પત્ર મોકલવાના ઠરાવો થયા હતા, જેનો સાર હેઠલ પ્રમાણે છે:—

પુના ખાતે મરહુમ સખી વજુદ બાઈજી આવાંબાઈ ફરામજી પીટીટનાં ઉઠમણાની ક્રીયા લાંબા “ધી નશરવાનજી પીટીટ હોલ” માં પાંછલા પોહોરે નાયબ દસતુર કેકોબાદની આગેવાની હેઠળ થઈ હતી. એ નાયબ દસતુર કેકોબાદ મરહુમ બાઈ આવાંબાઈના ઉઠમણાની ક્રીયામાં ભાગ લેવા મુંબઈ ખાતે જનાર હતા, પણ મરહુમના ખેશીઓની એવી મરજી જણાઈ કે તેઓએ પુનામાંજ રહીને પોતાની દેખરેખ હેઠળ મરહુમ બાઈની સરવે ધરમ ક્રીયા કરાવવી, અને તેમને મુંબઈથી ઉપલી બાબદનો તાર મળવાથી તેઓ લાંબા ક્રીયા માટે રહ્યા. ઉઠમણાની મીજલસમાં પુણાના તેમજ એ વખતે પુણે

ગયલા મુંબઈના સરવે જરથોસ્તીઓએ ભાગ લીધો હતો. ક્રીયા પુરી થવા પછી નાયબ દસ્તુરજી સાહેબ કેકોબાદે મરહુમ સખીવજીદ બાઈની સખાવત અને તેમના કામના હિતારથી કામો અને પરોપકાર ખુશીના ધણા વખાણ કરયાં હતાં. આવાં એક પરમારથી બાઈને ખોવાથી જરથોસ્તીઓને કટલી ખોટ ગઈ છે તે બાબેનું લંબાણ વીવેચન કર્યું હતું. જે બાઈ પોતાના વસીઅતનામાં આર લાખ રૂપીઆની ગંજવર રકમ પોતાની કામના લાભ અરથે કશાખી ઘોંઘાટ વગર આપી જાય એ કામ કાંઈ નાનું સુનું નથી. આવા એમની કામ તરફના પરોપકારી કામ માટે તેમનો ઉપકાર માની શકવાની આપણામાં તાકાત નથી. પણ આપણી આટલી ફરજ આપણે કદી બુલીશું નહીં કે મરહુમ બાઈ આવાં બાઈનાં પવીત્ર રહની યાદ આપણી કામના આગલા નેક નરો તથા નારીઓની સંક્રમાં જોડીને એમનું નામ અત્રેના અંગુમનનાં જાહેર ક્રીયાકામોમાં દેવું. એવી રીતની દરખાસત દરતુર કેકોબાદે મેલી હતી, કે જે સરવાનું મતે બહાલ રહી. આ ક્રીયા વેળા નામદાર ચોથા સરજમશેદજી પણ હાજર હતા.

અહમદનગર ખાતે મરહુમ બાઈ આવાંબાઈ પીટીટનું ઉકમણું ત્યાંના મેસરસ ખરશેદજી એંડ સનસના કુટુંબ તરફથી ત્યાંની અગીયારીમાં કરવામાં આવ્યું હતું. ત્યાંની પારસી અંગુમનના સેક્રેટરીએ દરખાસત કરી કે એ મરહુમ સખીવજીદ બાઈનાં મરણથી આપણાં નગરની અંગુમન ખરાં અંતઃકરણથી દલગીર છે તે વીશેની નોંધ અંગુમનનાં દફતરમાં રાખવી, અને સર દીનશાહ પીટીટ અને કુટુંબ ઉપર એક દીલાસાપત્ર મોકલવો. ખાં સાહેબ બેહેરામજી સોરાબજી કારક માસતરના ટેકા સાથે આ દરખાસત પસાર થઈ હતી.

સોલાપુર ખાતે બાઈ સાહેબ આવાંબાઈ પીટીટનું ઉકમણું અંગુમને ત્યાંની અગીયારીમાં કરાવ્યું હતું, જેમાં સરવે જરથોસ્તીઓ હાજર થયા હતા. ક્રીયા બાદ ત્યાંના સરકારી વકીલ મીં નસરવાનજી કાવસજી પટેલે બેહેસતન બાઈનાં કામોનાં વખાણ કરી એ બાઈનું નામ હવે પછી થતાં અત્રેનાં જાહેર જશનો અને ક્રીયાઓમાં લેવાને દરખાસત મેલી, જેને મીં દોરાબજી લાલકાકાએ ટેકા આપ્યા બાદ મરનાર બાઈના બેટા સર દીનશાહ પીટીટપર દીલાસાનો તાર રવાના કરવાનો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો હતો.

ઉટાકામંડ ખાતે મરહુમ બાઈ આવાંબાઈ પીટીટનાં મરણની દુખદાયક ખબર મળતાં સરવે જરથોસ્તીઓએ પોતાની દુકાનો બંધ કરી હતી, અને અંગુમનના સેક્રેટરી શેઠ કામાજી ફસતમજી કામાએ જરથોસ્તીઓની ખાસ મીટીંગ બોલાવી હતી, જેમાં નીચે પ્રમાણે ઠરાવો પસાર કરી તેની નોંધ અંગુમનનાં દફતરમાં લેવામાં આવી છે. અને તેની નકલો સર દીનશાહજી માણેકજી પીટીટ, બેરોનેટ તથા બાઈ હમાબાઈ ફરામજી પીટીટ ઉપર મોકલી આપવાને અંગુમનનાં સેક્રેટરી શેઠ કામાજી રૂ. કામાને એલતેમાસ કરવામાં આવી હતી. મીટીંગના ઠરાવો નીચે પ્રમાણે હતા:— “મરહુમ માનવંત બાઈ સાહેબ આવાંબાઈ ફરામજી પીટીટનાં મરણથી અત્રેની અંગુમનને જે મોટી ખોટ ગઈ છે તે કદી પણ વીસરાય તેમ નથી. મરહુમ નામવરે નીલગીરીની છેલ્લી પધરામણી વખતે અત્રેના પારસી રવાનોને લગતી જગયાનાં ફંડને જે નાદર રકમની બક્ષેશ કરી મંડાણ કરી આપ્યું હતું તે માટે અત્રેની પારસી અંગુમન હમેશાંની એઓ મરહુમ નામવરની અતીશય ઉપકારી છે અને સર દીનશાહજી માણેકજી પીટીટ બેરોનેટ, બાઈ હમાબાઈ ફરામજી પીટીટ તેમજ કુટુંબ ઉપર એ ન સહન થઈ શકે એવો ભારે ગમ આવી પડ્યો છે તેની અદર અત્રેની પારસી અંગુમન ખરાં અંતઃકરણથી ભાગ લે છે.” ઉપલા માઠા બનાવની ખબર મળતાંજ સેક્રેટરીએ અંગુમન તરફથી દીલાસાના તાર પણ કર્યા હતા.

ઉદવાડા ખાતે મરહુમ બાઈ આવાંબાઈના ઉકમણાની ક્રીયા ઉદવાડાના દસ્તુરજી ખુરશેદજી મનચેરજીએ કરાવી હતી, જે વેળા એ ગામના રહેવાસીઓની મોટી મીજલસ બેગી મળી હતી.

આ દુઃખદાયક ખબર તારાપોરમાં જાહેર થતાંજ ત્યાંની અંગુમનના ત્રસટી સાહેબોએ એકમત થઈ પોતા તરફથી તથા અત્રેની સમસત જરથોસ્તીઓ અંગુમન તરફથી દલગીરી અને દીલસોજી

દેખાડનારો એક તાર સર દીનશાહ માણેકજી પીટીટ બેરોનેટ સાહેબ ઉપર તુરત રવાના કીધો હતો, અને પછી ટપાલમાં અંગ્રુમન તરફથી ત્રસટી સાહેબોની સહીઓ સાથેનો એક દીલાસાપત્ર મોકલયો હતો એટલુંજ નહીં પણ મરહુમ બાઈ સાહેબની નઘ્યતે સરેશ, વંદીદાદ વગેરે આપણી દીનબાઈને લગતું ઘટતું ક્રીયાકામ કરાવવા જોડે મરહુમનાં ઉકમણાની ક્રીયા પણ દરેહમેહેરનાં મકાનમાં કરવામાં આવી હતી—જે માટે બપોરે ઓજરન ગેડમાં દરેમેહેર મધે સમસત જરથોસતી અંગ્રુમનની એક મોટી મીજલસ ભેગી મળી હતી. હાજર રહેલાઓમાં પ્રમુખ શેઠ જહાંગીરજી દાદાભાઈ તથા ત્રસટી સાહેબો શેઠો વીકાજી મેહેરજીભાઈ અને દાદી એદલજી તારાપોરવાળા ઉપરાંત બેહેદીન સાહેબો અને મોખેદ સાહેબો હતા. ઉકમણાની ક્રીયા મોખેદ સાહેબોએ પુરતી ગંભીરાર્થી કીધા પછી અંગ્રુમનના પ્રમુખ શેઠ જહાંગીરજી દાદાભાઈએ મરહુમ બાઈ આવાંબાઈ પીટીટનું બખતાવર નામ જાહેર ક્રીયાઓનાં નામ ગરણની ટીપમાં દાખલ કરવાની દરખાસત કીધી હતી, જેને હાજર રહેલા સરવે સાહેબોએ એકમતીથી બહાલી આપી હતી, જેથી હવે પછી ત્યાંની અંગ્રુમનમાં થનારી સઘળી જાહેર ક્રીયાઓમાં બાઈ સાહેબનું નામ પણ હમેશા લેવામાં આવશે. પરગણુ પીટીટ ખાનદાનનો એ કસબા ઉપર પણ આભાર થયલો છે. ત્યાંની હાલતી દરેહમેહેર જે અસલ તારાપોરવાળા મરહુમ માનવંત સરદાર શેઠ વીકાજી મેહેરજીએ ઈ. સ. ૧૮૨૦ માં બંધાવી પરથાવી હતી, તે દરેહમેહેર ખીસમાર હાલતમાં આવવાથી મરહુમ બાઈ સાહેબ આવાંબાઈનાં બેહેસતનશીન માતાજી બાઈ સાહેબ દીનબાઈ નશરવાનજી માણેકજી પીટીટે નવેસરથી પાછી બંધાવી આપી તા. ૫ મી જુન ૧૮૯૫ ને દીને પરથાવી હતી. દરેહમેહેર ઉપરાંત પીટીટ ખાનદાનની સખાવતથી એ કસબો એક દવાખાનાનું સાધન પણ ધરાવે છે. મરહુમ પહેલા સર દીનશાહજી માણેકજી પીટીટ બેરોનેટ સાહેબે પોતાના ધણીચાણી લેડી સાકરબાઈના નામથી “ સાકરબાઈ ડીસપેનસરી ” ચીચણુ તારાપોર ખાતે સથાપી એ કસબાની એક ધણી મોટી અને અગત્યની હાજત પુરી પાડવાનું પુણ્ય હાંસલ કીધું હતું, જે ડીસપેનસરી પણ આજે તેના માનવંત સથાપકને હજારો ગરીબોના આશીશ દેતી કાયમ છે.

નારગોળ ખાતે બાઈ સાહેબ આવાંબાઈનાં ઉકમણાની કીરયા ત્યાંની ધણીજ પુરાણી મરહુમ શેઠ દાદાભાઈ નશરવાનજી મોદીની દરેહમેહેરમાં અંગ્રુમન તરફથી કરવામાં આવી હતી. ઉકમણાની મીજલસમાં સઘળા મોખેદો તથા બેહેદીનો સામેલ થયા હતા. ક્રીયા ખતમ થવા બાદ અનંગ્રુમનના એક ત્રસટી શેઠ ભીખાજી ફરામજી પટેલે મરહુમની કારકીરદીતું ટુંક પણ અસરકારક વીવેચન કર્યું હતું, જેમાં એવણે જે હાતમદીક્ષની સખાવતના તથા એવણે જેવાં પરદુઃખભંજન અને જરથોસતી કોમ તરફ ખરી દાઝ ધરાવનારાં ઉદાર દીક્ષનાં બાઈનાં વખાણ કરવામાં આવ્યાં હતાં, અને એવણનાં રૂહને તે કીરતાર સદ્દાની શાંતી સાથનું બેહેસત બક્ષે એવી દુવા આહવામાં આવી હતી અને અનંગ્રુમન તરફથી એક દીલસાપત્ર મરહુમનાં કુટુંબીઓ ઉપર મોકલવાનો ઠરાવ કરી અનંગ્રુમન બરખાસત થઈ હતી.

ખેરગામ ખાતે આ દુઃખદાયક સમાચાર ફરી વળતાં દરેક કોમમાં ભારે દીલગીરી પેદા થઈ હતી. કેમકે મરહુમના નામવર પીતાજી મરહુમ શેઠ નશરવાનજી પીટીટે ત્યાં એક દવાખાનું સથાપી ત્યાંના તેમજ આજુબાજુના સખ્યાબંધ ગામોના લોકોને અનહદ સુખ કરી આપ્યું છે, તેમજ મરહુમના નામદાર મરહુમ માતાજી દીનબાઈએ અને મરહુમે પોતે ત્યાંના ધરમના કામોમાં મદદ આપી બીજાં ઠેકાણાંઓની માફક આ નાની નગરીને પણ બહુ ઉપકારમાંથી બાકી રાખી નથી. જેથી લોકોમાં એવાં સખીવજુદ બાઈનાં મરણથી દલગીરી પેદા થાય તેમાં નવાઈ નથી. ત્યાંની જરથોસતી અંગ્રુમને સર દીનશાહજી પીટીટને એક તાર મારફતે પોતાની દલગીરી જણાવી છે. વલી એજ ખેરગામમાં બાઈ સાહેબનાં ઉકમણાની ક્રીયા ત્યાંની બાઈ મોટીબાઈ બમનજી મુલ્લાની દરેહમેહેરમાં અંગ્રુમન તરફથી અને ભીખાજી મેહેરજી ખેરગામવાળાના કુટુંબની આગેવાની હેઠળ કરવામાં આવી હતી, જે વખતે ત્યાંના તેમજ આજુબાજુનાં ગામોના જરથોસતી બાઈઓથી એક મોટી મીજલસ ભરાઈ હતી,

ક્રીયા પુરી થવા બાદ મરહુમ બાઇના પરોપકારી સખી સદગુણો માટે શેઠ ફસતમજી બીખાજી ખેરગા-
મવાળાએ અને શેઠ અરદેશર બીખાજીએ અસરકારક રીતે ઘટતાં ભાશણો કર્યાં હતાં, જેમાં એક
અત્રેની એન. એમ. પીટીટ ડીસપેનસરી માટે ખાસ જણાવવામાં આવ્યું હતું કે, મરહુમ બાઈ
સાહેબના મરહુમ નામદાર પીતાજીએ અત્રે દવાખાનું ચાલુ કરી આપી આ લતાનાં હજારો લોકોને
નહી વરણવી શકાય એવું મોટું સુખ કરી આપ્યું છે, અને એ દવાખાનાનો લાભ દર વરસે કેવી મોટી
સંખ્યામાં લેવાતો જાય છે તે એટલાં ઉપરથી જણાશે કે શરૂઆતમાં પહેલાં થરડ કલાસ આસપી-
ટલ આસીસટન્ટને રાખવામાં આવતો હતો. પણ સેકંડ કલાસની રેંકના ડાક્ટરને નેમવા જેટલાં
દરદીઓની સંખ્યા વધવાથી તે માટે મરહુમ સખીવજીદ બાઈ સાહેબ દીનબાઈ પીટીટને અરજ
કરતાં તેવણે સેકંડ કલાસ ડાક્ટરના પગાર માટે વધારાના રૂપીઆ સરકારને સવાધીન કર્યા હતા. પણ
હાલમાં દરદીઓની સંખ્યા એટલાં પ્રમાણમાં વધી ગઈ છે કે ફરસટ કલાસ આસપીટલ આસીસટન્ટ
રાખવાની ઘણી જરૂર જણાઈ છે, અને એવો ડાક્ટર રાખવાનો પગાર નીચી શકે એટલો ડીસપેનસરી
ફંડમાં વધારો કરવાની અરજ બાઈ સાહેબ આવાંબાઈને કરવામાં આવી હતી, જે વખતે એ મરહુમ
બાઈએ પોતાની વીલાયતની મુસાફરીથી આવ્યા બાદ પછી અરજ કરી યાદ આપવા જણાવ્યું હતું,
પણ મુસાફરીથી આવ્યા બાદ એવણે ચાલુ ખીમાર રહી આખરે આવો દુઃખદાયક બનાવ બન્યો છે,
એટલે હાલતુરત તો એ અગત્યની હાજત ખોરખે પડી છે, પણ એવણે પછી એવણનાં સપુત ફર-
ઝદોને અરજ કરતાં તેઓ એ બહુ જરૂરની હાજત દુર કરશે એવી આશા બતાવી હતી. એ બાદ
મીજલસ બરખાસત થઈ હતી. મરહુમ બાઈનાં માનમાં એ મરણના સમાચાર મળતાંજ ખેરગામના
સઘળા દુકાનદારોએ પોતાની દુકાનો અરધો દીવસ બંધ રાખી શોક જાહેર કર્યો હતો.

સુરત ખાતે મરહુમ બાઈ સાહેબ બાઈ આવાંબાઈ પીટીટનાં ઉઠમણની ક્રીયા ત્યાંના શેઠ દાદાબાઈ
મોદીનાં આતશબેહરામમાં પારસી અનંતુમનની મોટી મીજલસ સનમુખ નવા સરદાર દાવર કેખશર
એદજી મોદીના આમંત્રણથી કરવામાં આવી હતી. ભણતર ક્રીયા પુરી થતાં સરદાર દાવરે મરહુમ
બાઈના પરોપકાર અને ધારમીક કામો વીશે શુભાખીત વીવેચન કરી જણાવ્યું કે તેમની સખાવત-
નો લાભ સુરત શહેરને દુમસ ખાતેનાં સેનીટરીયમથી મળ્યો છે. દાવર સાહેબનો આ પહેલોજ જ-
હેર દેખાવ હોવાથી સઘળા સાંભળનારાઓએ તેમનાં ભાશણથી ખુશ થઈ તેમને મુબારકબાદી આપી
હતી. સેવટે મરહુમ બાઈનું નામ સઘળી જાહેર ભણતર ક્રીયાઓમાં દેવાને દાવર સાહેબે ફરમાસ કરી
હતી. એ પછી મોબેદો તથા અશકતોને વહેચાણું કરી મીજલસ ગંભીરાઈથી બરખાસત થઈ હતી.

ભરૂચ ખાતે મરનારના માનમાં જન્મશેદજી નશરવાનજી પીટીટ કનયાશાળા તેમજ બીજાં
પારસી ખાતાંઓ બંધ રાખવામાં આવ્યાં હતા, અને ત્યાંની પારસી પંચાયત તરફથી મરનારનું
ઉઠમણું જન્મશેદ બાગમાં કરવામાં આવ્યું હતું. મોબેદોએ ભણતર ક્રીયા ક્રીયા બાદ પારસી પંચા-
યતના ત્રસડીઓ શેઠ રતનજી જીવનજી હમાવાળા અને ડાક્ટર બરજેરજી સોરાબશાહ મુનસફનાએ
મરનારના સખી દીલગુરદાની તારીફ કરી ભરૂચ શહેરમાં પીટીટ કનયાશાળાનું મકાન બાંધવામાં
તેમજ નીભાવવામાં મરનાર જે ઉલટભરી મદદ આપતાં હતાં તેની યાદ આપી, ભરૂચના જરથોસત્તી
બાઈઓનાં બલાં માટે પોતાનો સખી દસત હમેશાં લંબાવવા માટે મરનાર તતપર રહેતાં હતાં તેની
તારીફ કરી મરનારનાં મરણની નોંધ દફતરે રાખવી અને મરનારનાં કુટુંબ ઉપર દીલાસાપત્ર
મોકલવા દરખાસત મુકી હતી જે એકમતે પસાર કરવામાં આવી હતી.

ભરૂચ અને અંકલેશવરની પારસી અંતુમનની તરફથી મરહુમ બાઈ સાહેબ આવાંબાઈ
ફરામજી પીટીટના મરણ માટે દલગીરી દરશાવી તેમના પુત્ર સર દીનશાહ માણેજી પીટીટ ઉપર
જે દીલાસાપત્રો મોકલાવી આપેલા તેના જવાબો ફરી વળ્યા છે. ભરૂચના દીલાસાપત્રમાં તો
મરહુમના ઉઠમણમાં જાહેર થયેલી સખાવતોમાંથી પીટીટ ગરલસ રકુલને કાંઈક મદદ આપવાની
માંગણી કરેલી જેનાં જવાબમાં સર દીનશાહજીએ જણાવ્યું છે કે, ભરૂચની પેઠે બીજાં અનેક
સ્થળોએથી તેવી માંગણીઓ થઈ છે, તેથી જાહેર થયેલી સખાવતનું શેવટનું નક્કી થશે ત્યારે
તમામ માંગણી ઉપર પણ ધ્યાન આપવામાં આવશે.

પક્ષી મરહુમ બાઈ સાહેબ આવાંબાઈ પીટીટના કવખતના મરણ માટે શોક દરશાવી ભર્યની આગેવાન પારસી બાનુઓ તરફથી પણ લેડી દીનશાહ માણેકજી પીટીટ અને બાઈજી હમાબાઈ ફરામજી પીટીટ ઉપર નીચે મુજબનો દીલાસાપત્ર મોકલાવી આપવામાં આવ્યો હતો. અને તે ઉપર પારસી બાનુઓની સહીઓ લેવામાં આવી હતી:—માનવંતા લેડી દીનશાહ પીટીટ તથા નેકનામ બાઈ સાહેબ હમાબાઈ ફરામજી પીટીટની સેવામાં મુંબઈ—જત શ્રી ભર્ય શહેરના જરથોસ્તીઓ તરફથી હમો નીચે સહી કરનારાઓ અમારો નમંતાઈભરેલો અને માનપુરવક ખરા જીગરનો દીલાસાપત્ર રજુ કરીએ છીએ અને તમારા ભારે દુખમાં અમો અમારી દીલસોજી જાહેર કરીએ છીએ તે સ્વીકારશો. જીનતનશીન બાઈ આવાંબાઈ જેવી નામના અને કીરતી યોડાંકજ બાનુઓના સરજતમાં ભોગવવાની હશે. પોતાના અમીરી કુટુંબને જેબ આવે તેવા ઉમદા દીલ સાથે અને માતપીતા ધણી માતાના સકળગુણ સંપુરણ વીવેકોથી ભરેલાં તથા પાકી મરદને જીલાવે તેવાં બુધી-શાળી તેમજ પરોપકારી નીરમજ નેકી અને પવીત્ર નમુનેદાર જીંદગી ગુજારનાર નેકખખત બાનુ હવે થવાં મુશકેલ છે. આજના સુધરેલા અને વધેલા જમાનાને છાજતાં દુરઅદેશીભરેલાં ધરમાં ધ કામો જે બાઈ કરી ગયાં તેનો લાભ અગણીત લાચાર સ્ત્રીવરગે લીધો છે. ઈસ્પીટાલમાં, સુવાવડખાનામાં ગરીબોને માટે ચાલીઓ બધાવામાં લાચાર વીધવાઓનું પોશણ કરવામાં જે હીમત અને બુધીથી એ નેકખખત બાનુએ પોતાના જરનો જે ઉપયોગ કર્યો છે તે એમના પઈસાને ખરેખરો જેબ આપે છે. અમારા શહેરમાં પણ છોકરીઓની રકુલ સારૂ મકાન બાંધવા તમારાં મોહટાં માંએજ દીનબાઈજી તથા તે પછી બાઈ આવાંબાઈએ મદદ કરી છે અને હંમેશા એ નીશાળની હાલત ચઢતી જેવા માટે ઉલટ અને કાળજી ધરાવનારા હતાં માટે અમારા ગરીબ શહેરની સ્ત્રી વરગ ઉપર પણ એ પરગજુ બાનુનો ભારી ઉપકાર થયો છે તે વીશે અમારી પવીત્ર ફરજ તરીકે અમે અમારી લાગણી જાહેર કરીએ છીએ. વીશેષ કરીને સ્ત્રી વરગને જે એમના પઈસા અકલ અને લાગવગથી અગણીત ફાયદા થયા છે તે માટે આ પ્રસંગે અમારા શહેરની સ્ત્રીઓ તરફથી તમો એ મરહુમ માતાજીના લાયક અને નેક દીકરાંઓ આગળ આ દીલાસાપત્ર રજુ કરીએ છીએ અને દાદારહોરમજદ જેડે હાથ જેડીને માગી લઈએ છીએ કે માતાજી આવાંબાઈને ઉંચામાં ઉંચી બહેસ્તનો નતીજો તે સાહેબ બક્ષે અને તમો બાનુઓને તેમના તમામ નેક ખશલત વારસામાં મળી છે તે હમકોમના લાભ માટે વાપરવા નેક હુદદાયત આપે અને હવે તે તેમની જગ્યા તમો રાખો.

ગોદાવરા પંચકનાં ગામો ખાતે આ દીલગીરી ભરયા સમાચાર મુંબઈથી ઇલાવવાળા મીઠું જીવણજી લીમજીબાઈ એ (રાંદેર, અડાજણ, ભાઠા, સુવાળી કરંજ, ઇલાવ અંકલેસર વીગરે ગામો ખાતે) લખી જણાવી ઉઠમણા વીગરેની ક્રીયા કરવાને ફરમાસ કરી હતી, અને તે મુજબ ગામે ગામ ઉઠમણાની ક્રીયા થઈ હતી.

ઇલાવ ખાતે સરોશ કરાવવામાં આવ્યા હતા તથા ઉઠમણાની ક્રીયા કરાવવામાં આવી હતી, અને તેમાં સરવે જરથોસ્તીઓ સામેલ થયા હતા, અને બાઈ સાહેબના કવખતના મરણથી જરથોસ્તી કોમને ગયલી ખોટ માટે ખેદ દરશાવવામાં આવ્યો હતો.

દરેક ઠેકાણે સરોશ અને ઉઠમણાની ક્રીયા કરવામાં આવી હતી અને ત્યાંની અંજુમનોએ એ બાનુનાં મરણથી કોમને ગયલી ખોટ માટે દલગીરી પ્રદરશીત કરી હતી.

વીઆરા ખાતે બાઈસાહેબ આવાંબાઈનાં મરણની ખબર મળવાથી અંજુમન તરફથી એ બાઈસાહેબનું ઉઠમણું કરવામાં આવ્યું હતું. એ દીવસે પારસીઓની સારી સંખ્યા મળી હતી. ઉઠમણાની ક્રીયા પુરી થવા પછી અંજુમન તરફથી ધણી દલગીરી જણાવી હતી, અને બાઈસાહેબના કુટુંબ ઉપર અંજુમન તરફથી દીલાસાપત્ર મોકલવાનો ફરાવ કરવામાં આવ્યો હતો.

અને એ વીગરે બીજી પણ કેટલીક જગોએ મરહુમ બાઈનાં શદ્જીણી તારીફો થઈ રહી હતી—જે તેમનાં ભલા ગુણોની મોટી શાહદત થઈ પડી હતી.

મહેર ખબરો.

બીકસનની રૂ. ૧૦) ની દવા લેનારને સરદી ૦ માં પીટીટનું બનાવેલું
વૈદક દુચકાસંગ્રહ નામનું રૂ. ૩) ની કીમતનું પુસ્તક ભેટ મળશે.

અકસીરપણા માટે

ઉમરાવતીના

રૂપાના ચાંદ

મુંબઈ, સુરત, અને

પ્રદર્શનમાં

મલેલ છે.

મહેરખાન સાહેબો, શેકટ પૈસા

ન ખરચતા અકસીર ઇલાજ અજમાવો, કારણકે લોકો આજે સેંકડે પંચોતેર ટકા દરાજ, ખુજલી, કીડ, ખરપસાંનાં દરદોથી હેરાનગતી ભોગવેછે. તરેહવાર જાતની દવાઓ ખરીદી નાશીપાસ થયાછે તેને અમે એલેજ કરીએ છીએ કે ગમે તેવી કાળી અથવા લાલ દરાજ, ખુજલી, કાતરાની કીડ વગેરે દરદોને બીકસન રીંગવર્મ આઇન્ટમેન્ટ અને બીકસન લોશન તરત નાબુદ કરે છે. દરેક શીશીની કીમત ફક્ત રૂ. ૦૧.

તમારાં બલ્લાંને માટે મફત સલાહ આપવાની કે બીકસન રૂમેટીઝમ બામ રજ જાતના વાયુ ઉપર અકસીર માદ્રમ પડ્યું છે. સાંધાનો દુખાવો, વાંસાંની ફાટ, છાતીનાં દરદો તથા સ્ત્રીઓને સુવાવડના બચકર રોગોથી શરીરના અવયવનું અકડી જવું કે સુજ આવવું તે ઉપર તથા માથાના દુખાવા, આધાશીશી વગેરે ઉપર રાખ્યાણુ દવા. કીં ૦ આના દશ અને છ.

વધિક રીતે દેશી વસાણાં નાખી પકાવેલું બીકસન સરસ્વતી હેર આઇલ એક વખત વાપરી ખાત્રી કરો. જાડા બાલને નરમ રેશમ જેવા સુવાલા ને કાલા કરી વેલાની માફક વધારે છે. જી, નીખ ને ખોડાનો નાશ કરી મજેની ઉંધ લાવે છે. કીં ૦ આના બાર અને છ. બાલ કાઢવાની સર્વથી સરસ ઉતમ દવા, કોઈ પણ જાતની ઇજા વગર ત્રણ મીનીટમાં નકામા બાલને દુર કરેછે. ચામડી કાલી પડતી નથી. કીં ૦ આના છ.

બીકસન ટોનીક પીલ્સ-તે ચોખી કસ્તુરી, કેશર અને દેશી વનસ્પતીની બનાવેલી છે, જેથી તે દરેક રોગ દુર કરી તાકાતને વધારી નિર્બળ માણસને પુષ્ટ બનાવે છે. વિદ્યાર્થીઓની આદશકતીને ખીલવી પુખ્ત ઉમરનાં પુરુષો તેમજ નખળા બાંધાની સ્ત્રીઓને આ ગોળીઓ નવી જીવાનીના જેવું લોહી બક્ષી ગુલાબી એહેરો બનાવે છે. કીં ૦ રૂ. ૧.

બીકસન એન્ડ્રી મીક્ષચર-દરેક જાતના તાપ ઉપર બાણુંજ અકસીર છે. હજારો લોકોનો ઝેરી તાપના પંજમાંથી બચાવ કરી સરદીપીકટો મેળવી છે. કીં ૦ રૂ. ૦૧૧

બીકસનની ગરમી માટેની દવા-ગરમીના દરેક દરદો દુર કરી પીશાબમાં થતી અગનને મટાડી, તવાઈ ગયલાં માણસને તનદુરસ્ત કરે છે. કીં ૦ રૂ. ૧-૪-૦

બીકસન ક્રેએન્ટ દુધ પાઉડર-હમેશાં વાપરવાથી દાંતને મજબુત બનાવી હીલતાં અટકાવી સફેદ મોતી જેવા કરે છે. કીં ૦ ૪ આના.

બીકસન કંફ પીલ્સ-જીની હડીલી ખાંસી, દમ, હાંફણુ ને સળેખમને ફાયદો કરી સ્વરને ખુલ્લો કરે છે. કીં ૦ ૬ આના.

બીકસન પરમેટીવ પીલ્સ-દુખારા વગર પેટ સાફ લાવે છે. કીં ૦ ૫ આના.

સોલ એજન્ટ, શા. હીરાચંદ લીમણ,

ફુકાન નંબર ૧૦૫ ગનજાવા સીટ કોટ-મુંબઈ.

ઉપલી દવાઓ સધલા વેપારીઓને ત્યાંથી મળશે.

જાહેર ખબરો.

BY APPOINTMENT TO

H. E. SIR GEORGE SYDENHAM CLARKE,
G. C. M. G., G. C. I. E.,
GOVERNOR OF BOMBAY.

BOMBAY FINE ART GALLERY & HIGH CLASS

Picture frame works, ESPLANADE ROAD.

Exhibition of Pictures by Great Masters of the Royal Academy.

Photos enlarged from Carte-de-Visite to life size on canvas in oil by European artists at very Moderate charges.

BOMBAY FINE ART GALLERY.

ESPLANADE ROAD—MEADOW STREET.

D. B. DINSHAW & Co.

મુંબઈના નામદાર ગવર્નર સર જ્યોરજ સીડીનહમ કલારક,
જી. સી. એમ. જી., જી. સી. આર્થ. ઇ., ના

આશ આશરા હેઠલ.

બોમ્બે ફાઇન આર્ટ ગેલરી એન્ડ હાઇ ક્લાસ

પીકચર ફ્રેમ વર્ક્સ.

એસપ્લેનેડ રોડ.

રોયલ એકેડેમીના મહાન ઉસ્તાદોનાં પીકચરોનું એકઝીબીશન.

અંગ્રેજ કારીગરોને હાથે કાર્ટ-ડ-વીઝીટને કેનવાસ ઉપર આધાર

પેનટીંગ મોટાં કદમાં ચીતારી આપે છે.

ભાવો ઘણાજ કીશાયત છે.

બોમ્બે ફાઇન આર્ટ ગેલરી.

એસપ્લેનેડ રોડ—મેડો સ્ટ્રીટ.

દી. બી. દીનશાહની કુંપની.

ખુદ માલિકોની દેખરેખ અને હાજરી
હેથળ ચાલતો
સોથી જુનો અને જણીતો સખી પાડવાનો
મોટો સ્ટુડયો.

હમારો શો-રૂમ કાલબાદેવીપર નવી બંધાવેલી
“હાથીવાલી બીલડીંગ” માં અસલ
જગાપર ખોલવામાં આવ્યો છે.

જેક હમા એકએક ઘડરાકાને સંતોષ આપવાનો હાવો કરી શકતા નથી
તોપણ કેાઠ જવલેજ હમારા કામથી નારાજ થતું હોશે.

હમારા જેટલી બોહલી ઘડરાકી ધરાવતો
સ્ટુડયો આખા હિંદુસ્થાનમાં એકે નથી.

એસ. હોરમસજ ફોટોગ્રાફર

(જે સાથ હવે બેઠાયલી છે)

ધી બોમ્બે ફોટોગ્રાફીક કું

હાથીવાલી બીલડીંગ, કાલબાદેવી રોડ.

Fresh Stock of Photographic

Plates & Papers received every Mail.

PRICES MODERATE.

સરદાર ખાન બાહાદુર સમસુલ ઓલમાં
 દસતુરજ સાહેબ હોશંગજી જામાસપજી
 જામાસપઆશાના,
 ડાક્ટર ઓફ શીલોસોફી, સી.આઈ.ઈ.,
 ઉમર વરસ—૭૫.

જનમ—રોજ ૨૮મો જામીઆદ માહ ૭મો મેહર શેહનશાહી સને ૧૨૦૨ યઝદેજરદી,
 તા. ૨૬મી એપ્રેલ સને ૧૮૩૩ ઇસવી, સંવત ૧૮૮૯નાં વૈસાખ શુદ્ધ ૭
 ને વાર સુકર.

મરણ—રોજ ૧૩મો તીર માહ ૮મો આવાં શેહનશાહી સને ૧૨૭૭ યઝદેજરદી, તારીખ
 ૨૩મી એપ્રેલ સને ૧૯૦૮ ઇસવી, સંવત ૧૯૬૪ના ચત્તર વદ ૭ ને વાર ગુરુ.

દખણના ત્રીજા વડા દસ્તુર સમસુલ ઓલમાં સરદાર ડાક્ટર
હોશંગજી જામાસ્પજી દસ્તુર જામાસ્પઆશાનાં—

એમ. એ., પી. એચ. ડી., સી. આઈ. ઈ. નું મરણ;
તેમનું જન્મ ચરીત્ર—તેવણના પુર્વજોના ટુંક અહેવાલ સાથ.

(ઝોરાસ્ત્રીયન કેલેન્ડર માટે—લખનાર—અરદેશર ખુરશેદજી દસ્તુર જામાસ્પઆશાના.)

હિંદુસ્તાનના અધોરનાનો જેઓ હાલ અનેક તાંઓ અને અનેક પંથકોમાં વહેંચાયેલા છે તેઓ પોતાને મોખદ શાપુર મોખદ શેહરયારથી ઉતરી આવેલા ગણે છે—તે મુજબ મરહુમ દસ્તુર હોશંગજી જામાસ્પજીના નામાકીત વડવા દસ્તુર જામાસ્પઆશા અને તેવણની ઓલાદ એજ મુળ પુરૂષથી ઉતરી આવેલી છે. એ મોખદ શાપુર મોખદ શેહરયારથી તે દસ્તુર હોશંગજી સુધીની ૨૩) પેઢીઓના નામો નીચે મુજબ છે:—

૧ મોખદ શાપુર મોખદ શેહરયાર	૧૩ ઝોસ્તા કડવા
૨ મોખદ રામયાર	૧૪ એરવદ ચાંડા
૩ મોખદ હોરમજદયાર	૧૫ એરવદ સુખજા
૪ એરવદ મોખદ	૧૬ એરવદ ફરેદુન
૫ એરવદ જરથુસ્તર	૧૭ એરવદ આશા
૬ એરવદ કામદીન	૧૮ દસ્તુર જામાસ્પઆશા (મુળપુરૂષ)
૭ એરવદ મોખદ	૧૯ દસ્તુર જમશેદ
૮ એરવદ કામદીન	૨૦ દસ્તુર ખેહમન
૯ એરવદ રાણા	૨૧ દસ્તુર એદલ
૧૦ એરવદ ચાંડણા	૨૨ દસ્તુર જામાસ્પ
૧૧ એરવદ શાપુર	૨૩ દસ્તુર હોશંગ.
૧૨ ઝોસ્તા હોશંગ	

સરદાર દસ્તુર હોશંગજીના જન્મ ચરીત્ર ઉપર આવવા પહેલાં એવણના પુર્વજોના ટુંક અહેવાલ આપવો પ્રસંગોપાત થઈ પડશે.

મોખદ શાપુર મોખદ શેહરયાર

ઉપર જણાવ્યું તેમ એવણ હિંદુસ્તાનના તમામ અધોરનાનોના વડવા ગણાએ છે, અને તમામ પંથકોના મોખેદો ધ્રુપ નીરંગ અને જાહેર જશનોમાં એવણના નામની યાદ કરે છે. એવણના ધવલ અને રામયાર નામના બે દીકરાઓ હતા. ધવલના દીકરા મોખેદ નેરીયોસંગ ઈરાનથી આવેલા જરથોસ્તીઓ સાથે હિંદુસ્તાન આવીયા હતા અને તેઓને તે વખતના રાજા જાદીરાણા તરફથી સંજ્ઞાઓમાં જે આસરો મળ્યા હતા તે એવણની જ સમજાવતને આભારી હતા. હાલના ઉડવાડાના આતશખેહેરામને પરચવાની કીયા એવણે સંજ્ઞાઓમાં કરી હતી. એવણે આપણા ધર્મને લગતાં કેટલાક પુસ્તકોનો સંસ્કૃતમાં તરજુમો કર્યો છે. એવણ નવસારીની આશા ફરેદુન, માહીઆર ફરેદુન અને ચાંડા ફરેદુનની પોલના બગરયા મોખેદો તથા વલસાડ અને ઉડવાડાના મોખેદોના વડવા ગણાએ છે. એવણનું નામ તમામ પંથકોમાં થતી ધ્રુપ નીરંગ અને જાહેર જશનોમાં લેવાએ છે. રામયારના દીકરા

મોખદ હોરમઝદયાર

પણ પોતાના પીત્રાઈ બાઈ નેરીયોસંગ સાથ હિંદુસ્થાન આવીયા હતા. નવસારીની કાકા પહાલન તથા કાકા ધનપાલની પોલના ભગરયા મોખેદો, સુરત તથા ગોદાવરા પંથકના મોખેદો, ભર-ચનું દસતુર કુટુંબ તથા દસતુર જામારુપઆશાના ખાનદાનની ઓલાદ એવણુથી ઉતરી આવેલી છે. એવણુનું નામ પણ ધુપ નીરંગ અને જાહેર જશનોમાં લેવાયે છે. હોરમઝદયારના દીકરા મોખદ વીશે કશું જણાયું નથી, પણ એવણુના નખીરા

ઐરવદ જરથુસ્તર

રોજ ૨૪ મો માહ ૧ લો સને ૫૫૧ યઝ્દેજ્દરદીને દીને પહેલવહેલા નવસારીમાં આવી વસ્યા હતા. ૧ એવણુના દીકરા

ઐરવદ કામદીન

ઇ. સ. ૧૧૪૨ માં પારસીઓને લાનું ક્રીયા કામ કરવા માટે પોતાના કખીલા સાથ સંજાણુથી પહેલવહેલા નવસારીમાં આવી વસ્યા હતા. ૨

કામદીન પછી ઉતરેલી ૯) પેહેદીઓ-મોખદ-કામદીન-રાણા-ચાંડણા-શાપુર-હોશંગ-કડવા-ચાંદા તથા સુખલા વીશે કશું જણાયું નથી. સુખલાના દીકરા

ઐરવદ ફરેદુનજી સુખલાજી

: તે મરહુમ દસતુર જામારુપઆશાના બપાવા નવસારીમાં મોખેદીનો પેશો કરતા હતા. એવણુ તે વખતે “સાંધા”ની અટકથી ઓલખાતા હતા. એવણુ સંવત ૧૭૧૭ના રોજ ૨૪મો માહ ૯મો સને ૧૦૩૦ યઝ્દેજ્દરદી, તા. ૨૧મી જુલાઈ સને ૧૬૬૧ ઇસવીને દીને સાંપના ડંખથી ગુજરયા હતા. એવણુના ધણીઆની ચાંડણુબાઈને પેટે ઐરવદ ફરામ, ઐરવદ ખુરશેદ, ઓસ્તા બરજોર અને ઐરવદ આશા મલી ૪) દીકરાઓ અવતર્યા હતા. વડા દીકરા ઐરવદ ફરામની ઓલાદમાં કયું કુંડુંબ આવ્યું છે તે ખાતરીથી કહેવાઈ શકતું નથી, પણ એવણુના એક દીકરા જમશેદનો ઐરવદ માણેક નામનો “દાજીના” કુટુંબનો એક સખ્સ પાલક થએલો હોવાથી એવણુ આડકતરી રીતે “દાજીના” કુટુંબના વડવા ગણાઈ શકાએ. ખીજા દીકરા ઐરવદ ખુરશેદ ફરેદુન “લચરક” ખાનદાનના વડવા ગણાયે છે. એવણુના દીકરા શેહરયાર સંવત ૧૭૪૫ના રોજ ૧૩ મો માહ ૧૨ મો સને ૧૦૫૮ યઝ્દેજ્દરદી, તા. ૧૩ મી અકતોબર ૧૬૮૯ ને દીને હડખાં કુતરાએ કરડવાથી ગુજરયા હતા. ફરેદુનજી સુખલાજીના ત્રીજા દીકરા બરજોરજી સંવત ૧૭૨૫ના રોજ ૧૩ મો માહ ૧૦ મો સને ૧૦૩૮ યઝ્દેજ્દરદી, તા. ૭ મી આગસ્ટ સને ૧૬૬૯ ઇસવીને દીને નવસારીમાં આવેલી રેલમાં ડુખી જવાથી ગુજરયા હતા. એથા દીકરા

ઐરવદ આસાજી ફરેદુનજી

તે મરહુમ દસતુર જામારુપઆશાના બાવા ઇ. સ. ૧૬૫૯માં નવસારી મધે જોખરી મોહલ્લામાં જનમ્યા હતા. તે વખતને અનુસરતી મોખદી ધંધાની તાલીમ લઈ સંવત ૧૭૩૩ ના રોજ ૭ મો માહ ૮ માને દીને પોતાના બાઈ મરહુમ ઓસ્તા બરજોરને નામે હેરખદ થયા હતા. મોખદીનો ધંધો કરવા સાથ એવણુ વણુકરનો પણ ધંધો કરતા હતા અને એવણુની વણુવાની “સારો” ઉપર ખીજાઓ બાડું આપીને વણુવાનું કામ કરતા હતા. એ ધંધામાંથી કેટલાંક ઘરોની મીલકત કરી પાંચ પૈસે સુખી હાલત ભોગવી હતી. ઇ. સ. ૧૬૮૬માં નવસારીમાં મોખદો અને ખેહદીનો વચ્ચે મુવાં જીવતાંના ક્રીયા કામ બાખદનો મોહટો ઝઘડો જાગ્યો હતો. જેમાં મોખદો તરફથી આસાજીએ પણ મુખ્ય ભાગ લીધો હતો. એ ઝઘડાના પરીણામમાં “મીનોએહર હોમજીના સાથવાલાઓનો નવો પંથ”

૧ ઐરવદ રસ્તમજી જામારુપજી દસતુર શેહરજીરાણુના બનાવેલી “ભગર સાથ ટોજાની અધોરનાન વંશાવલી” સર્કે ૧.

૨ “પારસી મકાશ” ફક્તર ૧ છું સર્કે ૨.

હસ્તીમાં આવ્યો. એવણુ ધણાજ પરોપકારી અને ધર્માતુ હતા-જેનો પુરાવો એવણે નવસારીમાં બંધાવેલા ૭) કુવાઓ ઉપરથી મળે છે. એવણુ તાલીમબાજ અને ચુંનનદા ધોડેસ્વાર હતા; એ ઉપરાંત તરવાના હુનરમાં કુશલ હોવાથી જ્યારે નવસારીમાં રેલ આવતી ત્યારે એવણુ લોકોને ધણું મદદગાર થઈ પડતા હતા. એવણુ ગાથા ૩ જે માહ ૧૨ મો સને ૧૧૧૮ યજ્ઞેજરદી, તા. ૭ મી અક્ટોબર ૧૭૪૯ ઇસવીને દીને ૯૦) વરસની ખુઝારગ ઉમરે મરણ પામ્યા. એવણુના લગન તવડી ગામના માતબર પટેલ કાકિશ આશદીનની દીકરી વીરબાઈ કેડે થયાં હતાં. જેવણે પોતાના ખાવીદને ઘણાક ફરજદોની ભેટ કરી હતી, જેમાનું છેલ્લું નામાકીત ફરજદ

દસ્તુર જમાસ્પઆશા

તે નવસારી, મુંબઈ, પુના, તથા દખણ હેદરાબાદમાં વસ્તા જમાસ્પઆશાના ખાનદાનના વડવા ઈ. સ. ૧૬૯૩માં જન્મ્યા હતા. નવસારીના પ્રખ્યાત મરહુમ દસ્તુર દારાજ પહાલનના પીતા દસ્તુર પહાલન ફરેદુન આગલ હેરબદીની તાલીમ લઈ સંવત ૧૭૬૫ના રોજ ૨૫ મો માહ ૮ માને દીને નાવર થયા હતા. એવણે મુનશી નઝમુદ્દીન આગલ ફારસીનો અને પંડીત સંખુરામ આગલ સંસકૃતનો અભ્યાસ કર્યો હતો. એવણુ ઈ. સ. ૧૭૧૨માં ભરૂચ જઈ ત્યાના વડા દસ્તુર જમશેદજી કામદીનજી આગલ જંદ અને પહેલવી ભાપાઓ શીખ્યા હતા અને ત્યાંની સરકારી મદરેસામાં દાખલ થઈ ત્યાના મીરમુનશી મોલવી મઆથુમશાહની ઉસ્તાદગીરી હેઠલ ફારસી વીગેરેનો અભ્યાસ આગલ વધાર્યો. ભરૂચના સરકારી અમલદાર અબદુલ્લા એખને હાજેખની શાગેરદી કરી અરબી ભાષા શીખ્યા હતા. એવણુના વખતમાં છાપેલી તૈયાર ચોપડીઓ ન મલવાથી પોતાને જે શીખવું પડતુ તે કાગળે ઉપર લખી લઈ શીખતા. એ મુજબ એવણુને હાથની લખેલી “સારસવત” અને “રત્નમાળા” નામની બે સંસકૃત ચોપડીઓ હાલ મોજુદ છે; જે એવણુ હેરબદ થયા તે અગાઉની લખાએલી છે. ઈ. સ. ૧૭૧૯માં એવણે ધરાનના દસ્તુરો ઉપર દીનને લગતા સવાલો લખી મોકલ્યા હતા. જેના જવાબો ઈ. સ. ૧૭૨૧ માં કેરમાનવાલા દસ્તુર જમાસ્પ વિલાયતી પોતાની સાથે લાવ્યા હતા. એ સવાલો તથા જવાબોનું પુસ્તક “રેવાયતે દસ્તુર જમાસ્પઆશા”ને નામે જણાવેલું છે. પ્રેફેસરો બોપ અને બરનુફ “ઝબાન શનાસી” નો કાયદો (Comparative Philology) પછવાડેથી જાહેર કર્યો હતો. પણ હિંદુસ્તાનમાં ઘણા વર્ષ અગાઉ એ દસ્તુરજીને એ કાએદાની માહીતી હતી-એમ એવણુની રેવાયતમાં આવેલા એક ફકરા ઉપરથી જણાવે છે. એજ વર્ષમાં યાને ઈ. સ. ૧૭૨૧માં એવણે પાંચ ગેહો તથા અહુર-મઝદ તથા સરોશ હાદોખત નામની બે યસ્તોનો ગુજરાતીમાં તથા બીજી કેટલીક યસ્તોનો પહેલવીમાં તરજુમો કર્યો હતો. એજ વર્ષમાં દીલ્લીના પાદશાહ મહમુદશાહે એવણુને પોતાની દરબારના મીર મુનશીના ઓધ્યા ઉપર મોકલી આપવા માટેનું એક ફરમાન સુરતના નવાબ તહવારખાન ઉપર મોકલી આપ્યું હતું; પણ એવણુના બાવા આશાજી ધણાજ નારાજ હોવાથી એવણુને ડેક ભરૂચ જઈ પાછા લાવ્યા હતા. ઈ. સ. ૧૭૨૧માં દસ્તુર જમાસ્પ વિલાયતી રોજ માહની તકરાર ઉભી કરવા માટે નજુમ તથા ગણીતને લગતી કેટલીક પહેલવી કેતાબો લાવ્યા હતા. તેનો અભ્યાસ કરાવા માટે એવણુને બીજા બે દસ્તુરો સાથ પોતાના શાગેરદ કીધા હતા. ઈ. સ. ૧૭૩૮માં પોદયા દેશાઈ જીવણજી માણેકજીએ એવણુને એક લેખ કરી આપી રખીથવન ઇજવાનો અને તેની મીઅજદ માંડવાનો વંશપરંપરા લેક આપ્યો હતો. જે એવણુના વારસો હજી સુધી ભોગવે છે. ઈ. સ. ૧૭૪૦માં નવસારીમાં ભગરયા તથા સંજળા મોખદો વચ્ચે પંથકની વેહચણી માટેનો ઝઘડો જાગ્યો તે વખતે સોનગઢ ખાતે ગાયકવાડ સરકારે સનમુખ જઈ ઘટતો ઇનસાફ કરાવી લાવ્યા હતા. ગંગાજીરાવ ગાયકવાડે એવણુને હિંદી તથા ફારસી ખત લખવાનો અખત્યાર આપ્યો હતો અને તે માટે મોહર દાખવાની મોહરાનાની વીટી “રકીમે દસ્તુર જમાસ્પઆશાના” છાપ સાથની કરી આપી હતી. નવસારીની અનજુમનના એવણુ

૧ કેટલાક લખનારાઓ એવણુને કેરમાનવાલા જમાસ્પ વિલાયતી પાસે સુરત જઈ જંદ-પહેલવી શીખેલા જણાવે છે તે ખોટું છે. એ વીશો જુઓ તા. ૬ મી અક્ટોબર ૧૮૪૮ના “કચસરે હિન્દમાં” હોમોએ છાપેલો અરવાપત્ર.

એક અકામર હતા અને પોતાના સાથવાળા મોખદોના હકોની ભલવણી માટે લેખો તથા બંદોબસ્તો કરવા કરાયા માટે આગેવાની લેતા હતા. એવળુ એક કારસાઝ દસ્તુર અને તખ્તએબદ શાએર હતા—જેની સાથેની એવળુ બનાવેલી “દીવાને જમાના” ગઝલો, મુખમસો તથા જોડેલી મોનાબતો ઉપરથી મલે છે. તેમજ સંસકૃતમાં પણ શ્લોકો જોડેલા છે. એવળુ રોજ ૧૪મો માહ ૧૦મો સને ૧૧૨૨ યજ્ઞેશ્વરી, તા. ૧૯ મી ગુલાઈ ૧૭૫૩ ઇસવીને દીને ૬૦) વરસની ઉમરે બેહશતનશીન થયા. એવળુના વડા દીકરા એરવદ નોરોશવાન જંદ-પહેલવી અને ફારસીમાં ઘણા બખ્ષરદાર હતા. એવળુ ફારસીમાં પુશકલ ગઝલો અને બેતો જોડેલી છે, અને કેટલાંક પહેલવી પુસ્તકોની નકલો કરી છે. ત્રીજા દીકરા દસ્તુર બેહરામ પણ જંદ પહેલવી અને ફારસીમાં કાબેલ હતા અને નવસારીમાં હકીમનો ધંધો કરતા હતા. ચોથા દીકરા દસ્તુર રસતમે નવસારીની અનગુમનની બીજી ખુરસીનું દસ્તુરી માન અરધી સદી સુધી ભોગવ્યું હતું. બીજા દીકરા

દસ્તુર જમશેદજી જમાનાપજી

ઇ. સ. ૧૭૨૭માં જન્મ્યા હતા, અને સંવત ૧૭૯૩ના રોજ ૨૦ મો માહ ૩ જાને દીને હેરબદ થયા હતા પોતાના મરહુમ પીતાની ઉસ્તાદગીરી હેઠલ જંદ-પહેલવી-ફારસી-અરબી-સંસકૃત તથા દીનઆઈનની પુખ્ત તાલીમ લઈ પોતાના પીતાના ગોયા હમનખરદ થઈ પડ્યા હતા. એવળુ પોતાના વખતમાં યોગદાશગીરીના કામમાં ઘણાજ બખ્ષરદાર ગણાતા હતા અને નવસારીની વડી દરે-મેહરમાં જે મોહટાં ફીયા કામે એવળુ કરેલાં તેની નોંધો આજે મોજુદ છે. ઇ. સ. ૧૭૪૭માં મુંબઈવાલા શેઠ માણેકજી નવરોજી શેઠનાએ નવસારીમાં બંધાવેલા દુખમાને પરથવાની સંઘલી ફીયા એવળુ પોતે કરી હતી અને એની સગડી ઉપરની તખ્તી ઉપરનું ફારસી નઝમરૂપી લખાણ એવળુ પોતે લખ્યું હતું. તેમજ એજ શેઠની મુંબઈ ખાતેની દરેમેહરમાં આદરાનને તખ્તનશીન કરવાની ફીયા એવળુ લખી મોકલેલાં ફરમાનો મુજબ ફરાવામાં આવી હતી. ઇ. સ. ૧૭૫૫માં નામદાર ગાયકવાડ સરકારે એવળુને ૫૦) વીંધા જમીન ભેટ આપી હતી. પ્રખ્યાત ફ્રેંચ વિદ્વાન મો. આકવીટાન ડું પેરાં ઇ. સ. ૧૭૬૦ના ડીસેમ્બર માસમાં એવળુની મુલાકાતે આવ્યો હતો અને ફારસી તથા પહેલવીમાં વાદવીવાદ ચલાવી જરથોસ્તી મજહબને લગતી માહિતી મેલવી હતી. જ્યારે એ વિદ્વાન સુરત ગયો ત્યારે તેની સાથ એવળુ ઉપલી એડું બાપાઓમાં કાગજ પત્રોનો વહેવાર ચલાવ્યો હતો. ઇ. સ. ૧૭૮૧માં એવળુ મુંબઈ પધાર્યા હતા અને ત્યાંના જરથોસ્તીઓ અને સરકારી અમલદારો તરફથી એવળુને મોહટું માન મળ્યું હતું. એ મુસાફરીનો અહેવાલ એવળુ ફારસી બેતોમાં લખેલો આજે મોજુદ છે. સુરતના સોદાગર શેઠીઆઓ હીરજી જીવળુજી પારખ, નવરોજી રતનજી પારખ વીગેરે બીજાઓ એ દસ્તુરજીને એવળુની વિદ્વતા તથા શીલસુશી જ્ઞાનની કદરશનાસીમાં મોહટી રકમનું સાલીઆણું આપતા હતા. ગાયકવાડ સરકારને એવળુની વિદ્વતા માટે ઉંચું મત હોવાથી એવળુના ધરને સરકારી વેરામાંથી મુક્ત રાખ્યું હતું. એવળુને ફારસી નઝમમા લખાણો કરવાનો અત્યંત શોખ હતો. એવળુ બનાવેલી “દીવાને જમશીદ”, પોતાના જાની દોસ્ત લાલા ફતેહચંદ ઇલીયપુરીની તારીફમાં બનાવેલી મુખમસો તથા મુસદ્દો-૬ મોનાબતો-નવસારીની જુમામસજીદ અને સુરતના બક્ષી સાહેબના “દર્યામેહલ” ઉપરની તખ્તીઓ ઉપરના બેત રૂપી લખાણો વીગેરે ઉપરથી એવળુની શાએરી શક્તીનો સગીન પુરાવો મલે છે. એ ઉપરાંત એવળુના બીજાં કેટલાંક લખાણો આજે બ્રીટીશ મ્યુઝીઅમમાં મોજુદ છે. નવસારીમાં એવળુ શાએસ્ત મોખદ તથા આલેમ દસ્તુર તરીકે જેમ મશહુર હતા તેમ જાત તથા પ્રજાતમાં શાગેરદો કરી એક કાબેલ ઉસ્તાદ તરીકે મોહટું માન પામતા હતા. એવળુના પારસી શાગેરદોમાં એવળુના દીકરાઓ ઉપરાંત સુરતવાલા દસ્તુર કાઉશજી રસતમજી, નવસારીવાલા દસ્તુર માણેકજી જમશેદજી મેહરજીરાણા તથા તેમના દીકરાઓ તથા ભત્રીજાઓ, એવળુના ભાણેજ પ્રખ્યાત દેશાઈ રતનજી ઉરફ મેનાબાઈ માણેકજીએ એવળુ આગલ જંદ, પહેલવી, ફારસી તથા દીનઆઈનની તાલીમ લીધી હતી. મુસલમાન શાગેરદોમાં કાઠી ફએઝ-ઉદ-દીન, ગુલામનખી, આબીદમીયાં, અબ્યાસમીયાં,

રહીમતુલ્લા તથા અઝમતુલ્લા વીગેરે એવળુની ઉસ્તાદગીરી હેઠલ ફારસી તથા અરબી ભાષાઓ શીખ્યા હતા. નવસારીના જાણીતા ગોપાલજી ભટના વંશજોએ એવળુના હાથ હેઠલ સંસ્કૃતની તાલીમ લીધી હતી. એવળુ રોજ ૨૦ મો માહ ૪ થો સને ૧૧૫૬ ચઢદેબરદી, તા. ૨૯ મી જાનેવારી ૧૭૮૭ ને દીને ૬૦) વરસની ઉમરે બેહસ્તનશીન થયા. એવળુ ધણજ ટેકવાલા અને સ્વતંત્ર ખવાસના હતા. એવળુના બીજા દીકરા દસ્તુર ખુરશેદજી ઇ. સ. ૧૮૦૧માં મુંબઈ જઈ ત્યાંની શહેનશાહી પંથના પહેલા વઝા દસ્તુર તથા પારસી પંચાયતના અકાબર હયા હતા. ત્રીજા દીકરા ઐરવદ નવરોજ પોતાના બાપની હૈયાતીમાં મરણ પામ્યા હતા. એવળુના ચેહરમને દીને યાને તા. ૨૧ મી એપ્રિલ ૧૭૮૨ ઇસવીને દીને નવસારીમાં હવા પવનનું મોહડું તોફાન થયું હતું અને તે સંવત ૧૮૩૮માં થએલું હોવાથી “આડતીશનું ઉશું” અથવા “દતન” નું તોફાનનાં નામથી ઓલખાએ છે. ચોથા દીકરા દસ્તુર દારાબજી ઇ. સ. ૧૮૨૯માં પોતાના બાઈદસ્તુર ખુરશેદજીના મરણ પછી મુંબઈની શહેનશાહી પંથના દસ્તુર હયા હતા. એવળુ ધણજ સન્યાસી ખસલતના અને અથંગ પરહેઝગાર હતા. જ્યારે વઝા દીકરા

દસ્તુર બેહમનજી જમશેદજી

તે સરદાર દસ્તુર હોશંગજીના બાપના બપાવા ઇ. સ. ૧૭૪૫ માં જન્મ્યા હતા અને સંવત ૧૮૧૨ ના રોજ ૨૨ મો માહ ૮ ને દીને હેરબદની પદવીએ પહોંચ્યા હતા. પોતાના મરહુમ પીતાની ઉસ્તાદગીરી હેઠલ એવળે જંદ-પહેલવી, ફારસી, અરબી અને દીનઆઈનનો સંગીન અભ્યાસ કરી નવસારીમાં એક ખખરદાર દસ્તુર તરીકે લેખાતા હતા. એ ભાષાઓમાં એવળુ જેટલા પુર્વીજ હતા તેટલાજ રમલ અને નજુમમાં પણ બાહોશ હતા. એ અશો દસ્તુરજી વીશે નવસારીના જઈ મરદો તથા ઓરોથી આપણ હજી સુધી દંતકથા રૂપે ધણીએક રમુજ વાતો સાંભળ્યે છીએ, પણ જગાની ક્રાતાલીને લીધે તેનું હયાં વરણન થઈ શકતું નથી. એ દંતકથાઓ ઉપરથી એ દસ્તુરજીની દુન્યાદારીની માહિતી કરતાં એવળુના મનનું ખાલેશપણ, સ્વભાવનું નીશકપટ્ટીપણ અને સાદેહદીલી મોહટા પ્રમાણમાં પ્રગટી નીકલે છે. એ વીશેનો તા. ૨ જી મે ૧૮૮૫ ના “ટાઇમ્સ ઓફ ઇન્ડિયા” માં નીચલો ઇસારો જોવામાં આવે છે.

“Dustoor Behmun x x x united with a hereditary fame for linguistic erudition a singularly simple and guileless heart. Numerous interesting and amusing anecdotes are told in Newsaree illustrating the almost childlike frankness and artlessness of his disposition, while tradition records many diverting instances in which his honest good nature is more conspicuous than his worldly wisdom.”

ઇ. સ. ૧૮૧૬ માં પોતાના કાકા દસ્તુર રસતમજી જામાસ્પજીના મરણ પછી એવળુ નવસારીની બીજી ખુરશીના દસ્તુર હયા હતા જે માન એવળે ૯ વરસ સુધી ભોગવ્યું હતું. એવળુને શાએરી કરવાની શક્તી પોતાના વડીલોથી ગોયા વારસામાં મલી હતી, જેની સામેતી એવળે ફારસીમાં બનાવેલાં નીતીરીતીને લગતાં બેતો અને પાજંદ મીનોખેરદનો ફારસી નઝમમાં કીધેલા તરજુમા ઉપરથી મલે છે. એવળુની નજુમને લગતી બે અરબી કેતાબોનો ફારસીમાં કીધેલો તરજુમો એવળુના વારસો પાસે મોજુદ છે. એવળુનો ગોસ્તે ફરીઆનનો પહેલવીમાં લખેલો કીસ્સો, ખુનદેહસ્ને અને શેકનજુમાની વીગેરે બીજા લખાણો, સુરતવાલા દસ્તુર કેખુશર દાદાબાઈના કેતાબખાનામાં સચવાએલાં મરહુમ દાકતર હાઉગ તથા મરહુમ દસ્તુર હોશંગજીના જોવામાં આવ્યાં હતાં. એ શીવાએ એવળુના બીજા હસ્ત લેખો હિન્દ તથા યુરોપમાં ઘણેક ઠેકાણે ફેલાએલા હોવાથી એવળુનું નામ પણ વીદવાન મંડલને સારી રીતે રોશન છે. એ દસ્તુરજી પોતાની ભોલાઈ તથા સાદેહદીલી માટે જેટલા જાણીતા હતા તેટલાજ અક્ષો અને બંદગીખોર હોવાથી નવસારીવાસીઓ એવળુ

તરફ મોહડું માન ધરાવતા હતા અને એવળુના વારસો અને બીજા કુટુંબીઓ પોતાનું ધારણું નેક કામ જે ફતેહમંદીથી પાર પડે તો એવળુને નામે દરન બાજ ઇજ્જવાની તથા બીજી કીયાઓ કરાવાની ગોયા માનતા લેતા હતા. એવળુ રોજ ૬ ફો માહ ૫ મો સને ૧૧૯૪ ચઝદેજરદી, તાં ૫ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૨૫ ને દીને ૮૦ વરસની ઉમરે બેહેસ્તનશીન થયા. એવળુના બીજા દીકરા નોશેરવાનજી પણ જંદ-પહેલવી અને ફારસીનું સાર જ્ઞાન ધરાવતા હતા. ત્રીજા દીકરા એરવદ શોહરાયજી નવસારીમાં મુજરો ફાટવાથી ૨૧) વરસની જવાન વયે પોતાના બાપની હાયાતીમાંજ મરણ પામ્યા હતા. જ્યારે વડા દીકરા

દસ્તુર એદલજ બેહમનજી

ઈ. સ. ૧૭૬૨ માં જનમ્યા હતા અને સંવત ૧૮૩૫ ના રોજ ૭ મો માહ ૭ માંને દીને હેરબદ થયા હતા. પોતાના પીતાની ઉસ્તાદગીરી હેકલ જંદ, પહેલવી, ફારસી અને સંસકૃતને અભ્યાસ કર્યો હતો. જંદ અને પહેલવી ભાષાઓ કરતાં એવળુ ફારસી અને સંસકૃતમાં ધણાજ પુરવીજી હતા. એક હજાર ઉપર સંસકૃત શ્લોકો એવળુના મુખપાક હતા. તેમજ ન્યાય શાસત્ર, જ્યોતિષશાસત્ર તથા વ્યાકરણની ઉંડી માહિતી ધરાવતા હતા. એવળુનો “જીવન જાતક” અને “રત્ન દીપક” નામના બે સંસકૃત પુસ્તકોનો ફારસીઓમાં કીવેલો તરજુમો હાલ મોજુદ છે. પુણાના છેલ્લા પેશ્વા બાહરાવના પ્રધાન મોદી ખુરશેદજી જમશેદજી ઉરફે “દાદા સાહેબ”નું એવળુની સંસકૃત ભાષાની કાબેલિયત માટે ધણુંજ ઉચ્ચ મત દેવાથી તેવળે એવળુને ઈ. સ. ૧૮૧૩ માં પુણે બોલાવી ઘટતાં માન સાથે પુણાની પેશ્વા દરબારમાં દાખલ કરાવ્યા હતા. દરબારના આહમલો તથા શાસ્ત્રીઓ સાથે છટાદાર રીતે વાદવીવાદ કરતાં જેઈ પેશ્વાએ પોતાનું ઉચ્ચ મત દરબારમાં જાહેર કર્યું હતું અને દસ્તુરજીને ખત્તઅત-૩. ૭૦૦ ની પર્સ તથા બીજી કીમતી ભેટોની નવાઝેશ કરી હતી. પોતાના ધર્મગુરૂની વિદ્વતાની સરકાર તરફથી ઘટતી કદર ખુજાએલી જેઈ દાદા સાહેબે પોતાની ખરી મગરૂરી તથા હરખ દરબારમાં જાહેર કર્યો હતો. ઈ. સ. ૧૮૧૮ માં મુંબઈની પારસી પંચાયતે ઘડેલા બંદોબસ્તો ઉપર અકાબરો, દસ્તુરો તથા બેહદીનો ભેગી એવળુની પણ શાહી જ્ઞેવામાં આવે છે. એવળુ રોજ ૯ મો માહ ૧૨ મો સને ૧૨૦૫ ચઝદેજરદી, તાં ૩ જી સપ્તેમ્બર ૧૮૩૬ ને દીને ૭૪) વરસની ઉમરે મરણ પામ્યા. એવળુ ધણાજ ટેકવાણા, સવતંત્ર ખવાસના અને મોજીલા હતા તથા ઘોડા સ્વારીના અત્યંત શોકીન હતા. એવળુના વડા દીકરા પ્રખ્યાત દસ્તુર જમશેદજી જંદ-પહેલવી, ફારસી, યોજદાથગીરી અને દીનઆધનની બાબદોના કાબેલ ઉસ્તાદ હોવાથી નવસારી અને મુંબઈમાં એક માન પામેલા દસ્તુર ગણાતા હતા. એવળે ઈ. સ. ૧૮૪૦માં પંદ નામે આદરબાદ મારાસપંદ તથા પહેલવી મીનો ખેરદનો ગુજરાતી તરજુમો છપાવી બહાર પાડ્યો હતો. ઈ. સ. ૧૮૪૬ માં મુંબઈ મધ્યે મરહુમ શેઠ ફરામજી કાવશજી બનાજીના કદમી આતસબેહરામ પરઠવાની કીયા એવળુના ઉપરીપણા હેકલ કરાવામાં આવી હતી. બીજા દીકરા એરવદ રસ્તમજી ૨૧ વરસની જવાન ઉમરે પોતાના બાપની હયાતીમાં મરણ પામ્યા હતા. ત્રીજા દીકરા

દસ્તુર જમારપજી એદલજી

તે શ્રી દખળુની દસ્તુરી ગાદીના સ્થાપક-ઈ. સ. ૧૭૯૮માં જનમ્યા હતા અને સંવત ૧૮૬૬ માં “હેરબદ” પદ ધારણ કર્યું હતું. એવળે ફારસીનો અભ્યાસ પોતાના બપાના મરહુમ દસ્તુર બેહમનજી આગલ કર્યો હતો. યોજદાથગીરીના પેશામાં કેટલીક મુદત નવસારીમાં ગુજરવા પછી એવળુ મુંબઈ જઈ પોતાના વડા ભાઈ મરહુમ દસ્તુર જમશેદજીની શાગેરદી કરી અવસ્તા-પહેલવી અને દીન-આધનનો સંગીન અભ્યાસ કરી તેમાં કુશળતા મેલવી હતી. મુંબઈ મધ્યે તે વખતે મોથ ઉપર આવેલી મરહુમ શેઠ નવરોજી કાવશજી નાલીએરવાળાની દરેમેહર (જે હાલમાં દાદર ખાતે સ્થાપવામાં આવી છે) તેના દસ્તુર ડયા હતા; તેમજ બનાજીની દરેમેહરના દસ્તુરનો અધીકાર પોતાના વડા ભાઈની

ગેરહાજરીમાં કેટલીક મુદત સુધી ચલાવ્યો હતો. પોતાના વખતમાં મુંબઈમાં જાગતી ધર્મને લગતી તકરારોમાં પોતાના બંડોલનો હીસ્સો આપી પોતાનું દસ્તુરી જ્ઞાન જરથોસ્તી આલમને સામેત કરી આપ્યું હતું. ઇ. સ. ૧૮૨૪માં મરહુમ દસ્તુર ફરામજી અસપંદ્યારજી રખાડીના વંદીદાદ યજ્ઞને તથા વીસપરદના ગુજરાતી તરજુમાની તપાસ માટે નેમાએલી કમીટીના એવણ પણુ એક મેમબર હતા. એજ વરસમાં પુણાવાળા મરહુમ સરદાર શોહરાખજી રતનજી પતેલે મુંબઈની પારસી પંચાયતના અકાબરો ઉપર એક ખત લખી પુણા ખાતે દરેમેહર અને દુખમું બાંધવાની રજા માગવા સાથે ત્યાંના જરથોસ્તીઓની રેહનુમાઈ માટે એકલા એક દસ્તુરની માંગણી કરી હતી. આ ઉપરથી પંચાયતની એક સભા મરહુમ શેઠ ખુરશેદજી માણેકજી સરાફના પ્રમુખ પણુ હેઠળ તા. ૨૦ મી મેએ ૧૮૨૪ ઇસવીને દીને દાદીશેઠના આતશબેહરામમાં મલી હતી; જ્યાં પંચાયતે સર્વાનુમતે દસ્તુર જમા-રપજીને ચુટી કહાડી, સાળ જોડો આપી ઘટતાં માન સાથે પુણા તરફ રવાના કર્યા. પુણામાં દાખલ થાવા પછી મરહુમ શેઠ શોહરાખજી પતેલે દરેમેહર રોજ ૮ મો માહ ૧૧ મો સને ૧૧૯૩ યઝ્દેજરદી, તા. ૬ ડી આગસ્ટ ૧૮૨૪ ને દીને તથા દુખમું રોજ ૨૯ મો માહ ૭ મો સને ૧૧૯૪ યઝ્દેજરદી, તા. ૨૯ મી એપ્રિલ ૧૮૨૫ ને દીને એ દસ્તુરજીની દેખરેખ અને ઉપરીપણા હેઠલ પરદાવી એ બેહુ મકાનોના વહીવટની કુલ મુખત્યારી એવણને સોંપી હતી. પુણા પછી દખણ તથા માલવાના ખીજા ભાગોમાં પણ ધર્મનાં મકાનો પએદરપએ ખરપા થતાં ચાલ્યાં હતાં. ઇ. સ. ૧૮૩૮માં નીઝામ સરકારના જાણીતા પારસી સરાફો મરહુમ ભાઈઓ વીકાજી તથા પેશતનજી મેહરજી તારાપોરવાલાના ઇજનથી એવણ પોતાના ખીજા દીકરા મોખદ હોરમઝદ્યાર સાથે હેદરાબાદ પધાર્યા હતા. જ્યાં મજૂર શેઠોએ એવણને દસ્તુરી દરજ્જાને છાજતા માન સાથે લગભગ બે વરસ સુધી રાખ્યા હતા. એ દસ્તુરજીની મદદ અને સલાહ હેઠળ મરહુમ શેઠો વીકાજી તથા પેશતનજી મેહરજી તારાપોરવાલાએ દરેમેહર અને દુખમું બાંધવાનું કામ શુરૂ કર્યું, અને દરેમેહરને રોજ ૯ મો માહ ૧૨ મો સને ૧૨૦૮ યઝ્દેજરદી, તા. ૩ જી સપ્તેમબર ૧૮૩૯ ને દીને અને દુખમાને રોજ ૨૦ મો માહ ૧ લો સને ૧૨૦૯ યઝ્દેજરદી, તા. ૧૯ મી અક્ટોબર ૧૮૩૯ ને દીને એવણના ઉપરીપણા હેઠલ પરદાવી ખુલ્લાં મુક્યાં હતાં. મજૂર દરેમેહર અને દુખમાની તખ્તી ઉપરનું નઝમ રૂપી લખાણ એ દસ્તુરજીની શાએરી કલમથી લખાયલું આજે સલામત હાલતમાં જોવામાં આવે છે. એ દસ્તુરજી હેદરાબાદના વિદ્વાન મંડલમાં કાબેલ દસ્તુર તરીકે માન પામતા હતા; એટલુંજ નહીં પણ પોતાની લીઆકાત અને ફઝીલતને બલે ત્યાંના રાજવંશી કુટુંબો-અમીરો તથા જાગીરદારોમાં પણ મોહટો મરતબો ધરાવતા હતા. તે વખતના સમશુલ ઉમરા અમીરો કખીર અને એવણ વચ્ચે મીત્રાચારીનો ગાંઠ એટલોતો મજબુત બધાયો હતો કે તે નામદાર ઉમરાવને “સમશુલ હિન્દસા” અને “સમશુલ તવારીખ” નામની કેતાબો રચવામાં એવણે કીમતી મદદ કરવાથી તેના અહેશાનમાં અમીરો કખીર પોતાની ઉપલી બેહુ કેતાબોમાં એવણની વિદ્વતાની ઘટતા સખુનોમાં તારીફ કરી જાએ છે. ઇ. સ. ૧૮૪૧ માં જાલનાની અનજીમને એવણને પોતાના વડા દસ્તુર તરીકે કખુલ રાખ્યા હતા. પુણા તથા હેદરાબાદ ખાતે દરેમેહેરો અને દુખમાઓ પરદવા પછી એ દસ્તુરજીને ઔરંગાબાદ તથા શોલાપુર ખાતે પણ તેવીજ પવિત્ર ફરજો બજાવવાનું કામ બાકી રહ્યું હતું. મરહુમ શેઠો વીકાજી તથા પેશતનજી મેહરજી તારાપોરવાળાએ ઔરંગાબાદમાં દુખમું બાંધવ્યું હતું તેને પરથવા માટે એ દસ્તુરજી ત્યાં પધાર્યા હતા-જે વખતે ઔરંગાબાદના શુખા મરહુમ શેઠ બાપુજી વીકાજી તારાપોરવાળા બે હજાર આરબ અને પદાણુ ફોજ, હાથીઓ અને ઘોડેસ્વારોની ટુકડી સાથે કેટલાક માઈલ સુધી દસ્તુરજીને એસ્તે-કબાલ લેવા ગયા હતા. એ દુખમાને પરદવાની કીયા એવણના ઉપરીપણા હેઠલ રોજ ૧૫ મો માહ ૪ થો સને ૧૨૧૨ યઝ્દેજરદી, તા. ૧૧ મી જાનેવારી ૧૮૪૩ ઇસવીને દીને એવણના ત્રીજા દીકરા દસ્તુર બેહમનજી સી. આઈ. ઇ. એ કરી હતી. આ વખતે રાજા ગીરધરીપ્રસાદ નામના કાયમ અમલદારે હેદરાબાદના દીવાન રાજા ચંદુલાલની છુપી મંજૂરીયાતથી ઔરંગાબાદનો મામલો પોતાના નામ ઉપર કરાવી લઈ બે હજાર આરબ અને પદાણુ ફોજ સાથે ઔરંગાબાદ ઉપર ચઢી આવ્યો

અને શેઠ બાપુજી તારાપોરવાલા અને દસ્તુરજીના ઉતારાના મકાલુને ઘેરો નાખ્યો; પણ ઈશ્તિજ લશકરની કુમક વખતસર આવી પહોંચવાથી શેઠ બાપુજીએ રાજ ગીરધરીપ્રસાદને મારી હઠવ્યો અને ઘેરામાંથી પોતાનો તેમજ દસ્તુરજીનો છુટકો કીધો. ઝોરંગાબાદથી એવલુ સોલાપુર તરફ રવાના થયા અને ત્યાં મરહુમ શેઠો વીકાજી તથા પેશતનજી મેહરજી તારાપોરવાલાએ બંધાવેલા દુખમાને પરચવાની કીયા રોજ ૭મો માહ પમો સને ૧૨૧૨ યજ્ઞદેજરદી, તા. ૨ જુલૈઆરવારી ૧૮૪૩ ઇસવી, અને ત્યાર પછી દરેમેહરને રોજ ૯મો માહ પમો સને ૧૨૧૪ યજ્ઞદેજરદી, તા. ૩ જુલૈઆરવારી ૧૮૪૫ ને દીને પોતાની દસ્તુરી દેખરેખ હેડલ કરાવી હતી. એ બેહુ ધર્માલ્યો ખુદ દસ્તુરજીના વસીલા અને સીદારસથી હસ્તીમાં આવવાથી સોલાપુરની અનગુમને તા. ૧૯ મી જુલૈઆરવારી ૧૮૪૫ ના “મુબઈ આબુક”માં એક પત્ર છપાવી દસ્તુરજીનો જાહેરાત ઉપકાર માન્યો હતો—તેમજ ઝોરંગાબાદ તથા સોલાપુરના દુખમા ઉપરની તખ્તીઓનું ખેત રૂપી લખાણ પણ એજ દસ્તુરજીની કલમથી લખાએલું છે. જેમ દખલના તમામ જરથોસ્તીઓ એ દસ્તુરજીને પોતાના વડા ધર્મગુરૂ તરીકે માન આપી તેમની રેહનુમાઈ હેડલ ચાલતા હતા તેમ માલવા પ્રાંતના જરથોસ્તીઓની એવલુને પોતાના દીનના પેશવા તરીકે કબુલ રાખી તેમની રેહબરી હેડળ રહ્યા હતા. મઉની દરેમેહર એવલુ લખી મોકલેલાં ફરમાન મુજબ એવલુના બીજા દીકરા મોબદ હોરમઝદ્યારે રોજ ૯ મો માહ ૬ થો સને ૧૨૧૫ યજ્ઞદેજરદી, તા. ૫ મી મારચ ૧૮૪૬ ઇસવીને દીને પોતાના ઉપરીપણા હેડળ પરચાવી હતી. એવલુના જાહેર લખાણોમાં હેદરાબાદ-ઝોરંગાબાદ તથા સોલાપુરના દુખમાઓ તથા દરેમેહરો ઉપરની તખ્તીઓનું નઝમ રૂપી લખાણો ઉપરાંત મરહુમ શેઠો શાહરાબજી રતનજી પટેલ, વીકાજી મેહરજી તારાપોરવાલા, બનાજીનું કુંડુંબ અને શહેનશાહ બાનું વીકટોરયાના અદલ રાજની તારીફમાં લખેલા કસીદાઓ, શેઠ દરામજી કાવશજી બનાજીના કદમી આતશબેહરામનો અહેવાળ તથા ગઝલો અને રૂબાઈઓ મુખ્ય છે, પણ એવલુની શાએરી કલમથી લખાએલી જે મોતેબર કેતાબ તે “દીવાને જામારપ” છે. જેમ એક હુ-બ-હુ ચીતાર જેવાથી જેનારને ચીતારાની પીછીનો ખ્યાલ આવે છે તેમ “દીવાને જામારપ” નું લખાણ તેની મધુરતાને લીધે વાંચનારનું ધ્યાન તેના કર્તાની રસીલી કલમ તરફ ખેંચે તેવું છે—તેમજ વળી “એશકે હકીકી” માં ગરકાવ થાવા માટે કર્તાએ દરેક ખેતમાં ઉઘાળા મારતી લાગણીઓ સાથે પોતાના વિચારો દર્શાવેલા હોવાથી મજબૂર “દીવાને જામારપ” બીજા મુસલમાન શાએરોની બનાવેલી “દીવાન” સાથે હરીફાઈ કરી શકે છે. એવલુ રોજ ૨૪ મો માહ ૭ મો સને ૧૨૧૫ યજ્ઞદેજરદી, તા. ૧૯ મી એપ્રિલ ૧૮૪૬ ઇસવીને દીને ૪૮ વરસની ઉંમરે દખલ હેદરાબાદમાં કોલેરાની બીમારીથી બેહસ્તનશીન થયા. એવલુ ધણજી પરહેઝમાર, ઉદાર દીલના, સંતોષી અને નીચમીત જીંદમી ગુજરનારા હતા. એવલુનું મરત્યુક તા. ૨૬ મી એપ્રિલ ૧૮૪૬ ના “મુબઈ આબુકમાં” છપાયુ છે જેમાં લખે છે કે:—

“એ દસ્તુરના અચખુચ ગુજરવાથી પુણ્યામાં એના મલતા વીશેકો તેમાં શાહરાબજી પટેલ કે જેને તે મરનારથી મોહરી હોરમત હતી તે તથા x x x ઝોરંગાબાદ-હેદરાબાદ-જાલના-મઉ અને એને લગતા દેશોના પારસીઓ જે એ દસ્તુરની માએઆ અને મમતામાં મલેલા હતા અને એ મરનારની દાનાઈમાં દીવાના બનેલા હતા તેનાઓમાં એક મોહટો શોર ઉડી રહ્યો છે. એ દસ્તુર પુણ્યાની વડી દરેમેહરમાં દાનાઈ અને પરહેઝમારીનું એક મોહડું દરખત તે સાથે દહાપણની ધણીએક ઝળો હતી. એ મરનાર જરથોસ્તી રેવાજ અને દીનઆઈનનું કામ એવીતો રીતે જાણતો હતો કે એક વેલાએ પેગમખરના ચેલાઓ કાએલ હતા x x x એ દસ્તુર આપખખત્યારીનો ખાં અને લોબનો દુશ્મન હતો. હમેશ પોતીકી ટુંક વસ્તીના જજમાનેને દીનની સારી નસીહતથી વાકેફ કરતો હતો, તેથી તેનાઓ એની દાનાઈમાં લપેટાએલા હતા. એવા એક કાબેલ હોરમત અને ઇજતવાલા દસ્તુરના ગુજરવાથી પુણ્ય હવે દાનાઈથી ખાલી જેવામાં આવશે અને પાક યકીનથી કહીએ છે કે જામારપની જગા ખાલી જેવામાં આવશે.”

એવણુના છ દીકરાઓ હતા. વડા દીકરા દસ્તુર નોશ્વરવાનજી ઇ. સ. ૧૮૪૬ માં પોતાના પીતાના મરણ પછી દખણના વડા દસ્તુર હયા હતા. ઇ. સ. ૧૮૫૭ના બલવા વખતે કીમતી શેવા બળવાથી ઇ. સ. ૧૮૬૮માં નામદાર સરકારે “ખાન બહાદુર” નો ખેતાબ તથા સોનાનો ચાંદ આપવા સાથે ઇ. સ. ૧૮૭૩માં દખણના પહેલા વર્ગના સરદારની પદવી અને સરકારી મેદલમાં “પ્રાઇવેટ એન્ટરી” નો હક બક્ષ્યો હતો. એવણુ દાનાવ, પઢેલ અને કઢેલ હોવા સાથે બેહદ નમનતાઈવાલા અને માયાલુ દીલના હતા. એવણુનો દેખાવ નુર બરેલો અને દમામદાર હતો. ખીજા દીકરા મોબદ હોરમજદ્યારે મઉની દરેમેહર પોતાના ઉપરીપણા હેઠલ પરઠાવી હતી. એવણુ હેદરાબાદમાં દસ્તુરી ચલાવતા હતા અને જયોતીષ શાસ્ત્રમાં પુરવીણુ હતા. ત્રીજા દીકરા દસતુરજી બેહમનજી હાલ હયાત છે. એવણે ઇ. સ. ૧૮૪૧ થી જલનામાં દસ્તુરી ચલાવી હતી. ઇ. સ. ૧૮૪૩માં ઓરંગાબાદના દુખમાને પરઠવાની સધલી કીયા એવણે પોતે કરી હતી. ઇ. સ. ૧૮૫૩ માં ખીટીશ નોકરીમાં દાખલ થઈ એસીસ્ટન્ટ કમીશનર વીગેરેના મોહટા ઓધ્યાઓ ભોગવી ઇ. સ. ૧૮૮૧ થી પેનશન ઉપર રીટાયર થયા છે. એવણે બખવેલી અનેક કીમતી સેવાઓના બદલામાં નામદાર સરકાર તરફથી ઇ. સ. ૧૮૭૯ માં સી. આઈ. ઇ. નો ખેતાબ મળ્યો હતો. ચોથા દીકરા દસ્તુર બેહરામજી નીઝામ સરકારમાં “સુપરીન્ટેન્ડન્ટ ઓવ કસતમ્સ અને અવલ તાલુકદારના ઓધ્યાઓ ભોગવી ઇ. સ. ૧૮૭૫ માં પોતાના બાઈમોબદ હોરમજદ્યારની જગાએ હેદરાબાદના દસ્તુર નેમાયા હતા. એવણે ઉરદુ અને ફારસીમાં “દીવાને બેહરામ” નામની કેતાબ લખી છે. એવણુ ધણાજ એકમારગી અને નીયમીત જીંદગી ગુજરતા હતા. પાંચમાં દીકરા એરવદ રતનજી ખીટીશ સરકારમાં એસીસ્ટન્ટ કમીશનરનો ઓધ્યા ભોગવી પછવાડેથી નીઝામ સરકારમાં સદર તાલુકદાર અને રેવેન્યુ સેક્રેટરીનો ઓધ્યા ચલાવ્યો હતો. નીઝામના દીવાન પહેલા સર સાલાર જંગના એવણુ એક વીશ્વાસુ સહીદાર હતા. એવણુ ગંભીર દેખાવના ટેકવાલા અને સ્વતંત્ર ખવાસના હતા. છઠા અને સૌથી નાઘલા દીકરા સરદાર દસ્તુર હોશંગજી એવણુનાં જન્મ ગરીબનું આ બધું લખાણુ છે, તેવણુનો અહેવાલ હેઠલાં લખાણુમાં જોવામાં આવશે. દસ્તુર જામારપજીની એક પુરી દીકરી બેહમનબાઈને એવણુનાં માત પીતા તરફથી ફારસી બાષાની અને નામુ રાખવાની સારી તાલીમ મળી હતી. એ બાનુના બે દીકરાઓમાના એક દીકરા હાલ નીઝામ સરકારમાં ઓરી-એનટળ ત્રાન્સલેટરના ઓધ્યા ઉપર છે, અને ખીજા દીકરા મરહુમ દીનશાહ પેશતનજી કાંગા મુબઈના જાણીતા સોલીસીતર હતા. મરહુમ સરદાર દસ્તુર હોશંગજીના વડીલો અને તેમની ઓલાદોની કારકીરદીથી વાકેફ થાવા પછી હવે એવણુ સાહેબની ઉધ્યોગી અને ઝલકતી કારકીરદી ઉપર આવીએ છીએ.

શરદાર ખાન બહાદુર શમસુલ ઓલમા દસ્તુરજી હોશંગજી જામાસ્પજી
દસ્તુર જામાસ્પઆશાના દાક્ટર ઓવ ફીલોસોફી, સી. આઈ. ઇ. ગુ'
જન્મ ચરિત્ર.

જન્મ—હેરબદીની તાલીમ—જરથોશ્ટી ધર્મ અભ્યાસ—પુર્વ અને પશ્ચીમ
તરફની ભાષાઓનો સંગીન અભ્યાસ—શાએરી કરવાની શક્તી—“તાલેખ”
અને “હોશ”ના તખલ્લુસ હેઠલ વર્તમાન પત્રોમાં કીધેલાં લખાણો—રાહનુ-
માય મજહયશનાન—તેના વિચાર આચાર વિરૂધ અગટ કરેલું ‘ઓપાન્યુ’—
પારસી ધારા—દસ્તુર હોશંગજીની તે તરફ દીલસોઝી—કાયદાનો અભ્યાસ—
આસીસતન્ત ઇનામ કમીશનરનો ઓધો—પોલીસ ખાતામાં ઓધો લેવાની
થયલી માગણી—હિન્દનો બળવો—દસ્તુર હોશંગજીની રાજ્ય સેવા—કલેક્ટર મીં
ડનકન દેવીડસનનો પત્ર—માલવા પ્રાંતનો દસ્તુરી ઓધો—મગિના મ્યુનીસી-
પાલ કમીશનરનો ઓધો—મગિની છાવણીમાં સુધારાઓ—સર એડવર્ડ ઝીનનો
પત્ર—કમીશનરના ઓધાનું રાજનામું—સેનાપતી સર મેન્સફીલ્ડનો માલવામાં
પ્રવાસ—તેના માન માટે ઇંદોરના મહારાજા અને મગિના પારસીઓ વચ્ચે
ચાલેલી હરીફાઈ—મગિમાં કેળવણીનો પ્રસાર—સર રીચર્ડ તેમપલ સાથે
પીછાણુ—મગિને છેલ્લી સલામ—માનપત્રો, લેટો અને ઝીઆફતો—જરથોશ્ટી મજ-
હબનાં પુસ્તકો માટે ગુજરાતમાં પ્રવાસ—સુબઈમાં આપેલું જાહેર ભાષણ—
સુબઈના ગવર્નર સર આરટલ ફ્રીઝરની સરતીફીકેટ—રેસાળાઓની તપાસ
માટે દસ્તુર હોશંગજીની નેમણુક—દસ્તુર પેશોતન સંજાણાના પહેલવી વ્યાક-
રણની તપાસ—પુણા મધે પારસી મેટ્રીમોન્યલ કોર્ટની સ્થાપના—પહેલવી ગ્રંથો
રચવા માટે દસ્તુર હોશંગજીની નેમણુક—દખણુ કોલેજના પ્રોફેસરનો ઓધો—
“બજમે રૂઝે બેહરામ” કલબની સ્થાપના—“ખાનબહાદુર”નો ખેતાબ—માન-
પત્રો અને ઝીઆફતો—“દસ્તુર હોશંગ પારસીઝન પ્રાઈઝ ફંડ”—નવસારીનું
શેઠ તાતાજીવાલું દુખમું—સુબઈના ગવર્નરની નવસારીમાં પધરામણી—દસ્તુર
હોશંગજીને થયેલું ખાસ ઈજાબ—દખણુના વડા દસ્તુરનો ઓધો—દસ્તુરી
સલતનતમાં વધારો—દખણુના પહેલા વર્ગના સરદારની પદવી—“ડોક્ટર ઓવ
ફીલોસોફી”ની માનવંતી પદવી—“શમસુલ ઓલમા”નો ખેતાબ—સુરતની
રેલ અને આગ નીવારણ ફંડ—દરેમેહરો અને દુખમાઓ પરઠવાની કીયાઓ—
છપાઈ બહાર પડેલા ગ્રંથો—યુરોપ્યન ઓલમાઓ સાથે વાદવીવાદ અને
કાગળપત્રોનો વહેવાર—બગર છપાયેલા ગ્રંથો—અને પરચુટણુ લખાણો—નવ-
સારીમાં પધરામણી—અનજીમન તરફથી મલેલો આવકાર—પેનશન ઉપર
રીટાયર થયું—જંદ, પહેલવી સાહીત્યની સેવા—“સી. આઈ. ઇ.”નો માનવંતો
ખેતાબ, માનપત્રોની રેલછેલ વીગેરે, વીગેરે.

મરહુમ દસ્તુર જામાસ્પઆશાના ખાનદાનને એકમ અને વિધ્યાના બલે દીપાવનાર અને હિન્દ
અને યુરોપની વિદ્યાન મંડલને જેબ આપનાર મરહુમ દસ્તુર જામાસ્પજી એદલજીના સૌથી નાધલા
અને કાબેલ દીકરા દસ્તુર ડોક્ટર હોશંગજીનો જન્મ સંવત ૧૮૮૯ના રોજ ૨૮ મો માહ ૭ મો સને
૧૨૦૨ ચઝદેજરદી, તા. ૨૬ મી એપ્રિલ ૧૮૩૩ ઇસવીને દીને નવસારી કસબા મધે પોતાના મમાવ,
મરહુમ દસ્તુર રતનજી રસ્તમજી જામાસ્પઆશાનાના ઘરમાં થયો હતો. એવણે શરૂઆતની હેરબદીની
તાલીમ પોતાના પીતાના હાથ હેઠલ લઈ સંવત ૧૮૯૯ના રોજ ૩૦મો માહ ૬ ઠાને દીને પોતાના બાઈઓ
મરહુમ દસ્તુરો બેહરામજી અને રતનજી સાથે પુનાવાલા મરહુમ શેઠ જમશેદજી રતનજી અકલેસરી-
યાને નામે નવસારીની વડી દરેમેહરમાં હેરબદીની પદવી લીધી હતી. મરહુમ દસ્તુર જામાસ્પજી એવણે
૧૩) વરસની નાધલી વયના મુકી બેહસ્તનશીન થાવાથી એવણે દીનદારી તાલીમ આપવાની

ફરજ પોતાના સૌથી વડા ભાઈ મરહુમ સરદાર દસ્તુર નોશરવાનજીને શીર આવી પડી હતી. તે મરહુમ સાહેબની ઉસ્તાદગીરી હેઠલ દસ્તુર હોશંગજીએ જન્દ, પહેલવી અને પાજન્દ ભાષાઓની તાલીમ લીધી હતી. આ વખતે ઝખાનશનાસીના કાયદા (Comparative Philology) ઉપર પુરતું અજવાણું પડેલું નહીં હોવાથી ઉપલી ત્રણે ભાષાઓનો અભ્યાસ અસલી ધોરણ ઉપરજ કરીને સંતોષ પકડ્યો હતો. પછવાડેથી ઝખાનશનાશીનો કાયદો જાહેર થવાથી એ ભાષાઓનો અભ્યાસ એકવાર ફરીથી સુધરેલી ઢપ ઉપર કરી પોતાના જ્ઞાનમાં સંગીન વધારો કરી દીધો હતો. હેદરાબાદવાલા મેલવીઓ ફખરદ્દીન અને યાશીનશાહની શાગેરદી કરી ફારસી-અરબી અને ઉરદુ ભાષાઓની તાલીમ લીધી હતી. લાટીનમાં કહેવત છે કે “Poeter nascitao non fit.” એજ કહેવતને મલતી ઇંગ્લિશમાં કહેવત છે કે “The poet is born and not made” યાને માણસ જન્મતને કવીતા રચવાની શક્તી ખુદ કુદરતથીજ વારસામાં મલેલી હોવી જોઈએ અને નહીં કે અભ્યાસથી સંપાદન કીધેલી હોવી જોઈએ. ઉપલી કહેવતને દસ્તુર હોશંગજી બોલે બોલ સાચ્યા નીવડે છે, કારણકે નાધલી વયમાંજ એવણને કાલી તરીકેની ઉંચા પ્રકારની શક્તી કુદરતી પહોંચી હતી—જે એવણના નાધલી વયમાં રચેલાં ફારસી બેતા અને મુનાબતો ઉપરથી સીધ્ધ થાએછે. આઠ વરસ હેદરાબાદ ખાતે ગુજરવા પછી દસ્તુર હોશંગજી જન્દ-પહેલવી, પાજન્દ, ફારસી, અરબી અને ઉરદુ ભાષાઓના સંગીન જ્ઞાન સાથે ઇ. સ. ૧૮૫૪માં પુણે પાછા ફર્યા. આ વખતે ઇંગ્લંડ અને રશીયા વચ્ચે લડાઈ જાગી હતી અને તેમાં ખ્રીડીય સરકારને ફત્તેહ મલે તે માટે હિન્દના તે વખતના ગવર્નર જનરલ લોર્ડ દેલહાઉસીએ હિન્દની રૈયતને પોતાના ધર્મના મકાનોમાં બંદગી કરવાની અરજ કરી હતી. એ ઉપરથી પુણાના જરથોસ્તીઓએ મરહુમ સરદાર દસ્તુર નોશરવાનજીની આગેવાની હેઠળ ટા. ૧૬ મી જુલાઈ ૧૮૫૪ ને દીને જશન અને બંદગી કરી હતી. આ વખતે જવાન દસ્તુર હોશંગજીએ “તાજ તરફ વફાદાર રહેવાના ફાયદા” ઉપર પહેલવહેલી વિદ્યવતા ભરી વાચન કરી પોતાની જાહેર કારકીરદીની શરૂઆત કરી એટલુંજ નહીં પણ તે વખતથીજ પોતાની કાબેલ્યત માટે લોકોમાં ઉચ્ચ મત બેસાડ્યું હતું. પુણાના એક પંડીતના હાથ નીચે સંસ્કૃતની અને નાના તાત્યા સાહેબ આગળ એવણે મરાઠી અને જયોતીય શાસ્ત્રની તાલીમ લીધી હતી. તેમજ દોકતર વજીરબેગની ઉસ્તાદગીરી હેઠલ ઇંગ્લિશ જ્ઞાન હાંસલ કરી તેમાં પુરવીણતા મેલવી હતી. દસ્તુર હોશંગજી જેમ ઉમરે પહોંચતા ગયા તેમ પારસી ભાષાઓનો અભ્યાસ કરવાનો શોખ એવણનામાં વધુ અને વધુ ઉત્પન્ન થતો ગયો, અને પોતાની “ખીઆરની મેહનત” (Labour of love) માં એટલા તો મોહીત પડ્યા હતા કે જાણીતા વિદ્વાન દોકતર હોગ સરીખા પુરવીણ ઉસ્તાદના હાથ હેઠલ જરમન, લેટીન અને હિબ્રુ સરીખી ખીકટ ભાષાઓનું જ્ઞાન સંપાદન કરવાને પણ સુકયા ન હતા. એમ પુર્વ અને પશ્ચીમ તરફની બધી મલી એક દજન ભાષાઓના બોલલાં જ્ઞાનને લીધે હિન્દના જાણીતા મુઠીભર “ઝારીએનટલ સંકલરસ” માં દસ્તુર હોશંગજી પણ એક હતા; એટલુંજ નહીં પણ દીનદારી એલમ ઉપરાંત યુરોપીયન ભાષાઓનું જ્ઞાન મેલવવાથી એવણે પારસી ટોળાના એક નમુનેદાર દસ્તુર તરીકે પોતાને લેખાવી ગયા છે. એ કાબેલ દસ્તુરજીની વિદ્યવતા વીશે મરહુમ દોકતર હોગ “જન્દ-પહેલવી ગલોસરી” ના દીવાન્યામાં નીચે મુજબ ઇસારો કરે છે:—

“Dastoor Hoshangjee, a Young Parsi Scholar of great ability, who possesses an excellent knowledge of several languages, principally of Pehlvi and Persian and of the whole traditional literature is the young brother of Dastoor Noshervanjee Jamaspjee, the High Priest of the Parsees in the Deccan.”

પોતાના અભ્યાસનો શોખ મન માનતી રીતે પુરો કીધા પછી દસ્તુર હોશંગજીએ એક જાહેર લેખક તરીકે દેખાવ દેવા માંડ્યો હતો. મુબઈનાં પ્રખ્યાત “રસત ગોફતાર” અને “મુબઈ સાયુક”

પત્રોમાં “તાલેબ” અને “હોશ” ના તખલ્લુસ હેઠળ તે વખતની ધર્મ અને સંસારને લગતી તકરારી બાબદો ઉપર રસકસ ભર્યાં લખાણો કરી એવીતો વિદ્યવતાભરી રીતે નુકતેચીની કરતા હતા કે તેમણા લખાણો જાહેરમાં ઘણુંજ વજન પામતાં હતાં.

ઇ. સ. ૧૮૫૬માં મુંબઈની “રાહનુમાય મઝદયશનાન” તરફથી મુકતાતની બાબદમાં એક ચોપાન્યુ છપાઈ બહાર પડવાથી પારસીઓમાં મોહટી તકરાર જાગી હતી. એના રફ જવાબમાં તે વખતના કેટલાક દસ્તુરો અને એરવદોએ ચોપાન્યાં છાપી બહાર પાડ્યાં હતાં; જેમાં દસ્તુર હોશંગજીએ “મીઅબદે ફરોહરાન” નામનું માયાકુલ દલીલોથી ભરેલું ચોપાન્યું તા. ૧૦ મી સપ્તેમ્બર ૧૮૫૬ ને દીને છપાવી બહાર પાડ્યું હતું.

ઇ. સ. ૧૮૫૫માં મુંબઈના કેટલાક આગેવાન જરથોસ્તીઓએ “પારસી ધારા” બંધાવવા માટે મુંબઈ તથા દેશાવરના દસ્તુરો તથા બેહદીનો ઉપર ચોક્કસ સવાલો લખી મોકલી તેઓના અભી-પ્રાય જાણવા માગ્યા હતા. આ વખતે દસ્તુર હોશંગજીએ પારસી ધર્મ અને સંસારને અનુસરતો પોતાનો અભીપ્રાય લખી મોકલી એ હિલચાલ તરફ પોતાની ખરી દીલસોઝી બતાવી હતી. તેમજ “પારસી ધારા”ની ખરી અગત અને ફાયદાઓ પુનાના જરથોસ્તીઓને સમજાવી તેઓને એ સુખ પગલાં તરફ દોરવા માટે એ વિદ્વાન દસ્તુરજીએ ઘણી ઝેહમત ખેંચી હતી.

જરથોસ્તી ધર્મ અને ખીજી ભાષાઓના અભ્યાસમાંથી ફારેગ થવા પછી દસ્તુર હોશંગજીએ ઈંગ્રેજ કાયદાઓનો અભ્યાસ શુરૂ કર્યો જે લાગત ૫) વરસ સુધી ચાલુ રહ્યો હતો. ત્યારબાદ ઇ. સ. ૧૮૫૬માં એવણુ ખીરાર પધાર્યા—જ્યાં એવણુના બે નામાકીત ભાઈઓ બેહમનજી તથા રતનજી મોહટા ઓધ્યાઓ ભોગવતા હતા. આ વખતે કરનલ ઇવી ક્રમબેલ ખીરારનો “ઇનામ કમીશનર” હતો. આ અમલદારને દસ્તુર હોશંગજીની કાબેલિયત માટે ઉચ્ચ મત હોવાથી એવણુની આસીસતન્ટ ઇનામ કમીશનરના ઓધ્યા ઉપર નેમણુક કીધી. આ ખાતું છ મહીનામાં કહાડી નાખવાથી સરકારે દસ્તુર હોશંગજીને “ડીસ્મીક્ટ સુપરીન્ટેન્ડન્ટ ઓવ પોલીસ” નો ઓધ્યો સ્વીકારવાની માંગણી કરી, પણ આ નેમણુક પોતાના દસ્તુરી દરજ્જા અને એલમને છાજતી ન હોવાથી તે ઉપકાર સાથ લેવાની ના પાડી પુણે પાછા ફર્યા.

ખીરારથી પાછા ફરવા પછી થોડીજ મુદતમાં હિન્દની તવારીખમાં યાદગાર રહી ગયેલો ઇ. સ. ૧૮૫૭નો મોહટો બલ્લો જાગ્યો. આવા બારીક હીંગામ ઉપર દસ્તુર હોશંગજીએ પોતાના સૌથી વડા-ભાઈ મરહુમ સરદાર દસ્તુર નોશીરવાનજીની બેગી મદદથી “છુપુ ખજર ખાતુ” (Secret Intelligence Department) સ્થાપી તથા “એક્સપ્રેસ ટોક” ચાલુ કરી ખાનદેશ, ખીરાર તથા મધ્યપ્રાંતોમાંથી પોતાના ભાઈઓ તથા દોસ્તો તરફથી તેમજ પોતાના લાગવગ અને વસીલાથી તાત્કાલિક અને નાહના સાહેબની શીતુરી હિલચાલને લગતાં ફારસી તથા ઉરદુ ઝબાનમાં લખાવલાં કાગળો તથા દસ્તાવેજો જેથી હાથ લાગતા-તેઓના આ બેહુ ભાઈઓ તરજુમાઓ કરી સરકાર ઉપર મોકલી આપતા હતા. આ વાતની ખજર પુણામાં વસ્તા તાત્કાલિક અને નાહના સાહેબના મલતા વીશેકોની જાણમાં આવવાથી તેઓએ દસ્તુર હોશંગજી ઉપર નનામા કાગળ લખી તેઓની હૈયાતીનો અંત લાવવાની ધમકી આપી હતી. પણ આવી ધમકીથી ડરી ન જતાં ઇંગ્રેજ સરદારના એક વીશ્વાસુ રૈયત અને ખરા ખેરખાહ તરીકે પોતાની જાંદગીના જોખમે પણ ઇંગ્રેજ સરકારની સેવા બજાવવામાં બેહુ ભાઈઓ પોતાની ખરી ફરજ સમજતા હતા. બલવાખોરોની હિલચાલને લગતી જે બાતમીઓ નામદાર સરકારને પુરી પાડવામાં આવી હતી તે કેટલી કીમતી અને બરસો રાખવા લાયક હતી, તેની સાબેતી પુણાના તે વખતના કલેક્ટર મી. દનકન દેવીડ્ઝનના તા. ૪ થી એપ્રિલ ૧૮૫૬ ના પત્ર ઉપરથી મળે છે. મજકુર અમલદાર લખી જણાવે છે કે :—

“The intelligence you procured for me from Berar on Tantia Topie's incursion there was very valuable and quick and the mili-

tary authorities acknowledged its correctness and it must be valuable for Government to have such faithful, loyal, zealous and able servants."

તેમજ વળી મરહુમ સરદાર દસ્તુર નોશેરવાનજી ઉપર મી. દનકન દેવીડસને તા. ૧૦ મી જાન્યુઆરી ૧૮૬૭ ને દીને લખી મોકલેલાં પત્રમાં સરદાર દસ્તુર હોશંગજી વીશે નીચેના ઇસારો જોવામાં આવે છે:—

x x x I also employed your relative in translating treasonable papers and letters at the time of the mutinies, and of course would not have done so unless I had the utmost reliance of your and his good faith, honesty and loyalty."

ઉપલા ફકરામાં મરહુમ દસ્તુર નોશેરવાનજીના "સગાની" નીમકહલાલી, દયાનતદારી અને વફાદારી વીશે જે ખુલ્લો એકરાર કરવામાં આવ્યો છે તે "સગા" કોઈજ નહીં પણ ખુદ દસ્તુર હોશંગજી પોતે છે. બલવાનુ એક વરસમાં છેવટ આવ્યું અને હિન્દમાં ખ્રીડીશ રાજ્યની સ્થિતિ વધુ મજબુત થઈ અને હિન્દના રાજકારોબારની લગામ ઈસ્ટ ઇન્ડિયા કંપનીના હાથમાંથી ખુદ ઈંગ્લેન્ડ સરકારના હાથમાં આવી—જેને લગતો એક ઢઢેરો તા. ૧ લી નવેમ્બર ૧૮૫૮ ને દીને બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો. એ યાદગાર બનાવની ખુશાલીમાં અને બળવામાં ખ્રીડીશ સરકારની ફતેહ થઈ તેની મુબારકબાદીમાં પુષ્પાના જરથોસ્તીઓએ મરહુમ સરદાર દસ્તુર નોશેરવાનજીની આગેવાની હેઠલ એક જશન કર્યું હતું, જે વખતે સરદાર દસ્તુર હોશંગજીએ "ઈંગ્લેન્ડ રાજ્યની ખુબી અને ધનસાફ" ઉપર અસરકારક વાચન કરી અને શરસી બેતોમાં દુઆ આદી પોતાના હમદીનોમાં તાજ તરફ વફાદાર રહેવાની ઉશ્કેરણી કરી કીમતી સેવા બજાવી હતી.

સરદાર દસ્તુર હોશંગજીની વિદવતા, કાબેદ્યત અને ખ્રીડીશ સરકારની બળવેલી શૈવાઓનું તફસીલવાર ખ્યાન કીધા પછી હમો એવણુ સાહેબની માલવા પ્રાંત ખાતેની કારકીરદી ઉપર આવીએ છીએ. ઈ. સ. ૧૮૫૯માં જ્યારે એવણુ માલવા પ્રાંતના દસ્તુરનો ઓધો લઈ મઉ પધાર્યા ત્યારે ત્યાના પારસીઓ જરથોસ્તી ધર્મજ્ઞાન અને કીયા કાનુનોથી બેનસીબ હતા અને તેજ સબબથી તેઓ પોતાના ખાલેસ મજહબ ઉપર ધણોજ થોડો એતેકાદ ધરાવતા હતા. મઉમાં આવી વસવા પછી દસ્તુર હોશંગજીએ જે પહેલુ કામ હાથ ધર્યું હતુ તે ત્યાના પારસીઓને દીન ધર્મની તલીમ આપી તેઓને દીનચુસ્ત બનાવાનું હતું. ત્યાના એબાદતખાનાની હાલત પણ અફસોસકારક હતી—એટલુજ નહીં પણ જાહેર તહેવારો ઉપર જશનોનું નામ નીશાન પણ જણાતું ન હતું. દસ્તુર હોશંગજીને મઉના જરથોસ્તીઓ અને તેઓના એબાદતખાનાની આવી અફસોસકારક હાલત જણાયાથી તેવણે પોતાના વગવસીલાને જોરે ત્યાના એબાદતખાનાને એક રોજુદાર મકાનમાં ફેરવી નખાવી જાહેર તહેવારો તથા ખીજ સુખ પ્રસંગો ઉપર જશનો કરવા સાથ સરખવસરે જરથોસ્તીઓના મેલાવડા હજુર વાચનરૂપે તેઓને ધર્મઓધ આપવો ચાલુ કર્યો. આવી રીતે મઉના જરથોસ્તીઓ પોતાના પાક મજહબના મુજ તત્વો અને કીયા કાનુનોથી માહીતગાર બની પોતાનું પારસીપણ પરમુલકમાં અને પરકામ વચ્ચે સાચવી રાખ્યું છે—તે માટે તેઓ દસ્તુર હોશંગજીના આજ સુધી અહેશાનમદ છે. મઉના જરથોસ્તીઓમાં કીધેલી સઘલી વાચનેમાં એવણુની સૌથી યાદગાર અને અસરકારક વાચન તે બલવાના હિંગામ પછી હિન્દમાં ફેલાયલી સુખ સાંતી અને સુલેહ સંપન્ન ઉપર તા. ૨૮ મી જુલાઈ ૧૮૫૯ ને દીને કરેલી વાચન હતી.

દસ્તુર હોશંગજીની પધરામણી અગાઉ મઉના બજાર અને રસ્તાઓની હાલત સુધરાઈ ખાતાની ગેરહાજરીને લીધે ઘણીજ ખેદકારક હતી—તેમજ વળી સુધરાઈ અને સફાઈની ગેરહાજરીને લીધે ત્યાના લોકોની તનદરસ્તી અને સુખ શાંતીમાં ખલલ પહોંચતી હતી. મઉના તે વખતના કમાનડીંગ ઓફીસર

સર સર એડવર્ડ શ્રીનની સલાહ અને આગેવાની હેઠળ મ્યુનીસીપાલ કોરપોરેશન સ્થાપવામાં આવી, જેના દશતુરજી હોશંગજીને એક કમીશનર ઠેડવવામાં આવ્યા હતા. પોતાના ઓધ્યા દરમ્યાન દસ્તુર હોશંગજી સર એડવર્ડ શ્રીનને કેટલા મદદગાર થઈ પડ્યા હતા તેનો પુરાવો તે નામદારનો તા. ૬ થી નવેમ્બર ૧૮૬૩ નો દસ્તુર હોશંગજી ઉપર લખેલો નીચલો પત્ર છે, જેમાં તે નામદાર જણાવે છે કે:-

“You had been very useful to me in all matters connected with the well-being of the inhabitants of this large Bazar, which I have in view, and I feel certain that your education habits of business and general intelligence will enable you to do well everything that you may undertake.”

ઈ. સ. ૧૮૬૪માં જ્યારે એવણે મ્યુનીસીપાલ કમીશનરના ઓધ્યાનું રાજીનામું આપ્યું ત્યારે મ્યુનીસીપાલ કોરપોરેસને દસ્તુર હોશંગજીએ બખ્તવેલી પ્રજા સેવા તથા તેવણે કાવેલા સુધારાઓની કદરશનાસીમાં નીચલો ખાસ ઠેકાવ બહાર પાડ્યો હતો:-

“That the thanks of the commissioners be conveyed to the above gentlemen for the assistance they have given during their tenure of office in all matters connected with municipality and more particularly to Mr. Hoshangjee Jamaspjee for the zeal evinced by him and for the aid rendered by his practical appearance in all matters leading to the improvement of the Mhow Bazar and the wel-fare of its inhabitants.”

આજે મધ્ય હિંદુસ્તાનમાં મળતી છાવણી સુખ શાંતી અને સફાઈની બાબતમાં જે પહેલી જગા ધરાવે છે તે માટે દસ્તુર હોશંગજીની ખત અને કાલજીને આભારી છે.

ઈ. સ. ૧૮૬૩માં મુંબઈ ઇલાકાનો સેનાપતી સર વીલ્યમ મેન્સફીલ્ડ લશકરની તપાસ અર્થે મધ્ય હિંદુસ્તાન તરફ ફરવા નીકળ્યો. મંડિમાં લશકરી છાવણીની સ્થાપના થવા પછી તે નામદારની પધરામણી પહેલ વેહલી હોવાથી મંડિના પારસીઓએ તેને માન આપવા માટે દસ્તુર હોશંગજીની આગેવાની હેઠલ સઘલી તૈયારી કરી હતી. તેમજ ઇંદોરના મહારાજા મરહુમ તુકાજીરાવ હોલકરે તે નામદારના માનમાં મોહટા પાયા ઉપર દરબાર ભરવાની ગોઠવણ કરી હતી. આ વખતે મંડિના પારસીઓ અને મહારાજા હોલકર વચ્ચે તીક્ષણ હરીફાઈ ચાલી હતી. અલબત્ત મહારાજા પોતાના રાજ્યશી દરબજા અને વગવસીલાને જોરે પોતાના પારસી હરીફા ઉપર કાવી ગયા હોત પણ દસ્તુર હોશંગજી પોતાની શીરીન જબાન અને લતાફત ખ્યાનથી તે નામદાર સેનાપતીને પોતા તરફ કરી લેવામાં એવાતો ફતેહમંદ ઉતર્યા કે તે નામદારે મહારાજા હોલકરની દરબાર ભરવાની માંગણી સાફ ના પાડી મંડિના પારસીઓ તરફનું માનપત્ર સ્વીકારવાની ખાહેશ દેખાડી; જે તા. ૨૭ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૬૩ ના “ટાઇમ્સ ઓફ ઇન્ડિયા”માં છપાયલા નીચલા ફકરા ઉપરથી જણાય છે :-

“At Indore he stayed but a day though the Rajah there tried hard to have a Durbar. His excellency flatly refused. How after this he was prevailed on to accept the invitation of the Parsees at Mhow, to hear an address of welcome on the 20th at Mr. Aderji Dadabhoy Merwanjee's is a wonder to many and it speaks much for the persuasive powers of Hoshang Jamaspjee, the Dastur or High Priest of the Children of the Sun.”

મહિના પારસીઓ તરફનું આ માનપત્ર તા. ૨૦ ફેબ્રુઆરી ૧૮૬૩ને દીને મરહુમ શેઠ આદરજી દાદાભાઈ મસાલાવાળાના મકાનમાં એ નામદાર સેનાપતીને આપવામાં આવ્યું હતું અને તે દસ્તુર હોશંગજી એ પોતે વાંચ્યું હતું.

મહિના જરથોસ્તીઓને દીનદારી તાલીમ આપી તેઓને દીનચુસ્ત બનાવવામાં અને સુધરાધ ખાતાંના કારોબારમાં આગેવાની ભર્યો ભાગ લઈ ત્યાના રહીશોમાં સુખ શાંતીના સાંધણો પુરાં પાડવામાં દસ્તુર હોશંગજી પોતાની ફરજનો છેડો આવેલો સમજતા ન હતા. જેમ ખીરામાં એવણના ભાઈઓ દસ્તુરો બેહમનજી અને રતનજી કેળવણીનો પ્રસાર કરવા માટે ખંત અને કાળજીથી મંડ્યા હતા તેમ મહિના જરથોસ્તીઓ અને ખીજી કોમવાલાઓ માટે એક સ્કુલ અને લાઇબ્રેરી સ્થાપવા માટે દસ્તુર હોશંગજી તન, મન અને ધનથી કાશેશ કરતા હતા. પોતાની આગેવાની હેઠલ એક ફંડ ઉભુ કરી તા. ૨ જુન ૧૮૬૩ને દીને કેળવણી ઉપર ભાષાણ આપી સ્કુલના મકાનને “મહિ ઝોરોએસ્ત્રીઅન સ્કુલ”ને નામે ખુલ્લુ મુકવાની કીયા પોતે કરી હતી, અને તેની કારોબાર મંડલીના પ્રમુખનો ઓધ્યો પોતે બે વરસ સુધી ભોગવ્યો હતો. તેમજ મહિ મધે “ઝોરોએસ્ત્રીઅન લાઇબ્રેરી” નામની વાંચનશાળા જે આજે હૈયાતી ભોગવે છે તેને હસ્તીમાં લાવનાર પણ એજ વિદ્વાન દસ્તુરજી હતા.

ઇ. સ. ૧૮૬૩માં તે વખતના મધ્યપ્રાંતોના ચીફ કમીશનર અને મુખ્યમંત્રીના માજી ગવરનર સર રીચર્ડ ટેમપલનું મહિમાં આવવું થયું. પોતાના મેજબાન સર એડવર્ડ થ્રીનને બંગલે તે નામદારની દસ્તુર હોશંગજી સાથે મુલાકાત થાઇ અને તે નામદારે દસ્તુરજીને કાયદાના અભ્યાસમાં આગલ વધેલા જેઈ તેવણને મધ્યપ્રાંતોના આસીસતન્ટ કમીશનરનો ઓધ્યો આપવાની માંગણી કરી-પ્રણુ આ વખતે મુખ્યમંત્રી સરકારે જરથોસ્તી ધર્મની પુરાણી કેતાબોની સોધ કરવા માટે એવણની તેમજ કીધેલી હોવાથી અને પ્રજા શેવા કરતાં પોતાના પવીત્ર મજહબનું હીત વધુ હૈયે હોવાથી મજકુર હાકેમની માંગણી ઉપકાર સાથે ના પાડી હતી.

ઈ. સ. ૧૮૬૩માં મુખ્યમંત્રીના ગવરનર સર આરટલ ક્રીઅરની જરથોસ્તી ધર્મની પુરાણી કેતાબોની સોધખોલ કરવા માટે જરથોસ્તી મજહબનું ઉંડું જ્ઞાન ધરાવનાર તે વખતના લાયક દસ્તુર ઉપર જે પસંદગી ઉતરી હોય તો તે ખુદ સરદાર દસ્તુર હોશંગજી પોતે હતા. તે નામદારે આ મહાભારત કામ માટે ડોક્ટર હોગ સાથે દસ્તુર હોશંગજીની નેમજુક કરવાથી એવણને માલવા પ્રાંતનો દસ્તુરી ઓધ્યો છોડવાની ફરજ પડી હતી. પાંચ વરસની ટુંક મુદતમાં મહિના જરથોસ્તીઓની ધર્મ સંબંધી હાલત સુધારવામાં અને જાત તથા પ્રજામાં કેળવણીનો પ્રસાર કરવામાં અને તેઓને સુખ શાંતીના સાંધણો પુરા પાડવામાં દસ્તુર હોશંગજીએ પોતાના કીમતી વખત અને અંગત સુખ-સગવડના ભોગે જે અઠાગ મેહનત અને જેહમત કરી હતી તેની કદરસનાશીમાં એક માનપત્ર-કીમતી સાલ અને વીટી-સાથ-એનાયત કરવામાં આવ્યું હતું, અને જરથોસ્તીઓએ તેમને મોહટા પાયા ઉપર ઝીઆફત આપી તેઓથી સદાના છુટા પડવા માટે દીલગીરી ભરી લાગણી જાહેર કરી હતી.

મહિથી પાછા ફર્યા બાદ દસ્તુર હોશંગજી ડોક્ટર હોગ સાથે મુખ્યમંત્રી સરકારને ખરચે કેતાબોની સોધખોલ માટે ગુજરાત તરફ તા. ૧૪ મી ડીસેમ્બર ૧૮૬૩ને દીને રવાના થયા. પોતાના ત્રણ માસના પ્રવાસ દરમ્યાન જુદા જુદા શહેરોમાં જે કેતાબો એઓના જોવામાં આવી હતી અને જે અગત્યના બનાવો બન્યા હતા, તેની તફસીલવાર નોંધો નીચે મુજબ છે:—

૧ “એ સ્કુલ ઉઘાડવાને લગતું ફંડ મહિના જરથોસ્તીઓએ દસ્તુર હોશંગજી જમારપણ જમારપઆશાનાની આગેવાની હેઠલ ઉભુ કીધું હતું, અને તેમાં પહેલ વેહલી શેઠ ખુરશેદજી નોશરવાનજી કામાલએ રૂ. ૧૦૦૦) ની રકમ તથા તેમની સાથે ગુસાફરીએ ગએલા શેઠા ખુરશેદજી રસતમજી કામાલ અને અરદેસર ફરાંમજી ઝુસે તથા ખીજા તે તરફના સરવે જરથોસ્તીઓએ પોતાની ગુજશ માફક તેમાં રકમો ભરી હતી. એ પછી તે ફંડમાં શેઠ ખુરશેદજી નોશરવાનજી કામાલએ મુખ્યમંત્રી આવી ખીજાઓ પાસે નાણા ભરાવી કેટલોક વધારો કીધો હતા” (પારસી મકાશ, દસ્તર રજુ ભાગ ૧ લેા સર્કે ૭૫ ની કુટ નોંઠ)

મુંબઈથી ઉપડેલા એઓ પ્રથમ વલસાડ ઉતર્યા હતા અને ત્યાના દસતુર શ્રીશંકર પેશાવતનજી પાસે એક જુની રેવાયત તથા એરવદ જમશેદજી કેરસાપજી વલસાડ પાસે યજ્ઞેન્દ્રદી સને ૬૩૩, ઇ. સ. ૧૫૬૪ માં લખાયલી યજ્ઞેન્દ્રદીની કેતાબ જોઈ હતી. વલસાડથી ઉપડેલા એઓ તા. ૨ જી જાનેવારી ૧૮૬૪ ને દીને સુરત જઈ પહોંચ્યા હતા—અને ત્યાના દસતુર કેપુશર દાદાબાઈના કેતાબ ખાનામાંથી યજ્ઞેન્દ્રદી સને ૧૧૫૮, ઇ. સ. ૧૭૮૯ માં દસતુર હોશંગજીના બાપના બપાવા દસતુર બેહમનજી જમશેદજીએ લખેલો “ગોસ્તે ફરીયાન” નો કીસ્સો, ખુનદેહશનેનો થોડોક ભાગ તથા શેકન ગુમાનીની એક પહેલવી નકલ મલી હતી. સુરતના રસતમપરાના દસતુર ખુરશેદજી બરબોરજી દારાબ પહાલનના પાસેથી યજ્ઞેન્દ્રદી સને ૭૦૦, ઇ. સ. ૧૩૩૧ માં બરચ મધે લખાયલી વીસપરદ અવસતા બા માએની—હાદોખ્ત નુસ્ક—જંદ તથા સંસકૃતનો નાધલો રખ્દ કોષ તથા યજ્ઞેન્દ્રદી સને ૭૬૬, ઇ. સ. ૧૩૯૭માં બે દફતરોમાં લખાયલી અરદાવીરાફ—ખુનદેહશને, ગોસ્તે ફરીયાન અને વીસપરદની પહેલવી નકલો તથા ખીજી પાંચ કેતાબો મલી હતી. સુરતના અકાબર ખાન બહાદુર દાવર રસતમજી ખુરશેદજી મોદી પાસેથી યજ્ઞેન્દ્રદી સને ૧૦૦૦, ઇ. સ. ૧૬૩૧ માં એક દફતર મધે ફારસીમાં લખાયલાં આફરીનગાનો—આશીરવાદ—મુકતાદ તથા ખુનદેહશને લગતી હકીકત—કારનામે અરદશીર બાબેકાન—તથા યજ્ઞેન્દ્રદીના થોડાક હા તથા “નેહાદે મોખદી” નામની ફારસી કેતાબ ઉપરથી ઉતારેલી પેગામબર જરથુસતને લગતી હકીકત મલી હતી. ખીજા અકાબર શેઠ જમાસપજી બેહમનજી બાવનગરી પાસેથી નીરંગસતાન—પહેલવી ખુનદેહશ—વીરાફનામું—વંદીદાદ—યજ્ઞેન્દ્રદી અને વીસપરદ સાદેહની કેતાબો મલી હતી. સુરતથી નીકલેલા એઓ તા. ૭ મી જાનેવારી ૧૮૬૪ ને દીને નવસારી આવી પુગા હતા અને ત્યાના વડા દસતુર કેકોબાદજી રસતમજી મેહરજીરાણા પાસેથી યજ્ઞેન્દ્રદી સને ૮૦૦, ઇ. સ. ૧૪૩૧ માં લખાયલા દીનકર્દના ૭) જુજો મલ્યા હતા—તેમજ દસતુર જમશેદજી રસતમજી જમાસપઆશાના પાસેથી ૩૦૦) વરસ ઉપર લખાયલી એક રેવાયત અને શેકનગુમાની વખત તથા સર કાવશજી જેહાંગીર નવસારી જરથોસતી મદરેસાના હેડ માસતર શેઠ શાહરાબજી એદલજી વજ્રદાર પાસેથી ૨૨૫) વરસ ઉપર લખાયલું વંદીદાદનું દફતર મલ્યું હતું. એ ઉપરાંત નવસારીમાંથી વંદીદાદ, યજ્ઞેન્દ્રદી, વીસપરદ અને ખુરદેહ અવસતાના ૩૫૦) વરસ ઉપર લખાયલાં કેટલાંક દફતરો તથા “વેઠા નુશકની” એક નકલ, એક એરવદ સાહેબ મારફતે વેચાંતાં લીધાં હતાં. નવસારીથી એઓ બરચ ગયા હતા જ્યાં તેઓને ૩૫૦) વરસ ઉપર લખાયલો એક વંદીદાદ અને ૬૦૦) વરસની જુની યજ્ઞેન્દ્રદીની નકલ મલી હતી.—ખંબાતથી યજ્ઞેન્દ્રદી સને ૬૬૨, ઇ. સ. ૧૩૨૩ માં એરવદ કેપુશર મેહરબાનને હાથથી લખાયલી યજ્ઞેન્દ્રદીની પુરાણી કેતાબ જોને મલતી એક નકલ મુંબઈવાલા દસતુર ડોકતર જમાસપજી મીનોએહરજીના કેતાબખાનામાં હતી તે મલી હતી. ત્યાર પછી અમદાવાદ તથા ગુજરાતના ખીજા ભાગોમાંથી પુરાણા સંસકૃત પુસ્તકો મેલવી મુંબઈ પાછા ફરતાં તેઓ ઉડવાડે ઉતર્યા અને ત્યાંવાલા દસતુર બરબોરજી રસતમજી મીરજી પાસેથી ૧૫૦) વરસ ઉપર લખાયલી દસતુર દારાબ હોરમજદ્યારને હાથની રેવાયત મલી હતી. એવી રીતે ગુજરાતમાં પ્રવાસ પુરો કરી એ બેઉ વિદ્વાનો મુંબઈ પાછા ફર્યા અને દસતુરજી સાહેબ દાકતર જમાસપજી મીનોએહરજીના કેતાબખાનામાં ૫૫૦) વરસ ઉપર લખાયલી સંસકૃત તરજુમા સાથની ખુરદેહ અવસતા, ખંબાતવાલા એરવદ કેપુશર મેહરબાનની કલમથી લખાયલી પહેલવી તરજુમા સાથની યજ્ઞેન્દ્રદી સને ૬૯૧, ઇ. સ. ૧૩૨૨ માં લખાયલું પહેલવી શાહનામું વીગેરે કેટલીક નામજી કેતાબો જોઈ હતી. તેમજ દસતુરજી સાહેબ ડોકતર પેશાવતનજી બેહરામજી સંજાણા પાસે પહેલવી ઈન્સા, દસતુર આસદીન કાકાને હાથની લખેલી એક જુની કેતાબ, પહેલવી વંદીદાદ તથા શાયસત લા શાયસ્ત વીગેરે ખીજી કેતાબો જોઈ હતી. કદમી પંથના વડા દસતુરજી સાહેબ શાહરાબજી રસતમજી મુલ્લાં-શીરાક પાસે યજ્ઞેન્દ્રદી ૮૧૫, ઇ. સ. ૧૪૪૬ માં લખાયલી દીનકર્દની કેતાબ જોઈ હતી.

ઉપર વર્ણવેલી કેતાબોમાંથી દસતુર હોશંગજી તથા ડોકતર હોગ જે પોતાની સાથે લાવ્યા હતા તેમાનો મોહટો ભાગ આજે મુંબઈ યુનીવર્સીટીની લાઈબ્રેરીમાં મળ્યું છે. જ્યારે આ બેહુ વિદ્વાનો

સુરત ખાતે હતા ત્યારે તે ટકનો લાભ લઈને ડોક્ટર હોંગે ત્યાંની “સેન્ટ એનદ્રીસ લાઇબ્રેરી” માં તા. ૫ મી જાન્યુઆરી ૧૮૬૪ ને દીને જરથોસ્તી મજહબ ઉપર એક જાહેર ભાષણ આપ્યું હતું; જે પુર થવા પછી દસ્તુર હોશંગજીએ પારસીઓની ચહાટી દશા અને મોખદોની હાલત સુધારવા વીશે કેટલાક મયાકુળ વિચારો દર્શાવ્યા હતા.^૧ તેમજ નવસારીની સર કાવશજી જેહાંગીર જરથોસ્તી મદરે-સાના હેડ માસ્તર શેઠ શોહરાબજી એદલજી વજીરદારે તા. ૧૩મી જાન્યુઆરી ૧૮૬૪ ને દીને તેઓને એક ઝીઆફત આપી હતી અને દેશાઈ દસ્તુરોનો મેલાવડો કર્યો હતો—જ્યાં દીનને લગતા કેટલાક સવાલ જવાબો થયા હતા.^૨

ત્રણ માસ સુધી કેતાબોની શોધ ખોલ કરવા પછી ડોક્ટર હોંગે તે વીશેનો રીપોર્ટ મુબઈ સરકાર ઉપર મોકલી આપ્યો જેમાં એ વિદવાન એવો ઇસારો કરે છે કે “દસ્તુર હોશંગ સરીખા કાબેલ અને અનુભવી સાથી મલવાથીજ માહરું કામ આટલી સવલતાથી પાર પડ્યું છે.”^૩

પોતાની ગુજરાત તરફની મુસાફરીને લગતું એક જાહેર ભાષણ દસ્તુર હોશંગજીએ તા. ૧૭મી માર્ચ ૧૮૬૪ ને દીને શેઠ ફરામજી કાવશજી બનાજીના આતશબેહરામમાં કીધું હતું, જે વખતે મરહુમ શેઠ ખુરશેદજી નોશરવાનજી કામાજી પ્રમુખસ્થાને ખીરાજયા હતા. એ ભાષણ દરમ્યાન દસ્તુરજીએ પારસીઓની ધર્મ તરફની બેદરકારી માટે બેદ જાહેર કરતાં જણાવ્યું કે:—

“તમોએ તમારા પોતાના ધર્મ વીશે શું કીધું છે? કાંઈજ નહીં. તમો જેટલું બોલોચ તેહની અરધો ચા પા હીસ્સોબી કીધું હોતે તો આજે કાંઈ જુદીજ રીતનો દેખાવ તમારી કોમમો થઈ પડતે. આજો દહાડો બંદગી કરેયા કીધાથી તે કાંઈ તહમોએ તમારા પવીતર ધરમને તથા તમારા હમદી-નોના ફાયદાને અરધે કીધેલું સાબેત થાતું નથી—પણ તે સવાબો ફક્ત તમારી પોતાની સવારથ છે—તે કાંઈ ધરમજ્ઞાનના વધારા તથા સુધારાને સારું નહીં ગણાય. ધરમજ્ઞાન એ દરેક દીનદારોતે કેટલું અગતનું, જરૂરતનું અને ફરજનું છે તે વગર માણસ તદન નકામું છે. જે ચીજ ઉપર આપણે ઇમાન રાખીએ અને તે ચીજ આપણે સહમજીએ નહીં તો પછી તે ઇમાન કેમ કહેવાય”^૪ આ બોલવાની અસર ત્યાં હાજર રહેલાઓમાં તુરત થઈ હોય એવું માલુમ પડે છે, કારણકે દસ્તુરજીનું ભાષણ પુર થવા પછી શેઠો શોહરાબજી પેશતનજી તથા નવરોજી ફરદુનજીએ મોખદોની હાલત સુધારવા માટે એક ફંડ સ્થાપવાની સુચના કરી હતી.^૫ પણ આ સુચના ઉપર કશો અમલ થયો નહીં.

દસ્તુર હોશંગજીની કાબેલ્યત અને વગવસીલાને જોરે સરકારનું કામ ફતેહમંદીથી પાર પડેલું જેઠ નામદાર ગવરનર સર આરટલ ક્રીઅરે ઇ. સ. ૧૮૬૪માં સુરતમાં એક મોહટી દરબાર હજુર “દસ્તુરજીની ચાલચલણ, લીઆકાત, હુશીઆરી, અને અંતઃકરણની પવિત્રાઈ” નક્ક કરવા જોગ છે એવું જણાવી તે નામદારે ટીકા કર્યા હતા કે:—

“I am pleased to observe that the learned and loyal Dastoor free from all the bitter prejudices of a Parsi Priest and given upto such landable purposes as he has all along followed with zeal and intelligence.”

સર આરટલ ક્રીઅર સરીખા વિદવાનોની કદર પીછાણનાર હાકમે આવા અપક્ષપાત વિચારો ભર દરબારમાં જાહેર કર્યા છે, તે “દસ્તુરજીની ચાલચલણ, લીઆકાત, હુશીઆરી અને અંતઃકરણની પવિત્રાઈ” એ સધલાઓનો તોલ કરીનેજ બાહર પાડ્યા છે; અને એ માટે પારસી કોમને મગર

૧ “પારસી પ્રકાશ” ફક્તર રજુ ભાગ ૨ જો સફે ૮૯.

૨ પારસી પ્રકાશ, ફક્તર રજુ, ભાગ ૨જો, સફે ૯૨.

૩ જાન્યુઆરી ૧૮૬૩ ના “માસીક મજહુ” નો ખાસ વધારો.

૪ રાસ્ત ગોફતાર, તા. ૨ જી નવેમ્બર ૧૮૮૪.

૫ જામે જમશીદ, તા. ૧૯ મી માર્ચ ૧૮૬૪.

રહેવાનું વાળખી કારણ મને છે. આ વખતે દસ્તુરજીની દરબારમાં ગેહહાજરી જોઇ નામદાર ગવરનરે પોતાના મુખમાંથી જે બોલો બહાર પાડ્યા હતા તે દસ્તુરજીને જણાવવા માટે મરહુમ શેઠ રસતમજી જમશેદજી જીભાઇને અરજ કરી હતી, જે તેવજી મોહટી ખુશી સાથે બળવી હતી.

ઇ. સ. ૧૮૬૫માં મુંબઈની “જરથોસ્તી દીનની ખેલ કરનારી મંડલી” એ એરવદ શેહરયારજી દાદાભાઈ ભર્યાએ દસ્તુર આદરબાદ મારાસપંદના પહેલવી પંદનામાનો જે ગુજરાતીમાં તરજુમો કર્યો હતો તેની તપાસ માટે મરહુમ સરદાર દસ્તુર નોશેરવાનજી, ડોક્ટર હોગ અને દસ્તુર હોશંગજીને મુકરર કરવામાં આવ્યા હતા. ઉપલા ત્રણે પીદવાનોએ મજકુર રેસાલો તપાસી તેને ધનામ લાયક ઠેડવી આપ્યો હતો. તેમજ વર્ગી ૧૮૭૨માં “રાહનુમાએ મજદયસનાન” સભાએ “દુઆ નામ સેતાયશને” નામના રેસાલાની તપાસ માટે નેમેલી કમીટીના એ દસ્તુરજી પણ એક મેમબર હતા. એ કમીટીએ “અન્જેમ અહુરો મઝદાઓ સ્તોત અહમી” એ નીશાનવાલો પીદવાન એરવદ ખુરશેદજી મીનોએહરજી કટલીએ લખેલો રેસાલો ધનામને લાયક ઠેડવ્યો હતો. ૨

ઇ. સ. ૧૮૭૨માં વહાડયાજીના આતશબેહરામના વડા દસ્તુરજી સાહેબ પેશોતન બેહરામજી સંજાણાએ રચેલાં પહેલવી ભાષાના વ્યાકરણની નુકતેચીની કરતાં જે બારીકાથી તેની ખુબી ખામીઓ બતાવી આપી હતી તે ગોયા દસ્તુર હોશંગજીના તેજ મગજ અને તે ભાષાના ઢંડા જ્ઞાનની પુરતી ગવાહી રજુ કરે છે.

તા. ૨૩ મી નવેમ્બર ૧૮૬૫ ને દીને પુણામાં “પારસી મેટરીમોન્યલ કોર્ટ” સ્થાપવામાં આવી તેના દસ્તુર હોશંગજી સરકાર તરફથી નેમાયલા એક ડેલીગેટ હતા. તા. ૫ મી માર્ચ ૧૮૬૬ ને દીને ડોક્ટર હોગની સીફારસ ઉપરથી પહેલવી ભાષાના કેટલાંક પુસ્તકો “એડીટ” કરી છપાવાનું કામ સરકાર તરફથી દસ્તુર હોશંગજીને સોંપવામાં આવ્યું, જે માટે એવજીને પહેલાં બે વરસ સુધી રૂ. ૧૫૦) અને પછીના બે વરસ સુધી રૂ. ૨૦૦) નો દરમાયો મુકરર કરી આપવામાં આવ્યો હતો. એજ વરસમાં યાને તા. ૫ મી એપ્રિલ ૧૮૬૬ ને દીને મુંબઈ સરકારે એવજીને યુનીવરસીટીના “ફેલો” ઠેડવી માન આપ્યું હતું. મરહુમ દસ્તુર જામાસ્પઆશાના ખાનદાનમાં પહેલવેહલા “ફેલો” થનાર દસ્તુર હોશંગજી હતા. તેમજ ઇ. સ. ૧૮૭૪માં નામદાર સરકારે એવજીને પુણાની દખણ કોલેજના “પ્રોફેસર ઓવ ઓરીએનટલ લેનગ્વેજસ” નો ઓધવો આપી એવજીની વિદવતાની ખરી કદર ખુલ્લો હતી. અને એજ વખતથી મુંબઈ યુનીવરસીટીએ એ દસ્તુરજીની મેટરીક્યુલેશન અને પછવાડેથી એમ. એ. ની પરીક્ષામાં ફારસી ભાષાના પરીક્ષક તરીકે નેમણુક કરી હતી, જે કામ એવજી ૧૮૯૪ સુધી બજાવ્યું હતું. તા. ૧૨મી જાનેવારી ૧૮૭૪ ને દીને ઈંડોરના મહારાજા હોલકરે પુણામાં મકર-સંકરાતીની દરબાર ભરી હતી. જે વખતે મરહુમ સરદાર દસ્તુર નોશેરવાનજી તથા સરદાર દસ્તુર હોશંગજીને મોહટો આવકાર આપી સીઆલ પાગડીનો સરપાવ એનાયત કર્યો હતો. તેમજ “દસ્તુર હોલ” માં એ બેહબાઈઓની મુલાકાત લઈ છોકરાંઓને મીઠાઈ મુકવાની સુનાની પુતલીઓ ભેટ આપી હતી.

તા. ૨૦ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૭૭ ને દીને પુણામાં “બઝમે રૂકે બેહરામ” નામની મંડલી સ્થાપવામાં દસ્તુર હોશંગજીની પોતાના વડા ભાઈ સરદાર દસ્તુર નોશેરવાનજી સાથે મુખ્ય આગેવાની

૧ ડોક્ટર હોગે તા. ૮ મી અક્ટોબર ૧૮૬૪ ને દીને મુંબઈમાં જરથોસ્તી ધરમ ઉપર એક લાખણ આપ્યું હતું, અને લાખણ સમજવા આવનારાઓ માટે દરેક આદમી દીઠ રૂ. ૫) ની ટીકીટ કહાડવામાં આવી હતી. એ ટીકીટોની ઉપજ પરચ બાદ જતે રૂ. ૧૧૦૦) ની થઈ હતી. આ રકમ ડોક્ટર હોગે કબુલ ન રાખતાં “જરથોસ્તી દીનની ખેલ કરનારી મંડલી” મારફતે “દીલ્લેતાની દીની” નો તરજુમો કરનારને રૂ. ૮૦૦) અને ઉપલા પંદનામાનો તરજુમો કરનારને રૂ. ૨૦૦) ડું ધનામ આપવા જણાવ્યું હતું. (પારસી મકાશ, દફતર ૨ જી, સર્કે ૧૨૭).

૨ મજકુર કમીટીના દસ્તુર હોશંગજી ઉપરાંત દસ્તુર પેશોતન બેહરામજી સંજાણા, શેઠ ખુરશેદજી રસતમજી કાખાજી, શેઠ હોરમજી દાદાભાઈ પઠીકર તથા શેઠ જે. હોંગીર હોરમજી પંથકી મેમબરો ડડ્યા હતા. એ રેસાલો મરહુમ શેઠ નવરોજી ફરફનજીની માદગારો માટે લખવામાં આવ્યો હતો. (“દુઆ નામ સેતાયશને” નો દીખાવો સર્કે ૩-૪.)

હતી—અને એના સરનશીનને ઓધો એ દસ્તુરજીએ પોતાની હેયાતી સુધી ભોગવ્યો હતો. આ મંડલી તરફથી જુદે જુદે પ્રસંગે ધર્મ અને નીતી રીતીની બાબદો ઉપર વિદ્વતા ભરી વાચન કરી હતી જેની સંખ્યા ૫૦૦) ની ઉપર થવા જાય છે. એ વાચનને ધણીક ચોપડીઓ ઉપરાં સાપરી છપાઇ બહાર પડી હતી—જેમાની છેલ્લી ચોપડી એવળુ સાહેબના મરણની થોડુંકજ આગમ્ય છપાવી બહાર પાડવામાં આવી હતી. આ વાચનને સરજ અને મધુર ભાષામાં લખાયલી હોવાથી અને તેમાં વજનદાર દલીલો અને શીલસુરી વિચારો (Weighty arguments and Philosophic Ideas) આમેજ થયલા હોવાથી વાંચનારાઓ અને સાંભળનારાઓના મનને હરી લે એવી છે; એ વીશે તા. ૪ થી જાનેવારી ૧૮૯૦ ના “ટાઈમ્સ ઓવ ઈન્ડિયા” માં નીચલુ લખાણ જોવામાં આવેછે:—

“His brilliant essays and sermons wherein strength of imagination is happily blended with strength of understanding, fascinate the mind of the reader or hearer with the freshness and originality of their ideas and the inexpressible charm of their style and diction.”—

એ “બઝમે રૂઝે બેહરામ” હસ્તીમાં આવી તેની અગાઉ પણ એ દસ્તુરજીએ સર અવસરે ધણીક વાચન કરી હતી જેમાની મુખ્ય નીચે મુજબ છે:—

તા. ૧૬ મી જુલાઈ ૧૮૫૪ ને દીને “તાજ તરફ વફાદાર રહેવાના ફાયદા” ઉપર એક જાહેર વાચન કરી હતી.

તા. ૧ લી નવેમ્બર ૧૮૫૮ ને દીને “ઈંગ્રેજ રાજ્યની ખુબી અને ઇનસાફ” ઉપર એક ભાષણ આપ્યું હતું.

તા. ૨૮ મી જુલાઈ ૧૮૫૯ ને દીને “બલવા પછી હિન્દમાં ફેલાયલી મુખ સાંતી અને સુલેહ સંપન્ન” ઉપર મંત્રના જરથોસ્તીઓમાં એક વાચન કરી હતી.

તા. ૧૩ મી માર્ચ ૧૮૬૭ ને દીને “ખુદા પરસ્તી એટલે શું ? ખુદા પરસ્તી શાને કહેછે અને જરથોસ્તીઓનો ધરમ શો છે” એ ઉપર એક વાચન કરી હતી.

તા. ૧૦મી અકતોબર ૧૮૬૯ ને દીને પુણવાલા શેક હોરમજી શોહરાબજી તાડીવાળાની ધરમ-શાળા ખુલ્લી મુકાઈતે દીને મુબઈ તથા પુનાના જરથોસ્તીઓની દબદબા ભરેલી મીજલસ હજુર “પુનાના કામો” ઉપર એક ભાષણ આપ્યું હતું.

આપણા હાલના નામદાર શહેનશાહ એડવર્ડ આગલ જયારે પ્રીન્સ ગણાતા હતા ત્યારે સંખ્ત ખીમારીમાંથી સાજ થયા તેની ખુશાલીમાં પુણના જરથોસ્તીઓએ શુકરગુઝારીનું જશન અને બંદગી તા. ૨૭ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૨ ને દીને કરી હતી—જે વખતે એ દસ્તુરજીએ “ઇનસાન ગમે એવી હાલતમાં હોવા છતાં હરદમ ખુદા ઉપર ભરસો રાખી હીમત ન હારતાં, મન સ્થિર રાખી સલામતી ભરેલા ઇલાજો લેવાથી મુસકેલી દૂર થાયછે” એ ઉપર એક વાચન કરી હતી.

તા. ૭ મી જુન ૧૮૭૨ ને દીને “આતશની ખુલ્લંદી અને તેનો દરજ્જો તથા જુદાંદીનો જરથોસ્તીઓ ઉપર આતશપરસ્તનું બોહતાન મેલે છે તેની નાપાયદારી” એ ઉપર એક ભાષણ આપ્યું હતું. ઇ. સ. ૧૮૫૭ના બલવાના હીંગામ ઉપર અને ઇ. સ. ૧૮૬૪માં જરથોસ્તી ધર્મની પુરાણી કેતાઓની શોધખોળ કરી નામદાર ખ્રીતીય સરકારની જે કીમતી શેવાઓ દસ્તુર હોશંગજીએ બજાવી હતી તેના બદલામાં મુબઈ સરકારે એવળુને તા. ૧ લી જાનેવારી ૧૮૭૮ ને દીને ખાન બહાદુરનો ખેતાબ—જેની નવાઝેશ તે વખતે હાલની માફક છુટથી થતી ન હતી—તે એનાયત કર્યો હતો. એ ખેતાબની સનદ આપવાની ક્રીયા દબલુ કોલેજના પ્રોફેસર આર. જી. એક્લનહામે એક મેલાવડા સનમુખ તા. ૬ ઈ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૮ ને દીને કરી હતી—પ્રથમમાં તેઓએ દસ્તુરજીના એલમ અને કીમતી શેવાઓની તારીફ કરતાં જણાવ્યું જે એક માણસ ખંત, અજમાયશ અને વફાદારીથી કેટલું આગલ વધે છે તે વિષેનો ખુદ એ દસ્તુરજીનો દાખલો આપી તેમને પગલે ચાલવાને ખીજાઓને ભલામણ કરી હતી. આ

ખેતાબ એનાયત થયો તેની ખુશાલીમાં દસ્તુરજીને મુખારકખાદીનું માનપત્ર આપવાનો એક મેલાવડો પુણાના જરથોસ્તીઓ તરફથી તા. ૧૩ મી એપ્રિલ ૧૮૭૮ ને દીને સર દીનશાહજી માણેકજી પીટીટના “રોઝ કોટેજ” માં કરવામાં આવ્યો હતો, જે વખતે ૩૦૦) થી વધુ શહીનું મુખારકખાદીનું માનપત્ર શેઠ કાવરાજ દોરાબજી મેસ એજન્ટે વાંચી સંભલાવી દસ્તુરજીને એનાયત કરવામાં આવ્યું—જેનો એવણે ઘટતો જવાબ વાલ્યા બાદ શેઠ એદલજી જવાજી અંકલેસરીઆએ નાગપુર, હેદરાબાદ, ઇંદોર, મહ, નીમચ વીગેરે દસ્તુરજીને તાબેના બીજા પંથકો તરફથી આવેલાં માનપત્રો, સીઆલો તથા બીજા અનેક ભેટો એનાયત કરી હતી. તેમજ પુણાની “બઝમે રૂઝે બેહરામ” મંડલીએ પોતાના પ્રમુખને આવાં માનની નવાઝેશ થાએલી બેઠ તા. ૧૭ મી એપ્રિલ ૧૮૭૮ ને દીને દસ્તુરજીને મોહટા પાયા ઉપર ઝીઆફત અને માનપત્ર આપી પોતાની ખુશાલીનો ઉભરો બહાર પાડ્યો હતો. એટલુજ નહીં પણ એ બનાવની યાદગારીમાં બી. એ. ની પરીક્ષામાં ફારસી ભાષામાં વધુ માર્ક મેલવનાર જરથોસ્તી વીદ્યારથીને ઇનામ આપવા માટે “ખાન બહાદુર પ્રોફેસર દસ્તુર હોશંગ પરસીઅન પ્રાઈઝ”ની સ્થાપના કરી હતી, જે ફૂંડમાં તે વખતે બધા મલી રૂ. ૧૧૬૪) ભરાયા હતા. ૧

ઈ. સ. ૧૮૭૮માં મરહુમ શેઠ નોશેરવાનજી રતનજી તાતાએ નવસારીમાં એક દુખમુ બંધાવ્યું હતું—તે જોવા માટે મુંબઈના તે વખતના ગવર્નર સર રીચર્ડ તેમપલ મજકુર શેઠના ખાસ ઇજનથી નવસારી પધાર્યા હતા. એ નામદારે દુખમાંની રચના, બાંધણી તથા રવાનાને ઠેકાણે પાડવાની ખુબીઓ દીનની શરતે જાણવાની ખાહેશ જણાવ્યાથી મરહુમ શેઠ નોશેરવાનજીએ આ કામ માટે દસ્તુર હોશંગજીને પુરતી રીતે લાયક જાણી ઠેક પુણેથી ખાસ ઇજન કરી બોલ્યા હતા. રવાનને ઠેકાણે પાડવાની ખુબી વીગેરે બીજા સહમજ આપવા માટે દસ્તુર હોશંગજીને સુંદી કહાડવામાં નામદાર ગવર્નરને પોતાને ભાગ્યશાલી ગણી પોતાનો ખરો સતોપ મજકુર શેઠ આગલ જાહેર કર્યો હતો.

ઈ. સ. ૧૮૮૪ માં પોતાના વડા ભાઈ મરહુમ સરદાર ખાન બહાદુર દસ્તુર નોશેરવાનજી જમારપજીની હૈયાતી પછી દસ્તુર હોશંગજીની દબજીના વડા દસ્તુર તરીકેની દસ્તુરી કારકીરદી શુર થાય છે. રોજ ૧૨ મો માહ ૨ જો સને ૧૨૫૪ યજ્ઞેજરદી, તા. ૨૯ મી અક્ટોબર ૧૮૮૪ ને દીને પોતાના મરહુમ ભાઈના જંએનશીન તરીકે દસ્તુરી ગાદી ઉપર આવ્યા, તે વખતે એવણે સાહેબને નીચે મુજબ ૨૩) સીઆલો હોરાડવામાં આવી હતી:—

- ૧ મરહુમ શેઠ શોહરાબજી રતનજી પતેલના ધરમખાતાંના ત્રસ્ટીઓ તરફથી
- ૨ પુણાની અનજીમન તરફથી
- ૩ શેઠ ધનજીશાહ જમશેદજી અંકલેસરીયા તરફથી
- ૪ શેઠ હોરમજી શોહરાબજી તાડીવાલા તરફથી
- ૫ દસ્તુર જમશેદજી રસ્તમજી જમારપઆશાના તરફથી
- ૬ દસ્તુર દોકટર જમારપજી મીનોએહરજી જમારપઆશાના તરફથી
- ૭ દસ્તુર દારાબજી માહીઆરજી મેહરજીરાણા તરફથી

૧ આ ફૂંડ સરકારને હવાલે કરવા માટે “બઝમે રૂઝે બેહરામ” ની કારોબાર મંડલીએ સરકારને અરજ કરી હતી—જેનો સરકારે એવો જવાબ વાલ્યો હતો કે જ્યારે દસ્તુર હોશંગજી સરકારી નોકરીમાંથી રીટાયર થાએ ત્યારે આએ ફૂંડ બાબે સરકારને પાછી અરજ કરવી. દસ્તુર હોશંગજીનો રીટાયર થવાનો વખત નજીક આવતો બેઠ “બઝમે રૂઝે બેહરામ” ની કારોબાર મંડલીએ એ બાબદ ઉપર ફરીથી વિચાર કરવા માટે એક બીજા સભા રોજ ૧૬ મો માહ ૧૨ મો સને ૧૨૫૮ યજ્ઞેજરદીને દીને સર દીનશાહજી માણેકજી પીટીટના બંગલામાં બોલાવી હતી—જ્યાં એવા ઠેકાણે થયા હતા કે (૧) “બઝમે રૂઝે બેહરામ” ના બીજા મીજલસીએ એ કામમાં શરીક થયા ન હોય તેા તેઓને શરીક કરો ફરીથી એક નવું લીસ્ટ ફેરવવું. (૨) ઈ. સ. ૧૮૭૮ માં તે વખતની “બઝમે રૂઝે બેહરામ” ની કારોબાર મંડલીએ “દસ્તુર હોશંગ પ્રાઈઝ” ની સ્થાપના કરી હતી તે હાલની કારોબાર મંડલીએ હવે એ નેક કામ વગર હાલે પાર પાડવું. આ વખતે બીજા નવું લીસ્ટ ફેરવવામાં આવ્યું હતું જેમાં રૂ. ૪૮૭) ભરાયા હતા. આ ફૂંડની એકંદર પુંજ રૂ. ૨૨૩૩) ની થઈ છે. (“બઝમે રૂઝે બેહરામ” નો યજ્ઞેજરદી સને ૧૨૫૮ થી ૧૨૫૯ સુધીનો ઉપજ નીખનો સને ૧૨૬૩ માં જપાયલો એહવાલ સફે ૨૨-૩૦).

- ૮ પોતા દેશાધ બહમનજી દારાબજી તરફથી
- ૯ નાયબ દસ્તુર શાપુરજી શોહરાબજી મેહરજીરાણા તરફથી
- ૧૦ દેશાધિપાપુજી મેહરવાનજી તરફથી
- ૧૧ દખણ હેદરાબાદની અનનુમન તરફથી
- ૧૨ મંજીની અનનુમન તરફથી
- ૧૩ બલનાની અનનુમન તરફથી
- ૧૪ ઇંદોરની અનનુમન તરફથી
- ૧૫ ઇગતપુરાની અનનુમન તરફથી
- ૧૬ એરવદ દારાબજી રસતમજી સંબળા તરફથી
- ૧૭ ખાન સાહેબ ફરામજી ખુરશેદજી નરીમાન તરફથી
- ૧૮ શેઠ માણેકજી હોરમજી પરબેજ તરફથી
- ૧૯ શેઠ હોરમજી માણેકજી ભમગરા તરફથી
- ૨૦ એરવદ શોહરાબજી નોશરવાનજી રાવ તરફથી
- ૨૧ એરવદ નોશરવાનજી શોહરાબજી કુકાદાર તરફથી
- ૨૨ એરવદ દારાબજી બેહમનજી મીનોચેહરહોમજી તરફથી
- ૨૩ પુણાની શેઠ શોહરાબજી રતનજી પટેલની દરેમેહર તથા તેને તાબેની બીજી દરેમેહરોનાં મોખદો તરફથી.

એજ મીજલસમાં એવણના ભત્રીજા તે હાલના દખણના વડા દસ્તુર-સરદાર-કેકોબાદ આદર-બાદને નાયબ દસ્તુર ઠડવાની મુખારકબાદીમાં નીચે મુજબ પ) સીઆલો હોરાડવામાં આવી હતી:—

- ૧ મરહુમ શેઠ શોહરાબજી રતનજી પટેલના ધરમખાતાંના તસ્તીઓ તરફથી.
- ૨ પુણાની અનનુમન તરફથી
- ૩ દસ્તુર જરશેદજી રસતમજી જામરુપઆશાના તરફથી
- ૪ શેઠ હોરમજી શોહરાબજી તાડીવાલા તરફથી
- ૫ શેઠ ધનજીશાહ જમશેદજી અકલેસરીયા તરફથી

એ દસ્તુરી નેમણુક બાબેનો એક ખુલાસા પત્ર શેઠ ધનજીશાહ જમશેદજી અકલેસરીયાએ ઉઠા-મણાની મીજલસમાં નીચે મુજબ વાંચી સમજાવ્યો હતો:—

“નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈ અને અનનુમનના સાહેબો-શ્રી પુણાની સમસ્ત અન-નુમનના સાહેબોને સારીપેઠે રોશન છે કે આપણા પાક નૈયત વડા દસ્તુરજી સાહેબ સરદાર ખાન બહાદુર નોશરવાનજી જામરુપજીએ નજદીક ૪૦) વરસની મુદત લગે દસ્તુરને દસ્તુરનો દરજ્જો ભોગ-વીને અપણા જરથોસ્તી ટોળાની રેહનુમાઈ અને રાસ્ત રવીના વસીલા તરીકે હર વખતે પોતાની કીમતી મદદથી ખરા મદદગાર હતા. આ સરદાર દસ્તુરજી સાહેબના ગુજરવાથી હાલમાં ખાલી પડેલી જગો જોઈને આપણુ જરથોસ્તીઓ ખરેખર દીલગીર છીએ, પણ ખુદાઈ કુદરતના કાયદાના હોકમના તાબેદાર થાઈને એક (અશેમ વોહુના) પવિત્ર કલામ પઢીને એ અશેઈ ખસલતના દસ્તુર ને દસ્તુરના રહો રવાનની યાદ કરી પોતાની ફરજ અદા કરીએ છીએ.

જરથોસ્તીઓ,

આપણને માથે આપણી ખરી રેહનુમાઈ સાથે દીનની પેશવા જોઈએ અને હાલમાં ગુ. શેઠ શોહરાબજી રતનજી પટેલના ધરમખાતાંના ટસ્તીઓ તરફથી જે ઠેડાવ આજે આજે અનનુમનમાં વાંચ્યો છે કે હાલમાં વડા દસ્તુરની જગા ઉપર ખાનબહાદુર દસ્તુર હોશંગજીને તથા નાએબે દસ્તુર તરીકે દસ્તુર કેકોબાદ આદરબાદને ઠેડવીઆ છે. અને તે ઠેડાવમાં એમ સમજાવ્યું છે કે હાલના વડા દસ્તુર હોશંગજીની હયાતી બાદ આપણા વડા દસ્તુર કેકોબાદ થશે- જે વાજબી છે; અને તે મુજબ

ખાન બહાદુર દસ્તુર સાહેબ હોશંગજી સરવે રીતે લાયકી ધરાવેછે તથા તેઓના દસ્તુરી દરજ્જા વીશે અત્રે વધુ બેલવું ખીન અરથ છે. તેઓને આપણા જરથોસ્તીઓ પોતાના સરયતપનાહ યાને દસ્તુરે દસ્તુરાન ઠેડવાને માટે સમસ્ત અનજુમન રાજી થશે-તેમજ મરહુમ દસ્તુરાને દસ્તુરજી સાહેબ નોશે-રવાનજીના નખીરા દસ્તુરજી સાહેબ કેકાબાદ આદરબાદ નાયબે દસ્તુર જે આએ અનજુમનમાં ઠેડવાયા છે-એ બેહુ સાહેબોને અનજુમન તરફથી ઈધાણી તરીકે આએ સાક્ષ નજર કરવાની રજા લઉ છું.”

અનજુમનના ઠેડાવથી-શેવક ધનજીશાહ જમશેદજી, એ મુજબ મરહુમ સરદાર દસ્તુર નોશે-રવાનજીની દસ્તુરી જગા ઉપર દસ્તુર હોશંગજીને વડા દસ્તુર ઠેડેલા જોઈ પુણા તથા ખીજા પંથકોના જરથોસ્તીઓએ મુબારકબાદીનાં માનપત્રો આપી પોતાનો ખરો સંતોષ અને હરખ જાહેર કર્યો હતો.

દસ્તુરી ગાદી ઉપર ખીરાજમાન થવા પછી જેમ એક હાથ ઉપર એવણની દસ્તુરી સલ્તનતમાં વધારો થયો હતો તેમ ખીજા હાથ ઉપર એવણના દસ્તુરી દરજ્જા અને કાબેલ્યતની હિન્દ અને યુરો-પની સરકારો તરફથી વધુ કદરશનાસી થવી ચાલુ રહી હતી. દસ્તુરી પદ પામવા અગાઉ એ દસ્તુરજીની કારકીરદી જેમ અગત્યના બનાવોથી ભરપુર હતી તેમ દસ્તુરી આસન ઉપર આવવા પછી એવણ સાહેબની ધર્મચુર તરીકેની કારકીરદી કંઈ ઓછી ઝહલકતી નીવડી ન હતી. પુણા ઉપરાંત સોલાપુર, હેદરાબાદ, બલ્લના, મહિ, નીમચ અને નસીરાબાદનાં પંથકો એવણને પોતાના પીતા તથા વડા ભાઈ તરફથી દસ્તુરી વારસામાં મળ્યાં હતા. ત્યાર પછી ઇગતપુરા, ભુશાવળ, ખંડવા, બદનેરા, નાગપુર, અજમેર, બેલગામ તથા દેવલાલી વીગેરે ખીજા શહેરોના પંથકો એવણની દસ્તુરી હકુમત હેઠલ આવ્યાં હતાં. દખણના વડા દસ્તુર ઠડયા પછી થોડાજ મહીનામાં યાને તા. ૨૪ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૮૫ ને દીને મુખ્ય સરકારે એવણને દખણના પહેલા વર્ગના સરદારની પદવી એનાયત કરવા સાથે સરકારી “લેટી” માં “પ્રાઇવેટ એનર્જી” નો હક બક્ષ્યો હતો. એ સરદારી પદવીને લગતો ખીલઅત આપવાની ક્રીયા મહારાણી વીક્ટોરિયાની વરસગાંઠને દીને યાને તા. ૨૪ મી મેએ ૧૮૮૫ ને દીને મોહટી દરબાર હજુર કરવામાં આવી હતી. તેમજ તા. ૨૮ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૮૬ ને દીને વીએના યુનીવર્સીટીની ફેકલ્ટીની ખાસ સીફારસ ઉપરથી ઓસ્ટ્રીઆના શહેનશાહ ફ્રાન્સીસ જોસેફ પેલ્લાએ “ડાક્ટર ઓવ શીલોસોફી” (P. H. D.) નો નામીયો પોતાખ બક્ષી દસ્તુર હોશંગજીના દીનદારી અને શીલસુશી જ્ઞાનની ખરી પીઠાણુ કરી હતી. ૧

આ ખેતાખને લગતી સનદ નીચે મુજબ છે:—

Suma Auctoritate
Augustissimi Imperatoris Ac Regis
Francisci Josaphi I
In Universitate Litterarum Vindobonensi
Nos

Robertus Zimmermann Philosophiae Doctor et Professor Publicus ordinarius Imperatoris Austriae A Counsilus Aulae Academiae Scientiarum Vindobomensis Socius.

H. T. Universitatis Rector.

૧ એને લગતો એક ફકરો તા. ૨ જ નવેમ્બર ૧૮૮૬ ના “વીએના વીકલી ન્યુસ” માં નીચે મુજબનો છપાયાં હતો:—

“For the first time since its existence the Philosophical Faculty of the Vienna University has conferred the decree of Doctor Honoris Causa on an oriental savant, the Professor of Persian at the Deccan College in Puna, Khan Bahadur Dastur Hoshangji J. Asa, who is also High Priest of the Parsees in the Dekhan. The Choice of the Faculty has lately been sanctioned by his Majesty the Emperor. The new honorary doctor received an English education in India and belongs to one of the most distinguished priestly families of the Parsees. He has well deserved his distinction by placing at the disposal of Professor Geldner his valuable Avesta MSS which are now being published by Professor Geldner with the assistance of the Imperial Academy in Vienna.”

Jacobus Schipper Philosophiae Doctor Philologiae, Anglicae Professor Publicus ordinarius Ordinis Philosophorum H. T. Decanus.

Georgens Bulher Philosophiae Doctor Philologiae et Antiquitatum Indicorum Professor Publicus Ordinarius Academiae Scientiarum Vindobonensis Socius Promotor Rite Constitutus.

Ex Decreto ordinis Philosophorum quod Comprobatum est Imperatoris Augustissimi Sententia Lata Die XXIII Mensis Septembris Hucus Anni Ac Nobiscum.

Eiusdem Mensis Die XXVIII Per Virumqui
Est Acura Rerum Sacrarum
Et Scholasticarum Communicata

In

Virum Illustrissimum

Hoshanjem Jamaspae Filium Asam Summum Persarum In Terra Quae Deccan Vocatur Sacerdatum Professore Linguae Persicae In Collegio Deccanensi Publicum ordinarium Nominis quod Est Khan Bahadur Honore ornatum Qui et Vetere Ilia Quae In India Per Multa Saecula Floruit Et Ea Qual Nostra Aetate Condita Est In Germania Disciplina Excultus De Litteris Antiquis Linguisque Et Zendicis Et Pehlevicis Illustrandis At Que Explicandis Egrege Et Praeclare Meruit

Honoris Causa.

Philosophiae Doctoris Nomen Juraet Privilegia Contulimus In Eiusque Rei Fidem Hasce Litteras Universitatis

Sigillo Sanciendas Curavimus

Vindobonae Die XXVIII M. Septembris MDccc-LXXXVI.

ઉપલી સનદનો ઈંગ્રેજી તરજુમો નીચે મુજબ થાય છે :—

By Supreme Authority
of

The most August
Emperor and King
Francis Joseph I

In the University of Arts of Vindoban
We

Robert Zimmermann, Doctor of Philosophy and Professor Public and Ordinary Counsellor at the Court of the Emperor of Austria, Fellow of the Academy of Sciences of Vindoban, Jacobus Schipper, Doctor of Philosophy and Philology, Anglican Professor of the order of Philosophers H. T. and Public ordinary Dean, George Bulher Doctor of Philosophy, Professor of Philology and

Technic Archeology and Public Ordinary of the Academy of Sciences, Fellow of Vindoban Promotor rightly (legally) appointed by the decree of the order of Philosophers which was approved by Sentence of the most August Emperor, given on the 23rd of September of this year and with us on the 29th of the same month by the man who has charge of the Sacred and ecclesiastical things Communicated to the most illustrious Hoshang Jamasp Son of Asa, High Priest of the Parsis in the Deccan, Professor of Persian language in the Deccan College and Public ordinary with the title of Khan Bahadur who being trained in that ancient discipline which flourished for many centuries in India and which has been established in Germany, distinguished himself most conspicuously in expounding and illustrating the zendicis (zend) and Pehlevicis (Pehlvi) languages. To honour him we confer upon him the Name, Right and Privileges of Doctor of Philosophy in confirmation of which we order that this letter be Sanctioned by the Seal of the University. Vindoban 28th September 1886.

મજસૂર સનદ વીએના યુનીવર્સિટીએ દસ્તુરજીને સપુરદ કરવા માટે દખણ કોલેજના પ્રીન્સીપાલ મીઝોક્સેન હામ ઉપર મોકલી આપી હતી જે તેવણે તા. ૧૪મી મારચ ૧૮૮૭ને દીને કોલેજના પ્રોફેસરો, ફેલોઓ અને વિદ્યારથીઓના મેલાવડા સનમુખ દસ્તુરજીની વિદવતાની ઘટતી સ્તુતી કરીને તેવણને હવાલે કરી હતી.

દસ્તુરજીના સંગીન દીનદારી-એલમ અને શીલસુશી જ્ઞાનની કદરસનાશી માત્ર “દોક્ટર ઓવ શી-લોસોફી” ના નામીયા ખેતાબથી જાણે પુરતી રીતે થઇ ન હોય તેમ હિન્દની નાંમદાર સરકારે ઈ. સ. ૧૮૯૦ ના જાનેવારી માસમાં શમસુલ ઓલમાં ” નો માનવતો ખેતાબ એનાયત કરી એવણની દસ્તુરી લીઆકાત અને ફઝીલતની વધુ કદર ખુજ હતી. ખરી રીતે જોતાં “શમસુલ ઓલમાં” નો ખેતાબ સરકારને સુચવનાર ખુદ દસ્તુરજી હોશંગજી પોતે હતા. તે એવી રીતે કે ઈ. સ. ૧૮૮૭ની મહારાણી વિક્ટોરિયાના અદલ રાજના ૫૦)માં વરસની જુબીલીની યાદગારીમા નામાકીત પારસી અને મુસલમાન ઓલમાઓના એલમને અનુસરતો એક ખેતાબ સુચવવાની હિન્દના તે વખતના વાઇસરોય લોર્ડ દફરીને દસ્તુર હોશંગજીને એલતેમાસ કરી હતી અને તે ઉપરથી “શમસુલ ઓલમા” એ નામનો બંધબેસતો ખેતાબ વિદવાન ગૃહસ્થોને એનાયત કરવાની એ દસ્તુરજીએ મજસૂર વાઇસરોયને સુચના કરી હતી. તો જો કે એજ ખેતાબ એવણને ત્રણ વરસ પછી એનાયત થયો હતો ખોતાના માનવંત સરનશીનને તેવણના એલમને જાજતો “શમસુલ ઓલમાં” નો ખેતાબ એનાયત થાયો તેની ખુશાલીમાં પુણાની “બઝમે રૂઝે બેહરામ” મંડળીએ તા. ૨૧મી મારચ ૧૮૯૦ ને દીને ખાનુઓ અને ગૃહસ્થોના મોહટા મેલાવડા હજુર એવણને માનપત્ર અને જીઆકત આપી પોતાની ખુશાલીનો જીભરો બાહર પાડ્યો હતો—તેમજ એજ મીજલસમાં દખણ હેદરાબાદ, ખીરાર, જુશાવલ અને જાલનાના જરથોસ્તીઓ તરફથી આવેલાં માનપત્રો, સીઆલો અને ખીજ બેટો દસ્તુરજીને આપવામાં આવી હતી. એ ખનાવની ખુશાલીમાં ખીરારના જરથોસ્તીઓએ માનપત્ર અને સીઆલ આપવા ઉપરાંત પોતાના નામીયા ધર્મગુરની આખા કદની બે મોહટી તસવીરો ચીતરાવી એજ બંનેરાની દરેમેહરમાં અને ખીજ આંકોલાની દરેમેહરમાં ખુલી મુકી હતી.

હેદરાબાદવાલા મોગલ શાએર મીરજાં ઇસમાઈલ દુરદીએ દસ્તુર હોશંગજીની જીંદગીનો અહેવાલ દ્વારસી ઝખાનમાં લખી તેના ચોપાન્યાંઓ મોગલાઈરીઆસતના જુદાજુદા ભાગોમાં વેહ્યાં હતાં તેમજ અમદાવાદના જરથોસ્તીઓ તરફનું માનપત્ર ત્યાંની અનજીમને ઠેડવેલા ડેપ્યુટેશનની મારફતે મોકલી આપવામાં આવ્યું હતું. એ ખેતાખને લગતી સનદ અને ખીસઅત આપવાની ક્રીયા મુંબઈના ગવર્નર લોર્ડ રેએ તા. ૧૨મી માર્ચ ૧૮૯૦ ને દીને મુંબઈના કાઉન્સીલ હાલમાં મોકલી દરખાસ્ત હજુર કરી હતી.

સરદાર દસ્તુર હોશંગજી એક વડા ધર્મગુરૂને ઇજતી પાડી પરહેજગારી, દીનદારી એકમ અને શીલસુરી જ્ઞાન ધરાવવા જોડે પોતાના લાચાર જાતભાઈઓ તરફ આકૃત અને સંકટ વખતે દીલસોજી બતાવી તેઓને દુઃખમાંથી છોડવવાનો ઉત્તમ ગુણ ધરાવતા હતા—જેના અનેક દાખલાઓમાંથી માત્ર બેજ દાખલાઓની હયાં નોંધ લઈ સંતોષ પામીશું. ઈ. સ. ૧૮૯૦માં સુરતમાં મોકલી આગ લાગવાથી અને ત્યારબાદ રેલ આવવાથી લોકોના જનમાલને મોકલી હાંતી પહોંચી હતી અને અગ્ની માતાએ ધણાક જરથોસ્તીઓને ધરખારવનાના કરી નાખ્યા હતા. આ વખતે સરદાર દસ્તુર હોશંગજીએ પોતાની આઈન ફરજ સમજી પોતાની આગેવાની હેઠલ આગ અને રેલ નીવારણ ફંડ ઉભું કરીશું અને પોતાની જાતી મહેનત અને લાગવગથી સાડાં નાણું ભરાવીને સુરતવાલા શેઠ કુવરજી કાવશજી સખાવાલા ઉપર ગરીબ જરથોસ્તીઓમાં વેહેંચી આપવા માટે મોકલી આપ્યું હતું—તેમજ ઈ. સ. ૧૮૯૯માં પુણામાં મરઝી પુર જોશમાં ફાટી નીકલી તે વખતે પારસીઓ માટે ખાસ હોસ્પીટલ સ્થાપવામાં અને તેના નીભાવ માટે માસીક હફતાવાલી યોજના ઘડવામાં એ મરહુમ દસ્તુરજીની મુખ્ય આગેવાની હતી.

પોતાના મરહુમ પીતા દસ્તુર જામારપજી તથા મરહુમ વડા ભાઈ સરદાર દસ્તુર નોશરવાનજી સાહેબે પોતાના દસ્તુરી અમલ દરમ્યાન જેમ ધણીક દરેમેહરો તથા દુખમાંથી પોતાની દસ્તુરી દેખરેખ હેઠલ પરઠાવી પોતાની યાદગારી કાયમ રાખી ગયા છે તેમ દસ્તુર હોશંગજી પણ દેખણની દસ્તુરી ગાદી ઉપર આવ્યા પછી ધણીક દરેમેહરો તથા દુખમાંથી પોતાની દસ્તુરી દેખરેખ, સલાહ અને ઉપરીપણા હેઠલ પરઠાવી પોતાનું નામ તે પવિત્ર મકાનો સાથ જોડેલું રાખ્યું છે. પોતાની દસ્તુરી કારકીરદીમાં સૌથી પહેલી દરેમેહર જે પરથાઈ હતી તે ઇગિતપુરાની અનજીમને ખરચે બંધાવેલી દરેમેહર હતી. એ દરેમેહર રોજ ૫ મો માહ ૧૦ મો સને ૧૨૫૬ યજ્ઞેજરદી, તા. ૧૯ મી જુન ૧૮૮૭ ને દીને પરઠીને ખુલ્લી મુકવામાં આવી હતી. રોજ ૬ મો માહ ૪ થો સને ૧૨૫૯, તા. ૨૧ મી ડીસેમ્બર ૧૮૮૯ ને દીને બદોરામાં અનજીમની દરેમેહરને પરઠવાની ક્રીયા એવણના ઉપરીપણા હેઠલ કરવામાં આવી હતી. કલકત્તાવાલા શેઠ ધનજીભાઈ બેહરામજી મેહતાએ બંધાવેલી દરેમેહરને રોજ ૯ મો માહ ૯ મો સને ૧૨૫૯ યજ્ઞેજરદી, તા. ૨૩ મી મે ૧૮૯૦ ને દીને દસ્તુરજીએ મોકલેલા મોબેદોએ એવણની સલાહ મુજબ ઇજી હતી. આકોલામાં પોતાના મરહુમ માતૃશ્રીની નૈયતે બંધાવેલી દરેમેહર ધણી પુરાણી થવથી તેને પોતાના ભાઈઓની મદદ સથ નવેમ્બરથી બંધાવી રોજ ૨૪મો માહ ૨જો સને ૧૨૬૧ યજ્ઞેજરદી,—તા. ૯ મી નવેમ્બર ૧૮૯૧ ને દીને જશન કરી ખુલ્લી મુકી હતી. બેન્ગાલમાં શેઠ પેસતનજી ખુરશેદજી બાઈસે બંધાવેલી દરેમેહર એવણે રોજ ૨૪ મો માહ ૩ જો સને ૧૨૬૧ યજ્ઞેજરદી, તા. ૯ મી ડીસેમ્બર ૧૮૯૧ ને દીને પોતાના ઉપરીપણા હેઠલ પરઠાવી હતી. ત્યાર પછી શેઠ નોશરવાનજી માણેકજી મુક્તાએ નાગપુરમાં બંધાવેલી દરેમેહરમાં આતશઆદરાને તખતનશીન કરાવાની સઘલી ક્રીયા એ દસ્તુરજીની દેખરેખ અને ઉપરીપણા હેઠલ રોજ ૨૦ મો માહ ૨જો સને ૧૨૬૫ યજ્ઞેજરદી, તા. ૪ થી નવેમ્બર ૧૮૯૫ ને દીને કરાવામાં આવી હતી. નીમચમાં મરહુમ શેઠ કાવશજી જીવણજી કનત્રાકટરના વારસાએ પોતાના પીતાના પુણને માટે એક દરેમેહર બંધાવી હતી તેને પરથવાની ક્રીયા એવણ તરફથી મળતા દસ્તુર ખુરશેદજી જમશેદજી જામાસપઆશાનાએ કરાવી હતી—અને રોજ ૫ મો માહ ૫ મો સને ૧૨૬૭

યઝ્ઝેજરદી, તા. ૧૭ મી જાનેવારી ૧૮૯૮ ને દીને જશન કરી ખુલ્લી મુકી હતી. અજમેરમાં શેઠ નવરોજી રસતમજી કલ્યાણીવાલાના પુણને માટે એક દરેમહેર બાંધવામાં આવી હતી તેને પરકવાની સધલી ક્રીયા રોજ ૮મો માહ ૧૧મો સને ૧૨૬૭ યઝ્ઝેજરદી, તા. ૧૯ મી જુલાઈ ૧૮૯૮ ને દીને એ દસ્તુરજીએ પોતાના ઉપરીપણા હેઠલ કરાવી હતી. જેમ દરેમેહેર પરકવાની સરઆત ઇગતપુરાથી થઈ હતી તેમ દુખમું પરથવાની સરઆત પણ એજ મથકેથી થઈ હતી. ઇગતપુરાનું દુખમું પરકવાની સધલી ક્રીયા દસ્તુર હોશંગજીએ પોતાના ઉપરીપણા હેઠલ કરાવી તેને રોજ ૧૬મો માહ ૯ મો સને ૧૨૫૪ યઝ્ઝેજરદી, તા. ૩૧ મી એ ૧૮૮૫ ને દીને ખુલ્લું મુક્યું હતું. ત્યાર પછી અજમેરનું દુખમું રોજ ૨૬મો માહ ૬ઠો સને ૧૨૫૭ યઝ્ઝેજરદી, તા. ૧૧મી મારચ ૧૮૮૮ ને દીને અને જુથાવલનું દુખમું રોજ ૨૯મો માહ ૪ઠો સને ૧૨૫૮ યઝ્ઝેજરદી, તા. ૧૩ મી જાનેવારી ૧૮૮૯ ને દીને એવણની દસ્તુરી દેખરેખ અને ઉપરીપણા હેઠલ પરકાયાં હતાં. અખુ-રોડનું દુખમું રોજ ૧લો માહ ૭મો સને ૧૨૫૮ યઝ્ઝેજરદી, તા. ૧૬મી મારચ ૧૮૮૯ ને દીને એવણની તરફથી મહિવાલા દસ્તુર ખુરશેદજી જમશેદજી જમાસપઆશાનાએ પોતાની જાતી દેખરેખ હેઠલ પરકાવ્યું હતું. ત્યાર પછી ખીરામમાં એ દુખમાઓ બાંધાયાં હતાં જેમાનું પહેલું બદનેરા ખાતેનું દુખમું રોજ ૬થો માહ ૭મો સને ૧૨૬૨ યઝ્ઝેજરદી, તા. ૨૦મી મારચ ૧૮૯૩ ને દીને એ દસ્તુરજીના ઉપરી પણા હેઠલ પરકાયું હતું, જ્યારે ખીજી દુખમું આંકેલા ખાતેનું હતું જેને પરકવાની સધલી ક્રીયા એજ દસ્તુરજીએ પોતાની દસ્તુરી દેખરેખ હેઠલ કરાવી હતી—અને તેને રોજ ૬ઠો માહ ૬ ઠો સને ૧૨૬૪ યઝ્ઝેજરદી, તા. ૧૮ મી ફેબ્રુવારી ૧૮૯૫ ને દીને જશન કરી ખુલ્લું મુક્યું હતું. ઇંદોરનું દુખમું પરથવાની ક્રીયા એવણની તરફથી મહિવાલા દસ્તુર ખુરશેદજી જમશેદજી જમાસપઆશાનાએ પોતાના ઉપરીપણા હેઠલ રોજ ૧૫મો માહ ૬ઠો સને ૧૨૬૭ યઝ્ઝેજરદી, તા. ૨૬મી ફેબ્રુવારી ૧૮૯૮ ને દીને કરાવી હતી. એવણ સાહેબના ગુજરવાની ચાર મહીના અગાઉ જે છેલ્લું દુખમું પરકાયું હતું તે દેવલાલી ખાતેનું હતું—જેને પરકવાની ક્રીયા એવણના ફરમાન મુજબ એવણના જાએનશીન દસ્તુર કેકોબાદ આદરબાદે દીસેબમર ૧૯૦૭ ને દીને પોતાના ઉપરીપણા હેઠલ કરાવી હતી. એ મુજબ દેશા-વર ખાતે બધી મલી ૮) દરેમેહેરો અને ૮) દુખમાઓ એ દસ્તુરજીના દસ્તુરી અમલ ફરમાન હસતીમાં આવ્યાં હતાં કે જેને પરકવાની ક્રીયા વખતે દસ્તુરજીને પોતાના ફરજજાને જાજતો આવકાર મલવાસાથ માંનપત્રો, સીઆલો વીગેરેની બેટો થઈ હતી.

ઈ. સ. ૧૮૮૯માં શેઠ હોરમજી દારાબજી કામાએ જરથોસ્તીઓના ઉતારા માટે સોલાપુરમાં એક ધર્મશાલા બાંધાવી હતી તેને ખુલ્લી મુકવાની ક્રીયા રોજ ૩૦મો માહ ૭મો સને ૧૨૫૮ યઝ્ઝેજરદી, તા. ૧૪ મી એપ્રિલ ૧૮૮૯ ને દીને એ દસ્તુરજીએ પોતાના બખતાવર હાથે કરી હતી.

દસ્તુર હોશંગજીની દસ્તુરપદ પામવા અગાઉ અને ત્યાર પછીની જહલકતી કારકીરદીથી વાકેફ થવા પછી હવે હમો એવણના રચેલા અધીનુ બ્યાન કરવું દરસત ધાર્યે છીએ. જેમ આગલા સદા ઉપર જણાવ્યું તેમ પહેલવી ભાષાના અધુરી હાલતમાં પડી રહેલાં પુસતકો “એડીત” કરી છપાવાના કામ માટે મુંબઈ સરકારે દસ્તુર હોશંગજીની તા. ૫મી મારચ ૧૮૬૬ ને દીને નેમણક કરી હતી—તે મુજબ એવણની રચેલી “ઓયુમથક” અથવા “જંદ-પહેલવી ગલોસરી” તા. ૨૫મી અક્ટોબર ૧૮૬૭ ને દીને અને પહેલવી—“યાજંદ ગલોસરી” તા. ૧૩ મી એપ્રિલ ૧૮૭૦ ને દીને મુંબઈ સરકારના ખરમથી જરમનીમાં છપાઈ બહાર પડી હતી. એ બેહુ પુસતકો વિદવાન મંડલમાં ધણાં વખણાયાં હતાં, એઠલુંજ નહીં પણ જમાનજીનાસીના કાવદા ઉપર ઘટતી તુકતેચીની સાથ અને બેહુ પુસતકો રચતાર પહેલવહેલા દસ્તુર એવણ હતા. એ “ઓયુમથક”ના દીખાઆમાં સરદાર દસ્તુર હોશંગજીએ યુરેખાન અબ્યાસીઓની તરફદારી કરવાથી અને ખીબ્બએને વીસારી મેલવાથી જંદ-પહેલવીના અબ્યાસીઓમાં જારે ચકચાર થઈ હતી. વિદવાન શેઠ ખુરશેદજી રસતમજી કામાજીએ પોતાના “જરથોસ્તી અબ્યાસ” નામના એપાન્યામાં એ પુસતકની ધટતી વખાણ કરીને ખીબ્બ દસ્તુરોને

ઉપલાં ગ્રંથો છપાઈ બહાર પડ્યા પછી દસ્તુર હોશંગજી યુરોપ્યન વિદવાનોની જાણમાં આવ્યા અને તેઓ એવણને જરથોસ્તી મજહબની “ઓથોરીટી” તરીકે ગણવા લાગા. ન્યારેખી યુરોપ્યન વિદવાનો હિંદુસ્તાન આવતા ત્યારે દસ્તુર હોશંગજી સાથે જરથોસ્તી ધર્મની બાબદો ઉપર વાદવીવાદ કરવાને પહેલી જોગવાઈએ ટકે હાથ ધરતા હતા. આ વિદવાનોમાં સર મોન્યર વિલ્યમસ, પ્રોફેસર ડારમે-સેતેતર, ડોક્ટર એનડ્રીયાસ, શીવાલીઅર, ડોક્ટર સીઝર, ડોક્ટર યાગોર અને ડોક્ટર જેકોબી મુખ્ય હતા, કે જેઓએ દસ્તુર હોશંગજી સાથની વાદવીવાદ દરમ્યાને જરથોસ્તી ધર્મને લગતી બારીક બાબદોની માહિતી મેલવી હતી. તેમજ ડોક્ટર વેસ્ટ, ડોક્ટર મીલર અને ડોક્ટર ગેલ્ડનેર સાથે ધર્મને લગતી જીકરે વીક્ષેનો પત્ર વહેવાર છેવટ સુધી ચાલુ રહ્યો હતો. ઉપલાં છ પુસ્તકો ઉપરાંત એવણે યજ્ઞને તથા ખુરદેહ અવસ્તાનો—ગલોસરી અને નોટસ સાથે—પહેલવીમાં તરજુમો કર્યો છે—તેમજ દીનકરદત્ત સાંકલ્યું અને પાનંદ પુસ્તકો અને બહુતરોમાં આવેલાં શબ્દોનો કોષ રચ્યો છે. એ સંબંધમાં

પુસતકો હોલ મુખ્ય સરકારને હસ્તક વગર છપાવે પડી રહ્યાં છે. એ શીવાએ એવણે નીરંગની તરફેણમાં “મજરકુલ હકાયક” નામનું ચોપાન્યુ લખ્યું છે—જે છપાઈ બહાર પડ્યું નથી.

શાએરી કરવાની શક્તી કુદરતે દસ્તુર હોશંગજીના મગજમાં બચગીથીજ ઉતારી હતી એવું હમો આગલ જણાવી ગયા છીએ. હયાં માત્ર એટલોજ ઇસારો કરવો બસ થશે કે મરહુમ સર જમ-શેદજી જીજીભાઈ ખીજા આરોનેટ સહેબના સાહેબજીદાઓનો ઈંગ્રેજી ઉસ્તાદ મીંડાબયુ. એચ. હેમીલ્તનના મરણ ઉપર એવણે ફારસી નઝમમાં લખેલી “વફાત” અને જોડેલી એ મોનાજીતોમાં એ દસ્તુરજીની શાએર તરીકેની ઉંચા પ્રકારની શક્તી પ્રગટી નીકલે છે. એવણનો લગનના આશીરવાદનો ગુજરાતી કવિતામાં કીધેલો તરજુમો તા. ૨૩ મી માર્ચ ૧૮૬૮ ને દીને દસ્તુર ખુરશેદજી જમશેદજી જામાસ્પઆશાનાએ છપાવી પ્રગટ કર્યો હતો. એ નઝમરૂપી તરજુમા માટે ગુજરાતના પ્રખ્યાત કવે-શર દલપતરામ દાહ્યાભાઈ સી. આઈ. ઇ. તથા કવી નર્મદાશંકરે સારા વિચારો દર્શાવ્યા હતા.

વડા દસ્તુરના આદેશ ઉપર આવ્યા પછી દસ્તુર હોશંગજી પોતાના બાપીકા વતન અને પોતાની જન્મભૂમી નવસારી ખાતે ત્રણ વખત પધાર્યા હતા. પહેલી પધરામણી ઇ. સ. ૧૮૮૧માં; બીજી ૧૮૮૯માં અને ત્રીજી ૧૯૦૬માં થઈ હતી—અને એ ત્રણે પધરામણીઓ પોતાના તથા પોતાના ભાઈઓના નગીરાઓને હેરબદલી પદવી અપાવા માટે થઈ હતી. એ ત્રણે વેલાએ નવસારીના અકાબરે તથા અનજુમન તરફથી મોહટો આવકાર મલકવા સાથે નાવરોની મીજલસમાં લગભગ ૨૪) સીઆલો હોરાડવામાં આવી હતી. તેમજ મીનોએહર હોમજીનાં પંથવાલા મોખદો તથા નવસારીની “બઝમે રૂએ અહુરમઝદ” તરફથી દસ્તુરજીને માનપત્રોએનાયત કરવામાં આવ્યાં હતાં.

૧૬) વરસ સુધી ઈંગ્રેજ સરકારની નોકરી બજાવી અને ૧૮) વરસ સુધી દખણ કોલેજના પ્રોફેસરનો આદેશ સરકારના સંતોષ અને વિદ્યારથીઓની પ્રીત વચ્ચે ચલાવી દસ્તુર હોશંગજી ઇ. સ. ૧૮૯૨માં પેનશન ઉપર રીટાયર થાયા કે જે વખતે નીચલો સરકારી ડેડાવ બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો:—

“The Director of Public Instruction should be requested to inform Sham-Sul-Uhma Sirdar Khan Bahadoor Hoshang Jamasp Dastur that the Governor in Council appreciates the loss which the Educational Service has suffered from his retirement from the Deccan College, and the valuable Services rendered by him to Scholarship during his connection with the Deccan College.”

પોતાની દસ્તુરી કારકીરદી દરમ્યાન દસ્તુર હોશંગજીએ પોતાના પવિત્ર મજહબની પુરાણી ભાષાઓ જંદ અને પહેલવી શાહીત્યની જે વધુ કીમતી શેવા બજાવી હતી તેનું હયાં ટુક બ્યાન કરવું બર્થ ગણાશે નહીં. મુખ્ય ઇલાકાની “પ્રોવીનશીઅલ સીવીલ સર્વીસ” માટે મુખ્ય સરકારે કેટલીક ભાષાઓ મુકરર કરી હતી પણ જંદ અને પહેલવી ભાષાઓને કયુલ રાખવામાં આવી ન હતી—એ બાબદ ઉપર દસ્તુર હોશંગજીએ સરકાર સાથે પત્ર વેહવાર ચલાવી “પ્રોવીનશીઅલ સીવીલ સર્વીસ” માટે મુકરર કરેલી ભાષાઓની ટીપમાં જંદ અને પહેલવી ભાષાઓ દાખલ કરવાની મજબુત સીફારસ કીધી અને તેનું પરીણામ ઘણુંજ સંતોષકારક આવ્યું. સરકારે દસ્તુર હોશંગજીની સુચના કયુલ કરી જંદ અને પહેલવી ભાષાઓને “પ્રોવીનશીઅલ સીવીલ સર્વીસ” માટે મુકરર કીધી. એ બાબદ ઉપર તા. ૯ મી મે ૧૯૦૧ના “જામે જમશેદ” પત્રમાં નીચલું લખાણ જોવામાં આવે છે:—

“દસ્તુર હોશંગજીએ અવસ્તા પહેલવીના અબ્યાસના વધારા માટે પોતાની જવાન વયથી ઘણું કર્યું છે અને જોઇને ખુશી છીએ કે પોતાની ખુઝારગ ઉમરે પણ તેવણુ સાહેબ એ ભાષાના અબ્યાસની ખીજવણી માટે કાળજી રાખે છે. ફક્ત આ ભાષાના અબ્યાસની ખીજવણી તરફ નહીં જોતાં આપણા ફારસી વિદ્યારથીઓના બધાં તરફ પણ જોઇએ છીએ તો આપણને ખુશી થાવાનું કારણ મળે છે,

કારણકે હાલ જ્યારે આપણી યુનીવર્સિટીએ એ ભાષાઓ કબુલી છે ત્યારે તે ભાષાઓમાં પસાર થયેલા ગ્રાંથોએટાને ગ્રેવીનશીઅલ સરવીસ માટે અભ્યાસ કરતાં એ ભાષાઓની શીદગીરીમાં ખમવું પડતે. એ અગવડ ત્યારે દસ્તુર હોશંગજીની મેહરબાનીથી ટળી છે.”

પોતાની જીંદગીની સંધ્યાકાળે દસ્તુર હોશંગજીને અત્યાર આગમચના મલી ચુકેલા ચાર પેતા-બેમાં જે એક વધુનો ઉમેરો થયો હોય તો તે સી. આઈ. ઈ. (કમપેન્યન ઓવ ધી ઈનડયન એમપાયર) નો ઉંચા દરજ્જાનો પેતાબ હતો. તા. ૧ લી જાનેવારી ૧૯૦૬ ને દીને નામદાર સરકારે એવણને સી. આઈ. ઈ. નો માનવંતો પેતાબ એનાયત કરી દસ્તુરજીની તાજ તરફની વફાદારી-ઇમાનદારી અને બળવેલી કીમતી શેવાઓની વધુ પીછાણ કરવા સાથે એવણની દસ્તુર લીઆકાત અને મોભાની અને એક જાહેર પુરૂષને જાણતા ઉત્તમ મદગુણોની ખરી કદર યુજી હતી. જેમ મરહુમ દસ્તુર જમારખઆશાના કુટુંબમાં એ માન ભરેલો પેતાબ પહેલવેહલો ઇ. સ. ૧૮૭૯માં એવણના વડા ભાઈ દસ્તુર બેહમનજીને એનાયત થયો હતો-તેમ પારસી દસ્તુરોમાં એ એલકાબની પહેલવેહલી નવાઝેશ એ દસ્તુરજી ઉપર થઈ હતી. એ વીશે કેટલાંક વર્તમાન પત્રોએ જે અભીપ્રાયો આપ્યા છે તેનો હયાં ટુંકમાં ઉતારો કરવો હશે દરસ્ત ધાર્યે છીએ:—

“સી. આઈ. ઈ. નો પેતાબ મેલવનારાઓની ટીપમાં દખાણના પ્રખ્યાત દસ્તુરજી શમસુલ ઓલમા સરદાર ખા. બા. હોશંગ જમારખ, ડોક્ટર ઓવ ફાઇલોલોજીનું નામ ખીરાજતુ જોધને અથોરનાન વર્ગ જેટલો મગન થશે તેટલીજ ખુશાલી બેહદીન વર્ગને પણ ઉપજશે. આ વીદવાન દસ્તુરજીની ઉખોગી કારકીરદીની પીછાનમાં આમારા એક ગોરા ભાઈઅંધે કરેલું લખાણ હમે ખીજા ભાગ ઉપર ઉતારી લીધું છે. જે હિન્દના “ધી મોસ્ટ એમીનંટ ઓરડરના” કંપેન્યોની સંક્રમા ખીરખંવાની તેવણની બાએકાત તે બતાવી આપે છે. આવા કેળવાયલા અથોરનાન જાદાઓ ધરાવવા માટે પારસીઓ મગર છે, અને એ ટોળાની ઉધરતી ઓલાદ સનમુખ શમસુલ ઓલમા દસ્તુર હોશંગ x x x જેવા કેળવાએલા સપુતોની જગકતી કારકીર્દી ઉપયોગી જીંદગી તથા ખરતલ મેહનત ખચીતજ નક્ક કરવા જોગ દાખલા રજુ કરે છે.” (જામે જમશેદ-તા. ૩-૧-૧૯૦૬.)

“Dastur Hoshang Jamasp of Poona has friends and admirers in every community and the C. I. E. conferred on him by the Government is a further proof of the great respect that he enjoys as much among the official community in this Presidency and beyond. In honouring the venerable Dastur the Government have honoured a man of great learning and of exemplary piety and benevolence. Not only the entire Parsee Community but a host of others besides Parsees have long agreed in holding him to be worthy of some rare and signal mark of official recognition, and it would not be out of place to say on this occasion that we look to that hope and wish being fulfilled before long.” (જામે જમશેદ તા. ૩-૧-૧૯૦૬.)

“The Elevation of Shams-ul-Ulma, Sirdar Khan Bahadur, Dastur Hoshang Jamasp, P. H. D., to the title of C. I. E., has been viewed with intense satisfaction in the native communities and especially the Parsis. As a high priest of the Parsis in the Deccan, Sirdar Hoshang was held in high esteem by the whole Community, who view the honour done to their revered Dastur as an honour done to themselves. Sirdar Hoshang's is the only name in this year's

honours-list outside the official circle that has been admitted to a title of some distinction. The Dastur is not revered and respected merely because of his hereditary privileges as a high priest, but for the numerous qualifications of head and heart which he owns in abundance. He is a specimen of the priestly class that is an honour to the Parsi Community, whom every member of it looks upon with an eye of veneration and respect. x x x Though Sirdar Hoshang has long since passed his grand climacteric, he is still in the fulness of vigour, and we wish him long life to enjoy the honour which is such a fitting recognition of his personal worth." (રાસ્ત ગોશ્તાર, તા. ૭-૧-૧૯૦૬.)

“સી. આઈ. ઇ. નો ખેતાબ મેલવનારાઓમાં અમો જે ધણુ લાયક નામ જોઈએ છીએ તે આપણા પુણાવાલા દસ્તુરજી શમસુલ ઉલ્મા સરદાર ખાન બહાદુર દસ્તુર હોશંગજી જામસપજીનું નામ જોઈએ છીએ. દસ્તુર હોશંગજીને સી. આઈ. ઇ. નો જે ખેતાબ મળ્યો છે, તે મેલવવાને એવણે પોતાની લાયકાત અત્યાર આગમ્યની પુરવાર કીધી હતી, તે છતાં મોડેથી તેમને એ ખેતાબ મળ્યો છે, તે જોઈને તમામ પારસી કામને તથા ખસુસ કરીને પુણાના પારસીઓને ખુશહાલી ઉપજ્યા વિના રહેશે નહીં. દસ્તુર સાહેબને મલેલાં ઉપલાં માનથી અમો આખી પારસી કામને માન મલેલું લેખીએ છીએ. દસ્તુર હોશંગજી આજે દખણના પારસીઓના વડા દસ્તુરનો ઝોઢ્યો ભોગવે છે, અને પુણાના તથા ખીજા શહેરોના જરથોસ્તીઓમાં તેઓ એટલા તો ખારા થઈ પડ્યા છે કે તેમને જૈદ વધે મોડેથી પણ આ માન મલેલું જોઈને પુણાના જરથોસ્તીઓ ધણા ખુશ થયા વિના રહ્યા નહીં હશે x x x અમો દસ્તુર હોશંગજીને મળેલાં માન માટે જેમ તેમને તેમ પુણાના જરથોસ્તીઓને ખરાં અંતઃકરણની મુબારકબાદી આપીએ છીએ.” (રાસ્ત ગોશ્તાર, તા. ૭-૧-૧૯૦૬.)

એ ખેતાબની સનદ મુબબના ગવરનર લોર્ડ લેમીંગટને તા. ૨૭ મી જુન ૧૯૦૬ ને દીને પુણાના કાઉન્સીલ હોલમાં જરાયલી લેવીમાં એનાયત કરતી વખતે એ દસ્તુરજીને ઘટતા શબ્દોમાં મુબારકબાદી આપી હતી. આ વખતે દસ્તુરજીને માનપત્રો આપવાની સઘલી તરફથી હીલચાલો થઈ હતી. મુબબનાં અયોરનાન ટોળા તરફનું માનપત્ર એવાજીને તા. ૨ જી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૬ ને દીને અનજુમનના આતશબેહરામમાં મરહુમ શેઠ રસતમજી ડોશાબાઈ શેઠનાની આગેવાની હેઠલ આપવામાં આવ્યું હતું, અને એજ મીજલસમાં અજમેર, જહાનસી, નસીરાબાદ, ઉમરાવતી, બદનેરા, નાગપુર અને કામતીની અનજુમન તરફથી આવેલાં માનપત્રો પણ દસ્તુરજીને એનાયત કરવામાં આવ્યાં હતાં. એ વીશેનુ તા. ૪ થી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૬ના “જામે જમશેદ” પત્રની ઈંગ્લેજ કોલમમાં એવું વીવેચન કરવામાં આવ્યું છે કે:—

“ The presentation made to Dastur Hoshang Jamasp on Sunday last is to be taken as an expression of the sincere good will and reverent admiration the whole Parsee Community entertains for the learned and pious Dastur of the Deccan. There is much in the character of the illustrious divine to command the esteem and reverence of his flock and of others—a singular blending of great learning genuine benevolence and unaffected piety; and it does no small credit to the intelligence and sense of appreciation of the Parsees

of Bombay that setting aside their personal wrangles and sectional animosities, they should have combined as they did on Sunday last in honouring one who is so greatly deserving of honour at the hands of his own co-religionists and others. Dastur Hoshang is not merely the head priest of the Parsees but a citizen of the Deccan in the widest sense of the term and has deserved at the hands of the Government far greater honours than what has been recently bestowed upon him. We are accordingly anticipating that at no distant date his community and others will have the opportunity of commemorating the venerable Dr. Hoshang Jamasp on a larger scale than they have had an occasion for doing till now."

ત્યાર પછી પુણાની સારવજનીક કોમ તરફનું એક માનપત્ર તા. ૧૭ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૬ ને દીને શેઠ ખંડવાનીના ખંગલામાં યુરોપિયન-પારસી-હિંદુ-અને મુસલમાન કોમની બાનુઓ અને ગૃહસ્થોના દબદબા બરેલા મેલાવડા સનમુખ આપવામાં આવ્યું હતું-તેમજ પુણાની "બ્રમ્હે રામે બેહરામ" તરફનું માનપત્ર તથા બીજા પંચકો તરફથી આવેલા માનપત્રો તા. ૧૯ મી. સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૬ ને દીને મરહુમ નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈ ચોડા બારોનેટના પ્રમુખપણા હેઠળ બાનુઓ અને ગૃહસ્થોનો મોહટો મેલાવડો કરી એનાયત કરવામાં આવ્યાં હતાં-જે સંઘળાંનો એ માનવંત દસ્તુરજીએ ઘટતા શબ્દોમા જવાબ આપી પોતાની ઊપકારી લાગણીયો જાહેર કરી હતી.

છેલ્લે એ માનવંત દસ્તુરજી સાહેબની કારકીરદી સાથ સંબંધ ધરાવનારી પરચુરણ બાબદોની હયાં નોંધ લઈ એવણની નમુનેદાર કારકીરદીનો સંકો બંધ કરીશું.

૧-ઈ. સ. ૧૮૬૮ માં પુણામાં નસેસાહાર ફંડ સ્થાપવામાં પેતાના મરહુમ વડા ભાઈ સરદાર દસ્તુર નોશરવાનજી સાથ એવણે મુખ્ય આગેવાની લીધી હતી અને તેના ઈ. સ. ૧૮૮૪ થી તે છેલ્લી ઘડી સુધી એવણ એક તસ્તી હતા.

૨-તા. ૧લી નવેમ્બર ૧૮૭૪ ને દીને પુણાની તાલુકા કોલેજ ફંડ કમીટીના એવણને સરકારે એક મેમ્બર ઠેડવ્યા હતા.

૩-ઈ. સ. ૧૮૭૪ થી એવણ પુણાની મ્યુનિસીપાલીટીના એક મેમ્બર અને ઈ. સ. ૧૮૭૫ થી તેના પ્રમુખ હયા હતા, જે ઓહાનું ઈ. સ. ૧૮૮૪માં દસ્તુરી ઉપર આવવાથી એવણે રાજીનામું આપ્યું હતું.

૪-ઈ. સ. ૧૮૮૭ થી પુણાની "નેટીવ ઇનસ્ટીટ્યુટ" ના એવણ પ્રમુખ હયા હતા.

૫-મુંબઈની "જરથોસ્તી દીનની બોલ કરનારી મંડલી" ના એવણ સુરઆતથી એક મેમ્બર અને ઈ. સ. ૧૮૮૮ થી તેના "કોરેસપોનડીંગ મેમ્બર" હયા હતા.

૬-ઈ. સ. ૧૮૮૯ માં મુંબઈના ઇન્સપેક્ટર જનરલ ઓવ પોલીસ મી. ઓમાંનીએ પ્રખ્યાત ક્રાફ્ટરડ કેશની બાબદમાં પારસી ટોળા માટે અપમાન બરેલું લખાણ સરકાર ઉપર કરવાથી તે સામે જાહેરમાં પ્રોટેસ્ટ નોંધાવા માટે મુંબઈની પારસી અનજ્ઞાતની એક સભા આલબલેસ બાગમાં મળી હતી. એ વખતે દસ્તુરજી ખાસ મુંબઈ પંધારી અનજ્ઞાતની હજુરમાં એક ઠેકાવ ઘટતા વિવેચન સાથે રજુ કર્યો હતો.

૭-જરથોસ્તીઓનું નવું સાલ આફતાબની આલના કુદરતી વરસ સાથ મેલવીને સુદ રોજ માહનું નવું પંચાંગ બનાવા માટે મરહુમ શેઠ કેપુકર નવરોજી કાચરાજીની આગેવાની હેઠળ એક કમીટી સ્થાપવામાં આવી હતી તેના પ્રથમથી એવણ સરનશીન હયા હતા.

૮-તાં ૧૭ મી અકતોબર ૧૮૯૭ ને દીને મુંબઈમાં અનનુમનના આતશબેહરામને તખ્તનશીન કરવાની ક્રિયામાં એ દસ્તુરજી ખાસ ધન્યનથી શરીક થયા હતા જે વખતે આતશબેહરામની કમીટી તરફથી એવણને એક સીયાલ હોરાડવામાં આવી હતી.

૯-પુણામાં પોતાના મરહુમ ભાઈ સરદાર દસ્તુર નોશીરવાનજીની યાદગારીમાં સ્થાપેલી “ગરલસ હાઈ સ્કુલ” ના એવણ એક ત્રસ્તી હતા.

૭૫લાં જન્મ ચરીત્ર ઉપરથી એટલું તો સાબેત થઈ ચુકું છે કે પારસી ધર્મ અને સંસારને લગતી બાબદો-વિદ્યા એલમને લગતી જીકરો, રાજદુઆરી શેવાઓ અને પુણાના મુખ્ય બનાવો તથા જાહેર હિલચાલો સાથે મરહુમ સરદાર દસ્તુર હોશંગજીનો નીકટ સંબંધ હતો-અને એવી રીતે ૫૫) વરસ સુધી એક આગેવાન શેહરી તરીકે પોતાની જીંદગી ગુજારી અને ૨૪) વરસ સુધી દખણના વડા દસ્તુરનો માનવતો દરજ્જે ભોગવી એ વિદવાન દસ્તુરજી સાહેબ રોજ ૧૩ મો માહ ૮ મો સને ૧૨૭૭ યઝ્દેજ્દરી, તાં ૨૩મી એપ્રિલ ૧૯૦૮, શાલીવાન શાકે ૧૮૩૦, સવંત ૧૯૬૪ ના ચંદતર વદ ૭) અને ગુરવારને દીને સાંજના કલાક ૪) ને અમલે પુણામાં પોતાના “દસ્તુર હોલ” મકાનમાં બેહસ્તનશીન થયા કે જે વખતે એવણ સાહેબની ઉંમર ૭૫) વરસ અને ૧૫) દીવશની હતી. પોતાની અગાઉ થઈ ગએલા દસ્તુરો કરતાં એવણે લાંબી જીંદગી ગુજારી હતી. અને એવણનો દસ્તુરી અમલ પોતાના મરહુમ પીતા કરતા ૨) વરસ વધુ અને વડા ભાઈ સરદાર દસ્તુર નોશીરવાનજી કરતાં ૧૫) વરસ ઓછો ચાલ્યો હતો. એવણના ગુજર પામવાથી પારસી આલમે અને મુખ્ય કરી દખણ અને ખીજા પંથકોના જરથોસ્તીઓએ પોતાનો નમુનેદાર ધર્મગુરુ, વિદવાન મંડલે પોતાનો બાહોશસોખતી, ખીટીષ સરકારે પોતાની વફાદાર રૈયત, દખણના સરદારોએ પોતાનો માનવંત હ-મનશીન, પુણાના રહીશોએ પોતાનો આગેવાન શેહરી, અને દસ્તુર જામાસ્પઆશાના કુટુંબે પોતાનું ઝહલકતું ગોહર ગુમાવ્યું છે. એ દસ્તુરજીના વિચાર આચારો છુટા અને સુધરેલા હોવાથી પોતાના યજમાનોને તકલીદી ફતવાંઓ આપવાથી પરહેઝ રહેતા અને ધર્મ તથા સંસારી બાબદોમાં “દેશ, કાળ અને સ્થિતી” તરફ નીગાહ રાખી દીનના ખાલેશ ફરમાનોને શીલસુશી નજરથી જોઈ પોતાના વિચારો અને ફતવાઓ જાહેર કરતા હતા. એ ઉપરાંત સ્ત્રી કેળવણીના એવણ અસલથીજ હિમાયતી હતા જે એવણની નખીરીઓએ યુનીવર્સીટીઓની લીધેલી ઉંચી કેળવણી અને પોતાના મરહુમ ભાઈની યાદગારીમાં પુનામાં સ્થાપેલી “સરદાર દસ્તુર નોશીરવાન ગરલસ હાઈ સ્કુલ” ઉપરથી સીદ્ધ થાય છે. પોતે ધણજ મલતાવડા સ્વભાવના હોવાથી આલા તથા અદના ગરીબ અને તવંગર તરફનો એકસરખો ચાહ અને માન પોતા તરફ ખેંચી લેવાને ભાગ્યશાલી થયા હતા. પોતાના અંગત લાભો અને ફાએદાઓ તરફ ન જોતાં પોતાના હમદીનોની બેહતરી કરવામાં અને તેઓને દીનના કામમાં મદદ આપવા માટે હંમેસા તત્પર રહેતા હતા.

“જયારે પારસી કોમને એક અપક્ષપાત અને કાબેજ ઓલમાંની ખાસ જરૂર, જયારે એક રાહબર ઉસ્તાદ અને ધરમગુરની રાહબરીની ખાસ જરૂર, ચારે તેવેજ વખતે એક એલમ અને અક્કલથી પુર પારસી ધરમગુરની કળનો બનાવ એ કાંઈજ નહી પણ “દુકાળમાં અધીક માસ” જેવો બનાવ છે. x x x તેવણની ખુબરેગ ઉમરે કળ થયા છતાં તેમના મરણ માટે બેશક પારસી કોમ દગગીર થઈ છે. પારસી કોમે એક ખરો ધારમીક ઉસતાદ અને રાહબર દસ્તુર બોલે છે.” ૧

“x x x આપણા બણેલા દસ્તુરો જેમની સંખ્યા બહુજ નાની છે. તેમના આવા મરણો પારસી કોમમાં બેશક અકાળ ગણવા જોઈએ. દસ્તુર હોશંગજી આપણા ઈંગ્રેજ બણેલા દસ્તુરોમાં પેહલા હતા x x x અને મોબેદી ઝનુનથી કેવળ નિરાળા હતા. આ તો જામાસ્પઆશાના ખાનદાનનું એક લક્ષણજ છે કે હરીફને પણ મીઠાસથી નરમ કરી દેવા; અને એ ધલાજ એક શતરને જેર

કરવા માટે એવોતો. મુતરો છે કે ખીજ કશાં ભયંકર હથીઆરોની અગત્ય રહેતીજ નથી. ખરા દસ્તુરી દરજ્જાને લાયકનાજ મરહુમ હતા. તેમના એહરાની કાંતિ, તેમનો દબદબો અને તેમનું જ્ઞાન એક અસલી મુરાંની દસ્તુરને છાજતા હતા કે જે દસ્તુરો તે જમાનામાં વજીરાત ચલાવતા હતા. * * * દસ્તુરો તો મોટાં મનના, ખુદ્દાં દિલના અને નરમાશવાળાજ જોઈએ ” ૧

“ * * * પારસીઓ પોતાના ધર્મગુરુ તરફ થંડા દિલના થયા છે તેવા જમાનામાં રાજ્ય અને રેકવાળા, કોમ તેમજ સરકાર તરફથી એકસરખાં માન પામેલા જે જુગ દસ્તુરો રહ્યા હતા તેમની હાર તુટવાથી દલગીરી ઉપજે છે * * * એવા એક બાર કલમી દસ્તુર આપણી કોમની સાચી ગર-રી લેખી શકાય. આપણી કોમ આપણા ધર્મગુરુની બાબદમાં જ્યારે પડતી પામી છે ત્યારે તેના આવા એક બાપાશાસ્ત્રી વડા દસ્તુરથી તેના માનમાં વધારો થયો હતો ” ૨

એવણુના લગન પોતાના પિત્રાઈ કાકા અને પાલક પીતા મરહુમ એરવદ આશાજી નોશરવા-નજી દસ્તુર જામાસ્પઆશાનાની વડી દીકરી હીરાંબાઈ કેડે થયાં હતાં અને એ સદગુણી મોહરદારે પોતાના નેક ખાવીંદને ૬ દીકરાઓની ભેટ કરી હતી. વડા દીકરા એરવદ આશા નીજામ સલ્તનતમાં તાલુકદારી વીગેરે ખીજા ઓધ્યાઓ ભોગવી હાલ પેનશન ઉપર રીટાયર થયા છે.—ખીજા દીકરા એરવદ શીરોઝ મુંબઈ યુનીવર્સીટીની એમ. એ. ની પરીક્ષા પસાર કરી ઇ. સ. ૧૮૮૧ માં બ્રી-ટીશ નોકરીમાં જોડાઈ ખેડા, પંચમહાલ, થાણા વીગેરે ખીજા શહેરોમાં ડેપ્યુટી કલેક્ટરનો ઓધ્યા ભોગવી હાલ મુંબઈના ખીજા પ્રેસીડનસી માજીસ્ટ્રેટના ઓધ્યા ઉપર છે. દસ્તુર જામાસ્પઆશાના કુટુંબમાં યુનીવર્સીટીની ચહડતી પરીક્ષાઓ પસાર કરનાર એવણુ ખીજા દસ્તુરજી છે, ત્રીજા દીકરા એરવદ મેહર પણ ખી. એ. ની દીગરી ધરાવી હાલ પુનાની મ્યુનીસીપાલીટીના એકઝીક્યુટીવ ઓફીસર છે, ખુશરૂ, બરજોર અને તેહમુરસ્પ નામના ખીજા ત્રણ દીકરાઓ નાંધલી વયમાં મરણ પામ્યા હતા, પરવરદેગાર દસ્તુર હોશંગજીના અશો રૂહને શાંતી બક્ષો ! અને એવણુના મરહુમ પિતાએ દબણમાં સ્થાપેલી દસ્તુરી ગાદી બરકરાર રાખો ! એવી દુઆ ચાહી એ માનવંત દસ્તુરજીની નમુનેદાર કારકીરદીનો સફા હમો બંધ કરીએ છીએ.

“ હુશંગ ખીજા જામાસ્પ બદમ વદમ અઝ જેહાંન શુદેહ ”.

ઉપલા ફારસી મીસરામાંથી દસ્તુર હોશંગજીના મરણનો યઝદેજરદી સને ૧૨૭૭ “અમજદ” ના કાપદા મુજબ નીકલે છે.

મરહુમ સરકાર દસ્તુર હોશંગજી જામાસ્પજીના મરણબાદ તેવણુ સાહેબના સંબંધમાં બનેલા અગત્યના બનાવોની નોંધો.

આ માનવંત અને વિદ્વાન દસ્તુરજી સાહેબના મરણની ખબર પુણા, મુંબઈ તથા ખીજા શહેરોમાં તાર મારફતે ફેલાવાથી જરથોસ્તીઓમાં બેહદ દીલગીરી ફેલાઈ હતી. એ મરહુમની પાયદ-સ્તની કીયા પુણા ખાંતે તા. ૨૪ મી એપ્રીલ ૧૯૦૮ ને દીને સહવારના કલાક ૮) ને અમલે જરથો-સ્તીઓના ગંબીર મેલાવડા સનમુખ કરવામાં આવી હતી, અને હાજર રહેલાઓમાનો મોહટો ભાગ એ દસ્તુરજીને છેલ્લુ માન આપવા માટે ઠેક “આરામગાહ” સુધી ગયો હતો, અને દસ્તુર હોશંગજી સરીખા છુટા અને સ્વતંત્ર વિચારના એક નમુનેદાર દસ્તુરને હમૈશના ગુમાવાથી સરવેના એહરા ઉપર મમ્મીનીની નીશાનીઓ પ્રગટી નીકલી હતી. ખીજે દીવસે યાને તા. ૨૫મી એપ્રીલ ૧૯૦૮ ને દીને એ મરહુમ દસ્તુરજીના ઉઠમણાની કીયા પુના તથા દેશાવરના જરથોસ્તીઓની એક દબદબા બરેલી મીજલસે સનમુખ કરવામાં આવી હતી કે જે વખતે મરહુમ શેઠ શોહરાબજી પતેલની દરેમેહરનો

૧ રાસ્ત ગોક્તાર, તા. ૨૬-૪-૧૯૦૮.

૨ કમસરે દિન્દ, તા. ૨૬-૪-૧૯૦૮.

હોલ તથા વરન્ડો અને “દસ્તુર હોલ”નો કમપાઉન્ડ ચીકાર ભરાઈ ગયો હતો. હાજર રહેલાઓમાં નામદાર મરહુમ સર જમશેદજી જીજીભાઈ ચોથા બેરોનેટ, શેઠ બેહરામજી જીજીભાઈ, શેઠ રસતમજી નાહનાભાઈ બેહરામજી જીજીભાઈ, નવસારીના વડા દસ્તુર કેકોબાદ દારાબજી, નવસારીના કામચલાઉ વડા દસ્તુર ફરામજી કેકોબાદજી, મુખર્ધવાલા નાયબ દસ્તુર રસતમજી એદલજી સંજીણા, ખી. એ., હેદરાબાદવાલા દસ્તુર ખુરશેદજી બેહરામજી જામારપઆશાના, મઉવાલા દસ્તુર ખુરશેદજી જમશેદજી જામારપઆશાના, શેઠ નવરોજી જેઠાંગીરજી ગામડયા, હેદરાબાદવાલા શેઠ શાપુરજી એદલજી ચીનાઈ તથા ડેક્કાભાઈ નોશરવાનજી ચીનાઈ, શેઠ શાપુરજી બેહરામજી કાતરક તથા જાણીતાં પીટીટ તથા વહાડયા ખાનદાનના નખીરાઓ જણાતા હતા. કીયા શરૂ થાવા અગાઉ મરહુમ શેઠ શોહરાબજી રતનજી પટેલના ધર્મખાતાંના હૈયાત તસ્તી દસ્તુર બેહમનજી જામારપજી સી. આઈ. ઇ. તરફથી નવા દસ્તુરજીની નેમણૂક બાબેનો નીચલો ઠેઠાવ ખાન બહાદુર શીરોઝ હોશંગ દસ્તુરે અનજીમન હજુર વાંચી સંબલાવ્યો હતો:—

“અનજીમનના સાહેબો—મરહુમ શેઠ શોહરાબજી રતનજી પટેલની પુતાની દરેમેહરના અને ધરમખાતાંઓના મોજુદ તસ્તીઓ આ પ્રસંગે ધણી દીલગીરી સાથે હમારા એક શરીફ તસ્તી અને આ દરેમેહરના વડા દસ્તુરજી સાહેબ દસ્તુર હોશંગજીના દુઃખદાએક મરણની અત્રે નોંધ લઈએ છીએ જે દસ્તુરજી સાહેબે પોતાની હૈયાતીમાં આ દરેમેહર તથા ધરમખાતાંઓની અથાગ મેહનત લઈને સઘલી વ્યવસ્થા ઉત્તમ પ્રકારની કરી હતી અને તેઓ હાલની ઉમદા હાલતમાં આબ્યાં છે. હવે મજબૂર દરેમેહરના વહીવટ અને બંદોબસ્ત માટે હમો હૈયાત તસ્તીઓ ત્રણ દીડમાં હમોને મહેલો સંતાની રૂએ અનુમતે હમારા હાલના નાયબ દસ્તુર કેકોબાદ આદરબાદ દસતુર નોશરવાનને મરહુમ દસતુરજી સાહેબ હોશંગજીની જગ્યા ઉપર વડા દસતુર મુકરર કરીએ છીએ. હમોને ઉમેદ છે કે એ નેમણૂક આપણી અનજીમનને ખી પસંદ પડશે. મરહુમ દસતુરજી હોશંગજી સાહેબે પોતાની લાંબી જીંદગી પોતાના પવિત્ર ઓધ્યાને અરપણુ કરીને લોકપ્રીયતા સાથે પોતાની ફરજોને ઉમદા રીતે અદા કીધી હતી તેજ સુખ પગલે ચાલી દસતુર કેકોબાદખી તસ્તીઓ તથા અનજીમનને સંતોષ આપશે એવી હમોને પુરી આશા છે. હમારી ખાતરી છે કે જેવી રીતે મરહુમ દસતુરજીના વખતમાં એ દસ્તુરીની ગાદીનો વહીવટ ચલાવવામાં આવતો હતો તેવીજ રીતે દસતુર કેકોબાદખી ચલાવશે, અને અનજીમનની રહેતુંમા તેઓની ખુશનુંદી સાથે કરતા રહેશે, એજ ઉમેદ અને ખાતરીથી હમણાં તસ્તીઓએ ઉપલી નેમણૂક કરવાનું દરસ્ત ધાર્યું છે.

મરહુમ દસ્તુરજી સાહેબ હોશંગજીના જમાનામાં દસ્તુર કેકોબાદ નાયબ દસ્તુર તરીકે સારો એકમ અને મોહટો અનુભવ મેલવ્યો છે. તેમજ હવે પછી આ દસતુરીની ગાદી ઉપર લાયક દસ્તુરોનો સીલસીલો જારી રાખવા માટે હમો તસ્તીઓએ એવો બંદોબસ્ત કીધો છે કે દસ્તુર કેકોબાદના ખેટા ભાઈ નોશરવાન જેઓ હાલ તાલીમ તરખયત લઈ રહ્યા છે. તેઓની જરૂરી કેળવણી ખતમ થતાં તેઓને નાયબ દસ્તુર કરવા. એ ગોઠવણખી આપણી અનજીમનને પસંદ પડતી થશે એમ હમો માનીએ છીએ.”

ઉપલો ઠેઠાવ વંચાઈ રહેવા પછી વડા તસ્તી દસતુર બેહમનજી જામારપજીએ મરહુમ શેઠ શોહરાબજી રતનજી પટેલના ધરમખાતાં તરફથી એક શીઆલ દસતુર કેકોબાદ આદરબાદને હોરાડી વડા દસતુર તરીકે જાહેર કર્યા હતા. સારખાદ ઉઝમણાની કીયા શુરૂ થાઈ જે પુરી થવા પછી મુખર્ધના વહાડયાજીના આતશબેહરામના નાયબ દસતુરજી સાહેબ રસતમજી એદલજી સંજીણા, ખી. એ., એ અસરકારક શબ્દોમાં મરહુમ દસતુર હોશંગજીની ચહડતી પ્રકારની લીઆકાત તથા ખીજા ઉમદા સદગુણોના વખાણુ કરી તેવણુ સાહેબનું નામ ધુપ નીરંગ અને જાહેર જશનોમાં યાદ કરવાની દરખાસત રજુ કરી જેને મુખર્ધવાલા શેઠ શાપુરજી બેહરામજી કાતરકે લાગણી ભર્યા બોલોમાં ટેકા આપીએ હતો. સાર પછી નામદાર મરહુમ સર જમશેદજી જીજીભાઈ ચોથા બેરોનેટ સાહેબે દરખા-

સત કરી કે એ માનવંત દસતુરજી સાહેબની યાદગારી આપણુ વચ્ચે જલવી રાખવાના હેતુથી એક ફંડ જલદીથી ઉભુ કરી તેનો જલદીથી ફંડો કરવો જેને સમસત અનજીમને ટેકા આપ્યો હતો. એ વખતે નામદાર સર જમશેદજી ઉપર દેશાવરોની અનજીમન તરફથી મરહુમ દસતુરજી હોસંગજીના મરણ માટે દીલગીરી દરશાવનારા અને દસતુર કેકોબાદને વડા દસતુર મુકરર કરવા બાબેના સંખ્યા-ખંધ તેલીંગરામો આવ્યા હતા. પુણાવાલા શેઠ ખરશેદજી ધનજીશાહ અંકલેશરીઆએ પુણાની અનજીમન તરફનો એક પત્ર વાંચી દસતુર કેકોબાદ આદરબાદરને દખલના વડા દસતુર તરીકેની પુણાની અનજીમન તરફથી એક સીઆલ હોરાડી હતી, બધી મલીને દસતુર કેકોબાદને દખલના વડા દસતુર હડવાની મુબારકબાદીમાં નીચે મુજબ ૭૫) સીઆલો હોરાડવામાં આવી હતી:-

- ૧ મરહુમ શેઠ શોહરાબજી રતનજી પટેલના ધરમખાતાના ત્રસ્તીઓ તરફથી
- ૨ પુનાની અનજીમન તરફથી
- ૩ સર દીનશાજી માણેકજી પીટીટ બારોનેટ તરફથી (મુ'બઇ)
- ૪ શેઠ બહમનજી દીનશાહ પીટીટ તરફથી (મુ'બઇ)
- ૫ બાઈ હમાબાઈ ફરામજી પીટીટ તરફથી (મુ'બઇ)
- ૬ શેઠ રસતમજી બેહરામજી જીજીભાઈ તરફથી (મુ'બઇ)
- ૭ શેઠ શાપુરજી બેહરામજી કાતરક તરફથી (મુ'બઇ)
- ૮ શેઠ ડેશાભાઈ નશરવાનજી ચીનાઈ તરફથી (દખલ હેદરાબાદ)
- ૯ શેઠ શાપુરજી એદલજી ચીનાઈ તરફથી (દખલ હેદરાબાદ)
- ૧૦ શેઠ રસતમજી ધનજીભાઈ મેહતા સી. આઈ. ઈ. તરફથી (કલકત્તા)
- ૧૧ બદનેરાની અનજીમન તરફથી
- ૧૨ આકોલાની અનજીમન તરફથી
- ૧૩ નાગપુર કામતીની અનજીમન તરફથી
- ૧૪ અજમેરની અનજીમન તરફથી
- ૧૫ જલના તથા ઔરંગાબાદની અનજીમન તરફથી
- ૧૬ ખંડવાની અનજીમન તરફથી
- ૧૭ મઉની અનજીમન તરફથી
- ૧૮ ઈંડોરની અનજીમન તરફથી
- ૧૯ નીમચની અનજીમન તરફથી
- ૨૦ નશીરાબાદની અનજીમન તરફથી
- ૨૧ રતલામની અનજીમન તરફથી
- ૨૨ સતારાની અનજીમન તરફથી
- ૨૩ મહાબલેશ્વર તથા પંચગણીની અનજીમન તરફથી
- ૨૪ ભુશાવળની અનજીમન તરફથી
- ૨૫ બેલગામની અનજીમન તરફથી
- ૨૬ ધુલ્યાની અનજીમન તરફથી
- ૨૭ દેવલાલીની અનજીમન તરફથી
- ૨૮ ઈંગતપુરાની અનજીમન તરફથી
- ૨૯ લખનેરની અનજીમન તરફથી
- ૩૦ જબલપુરની અનજીમન તરફથી
- ૩૧ જહાનસીની અનજીમન તરફથી
- ૩૨ માધસોરની અનજીમન તરફથી

- ૩૩ કલંકતાની શેઠ ધનજીભાઈ બેહરામજી મેહતાની દરેમેહર તરફથી
 ૩૪ દસ્તુર કેમુશર જામાસ્પજી જામાસ્પઆશાના તરફથી (મુંબઈ)
 ૩૫ દસ્તુર જામશેદજી રસતમજી જામાસ્પઆશાના તરફથી (મઈ)
 ૩૬ દસ્તુર દોરાબજી રસતમજી સંજાણા તરફથી (કલ્યાણી)
 ૩૭ દસ્તુર દારાબજી હોરમજી મેહરજીરાણા તરફથી (લાનોલી)
 ૩૮ એરવદ રસતમજી મીનોએહરજી દસ્તુર જામાસ્પઆશાના તરફથી
 ૩૯ એરવદ દારાબજી બહમનજી મીનોએહરહોમજી તરફથી (પુણા)
 ૪૦ મરહુમ શેઠ શોહરાબજી રતનજી પટેલની દરેમેહરના મોખદો તરફથી
 ૪૧ એરવદ મનચેરજી હોરમજી મસાણી તરફથી (પુણા)
 ૪૨ મરહુમ એરવદ કાવશજી બરજોરજી મસાણીના દીકરાઓ તરફથી (નવસારી)
 ૪૩ એરવદ રસતમજી કાવશજી કતીલા તરફથી (સતારા)
 ૪૪ એરવદ રસતમજી શાપુરજી ધાભર તરફથી (સોલાપુર)
 ૪૫ એરવદ કાવશજી ખરશેદજી કતીલા તરફથી (ધુલ્યા)
 ૪૬ મરહુમ એરવદ એદલજી નવરોજી દસ્તુર જામાસ્પઆશાના દીકરાઓ તરફથી
 ૪૭ શેઠ એરચશાહ ધનજીશાહ અકલેસરીયા તરફથી (પુણા)
 ૪૮ મરહુમ શેઠ એદલજી જીવાજી અકલેસરીયા તરફથી (પુણા)
 ૪૯ શેઠ પેસતનજી બેહમનજી મેસમેન તરફથી (પુણા)
 ૫૦ શેઠ દોરાબજી શોહરાબજી અકલેસરીયા તરફથી (પુણા)
 ૫૧ શેઠ નશરવાનજી શોહરાબજી અકલેસરીયા તરફથી (પુણા)
 ૫૨ શેઠ ટેહમુલજી શોહરાબજી અકલેસરીયા તરફથી (પુણા)
 ૫૩ શેઠ મેહરવાનજી મનચેરજી મુડવેવાલા તરફથી (પુણા)
 ૫૪ શેઠ મેહરવાનજી માણેકજી કનત્રાકતર તરફથી (પુણા)
 ૫૫ ડાકતર શોહરાબજી હોરમજી મોદી તરફથી (પુણા)
 ૫૬ શેઠ બેહરામજી બેજનજી સરાફ તરફથી (પુણા)
 ૫૭ શેઠ નાહનાભાઈ લેહરીભાઈ તરફથી (પુણા)
 ૫૮ શેઠ કાવશજી બેહરામજી મરચન્ટ તરફથી (પુણા)
 ૫૯ શેઠ એદલજી આદરજી મેહતા તરફથી (પુણા)
 ૬૦ શેઠ હોરમજી જામશેદજી ભર્યા તરફથી (પુણા)
 ૬૧ શેઠ બેહરામજી પીરોજશાહ ભર્યા તરફથી (પુણા)
 ૬૨ મરહુમ શેઠ કાવશજી બેજનજી લીચમોરના વારેસો તરફથી (પુણા)
 ૬૩ મરહુમ શેઠ શોહરામજી જાંહંગીરજી ચીનાઈના વારેસો તરફથી (પુણા)
 ૬૪ શેઠ રતનજી મનચેરજી સતારાવાલા તરફથી (પુણા)
 ૬૫ શેઠ જામશેદજી હીરજીભાઈ દોતીવાલા તરફથી (પુણા)
 ૬૬ પુનાની “બઝમે રઝે બેહરામ” તરફથી
 ૬૭ નવસારીના વડા દસ્તુરજી સાહેબ કેકોબાદજી દારાબજી તરફથી
 ૬૮ નવસારીની અનજુમન તરફથી
 ૬૯ મરહુમ શેઠ ધનજીશાહ જામશેદજી અકલેસરીયા તરફથી (પુણા)
 ૭૦ મજકુર શેઠના વારેસો તરફથી (પુણા)
 ૭૧ શેઠ જામશેદજી કાપડયા તરફથી (ધુલીઆ)
 ૭૨ શેઠ જામશેદજી કોલાબેવાલા તરફથી (ધુલીઆ)

૭૩ શેઠ બરજોરજી કેરાંવાલા તરફથી (ધુલીઆ)

૭૪ શેઠ બરજોરજી મોદી તરફથી (ધુલીઆ)

૭૫ શેઠ નરીમાન દાદાભાઈ તરફથી (ધુલીઆ)

સીઆલો હોરાડવાનું કામ પુર થવા પછી નવા વડા દસ્તુરજીએ હાજર રહેલા સાહેબોનો તેમના કુટુંબ તરફ આવી રીતનો આહ દેખાડવા માટે અને તેમની વડા દસતુરના ઓધા ઉપર નેમણુક કરવા માટે લાગણી ભરીયા શબ્દોમાં ઉપકાર માની પોતાના પવિત્ર ઓધધાની ફરજે બળવવામાં પરવરદેગાર તેમને દસતગીરી કરે એવી દુઆ આહી હતી. એ પછી મરહુમ દસતુરજી હોશંગજીના પુણને માટે મરહુમની પુણમાંથી તથા તેવણના વારસો, બત્રીજાઓ તથા બીજા ખેશીઓ અને મીત્રો તરફથી કુલ્લે રૂ. ૪૧૫૧) ભરાયલા જાહેર કર્યા હતા અને તેનો ફડચો હવે પછી કરવાનું ઠેગવું હતું.

દસતુર કેકોબાદ પહેલા વરગના સરદાર નેમાયા—દખણના પારસીઓના વડા ધરમગુરુ દસતુર કેકોબાદ આદરબાદને દખણના પેહલા વરગના સરદાર તા. ૧૯મી જુલાઈએ નામદાર સરકારે નેમ્યા હતા. પોતાના અતી લોકપ્રીય વડા દસતુરને મળેલાં આ માનથી પુણના તમામ પારસીઓમાં મોટી ખુશાલી ફેલાઈ છે. દસતુર કેકોબાદ પુણા મયુનીસીપાલીટીના ઉપપ્રમુખ અને પુણાની ગરલસ હાઇ સ્કુલના પ્રમુખ છે.

દેશાવરો ખાતે થએલાં ઉઠમણાનો અહેવાલ.

મુખ્ય મધે એ દસતુરજીના ઉઠમણાની ક્રીયા અનનુમનના આતશબેહરામમાં કરવામાં આવી હતી જે વખતે અયોરનાનો તથા બેહેદીનોની સારી સંખ્યા હાજર થઈ હતી.

નવસારીમાં ઉઠમણાની ક્રીયા વડી દરેહમેહેરમાં થઈ હતી જેમાં નવસારીના અકાબરો દેશાઈ દસતુરોએ ભાગ લઈ એ મરહુમ દસતુરજીનું નામ નવસારીમાં ચતી ધુપ નીરંગની ક્રીયા તથા જાહેર જશનોમાં લેવાનો ઠેગવ કર્યો હતો.

ઉડવાડામાં ઉઠમણાની ક્રીયા લાના વડા દસતુરજી સાહેબ પુરશેદજી મીનોચેહેરજીની આગેવાની હેઠલ થઈ હતી.

સુરતવાલા સરદાર દાવર કેખુશર એદલજી મોદી બી. એ. એ દસતુરજીનું ઉઠમણુ મરહુમ શેઠ દાદાભાઈ નોશરવાનજી મોદીજીના આતશબેહરામમાં પોતાની આગેવાની હેઠલ કરાવ્યું હતું. મરહુમ સરદાર દસતુર હોશંગજી કેટલા આલેમ અને ફઝેલ હોવા સાથે સરકારમાં તેમજ જાત અને પ્રજાતમાં કેવો માન મરતબો લોગવતા હતા તે ઉપર દાવર સાહેબ તથા ખાન બહાદુર ડાક્ટર ડોશાભાઈ પેશતનજી તથા બીજા સાહેબોએ ઘટતુ વીવેચન કરી મરહુમના કુટુંબ ઉપર દીલાસાપત્ર મોકલવાનો ઠેગવ કર્યો હતો. સારબાદ અયોરનાનો તથા ગરીબોમાં રૂપા નાણું વેહેંચી મીજલસ બરખાસત થઈ હતી.

જુશાવલની અનનુમનના સેક્રેટરી શેઠ હોશંગજી નોશરવાનજી માદનને દસતુરજીના દુઃખ-દાયક મરણના સમાચાર તાર મારફતે મલવાથી લાની અનનુમનમાં દીલગીરી ફેલાઈ હતી અને તેઓની જગાએ દસતુર કેકોબાદ આદરબાદને પોતાના વડા દસતુર તરીકે કબુલ રાખવાનો ઠેગવ નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈ ચોથા બારોનેટ સાહેબને તાર મારફતે જણાવીયો હતો. મરહુમના ઉઠમણાની ક્રીયા જુશાવલની અનનુમન તરફથી કરવામાં આવી હતી અને તેમના વડા ભાઈ દસતુર બેહમનજી તથા કુટુંબ ઉપર તાર મોકલી પોતાની દીલગીરી જાહેર કરી હતી.

અજમેરના જરયોસ્તીઓએ એ માનવંત દસતુરજીના મરણથી ઉપજેલી દીલગીરી તાર મારફતે નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈને જાહેર કરી નવા દસતુરજી માટે એક સીઆલ મોકલી આપી

હતી. તેમજ ઉઠમણની ક્રીયામાં અજમેર, નસીરાબાદ તથા આસપાસના ગામના જરથોસ્તીઓએ ભાગ લીધો હતો. અને બોલાયું હતું કે :—“એ માહાશ્વીના મૃત્યુકથી x x જરથોસ્તી કામને મોટી ખોટ ગઈ છે.”

કલકતાવાલા શેઠ રસતમજી ધનજીભાઈ મેહતા સી. આઈ. ઇ. એ ઉઠમણની ક્રીયા પુરી થવા પછી જણાવ્યું કે “દસ્તુરજી સાહેબ હોશંગજીના ગુજરવાથી આપણી કલકતાની અનજીમન બેહદ દીલગીર થઈ છે અને આવા કાબેલ અને પરહેઝગાર દસ્તુરજીનું ગુજર પામવું તે ગોયા પારસી કામની એક નહીં પુરી શકાએ એવી ખોટ છે. એવણુ સાહેબ માહરી દરેમેહરના વડા દસ્તુર હતા અને હવે પછી માહરી દરેમેહરમાં ક્રીયા કામો કરાવનારા સર્વે સાહેબોના વડા દસ્તુર તરીકે દસ્તુર કેકોબાદ આદરબાદને ઠેડવ્યા છે.” એ પછી શેઠ કેપ્પશર કાવશજી ગોરાએ દરખાસ્ત કીધી કે દસ્તુર કેકોબાદ આદરબાદને આપણી દરેમેહરને તાબેની અનજીમનના વડા દસ્તુર ઠેડવ્યા તેની મુબારકબાદીનો એક તાર તેવણુ ઉપર રવાના કરવો. એ દરખાસ્ત ભેગી મલેલી અનજીમને પુર ગંભીરતાથી પસાર કરી હતી.

નાગપુર તથા કામતીની અનજીમનના માન પામેલા વડા દસ્તુર હોશંગજી જામાસ્પજીના મરણના સમાચાર તાર મારફતે ફરી વળતા સામાન્ય દીલગીરી ફેલાઈ હતી, અને દસ્તુર કેકોબાદને તેમની જગાએ પોતાના વડા દસ્તુર નેમવા માટેનો તારનો સંદેશો સેક્રેટરી ડાકતર નવરોજી મનચેરજી લાકડાવાલાએ અનજીમન તરફથી સર જમશેદજી જીજીભાઈ ઉપર રવાના કર્યો હતો. તેમજ મરહુમ દસ્તુરજીના માનમાં ત્યાની બાઈ હીરાબાઈ નશરવાનજી મુલ્લાની દરેમેહરમાં ઉઠમણની ક્રીયા થઈ હતી જે ખલાસ થાવા પછી નાગપુરના જાણીતા વેપારી શેઠ ફરામજી પેસ્તનજી દલાલે નીચલો ઠેડાવ રજી કર્યો હતો :—“શ્રી નાગપુર તથા કામતીના આપણા વડા દસ્તુરજી સરદાર હોશંગજી જામાસ્પજી સી. આઈ. ઇ. ના દુઃખદાએક મરણ માટે અત્રેની અનજીમન પોતાની બેહદ દીલગીરી જાહેર કરે છે અને મરહુમના કુંડુંબીઓ ઉપર દીલાસા પત્ર લખવાને સેક્રેટરી સાહેબ ડાકતર નવરોજી મનચેરજી લાકડાવાલાને અરજ કરે છે.” ઉપલી દરખાસ્તને પ્રેસોના માલેક શેઠ બેહરામજી પેસ્તનજી આઈબારાએ ટેકે આપવાથી અનજીમને પસાર કરી હતી. બીજે ઠેડાવ અત્રેની સીંગર કુપનીના મેનેજર દસ્તુર અરદેશર ખુરશેદજી દસ્તુર જામાસ્પઆશાનાએ નીચે મુજબ રજી કર્યો હતો :—“મરહુમ માનવંત દસ્તુરજી ડાકતર હોશંગજી જામાસ્પજી સી. આઈ. ઇ. ના ગુજર પામવાથી તેવણની જગા ઉપર તેવણના જાએનશીન દસ્તુર કેકોબાદ આદરબાદને શ્રી નાગપુર તથા કામતીની અનજીમન પોતાના વડા દસ્તુર તરીકે કબુલ રાખે છે.” એ દરખાસ્તને અત્રેની એમપ્રેસ મીલના ખજાનચી શેઠ પાહલનજી હોરમજી મસાણીએ ટેકો આપવાથી એક મતે પસાર થઈ હતી. ત્યાર પછી મરહુમ દસ્તુરજીના પુણને માટે મરહુમના ખેરખાહો તરફથી ધરમખાતાઓમાં સારી રકમો ભરાઈ હતી.

હેદરાબાદ તથા સીકનદરાબાદના જરથોસ્તીઓમાં મરહુમ દસ્તુરજીના મરણથી દીલગીરીની લાગણીઓ પ્રગટી નીકલી હતી. મરહુમ દસ્તુરજીનું અચપણ હેદરાબાદમાંજ શરૂ થયું હતું એટલુંજ નહીં પણ તેવણની કેળવણી તથા ભવિષ્યની ઝહલકતી કારકીરદીનો પાયો પણ એજ મુલકમાં નખાવાથી એ મરહુમના સંબંધમાં આવેલા જાત તથા પ્રજાતના હૈયાત ગૃહસ્થો, મુસલમાન મોલવીઓ અને હિંદુ પંડીતો એ માનવંત દસ્તુરજીની કાબેલ્યત અને જીદી જીદી ભાષાઓના સંગીન અભ્યાસની તારીફ કરી પોતાની બેહદ દીલગીરી જાહેર કરતા હતા. એ મરહુમના ઉઠમણની ક્રીયા મરહુમ શેઠો વીકાજી તથા પેસ્તનજી મેહરજી તારાપોરવાલાની દરેમેહરમાં કરવામાં આવી હતી જેમાં યજમાનોએ હાજરી આપી મરહુમ તરફ પોતાની ખરી ફરજ ખજાવી હતી અને દસ્તુર કેકોબાદ આદરબાદની વડા દસ્તુર તરીકેની નેમણુકને આવકારદાએક ગણી હતી.

મઉમાં મરહુમ દસ્તુરજીના ગુજર પામવાની ખબર મલતાંજ ત્યાના જરથોસ્તીઓમાં ભારે દીલગીરી ફેલાઈ હતી અને તે સખબને લીધે ખુઝારગ દસ્તુરજી સાહેબ ખુરશેદજી જમશેદજી તુરત પુણે જવા ઉપડી ગયા હતા. મરહુમના ઉઠમણની ક્રીયા અનજીમન તરફથી કરાવામાં આવી હતી અને સરનશીન શેઠ જમશેદજી હોરમજી ભર્યાએ અનજીમનની સમતીથી નીચે મુજબનો એક તાર મર-

હુમ દસ્તુરજીના વડા ભાઈ દસ્તુર બેહમનજી ઉપર મોકલી આપ્યો હતો. “મહત્તી અનજીમન, દસ્તુર હોશંગજીના મરણથી ભારે દીલગીરી બતાવે છે અને તેઓની દીલસોજ લાગણી તેવણના કુટુંબ તરફ બતાવી તેઓના દુઃખ અને દીલગીરીમાં ભાગ લે છે.” બીજો તાર નામદાર સર જમશેદજી જીભાઈ ઉપર મોકલી અરજ કરી હતી કે “દસ્તુર કેકોબાદ કે જેવણને વડા દસ્તુર તરીકે નેમયા છે તેમને અત્રેની સમસ્ત અનજીમન દીલોજનથી મુખ્યારકબાદી ધચ્છે છે તેવણને એ સંદેસો પહોચાડવો.” હઠમણીની ક્રીયા પુરી થવા પછી શેઠ દાદાભાઈ પેશ્તાનજી ભોટે મરહુમ દસ્તુરજીના ગુણો અને વિક્ષેપતાની તારીફ કરતાં જણાવ્યું જે ઇ. સ. ૧૮૫૯માં દસ્તુરજી હોશંગજી આપણી અનજીમનના દસ્તુર તરીકે પહેલવહેલા મહા આવી વસ્યા તે વખતે કળવણીખાતુ સરીખુ કંઈજ ન હતું અને એવણુ સાહેબનીજ ભારે મેહનત અને અથાગ કાળજીથી “મહા ઝેરોએસ્તીઅન હાઈસ્કુલ” સરીખુ ઉપ્યોગી ખાતુ હસ્તીમાં આવ્યું હતું અને જરથોસ્તીઓના લાભને માટે ધણુ ધણુ કરી બતાવ્યું હતું જેની યાદ આપણુ જરથોસ્તીઓ હજી સુધી યાદ કરતા રહ્યા છીએ. એવણુ સાહેબે આપણા ઉપર કીધેલા ઉપકારોના બદલામાં એવણની યાદગારી આપણુ વચ્ચે જળવાઈ રહે એવા હેતુથી કંઈ ફંડ કરવુ જોઈએ. તેમજ દસતુર કેકોબાદને આપણા વડા ધર્મગુરુ તરીકે સવીકારી મરહુમ દસતુરજીના નામની યાદ જાહેર જશનોમા કરવી જોઈએ. ઉપલી દરખાસતને શેઠ જમશેદજી હોરમજી ભર્યાએ ટેકા આપવાથી એક મતે પસાર થાઈ હતી. બીજી દરખાસત શેઠ જમશેદજીએ એવી કરી કે:— “દસતુર હોશંગજીની યાદગારી કાએમ રાખવાના હેતુથી અનજીમનમાં એક લીસ્ટ ફરતું કરવું અને તેના નાણા જે કાંઈ એકઠાં થાએ તેમાંથી દર સાલ સકુલના છોકરાઓને ઇનામ આપવા અને તેનું નામ “દસતુર હોશંગ પ્રાધક ફંડ” આપવું; એ દરખાસત પણ અનજીમને બહાંસ રાખી હતી. ત્રીજી દરખાસત ખાન બહાદુર શેઠ રતનજી બેજનજી પારખે નીચે મુજબ કરી હતી:— “દસતુર કેકોબાદને વડા દસતુરનો માનવતો આપ્યો મહ્યો છે તેની ખુશાલીમાં આપણી અનજીમન તરફથી એક સીઆલ અરપણુ કરવી” એ દરખાસતને શેઠ કુવરજી કાવશજી ભર્યાએ ટેકા આપતાં સુચવ્યું કે આ કારણુ માટે અનજીમનમાં એક લીસ્ટ ફરતું કરવું. બાદ મીજલસ બરખાસત થઈ હતી.

વિદવાન મંડલોમાં પસાર થયલા ઠંડાવો.

તા. ૩ જી મેએ ૧૯૦૮ને દીને પુનાની “સડુડંટસ દીબેટીંગ સોસાયટીના” સભાસદો અસાધારણુ મોહટી સંખ્યામાં દસતુરજી હોશંગજીના મરણની દીલગીરી જાહેર કરવા તથા તેવણના કુટુંબ તરફ ઘટતી દીલસોજ દેખાડવા બેગા મળ્યા હતા. ડાક્ટર શોહરાબજી હોરમજી મોદી પ્રમુખસથાને પીરાન્યા હતા. પ્રમુખે ભાષાણુ કરતા જણાવ્યું કે મરહુમ દસતુરજી આપણી સોસાયટી અને તેના કામકાજને તરફ બેહદ દીલસોજ ધરાવતા હતા. જ્યારે આપણી કોમને દસતુરજી હોશંગજી સરીખા કળવાએલા ધર્મગુરુઓની વધુ જરૂર છે ત્યારે એવણનું મરણ કવખતનું લેખાવું જોઈએ. એવણુ સાહેબ “બઝમે રૂઝે બેહરામ” તરફથી જે કીમતી ભાષાણો આપીઆ હતા તે ધણાજ ગોખી રાખવા અને ઢોડો લેવા જોગ હતાં વીગેરે બીજી બાબદો ઉપર ઘટતુ વિવેચન કરી મરહુમના અશો રૂહને શાંતી ધચ્છી હતી. સોસાયટીના સેક્રેટરી શેઠ મનચેરશાહ બે. પાલખીવાલાએ દસતુરજીના આએ મંડલી સાથના ઘાડા સંબંધ તથા તેવણના મોહલા જ્ઞાનની તારીફ કરતાં નીચેમુજબની દરખાસત મુકી હતી:—

“પુણાની સડુડંટસ દીબેટીંગ સોસાયટીના સભાસદો શમસુલ ઓલમા સરદાર ખાનબહાદુર ડાક્ટર દસતુર હોશંગ જમશપ સી. આઈ. ઈ. ના મરણની નોંધ ધણી દીલગીરી સાથ લીએછે.” ઉપલી દરખાસતને ટેકા આપતા શેઠ જેહાંગીર દોરાબજી અકલેસરીયાએ જણાવ્યું કે એ દસતુરજીના મરણથી દખણમાં એક રોશની અસત પામી છે. એવણની ફરેસતાઈ ખસલત, હાતમદીલ અને ખંત વીશે ઇસારો કરી જણાવ્યું જે દસતુરજીના મરણથી કંઈ એક કુટુંબનેજ નહી અથવા એક ચોકકસ કોમનેજ નહી પણ આખા દેશને ખોટ ગઈ છે. ત્યાર પછી મરહુમના ખેશ કુટુંબીઓ તરફ દીલસોજ દેખાડી ઉપલી દરખાસત પસાર કરવાની અરજ હતી. ત્યારબાદ એ દરખાસત એકમતે પસાર થઈ હતી. શેઠ ફરેદુનજી બતીવાલાએ બીજી દરખાસત નીચે મુજબ મુકી હતી:—

“ શોસાયટીના મેમબરો દસ્તુરજી બેઠમનજી ઉપર દીલાસાપત્ર મોકલી આપવા માટે આજે સભાના પ્રમુખને સત્તા આપે છે”. પોતાની દરખાસ્તના ટેકામાં મરહુમ દસ્તુરજીની બહેર કારકીરદી ઉપર તેવણે વિવેચન કર્યું હતું. ઉપલી દરખાસ્તને શેઠ જમશેદજી કવશજી મરચાંટે ટેકા આપ્યો હતો અને શેઠ ફરામરોજ સંતોકે મરહુમ દસ્તુરજીના શીલસુરી જ્ઞાનની સ્તુતી કરી હતી. ત્યારબાદ પ્રમુખનો ઉપકારમાની સભા ગંભીર સુપકીદી વચ્ચે વીસરજન થઈ હતી.

મરહુમ દસ્તુર હોશંગજીના મરણ માટે ખેદ દેખાડી તેમના કુટુંબીઓ ઉપર દીલાસાપત્ર મોકલવા માટે “જરથોસ્તી ફસલ સાલ મંડલી”ની એક ખાસ સભા તા. ૨૮ મી મે ૧૯૦૮ ને દીને સાંજે બાર્ધ બીખાઈજી બંગાલી કન્યાશાળાના દીવાનખાનામાં મળી હતી. વિદ્વાન શેઠ ખુરશેદજી રસતમજી કામાજી પ્રમુખસ્થાને ખીરાજ્યા હતા. સરઆતમાં શેઠ કામાજીએ મરહુમ દસ્તુર હોશંગજી વીશે કેટલુંક વિવેચન કરવા પછી મીસ શીરીન માણેકજી ખરશેદજીએ મરહુમ દસ્તુરજીના મરણની નોંધ ધણી-દીલગીરી સાથે લેવાનો તથા તે ઠેગવની નકલો મરહુમના વડા બાર્ધ તથા ખીજાઓ ઉપર મોકલી આપવાની દરખાસ્ત કરી હતી જેને એરવડ શેહરયારજી દાદાબાર્ધ બરચાએ ટેકા આપવાથી તે એક મતે પસાર થઈ હતી. ત્યારપછી દસ્તુર કેકેબાદ આદરબાદને નવા દસ્તુર ઠાવવા માટે મુખ્યારકબાદીનો ઠેગવ પસાર કરી સભા ખરખાસ્ત થઈ હતી.

મરહુમ દસ્તુર હોશંગજીની યાદમાં “ દસ્તુર હોશંગ મેમોરીયલ વોલ્યુમ ” નામનું એક પુસ્તક તા. ૨૩મી એપ્રિલ ૧૯૦૮ યાને મરહુમ દસ્તુરજીની વરસીને દીને બહાર પાડવા માટે મુંબઈની ગાથા શોસાયટીના મેમબરો શેઠ ખરશેદજી રસતમજી કામાજી, શેઠ બેહરામજોર તેહમુરુપ અંકલેસરીયા, શેઠ અરદેશર ખરશેદજી વેસાવેવાલા, મીસ બીખાઈજી અરદેશર એનજીનીયર, શેઠ ધનજીશાહ મેહરજીબાઈ માદન અને શેઠ ખુદાબક્ષ એદલજી પુનેગરે તા. ૧૩ મી જુન ૧૯૦૮ ને દીને મલેલી સભામાં ઠેગવ કીધો છે અને યુરોપિયન ઓલમ્પાઓને પણ પોતાના વિખે લખી મોકલવાને ઓલતેમાસ કરી છે.

નામદાર શેહેનશાહ એડવર્ડની સાલગરેહની ખુશાલીમાં પુનાના કાઉનસીલ હોલમાં દખલના સરદારોની એક દરખાસ્ત તા. ૨૬મી જુન ૧૯૦૮ ને દીને બરવામાં આવી હતી. જે વખતે સરદારોના એજન્ટ મી. કીનકેડે પોતાના બાશાલુમાં દસ્તુરજી સાહેબ હોશંગજી વીશે નીચે મુજબનો ધસારો કર્યો હતો. “તા. ૨૩મી એપ્રિલ ૧૯૦૮ ને દીવસે દખલના પારસીઓના વડા દસ્તુર સરદાર ડાક્ટર હોશંગ જમાસ્પનું દીલગીરી બરચું મરણ નીપજ્યું હતું, તેવણુ પોતાના જમાનાના એક જાણીતા કાબેલ બાશાખાત્રી હતા. હિન્દના બળવાવેળા તેવણુ પોતાના બાપાઓના જ્ઞાનથી હિન્દી સરકારની ધણી સરસ સેવા બજાવી હતી. આસત્રીઓના નામદાર શેહેનશાહે તેવણુના શાહીલની સેવાઓની પીછાલુમાં તેમણે “ ડાક્ટર ઓવ શીલોસોરી ”ની પદવી આપી હતી તથા નામદાર સરકારે તેવણુને સી. આઈ. ઈ. ના માનથી નવાજ્યા હતા.”

પુણાની “ બ્રમ્હે રૂઝે બેહરામ ” જેના મરહુમ સરદાર દશતુર હોશંગજી એક આગેવાન સ્થાપક હતા તેણે પોતાના માનવંત દીલસોઝ અને ઉમંગી સરનશીનના મરણ માટે ખેદ દેખાડી એક દીલાસાપત્ર તા. ૧૨ મી જુલાઈ ૧૯૦૮ ને દીને પોતે ઠેગવેલાં ઉપ્યુતેશન મારફતે મરહુમ દસ્તુરજીના કુટુંબીઓને પહોંચાડ્યો હતો.

એ વતરોગે હુબલી વગેરેના ખીજા ગામોમાં મરહુમ દસ્તુરજીના મરણ માટે દલગીરી બતાવનારા ઠરાવો પસાર કરી મરહુમના કુટુંબ ઉપર દીલાસાપત્રો મોકલવામાં આવ્યાં હતાં.

પુણા મધે બધી જ્ઞાતનાં લોકોની એક બહેર સભા બોલાવાનો ઠેગવ કરવાને તા. ૩ જી આગસ્ટ ૧૯૦૮ ને દીને સરઆતની સભા સરવે જ્ઞાતનાં આગેવાનોની મળી હતી, જેના પરમુખ તરીકે નામદાર સર જમશેદજી જીજીબાર્ધ પાંચમાં બેરોનેટ ખીરાજ્યા હતા—જ્યાં સમલી જ્ઞાતનાં લોકોની એક બહેર સભા મરહુમ દસ્તુરજીની યાદગારી માટે બોલાવાનો ઠેગવ થયો હતો.

સરવે કોમોની એક જાહેર સભા પુના ખાતે તા. ૨૨ મી આગસ્ટે સાંજે ૭ વાગે આન-
રેબલ મી. મયુર મેકેનઝીનાં સરનશીનપણાં હેઠળ કાઉનસીલ હોલમાં મળી હતી, જ્યારે શેઠ
બેહરામજી જીજીભાઈની દરખાસત અને ડોક્ટર દાયસના ટેકા સહીત મી. મયુર મેકેનઝીને સરનશીન
ચુંટી કાઢ્યા હતા. સરનશીને પોતાનું બાશણ શરૂ કરી આગમજ નામદાર ગવર્નર સાહેબ તરફનું
દલગીરી બતાવનારું પત્ર વાંચી સંભળાવ્યું હતું, જેમાં સભાના આ કામ માટે તેમણે સંપૂર્ણ
દીલસોજી બતાવી હતી. નામદાર સર જમશેદજી પણ એક ઘણાંજ નજદીકનાં સગાંની ખીમારીને
લીધે આવી શક્યા ન હતા.

ખીજે હરાવ આનરેબલ મી. સેલખીએ રજુ કર્યો હતો, તેને આનરેબલ ડોક્ટર બંડારકરે
ટેકા આપ્યો હતો, તે નીચે મુજબ હતો. “દસતુરજી સાહેબનાં મરણ માટે સઘળી કોમોની આ
સભા પોતાને કિપજેલી ઘણીજ દલગીરીની ખાસ નોંધ લે છે, અને મરનાર દસતુરજીનાં મરણથી
આપણા દેશે એક ઓરીયેંટલ સક્રાન્તર અને કામતી શેહેરી ખાલ્યો છે તેની પણ ખાસ નોંધ લે છે.

ત્રીજે હરાવ મી. એન. ડી. ખંડાલેવાળાએ રજુ કર્યો, અને તેને સરદાર કુપુસવામી મુડલયરે
ટેકા આપ્યો હતો, “કે કિપલા હરાવની એક નકલ મરનાર દસતુરજી સાહેબના કુટુંબ કિપર
મોકલી આપવી.”

ચાર પછી પુનાના કાજી સાહેબના એક ખેટાએ દસતુરજી સાહેબની સીકતમાં ખાસ જોડેલી
કરદુ ક્વીતા વાંચી સંભળાવી હતી.

ચાર પછી સર દાયસજી જલગીર બારોન્ટે આનરેબલ મી. મયુર મેકેનઝીનો ખાસ કિપકાર
આ સઘળી તકલીફ કાઢવા માટે માન્યો હતો, જેને આનરેબલ મી. નવરોજજી પેસવાનજી વકાલ
સી. આઈ. ઈ.એ લાયક બોલોમાં ટેકા આપ્યો હતો.

સરનશીન સાહેબે તેમજ સઘળા બોલનારાઓએ મરહુમ દસતુરજી સાહેબની લાયકા, વીરવતા,
તથા શીલસુશી વગેરેનાં કિંમતો જ્ઞાન માટે, તથા તેમની દસતુર તરીકેની પરહેજગારી માટે ઘણાંજ
વખાણુ કર્યાં હતાં, સરનશીન સાહેબે ખાસ બાર મુકીને દસતુરજીનાં મરણ માટે સરકાર તરફથી
મોટી દલગીરી જાહેર કરી હતી, અને પારસી વકાલતરીનાં ખાસ વખાણુ કર્યાં હતાં. સરનશીન
સાહેબે ખાસ ઉમેર્યું કે આવા અસંતોશના વખતમાં દસતુરજી સાહેબ જેવા આગેવાનોની ખાસ
જરૂર છે, અને જે તેવણુ હાથાત હોય અને તેવણુની સલાહ લાલના વખત માટે લેને તે તેવણુ
બેશક તરત કહેવે કે “અગ્રેજ સરકારની તરફ અત્યુક વકાલતરી બનાવો, અને દેશના મુદ્દારો, વધારા
તથા સલાહસંપન્ન માટે તમારેથી બને તેટલી દરેક મદદ નામદાર બ્રીટીશ સરકારને આપો.” આન-
રેબલ મી. મયુર મેકેનઝી કિપરાંત સભામાં ઘણાક આગેવાન પ્રદસર્યો લાજર હતા.

D. Byramjee & Co.,

BREAD and BISCUIT Manufacturers.

Confectioners and Caterers.

50, GOA STREET, MODY BAY.

It is with much pleasure that I give Mr. D. BYRAMJI this certificate as he has fully merited the confidence placed in him.

In December 1894 during the Military and Naval Tournament held in Bombay by General Gatacre, Mr. D. BYRAMJI, Bread Manufacturer and Confectioner, was entrusted with the responsible duty of supplying provisions both food and drink for the Officers' Mess, fourteen Bars and two canteens. He had the entire and absolute management of the whole concern. The indefatigable and energetic manner in which he carried out the work, the thoroughly workmanlike way in which he conducted the whole business, won for him the entire satisfaction of each and every one and proved him to be a caterer of a high order. Should he at any time be again entrusted with such or similar contract. I confidently affirm that he will assuredly render the highest satisfaction.

Bombay, 2nd November 1897.

(Sd.) W. F. CAHUSAC, Major.

DEPUTY ASSISTANT ADJUTANT GENERAL, BOMBAY DISTRICT.

I have had dealings on behalf of Government with Mr. BYRAMJI for the past two years and have obtained from him all the biscuits required for use on boardship.

His biscuits are sound, well baked, and when placed in tin lined cases will keep for a long period.

No complaints have ever been received during his supplies.

Bombay, 6th February 1902.

(Sd.) H. ANDERSON, Major.

STORE-KEEPER GENERAL, SUPPLY AND TRANSPORT.

H. M. S. "RENOWN."

This is to certify that Mr. D. BYRAMJI during the ship staying at Bombay has served me with good bread and I can strongly recommend him to any other canteen Manager.

Bombay, 10th February 1906.

(Sd.) ANTHONY BORDO, Canteen Manager.

This is to certify that Messrs. BYRAMJI & Co., Bread & Biscuit Manufacturers, supplied His Majesty the Amir of Afghanistan with superfine bread and dinner rolls during His Majesty's stay in Bombay and that the quality of the Bread was excellent. The large orders that were entrusted to them were most promptly and satisfactorily carried out at a short notice.

(Sd.) MAHUMED ABDUL CADIR, Agent, M. E. C.

Bombay, 6th March 1907.

His Majesty Amir.

ESPLANADE HOTEL, MANAGER'S OFFICE.

This is to certify that Messrs. D. BYRAMJI & Co., Bread & Biscuit Manufacturers supplied to this Hotel with superfine bread, Dinner rolls, Brown Bread and French rolls and that the quality of the Bread was excellent. No complaints have ever been received from Hotel residents and Visitors during their supplies. We can strongly recommend them to any other Hotel Keeper.

Bombay, 22nd May 1907.

(Sd.) JAMASHEDJI SORABJEE, Manager.

WATSON'S HOTEL.

સર જમશેદજી જીજીભાઈ (ચોથા) બેરોનેટ.

ઉંમર ૫૨૨૨ થયા.

જનમ—રોજ ૫ મો સફંદારમદ, માહા ૩ બે ખોરદાદ શેહેનશાહી સને ૧૨૨૨ યઝદે-
જરદી, તારીખ ૨૯ મી નવેમ્બર સને ૧૮૫૨ ઇસવી, સંવત ૧૯૦૯ ના
કારતક વદ ૩ ને વાર સોમ.

મરણ—રોજ ૮ મો દેપાદર, માહા ૧૦ મો દેહ શેહેનશાહી સને ૧૨૭૭ ઝદેજરદી,
તારીખ ૧૭ મી જુન સને ૧૯૦૮ ઇસવી, સંવત ૧૯૬૪ ના જેઠ વદ ૩ ને
વાર બુધ.

નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈ ખારોનેટ (ચોથા.)

તેમનું દુઃખદાયક મરણ અને પ્રકાશીત જન્મ ચરિત્ર.

પારસી જરથોસ્તી કોમની હાલની કમનસીબીઓમાં એક મોટી કમનસીબી એ છે કે, જેમ એક કોમ તરીકે તેનું મુકરર થયેલું સત્તાવાર બંધારણ નથી, તેમ તેને માથે વાંસે એક જોખમદાર તથા સત્તાદાર સરદાર પણ નથી. “ધણી વગરનાં દોર સુહુણાં” તથા “સહ પોત પોતાની મન્યા કે ધરના રાજા” એવી દામાડોલ, અનિશ્ચીત તથા બેલગામ તેની હાલત છે, અને તેનાં સ્વભાવિક તથા વ્યવહારિક પરિણામ તરીકે તેની વલણ કન્યા કુસંપ, નાફરમાની, બેઅદબી, બેદીની તથા બદમારી તરફ વધુને વધુ દોરાતી જાય છે. સર જમશેદજી જીજીભાઈ (ચોથા) ખારોનેટ જે કે આપણી કોમના હોકમવર સરદાર ન હતા—માન તથા મોહબતને અર્થે કોમે પોતાને માથે કબુલેલા એક વડા અકાબર ય પ્રમુખ જેવો દરજ્જો તેઓ ધરાવતા હતા—તોપણ તેટલું જી તેમનું વડપણ, કોમનું હાલનું બંધારણ તથા તેની નીતિરીતિ જાલવી રાખવા માટે ગનીમત તથા શુકરાના કરવા જોગ હતું, અને તે વડપણ તેમની જાતી બાહોશી, બહોલા અનુભવ, મોટા લાગવગ, તથા કુષલ કારસાજીથી ટોલાના હકમાં બહુજ લાભકારી નિવડ્યું હતું. પણ અફસોસ! તેમનાં અકાલ મરણે ધાતકીપણે એકદમ તેનો અંત આણ્યો છે. સર જમશેદજી (ચોથા) ખારોનેટ માત્ર પચાસ વરસની પ્રૌઢ જવાન વયે, અને એ માન બરેલું વડપણ ફક્ત દસ વરસની ટુકી મુદત બોગવી, રોજ ટમો માહ ૧૦મો શેહનશાહી સને-૧૨૭૭ (તા. ૧૭ મી જુન ૧૯૦૮ ને બુધવાર) ને દીને ખરે બપોરે સાડાબારને ટકોરે આ બેવકા જેઠાનથી પોતાની કીર્તીવાન જીંદગીનો અસખાબ હંમેશને માટે ઉઠાવી મીનોઘની હમેશગી તરફ કુચ કરી ગયા છે. આ મરણ જેટલું દુઃખદાયક ને અકાલ, તેટલું જ અચીતું પણ હતું. પોતાની નિયમી, નીતિમાન તથા ધર્મી જીંદગીને કારણે મરહુમ જાતે કદાવર, તનદરોસ્ત, આસુદા તથા તેજી મુખજાન રહેતા હતા. મરણની માત્ર થોડા દહાડા આગમજ તેમની તબીબતમાં સેજ બગાડો જણાવ્યો હતો, અને પાછલથી તેમાં કમલાની અસર માલમ પડી હતી. મરણ આગમજ તેમની ખરી માંદગી માત્ર પાંચ દીવસની હતી, પણ તે તેમની જીંદગીનો બોગ લેનાર કાંતેલ થઇ પડશે એવી વકફી તો કાંઈએ સ્વપને પણ રાખી ન હતી. પાછળથી તેમની છાતીમાં આંકડે આવવા માંડ્યું હતું, અને કાંબેલ તબીબોના કીમતી ઉપાયો તથા પોતાનાં મોટાં ધરની ચાંપટી પરીપુર્ણ સારવાર છતાં, મુખ્યત્વે એજ આંકડાંના જીવલેણ આંચકાથી તેઓનો પાક જાન કબજ થયો હતો.

અણુચીતાં, કવખતનાં, વકફી નહી રાખેલાં આ આફતકારી મરણની ખબરે શેહર તથા દેશ દેશાવર વચ્ચે જે તાજુખી તથા સંતાપનો આંચકો લગાડ્યો હતો, તેને એક ધર્તીકંપના આંચકા સાથે સરખાવવામાં શહરાઘાત કીધેલી ગણાશે નહી. સર જમશેદજી મુખંઘના વતની, જાત ન્યાતે પારસી તથા પારસી કોમના અકાબર હતા, છતાં તેમનાં મરણે જેમ મુખંઘમાં તેમ દેશાવર ખાતે, જેમ, હમ કોમમાં તેમ પરકોમોમાં, તથા સરકાર દરખાસમાં વટીક ગમખારી, બલકે કેટલેક ભાગે માહેતમપોશી ફેલાવી મુકી હતી. મરહુમ તરફ જાન ફેશાની તથા તેમનાં સોગમાં આવી પડેલાં માનવંત કુટુંબ તરફ દીલસોજીની લાગણી ચો બાજુ ઉભરી નિકલી હતી, અને તે લાગણી દુકાનો બંધ કરીને, નિયમીત-સભાઓ મુલતવી રાખીને, ખાસ સભાઓ ભરી દલગીરી તથા દીલાસાના ઠરાવો વગેરે કરીને જુદે જુદે રૂપે દરશાવવામાં આવી હતી, તથા ત્રીજે દીને મરહુમનાં ઉકમણાં કરવાની ધમાલ પણ શેહરેશેહર તેવીજ મોટી સંખ્યામાં ચાલી રહી હતી, જે સઘલાંની વીગત આગલ ચાલતાં જોવામાં આવશે. સહથી વધારે ગમખાર દેખાવ મરહુમ ગુજર પામ્યા પછી તેમનાં આલીશાન મહાન બખ્તાવર “મજગામ કેસલ”માં રવાનને સેજદો કરવા તથા કુટુંબીઓને દેલાસો દેવા માટે ખેશીઓ, મિત્રો, તથા હમજાતી-

ઝોની મોટી આમદ તથા હાજરીમાં, અને તે પછી ખીજે દીને સહવારે પાયદસ્તની કીરયાની મજલેસ વેલા જોવામાં આવતો હતો, કે જે ગમખારીનો દેખાવ જેમ મરહુમની બહોલી લોક પ્રિયતાનો પરી-પુરણ ખ્યાલ આપતો હતો, તેમ કઠણમાં કઠણ દીલને ગમથી પીગલાવવાને પુરતો અસરકારક હતો. મરણ પામ્યા પછી તરત, તેમ પાયદસ્તની મજલેસમાં, લોકોની એવડી મોટી હાજરી તથા એવી ઉંડી ગમખારી કવચીતજ જોવામાં આવે છે.

લોકોની એ લાગણી તથા માન, મરહુમની પોતાની મોટાઇ તથા ભલાઈ, તેમ તેમનાં અમીરી ખાનદાનની લોકપ્રિયતા, એ એવડાં કારણે ઉભરાયાં હતાં. મરહુમ મહામા નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈ પહેલા બેરોનેટ સાહેબે પોતાની પાદશાહી દોલત તથા હાતમદીલ સખાવતથી એ ખાનદાનનો માયો નાખ્યો ત્યારથી તે કુટુંબ પારસી કોમમાં પહેલું, પછાતું તથા પોતાવટનું થઈ પડ્યું છે. પારસીઓ તેનાં નામપર મુશ્તાક, મગરર, અને જનનિશાન છે. તેનાં સુખમાં સુખ ને તેનાં દુખમાં દુખ તેઓ ભાગ લે છે. મરહુમ પહેલા બેરોનેટને તેઓ સરવોપરી માન આપતા, બલકે જાણે એક પવિત્ર આત્મા ગણી પુજતા હતા. તેઓ જો કે કોઈ લેખીત કાયદાના ઠરાવથી કોમના સરદાર બનેલા ન હતા, તે પણ લોકોએ પોતાની રાજી ખુશીથી તેમને પોતાના સરદાર, વડીલ યા અકાબર માની લીધા હતા. મરહુમ સર જમશેદજી ખીજા બેરોનેટ (શેઠ ખરશેદજી જમશેદજી જીજીભાઈ) પણ લગભગ એવીજ જાહેજલાલી ભોગવવા સાથે ટોલાનાં માન મોહ્યત મેલવી ગયા હતા. મરહુમ સર જમશેદજી ત્રીજા બેરોનેટ (શેઠ માણેકજી ખરશેદજી) તરફ કોમે એ માન મોહ્યત જલવી રાખવા જોડે, તેમને સમસ્ત અંગ્રેજીમનની ભેગી સભામાં સતાવાર રીતે પોતાના વડા અકાબર નેમીને, “સર”નાં ખાનદાન તથા ગાદી તરફનાં પોતાનાં માન તથા એહસાનનો ખાસ પુરોવો આપ્યો હતો, અને તેવાંજ માન અકરામ તથા કીરયા કરમથી હાલ ગુજર પામેલા સર જમશેદજી ચોથા બેરોનેટ (શેઠ કાવસજી ખરશેદજી) ને “સરની ગાદી”ના જયનશીન તથા ટોલાના વડા કરી તેમાં ફરી ઉમેરો કર્યો હતો.

આ રીતે જોતાં, સર જમશેદજી ચોથા બેરોનેટ સાહેબ માન તથા મોટાઈનો કીમતી વારસો કુદરતીજ અને પોતાના જન્મ સાથેજ લેતા આવ્યા હતા. પણ આપણે અનુભવ્યું છે કે, આમ આર્ધતું તથા આપીકું માન તથા દોલત પામનારા સધલાજ શખ્સો, તે માન તથા દોલત પચાવી કે જલવી શકતા નથી. ઘણા ખરાઓ તેનો ખોટો ઉપયોગ કરી આપીકાં નામ તથા ન્યામતની ધુલધાણી તથા વા પાણી કરવા જોડે પોતે પાયમાલ અને ખાસ્તે હાલ થઈ જાય છે. પણ—પરવરદેગારની મેહર-ખાની, કોમની દુવા તથા પહેલા બેરોનેટ સાહેબના પુણ પ્રતાપથી તેમની ઓલાદ સપુતજ નિવડી છે, અને પાછલા ત્રણે બેરોનેટ સાહેબો જમાનાની કમમેહરખાનીને લીધે જો કે પોતાનાં ખાનદાનની દોલત તથા જાહેજલાલીમાં વધારો કરી શક્યા નથી, તોપણ તેની અસલ નામદારી તથા જાહેજલાલી તો પુરતી રીતે જલવી રાખી ગયા છે, અને આજના સરખા જખરી હરીફાઈના, અતી બતાંગ, તથા દુકાલ્યા વખતમાં તે જલવી રાખવાનું કામ કાંઈ સહેલ નથી.

આ મરહુમ સર જમશેદજી અમીર બાપ બપાવાના ખરેખર એક અમીર બેટા તથા નખીરા થઈ ગયા છે. પોતાના કીર્તીવાન બાપદાદાના ઉમદા ગુણોનો તેઓ એક જીવતો જાગતો નમુનો હતા. તેઓ જાતે બાહોશ, બુદ્ધિશાલી, ગણત્રીબાજ તથા અચ્છ કરવધ્યા હતા, અને એફ. ઇ. એ સુધીની પરીક્ષા પસાર કરી તથા બી. એ. સુધીનો અભ્યાસ કરી ઉંચી કેલવણીથી પોતાની જાતી બાહોશીમાં તેવણે ઉમેરો કર્યો હતો. સર્વ પ્રકારનાં જાહેર કામ કાજોમાં ભાગ લઈ પોતાનાં એ બંડોલનો લાભ તેવણે ખીજાઓને આપ્યો હતો. પોતાનાં આપીકાં ધરના બહોલા પાદશાહી વહીવટમાં આગલ પડતો ભાગ લેવાથી, તથા “બેરોનેટસી”ની ગાદી મલ્યા પહેલાં લગભગ એ દાહેકા સુધી સરકારી નીમક ખાતાના ઓધા તથા અધીકાર ભોગવ્યાથી તેમનો અનુભવ બહોલો તથા પાકો થયો હતો, અને દેશના જુદા જુદા ભાગોમાં તેમ છેક વેલાત સુધી મુસાફરી કરવાની ટકો મલ્યાથી તેઓ કહેવત પ્રમાણે “પહેલ, કહેલ તેમ ફરેલ” પણ બન્યા હતા.

પણ મરહુમની મોટી ખુબી તેમના દીલના જાતી ઉમદા ગુણો તથા ઉંચા ખવાસોમાં હતી. ભલાઈ, સાલેસાઈ, મનનતાઈ, સાદાઈ, દયા, દીલસોજી, પરમાર્થ, દરગુજરી, દીનદારી, ઈત્યાદી ગુણોથી, જાતે મનુષ્ય છતાં તેઓ ગોંચા એક ફરેશતા હતા, અને જન્મથી મલેલી પોતાની એ ખોદાઈ બખ-શેશનો અંશ તેમનાં સર્વ ખાનગી તેમ જાહેર કાર્યોમાં વારંવાર દીપી નિકલતો હતો. “મત કીસીકા દીલ સતા, દીલ ખોદાકા ઘર હય” એ ગોંચા તેમનો મુદ્રાલેખ હતો. કોઈનું પણ દીલ ન દુખાય, શત્રુ પણ પોતાથી નારાજ ન થાય, તેની તેમને અતીશય લાગણી રહેતી હતી, અને એ જોકે તેમનો એક ફરેશતાઈ ગુણ હતો તોપણ, આજના એકદર તથા એઅદબ વખતને લીધે તેમને જાહેર કામોમાં કેટલીકવાર વીરોધીઓની તાનાજની વડીક ખમવી પડતી હતી. તેમની જાહેર સખાવતો જો કે થોડોજ છે, અને ઘણી મોટી સખાવતો કરવા માટે તેમને પોતાના હાતમહેલ ખપાવાના જેવી જોગવાઈ હતીજ નહી, તોપણ ખાનગી રીતે હાજતમદોને મદદ કરવામાં તેઓ પોતાની પુજનો વખાણુવા જોગ ઉપયોગ કરતા હતા. તેમની સખાવત, હરકોઈ ભલા કામમાં ભાગ લઈ તેને આગલ વધારવાની, તથા પોતાનાં તન, મન અને દીલસોજી વડે કોઈનું પણ ભણું થતું હોય તો તે કરી આપવાની હતી, અને તેમની એ સખાવત વડે ઘણાં ખાતાંઓ તથા ઘણાં લોકોનો બેડો પાર થયો છે.

પોતાની હમકોમ તથા હમજાતીઓનું કલ્યાણ કરવું, એ તો તેમનાં મનથી પોતાની પહેલી તથા મોટી ફરજ હતી. તે ફરજ અદા કરતાં તેઓ પોતાના આંગપર રંજ ખેંચવા તથા પોતાના દરજજાને ઘડીભર ખાળુ મેલવાને પણ પછાત પડતા નહી. તેના નીચલા દાખલા માન તથા અહેસાન સાથે નોંધી લેવા જોગ છે. મુંબઈના પારસીઓના લાભ જલવનારી મંડલી હસતક પારસીઓ માટે બંધાવાની સસતાં ભાડાંની ચાલીની જગા જેવા માટે, તેઓ તેની કમીટી સાથે ખેડે પગે ચાલતા તારદેવ સુધી ગયા હતા. મરઝી સામેની પારસીઓની શીવર આસ્પીટલ તરફ તેઓ અતીશે કાલજી રાખતા, અને જ્યારે પણ ત્યાં જતા ત્યારે તેના સઘલા વારડોમાં ફરી કમનસીબ દરદીઓની હાલત પુછી તેમને દીલાસો દેતા હતા. એજ મુજબ “હેલ્થ કેપો” ની છાવણીઓમાં ફેરો મારતા. પોતાના મરણની થોડા દહાડા આગમજ પુણા ખાતે મરહુમ શરદાર સમસુલ ઓલમાં દસતુરજી સાહેબ હોશંગજીની યાદગારી રાખવા માટે મસલેહત કરવાને સલા મલવાની હતી તેમાં આગેવાન ભાગ લેવા માટે છેક પુણે જવાનો તેમનો ઠરાવ હતો, પણ તેવામાં તેમની તખીઅત ખગડયાથી ડકટરની મનાઈને લીધેજ ત્યાં જઈ શક્યા ન હતા. પોતાની જાણમાં એવું આવીયું કે, મુંબઈની તેમના વડીલની સર જમશેદજી શાલાના કેટલાક ગરીબ છોકરાઓને બપોરે ખાણું મલવામાં અગવડ નડે છે, તેથી તેમને તે ખાણું સારી રીતે પુરું પાડવાની એક કીમતી યોજના તેઓએજ તઈઆર કરાવેલી કહેવાય છે; અને તેના પ્રતાપે તે પુણયવંતુ કામ કેટલેક દરજજે હવડાં હારળી પડી ચુંકું છે. તેમની ખાનગી ભલાઈનાં એવાં બીજાં ઘણાં કામો છે, જે જો કે જાહેરમાં આવી શક્યાં નથી, તોપણ ખુણે પહેલાં સુગંધી ધુલોનો ખુશ ખમરાત જેમ આસપાસ ફેલાવા વગર રહેતો નથી, તેમ તેમનાં તેવાં કામોની વાખવાખી પણ ઘટતે ઠેકાણે થતી રહી છે.

ટોલાનું વડપણ ફક્ત નામ કેવડાઈને ખાતરજ તેઓ ભોગવતા નહી હતા પણ ટોલાના વડા તરીકે તેનાં મુખદખમાં, તેની મુશકેલીઓમાં, તથા તેને લગતા સરવે જાહેર સવાલોમાં ઉલટભર ભાગ લેવાની પોતાની ફરજ સમજતા, અને કેટલીકવાર તે માટે પોતાનાં અંગત સુખો તથા લાભોનો પણ ભોગ આપતા હતા. પારસી પંચાયતનાં સંખ્યાબંધ ફંડો તથા બહોલી મીલકતો અને સર જમશેદજી જીજીભાઈનાં ધરમખાતાંઓના વીસ્તીર્ણ વહીવટો ઉપર ચાંપતી તથા બારીક દેખરેખ રાખવા ઉપરાંત, બીજાં ઘણાંક પારસી ધરમખાતાંઓના વહીવટમાં પોતાના ઓધા તથા અધીકારની રૂએ તેઓ ખુશીથી શામેલગીરી તથા સલાહ આપતા હતા. આગલ નહી અનેલા એવા તકરારી તથા જોખમ ભરેલા બનાવો પારસીઓ વચ્ચે તેમના વખતમાં બન્યા છે, જેમાં શુદ્ધદીન જઘડાનો બનાવ સહુથી

વિકટ તથા ચીંતા ઉપજવનારો હતો. હેલાં, પારસી પંચાયત વિરૂધ્ધના જુદીન કેસે તેમાં ગોચા “આગમાં તેલ” રેડ્યું હતું. એ કેસથી મરહુમનાં બેન્ડ ઉપર અસહ્ય બોળે આવી પડ્યો હતો, જે તેવજો ખુશી તથા કાલજીથી ઉઠાવી લીધો હતો. એ કેસની બાબતમાં તેવજો જાતી જેહમત ખેંચી તેની દરેક બારીકીઓમાં ઉતરવા ઉપરાંત, કોર્ટમાં પણ વારંવાર હાજરી આપતા હતા. એવા દરેક બનાવમાં તેમની લાગણી ટોલાના મોટા ભાગ યાને પારસી જરથોસ્તી તરફ રહેતી હતી, અને તેથી સામેવાલા નાના પણ માતબર પક્ષ તરફથી તેમને બહુ ખમવું તથા સાંભલવું પડ્યું હતું. પણ પોતાની પવીત્ર દરજ, પોતાના સ્વતંત્ર વિચાર તથા કોમની સામાન્ય લાગણી આગલ તેની લગારે દરકાર ન કરતાં, તેઓ પોતાનાં નેક કામમાં પર્યતની પેડે ખડા તથા મુસતકીમ ઉભા રહ્યા હતા. તેમની જીગરની તથા છેલ્લી ખાહેશ, એ કેસનો ચુકાદો કોમના લાભમાં થયેલો જોવાની હતી. પણ “માણસ ધારેછે શું ને ખોદા કરેછે શું” તેટલાં તો તેમની જીંદગીએ દુગો દીધો, અને પોતાનાં મનની ભલી મુરાદ મન-માન લઈને તેઓ આ જોહાન, અને તે સાથે તેની જેહમત જંગલ છોડી ચાલ્યા ! એવું માનવામાં આવે છે, અને તે ખરંજ લાગે છે કે, આ કેસ મંડાયા પછી તેના ચાલુ જેહમત તથા બેહદ ઈતેમ્નરીથી તેમનાં તન મન પર માઠી અસર થવા પામી હતી, અને તેજ અસર શેવટે તેમના જીવનો કાલ થઇ પડી હતી. આ રીતે ત્યારે સર જમશેદજી ચોથા આરોનેટ, પોતાના કીમતી જીવનો ભોગ પોતાની વહાલી કોમ તથા પાક દીનને ખાતર આપી ગયલા ગણાવા જોઈએ, અને તેવા એક દીલસોજ સરદાર તથા સાચા રાહબરની ખોટ માટે કોમ એટલી બધી ગમખાર બને તેમાં નવાઈ નહી. એઓ સાહેબનું મરણ, તે અકાલ નીપજ્યાથી તથા તેમની કીમતી જીંદગીની ખોટને લીધે કુદરતીજ આફતકારી છે. પણ તે આ કમનસીબ કેસની અધવચે નીપજ્યાથી કોમને વધારે આફતકારી લાગે છે. કોમના નસીબનું બારકસ હજુ તો ભર દરયાના તોફાની ભોળ વંટોલીઆની વચે ડોલા ખાય છે તેવામાં, તેનો ફેલબાજ બહાદુર નાખોદા પોતેજ માર્યો જાય, એ તે બારકસને માટે તેમ તેના સફરીઓને માટે ખરેજ અફસોસ કરવા જોગ છે.

સખાવત યા દયાદાન સાથે દીનદારી તથા પાકી પરહેજગારીથી દોલતનો જે ભંડાર મરહુમ નામદાર પહેલા આરોનેટ સાહેબ અને તેમના વંસજો ધરાવતા હતા, તેનો વારસો પણ મરહુમ ચોથા આરોનેટ સાહેબ પુરતો પામેલા હતા. તેઓ સાચા એતેકાદના ચુસ્ત પારસી જરથોસ્તી હતા, અને તેમની જાતી વલણ “ઝોરથોડોક્સ” યાને અસલી ધર્મી વિચારો તરફ વલેલી હતી. પારસીઓમાંથી પારસીપણું ગુમ થતું જવાના આજના અધર્મી જમાનામાં પારસીઓમાં જે થોડું પણ “પારસીપણું” જલવાવા પામ્યું છે, તે બીજા કેટલાક સંજોગો જોડે મરહુમની એ ધર્મધ્યાની વલણ તથા વડપણને પણ ધણે દરજજે આભારી છે. કહી શકાય કે, પારસીપણું જલવવામાં તેઓ, પારસી કોમના એક અજીત કીલ્લા સમાન હતા. જાતે જુના તથા ધર્મી વીચાર આચારના છતાં તેઓ વલી વખતના વધારા સાથ આગલ વધવાથી પછાત ન હતા, અને ટોલાના જે શખસો સુધારાને નામે કોમ તથા ધરમમાં ઉચલ પાથલ કરવા માંગે છે તેમનું સાંભળવા, તેનું તોલ કરવા તથા જરૂર જોગા સારા સુધારા દોષમાં દાખલ કરવામાં તેઓ પછાત પડતા ન હતા. સામેવાળાઓ સાથ ગમે એવો મતભેદ છતાં તેમનાં તરફ માન તથા મરયાદથી તેઓ વરતતા હતા, અને તેથી પોતે પણ તેઓથી માન પામતા હતા.

એજ પ્રમાણે તેઓ પરકોમમાં પણ માનીતા હતા, અને યુરોપીયનોમાં તથા સરકાર દરબારમાં તો તેઓ પોતાના વડીલોની પેડે “હીંદના વડ દેશી” તરીકે તથા એક “મીત્ર” દાખલ પોશાતા હતા. પારસી કોમના સરદાર ઉપરાંત મુબઈના પહેલા શેહરી તરીકે તેમનો દરજજો તથા હક, લગભગ સરવ માન્ય હતો. એ મોટાઈ તેઓ પોતાના વડીલોના હક તથા ખેતાબની રૂએ ભોગવતા હતા એટલુંજ નહી, પણ શેહરની ધણીખરી જાહેર હીલચાલોમાં આગેવાન ભાગ લઈને, તેમ પરકોમનાં ભલાનાં કામમાં સામેલગીરી આપતા રહીને પોતાની એ મોટાઈને તેઓએ ટકાવી તથા વધારી રાખી હતી. પરકોમમાં તેમનાં માન તથા મહત્વ કેવાં પોશાતાં હતાં તે માટે નોંધી લેવા જોગ દાખલા આ

છે કે, અત્રેની ભાટીયા કોમનાં સુવાવડખાનાં તથા હીંદુઓ માટેનાં દવાખાનાંને ખુલ્લાં મુકવાની સુભ ક્રિયા તે કોમના આગેવાનોએ એ મરહુમના બેખતાવર હાથે કરાવી હતી. વલી તેઓ ગુજરાત પછી સુરતના સર્વ ન્યાતબતના શેહરીઓએ જાહેર સભા ભરીને તેમાં, તેમ સુરતની મ્યુનીસીપલ કૌન્સિલે પણ પોતાની સભામાં, તેમનાં મરણ માટે દલગીરી જાહેર કરી તેમનાં કુટુંબીઓપર દીલાસાપત્ર મોકલવાની પોતાની ફરજ વીચારી હતી, અને એ કૌન્સિલે પોતાનું તે દીવસનું કામ પણ બંધ રાખ્યું હતું. આ જાતનાં જાહેર માન અસાધારણ છે, અને તે પ્રજા ઉપયોગી તથા પ્રજા પ્રિય વડીલ મહાપુરુષોને જ મળી શકે છે. મરહુમ સર જમશેદજી પોતે જાતે મલતાવડ તથા ખુશ્મીજી હોવાથી મીત્ર મંડલોમાં તેઓ એક બચાં યા બકરાં સમાન લાગતા; જ્યારે જાહેર કામો તથા અધીકારો વેલા પોતાનો ટેક તથા દરજ્જો જાલવવામાં તેઓ સીંહ જેવા પ્રગટી નીકળતા— જેનો આબેહુબ ચીતાર આ લખાંણુ જોડે આપેલી તેમની રોશન ચેહરાની શબ્દો ઉપરથી જોવામાં આવશે. મરહુમના એવા સદગુણો તથા ઉજવણ કારકીરદીને લીધે આખી પારસી કોમ તેમના તરફ જાનફેશાન હતી.

દુકમાં, મરહુમ સર જમશેદજી ચોથા બેરોનેટ એક “પરફેક્ટ જેન્ટલમેન” (સર્વગુણ સંપન્ન મહત્ત્વ) થઈ ગયા છે. પારસી કોમની તેમની વડી અકાબરી સામટી રીતે તદ્દન ફેલેમંદ નીવડી છે. મુબંઈના એક વડા શેહરી તરીકેની તેમની લોક પ્રીયતા અચુક છે. પોતાને મલેલાં ઉમરાવ પદને તેઓએ પુરે પુરી જેબ આપી છે. ઘણાકો પોતાના ખેતાબ વડે દીપે છે, પણ એવણુ પોતાનાં તેજથી પોતાનો ખેતાબ દીપાવતા હતા. એક સર બારોનેટ તરીકે તેઓ પારસી ટોલાને માથે સરતાંજ, સરકારાજ તથા સરદાર થઈ ગયા છે. તેમનાં દુષ્પદાયક મરણમાં પારસી ટોલાનું એ સરતાંજ ગુમ થયું છે, અને તેની રાહતનું સીરજન જતું રહ્યું છે, જે અનીવાર્ય ખોટને માટે એ કમનસીબ કામ એવા વીલાપમાં પડી છે કે, જેનાં આંસુ હજુ સુકાયાં નથી, અને જેનો ધા હજુ રૂળ્યો નથી.

એ ગમખારી તથા ખરાબીમાં પારસી જરથોસ્તી ટોલાને એક દીલાસો એજ છે કે, મરહુમની માનવંત ગાદી યા જગા તદ્દન ખાલી યા સુહુણી પડી રહી નથી. પાક પરવરદેગારની કરમ બખ્શોશથી તેમને ત્યાં એક બેટા તથા ત્રણ બેટી મલી ચાર ફરજદોની વરધી થઈ હતી, જેઓમાંના તેમના એક પુરા બેટા શેઠ રસ્તમજી જેઓ હાલ ૩૦ વરસની નવજવાન ઉંમરે પુગેલા છે, તેઓ તેમની જગાએ ગાદીનશીન થઈ તેમનાં વડીલી માન તથા ખેતાબનો વારસો પામી હવે તેવો “સર જમશેદજી જીજીભાઈ (પાંચમા) બારોનેટ” થયા છે. તેમનો મુબારક જન્મ તા. ૬ ડી માર્ચ ૧૮૭૮ ને દીને થયો હતો. તેવણુ પણ મેત્રીક થયલા છે, અને પોતાના ઉમરાવ બાપ દાદાના અમીરી ગુણો તથા બાહોશીનો ગંજ પોતાનાં બેજાં તથા દીલમાં ધરાવે છે. છેલ્લી મ્યુનીસીપલ ચુંટણી વેલા તેઓ સુલેહના અમલદારો તરફથી ચુંટી કઢાઈ મુબંઈની મ્યુનીસીપલ કૌન્સિલના મેમ્બર થયા છે, અને પોતે હજુ નવા જતાં એ “શેહરી પારલામેન્ટ” ના કામકાજમાં તેવણુ જે ઉલટ તથા આલાકીથી ભાગ લે છે તે, તેમની બચીખની કારકીરદા માટે ઘણી ચલકતી આશા આપે છે. આપણી જીગરની દુવા છે કે, તેઓ પોતાના ઉમરાવ અકાબર પીતાજીએ દોરેલી પગથીએજ ચાલી તેમના જેવીજ નામદારી તથા નેકનામી મેલવવાને ભાયગશાલી થાય, અને પીતાનાં મરણથી પોતાની કોમને ગયલી ખોટ પુરેપુરી ભરપાઈ કરી આપે. આપણી અરજ તથા ફરજ ગુજરી છે કે, તે પાક પરવરદેગાર, મરહુમ સર જમશેદજી જીજીભાઈ (ચોથા) બારોનેટ સાહેબનાં અશો રહને ખુલ્લં બેહસ્તની શાહમાની બખ્શો, અને તેમનાં અશો ફરોહરની મેખી મદદ પારસી જરથોસ્તી કોમને કાયમ મલતી રહે.

મરહુમ સર જમશેદજી (ચોથા) ખારોનેટની જીંદગી તથા કારકીરદીના ખનાવોની સાલવાર નોંધ.

એ મરહુમની સના સેફતમાં ઉપર જે ટુક પીવેચન કરવામાં આવ્યું છે તે કેટલું વાસ્તવીક છે તે, તેમની જીંદગી તથા કારકીરદીની હેઠલ આપેલી સાતાવાર નોંધ ઉપરથી ખાતરી પુરવક માલમ પડશે:—

મરહુમ સર જમશેદજી ચોથા ખારોનેટ સાહેબનો જનમ મુંબઈમાં રોજ ૫ મો માહ ૩ જો શહેનશાહી સને ૧૨૨૨ ચઢેજરદી, તાં ૨૯મી નવેમ્બર ૧૮૫૨ ને દીને થયો હતો. એવણું અસલ નામ શેઠ કાવશજી ખરશેદજી જમશેદજી હતું, પણ આજ દશ વરસો થયાં 'ખારોનેટસી'નો ખેતાખ્યો ઓધે ઉતરવાથી એવણું સર જમશેદજી જીજીભાઈ ચોથા ખારોનેટને નામે ઓળખાતા હતા. એવણે પોતાના મરહુમ વડા ભાઈ ત્રીજા સર જમશેદજી સાથે પોતાના પીતાની સંભાળ ભરેલી દેખરેખ હેઠલ મી. ડબલ્યુ. એચ. હેમીલટન નામના અમુસોરંસ સકુલના માજી વડા શિક્ષક પાસે કેળવણી લીધી હતી, અને સને ૧૮૭૧માં મેટ્રીક્યુલેટ થઈને એ વરસ બાદ એફ. ઈ. એની પરિક્ષા પસાર કરી હતી. એવણના લગન તાં ૭ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૬૯ ને દીને, પોતાનાં એક ખેશી બાઈ ગુલબાઈ રસતમજી અરદેશર વહાડયા સાથે થયાં હતાં, જે વેલા એમની વય ૧૭ વરસની હતી, તથા એવણના જવાન મોહોરદારની વય ૧૩ વરસની હતી.

પોતાના પીતાના ૧૮૭૭માં નીપજેલાં મરણ પછી એ વરસ રહી, ઉદ્યોગી જીંદગી ગુજરવાની ખાએશથી તાં ૫ મી જુલાઈ ૧૮૭૯ ને દીને સરકારી નોકરીમાં નીમક ખાતાંના કલેક્ટરના વધારાના મદદનીશ તરીકે એવણું દાખલ થયા હતા, જે પછી ત્રણ વરસ રહી ચોથા વરગના મદદનીશ કલેક્ટર નીમાયા, અને ૧૮૮૮ માં જ્યારે રીટાયર થયા ત્યારે બીજા વરગના મદદનીશ કલેક્ટર તરીકે કામ ખળવતા હતા. નીમક ખાતાંની નોકરી દરમીયાન રતનાગીર, અલીબાગ, કારવાર, થાણા, વસઈ, માહીમ વગેરે કોસટાઓ ઉપર એવણે નોકરી ખળવ હતી. બરાબર ૧૯ વરસની સરકારી નોકરી પછી એવણું ૧૮૮૮માં પોતાના વડા ભાઈ સર જમશેદજી ત્રીજા ખારોનેટના મરણ પછી, એ નોકરી છોડી ખારોનેટનો ખેતાખ્યો પામ્યા હતા. એ આગમજ એવણું પારસી પંચાયતનાં એક તસ્ટી, સર જમશેદજી જીજીભાઈ ચેરીટી ફંડના એક તસ્ટી તથા સર જમશેદજી જીજીભાઈ પારસી બેનીફેક્ટ ઇનિસ્ટીટ્યુશનના એક અધીકારી થયા હતા, અને પારસી મેટ્રીમોનીયલ કોરટના એક ડેલીગેટ તરીકે પણ ૧૮૮૩માં નેમાયા હતા. એજ વખતે નામદાર સરકારે એવણને સુલેહના અમલદાર પણ નેમ્યા હતા.

મરહુમ શેઠ માણેકજી તે ત્રીજા સર જમશેદજી ખારોનેટના ગુજરવા પછી મુંબઈની પારસી અજીમને એવણને પોતાના વડા તરીકે, તાં ૭ મી આગસ્ટ ૧૮૮૮ ને દીને જાહેર અજીમન ભરી મુકરર કર્યા હતા, અને તે ઠરાવને પુતા, અમદાવાદ, વગેરેની પારસી જરથોસ્તી અજીમનોએ પણ સ્વીકાર્યો હતો. મુંબઈની પારસી પંચાયતના એક તસ્ટી તરીકે એવણું ૧૮૮૪ના ડીસેમ્બર માસમાં નેમાયા હતા, અને ૧૮૮૮માં ભાઈનાં મરણથી પંચાયતના તસ્ટીઓના સરનશીન ચુંટી કહડાયા હતા. એની આગમજ પોતાના બાપના વખતથીજ એવણું પણ પોતાના વડા ભાઈ સાથે જાહેર કામ કાજમાં પડયા હતા.

૧૮૬૯માં નામદાર મહારાણીજીનો બીજો શાહજાદો ડયુક ઓફ એડીનબરો હાઈડ્રસ્તાનમાં મુસાફરીએ આવ્યો તે વેળાએ, તેને કલકત્તામાં આવકાર દેવા માટે નામદાર વાયસરાય લોરડ મેયોએ ઇજન કર્યું હતું, તેની રૂએ બીજા સર જમશેદજી પોતાના આ બંને બેટાઓને લઈને તાં ૬ ડી ડીસેમ્બર અને ૧૮૬૯ ને દીને કલકત્તા ગયા હતા. કલકત્તામાં નામદાર શાહજાદાએ પોતાની મનવાર "ગેલેટી" ઉપર સર જમશેદજી તથા તેવણના બંને બેટાઓને બોલાવ્યા હતા, અને સધળે ફેરવી દેખાવીને

એકાઠ કલાક સુધી દીલ્હીની વાતચીત કરી હતી. એ ઉપરાંત નામદાર વાઈસરાયના મેહેલમાં પણ એએને તા. ૨૮ મી ડીસેમ્બરને દીને બોલાવી અરસપરસની મીત્રાચારી વધારવાનું માન આપ્યું હતું.

મુંબઈના ગવર્નર સર સેમોર શ્રીટકરાઈના ઓધાની મુદત ૧૮૭૨ની અધવચમાં પુરી થયલી હોવાથી, “મજગામ કાસ્ટલમાં” એ નામદારને એક એડરેસ તથા યાદગારીની કાંઈ ભેટ આપવાને તા. ૧ લી મે ૧૮૭૨ ને દીને આગેવાન દેશીઓની એક સભા મળી હતી, જેમાં નેમાયલી કમીટીમાં મરનારને તથા તેવણના ભાઈ શેઠ માણેકજીને આનરરી સેક્રેટરીઓ નેમયા હતા.

સને ૧૮૭૩ના નવેમ્બર માસમાં તે વખતના વાઈસરાય લોરડ નોરથમરૂકે એક મોટી દરબાર આશ્રા શેહેરમાં ભરી હતી, જે દરબારમાં હાજર થવાને એ નામદાર તરફથી ખીજ સર જમશેદજી તથા તેવણના એ બે બેટાઓને ઇજન થયાં હતાં, જે ઇજનને માન આપી એઓ દરબારમાં સામેલ થયા હતા, અને એ તકનો લાભ લઈ દીલ્હી, લકનો, વગેરે ઉત્તર હિંદુસ્તાનના મુખ્ય શેહેરોની મુલકાત લઈ આવ્યા હતા. એજ મુજબ ૧૮૭૭ ની દીલ્હી દરબારની વખતે પણ એઓ પોતાના બાપ જોડે ઘટતા દબદબા સાથે દીલ્હી ગયા હતા.

દીલ્હીથી પાછા ફરવા પછી ખીજ સર જમશેદજીની દેહ લયડતી ચાલવા માંડી, અને તેવણ તા. ૧૧મી જુલાઈ ૧૮૭૭ને દીને પુનાખાંતે મરણ પામયા. આ વેલા આખી પારસી કોમની અસાધારણ દીલસોજી બારોનેટ કુંડુંબ તરફ ઉસકેરાઈ હતી, અને તા. ૨૯ મી જુલાઈ ૧૮૭૭ ને દીને પારસીઓએ પોતાની અંગુમન ચાલબલેસ બાગમાં મેળવી મરહુમ ખીજ બારોનેટના મરણ માટે દલગીરી બતાવી એવણના વડા ભાઈ શેઠ માણેકજીને પારસી કોમના વડા નેમયા હતા, જે અધીકાર ૨૧ વરસ સુધી બોગરી તેવણ તા. ૧૭ મી જુલાઈ ૧૮૯૮ ને દીને બેહેસ્તનશીન થયા હતા.

શેઠ માણેકજીનો એક પુરો બેટો તેવણની હયાતીમાંજ હક થવાથી, બારોનેટનો ખેતાબ તથા સરવે દરજ્જા એવોના ભાઈ શેઠ કાવશજીને મળ્યા હતા. આ વખતથી મરહુમ સર જમશેદજી ચોથા બારોનેટને જાહેર કોમોમાં વધારે વખત ગુજરવાની ફરજ પડી. પોતાના ભાઈની જગાએ તેવણને મુંબઈની પારસી પંચાયતના વડા ત્રસટી, સર જમશેદજી ઇનસટીટ્યુટનાં, ચેરીટી ફંડના, મુંબઈની સર જમશેદજી પાંજરાપોળ વગેરેના પ્રમુખ નેમવામાં આવ્યા હતા, જે સઘળા ઓધાઓ પોતાનાં મરણ સુધી એવણે પુર ખાંત સાથે બજાવ્યા હતા.

મુંબઈની મયુનીસીપલ કોરપોરેશનના એવણ સરકાર તરફથી ૧૮૯૮માં નેમાયલા એક અધીકારી હતા. પેહેલવેહેલું એવણે બજાવેલું જાહેર કામ ખા. ૦ ખા. ૦ ૩૦ નશરવાનજી હોરમજી ચોકસીને ઇટાલીની સરકાર તરફથી “કેવેલીઅર ઓફ ધી ઓરડર ઓફ ધી કાઉન ઓફ ઇટલી” નો નામદારો જે ખેતાબ આપવામાં આવ્યો, તે ખેતાબની મુબારકબાદીમાં તેમના તખીબ મીત્રો અને વખાણુનારાઓએ તા. ૨૧ મી જાનેવારી ૧૮૯૯ ને દીને અત્રેના ટાઉલ હોલમાં એવણના પ્રમુખપણું હેડળ એક ખાણું આપ્યું હતું, જ્યાં ઇટાલીઅન કાનસલ અને તે રાજના વિધવાન તખીબો, વગેરે ખીરાબ્યા હતા. એ વેળાનું પ્રમુખ તરીકેનું એવણનું બાણુ ધણું વખણાયું હતું. તેમાં મુંબઈમાં ફેલાયલી મરહુમ સંબંધી એવણે ધણું માઆકુલ વીવેચન કર્યું હતું. ૧૮૯૯ના ફેબ્રુવારી માસમાં નામદાર સરકારે એવણને મુંબઈની યુનીવર્સીટીના ફેલો નેમયા હતા, અને એજ શાલના મારચ માસથી એવણ યુનીવર્સીટીની બોરડ ઓફ એકાઉન્ટસના એક અધીકારી તરીકે નેમાતા આવ્યા હતા. મુંબઈના કોટના મેદાનમાં બંધાયલી પારસી સુવાવડખાનાતી પુરવે મરહુમ શેઠ નશરવાનજી જહાંગીરજી વાહડયાને નામે તેમના વીધવા બાઈ પીરોજખાઈએ રૂ. ૨૫,૦૦૦ આપી બંધાવેલો જુદો વારડ ખુલ્લો મુકવાની કીયા, એવણે તા. ૯મી ડીસેમ્બર ૧૮૯૯ને દીને કરી હતી, તથા એ ખાતાના સથાપક ૩૦ તેમજ બીજાજી નરીમાનનું રૂ. ૧૫,૦૦૦ને ખરચે બનાવેલું એક બસટ પણ એવણે ખુલ્લું મુક્યું હતું.

નામદાર સરકારે ઈ. સં. ૧૯૦૦ના સાલ માટેના મુખ્યધના શેરીફનું માન એવણને આપ્યું હતું. અત્રેની જાણીતી એલફીનસ્ટન કીકેટ કલબે મેદાનમાં બધાવેલું નવું મકાન એવણે તા. ૨૬મી મે ૧૯૦૦ ને દીને ખુલ્લું મુક્યું હતું. અત્રેના જાણીતા અંગ્રેજ વેપારી સર જ્યોરજ કોટન, કે જેઓ દેશીઓનાં ખેરખાદ હતા, તેવણ પોતાને વતન જાણના સીધારયાથી તેમનાં માનમાં એક મોટા મેલાવડો તા. ૧૬ મી મે ૧૯૦૦ ને દીને અત્રેના ટાઉન હાલમાં કરવામાં આવ્યો હતો, જ્યાં મુખ્યધના રહેવાસીઓ તરફનું માનપત્ર એવણે વાંચી સંભળાવ્યું હતું. એજ મુજબ વડોદરાના મહારાજા સર સયાજીરાવ ગાયકવાડ, પોતાના બેટાઓને કેળવણી આપવા તા. ૧૯ મી મે ૧૯૦૦ ને દીને ઈંગલંડ લઈ ગયા, તે વેળાએ તેમના ઉતારાના મકાનમાં સવારના દશ કલાકે એક મેળાવડો કરવામાં આવ્યો હતો, જ્યાં એવણે એક સુભાષીત બાશણ કરી મહારાજાને મુબારકબાદી અને શાબાશીના સખુનો કહી સંભળાવ્યા હતા.

શેઠ ખરશેદજી રસતમજી કામાએ જરથોશતીઓનાં ધરમજ્ઞાનનો ફેલાવો કરવામાં પોતાની જીંદગી ગુજારી તે માટે તેવણની ૭૦માં વરસની સાલગરેહની યાદગારી તરીકે તેમજ ધરમ સંબંધી તેમની સેવાઓની પીછાન તરીકે તેવણના એલાઓ તથા વખાણનારાઓ તરફથી શમશુલ ઓલમાં એરવદ જીવણજી જમશેદજી મોદીની આગેવાની હેઠલ જુદાજુદા લખનારાઓએ જરથોશતી ધરમ તથા સાહીતયને લગતી પોત પોતાને મનપસંદ બાબદ ઉપર એકઠી બીના ઈંગ્રેજીમાં લખી એક “મેમોરીઅલ વોલ્યુમ” તઈયાર કીધું હતું, તે તેમને તા. ૧૩ મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૦૧ ને દીને સર જમશેદજીનાં પ્રમુખપણા હેઠળ એક મોટા મેળાવડાની હજુરમાં બેટ આપવામાં આવ્યું હતું. એજ મુજબ અત્રેની ઑન્ટ મેડીકલ કોલેજના તા. ૨૫ મી માર્ચ ૧૯૦૨ ને દીને થયલાં ધનામના વારસીક મેળાવડામાં એવણ પ્રમુખસથાને બીરાજ્યા હતા, અને વધદાંની કોલેજની ઉપતી વીરો ફેટલુંક મોતેબર વીવેચન કીધું હતું.

નામદાર શેહેનશાહ એડવરડની તાજપોશીની ક્રિયામાં સામેલ થવાને મુખ્ય શેહેરના પ્રતીનીધી તરીકે સરકારના ખાસ ઇજનથી, એવણ તા. ૮ મી મે ૧૯૦૨ ને દીને પોતાના મોહોરદાર તથા બેટા અને બેટી સાથે ઈંગલંડ સીધાર્યા હતા. તેઓને અત્રેથી વીદાય થતી વખતે બેલારડ પીયર ઉપર પારસીઓની મોટી સંખ્યાએ હાજર થઈ માન આપ્યું હતું. એડન પ્રગયા તે વખતે ત્યાં તેમજ લંડનના ચેરીંગ ક્રોસના સટેશન ઉપર પણ એવણને પારસીઓએ મોટું આદરમાન આપ્યું હતું. લંડનમાં વસનારા પારસીઓએ ત્યાંનાં હોટેલ સેસીલમાં એમને બેટવાને તા. ૧૦ મી જુને ૧૯૦૨ ને દીને એક વખવાળો મોટો મેળાવડો કરી પારસીઓ તરફનું મુબારકબાદીનું માનપત્ર આપ્યું હતું. એ ઉપરાંત ઘણાક નામાંકીક ઉમરાવો તથા રાજવંશીઓએ પણ એમને મોટું માન ત્યાં આપ્યું હતું. નામદાર શેહેનશાહ એડવરડે તાજપોશી પછી એમને તથા લેડી જમશેદજીને પોતાને હાથે “કારોનેશન મેડલ” બેટ આપ્યા હતા. આ દેશના પારસીઓ તરફનું મુબારકબાદીનું માનપત્ર પણ એવણ મારફતે નામદાર શેહેનશાહને અરપણ કરવામાં આવ્યું હતું. તા. ૧૨ મી જુન ૧૯૦૨નાં ત્યાંના “ડેલી ક્રોનીકલ” પત્રમાં એવણની એક તસવીર પારસી પોશાકમાં પ્રગટ થઈ હતી.

લંડનથી પાછા મુખ્યધ આવ્યાબાદ ૧૯૦૨ના નવેમબર માસમાં થયલા અત્રેની સેન્ટ ઝેવીયરસ હાઇ સ્કુલના વીધ્યારથીઓને ધનામો આપવાના મેળાવડામાં એવણને પ્રમુખસથાન આપવામાં આવ્યું હતું. ૧૯૦૩ના આગસ્ટ માસમાં નામદાર ગવરનર હોરડ નોરથકોટની વીદાયગીરી વખતે ટાઉન હોલમાં થયલા મેળાવડામાં છેલ્લી સલામના સખુનો પણ એવણેજ કહી સંભળાવ્યા હતા. જરથોસ્તી કોમના લાભ સાચવનારી મંડળી, જે ૧૯૦૩ના જુન માસમાં સ્થાપવામાં આવી હતી, તેના એવણ શરૂઆતથીજ પ્રમુખ નેમાયા હતા. મરહુમ શેઠ લખમીદાસ ખીમજીને નામનું બાટીઆઓ માટેનું સુવાવડખાનું તથા મરહુમ શેઠ દયાલ બીમજીને નામનું ધરખાદા દવાખાનું ખુલ્લું મુકવાની ક્રિયા તા. ૩૦ મી એપ્રિલ ૧૯૦૩ ને દીને હીંદુ અહરથોના એક મોટા મેળાવડાની હજુરમાં એવણને હાથે કરાવવામાં આવી હતી.

સુરત મધેની રસતમપરાની મરહુમ સર જમશેદજી જીજીભાઈ પહેલા પારોનેટવાળી દરેમેહેરની ૫૦ મા વરસની સાલગરેહ તા. ૩૧ મી અક્ટોબર ૧૯૦૩ ને દીને પડી હતી, તે વેળાએ તેનાં જશન વગેરેમાં ભાગ લેવાને એવણુ સુરત ગયા હતા, અને એમને સુરતના પારસીઓ તરફથી માનપત્ર તથા ઈવિનીંગ પાર્ટી આપવામાં આવી હતી. તેમજ સુરત જતાં રસતામાં ઉડવાડા, વલસાડ, ખીલીમેરા તથા નવસારીનાં સ્ટેશનો ઉપર ત્યાંના જરથોસ્તી આગેવાનોએ હાજર થઈ માન આપ્યું હતું.

મુંબઈ મધેનેમેલી આનરરી માજીસ્ટ્રેટોની ખેંચના એવણુ ૧૯૦૪ના મે' માસથી એક આનરરી માજીસ્ટ્રેટ હતા. જુદીદીને આપણી જરથોસ્તી દીનમાં દાખલ કરવાના સવાલના સંબંધમાં મુંબઈ મધે ચાર ચાર વરસ થયાં જે મોટી ભાંજગડ ઉડી છે, અને જેને લગતો એક મુકદ્દમો પણ હાઈકોર્ટે ચહડ્યો છે, તે બાબતમાં પણ એવણુ આગેવાની લઈ મોટી મદદ કરી છે અને કામના મોટા ભાગનાં મત સાથે મળતા રહી તેની અગવડ તથા ઇતેજરીમાં ધણો ઘટાડો કર્યો છે. એવી ખીજી ઘણી કમ-કતી તથા મોટા બનાવોથી ભરપુર કારકીરદીવાલા પોતાના સરતાજ સરદારનાં અકાલ મોત માટે પારસી કોમ સ્વભાવીક રીતે વીલાપ કરે છે, અને તેમનાં અશો રહ ઉપર દુવા તથા દરદનો નેસાર કરે છે.

મરહુમ સર જમશેદજીનાં મરણની ખબરથી ચોમેર ફેલાયલી દલગીરી—
તેમની પાયદસ્ત અને ઉઠમણાની થયલી કીરયા વીગરે.

તેમનાં માનમાં મલેલી યાદગારીની સમાઓ—તેમાં થયલા ડેઠાવો—

લખાયલા દીલાસાપત્રો ઈલાદી.

મરહુમ સર જમશેદજી ગુજરવાના એકાદ અઠવાડયાના થોડાક દીવશ આગમચથી જે કે ખીમારી ભોગવતા હતા ખરા, પણ તે ખીમારી એટલી સકત લોકોનાં ધારવામાં પેહલાં એવી નહી હતી કે જેથી તેમનું મરણની નીપજશે—તે છતાં ઉપર કહેલા દીવશે ખપોરી વખતે જ્યારે તેવો ખરેખર ગુજરયા ત્યારે જેમ મુંબઈમાં તેમ દેશાવરોમાં—જેમ પારસી કોમમાં તેમ ખીજી શાખલી જાતોમાં તેમની આવી માઠી ખબરથી લોકોને વીજલીનાં વેગે હેવો આચંબો પેદા થયો કે જેનું વરણુનજ થઈ શકે નહી. મુંબઈથી નીકલેલા મોટી સંખ્યાના જાત-પરજાતનાં લોકોની ધુમચકરી મજગાંમ કેસલમાં ઉતરી પડી. અને સાંજ તથા રાતવેર લોકોનો આવજાવ ખુબ વધી પડ્યો, તેની સાથે દેશાવરોમાં ચોમેર તારોના સંદેસા ફરી વલેયાથી લાગતા વલગતાઓ અને ઓલખ પીછાન્યાઓ બોહલી સંખ્યામાં પોતે આવી લાગા—અને ખીજે ઠેકાણાઓનાં સંખ્યાબંધ તારો ગમગીનીના અને દેલાશાના ફરી વલ્યા હતા.

એ મરહુમની પાયદસ્તની કીયા ખીજે દીને સહવારે એમના મજગામ કેસલ મધે કરવામાં આવી હતી. પાયદસ્ત કાઢવાનો વખત જે કે ૯ વાગતાનો ઠેરવવામાં આવ્યો હતો તોપણ સહવારનાં ૬ વાગતાની અંદર જરથોસ્તીઓનાં ટોળે ટોળાં ગમખવારી ભરયા દેખાવે કેસલમાં ભેગા થવા લાગ્યા અને આઠ વાગતામાં તો મજગામ કેસલનો અંદરનો કુશાદે જંગી હોલ તેમજ બાહર નાંખવામાં આવેલો ગંજવર મંડપ ચીકાર ભરાઈ ગયા હતા. કેસલની બાહર શ્રીમંત શેઠયાઓની અને ખાંતુઓની ગાડીઓની જખરદસ્ત અલગાર લાગી રહી હતી અને તે માટે પોલીસે સારો બંદોબસ્ત જાલવ્યો હતો. ગેહસારણાની કીયા ખરાબર ૮ કલાકે રાંર થઈ અને તે પુરી થવા પછી સધળાઓ સેઝદો કરવા ઉઠ્યા જેમ કરતાં ખારસો એક કલાક લાગ્યો હશે. એ પછી રવાન જે મરનારનાં પાછળનાં રહેવાના બંગલામાં મેળવામાં આવ્યું હતું તે બાહર કાહડવામાં આવતાં સધલાંઓએ તેને છેલ્લું નમન કર્યું હતું. એ વેલાનો દેખાવ ધણોજ દલગીરીભર્યો અને આંખમાં આંસુ લાવનારો હતો.

મજગામ કેસલમાં ભેગી મલેલી એ ગંભીર મીજલસમાં મુંબઈના સધલા પારસી જખીતો ખાનદાનોનાં, પ્રતીનીધીઓ હાજર હતા. એ ખાનદાનોમાં પીટીટ, વાડીયા, ઓલખલેશ, ટાટ,

કામા, ખેરામજી જીજીભાઈ, જીજીભાઈ દાદાભાઈ, શેઠખાનદાન, વાચ્છાગાંધી, પાંડે, દાવર, મોદી, પાંડવાલા વીગેરે હતાં. એ બધામાં મરહુમના એક ખાસ દોસ્ત શેઠ નવરોજી માણેકજી વહાડયા સી. આઈ. ઇ. તો છેકજ ગમગીન અને નસોસ પડી ગયા હતા. વલી યુરોપીઅનોમાં કીલીક નીકશન કંપનીના વડા ભાગયા ઓ. મી. એચ. ઈ. પ્રોક્ટર, મયુનીશીપલ કમીશનર મી. શેપરડ, મી. બેરકેટ અને હીંદુઓમાં ઓ. સર વીલ્લિસ દામોદર દાકરસી મુળજી, શેઠ મનમોહનદાસ રામજી વીગેરે હતા.

મરહુમના રવાન પાછલ તેમને અવલમંજલ પોંહચાડવાને માટે મોટી વગવાલી મીજલસ પાચદસ્તે ગઈ હતી અને મરહુમ તરફનાં મોટાં માન ખાતર એકેએક જન પાંઉ પચાદાજ ગયા હતા. હરોલમાં મરહુમના પુત્ર મી. રશતમજી, નામદાર જસટીસ દાવર, અને ખા. ખા. શીરોજ હોશંગ દસ્તુર મેજસ્ટ્રેટ ચાલતાજાણતા હતા. રવાનની આગલ રસ્તો ખુલ્લો રાખવા માટે ઈંગ્લિજ પોલીસ કોનસ્ટેબલ કેટલાક સીપઈઓ સાથે હતો. પાચદસ્ત નીકલવાની વખતે મજગામથી ગ્રાંટરોડ જતી આવતી ત્રામેને અટકાવવામાં આવી હતી.

મરહુમના માન અરથે અતરેનાં કેટલાંક જાહેર ખાતાંઓ જેવાં કે ગ્રાંટ મેડીકલ કોલેજ, ટેકનીકલ કોલેજ, સધલી પારસી સ્કુલો, પારસી જીમખાનું, અતરેનું દાણાખંદર, વીગેરે બીજાં સંખ્યાબંધ ખાતાંઓ બંધ રાખવામાં આવ્યાં હતાં. વળી મુબ્બનાં પારસી તથા ઈરાની દુકાનદારોએ પોતપોતાની દુકાનો બંધ રાખી હતી.

સુરત શહેરના પારસી દુકાનદારોએ આખો દીવસ દુકાનો બંધ રાખી હતી, તેમજ પારેખ ટેકનીકલ સ્કુલ અને મ્યુનીસીપલ તાખાની ગુજરાતી નીશાજો અને સર જમશેદજીના પારસી ધરમખાતાંની બીશાજો ઉપરાંત શેઠ સોરાખજી જમશેદજી જીજીભાઈ સરકારી હાઇ સ્કુલ અને સારવજનીક ઈંગલીશ સ્કુલ બંધ થઈ હતી. મરહુમનાં મરણ માટે દીલગીરી દરશાવવા માટે સુરતની પારસી પંચાયતની બોરડના સરનસીન ખા. ખા. બરજેરજી નોશરવાનજી વકીલ તથા સરદાર દાવર કેપુશરો એદલજી મોદી, બાઈ ડોશીબાઈ જહાંગીરશાહ અરદેશર કેટવાલ, દસ્તુરજી રશતમજી જમશેદજી વીગેરેએ તરતજ તારના સંદેશ મોકલ્યા હતા. એકથી વધુ જગોએ ઉમમણાબી થયાં હતાં.

વલ્લશાડમાં જરથોસ્તીઓ ઉપરાંત બીજાંઓ પણ દલગીર થયા છે. ત્યાંની બાઈ આવાંબાઈ હાઈ સ્કુલ, આવાંબાઈ લાઇબ્રેરી અને ૩૦ જ. એંગલોવરનાક્યુલર સ્કુલ મરનારનાં માનમાં બંધ રાખી પોતાની શોકની લાગણી જાહેર કીધી હતી.

અમદાવાદની સરવે પ્રજામાં બારે દલગીરી ફેલાઈ હતી. નામદાર શહેનશાહની તાજપોશીને ટાંકણે દીલી ખાતેથી પાછા ફરતાં મરહુમ સર જમશેદજી અમદાવાદમાં થોડો વખત યોખયા હતા, જે વેળાએ સરવે કોમોના આગેવાનોએ સારું માન આપ્યું હતું. અમદાવાદની પારસી પંચાયત તરફથી ઉમમણ પણ થયું હતું.

એ ઉપરાંત બીજાં સંખ્યાબંધ ગામો જેવાં કે ભરચ, નાગપોર, શંગાલી, લેનોલી, હુબલી, સતારા, બદનેરા, જખલપોર, કરંજ, બીના, કલ્યાણ, કાનપોર, બેલગામ, બાવનગર, વરોડરા, તારાપોર, બીલીમોરા, રાજકોટ, નવસારી, મલેશર, મઉ, ગણુદેવી, ઈંડોર, સુરત-રસતમપુરા, જલના, મદરાસ અને ધારવાડ, વલ્લશાડ, ઇલાવ, પુણા, બારડોલી, ગણુદેવી, ઉદવાડા, મુજફરપોર, મોરા, કલકતા, અલાહબાદ, નારગોલ, જુશાવલ, જખલપોર, શોલાપોર, કાશમીર, ખેરગામ, દમણ, કલીકટ, જંગબાર, વીગેરે વીગેરે ટેંકાંજીથી તરતનાં દીલગીરીનાં સંદેસ ફરી વલ્યા હતા તે જાણ. હીંદુસ્થાનનાં દુરનાં દેશો ઈરાનનાં સીરાજની અનજુમન, અને બીજાં બે ઈરાની વેપારીઓએ પણ મુબ્બની પારસી પંચાયત ઉપર દીલગીરીના સંદેસ મોકલ્યા હતા. તેહરાંન ખાતે પણ ઈરાનીઓએ શોક પાલીને પોતાં કામકાજ બંધ પાડ્યું હતું.

મરહુમનાં ઉંઠમણાં મુંબઈ ઉપરાંત જે જે દેશાવશે ખાતે થયાં હતાં—તેમાં સુરત, ભરૂચ, નવસારી, અમદાવાદ, ઈડોર, વરોડરા, ચોરંગાખાદ, વલસાડ, કરંજ, ગણદેવી, ઉદવાડા, મોરા, બારડોલી, પુણા, અમદનગર, રાજકોટ, ભુશાવલ વીગરે વીગરેનાં મઠકોએ થયાં હતા. જે વેલાએ મરહુમની કીરતીનાં ભારે વખાણો ગાવામાં આવ્યાં હતાં. અને તેમાં મરહુમનું નામ જાહેર ભણતરોમાં લેવાનું ઠડેઉ હતું. એ નામ જરથોસતી ધરમકીરીયાની રીતી મુજબ મરહુમના અસલ જનમ નામ પરમાણે એટલે કાવશજી બેહદીન રસતમજી કરીને લેવાશે. વલસાડમાં તો ર. ૨૬) મરહુમનાં પુણુ અરથે ધરમાદા અપાઇ હતી.—ઉંઠમણાની કીરયા સાથે કેટલેક દેકાણે ચાર દીવસની રવાનની શરોશ વીગરેની ક્રીયા પણ થઇ હતી. કરંચીમાં ઉંઠમણાનાં વખત સુધીમાં મરણુની ખબર પડેલી નહી હોવાથી ઉંઠમણું નહી કરી શકાવાથી ઘણાકોને દલગીરી ઉપજી હતી. નવસારીમાં તો એમ બોલાયુ હતું કે આગલા એમના વડીલો પેહલા, ખીજ અને ત્રીજા ખેરોનેટનાં નામ અનનુમનમાં લેવાય છે તેમ એમનું પણ લેવું. અને દીલાસાપત્રો એમનાં કુટુંબપર મોકલવાં. નવસારીનાં લોકોએ તો પોતાનાં ઘરોમાં ચોક—ચાંદન પુરવાનુંખી એક દીવસ માંડી વાલ્યું હતું—અને સ્કુલો, દુકાનો વીગરે કેટલાંક ખાતાં બંધ રાખ્યાં હતાં. એ ઉપરાંત હીંદનાં ખીજાં ઘણા જુદાં જુદાં મઠકોએ દલગીરીની જાહેર સભાઓ ભરાઇ હતી—અને સંખ્યાબંધ દેડાનો થયા હતા. તેઓ બધાનાં દેલાશાનાં સંદેસા, લખાણો વીગરે મરહુમનાં કુટુંબપર આવ્યા હતા, અને તેનાં બધાના માયાકુલ જવાબો આભાર ઉપકાર માંનવાના અતરેથી સર જમશેદજી પાંચમાં ખેરોનેટ અને ડાવેજર લેડી ગુલબાઇ તરફથી ફરી વલયા હતા. તેમાં મુખ્ય કરીને મુંબઈની કોરપોરેશન જોગ, સુરતની કોરપોરેશન જોગ, સુરતનાં શેહરીઓની જાહેર સભાનાં માંનવંત પ્રમુખ સુરત જીલાના જડજ મીં જોનસ્ટંઉપર, પુણાની બઝમે રોજે બેહરાંમનાં મેમબરો જોગ, પુણાની અને ઘાણાની અનનુમનની મલેલી સભાના પ્રમુખો જોગ, સર જમશેદજી જીજીભાઈ પેહલા ખેરોનેટનાં ધરમખાતાનાં ટરશટીઓ ઉપર અને મુંબઈની પારસી જરથોસતી અનનુમનની મલેલી જાહેર સભાનાં માંનવંત શરનશીન શેઠ બમનજી દીનશાહજી પીટીટ ઉપર—વીગરે વીગરે મુંબઈની—અને દેશાવશેની જે જે અનનુમને તથા પ્રજાએ, અને ખીજ જાહેર સભાઓએ, મંડલીઓએ—અને કંપનીઓએ મોકલેલાં સંદેસા અને દેલાસા પત્રોનાં જવાબોમાં પોતાનાં માંનવંત પોતાનાં ગમખાર મોહોતનો અદ્વિશોશ જણાવવા પછે—તમામ માયાકુલ ઉપકાર અને લાયકાત ભરેલી સભ્યતાની મેહરબાની માંનવામાં આવી હતી. જે ઉપરથી હાલનાં પાંચમાં સર જ. જ. ની સભ્યતા, સમયશુચકતા અને ગંભીરાઈનું ઘણું સરસ તોલ કરવાને પાંચનારી આલમ અને વત પરજનેતનાં લોકોને બની આવ્યું હતું.—એ ઉપરથી આપણુ ઈછીએ છે કે એ નામવર જવાંન પુત્ર સર જ. જ. પાંચમાં ખેરોનેટ અલખતાં આગલ જતાં પોતાની નામવરી અને કુટુંબની જાહેરલાલી કિતમ રીતે બલવીને પોતાની કીરતી મહશુર કરતા રહેશે, કે જેમ કરવાને તે પરમેશવર તેમને જોષ્ટી શાહેતા બક્ષો.

મરહુમનાં ઉંઠમણાની કીરયા એવોનાં ગુજરવાને ત્રીજે દીવસે બપોરે મજગામ કેસટલનાં દીવાનખાનામાં કરવામાં આવી હતી, જે વેળાએ મરહુમના અતલગના ખેશીઓ તથા મીત્રો વીગરેની મોટી ઠઠ મલી હતી. ક્રીયા પુરી થવા બાદ સમસુલ આલમમાં દસ્તુર દારાબ પેસોતન સંજનાએ મરહુમ ચોથા ખારોનેટનાં બલાં કામેતી સ્તુતી લખાણુથી કરી—તેણે મરહુમનું નામ ખીજ અશોફરોહરના નામ બેગું ભણુતરમાં લેવાને જણાવ્યું હતું—જેને પુનાવાલા દસ્તુર દેકાબાદ આદરબાદે ઘટતા શખદોમાં ટેકા આપ્યો હતો. બાદ મોખેદોમાં રૂપા નાણું વહેંચવામાં આવ્યું હતું. એ પછી મરહુમના પુણુ માટે તેઓના કુટુંબીઓ તેમજ મીત્રો વગેરે તરફથી નીચે મુજબ રકમો ભરાઇ હતી :—

રૂપયા.

બેહેસતનશીન નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈ ચોથા ખેરોનેટની પુંજમાંથી.... ૫૦૦૦
મરનારનાં વીધવા બાદ ગુલબાઈ ડાવેજર લેડી જાં જીજીભાઈએ ... ૫૦૦૦

મરનારનાં દીકરા રસતમજી તથા તેવણનાં ધણીઆણી શીરીનખાઈએ...	...	૫૦૦૦
મરનારના દીકરી સુનાખાઈ તથા તેવણનાં ધણી શેઠ માણેકજી શાપુરજી વાચજીએ.	...	૧૦૦૦
મરનારના દીકરી વીરખાઈજી તથા તેવણનાં ધણી જેહાંગીર દીનશાહ દાવરે	...	૧૦૦૦
મરનારના દીકરી જરખાઈ જમશેદજી જીજીભાઈએ.	...	૧૦૦૦
મરનારના દીકરી સુનાખાઈની દીકરીઓ પેરીન, નવાજખાઈ તથા શીરીને.	...	૨૫૦
મરનારના દીકરી વીરખાઈજીની દીકરી હીરાંખાઈએ	...	૨૦૦
મરનારના કાકાની દીકરી ખરશેદખાઈ રસતમજી જમશેદજી જીજીભાઈની પુંજીમાંથી	...	૨૫૦
"મરનારના એક મીત્ર."	૫૦૦
મરનારના મીત્ર શેઠ નવરોજી માણેકજી વાહાડયા સી. આઈ. ઇ. એ...	...	૫૦૦૦
શેઠ જલ્લભાઈ અરદેશર શેઠના.	...	૫૦૦
ખાઈ જરખાઈ નવરોજી નશરવાનજી વહાડયા	...	૧૦૦૦
શેઠ નશરવાનજી નવરોજી વહાડયા.	...	૫૦૦
શેઠ રસતમજી નવરોજી વહાડયા	...	૫૦૦
ખાઈ દીનખાઈ તે મરહુમ શેઠ ફરામજી શાપુરજી બાટલીવાલાના વીધવા	...	૫૦૦
શેઠ ધનજીભાઈ ફરામજી શાપુરજી બાટલીવાલા	...	૨૫૦
શેઠ રસતમજી ફરામજી શાપુરજી તથા તેવણના ધણીઆણી પીરોજખાઈ.	...	૨૫૦
ખા. ખા. શેઠ હોરમજી માણેકજી ભીંવડીવાલા તથા શેઠ દોરાબજી ડોસાખાઈ ભીંવડીવાલા	...	૫૦૦
મરનારના બેહન ખાઈ નવાજખાઈ તથા ધણી શેઠ શીરોજશાહ પેસ્તનજી જેહાંગીર.	...	૧૫૦
શેઠ ખરશેદજી રસતમજી I. C. S.	...	૫૦૦
શેઠ ધનજીભાઈ રસતમજી વહાડયા	...	૫૦૦
શેઠ ફરામજી રસતમજી વહાડયા.	...	૫૦૦
ખાઈ મેરખાઈ સોરાબજી નશરવાનજી વહાડયા.	...	૨૦૧

ઉપર જણાવયા મુજબ રૂ. ૩૦,૦૫૧ કયાં કયાં ધરમખાતાંઓમાં આપવા તે હવે પછી જણાવવામાં આવશે. પણ તરત વેળા એટલું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે ધી ઝોરાસ્ત્રીયન બીલડીંગ સોસાયટી સાથે એકસ બંદોબસત થશે તો તે મુજબ તે સોસાયટી હસતક મરનારના નામે તેવણની બાદગારી તથા પુણે માટે એક મકાન ઉભું કરવામાં આવશે.

ઉપલા રૂપીઆ ૩૦,૦૫૧ સીવાય બીજા રૂ. ૧૧૫૧ નીચે જણાવેલી વીગતે આપવામાં આવયા છે :—

શેઠ બેરામજી જીજીભાઈ પારસી ચેરીટેબલ ઇનસ્ટીટ્યુશન ફંડમાં આપવામાં આવશે તેની વીગત :—	...	૬૦૦
શેઠ રસતમજી બેરામજી જીજીભાઈ તથા ધણીઆણી આવાંખાઈ.	...	૫૦૦
શેઠ બેરામજી રસતમજી બેરામજી જીજીભાઈ તથા ધણીઆણી ખાઈ જરખાઈ.	...	૩૦૦
મરનારના ભાઈ શેઠ જમશેદજી ખરશેદજી જમશેદજીએ મુ'બઈનાં આંધળાં પાંગળાં-ઓની પરવરસી કરવાના પગારના ફંડમાં.	...	૧૦૦
સર જમશેદજી જીજીભાઈ ઇનસ્ટીટ્યુશનના મુ'બઈની રકુલના ગરીબ છોકરાઓને જમાડવાના ફંડમાં આપયા છે. તેની વીગત :—	...	૨૫૧
પુનાવાલા શેઠ પેસતનજી બમનજીએ	...	૨૦૦
પુનાવાલા શેઠ પેસતનજી લીમજીભાઈએ...	...	૫૧

એ પછી વલી ખીજ ૩. ૧૩૦૧ ની રકમ પાછલી રાતનાં ઉઠમણાંમાં મરહુમનાં પુણુ માટે અપાધ છે :—

મરહુમની પોતાની પુંજીમાંથી ૩. ૧૦૧ કુલે જરથોસતી રવાનોને અવલમંજલ પહોંચાડવાના ફંડમાં, મરનારનાં વીધવા ગુલબાઈ ડાવેજર લેડી જાં જીજીભાઈએ, ૩. ૫૦૦, મરનારના દીકરા શેઠ રસતમજી તથા તેવણનાં ઘણીઆણી બાઈ શીરીનબાઈએ, ૩. ૫૦૦, મરનારના સસરા શેઠ રસતમજી અરદેશર વહાડયાની પુંજીમાંથી, ૩. ૧૦૦, મરનારનાં સાસુ બાઈ નવાજબાઈ રસતમજીની પુંજીમાંથી, ૩. ૧૦૦ મલી ૩. ૧૨૦૦ ની નોટ પારસી પંચાયતને સવાધીન કરવામાં આવી છે અને એનું વયાજ ક્યાં ફંડમાં વાપરવું તે હવે પછી જણાવવામાં આવશે.

આ પ્રમાણે મરનારના પુનઅરથે કુલે ૩. ૩૨,૫૦૩ ની સંખાવત થયલી જાહેર કરવામાં આવી હતી.

મરહુમ સર જમશેદજીનાં મરણનાં શોકની દલગીરી દરશાવનારા અને દેલાસાનાં સંદેસા અને પત્રો સંખ્યાબંધ આવ્યાં હતાં—તેમાં સઉથી વધુ ધ્યાન ખેંચનારા મુખ્ય આપણા હીંદના વાઈસરાય અને નામદાર ગવરનર જનરલ લારડ મીંટો અને મુંબઈનાં નામદાર ગવરનર લાર્ડ લેમીંગટન જેવા મોટા હાકેમોનાં સંદેસા નીચે મુજબના છે :—

સર જમશેદજી જીજીભાઈ પાંચમાં બેરોનેટ ઉપર મુંબઈનાં નામદાર ગવરનરના ખાનગી સેક્રેટરીએ ગણેશખીંડથી નીચલો તારનો સંદેશો રવાના કર્યો હતો :—

“નામદાર વાઈસરાયે તમારા પીતાના અકાળ મરણની ખબર બહુજ દલગીરી સાથે સાંભળી છે, એમ તમેને જણાવવાને મને ફરમાશ કરવામાં આવી છે, અને તમારા કુટુંબ ઉપર દીલાસાનો સંદેશો મોકલવાને તે નામદારે ફરમાવ્યું છે.”

નામદાર ગવરનરના ખાનગી સેક્રેટરીએ શેઠ રસતમજી જમશેદજી જીજીભાઈ તે હાલના પાંચમાં સર જાં જીં બેરોનેટ ઉપર નીચલો તારનો સંદેશો મોકલાવ્યો છે :—

“તમારા પીતાના મરણની ખબરથી નામદાર ગવરનરને મોટી દલગીરી ઉપજી છે. લેડી જમશેદજી અને કુટુંબ ઉપર જે મોટી આફત આવી પડી છે તે માટે તેવણુ નામદારની ખરી અંતઃ કરણની દીલસોજી જાહેર કરજો.”

મુંબઈના માજી ગવરનર લોરડ લેમીંગટને પાંચમાં બેરોનેટ સાહેબ સર જમશેદજી જોગ બહુજ માયાકુલ દીલાસાપત્ર લખ્યો છે, જેમાં તેવણુના પીતાજીનાં અકાળ મરણ માટે અતીયંત ખેદ બતાવી એક જાહેર શેહેરી તરીકેના તેવણુના સદગુણોની બહુ વખાણુ કર્યા છે, અને જણાવ્યું છે કે મરહુમ સર જમશેદજીને હું જાહેર સભામાં તેમજ સંસારી મેળાવડાઓમાં એટલી વખત મળતો બેઠતો રહ્યો હતો કે ટુંક વખતમાંજ હું તેવણુને એક મીત્ર તરીકે પીછાનવા લાગ્યો. અને તેવણુના ઉમદા સદગુણોને લીધે ભરોસો મેલવા લાયક ગ્રહસથ માનવા લાગ્યો.

નામદાર આગાખાને તારનો સંદેશો મોકલાવ્યો હતો કે, “આ દલગીરી ભરીયા બનાવ માટે મારી દીલસોજી સવીકારજો.”

વરોડરાના નામદાર ગાયકવાડ માહારાજાએ પણ એવીજ રીતે પોતાની દલગીરી દરશાવી હતી. પુણા મધે નામદાર સરકારની ધારા બાંધનારી કાઉનશીલની એક બેઠક તા. ૨૦ મી જુને થઈ હતી :—તે વેલાએ નામદાર ગવરનર સર જયોરજ કલારકે પોતાની બેઠક લીધા બાદ નીચે મુજબ વીવેચન કર્યું હતું :—

“હવે હું એક બોલ વધુ બોલવા માગું છું. સર જમશેદજીના મરણના સમાચાર આપણે સરવેએ ધણા ખેદ સાથે સાંભળ્યા છે. તેઓની સેવા ખાલી પારસી કોમનેજ નહી પણ મુંબઈ ઈલાકાની સરવે કોમોને ઉપયોગી થઈ પડી હતી. સર જમશેદજીના કુટુંબે પોતાની સંખાવતને સખ્યે

હીંદમાં પોતાનું નામ મરહુમ કીધું છે. કોઈ પણ કોમનાં ભલાં કામમાં મરનાર પોતાનો હીસસો આપવાને બાહેર પડતા હતા તથા તેઓ દરેક રીતે એક મહાન શહેરી નીવડ્યા હતા. ”

મુંબઈની મયુનીશીપલ કોરપોરેશનની એક સભા તા. ૧૮ મી જુને મલી હતી. તે વેલાએ પ્રમુખ મી. ૦ ડને મરહુમ શર જ. ૦ ના બાબમાં જે વીવેચન કીધું હતું તેમાં જણાવ્યું હતું કે ગઈ સભા પછી એક ચાલી દુખદાયક માંડો બનાવ બન્યો છે કે આપના એક ગોઠ્યા સર જમશેદજીનું અકાલ મરણ નીપજ્યું છે. તેમની ખોટ આપણુ શભાસદોનેજ નહી, પણ આખી પારસી કોમને, મુંબઈ શહેર અને ઇલાકાનેજ નહી પણ મને વાજબી રીતે કેહવું જોઈએ કે આખાં હીંદુસ્થાનને પણ ખમવી પડશે. તેઓએ સઘલી કોમનું—સઘલા વરગોનાં આગેવાનનું માંન અને વાહાલ મેલવ્યું હતું. તેઓ બેરોનેટનો મોટો ઉંચો ખેતાબ ધરાવ્યા છતાં બહુ નમ્ર હતા—મેં મારો મીત્ર અને ગોઠ્યો ખોયો છે. તેમ તમો સઘલાઓનેથી તેવીજ લાગણી લાગતી હશે.—આનરેબલ સર શીરોજશા મેહતા મરહુમને માટેનો ઠેડાવ રજુ કરતાં બોલ્યા હતા કે આખાં શહેરને તેમનાં મરણથી આંચકો લાગો છે—તેમનો વીલાપ કરવામાં આપણુ શરવે એકસરખા શામેલ છીએ. વીગેરેનું લંબાણુ વીવેચન કરીને સભામાં જે ઠેડાવ મુક્યો હતો તે નીચે મુજબ હતો:—

“આ કોરપોરેશને સર જમશેદજી જીભાઈના દુખદાયક મરણની ખબર બારે ખેદ સાથે સાંભળી છે અને તેમના અકાળ મરણથી મુંબઈના સરવેથી આગેવાન શહેરીઓ માહેલા એક જેઓ પ્રજાને લગતી સઘળી બહેર હીલચાલોમાં આગેવાની ભરેલો ભાગ લેતા હતા તેમને ગુમાવવા માટેની દલગીરીભરેલી નોંધ કોરપોરેશન પોતાને દક્તરે ચહડાવે છે. (૨) આ ઠરાવની એક નકલ દીલાસા સાથે મરહુમના કુટુંબ ઉપર મોકલવાની તે પોતાના પ્રમુખને સતા આપે છે અને (૩) મરહુમના માનમાં કોઈ પણ કામકાજ બજાવવા વીના આજની સભા મુક્તવી રાખે છે.”

આ ઠેડાવને હીંદુ કોમ તરફથી ડાકટર સર ભાલચંદરે, યુરોપયનો તરફથી મી. ૦ હેરીસને, અને મોહમ્મદનો તરફથી મી. ૦ પ્રાજલભાઈ ચીનાઈએ ટેકા આપતાં ઘણા માયાકુલ વીચારો અને વીવેચનો કીધાં પછી ઠેડાવ પશાર કરી કશાંપણુ કામકાજ બજાવવા વના કોરપોરેશન મરહુમનાં માનમાં મોકલુ રાખી હતી.—એ વીવેચનોમાં મી. ૦ હેરીસન હેયું બોલ્યા હતા કે:—“યુરોપયન કોમ તેમને એક આગેવાન—મીલનશાર અને મલતાવડા શહેરી તરીકે પીછાંને છે. હેવી બાહારની સાદી જીંદગી ઉપરાંત તેઓ પારસી કોમ માટે તો, જીવંતોડ અને સંખ્યાબંધ ફરજો બજાવતા કે તેનો ખયાલ વતીક ધણુઓને નહી હશે. તેમનું કુટુંબ તાજ અને દેશ તરફ અઠાગ વફાદારી માટે જાણીતું છે, અને તેવાં કુટુંબને માન આપીને શરકારે પોતાને ગોયા માન પમાડ્યું છે. જુના વખતને છાજતાં વીવેકને માટે તેણુનું કુટુંબ પંડાયલું—પરોતાયલું છે, તેમાં મરહુમે ઘટતું વીવેક વાપડીને વધારો કીધો છે. ઇત્યાદી.

ઉપલા ઠેડાવની નકલો ડાવેન્ડર લેડી જમશેદજી અને સર જમશેદજીને મહેલાનો આભાર પત્ર કોરપોરેશનની સભા ઉપર મોકલ્યો હતો, જેની નોંધ લેવામાં આવી હતી. એજ મુજબ મયુનીશીપલ સેન્ટેનર્ડીંગ કમીટીની તા. ૧૭ મી જુનની સભામાંથી મરહુમને માટે દલગીરી દરશાવામાં આવી હતી.

સુરતની મયુનીશીપાલીટીની એક ખાસ સભા જે દીને મરહુમનું મરણ મુંબઈમાં નીપજેલું તે વખતે મહેલી હતી. તયાંજ મરહુમનાં મરણનો સદેસો એક કમીશનર મી. ૦ બરજોરજી નશરવાંનજી વકીલને મલતાંજ—તરતજ કોરપોરેશનની તે સભા, મયુનીશીપલ નીશાલો, અને પારખ હુનરશાલા બંધ કરાવી—દલગીરીનો ઠેડાવ પશાર કીધો હતો.

મુંબઈની એનકરોપોલોજીકલ શોશાયટીની સભા તા. ૨૪ મી જુને રાયલ એશીઆટીક સોસાયટીમાં મહેલી—ત્યાં એરવદ જીવણુજી મોદીએ અસતોદાંન વીશે ભાશણુ કીધા પછે મી. ૦ જેમસ મેકડોનલ્ડે જણાવ્યું કે મરહુમ સર જમશેદજી આ સોસાયટીનાં એક ઉપયોગી શભાસદ હતા—અને

તેવો મલતાવડા તથા બલા ગ્રહસથ હતા. તેમનાં મરણથી મુંબઈની દરેક કામમાં દલગીરી ફેલાઈ છે. સભામાં પ્રમુખ એડવરડસ મારફ્ટેદ લગીરીનો ઠેગવ મરહુમનાં કુટુંબ ઉપર મોકલવાનો ઠેગવ થયો હતો.

એવોજ એક બીજો ઠેગવ સદુડંટસ અધરહુડની તા. ૨૧ મીએ મલેલી સભામાં પણ થયો હતો.

બીજી જે જે પરચુટણ મંડલીઓમાં મરહુમનાં મરણ માટે ખેદ બતાવવામાં આવ્યો હતો તેમાં ધી બેરામજી જીજીભાઈ કાલેજ યુનીયન; જરથોસતી ભાઈબંધોની મંડલી; ગરીબ જરથોસતી-ઓનાં રેહાંણોના ફંડની મંડલી; જરથોસતી ધરમસંબંધી કેળવણી આપનારી અને જ્ઞાન ફેલાવનારી મંડલી, પારસી સાધકલીંગ કલબ, વીગરે વીગરેની મંડલીઓએ પોત પોતાની સભામાં શોક પાલીને તે ઠેગવો મરહુમનાં કુટુંબપર મોકલી આપ્યા હતા.

મુંબઈ યુનીવરસીટીની સેનેટની એક સભા તા. ૧૯ મી જુને મલી હતી. ત્યાં પણ યુનીવરસીટીના આ માનવંત ગોઠ્યા સર જ. જીજીભાઈનાં મરણ માટે મોટો ખેદ બતાવવાનો ઠેગવ થયો હતો.

પારસી લેખક મંડલીની તા. ૨૨ મી જુને મલેલી સભામાં પણ હેવોજ દલગીરીનો ઠેગવ પશાર કરી મરહુમનાં કુટુંબપર મોકલવાનો ઠેગવ થયો હતો.

પારસી એમબયુલેનસ બ્રીગેડનાં સભાસદોની એક સભા તા. ૨૧ મી જુલાઈએ એલપ્રીન્સ-ટન હાઈ શકુલના મકાનમાં મલી હતી. ત્યાં પણ મરહુમનાં મરણનો ખેદ બતાવવા પ્રમુખ ડા. દીનાનાથ દાંડેકરે તેમની કીરતી ગાઈ સંભલાવી હતી. અને એક ઠેગવ પશાર કીધો હતો કે:- “એઓ શાહેબ આ સેંટ જોન એમબયુલેનસ બ્રીગેડના વાઇસ પ્રેસીડેંટ તરીકે ઘણી કાલજી ધરાવતા હતા-તેથી આ ખાતાંને તેમનાં મરણથી ઘણી ખોટ ગઈ છે”-વીગરે વીગરે. હેવોજ એક બીજો જુદો ઠેગવ એમબયુલેનસ વરગના મેમબરોએ પોતપોતામાં કરીને પોતાનાં કામકાજ બંધ રાખ્યાં હતાં.

જરથોસતીઓના માહાન પેગમબર અશો જરથોસત સાહેબનાં દીશાનું જશન, મુંબઈનાં જરથોસતી અનજીમનના આતસબેરામમાં કરવામાં આવ્યું હતું—ત્યાં આપના જાહેર વક્તા મી. જાંહંગીર જમશેદજી વીમાદલાલે જણાવ્યું હતું કે બાનુઓ અને ગ્રહસ્થો આપણને બાળે એક ગંભીર ફરજ બજાવવાની છે તે એ કે મરહુમ સર જમશેદજી જીજીભાઈ હક થયા છે, તેમને માટે દુવા ગુજરશું કે તેવો બેહસત મુકામ પોંચે અને તેમનાં કુટુંબીઓનો ગમ ખોદાતાલા વીશાડે—ધસાદી. વલી થાણાની દરેમેહરમાં થયલાં દેહ માસનાં જશનની મીજલસમાં પણ તેવીજ દલગીરી દરશાવામાં આવી હતી.

પુણા ખાતે જ્યાં મરહુમ સર જમશેદજી, વરશનો મોટો ભાગ મોશમશર વશવાત કરતા હતા ત્યાં એમનાં મરણની ખબર ફેલાતાં કુલ જરથોસતીઓએ તેમ અંગરેજો અને હિંદુ મુશલમાનોમાં પણ મોટો ખેદ ઉપજ્યો હતો; અને મરહુમનાં ઘણાક પારસી બેહદીનો તથા દખણનાં વડા દશ-તુરજ કેકાબાદ પોતે પણ-પાયદસત-ઉઠમણની કીરયામાં શામેલ થાવાને મુંબઈ પધાર્યા હતા. મરહુમનાં માન માટે પુણાનાં કેટલાંક જાહેરખાતાંઓ જેવાં કે સરદાર નોશરવાંન હાઈ શકુલ, પારસી અનજીમનની ગુજરાતી શકુલ, નેટીવ ઈનસ્ટીટ્યુટિસન, સર દી. મા. પીટીટ જીમનેશીઅમ, વીગરે કેટલીક જરથોસતી અને ધરાંનીઓ વીગરેની દુકાનો બંધ રાખી હતી. તથા જરથોસતી-ઓએ પુણામાં પણ ઉઠમણની જુદી જુદી કીરયાઓ કીધી હતી. તેમાં એક સર જ. જી.ની દરેમેહરમાં ને બીજી પુણાની દસતુર હોલવાલી ખટેલની દરેમેહરમાં પણ થયું હતું.

પુણાની બઝમે રોજ બેહરાંમ નામની નાંણીતી મંડલીના મેમબરોની એક સભા તા. ૫ મી જુલાઈએ મળી હતી—તાંહાં એક માયાકુલ દેલાશાપત્ર પાંચવામાં આવ્યું હતું—અને એક ડેપ્યુટે-શનની મારફતે તે સર જમશેદજી જીજીભાઈ પાંચમાં બેરોનેટને અને ડાવેજર લેડી ગુલબાઈને ખાસ પોંહ્યાડવાનો ઠેઠાવ થયો હતો. દેલાશાપત્રમાં જણાવ્યું હતું કે જરથોસ્તી ટોલાના દુખભંજન રાજા સર જ. જી. ચોથા બેરોનેટનાં મરણથી એમનાં કુટુંબને તેમ આખી પારસી કોમ સાથે આ બઝમને પણ મોટું દુઃખ ઉપજ્યું છે કેમકે તેવો સાહેબ આ મંડલના મેરખાંન “પેટરન” હતા—અને એમનું કુટુંબ આ બઝમને પેહલેથીજ આહાતુ અને મદદ કરતું આવ્યું છે, ઇત્યાદી, બારે દેલાશા દરજાઓ હતા.

પુણાની જરથોસ્તી અનજીમનની એક સભા તા. ૨૫ મી જુલાઈએ ધી નશરવાનજી પીટીટ હાલમાં દખણનાં વડા દસ્તુરજી સાહેબ કેકોબાદનાં પરમુખપણા હેઠલ મળી હતી. ત્યાં મરહુમનાં અકાળ મરણ માટે દલગીરી દરજાવાનો અને તે ઠેઠાવ મરહુમનાં કુટુંબ ઉપર મોકલી આપવાના ઠેઠાવ થયા હતા. એજ સભામાં પાંચમાં સર જમશેદજી બેરોનેટને પુણાની અનજીમનનાં પણ અકાબર ગણવાનો ઠેઠાવ થયો હતો.

મરહુમ સર જમશેદજીનાં મરણની નોંધ જાહેર વરતમાંનું પત્રોએ તો હીંદુસથાંનનાં એક નાંકેથી ખીજાં નાંકાવેરનાં તમામ ગુજરાતી—મરાઠી ઉરદુ—વીગેરેનાં દેશી ભાશાનાં ન્યુશપેપરોએ લીધી હતી—તેમ અંગરેજી પત્રોએ પણ લાંબાં આરટીકલો લખીને જખરો ખેદ બતાવ્યો હતો—તે સાથે ઈંગલંડ અને યુરોપનાં ધણુક પત્રોમાં એમનાં મરણની ગમગીની ભરેલી નોંધ આવી હતી—તે એટલાં વેર કે ઈંગલંડનાં મહશુર—મોટા છાપા “લનડન ટાઈમ્સ” પણ તા. ૧૮ મી જુનનાં પોતાના અંકમાં એક લાંબી શોકકારક આરટીકલમાં લખ્યું હતું કે—એમનાં મરણથી પશ્ચીમ હીંદુસ્થાનની આમલ વધતી અને વફાદાર પારશી કોમે પોતાનો શવીકરાયલો વડો અકાબર અને મુખ્યર્ધનાં હીંદી મંડલેખી પોતાનો સંસારી વડો ગુમાવ્યો છે. વીક્ટોરીઅન અમલમાં એવણનાં બપાવા પેહલા બેરોનેટે કરેલી પાદશાહી શખાવતમાં જ. જી. હાસપીટાલ મુખ્ય છે. ત્યાં તેમનું એક બાવલું મેલાયલું છે. નાઇટનાં ખેતાબનું—અને લનડન શેહેરનાં ફરીમેનનું માન પામનારા પેહલા દેશી એવો હતા. આપની તાજપોશીની દેશી રમ્યતમાં એવોજ પેહલા બેરોનેટ થયલા હતા. વાઇસરાયની કાઉન્સીલનાં કાયદા મુજબ દરેક બેરોનેટ પોતાનું ખીજું ચાલતુ નામ બદલીને શર જ. જી. નું. નામ ધારણ કરે છે. મરહુમ છેલ્લા બેરોનેટે પેહલું નામ શજીને પોતાનો ટેક—દરજને અને વફાદારી જખરી શાયવી હતી—તેવો કારપોરેશનના મેમબર, યુનીવર્સીટીનાં ફેલો, શેહરનાં શેરીફ વીગેરે હતા. તેવો પંચાયતનાં ફોનાં લખોનો વહીવટ ધણી શારી રીતે કરતા, એટલુંજ નહીં પણ પોતાની કોમમાં નવા શવાલોની ચરચા જીલ્દીન (યુરોપયન) ઓરત પરણવાનાં બામમાં ધણુ શાવચેતીથી વરતતા હતા—અને કોમની કારતી સાચવી રાખતા હતા. વીગેરે ખીજું કેટલુંક બયાંન કરીને ટાઈમ્સે પોતાની લાંબી આરટીકલ પુરી કરી હતી.—ઈંગલંડનાં પત્રોએ એ મુજબ મરહુમની ખબર લેવા સાથે વહી યુરોપની પારસી એસોસીએશન મંડલીએ પણ મરહુમનો શોક પાલવાનો અને તેમની યાદગારી જલવવાના ધરાદો રાખ્યો છે, કેમકે વેલાતમાં વસતા બધા જરથોસ્તીઓને મરહુમનાં મરણની ખબર થતાંજ બધા-ઓને એક સરખી દલગીરી ઉપજી હતી.

મરહુમ સર જમશેદજી ચોથા બેરોનેટ જેવો મરહુમ સર જ. જી. પેહલા બેરોનેટે સથાપેલાં ધરમખાતાંનાં એક અધીકારી તથા પ્રમુખ હતા. તેવોનાં મરણની નોંધ લેવા તથા તેવોની જગા પુરવા માટે કારોબાર મંડલીની એક સભા તા. ૧૦ મી જુલાઈને દીને શેઠ બમનજી દીનશાજી પીટીટનાં પ્રમુખપણા હેઠલ સર જ. જી. બેનીવોલેન્ટ ઇનસ્ટીટ્યુટમાં મળી હતી. પ્રમુખ સાહેબે કેટલુંક વીવેચન મરહુમનાં સદગુણો વીશે કર્યા પછે આ ધરમખાતાંનાં દક્ષતરમાં નીચે મુજબની નોંધ કરવાનો ઠેઠાવ થયો હતો:—

“ નોંધ—નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈ ચોથા બારેનેટ જેવજી પોતાના જમખસીધ બપા-
વાના આગે પારસીઓને વાસતે કરેલી સખાવતનાં ધરમખાતાંના સરનશીન હતા, તેવજી રોજ ૮
મે માહ ૧૦ મે શહેનશાહી ૧૨૭૭ યઝ્દેજ્જરદી, તા. ૧૭ મી જુન ૧૯૦૮ ને વાર બુધને દીને
બપોરના કલાક ૧-૨૦ (સ. ટા.) બેહેસતનશીન થયા તે ગમખાર બનાવથી આગે ધરમખાતાંની
કારોબાર મંડળીના સાહેબોને ભારી દલગીરી ઉપજી છે. એઓ સાહેબના માનવંત પીતાજી બીજા
બારેનેટનાં મરણથી ખાલી પડેલી જગાએ નામદાર સરકારે તા. ૧૦ મી ઓક્ટોબર ૧૮૭૭ ને
દીને પોતા તરફના એક અધીકારી દાખલ અત્રેની કારોબાર મંડળીપર એવજીને નેમયા હતા. ત્યાર
પછી ૧૮૯૮ માં એવજીના મરહુમ ભાઈ નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈ ત્રીજા બારેનેટના
હક થવાથી આગે ખાતાંની પંચાયતના સરનશીન નેમવામાં આવયા હતા; જે માનબરેલો ચોથો
ઘણી ઉલટ અને ખંતથી ચલાવી આ ખાતાંના કારોબારમાં પોતાના પાકટ અનુભવ અને કુનેહનો
અછો હીસો આપ્યો હતો. પોતાના જીનતગુજીન બપાવાજીનાં સથાપેલાં આગે ખાતાંમાં ૩૧)
વરસની લાંબી મુદત સુધી એઓએ એના વહીવટમાં સામેલ રહી—સરનશીન દાખલ છેલ્લાં દશ
વરસ સુધી પોતાની દેખરેખ રાખી આગેવાન ભાગ લીધો હતો. આગે ખાતાંએ એવા એક
દીલસોજ અને સખી તમેહના સરનશીન તથા ખેરખાહ મદદગાર તથા એવજીના હમશરીક
અધીકારીઓએ પોતાનો એક કીમતી સાથી ખોયો છે, જે બનાવથી તેઓને બેહદ ગમગીની તથા
ઉદાશી ઉપજી છે. એ મરહુમ શેઠના અશો રૂહ ઉપર ખોદા નેગેબાન હોજો તથા તે ઉપર સદ
હજર દરદ હોજો.”

ખીજું—ઉપલી નોંધની નકલ એ મરહુમ નામદારનાં વીધવા દાવેજર લેડી ગુલબાઈ જમશેદજી
જીજીભાઈ તથા તેવજીના પુત્ર નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈ પાંચમા બારેનેટ તથા તેવજીના
ભાઈ સેકંડ જમશેદજી ખરશેદજી જમશેદજી ઉપર સેક્રેટરીએ એક ઘટતો કાગળ લખીને મોકલવી.

ખીજો ઠરાવ તે પછી થયો કે ખાતાંની સઘળી નોટો જે પ) અધીકારીઓના નામપર છે તેમાંથી
ચોથા બારેનેટને બદલે પાંચમા બારેનેટનું નામ મુકવું, તેમજ સરકારને પણ સરેસતાની રીતે લખી
જણાવવું કે સર જમશેદજીએ સથાપેલાં ધરમખાતાંનાં સઘળાં કામકાજમાં મરહુમ ચોથા બેરેનેટની
જગાએ હાલના સર જમશેદજીને કારોબાર મંડલીએ પોતાના પ્રમુખ ચુટી કાઢ્યા છે.”

જરથોસતી કોમના લાલ સાચવનારી મંડલીની એક સભા મરહુમ સર જ. જ. નાં મરણની
દલગીરી દરશાવાને તા. ૨૩ મી જુને મલી હતી. સભાના પ્રમુખ શેઠ બમનજી દીનશાજી પીટીટે
લંબાણથી વીવેચન કરતાં કહી શંભલાવ્યું કે આ મંડલીના મરહુમ સદાના પ્રમુખ અને મંડલીને
ઘણા ઉપયોગી હતા, અને તેમની ખોટ મંડલીને મોટી ગઈ છે, એટલુંજ નહીં પણ તેમનાં મરણથી
હીંદુસથાને એક મોટો દેશી, મુબઈએ મોટો શેહરી, ગરીબોએ એક ખયરઅહેસ, અને પારસી કાંમે
કમનસીએ એક સાચો અને દેલશોજ ખેરખાહ અને એવજીનાં કુટુંબે તે એક વીરલોજ ગુમાવ્યો છે.
એ વીગેરેનું ઘણું અસરકારક વીવેચન કર્યું હતું—તે પછે સભામાં મી. જ. હાંગીર જમશેદજી
વીમાદલાજે જે ડેડાવ રજુ કરીયા તે નીચે મુજબનો હતો:—

“ આપણી કોમના વડા અકાબર અને કોમના લાલ સાચવનારી મંડળીના માનવંત પ્રમુખ
નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈ ચોથા બેરેનેટનાં અકાબ મરણ માટે આ સભા પોતાની અંતઃકર-
ણની દલગીરી જાહેર કરે છે. આ મંડળીની સ્થાપના મરનારની દીલસોજીને આભારી છે કે જે વીના
એવી મંડળી સ્થાપવાનું કામ બહુ મુશકેલ થઈ પડતે. મંડળીના પ્રમુખ તરીકે મરનારે પોતાની કીમતી
સલાહ તથા રાહબરીથી મંડળીને ઘણી કીમતી મદદ કરીધી છે અને કોમના વડા અકાબર તરીકે
કોમનાં અનેક ઉપયોગી ધરમખાતાંઓના વહીવટમાં તેમજ કોમના લાલના અગત્યના સવાલોમાં આગે-
વાની લખને કોમની ઘણી અગત્યની સેવા બજાવી છે. મરનારનાં અકાબ મરણથી આ મંડળીને તેમજ
આખી કોમને મોટી ખોટ ગઈ છે તેની નોંધ લેતાં આ સભાને અત્યંત ખેદ ઉપજે છે. આ ગમખાર

ખનાવથી મોટા ગમમાં આવી પડેલાં મરનારનાં વીધવા દાવેજર લેડી જમશેદજી, બેટા બેટીઓ તથા ખેશીઓ તરફ આ સભા પોતાની દીક્સોજી જાહેર કરે છે અને આ ઠરાવની નકલ મરનારનાં વીધવા દાવેજર લેડી જમશેદજી તથા બેટા સર જમશેદજી જીજીભાઈ પ) મા બેરોનેટ ઉપર મોકલી આપવા સેક્રેટરીઓને અરજ કરે છે. ”

ઉપલી મંડલીને અશતેકની ઝોરાસ્ટ્રીયન બીલ્ડીંગ સોસાયટીની સભાએ પણ હેવોજ દલગીરીનો ડેમવ જુદો પસાર કર્યો હતો.

શ્રી શુરતનાં પુરાતન શહેરમાં મરહુમ સર જમશેદજી જીજીભાઈ ચોથા બેરોનેટનાં મરણની યાદગારી અને દેલશોજી માટે એ શહેરના પારસી-હીંદુ-મુસલમાન અને કરીશ્ચીયન વીગેરેની શધલી કોમના રેહવાશીઓની એક મોટી સમસત જાહેર સભા તા. ૨૯ મી જુનને દીને શુરતનાં મયુનીશીપાલ હાલમાં મલી હતી-એ સભા બોલાવવાનાં આમંત્રણ ત્યાંની જુદી જુદી કોમના નજદીક પચાશ અહસથોની તરફથી કરવામાં આવ્યાં હતાં-તે મુજબ સભામાં ખીરાજેલા અહસથોનો શુરત અને તેની આશપાશનાં ગામોનાં તમામ વરગનાં આગેવાનો અને જાણીતાઓનો મસમોટો મેળાવડો જમ્યો હતો. સભાના પ્રમુખપદે શુરતનાં કલેક્ટર મી. બોનસ પોતે ખીરાજ્યા હતા. તેવોએ પરથમમાં જણાવ્યું કે મરહુમ સર જમશેદજી જેવા નરનાં મરણનો ખેદ ખતલાવા અને આ શુરત શહેર તરફથી દેલાશાપત્ર મોકલવાને આપણુ આજે મળ્યા છે-મરહુમનાં સદગુણોનું વરણન અતરેનાં જુદા જુદા અહસથો જેવો તેમનાથી વધુ વાકેફ છે તેવો કરશે. મી. ઇશવરદાસ સટોરે પેહલું ભાશણ કીધું કે આખી શુરતની પ્રજા સર જમશેદજીના મરણથી દલગીર થઈ છે તે આજના અધી કોમના આગેવાનોની હાજરી ઉપરથીજ જણાય છે. એ પછે તેવોએ સભામાં તઈઆર થયલું લંબાણ દેલાશાપત્ર જે મરહુમ સર જમશેદજીના બેટા પાંચમાં સર જ. જી. ઉપર મોકલવાનું હતું તે વાંચી સભાપાત્ર, જેનો સાર એ હતો કે હીંદવાસી પારસી કોમનાં વડા પેહલા બેરોનેટનો માનવંત ખેતાબ ધરાવનાર શકલ ઉંચ ગુણોના ભુશણથી ઉજવલ અને નીરમલ રેહણીથી આખી પ્રજામાં માંન પામેલા હાવા નરનાં મરણથી આ પુરાતન શહેરના વતનીઓ અતી શોકમાં ગીરફતાર થયા છે. અને તેમનાં કુટુંબનાં દુખમાં ભાગ લેવાને અતરેના પારસી, હીંદુ, મુસલમાન-અંગરેજો એકઠા મળ્યા છઈએ. સર જમશેદજીનું કુટુંબ તે પારસી કોમનું ભુશણ છે, એટલુંજ નહી આખા દેશને એક મહાન નરની ખોટ ખમવી પડી છે. વીગેરે ખીજી પુશકલ લાંબુ વરણન સર જમશેદજીનાં કુટુંબની સખાવત અને ભલા ગુણોનું કરવા પછી શેવટે ઈછવામાં આવ્યું હતું કે પાંચમાં સર જમશેદજીને ઇશવર દીરઘાયુષ્ય આપો અને નેકી-સખાવત-તથા કુટુંબની અમર કીરતી જલવવાને સામરથવાન થાવો.

ઉપલી મતલબનો લંબાણ દેલાશાપત્ર મી. સટોરે વાંચી રહેઆ પછે પોતાની તરફનું પણ તેવુંજ શરશ લંબાણ વીવેચન કરીને દરખાસ્ત મેલી કે આ દેલાશાપત્ર આપની આજની સભાના મેરખાન પ્રમુખ શાહેજી જીલા જડજ મી. બોનસે પોતાની સહી કરીને મરહુમના બેટા સર જ. જી. પાંચમાં બેરોનેટ ઉપર અને ડાવેજર લેડી બાઈ સાહેબ ગુલબાઈ ઉપર તેમને લાયકનાં બોલોનાં ફરફાર કરીને મોકલી આપવું. એ દરખાસ્તને ટેકો આપતાં મી. કાલાભાઈ લલુભાઈ વડીલે, ખા. બા. ડોશાભાઈ પેશતનજીએ, ખા. શા. મોલવી અબ્દુલ કાદરે વીગેરે ઘટતાં વીવેચીનો કીધાં હતાં. દરખાસ્ત ઘણી ગંભીરપણે પ્રમુખના કેહવા મુજબ શધલી મીજલસે એકમતીથી પસાર કીધી હતી. પ્રમુખનો ઉપકાર માંનતાં શુરતનાં પારસી કોમના વડા અકાબર સરદાર દાવર કેમુશરો એદલજી મોદીએ કહેઉ કે જીલાના વડા હાકેમનાં પધારવાથી આજની સભાનો મોલો વધ્યો છે. સર જમશેદજીની સખાવત અને સદગુણો માટે અતરે ઘણું બોલાયું છે, પણ તેમનું આટલું જલદી મરણ નીપજવાનું એક એ કારણ અટકલાય છે કે પારસી પંચાયત વીરધ જે હાઈ કોર્ટમાં એક ગુચવણભર્યો- (જુદીન જધડાનો) મુકદ્દમા ચાલે છે તેની જાંજલીની ઇતેજરીમાં મરહુમે પોતાનો જીવ ખોયલો

જણાય છે—ધત્યાદી. પરંતુ ખે પોતા તરફથી પાછો આભાર માની મીજલસ ધણી ગંભીરાધથી છુટી પડી હતી.

મરહુમ સર જમશેદજી ચોથા બેરોનેટનાં મરણ પછી મોટાં મોટાં ખાતાંઓમાં જે તેમની નેમ-લુકા હતી—ને હોધાઓ ભોગવતા હતા તે શરવે ખાતાંઓમાં પાછા તેમની જગા ઉપર તેમનાં બેટા પાંચમાં સર જમશેદજી બેરોનેટને નેમવાની બાબદ સહયો મોટી અને અગતની હતી—કેમકે આજ વેર પેહલા બેરોનેટની પછી તે અત્યારવેર તેમની જે પાંચમી બેરોનેટસી થઈ છે—તેની શરૂઆત જે સને ૧૮૫૭નાં મે માસની ૨૪ ની તારીખે નામદાર માહારાણી વીક્ટોરીઆની શાલગરેહને દીનેથી થઈ હતી યાને ને દીને નામદાર પેહલા બેરોનેટ સર જમશેદજી જીજીભાઈને આ માંનવંતો ખેતાળ મળ્યો હતો—જેને અત્યારવેરની મુદતમાં બગાળર અરધી સદી અથવા પચાશ વરશની મુદત ગુજરી છે—તે દરમિયાનમાં હરેક બેરોનેટનાં મરણ પછે તેમનાં કુકદાર વારેસ તે બીજા—ત્રીજા—બેરોનેટોનેજ તે શઘલાં હોધા અને માંન પાનો મલતાં રહેઆં છે—અને એ કુટુંબની શાહેબી જેતાં વાજબીજ તે નેમલુક ગણાતી આવી છે—અને પારશી કોમ તે ખુશી શાયે સવીકારતી રહી છે, એટલુંજ નહીં પણ નામદાર શરકાર પણ તેને માટે બાહલી આપતી આવી છે. એ રીતે પેહલા બે બેરોનેટો તો આપ-મેલેજ કોમના અને ટોલાના “લીડર” અથવા વડા ગણાયા હતા—પણ ત્રીજા—ચોથા—બેરોનેટોને માટે વલી ખાસ પારસી અનજીમનોની સભાઓ મેલવીને તેમાં ડેડવો પાસ કરીને હેવી—નેમલુકા થઈ હતી.—તે તરીકા મુજબ આ વેલાએ પાંચમાં સર શાહેબનીબી નેમલુક કરી લેવી—હેવી જ્યારે મરહુમ ચોથા બેરોનેટનાં મરણ પછેના થોડાક દીવશની મુદતમાં વાત નીકલી ત્યારે વલી આ વખતે એક નવીજ વાત ટોલામાં ઉભી થઈ કે પારસી કોમને એક વડાની અગત સું છે ધત્યાદી; કંઈ મતફેર જેવું પ્રગ-દીયું, પણ તે શારાં ભાયગે થોડાકજ શાહેબોનું કેહવું હતું—એટલે કોમનો મોટો ભાગ તો જેમ અશલથી ચાલતું આવે છે તેમજ ચાલવાને રાજી હતો. એ ઉપરથી જ્યારે ૫૭૦૦ની મોટી સંખ્યાની જરથોસ્તીઓની શહીઓનું એક રેકવીજીસન પારશી પંચાયતનાં ઠરશદી શાહેબો જોગ તૈયાર થયું કે પાંચમાં સર જમશેદજીને કોમના વડાની નેમલુક કરવા અનજીમનની શભા બોલાવવી—ત્યારે ઉપર કેહયું તેમ તેની શાંબે કંઈ પરોટેશટ કરવા જેવું વલી એક બીજી રેકવીજીસન ફરતું થયું અને તેની ઉપરથી બેએક હજારની શહીઓ થયલી કેહવાઈ. ખરેજ આ મામલો પેહલી નજરે ધણો ગંભીર અને માંઠો ટોલાનાં શમજી ભાગને લાગો અને કોમમાં ચકચાર ચાલીકે એ કંઈ શારાં ચીનહ નથી અને હેવી મતફેરીથી જોર કોમમાં કડવાસ વધી પડી બે તડ જેવું થશે—અને શરકાર દરબારનાં શાશં નહીં લાગશે. પણ શુકર બારેહકટાલાનાં ! અને હજુરખી પારશી કોમનાં વડીલોનાં પુણ પરતાળ આડે આવ્યાં કે આ નાખુસ બનાવનો અંત અને તોડ ધણો શરશ રીતે આવી ગયો; અને સઘલું સમાધાનીથી પાર પડીને અને જે કોમે ધારયું તું તે મુજબનુંજ પરીનામ આવ્યું કે પાંચમાં સર જમશેદજી બેરોનેટ પોતાની માંનવંત પદવીએ નેમાઈ ચુકા છે. આ એક મોટી યાદગારી જેવાં કોમમાં હાલનાંજ તરતના આપણી કોમમાં વધેલા ત્રીજા નવા બેરોનેટ સર કાવશજી જાંહંગીર રેડી-મનીએ આ કોમનું માંનવંત બીડુ જડથી લીધું અને પોતે વચે પડીને કોમનાં ધણાક આગેવાનોને પોતાને મકાંને બોલાવીને બે ખાંનગી સભાઓ પેહલા મેલવીને બેઉ તરફવાલાઓનું બોલવું સમજી લઇને તથા અરશપરશ શમજીતી કરી લઇને અનજીમનની સભાનું કામ શેહલ કરી દીધું અને સભામાં સર પાંચમાં બેરોનેટની ટોલાના વડાની નેમલુક સમાધાણીથી એકામતીથી—કાંઈ પણ શામા વાંધા વીશદી વગર પશાર થઈ જાય હેવું નકી કરી લીધું. શાખાસ ! સર રેડીમનીની હીકમત શુભ ઈચ્છા અને કારશાજીને ધણી શાખાસી ઘટે છે, અને તેમનાં એ કામમાં શામેલગીરી કરીને સમાધાણીથી સઘલું પાર પાડવામા આપણી કોમના જે બીજા માંનવંત શાહેબો જેવા કે નામદાર જડજી મીં દીનશા ધનજીભાઈ દાવર, સર શીરોજશા મેરવાંતજી મેહતા બેરીસટર અને સર જમશેદ-જીનાં કુટુંબ તરફ અશલથી વાહલ અને દોસતી ધરાવનાર તોડ નારાજ માંલુકજી વાહાડીઆ સી-

આઈ. ઇ., કે જેવો એજ પારસી અનનુમનની મલેલી સભાનો થયેલો સધલો ખરચ પોતાની ઝી-રેથી ખુશીથી આપ્યો હતો, તેવો અને બીજાની કટલાક આગેવાન શાહેબોએ એ સમાધાનીમાં કાંમમાં શામેલ થઈને એ કાંમમાં ધટતી સમજુતી કરી આપી છે, તેવો પારસી કાંમ અને ટોલાનાં જાહેદાંનના માંનને લાયકનાં ઠડી ચુક છે. આ સાહેબોએ અનનુમનની સભામાં પક્ષાર કરવાનો જે ઠેકાવ પોતપોતામાં વાદ વીવાદ કરીને તથા પાંચમાં સરની મુલાકાત મેલવીને જે નકી કીધો હતો તે ઠેકાવ રેકવીજસન કરનારા અને પરીટેસ્ટ કરનારાઓનાં મન મનાવા જેવો થયો છે—પણ તેમાં માત્ર શખદ રચનાની હેરફેર શીવાય કશીયી મોટા હેરફેર કે કસુખી અશક ઠેકાવ કરતાં જુદી જાતનું બનયું નથી; એ મોટી નશીબની વાત શમજાય છે—તે એ કે આગલા ઠેકાવોમાં પારસી કાંમના “પ્રમુખ” નો બોલ હતો તે બરોબર છે ને તેજ કાયમ રાખવો અને હરેક જાહેર વાતમાં પાંચમાં બેરોનેટે પારસી પંચાતનાં અકાબરોની શહલા લેવા સાથે ટોલાનાં બીજા શમજુ શાહેબોની સહલા પ્રમાણે વરતવું હેવા ફેરફારનો ઠેકાવમંજુર રખાયો છે, જે અનનુમનની સભાનાં હેવાલમાં હેકલ માલમ પડશે. આ સમાધાણીથી આખી કાંમને સંતોશ ઉપજ્યો હતો.

ઉપલી સમજુતી મુજબ અને પેલાં ૫૭૦૦ શહીનાં રેકવીજસનની માંગણી મુજબ પારસી પંચાતનાં ટરસ્ટી શાહેબોએ રોજ ૧૭ મે માહા ૧૧ મે સને ૧૨૭૭ ચઝદેજરદી, તા. ૨૬ મી જુલાઈને રવીવારે પારસી અનનુમનની એક જાહેર સભા આલબલેશ બાગમાં બોલાવી હતી—જેના પ્રમુખશયોને આપણી કાંમનાં માંનવંત અને ખરા લાયક ગ્રહસથ શેઠ બમનજી દીનશાજી પીટીટ બીરાજ્યા હતા—જેવોએ પોતાની ચપલતાથી અને એક ઘણાં સરસ છટાદાર લંબાંણુ બાશાણુથી આખી સભાનાં મન જીહતી લીધાં હતાં. સભામાં મરહુમ ચોથા બેરોનેટનાં મરણનો ખેદ અનનુમન તરફથી બતલાવી અનનુમનનાં દક્તરમાં નોંધ કરવાનો ઠેકાવ કરવામાં આવ્યો હતો અને ત્યાર પછે નવા પાંચમાં બેરોનેટની અનનુમનનાં સરનસીન તરીકેની નેમણુક કરવામાં આવી હતી—તે કાંમની પશંદગીને માટે મુબઈનાં જરથોસતીઓની જેમ મોટી ઠઠ એકઠી મલી હતી—તેમ મુબઈ છોડી દેશાવરોનાં સંખ્યાબંધ અનનુમન અને જરથોસતી શાહેબોનાં ખાસ પુસકલ સંદેસા અને સભાના કામની પશંદગી અને બાહાલી માટે લગભગ પચાસ ગાંમેના જરથોસતી રહીસોના પત્રો આવેલાં સભામાં રજુ કરવામાં આવ્યાં હતાં. પ્રમુખ સાહેબે પોતાનાં બાશણુમાં મરહુમનાં સદગુણોનું બયાંન ઘણા અસરકારક બોલોમાં કરતાં એક જગોએ મીશણ આપી હતી કે દારસીમાં એક ખેત છે કે—“ખાક શવ ખાક તા ખુરથદ ગુલ—કે જુઝખાક નીસત મઝહરે ગુલ” યાને “મતીની માફક થા કે તેમાંથી ગુલાબ ઉગે કેમકે મતી શીવાય ગુલાબનો બીજો આવતો નથી”—અથવા મોટાડી વગર ગુલાબનું ઝાડ ઉગે નહી, તેમ સર જમશેદજીનાં સદગુણોને ગુલાબનાં જાહાડ સાથે સરખાવીને તેમનાં જલા ગુણોનું લંબાંણુ વરણન કર્યું હતું—તેવો કેવા ધરમીસટ હતા, તેના નમુનેદાર દાખલા આપ્યા હતા. સને ૧૮૯૪ માં એવો પારસી પંચાયતનાં ટરસ્ટી અને સને ૧૮૯૮ માં સરનશીન નેમાયા હતા, ત્યારથી એમનાં કાંમ જોઈને સધલા ટરસ્ટીઓને ઘણી સારી અસર થઈ હતી. પારસી પંચાયતની સાંખેના હાઈ કોર્ટવાલા મુકદમામાં મરહુમે લીધેલી ઉલટની યાદ આપી હતી, કે આખો દીવસ અને મોડી રાત વેરખા તેવો તેની કાલજી કરતા હતા અને વારંવાર કોર્ટનાં દાદરાઓ ચઢતાં મરહુમની છાતી અથવા હારટપર અસર થયાથીયી વખતે એમનું મરણ નીપજ્યું હોય તો જાણો કે તમારાં ધરમખાતાંનાં ફૂંડોની જાલવની અને કાંમની સવચ્છતા જાલવતા કાંય નહી એમનાં જાંનનો જોગ થયો હોય! એ પછી એજ મુકદમાને લગતી એક બીજી અગતની બાબદ પ્રમુખ સાહેબે સભામાં જાહેર કીધી તે બહુ અગતની અને પારસી કાંમને ઘણી જાણવા જોગ હતી—મરહુમ સર. સાહેબની હાજરઆતીમાં એમ બોલાયું હતું કે સને ૧૮૦૨ માં નવાં પારસી વરસને દીને લંડનમાં થયેલાં બાણુની મીજલસમાં એવો સાહેબ હાજર હતા ત્યારે જાણું હેવું બોધ્યા હતા કે વેલાતમાં એક પારસી ગ્રહસ્થના ફરેંચ બાનું સાચનાં થયેલાં લગનને જાણું બાહાલી આપી હોય અને હેવું

બોલ્યા હોય કે પારસી કોમ એવાં લગનોને આવકાર દેશે. સરનશીન સાહેબે હીંઆં કહી સંભલાવ્યું કે—હું તમોને સારી સતાયી જણાવાને સામરથવાં છું કે મરનાર સર જમશેદજી તે પરસંગે હેવું કાંઈ બોલ્યાજ નહી હતા! આ ઈશારો મારી પ્રજા ખાતર અતરે કરું—વીગરે કહીને સર જમશેદજીનાં ભલા ગુણોનું ગવરનર જેવાઓએ કરેલું વરતાંત કહી સંભલાવીને પોતાનું ધણું આયાકુલ ભાણુ સમાપત કરીલું હતું. પણ તેમ કરતાં ભાણાંનું ખીજ અથવા છેલા ભાગમાં હાલના સર જમશેદજીની નવી નેમણુક કરવાનાં બાબમાં ઘણી લખાણુ સમજ દાખલા દલીલો સાથ આપીને સભાજણોનાં મનપર સારી રીતે દર્શાવ્યું હતું કે હાલનાંજ પાંચમાં બેરોનેટને કોમના પ્રમુખ નેમવામાં ઘણા ફાયદા છે. અને આશા બતલાવી કે હાલનાં સર તે કોમને માટે ઘણાજ લાયક નીવડશે હેમાં કશો શક શુભેહ નથી.

સભાનો પેહલો ઠેઠાવ રજુ કરવાને આપણા એક જાણીતા વક્તા ડાક્ટર સુખયા પેહલાં ઉઠ્યા હતા—પણ તેઓ અસલ ધડાયલા ઠેઠાવમાં કાંઈ બોલેનો ફરફાર કરવા માંગતા હોવાથી સભાએ તે નાપસંદ કરતાં—અસલ ઠેઠાવ તેમને બદલે પુણાવાલા દખાણુના વડા દસ્તુર કેકેબાદ આદરબાદે પોતાની તરફનાં ઘટતાં વીવેચન સાથે રજુ કર્યો; જે નીચે મુજબનો હતો :—

ઠરાવ પહેલો—“ મરહુમ શેઠ કાવશજી ખરશેદજી જમશેદજી તે નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈ ચોથા બેરોનેટ, જેવણુ રોજ ૮ મે દેપાદર, માહા ૧૦ મે દેહ શેહેનશાહી સને ૧૨૭૭ યજ્ઞેજરદી, તા. ૧૭ મી જુન ૧૮૦૮ ને દીને મુંબઈમાં ‘ મેઝગોન કેસટલ ’ ખાતે હક થયા છે, તેવણુનાં શોકજનક મરણથી આપણી અનજીમનને મોટી દલગીરી ઉપજી છે. આપણી અનજીમને એવણુ સાહેબને પોતાની તા. ૭ મી આગસ્ટ ૧૮૮૮ ની સભામાં પોતાનાં વડાન્યાન પ્રમુખ નેમયા હતા, તે દીવસથી પોતાનાં મરણ તુલીક નજદીક ૧૦ વરસ સુધી એવણુ સાહેબે પોતાનો ઓંધા અનજીમનનાં પુરતાં માન અને સંપુરણ વીશવાસ સાથ ભોગવ્યો હતો. પોતાના ટોળાનું જેથી કાંઈ ભલું કામ નીકળતું તેમાં એવણુ ઉદ્યોગ, ઉમંગ અને ઉલ્લસથી ભાગ લેતા હતા. આ છેલ્લા દાહેકમાં આપણી કોમમાં જે નવી મંડળીઓ સથપાઈ છે. એક “ જરથોશતી ધરમ સંબંધી કેલવણી આપનારી અને જ્ઞાન ફેલાવનારી મંડળી ” અને બીજી “ જરથોશતી કોમના લાભ સાચવનારી મંડળી. ” એ બેઉ મંડળીઓનાં કામેમાં તેઓની સથાપણના વખતથી એવણુ ઘણો ઉલ્લસભર્યો અને આગેવાન ભાગ લીધો હતો. પારસી પંચાયતના ધરમખાતાનાં એક ત્રસટી તરીકે ૧૪ વરસ અને સરનશીન તરીકે ૧૦ વરસ એવણુ એ ધરમખાતાનો કારોબાર પોતાના હમ-શરીક ત્રસટી સાહેબો સાથે મળી ટોળાના વીસવાસ સાથે ઘણી મેહેનત લઈ ઉલટથી ચલાવ્યો હતો. પારસી પંચાયતે સામેના છેલ્લા મુકદ્દમામાં પારસી કોમની એકચતા અતી પ્રતીશકા જલવાય એવા વીચારથી એવણુ સાહેબે પોતાની તંદરોસતીના ભોગે સહવારથી રાત સુધી તસ્દી લઈ અતી ઘણી મેહેનત લીધી હતી. આપણી કોમનાં ભલાનાં સરવે કામમાં આગેવાન અને ઉપયોગી ભાગ લેવા ઉપરાંત એવણુ સાહેબે મુંબઈની પ્રજનાં ભલાં માટેનાં સરવ સારવજનીક કામોમાં સરવના ચાહ સાથ આગેવાન ભાગ લીધો હતો, જે માટેની કદરશનાશી મુંબઈનાં ઘણાંક ખાતાંઓમાં નોંધાઈ છે, અને જેમ આપણાં શેહેરની ટ્રાંસ્પોરેશન અને યુનીવર્સીટીએ તેમ આપણાં શહેર અને દેશના હાકેમોએ પણ તેની કદર જુજી છે. સર જમશેદજીનું પારસી ટોળાનું માનીતું અને વાહાલું નામ એવણુ સાહેબે તેની ભલી કીરતી સાથે જલવી રાખ્યું હતું. પોતાના વડીલો, તે આગલા સર જમ-શેદજીઓના સદગુણો—સાદાઈ, નમાનાપણું મીઝનસારી અને સાલેસાઈ—તેવણુ પોતાનાં બુલંદ દરજ્જા સાથ અને એક સુધધા ગ્રહસથને છાજે એવા અમીરી ખવાસ સાથે જલવી રાખ્યા હતા. પોતાના ટોળાના ભલા માટે અને પોતાનાં શેહેરની ખેરખાલી માટે ઘણી ઉતકંથા દેખાડનારા આવા એક અકાબરને ખાલવા માટે આપણી અનજીમનની આ સભા દલગીરીની અત્રે નોંધ લે છે.”

બીજો ઠેઠાવ—ઉપલા પેહલા ઠેઠાવની નકલ અનજીમનનાં દફતરમાં નોંધવાની અને તે નકલો સર જમશેદજી પાંચમાં બેરોનેટ તથા ડાવેજર લેડી જમશેદજીપર મોકલવાનો ઠેઠાવ થયો હતો—જેની દરખાસત શેઠ રસતમજી પટેલે ઘટતાં વીવેચન સાથે કરી હતી—અને ડા. જા. હાંગીર લીલાંઉ-વાલાએ તેને ટેકા આપ્યો હતો.

ત્રીજો ઠરાવ—દસતુર દારાબ પેશુતનજી સંબંધીએ નીચે મુજબ મુકયો હતો :—

આ સભા ઠેઠાવ કરે છે કે “સર જમશેદજી જીજીભાઈ પાંચમાં બેરોનેટના વડવાંઓ પોતાના વખતમાં આપણી અનન્યમનનાં ધરમના કુંડનાં ત્રસ્ટી સાહેબો તથા અનન્યમનના ગ્રહસ્થાને પોતાની સાથે લઈને અનન્યમનને લગતાં કામકાળે જે પ્રમાણે ચલાવતા હતા તેજ પ્રમાણે સર જમશેદજી જીજીભાઈ પાંચમાં બેરોનેટે હવે પછી કામકાજ ચલાવવું તથા પ્રમુખનો જે દરજ્જો તેવણના વડવાંઓ ભોગવતા હતા તે દરજ્જો સર જમશેદજી જીજીભાઈ પાંચમાં બેરોનેટને આપવો.”

ઉપલી દરખાસત રજુ કરતાં દસતુર દારાબે અને ટેકા આપતાં ડાકટર કાવશજી દાદાચાંનજીએ તથા ડા. સુખીઆએ પણ ઘણાં મુલાખીત વ્યાખ્યાનો કર્યાં હતાં.

મી. નશરવાનજી મણેકજી ગઝદરે બોલતાં જણાવ્યું કે જો આ ઠેરાવની સાંમે કોઈ પણ શખસ થાય, તો તે નગુણો કહેવાય. ૪૦-૪૫ વરસની વાત ઉપર હું એક વેળાએ ઉતર હીંદુસ્તાનમાં લાહોર ખાતે ગયો હતો અને તે વેળાએ હાલનાજ પારસી પોપાકમાં ગયો હતો. જે હીંદુ મુસલમાનો ત્યાં મને ઝાળખી ન શક્યા તેઓએ પોતાના ખીજા ભાઈબંધોને મારે માટે પુછ્યું કે આ અન્નાજી પોશાક વાલો શખસ કોણ છે; જેઓ જાણતા હતા કે હું પારસી છું તેઓએ મારે માટે તેમને કહ્યું કે “આતશપરસત, બોટલીવાલા, બોટલીવાલા” (તાલીઓ), અને જાણે હું પણ સર થઈ ગયો હોઉં તેમ મારી તરફ મહેરબાની દેખાડી હતી. (હસાહસ).

ઉપલે: ત્રીજો ઠેઠાવ સર જમશેદજી પાંચમાં બેરોનેટપર લખી મોકલવાનો ચોથો ઠેઠાવ થયો હતો—તથા પાંચમો ઠેઠાવ જરથોસતી કોંમના આબરવાલા આગેવાંનોનાં રેકવીજીસનને માટે સભા બોલાવી તે માટે ટરસ્ટીઓનો, અને આલખલેસ ખાગનાં વાલીઓનો એ મકાન વાપડવા માટેનો, તથા છેલ્લે પરમુખ સાહેબનો ઉપધાર માંનીને સભા બરખાસત થઈ હતી.

એ રીતે પારસી અનન્યમનમાં સર જમશેદજી પાંચમાં બેરોનેટની નેમણુંક થવા સાથે જુદી જુદી મંડલીઓના પ્રમુખની તથા ખીજી ઘટતી નેમણુંકો પણ થઈ ચુકી છે. જેમકે પારસી પંચાયતના નવા ટરસ્ટી અને સરનશીન, જરથોસતી કોંમના લાલ સાચવનારી મંડલીના પરમુખ; હીંદુસ્તાનમાં ઉદ્યોગ હુનરનો વધારો કરવાની યોજના સથાપક મંડલીના ટરસ્ટી; વીગરે, વીગરે. જગો જગોએ અને મંડલી મંડલીએ એવોને એમના મરહુમ પીતાની માંનવંત જગ્યાપર ઠેડવવામાં આવ્યા છે—એટલું જ નહીં પણ એમને હેવી નેમણુંકપર સત્તાવાર ઠેડવવાનાં કોંમની પશંદગીને માટે સુરત, વલ્લશાઁથી તે છેક નાઇનીટાલ વેરનાં જરથોસતીઓ અને અનન્યમને પોતાની સભાઓ મેલવીને તે ઠેડવો અતરે લાગતાવલગતાએને લખી વાલયા હતા—જે ઉપરથી હાલનાં સર જમશેદજી પાંચમાં પણ ચોમેર પારસી કોંમની કેવી પશંદગી પાંખી ચુકા છે, તે સપસટ જણાઈ ચુકુ હતું. અને હવે આ હેવાલ ખતમ કરતાં એક વાર પાછા આપણુ ઇચ્છીશું તથા ચાહીશું કે એ નામવર જવાન હીંદી ઉમરાવ પણ પોતાની સભ્યતા અને ચાલાકીથી સરવ કોંમમાં અને શરવે જગોએ દીપીજ નીકલશે—તથાસ્તુ.

સર જમશેદજી જીજીભાઈ મદરેશાનો ઇનામનો મેલાવડો, તા. ૨૭ મી આગસ્ટે થયલો ત્યાં પરમુખસથાંને શેઠ જમશેદજી ખરશેદજી જમશેદજી ખીરાજ્યા હતા—તેવોએ મદરેશા તરફથી મરહુમ સર જમશેદજી ચોથા બેરોનેટનાં મરણની દલગીરી દરશાવતાં બોલ્યા હતા કે મારા મરહુમ ભાઈ ચોથા બેરોનેટ માંદગીને ખીજાને પડવાથી અમે આનુઆનુનાઓ ઉપરાંત ખીજા ઘણાઓને ગીરફતાર કરી જવાથી મેલાવડો મોટો થયો છે, તેમના મરણનો ગમ વીશતારવાની અતરે જરૂર નથી, પણ પારસી પંચાયત કે જેને અસતક આ ખાતું છે તેના એક ટરસ્ટી તરીકે હું મારા ખીજા ભાઈબંધ ટરસ્ટીઓ તરફથી ભારી દુઃખભરી લાગણી માત્ર જાહેર કરું છું કે એવોના મરણથી એક દીલસોજ, ઉમંગી અને કારસાજ વડો બોવાયો છે; ઇત્યાદી.

મરહુમ સર જમશેદજીનાં મરણની દલગીરી દરશાવવા માટે મુખ્યધનાં સઘલી વરણનાં લોકોની એક જાહેર સભા શેરીફ મારફતે બોલાવાતું રેકવીજીશન કરવામાં આવ્યું છે, જે મુજબ શેરીફ જાહેર સભા બોલાવશે. એ રેકવીજીશન ઉપર નીચલા ગ્રહસ્થાની સહી થઈ ચુકી છે:—સર કાવશજી જાહંગીર બેરોનેટ, સર હરકીશનદાસ નરોતમદાસ, સર વીરલદાસ દામોદર, સર સાસુન જે. દેવીડ, સર ભાલચંદર કીશણ, મી. એફ. જી. સેલખી, મી. શેપરડ, સર આદમજી પીરભાઈ, આ. મી. જી. ઓ. ડન, મી. ધરમસી મોરારજી ગોકળદાસ, મી. એફ. સી. ગોરડન, મી. સટેનલી રીડ, મી. એ. લેસલી, મી. કફ, ઓ. મી. આરમ્સોંગ, મી. હીટન, વગેરે.

ખાનખહાદુર શેઠ બમનજી બેરામજી પટેલ.

ઉંમર વરસ ૫૯—માસ ૧૦.

જન્મ—રોજ ૩ જો અરદીબેહશત માહા ૪ થો તીર શેહનશાહી સને
૧૨૧૯ યઝદેજરદી, તારીખ ૨૮ મી ડીસેમબર સને ૧૮૪૯ ઇસવી,
સવંત ૧૯૦૬) ને વાર શુકર.

મરણ—રોજ ગાથા ૨ જો માહા ૧૨ મો અસપંદાદ શેહનશાહી સને ૧૨૭૭
યઝદેજરદી, તારીખ ૯ મી સપ્ટેમબર ૧૯૦૮ ઇસવી, સવંત
૧૯૬૪ ના ભાદરવા શુદ્ધ ૧૪ ને વાર બુધ.

મરહુમ ખાનબાહદુર બમનજી બહેરામજી પટેલનું મરત્યુક.

ચંદ્રેઝરદી સને ૧૨૭૭ ના ગુજસ્તે સાલની પારસી તવારીખનો ધનતેઆખ પુરો કરતી વખતે તેની સેવટની ધડીએ એક દુઃખ ભરી ફરજ અમારે માથે જાણે અધુરી રહી ગઈ હોય તે પુરી કરવાને એક ખરા યકીનદાર અને શુદ્ધ જરથોસ્તીને ૧૨૭૭નું સાલ પોતાની સાથે ધસડી ગયું છે, જેની નોંધ લેતા ભારે દલગીરી ઉપજે છે. ખાનબાહદુર બમનજી બેરામજી પટેલ જરથોસ્તી ધર્મને ખરા અંતકરણથી પાલનારા પારસી કોમનાં એક જરથોસ્તી નર હતા. ૫૯) વરસની ઉંમરે અશો-ફરોહરના પવીત્ર હીગામમાં ખીજા ધમખારના પરોધ્યામા જેવા પોતે અશો હતા, તેવા કુલ જરથોસ્તી અસો ફરોહરોની એ નેક હમદીન અકાબરે હમાન્નેર કીધી. એ મરહુમ શેઠના પટેલ ખાનદાનના સ્થાપક શેઠ દોરાબજી નાણાભાઈ અંગ્રેજ સરકારને અસ્તક મુબઈ આવ્યું, તેની આગમચ પોરતુગી ઝોના એ 'બોંબે' શહેરમા સરવોપરી સત્તા ભોગવતા હતા. જેના પ્રતાપે મુબઈનાં અંગરેજ રાજની શરૂઆતમા જજીરાના નવાબે મુબઈ ઉપર હુમલો કીધો હતો તે વખતે અંગરેજ લશ્કરની ઝેર હાજરીમાં શેહરીઓનું એક નાંતુ સરખુ લશ્કર ઉભું કરી અને તોપોનો ઉપયોગ કરી બાહદુરીથી બડી દુસમનોને શીકસત આપી હતી; આવા બાહદુરીના કામની કદરસનાશી તરીકે મુબઈના રહેવાસીઓના સત્તાધારી વડા અકાબાર તરીકે અંગરેજ સરકારે તેમને નેમયા હતા. આવા નામીયા ખાનદાનના આ નખીરા ખાન બહાદુર બમનજી પટેલ, જુના વીચારના, વચલે વાંધેના શેઠયાઓની સંક્રના હતા તો પણ તેમની સાહલેસાઈ, શું બચ્યાઓ કે શું બુજરોગો સરવે સાથે ભલાઈથી વરતવાના તેમના સદ-ગુણો એવા ઉત્તમ હતા કે આગલ વધેલા સુધારાવાલાઓનીખી સંક્રમાં અને જીવાનનોની જોડમા રહી આખી પારસી કોમના તેવણ માનવંત માનીતા મીત્ર અને વાહલા વીરલા થઈ પડીયા હતા, આવો માનવંત મરતબો જાલવવા છતાં પોતાની રીતભાતમાં, પોતાના પોસાકમાં, પોતાના હમદીન બાઈ બેહનો તરફની વરતાણકમા તેવણ સાદા સુધધા રાંક સવભાવના દયાવંત અને અસલવારેના ચુસત પારસી જરથોસ્તીના એક નાદર નમુના હતા. જરથોસ્તી ધરમ કીયાપર એમનું અતથંત એકીન હતું. આવા યકીનદાર આવા ધરમચુસત અને પારસી કોમના ખેરખાંના બેહસતનશીન થવાથી પારસી કોમને નહી પુરાય એવી એક નેક નરની બેશક મોટી ખોત ગઈ છે. એવણ જેવા ચુસત પારસી જરથોસ્તી અકાબરોનો જમાનો હવે ખતમ થતો જાય છે. શેઠ કાવસજી પટેલ જેમનું નામ સવા સદી કરતા પણ વધારે મુદત થયા મુબઈના એક મોટા તલાવ અને કોટના પારસી મોહલા સાથે જોડાયલું છે તેવણ એમના એક વડવા હતા, એજ કાવસજી પટેલે પારસીઓનું એક સંસ્થાન થાણામા વસાવ્યું હતું. થાણામાં પારસીઓના સંસ્થાન માટે એક દમ્મમું અને એક અગીયારી એ શેઠે બંધાવી આપી હતી, અને તેનો વહીવત તે કસખાના પારસી આગેવાનો સાથે વંસપરમપરા એજ કુટુંબની આગેવાની હેઠલ ચાલતો આવ્યો છે. જેની રૂએ ખાં બાં બમનજી મરણ સુધી થાણાની અજીમનના ફંડના એક ત્રસડી અને પ્રમુખ હતા, જે ઓધાની ફરજો પોતે મુબઈના રહીશ છતાં એવી તો કારસાજીને દીલોજનનથી બજવી હતી કે એ મરહુમના માનમાં થાણાની પારસી અજીમને એમના ઉઠમનામાં એક ખાસ ઠરાવ પસાર કરીને તેઓના દફતરોમાં એમના નેક નામ અને કામની નોંધ લીધી હતી.

ખાં બાં બમનજી પટેલ અંગ્રેજી ભાષા ઉપરાંત ફારસી ભાષાનું અચ્છું જ્ઞાન ધરાવતા હતા. જેની ખુબીથી પારસી કોમ અને દીનને લગતાં ઘણાએક ગ્રંથો અને ઇનામના રસાલા લખીયા હતા. ખાં બાં બમનજી ધીરી ચાલના ઠંડા સવભાવના અને સહનશીલ હતા. પણ ઉદયોગી અને પોતાના દરેક કામમાં ભારે ખંતીલા રહેતા હતા. એમણા પારસી પ્રકાશના જાણીતા પુશતકે એમના નામને પારસી કોમમાં અમર કીધું છે. એ પુસ્તક રચવામાં એમની અરધી અરધ જીંદગી ધસઈ ગઈ હતી. એ ગ્રંથ રચવાને માટે અસલવારેના પારસી દસ્તાવેજોની સોંધખોલમાં જ્યાં જ્યાં પારસીઓની વસ્તી હતી ત્યાં ત્યાં શેહરે શેહર અને ગામે ગામ મુશાફરી કરી એવણે ભારે જંજલ અને જેહમત ખેંચી હતી. પારસી પ્રકાશ સંપુરણ કરી પ્રગટ કરવાને દાદારે તેમની જીંદગીને વધુ ચારી આપી નહી, તોપણ જેટલા ભાગો પ્રગટ થયા છે તેનું કદ મોટી વેબસ્તર ડીકશનરીના જેટલું થવા જાય છે. ઇરાન છેડી હીંદુસ્થાન આવયા પછીની પારસી કોમની, તેના રાહરસમ અને રેવાજોની, તેના જાણીતાં કુટુંબોના અકાબરોની ભરોસેદાર તવારીખ, તેના ધરમના કામોની અને ધરમના મકાનોની બારીક નોંધો, પારસી કોમના અને હાલના જમાનાને વરે "પારસી પ્રકાશ"

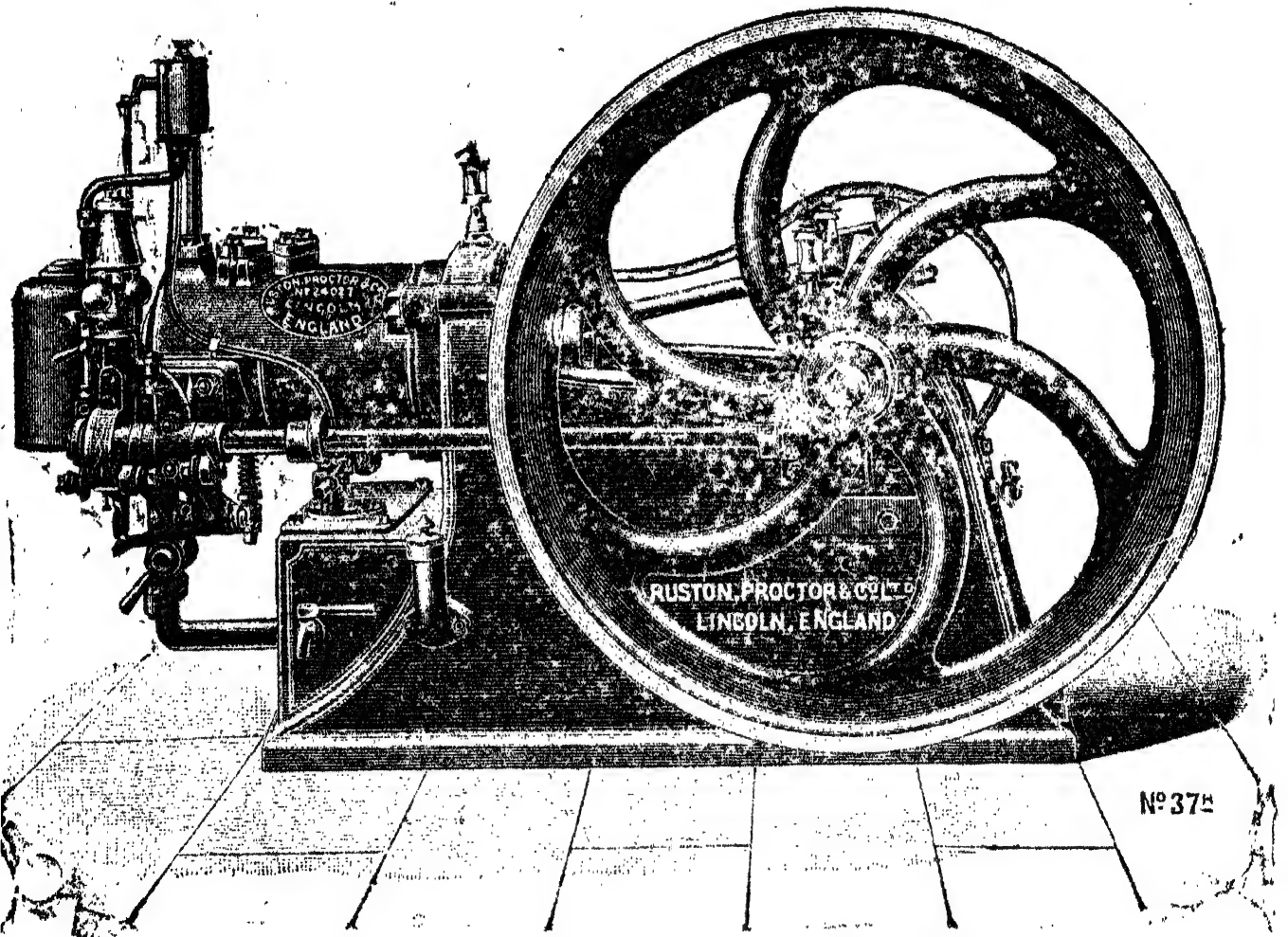
શ્રીવાય ખીલ કીયા પુસ્તકો એટલી વીગતો સાથે પુરી પાડી શકશે? ખા૦ ખા૦ પટેલના એખલા એજ કામે આખી પારસી કોમને અને તેમની આલ ઓલાદને એમના પુરે પુરા ઉપકારમાં મુકી છે. એમના કામે જેમ ઉપ્યોગમાં ઉતમ તેમ સંખ્યામાં થોડા નથી. મુંબઈ ધલાકાના ગેઝટયરમાં પારસી ઇતીહાસ લખવાને મરહુમ શેઠ ખરશેદજી શીરવણના એવણ મુખ્ય મદદગાર હતા. જે માટે સરકારે એવણનો લેખીત ઉપકાર માન્યો હતો. પુસ્તકો, રેસાલાઓ, વરતમાન પત્રોમાં સેંકડો આરટીકલો લખવા ઉપરાંત પારસીઓના સંખ્યાબંધ જાહેરખાતાઓમાં અને જાહેર મંડલીઓમાં જોડાઈને પારસી કોમની ભારે સેવા એ શેઠે બજાવી છે. મુલ્લાંશીરોઝ મદરેસાના સેક્રેટરી, સર દીનશાહ માણેકજી પીટીટ જીમનેસ્ટ્રીક ઇનસ્ટ્રીટયુટના સેક્રેટરી તથા ખજાનચી, મરહુમ શેઠ ખરશેદજી નોશરવાનજી કામાજીની યાદગારીનું જરથોસ્તી વીદ્યારથીઓને ઉત્તેજન આપવાના ફંડના સેક્રેટરી, ક્રોટ વોરડાના રેત પેઅરસની સ્ટેનડીંગ કમીટીના સેક્રેટરી, ઇરાન દેશના રેહનારા ગરીબ જરથોસ્તીઓની હાલત શુધારનાર ધરમખાતાના સેક્રેટરી, મરહુમ શેઠ નશરવાનજી માણેકજી પીટીટની યાદગારી કાયમ રાખવા માટે જરથોસ્તી અંગુમને ઉભા કરેલા ફંડના એક સેક્રેટરી, મુલ્લાંશીરોઝ કેતાખખાનાના સેક્રેટરી, ગરીબ જરથોસ્તીઓના રહેઠાણ ફંડના ખજાનચી, મુંબઈના જરથોસ્તીઓના મરણ વખતના અરસપરસના લાભના ફંડની કમીટીના એક અધીકારી તથા પ્રમુખ, મરહુમ શેઠ નશરવાનજી મનચેરજી કામાજીના ધરમખાતાની જરથોસ્તી છોકરીઓની નીશાળના ઉપરી, અનંગુમને એલમીએ ફારસી મંડલીના ખજાનચી, ફારત રીડીંગ રૂમ એન્ડ લાઇબ્રેરી, યાને ધી જમશેદજી નશરવાનજી પીટીટ ઇનસ્ટ્રીટયુટના, રાહનુમાય માજદીઅસની સભાના ઈં સ૦ ૧૮૭૫ થી, જ્ઞાન પ્રસારક મંડલીના ૧૮૭૮ થી, નવસારીની સર કાવસજી જહાંગીર મદરેસાના ૧૮૮૪ થી, નવસારીની નવાજખાઈ તાતા કન્યાશાળાના ૧૮૮૬ થી, ધી નશરવાનજી માણેકજી પીટીટ ચેરીટી ફંડના ૧૮૮૮ થી, બોંબે એનથરોપોલોજીકલ સોસાયટીના ૧૮૯૩ થી, મુંબઈના જરથોસ્તી રવાનોને અવલંબજલ પહોંચાડવાનાં ખાતાંની કમીટીના ૧૮૯૪ થી, તથા ખેતવાડીની ધી જમશેદજી નશરવાનજી પીટીટ કસરતશાળાના ૧૮૯૪ થી, અધીકારી હતા; તેમજ મરહુમ શેઠ બનાજી લીમજીની દરેહમેહરને લગતાં ઇજાને, ધમખાર તથા જશનના ફંડના ૧૮૮૩ થી, થાણાની દરેહમેહર તથા જરથોસ્તી અંગુમનના ફંડનાં ૧૮૮૭ થી તથા એલાવની દરેહમેહરના ૧૮૯૦ થી ત્રસ્ટી હતા. આટલા બધા કામે ખંતીથી બજાવવા, ઇનશાનની જીંદગી ક્યાં સુધી ટકી શકે? પણ ના, એટલામાં એવણની જાહેર સેવાનો અંત આવતો નથી. મુંબઈની મરઢીની મોહોકાનની વખતે સુલેહના અમલદાર તરીકે સરકારને મદદ કરવા, મોહલે મોહલે અને ઘેરેઘર ફરી લોકને સલાહ, સીખામન, ધીરજ અને કીમતી મદદ આપતા હતા જેની પીછાણુમા સરકારે એમને ખાન બાહાદુરના ખેતાખથી નવાજ્યા હતા. પારસી કોમની ખીજી સેવા બજાવવા માટે પારસી મેટરીમોનીયલ કોરટના એક દેલીગેટ હતા, મુંબઈની મ્યુનીશીપલ કોરપોરેશનના કેટલોક વખત એવણ મેમબર હતા. પારસી કોમની એવણે ઉપર જણાવેલી સેવાઓની પીછાનમાં શેઠ બમનજીની યાદગારી જાલવવા એવણની અહીયાતીમાજ દસ હજાર રૂપયાનું એક ફંડ એમની યાદગારી જાથુકની જાલવી રાખવા માટે થયું છે. એવણની જીંદગી એટલી તો મીતાહાર હતી કે એવાજુ એકથી બે દાયકા વધુ કોમને મદદગાર થઈ શકતે પણ એક પુરા ભાઇ મી૦ અરદેશર પટેલ તથા એક પુરા કાચી વયના ૨૬) વરસના સરવેથી વયલા જવાન બેટાના મરણથી એમને એવો તો મોટો કારી ધા લાગો કે એવા દુઃખો આગલ એમની તખીયત તકી શકવી મુશકેલ થઈ પડી. આખી પારસી કોમના એવા એક દીલસોજ દોસ્ત, ખરા ખેરખાહ અને ઉદ્યોગી મદદગારના મરણથી પારસી કોમે પાછો નહી મલી શકે એવો વીરલો ખોયો છે જેમના નામ અને કામની યાદ આખી પારસી કોમની અહીયાતી સુધી રેહશે.

મરહુમના ઉઠમણાની કીયા અતરે કરવામાં આવી તે વખતે વંચાયલા અનંગુમન પત્રમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે મરહુમે કરેલા વસીયતનામાં મુજબ એવણે પારસીઓને લગતી એકઠી કરેલી નોંધો દસ્તાવેજો વગેરે મુંબઈની પારસી પંચાયતને સવાધીન કરવામાં આવશે, અને વધુ એમ જણાવ્યું હતું કે એવણનો નર વારસ હધ્યાત નહીં હોવાથી એવણની પાયદસ્તે અને ઉઠમણે આવે તેઓને એવણના ધણીઆણી અને બેટીઓએ સલામ પોહચાડવી. તે મુજબ તેઓએ સરવેને માન સાથે મરહુમની સલામ પોહચાડી હતી. વળી મરહુમના ઉઠમણાની કીયાખી નારગોલ અને ઉડવાડ ખાતે કરવામાં આવી હતી.

જાહેર બખરો.

Greaves, Cotton & Co., ગ્રીવ્સ, કોટનની કંપની,

ઈજનેરો અને સાંચાકામ મંગાવનારા,
૧, ફોર્સ સ્ટ્રીટ, કોટ-મુંબઈ.

દરેક જાતનાં સાંચાકામ મંગાવનારા, ખાસ જીનીંગ અને
પ્રેસ ફેક્ટરી તથા સ્પીનીંગ અને વીવીંગ મીલોને લગતા
દરેક સાંચાકામ અને સામાન પુરા પાડનારા અને
ડીઝાઈન કરનારા.

મુંબઈમાં સરવે માલ મોટા જઠામાં રાખવામાં આવે છે.

ગ્રી વ્હ કો ટ ન ની કું પ ની,

ની ચ લા કા ર ખા ના વા લા ઓ નાં એ ડ લા આ ડ ત્યા.

એસરસ હાવડ એન્ડ બુલો લીં ... ર ડાંતવાનું સાંચાકામ.

” હેનરી લીવજી લીં ... કાપર બનાવવાનું સાંચાકામ.

” વીલીયમ ટ્રેધમ એન્ડ કુંડ લીં રના કચગમંથી ગુતર બનાવવાનું
સાંચાકામ.

” મેધર એન્ડ પ્લાટ લીં ... રંગવાનું, બ્લીચીંગનું અને ડીની-
શીંગનું સાંચાકામ.

” એસફ સાઈકલ બ્રધર્સ લીં ... કાંડની રીલેટ.

” ડોન્સફીલ્ડ બ્રધર્સ લીં ... રીલેટ ચકાવવાનું, અને ટેસ્ટીંગનું
સાંચાકામ.

મેસરસ ઘેટસ એન્ડ થોમ ...

” રસ્કન પ્રોડેટોર એન્ડ કુંડ લીં સ્ટીમ અને ઓદક એનજીન.

” ડીન્કર શેન્ટન એન્ડ કુંડ લીં... બાઇકેરો.

” ફ્રેનક પર્ને એન્ડ કુંડ લીં ... પાણીના બમ્બા.

” પીટસ ચાર્કશીયર મશીન કુંડ વર્કશોપના સાંચા તથા ઓબ્જેક્ટો.

” ઇ. એર. એન્ડ એફ. ટરનર લીં બોટો દળવાનું સાંચાકામ.

” જહોન ઓગ્ડેરોડ એન્ડ સન્સ લીં ચાંમડાના પટા.

” વીલ્યમ કેનીગ્મન એન્ડ કુંડ લીં સુતરનાં કોરડાં.

” એલ્ડસ એસએસટોસ કુંડ લીં... એસએસટોસનો સામાન.

સુહરે મુકરો.

ઉપર જણાવેલા જાણીતા સાંચા અનાવનારાનાં જેવાં સરસ સાંચાકામ બીજાઓને ત્યાંથી તમેને
અલશે નહીં, તે વીશે હમારે ત્યાં આવવાથી તમેને દરેક રીતે સંતોષ આપવામાં આવશે.

માહ ૧ લો ફરવરદીન શેહેનશાહી શને ૧૨૭૮ યજ્ઞદેજરદી.

પારશીઓના તીથે રોજ-તેના નામ શાયે	તારીખ	તથા	કદમી જરથોસ્તીઓના રોજ ૧ થી ૩૦ સુધી, માહ ૨ ને અરદીબેહશત કદમી શને ૧૨૭૮ યજ્ઞદેજરદી.
૧-અહુરમઝદ રવી.	૧૩	૩	૬૦ તાં ૧૩ મી સપ્ટેમ્બરથી ૧૨ મી ઓક્ટોબર ૧૯૦૮ સુધી.
૨-ખેહમન... શોમ	૧૪	૪	હીંદુઓના સંવત ૧૯૬૪ના ભાદરવા વદ ૩ ને વાર રવીથી તે આશો વદ ૩ ને વાર સોમ સુધી.
૩-અરદીબેસ્ત બોમ	૧૫	૫	૩ શેહેનશાહી "નોરોજ" (પપેતો.) જરથોસ્તીઓનું યજ્ઞદેજરદી સને ૧૨૭૮ નું નવું વરસ.
૪-શેહરેવર... ખુધ.	૧૬	૬	૫ હમકારો, શે ૦ રપીથવન ઇજવાનો દીવસ-કદમી અરદીબે- [સત અમસાસપ્રદનું જશન.
૫-સપ્તદારમદ ગુર.	૧૭	૭	૭ શેઠ નવરોજ પ્રદુ ૦ શી. આષ. ઇ. ગુજર્યા. ૧૨૫૫
૬-ખુરદાદ... શુકર	૧૮	૮	૮ શેનશાહીઓના ખોરદાદશાલ, (ખાશ સોકોનો નોરોજ,) પેગંબર
૭-અમરદાદ.. શની	૧૯	૯	૯ શે ૦ અમરદાદસાલ (વળાવો). [જરથોસ્તનો જન્મ દીવસ.
૮-દેપાદર.... રવી.	૨૦	૧૦	૮-આદર..... સોમ ૨૧
૯-આદર..... સોમ	૨૧	૧૧	હમકારો.
૧૦-આવાં..... બોમ	૨૨	૧૨	૧૦-આવાં..... બોમ ૨૨
૧૧-ખુરશીદ.... ખુધ.	૨૩	૧૩	૧૩ ઇસ્ટ ઇન્ડીયા કંપની સ્થાપી, ૧૬૦૦. [મોટી રેલ આવી.
૧૨-મોહોર..... ગુર.	૨૪	૧૪	૧૪ કદમીઓના "મેદીઓજરેમ" ધંમખાર. ૧૮૭૫માં અમદાવાદમાં
૧૩-તીર..... શુકર	૨૫	૩૦	૧૩-તીર..... શુકર ૨૫
૧૪-ગોશ..... શની	૨૬	૧	૧ આસો માસ, નોરતાં ખેડાં,
૧૫-દેપમેહર... રવી.	૨૭	૨	૨ આંદરાત.
૧૬-મેહર..... સોમ	૨૮	૩	૩ રમજન માસ.
૧૭-સરોસ..... બોમ	૨૯	૪	૪ હમકારો.
૧૮-રશને..... ખુધ.	૩૦	૫	૫ અક્ટોબર માસ. શેહેનશાહી ફરવરદીઆંતનું જશન. પુણ્યામાં શેઠ
૧૯-ફરવરદીન. ગુર.	૧	૬	હાં ૦ શાં ૦ તાડીવાલાની ધરમશાલાને વરસ ૪૦ મું. મુંબઈમાંનાં
૨૦-ખેહરાંમ.... શુકર	૨	૭	મોદી હીરજી વાંછાગાંધીનાં દુખમાંને ૨૪૦ મું, માં ૦ નં
૨૧-રાંમ..... શની	૩	૮	શેઠનાવાલાને ૧૫૪ મું, ગંદવીમાંનાં અનજીમનનાં દખમાંને
૨૨-ગુવાદ..... રવી.	૪	૯	૧૮૫ મું. નવશારીની મલેશરની અનજીમનની દરેમેહરને
૨૩-દેપદીન.... સોમ	૫	૧૦	૧૧૨ મું ખેડું. લંડનની યુનીવર્સીટી ઉધડી ૧૮૨૮.)
૨૪-દીન..... બોમ	૬	૧૧	૭ હમકારો. એડનવાલી શેઠ કાં ૦ દીની દરેમેહરને વરસ ૨૬ મું. સુ-
૨૫-અરશેસવંગ ખુધ.	૭	૧૨	રતવાલા ખાનશાહેબ ખે ૦ પાં ૦ કોટવાલ ગુજરાયા, ૫૦ ૧૨૨૦.)
૨૬-આસતાદ.. ગુર.	૮	૧૩	૨૩-ગુવાદ..... રવી. ૪ ૯
૨૭-આસમાંન.. શુકર	૯	૧૪	૨૩-દેપદીન.... સોમ ૫ ૧૦
૨૮-જમીઆદ.. શની	૧૦	૧	૧૦ દરોરા. નોરતા પુરાં થયાં. સમરી પુજા કરવાનો દીવસ. પ્રસાદી-
૨૯-મારેસપ્રદ.. રવી.	૧૧	૨	[આજીરમાસ, નવું વર્ષ સને ૧૩૧૮ મું.]
૩૦-અનેરાં ... સોમ	૧૨	૩	૨ પ્રી ૦ આપ્ર વેદસ હીંદુસ્થાન આવવા ઇગિલંડથી નીકળ્યા, ૧૮૭૫.

માહા ૨ ને અરદીખેહશત શેહેનશાહી શને ૧૨૭૮ યજ્ઞદેજરદી.

પારથીઓના તીશ રોજ-તેના નામ સાથે.	વાર.	કાગરેહ તારીખ	હાંદની તથી.	કદમી જરથોશતીઓના રોજ ૧ થી ૩૦ સુધી, માહા ૩ ને ખુરદાદ શને ૧૨૭૮ યજ્ઞદેજરદી.
૧-અહુરમજદ...	બોમ	૧૩	૪	માહા ૩ ને ખુરદાદ ક. દીલીના શેહેનશાહ અકબરનું મરણ, ૧૬૦૫.
૨-ખેહમન...	બુધ.	૧૪	૫	દીલીના પાદશાહ અકબરનો જન્મ, ૧૫૪૨.
૩-અરદીખેશત	ગુર.	૧૫	૬	ધી જ૦ નં પીટીટ આરપ્પનેજ હધડી, ૫૦ ૧૨૫૮.
૪-શેહરેવર...	શુકર	૧૬	૭	યોશતી અનં આતશખેહેરાંમને વરશ ૧૨ મું.
૫-સપ્રંદારમદ	શની	૧૭	૮	શેહેનશાહી અરદીખેસતનું જશન. મુબમનાં જર-
૬-ખુરદાદ....	રવી.	૧૮	૯	કદમી પારસીઓનું ખોરદાદ અમસાસપ્રંદનું જશન.
૭-અમરદાદ...	સોમ	૧૯	૧૦	ધી જ૦ નં પીટીટ આરપ્પનેજ હધડી, ૫૦ ૧૨૫૮.
૮-દેપાદર.....	બોમ	૨૦	૧૧	વેપારીઓને ચોપડા લાવવાનું મુદુરત.
૯-આદર.....	બુધ.	૨૧	૧૨	વાધ ખારશ. હમકારો.
૧૦-આવાં.....	ગુર.	૨૨	૧૨	ધનતેરશ. પુણેવાલા દસ્તુરજ સાહેબ ખાં બાં સરદાર
૧૧-ખુરશીદ...	શુકર	૨૩	૧૩	નોસરવાંજ જમાસજ ગુજર્યા-યજ્ઞદેજરદી ૧૨૫૪.
૧૨-મોહોર.....	શની	૨૪	૧૪	શેહેનશાહી 'મિદીઓજરેમ' ધખાર. ૫૦ નસંપટેલના મજગાંમ
૧૩-તીર.....	રવી	૨૫	૩૦	નાં આદ્રાનને ૬૪.
૧૪-ગોસ.....	શોમ	૨૬	૧	કાલીચાદસ.-દીવાળી. ચોપડા પુજન તથા લક્ષ્મી પુજનનો દીવસ.
૧૫-દેપમેહર...	બોમ	૨૭	૨	જાં કેન્સં બાહાદુરજનો જન્મ, ૫૦ ૧૨૩૦.
૧૬-મેહેર.....	બુધ.	૨૮	૩	કારતક માસ. આદરાત. હીંદુ નવું વર્ષ-સંવત ૧૯૬૫.
૧૭-શરોશ.....	ગુર.	૨૯	૪	રમજન ઇદ. જાંહંગીર પાદશાહનું મરણ ૬૦ સં ૧૬૨૭.
૧૮-રશને.....	શુકર	૩૦	૫	સર જ૦ જીના શુરતાનાં રશતમપુરાનાં આદરાંનને ૫૫ મું.
૧૯-પરવરદીન..	શની	૩૧	૬	આદરાંનને ૮૭ મું. શાં શોંકપાવાલાના આદરાંનને ૫૧ મું.
૨૦-ખેહરાંમ...	રવી.	૧	૭	ને ૭૯ મું. મુબમનાં બાહુરકોટનાં મનચેરજ અમનજ શેકના
૨૧-રાંમ...	શોમ	૨	૮	શુરતાના શેહેનશાહી આંને ૮૬ મું. મુંના વાડીઆજના આં
૨૨-ગુવાદ.....	બોમ	૩	૯	રાંનેની સાલગરેહ, તેમાં નવસારીના આતશખેરાંમને ૧૪૪ મું
૨૩-દેપદીન...	બુધ.	૪	૧૦	હમકારો. શે. જરથોશતીઓના ૩ આતશખેરાંમો તથા આદ-
૨૪-દીન.....	ગુર.	૫	૧૧	ચોપડા પુજન દીવાલીએ ન કીધું તો આ રોજે કરવું.
૨૫-અરશેસ્વંગ.	શુકર	૬	૧૨	[સરકારે હીંદુસ્થાન પોતાને સ્વાધીન લીધું ૧૮૫૮ માં.]
૨૬-આસતાદ..	શની	૭	૧૩	નવેમબર. ઇસ્ટ ઇંડીયા કંપની શેટેથી નામદાર માહારાણીની
૨૭-આશમાન..	રવી.	૮	૧૪	હોરમસજ બં વાડયાજના ચરનીવાડીમાંનાં
૨૮-જમીઆદ.	સોમ	૯	૧૫	આદરાંનને ૧૦૩ મું. બાહ હીરાંબાહ નં માં
૨૯-મારેસપ્રંદ..	બોમ	૧૦	૧૬	મુલાંવાલી નાગપોરની દરે ૧૩ મું. ૫૦ બેહું.
૩૦-અનેરાં.....	બુધ.	૧૧	૧૭	[કાંઉનશીલના મેમ્બર નેમાયા, ૧૮૮૮.]
				દેવદીવાલી. આનરેબલ સર દીનં માણે પીટીટ કલકત્તાની
				આકોલા મધે ખા.ખા દસ્તુરજ નોશરવાનજની દરેમેહેરને ૪૦ મું.
				વેલાતમાં પેહેલવેહેલું ન્યુસ લંડન ગેઝેટ નીકલ્યું, ૧૮૬૫.
				શેઠ બં માં સરાપના કોટમાનાં આદ્રાંનને ૯૩, કનકેશ્વર તથા
				વાલકેશ્વરની જત્રા. પ્રીં આપ્રં. વેં હીંદુસ્થાનની મુસાપ્રરી
				[માટે મુબમ આયો ૧૮૭૫.]
				મરીનલાઇનની શેઠ જ૦ દાં આમરીયાની દરેમેહેરને ૩૫ મું
				[વરસ બેહું. શેનશાહ ખેડવરડ શાતમાનો જન્મ, ૧૮૪૧.]

માહા ૩ ને ખુરદાદ શેહેનશાહી રાને ૧૨૭૮ યજ્ઞદેજ્ઞરદી.

પારશીઓના તીશે રોજ-તેના નામ સાથે.	તારીખ	હિંદુ તીથી.	કદમી જરથોશતીઓના રોજ ૧ થી ૩૦ સુધી માહા ૪ થી તેશતર તીર રાને ૧૨૭૮ યજ્ઞદેજ્ઞરદી.
૧-અહુરમજ્દ	ગુરુ. ૧૨	૪ માહા ૪ થી કદમી.	ધંતા ૦ ૧૨મી નવેમબરથી તે તા ૦ ૧૧મી ડીસેમબર ૧૯૦૮ સુધી. હીંદુ સંવત ૧૯૬૫ ના કારતક વદ ૪ ને વાર ગુરુથી તે માગશર વદ ૪ ને વાર શુકર સુધી.
૨-મેહમન....	શુકર ૧૩	૫ માહા ૪ થી કદમી.	શુરતના કાકરાખાડી આગલના દુખમાંને પરાસત ગોપ્તાર પત્ર ૧૮૫૧ માં નીકળ્યું. [૧૪૬ મુ.]
૩-અરદીબેરત	શની ૧૪	૬ માહા ૪ થી કદમી.	૬ હમકારો. શુરતમાંના પેશતનજી કાલાલાઇ વકીલના કદમી { આતશબેરાંમને ૮૬ મુ., પુણામાંના સર જમશેદજી જીજીભાઇનાં આદરાંમને ૬૫ મુ. }
૪-શેહરૈવર...	રવી. ૧૫	૭ માહા ૪ થી કદમી.	૮ શે. ખુરદાદ અમશાસપદનું જશન. શેહ નશરવાનજી માંલેકજી { પીટીટ ગુજરાતી ૫૦ ૧૨૬૧. શેહ બેરામજી ન. સીરવાઇએ નવસારીના આતશબેરાંમમાં ૩. દશ હજારનું રૂપાનું અપ્રર-ગાન્યું ભેટ આપ્યું ઇ. સ. ૧૮૬૮. }
૫-સપ્તદારમદ.	શોમ ૧૬	૮ માહા ૪ થી કદમી.	૯ શેહ ખરશેદજી કાવશજી બનાજી ગુજરાતી, ૫૦ સને ૧૨૧૬.
૬-ખુરદાદ....	ભોમ ૧૭	૯ માહા ૪ થી કદમી.	૧૦-આવાં..... શની ૨૧ ૧૩
૭-અમરદાદ.	બુધ. ૧૮	૧૦ માહા ૪ થી કદમી.	૧૧-ખુરશીદ... રવી. ૨૨ ૧૪ કદમી તીર મહીનાના 'મેદીઓશહમ' ધંબાર.
૮-દેપાદર.....	ગુરુ. ૧૯	૧૧ માહા ૪ થી કદમી.	૧૨-મોહર..... શોમ ૨૩ ૩૦
૯-આદર.....	શુકર ૨૦	૧૨ માહા ૪ થી કદમી.	૧૩-તીર..... ભોમ ૨૪ ૧ માગસર માસ-કદમી તીરીઆનનું જશન. નાધલે કોલાબેના { મિહેરવાનબાગને પાંડે શેનીટેરીયમને) ૪૩ મુ. }
૧૦-આવાં.....	શની ૨૧	૧૩ માહા ૪ થી કદમી.	૧૪-ગોશ..... બુધ ૨૫ ૨ ચાંદરાત.
૧૧-ખુરશીદ...	રવી. ૨૨	૧૪ માહા ૪ થી કદમી.	૧૫-દેપમેહર... ગુરુ. ૨૬ ૩ મુંબઇથી વલસાડ શુધી વડોદરા રેલવે ચાલું થઇ. ૧૮૬૪. ૧૦૨૭. [૬૪ મુ.]
૧૨-મોહર.....	શોમ ૨૩	૧૫ માહા ૪ થી કદમી.	૧૬-મેહર..... શુકર ૨૭ ૪ ૫ હમકારો-કા. બે. બનાજીના મુંબઇમાંના કદમી આતશબેરાંમને { એલેક્ઝાન્ડરના જનમ, ૧૮૪૪. }
૧૩-તીર.....	ભોમ ૨૪	૧૬ માહા ૪ થી કદમી.	૧૭-સરોશ..... શની ૨૮ ૬ ૭ ભરૂચમાંના અંતજીમનનાં દોખમાંને ૭૬ મુ' શેનશાહ બાનુ { ડીસેમ્બર માસ. હમકારો. કલકત્તાનું ધનટરનેશનલ એકઝીબી- [શન ઉઘડ્યું ૧૮૮૩. }
૧૪-ગોશ.....	બુધ ૨૫	૧૭ માહા ૪ થી કદમી.	૧૮-પ્રવરદીન. શોમ ૩૦ ૮ હીંદુસ્થાનમાં સતીની ચાલ બ્રીટીશોએ નાબુદ કરીધી, ૧૮૨૯.
૧૫-દેપમેહર...	ગુરુ. ૨૬	૧૮ માહા ૪ થી કદમી.	૨૦-મેહરાંમ... ભોમ ૧ ૯ ૧૦ મેલગામની શેહ પેશતનજી ખરશેદજી બાઇસની દરેહમેહરને ૧૭મું.
૧૬-મેહર.....	શુકર ૨૭	૧૯ માહા ૪ થી કદમી.	૨૧-રાંમ..... બુધ ૨ ૯ ૧૧ ૧૨ ૫ અગ્રે અહલ્યુ રાતના ડાઘ વાગે ચંદ્રના બાગ રૂક્ત કાલો દેખાશે. { પાળવા વંતગ અહલ્યુ નથી ૨ કલાક ૩૩ મી. લાગશે } અને ૩ કલાકને ૪૯ મી. ખુટશે (સટાનડરદ ટાઇમ.)
૧૭-સરોશ.....	શની ૨૮	૨૦ માહા ૪ થી કદમી.	૨૨-ગુવાદ..... ગુરુ. ૩ ૧૦ ૨ શેહ માંલેકજી ખરશેદજી મુંબઇમાં પેઇલવેહલા (દેશી) શેરીપ્ર { થયા ૧૮૫૬. ૧૮૫૮માં દીલીના પાદશા- } હને કુટુંબ શાય રંગુનમાં કેદ કરીધો. }
૧૮-પ્રવરદીન.	શોમ ૩૦	૨૧ માહા ૪ થી કદમી.	૨૩-દેપદીન... શુકર ૪ ૧૧ ૩ ૧૮૫૬ માં ખુશાબેરપર ઘેરો નાંખેઓ. ૧૮૨૫ માં વેપારનો { મોટો ધમરાત થયો. }
૧૯-મેહરાંમ...	ભોમ ૧	૨૨ માહા ૪ થી કદમી.	૨૪-દીન..... શની ૫ ૧૩ ૪ ૧૮૫૬ માં ખુશાબેરપર ઘેરો નાંખેઓ. ૧૮૨૫ માં વેપારનો { મોટો ધમરાત થયો. }
૨૦-મેહરાંમ...	ભોમ ૧	૨૩ માહા ૪ થી કદમી.	૨૫-અરશેસવંગ રવી. ૬ ૧૪ ૫ ૧૫ અગ્રે અહલ્યુ રાતના ડાઘ વાગે ચંદ્રના બાગ રૂક્ત કાલો દેખાશે. { પાળવા વંતગ અહલ્યુ નથી ૨ કલાક ૩૩ મી. લાગશે } અને ૩ કલાકને ૪૯ મી. ખુટશે (સટાનડરદ ટાઇમ.)
૨૧-રાંમ.....	બુધ ૨	૨૪ માહા ૪ થી કદમી.	૨૬-આશતાદ.. શોમ ૭ ૧૫ ૬ ૧૬ ૬ ૧૭ ૬ ૧૮ ૬ ૧૯ ૬ ૨૦ ૬ ૨૧ ૬ ૨૨ ૬ ૨૩ ૬ ૨૪ ૬ ૨૫ ૬ ૨૬ ૬ ૨૭ ૬ ૨૮ ૬ ૨૯ ૬ ૩૦ ૬ ૩૧ ૬ ૩૨ ૬ ૩૩ ૬ ૩૪ ૬ ૩૫ ૬ ૩૬ ૬ ૩૭ ૬ ૩૮ ૬ ૩૯ ૬ ૪૦ ૬ ૪૧ ૬ ૪૨ ૬ ૪૩ ૬ ૪૪ ૬ ૪૫ ૬ ૪૬ ૬ ૪૭ ૬ ૪૮ ૬ ૪૯ ૬ ૫૦ ૬ ૫૧ ૬ ૫૨ ૬ ૫૩ ૬ ૫૪ ૬ ૫૫ ૬ ૫૬ ૬ ૫૭ ૬ ૫૮ ૬ ૫૯ ૬ ૬૦ ૬ ૬૧ ૬ ૬૨ ૬ ૬૩ ૬ ૬૪ ૬ ૬૫ ૬ ૬૬ ૬ ૬૭ ૬ ૬૮ ૬ ૬૯ ૬ ૭૦ ૬ ૭૧ ૬ ૭૨ ૬ ૭૩ ૬ ૭૪ ૬ ૭૫ ૬ ૭૬ ૬ ૭૭ ૬ ૭૮ ૬ ૭૯ ૬ ૮૦ ૬ ૮૧ ૬ ૮૨ ૬ ૮૩ ૬ ૮૪ ૬ ૮૫ ૬ ૮૬ ૬ ૮૭ ૬ ૮૮ ૬ ૮૯ ૬ ૯૦ ૬ ૯૧ ૬ ૯૨ ૬ ૯૩ ૬ ૯૪ ૬ ૯૫ ૬ ૯૬ ૬ ૯૭ ૬ ૯૮ ૬ ૯૯ ૬ ૧૦૦ ૬ ૧૦૧ ૬ ૧૦૨ ૬ ૧૦૩ ૬ ૧૦૪ ૬ ૧૦૫ ૬ ૧૦૬ ૬ ૧૦૭ ૬ ૧૦૮ ૬ ૧૦૯ ૬ ૧૧૦ ૬ ૧૧૧ ૬ ૧૧૨ ૬ ૧૧૩ ૬ ૧૧૪ ૬ ૧૧૫ ૬ ૧૧૬ ૬ ૧૧૭ ૬ ૧૧૮ ૬ ૧૧૯ ૬ ૧૨૦ ૬ ૧૨૧ ૬ ૧૨૨ ૬ ૧૨૩ ૬ ૧૨૪ ૬ ૧૨૫ ૬ ૧૨૬ ૬ ૧૨૭ ૬ ૧૨૮ ૬ ૧૨૯ ૬ ૧૩૦ ૬ ૧૩૧ ૬ ૧૩૨ ૬ ૧૩૩ ૬ ૧૩૪ ૬ ૧૩૫ ૬ ૧૩૬ ૬ ૧૩૭ ૬ ૧૩૮ ૬ ૧૩૯ ૬ ૧૪૦ ૬ ૧૪૧ ૬ ૧૪૨ ૬ ૧૪૩ ૬ ૧૪૪ ૬ ૧૪૫ ૬ ૧૪૬ ૬ ૧૪૭ ૬ ૧૪૮ ૬ ૧૪૯ ૬ ૧૫૦ ૬ ૧૫૧ ૬ ૧૫૨ ૬ ૧૫૩ ૬ ૧૫૪ ૬ ૧૫૫ ૬ ૧૫૬ ૬ ૧૫૭ ૬ ૧૫૮ ૬ ૧૫૯ ૬ ૧૬૦ ૬ ૧૬૧ ૬ ૧૬૨ ૬ ૧૬૩ ૬ ૧૬૪ ૬ ૧૬૫ ૬ ૧૬૬ ૬ ૧૬૭ ૬ ૧૬૮ ૬ ૧૬૯ ૬ ૧૭૦ ૬ ૧૭૧ ૬ ૧૭૨ ૬ ૧૭૩ ૬ ૧૭૪ ૬ ૧૭૫ ૬ ૧૭૬ ૬ ૧૭૭ ૬ ૧૭૮ ૬ ૧૭૯ ૬ ૧૮૦ ૬ ૧૮૧ ૬ ૧૮૨ ૬ ૧૮૩ ૬ ૧૮૪ ૬ ૧૮૫ ૬ ૧૮૬ ૬ ૧૮૭ ૬ ૧૮૮ ૬ ૧૮૯ ૬ ૧૯૦ ૬ ૧૯૧ ૬ ૧૯૨ ૬ ૧૯૩ ૬ ૧૯૪ ૬ ૧૯૫ ૬ ૧૯૬ ૬ ૧૯૭ ૬ ૧૯૮ ૬ ૧૯૯ ૬ ૨૦૦ ૬ ૨૦૧ ૬ ૨૦૨ ૬ ૨૦૩ ૬ ૨૦૪ ૬ ૨૦૫ ૬ ૨૦૬ ૬ ૨૦૭ ૬ ૨૦૮ ૬ ૨૦૯ ૬ ૨૧૦ ૬ ૨૧૧ ૬ ૨૧૨ ૬ ૨૧૩ ૬ ૨૧૪ ૬ ૨૧૫ ૬ ૨૧૬ ૬ ૨૧૭ ૬ ૨૧૮ ૬ ૨૧૯ ૬ ૨૨૦ ૬ ૨૨૧ ૬ ૨૨૨ ૬ ૨૨૩ ૬ ૨૨૪ ૬ ૨૨૫ ૬ ૨૨૬ ૬ ૨૨૭ ૬ ૨૨૮ ૬ ૨૨૯ ૬ ૨૩૦ ૬ ૨૩૧ ૬ ૨૩૨ ૬ ૨૩૩ ૬ ૨૩૪ ૬ ૨૩૫ ૬ ૨૩૬ ૬ ૨૩૭ ૬ ૨૩૮ ૬ ૨૩૯ ૬ ૨૪૦ ૬ ૨૪૧ ૬ ૨૪૨ ૬ ૨૪૩ ૬ ૨૪૪ ૬ ૨૪૫ ૬ ૨૪૬ ૬ ૨૪૭ ૬ ૨૪૮ ૬ ૨૪૯ ૬ ૨૫૦ ૬ ૨૫૧ ૬ ૨૫૨ ૬ ૨૫૩ ૬ ૨૫૪ ૬ ૨૫૫ ૬ ૨૫૬ ૬ ૨૫૭ ૬ ૨૫૮ ૬ ૨૫૯ ૬ ૨૬૦ ૬ ૨૬૧ ૬ ૨૬૨ ૬ ૨૬૩ ૬ ૨૬૪ ૬ ૨૬૫ ૬ ૨૬૬ ૬ ૨૬૭ ૬ ૨૬૮ ૬ ૨૬૯ ૬ ૨૭૦ ૬ ૨૭૧ ૬ ૨૭૨ ૬ ૨૭૩ ૬ ૨૭૪ ૬ ૨૭૫ ૬ ૨૭૬ ૬ ૨૭૭ ૬ ૨૭૮ ૬ ૨૭૯ ૬ ૨૮૦ ૬ ૨૮૧ ૬ ૨૮૨ ૬ ૨૮૩ ૬ ૨૮૪ ૬ ૨૮૫ ૬ ૨૮૬ ૬ ૨૮૭ ૬ ૨૮૮ ૬ ૨૮૯ ૬ ૨૯૦ ૬ ૨૯૧ ૬ ૨૯૨ ૬ ૨૯૩ ૬ ૨૯૪ ૬ ૨૯૫ ૬ ૨૯૬ ૬ ૨૯૭ ૬ ૨૯૮ ૬ ૨૯૯ ૬ ૩૦૦ ૬ ૩૦૧ ૬ ૩૦૨ ૬ ૩૦૩ ૬ ૩૦૪ ૬ ૩૦૫ ૬ ૩૦૬ ૬ ૩૦૭ ૬ ૩૦૮ ૬ ૩૦૯ ૬ ૩૧૦ ૬ ૩૧૧ ૬ ૩૧૨ ૬ ૩૧૩ ૬ ૩૧૪ ૬ ૩૧૫ ૬ ૩૧૬ ૬ ૩૧૭ ૬ ૩૧૮ ૬ ૩૧૯ ૬ ૩૨૦ ૬ ૩૨૧ ૬ ૩૨૨ ૬ ૩૨૩ ૬ ૩૨૪ ૬ ૩૨૫ ૬ ૩૨૬ ૬ ૩૨૭ ૬ ૩૨૮ ૬ ૩૨૯ ૬ ૩૩૦ ૬ ૩૩૧ ૬ ૩૩૨ ૬ ૩૩૩ ૬ ૩૩૪ ૬ ૩૩૫ ૬ ૩૩૬ ૬ ૩૩૭ ૬ ૩૩૮ ૬ ૩૩૯ ૬ ૩૪૦ ૬ ૩૪૧ ૬ ૩૪૨ ૬ ૩૪૩ ૬ ૩૪૪ ૬ ૩૪૫ ૬ ૩૪૬ ૬ ૩૪૭ ૬ ૩૪૮ ૬ ૩૪૯ ૬ ૩૫૦ ૬ ૩૫૧ ૬ ૩૫૨ ૬ ૩૫૩ ૬ ૩૫૪ ૬ ૩૫૫ ૬ ૩૫૬ ૬ ૩૫૭ ૬ ૩૫૮ ૬ ૩૫૯ ૬ ૩૬૦ ૬ ૩૬૧ ૬ ૩૬૨ ૬ ૩૬૩ ૬ ૩૬૪ ૬ ૩૬૫ ૬ ૩૬૬ ૬ ૩૬૭ ૬ ૩૬૮ ૬ ૩૬૯ ૬ ૩૭૦ ૬ ૩૭૧ ૬ ૩૭૨ ૬ ૩૭૩ ૬ ૩૭૪ ૬ ૩૭૫ ૬ ૩૭૬ ૬ ૩૭૭ ૬ ૩૭૮ ૬ ૩૭૯ ૬ ૩૮૦ ૬ ૩૮૧ ૬ ૩૮૨ ૬ ૩૮૩ ૬ ૩૮૪ ૬ ૩૮૫ ૬ ૩૮૬ ૬ ૩૮૭ ૬ ૩૮૮ ૬ ૩૮૯ ૬ ૩૯૦ ૬ ૩૯૧ ૬ ૩૯૨ ૬ ૩૯૩ ૬ ૩૯૪ ૬ ૩૯૫ ૬ ૩૯૬ ૬ ૩૯૭ ૬ ૩૯૮ ૬ ૩૯૯ ૬ ૪૦૦ ૬ ૪૦૧ ૬ ૪૦૨ ૬ ૪૦૩ ૬ ૪૦૪ ૬ ૪૦૫ ૬ ૪૦૬ ૬ ૪૦૭ ૬ ૪૦૮ ૬ ૪૦૯ ૬ ૪૧૦ ૬ ૪૧૧ ૬ ૪૧૨ ૬ ૪૧૩ ૬ ૪૧૪ ૬ ૪૧૫ ૬ ૪૧૬ ૬ ૪૧૭ ૬ ૪૧૮ ૬ ૪૧૯ ૬ ૪૨૦ ૬ ૪૨૧ ૬ ૪૨૨ ૬ ૪૨૩ ૬ ૪૨૪ ૬ ૪૨૫ ૬ ૪૨૬ ૬ ૪૨૭ ૬ ૪૨૮ ૬ ૪૨૯ ૬ ૪૩૦ ૬ ૪૩૧ ૬ ૪૩૨ ૬ ૪૩૩ ૬ ૪૩૪ ૬ ૪૩૫ ૬ ૪૩૬ ૬ ૪૩૭ ૬ ૪૩૮ ૬ ૪૩૯ ૬ ૪૪૦ ૬ ૪૪૧ ૬ ૪૪૨ ૬ ૪૪૩ ૬ ૪૪૪ ૬ ૪૪૫ ૬ ૪૪૬ ૬ ૪૪૭ ૬ ૪૪૮ ૬ ૪૪૯ ૬ ૪૫૦ ૬ ૪૫૧ ૬ ૪૫૨ ૬ ૪૫૩ ૬ ૪૫૪ ૬ ૪૫૫ ૬ ૪૫૬ ૬ ૪૫૭ ૬ ૪૫૮ ૬ ૪૫૯ ૬ ૪૬૦ ૬ ૪૬૧ ૬ ૪૬૨ ૬ ૪૬૩ ૬ ૪૬૪ ૬ ૪૬૫ ૬ ૪૬૬ ૬ ૪૬૭ ૬ ૪૬૮ ૬ ૪૬૯ ૬ ૪૭૦ ૬ ૪૭૧ ૬ ૪૭૨ ૬ ૪૭૩ ૬ ૪૭૪ ૬ ૪૭૫ ૬ ૪૭૬ ૬ ૪૭૭ ૬ ૪૭૮ ૬ ૪૭૯ ૬ ૪૮૦ ૬ ૪૮૧ ૬ ૪૮૨ ૬ ૪૮૩ ૬ ૪૮૪ ૬ ૪૮૫ ૬ ૪૮૬ ૬ ૪૮૭ ૬ ૪૮૮ ૬ ૪૮૯ ૬ ૪૯૦ ૬ ૪૯૧ ૬ ૪૯૨ ૬ ૪૯૩ ૬ ૪૯૪ ૬ ૪૯૫ ૬ ૪૯૬ ૬ ૪૯૭ ૬ ૪૯૮ ૬ ૪૯૯ ૬ ૫૦૦ ૬ ૫૦૧ ૬ ૫૦૨ ૬ ૫૦૩ ૬ ૫૦૪ ૬ ૫૦૫ ૬ ૫૦૬ ૬ ૫૦૭ ૬ ૫૦૮ ૬ ૫૦૯ ૬ ૫૧૦ ૬ ૫૧૧ ૬ ૫૧૨ ૬ ૫૧૩ ૬ ૫૧૪ ૬ ૫૧૫ ૬ ૫૧૬ ૬ ૫૧૭ ૬ ૫૧૮ ૬ ૫૧૯ ૬ ૫૨૦ ૬ ૫૨૧ ૬ ૫૨૨ ૬ ૫૨૩ ૬ ૫૨૪ ૬ ૫૨૫ ૬ ૫૨૬ ૬ ૫૨૭ ૬ ૫૨૮ ૬ ૫૨૯ ૬ ૫૩૦ ૬ ૫૩૧ ૬ ૫૩૨ ૬ ૫૩૩ ૬ ૫૩૪ ૬ ૫૩૫ ૬ ૫૩૬ ૬ ૫૩૭ ૬ ૫૩૮ ૬ ૫૩૯ ૬ ૫૪૦ ૬ ૫૪૧ ૬ ૫૪૨ ૬ ૫૪૩ ૬ ૫૪૪ ૬ ૫૪૫ ૬ ૫૪૬ ૬ ૫૪૭ ૬ ૫૪૮ ૬ ૫૪૯ ૬ ૫૫૦ ૬ ૫૫૧ ૬ ૫૫૨ ૬ ૫૫૩ ૬ ૫૫૪ ૬ ૫૫૫ ૬ ૫૫૬ ૬ ૫૫૭ ૬ ૫૫૮ ૬ ૫૫૯ ૬ ૫૬૦ ૬ ૫૬૧ ૬ ૫૬૨ ૬ ૫૬૩ ૬ ૫૬૪ ૬ ૫૬૫ ૬ ૫૬૬ ૬ ૫૬૭ ૬ ૫૬૮ ૬ ૫૬૯ ૬ ૫૭૦ ૬ ૫૭૧ ૬ ૫૭૨ ૬ ૫૭૩ ૬ ૫૭૪ ૬ ૫૭૫ ૬ ૫૭૬ ૬ ૫૭૭ ૬ ૫૭૮ ૬ ૫૭૯ ૬ ૫૮૦ ૬ ૫૮૧ ૬ ૫૮૨ ૬ ૫૮૩ ૬ ૫૮૪ ૬ ૫૮૫ ૬ ૫૮૬ ૬ ૫૮૭ ૬ ૫૮૮ ૬ ૫૮૯ ૬ ૫૯૦ ૬ ૫૯૧ ૬ ૫૯૨ ૬ ૫૯૩ ૬ ૫૯૪ ૬ ૫૯૫ ૬ ૫૯૬ ૬ ૫૯૭ ૬ ૫૯૮ ૬ ૫૯૯ ૬ ૬૦૦ ૬ ૬૦૧ ૬ ૬૦૨ ૬ ૬૦૩ ૬ ૬૦૪ ૬ ૬૦૫ ૬ ૬૦૬ ૬ ૬૦૭ ૬ ૬૦૮ ૬ ૬૦૯ ૬ ૬૧૦ ૬ ૬૧૧ ૬ ૬૧૨ ૬ ૬૧૩ ૬ ૬૧૪ ૬ ૬૧૫ ૬ ૬૧૬ ૬ ૬૧૭ ૬ ૬૧૮ ૬ ૬૧૯ ૬ ૬૨૦ ૬ ૬૨૧ ૬ ૬૨૨ ૬ ૬૨૩ ૬ ૬૨૪ ૬ ૬૨૫ ૬ ૬૨૬ ૬ ૬૨૭ ૬ ૬૨૮ ૬ ૬૨૯ ૬ ૬૩૦ ૬ ૬૩૧ ૬ ૬૩૨ ૬ ૬૩૩ ૬ ૬૩૪ ૬ ૬૩૫ ૬ ૬૩૬ ૬ ૬૩૭ ૬ ૬૩૮ ૬ ૬૩૯ ૬ ૬૪૦ ૬ ૬૪૧ ૬ ૬૪૨ ૬ ૬૪૩ ૬ ૬૪૪ ૬ ૬૪૫ ૬ ૬૪૬ ૬ ૬૪૭ ૬ ૬૪૮ ૬ ૬૪૯ ૬ ૬૫૦ ૬ ૬૫૧ ૬ ૬૫૨ ૬ ૬૫૩ ૬ ૬૫૪ ૬ ૬૫૫ ૬ ૬૫૬ ૬ ૬૫૭ ૬ ૬૫૮ ૬ ૬૫૯ ૬ ૬૬૦ ૬ ૬૬૧ ૬ ૬૬૨ ૬ ૬૬૩ ૬ ૬૬૪ ૬ ૬૬૫ ૬ ૬૬૬ ૬ ૬૬૭ ૬ ૬૬૮ ૬ ૬૬૯ ૬ ૬૭૦ ૬ ૬૭૧ ૬ ૬૭૨ ૬ ૬૭૩ ૬ ૬૭૪ ૬ ૬૭૫ ૬ ૬૭૬ ૬ ૬૭૭ ૬ ૬૭૮ ૬ ૬૭૯ ૬ ૬૮૦ ૬ ૬૮૧ ૬ ૬૮૨ ૬ ૬૮૩ ૬ ૬૮૪ ૬ ૬૮૫ ૬ ૬૮૬ ૬ ૬૮૭ ૬ ૬૮૮ ૬ ૬૮૯ ૬ ૬૯૦ ૬ ૬૯૧ ૬ ૬૯૨ ૬ ૬૯૩ ૬ ૬૯૪ ૬ ૬૯૫ ૬ ૬૯૬ ૬ ૬૯૭ ૬ ૬૯૮ ૬ ૬૯૯ ૬ ૭૦૦ ૬ ૭૦૧ ૬ ૭૦૨ ૬ ૭૦૩ ૬ ૭૦૪ ૬ ૭૦૫ ૬ ૭૦૬ ૬ ૭૦૭ ૬ ૭૦૮ ૬ ૭૦૯ ૬ ૭૧૦ ૬ ૭૧૧ ૬ ૭૧૨ ૬ ૭૧૩ ૬ ૭૧૪ ૬ ૭૧૫ ૬ ૭૧૬ ૬ ૭૧૭ ૬ ૭૧૮ ૬ ૭૧૯ ૬ ૭૨૦ ૬ ૭૨૧ ૬ ૭૨૨ ૬ ૭૨૩ ૬ ૭૨૪ ૬ ૭૨૫ ૬ ૭૨૬ ૬ ૭૨૭ ૬ ૭૨૮ ૬ ૭૨૯ ૬ ૭૩૦ ૬ ૭૩૧ ૬ ૭૩૨ ૬ ૭૩૩ ૬ ૭૩૪ ૬ ૭૩૫ ૬ ૭૩૬ ૬ ૭૩૭ ૬ ૭૩૮ ૬ ૭૩૯ ૬ ૭૪૦ ૬ ૭૪૧ ૬ ૭૪૨ ૬ ૭૪૩ ૬ ૭૪૪ ૬ ૭૪૫ ૬ ૭૪૬ ૬ ૭૪૭ ૬ ૭૪૮ ૬ ૭૪૯ ૬ ૭૫૦ ૬ ૭૫૧ ૬ ૭૫૨ ૬ ૭૫૩ ૬ ૭૫૪ ૬ ૭૫૫ ૬ ૭૫૬ ૬ ૭૫૭ ૬ ૭૫૮ ૬ ૭૫૯ ૬ ૭૬૦ ૬ ૭૬૧ ૬ ૭૬૨ ૬ ૭૬૩ ૬ ૭૬૪ ૬ ૭૬૫ ૬ ૭૬૬ ૬ ૭૬૭ ૬ ૭૬૮ ૬ ૭૬૯ ૬ ૭૭૦ ૬ ૭૭૧ ૬ ૭૭૨ ૬ ૭૭૩ ૬ ૭૭૪ ૬ ૭૭૫ ૬ ૭૭૬ ૬ ૭૭૭ ૬ ૭૭૮ ૬ ૭૭૯ ૬ ૭૮૦ ૬ ૭૮૧ ૬ ૭૮૨ ૬ ૭૮૩ ૬ ૭૮૪ ૬ ૭૮૫ ૬ ૭૮૬ ૬ ૭૮૭ ૬ ૭૮૮ ૬ ૭૮૯ ૬ ૭૯૦ ૬ ૭૯૧ ૬ ૭૯૨ ૬ ૭૯૩ ૬ ૭૯૪ ૬ ૭૯૫ ૬ ૭૯૬ ૬ ૭૯૭ ૬ ૭૯૮ ૬ ૭૯૯ ૬ ૮૦૦ ૬ ૮૦૧ ૬ ૮૦૨ ૬ ૮૦૩ ૬ ૮૦૪ ૬ ૮૦૫ ૬ ૮૦૬ ૬ ૮૦૭ ૬ ૮૦૮ ૬ ૮૦૯ ૬ ૮૧૦ ૬ ૮૧૧ ૬ ૮૧૨ ૬ ૮૧૩ ૬ ૮૧૪ ૬ ૮૧૫ ૬ ૮૧૬ ૬ ૮૧૭ ૬ ૮૧૮ ૬ ૮૧૯ ૬ ૮૨૦ ૬ ૮૨૧ ૬ ૮૨૨ ૬ ૮૨૩ ૬ ૮૨૪ ૬ ૮૨૫ ૬ ૮૨૬ ૬ ૮૨૭ ૬ ૮૨૮ ૬ ૮૨૯ ૬ ૮૩૦ ૬ ૮૩૧ ૬ ૮૩૨ ૬ ૮૩૩ ૬ ૮૩૪ ૬ ૮૩૫ ૬ ૮૩૬ ૬ ૮૩૭ ૬ ૮૩૮ ૬ ૮૩૯ ૬ ૮૪૦ ૬ ૮૪૧ ૬ ૮૪૨ ૬ ૮૪૩ ૬ ૮૪૪ ૬ ૮૪૫ ૬ ૮૪૬ ૬ ૮૪૭ ૬ ૮૪૮ ૬ ૮૪૯ ૬ ૮૫૦ ૬ ૮૫૧ ૬ ૮૫૨ ૬ ૮૫૩ ૬ ૮૫૪ ૬ ૮૫૫ ૬ ૮૫૬ ૬ ૮૫૭ ૬ ૮૫૮ ૬ ૮૫૯ ૬ ૮૬૦ ૬ ૮૬૧ ૬ ૮૬૨ ૬ ૮૬૩ ૬ ૮૬૪ ૬ ૮૬૫ ૬ ૮૬૬ ૬ ૮૬૭ ૬ ૮૬૮ ૬ ૮૬૯ ૬ ૮૭૦ ૬ ૮૭૧ ૬ ૮૭૨ ૬ ૮૭૩ ૬ ૮૭૪ ૬ ૮૭૫ ૬ ૮૭૬ ૬ ૮૭૭ ૬ ૮૭૮ ૬ ૮૭૯ ૬ ૮૮૦ ૬ ૮૮૧ ૬ ૮૮૨ ૬ ૮૮૩ ૬ ૮૮૪ ૬ ૮૮૫ ૬ ૮૮૬ ૬ ૮૮૭ ૬ ૮૮૮ ૬ ૮૮૯ ૬ ૮૯૦ ૬ ૮૯૧ ૬ ૮૯૨ ૬ ૮૯૩ ૬ ૮૯૪ ૬ ૮૯૫ ૬ ૮૯૬ ૬ ૮૯૭ ૬ ૮૯૮ ૬ ૮૯૯ ૬ ૯૦૦ ૬ ૯૦૧ ૬ ૯૦૨ ૬ ૯૦૩ ૬ ૯૦૪ ૬ ૯૦૫ ૬ ૯૦૬ ૬ ૯૦૭ ૬ ૯૦૮ ૬ ૯૦૯ ૬ ૯૧૦ ૬ ૯૧૧ ૬ ૯૧૨ ૬ ૯૧૩ ૬ ૯૧૪ ૬ ૯૧૫ ૬ ૯૧૬ ૬ ૯૧૭ ૬ ૯૧૮ ૬ ૯૧૯ ૬ ૯૨૦ ૬ ૯૨૧ ૬ ૯૨૨ ૬ ૯૨૩ ૬ ૯૨૪ ૬ ૯૨૫ ૬ ૯૨૬ ૬ ૯૨૭ ૬ ૯૨૮ ૬ ૯૨૯ ૬ ૯૩૦ ૬ ૯૩૧ ૬ ૯૩૨ ૬ ૯૩૩ ૬ ૯૩૪ ૬ ૯૩૫ ૬ ૯૩૬ ૬ ૯૩૭ ૬ ૯૩૮ ૬ ૯૩૯ ૬ ૯૪૦ ૬ ૯૪૧ ૬

માહા ૪ થો તીર સેહેનશાહી રાને ૧૨૭૮ યજ્ઞદેજરદી.

પારશીઓના તીથે રોજ-તેના નામ શાયે.	વાર.	ક્ર. તારીખ (જાન્યુઆરી ૧૯૦૮) હાંદુની તથી.	કદમી જરથોશતીઓના રોજ ૧ થી ૩૦ સુધી માહા ૫ મો અમરદાદ સને ૧૨૭૮ યજ્ઞદેજરદી. ઈ.તા. ૧૨ મી ડીસેમ્બર ૧૯૦૮ થી તા. ૧૦ મી જાનેવારી ૧૯૦૯. હીંદુઓનાં સંવત ૧૯૬૫ ના માગસર વદ ૫ ને વાર શનીથી તે પોંશ વદ ૪ ને વાર રવી સુધી.
૧-અહુરમજદ	શની	૧૨	૫ મરહુમ સર જમશેદજી જીજીભાઈ (પેહલા) બેરોનેટને } નામદાર શેહેનશાહીએ હીરામાં } જડેલો શુનાનો ચાંદબક્ષયો, ૧૮૪૩. }
૨-બેહમન ..	રવી.	૧૩	૫ માહા ૫ મો કદમી. યજ્ઞદેજરદી ૮૫ માં જરથોશતીઓ ધરાંનથી } [શનજનમાં આવી વરયા. }
૩-અરદીબેશત	સોમ	૧૪	૬ હમકારો. }
૪-શેહરેવર...	બોમ	૧૫	૭ } ગુર્જ્યા ૫૦ ૧૨૬૨. }
૫-સપ્તદારમદ	બુધ.	૧૬	૮ ૧૮૬૯ મા શુએઝ } [કેનાલ ઉધડી. }
૬-ખુરદાદ....	ગુર.	૧૭	૯ } વાલા શેઠ માં ૩૦ બનાજી }
૭-અમરદાદ..	શુકર	૧૮	૧૦ કદમીનું અમરદાદનું જશન. એલાવમાંના જ૦ બ૦ મીસ- } [૧૮૧૭ મહીદપુરમાં લડાઈ. ૧૮૩૧ માં જમેકામાં બલવો થયો. }
૮-દેપાદર....	શની	૧૯	૧૧ ૧૮૧૭ મહીદપુરમાં લડાઈ. ૧૮૩૧ માં જમેકામાં બલવો થયો. }
૯-આદર.....	રવી.	૨૦	૧૨ હમકારો. ૧૭૭૨ માં મરાઠા દીલીમાં દાખલ થયા. }
૧૦-આવાં...	સોમ	૨૧	૧૩
૧૧-ખુરશીદ...	બોમ	૨૨	૧૪ શેઠ 'મેદીઓશેમ' ધંબાર.
૧૨-મોહર.....	બુધ.	૨૩	૩૦ નવસારીમાં આ. માં. ન. શેઠના દખમાને ૧૬૩.
૧૩-તોર...	ગુર.	૨૪	૧ પોપ માસ. શેહેનશાહીઓનું તીરઈજનનું જશન.
૧૪-ગોસ...	શુકર	૨૫	૨ ચાંદરાત. કીરટમસ ડે. નાતાલના તેહવારો.
૧૫-દેપમેહર...	શની	૨૬	૩ ઝોરંગાબાદનાં વીકાજી અને પેંમેહરજીનાં દુખ ૦ વરશ ૬૭ મું.
૧૬-મેહર...	રવી.	૨૭	૪ [૫૯ મું, સુરત નાનપરાંમાંના ખીશનીના આદ્રાં. ૭૨ મું. }
૧૭-શરેશ...	સોમ	૨૮	૫ હમકારો. મુંબઈ બીંડીબજારમાંના મેવાવાલાના આદરાં. }
૧૮-રશને.....	બોમ	૨૯	૭
૧૯-પ્રવરદીન.	બુધ.	૩૦	૮
૨૦-બેહરાંમ...	ગુર.	૩૧	૯ હમકારો. બેં ૬૧૦ બાટલીવાલાના મુંબઈના માહાલક્ષ્મીના } [આદરાંને વરસ ૪૫ મું. }
૨૧-રાંમ.....	શુકર	૧	૧૦ ઇંગરેજી નવું વરસ ૧૯૦૯ નું. જાનેવારી. ૧૮૭૭ માં } [નામદાર રાંણીનો કેશરેહીંદનો ખેતાબ દીલીમાં જાહેર } થયો. ઇ.સ. ૧૮૮૦ માં મુંબઈની પ્રીન્સીસ ડાક ઉધડી. પંજ } બને જુદી પ્રેશીડેનશી બનાવી ૧૮૫૯. નવું બોરીબંદર } નું સ્ટેશન ચાલુ થયું ૧૮૮૨. ૧૯૦૩ નામદાર શેઠ એડવ } ડેજ માના રાજબીષેકનાં સંબંધમાં દીલીમાં દરબાર. }
૨૨-ગુવાદ.....	શની.	૨	૧૧
૨૩-દેપદીન...	રવી.	૩	૧૨ શેઠ રશતમજી જમશેદજી જીજીભાઈનો જનમ ૫૦ સને ૧૧૩૯.
૨૪-દીન.....	સોમ.	૪	૧૩ બકરી ઈદ. કલકતામાં ત્રાંમવે ચાલું થઈ, ૧૮૮૨.
૨૫-અરશેસવંગ	બોમ	૫	૧૪
૨૬-આસતાદ..	બુધ.	૬	૧૫
૨૭-આશમાન..	ગુર.	૭	૧૬ ૧૦ શેઠ ઉમરીગરના કલકતાના દખમાને ૮૮ મું. કરંજગામની } [દરેમેહેરને ૬૪ મું. સુરતમાં મોટી આગ લાગી ૫૦ ૧૧૯૧. }
૨૮-જમીઆદ.	શુકર	૮	૧૭ ૧૮૬૪ માં શાહજહો આલબરટ વીકટર જનમ્યો.
૨૯-મારેસપ્દ..	શની.	૯	૧૮
૩૦-અનેરાં	રવી.	૧૦	૧૯

માહા ૫ મો અમરદાદ શેહેનશાહી રાને ૧૨૭૮ યજ્ઞદેવરદી.

પારસીઓના તોશ રોજ-તેના નામ સાથે.	વાર.	તારીખ	તથા	કદમી જરથોસ્તીઓનો રોજ ૧ થી ૩૦ સુધી, માહા ૬ હો શેહેરેવર સને ૧૨૭૮ યજ્ઞદેવરદી, ઈં તા ૧૧ મી જાનેવારીથી તા ૯ મી ફેબ્રુવારી ૧૯૦૯ સુધી હીંદુઓના સંવત ૧૯૬૫ ના પોશ વદ ૫ ને વાર શોમથી તે માહા વદ ૪ ને વાર ભોમ સુધી.
૧-અહુરમઝદ.	શોમ	૧૧	૫	માહા ૬ હો શેહેરેવર કં-શુરતાનાં ભરદાણાના દુખમાને ૧૮૩. } [નવસારીની દેશાધ મનચેરજી ખું નીદરેમેરને ૧૧૫મું.]
૨-ખેહમન ...	ભોમ	૧૨	૬	
૩-અરદીખેશત.	ખુધ.	૧૩	૭	મકરસંક્રાંતી. મુંબધ કોટના ગોદાં મોખેદોનાં આદ્રાંતને ૮૪. } [ભર્યની હોંમા. દારાખની દરેમેરને ૧૬૦. હમકારો.]
૪-શેહેરેવર...	ગુર.	૧૪	૭	કં શેહેરેવર અમશાનું જશન.
૫-સપ્રંદારમદ.	શુકર	૧૫	૮	દેખદીર, યજ્ઞ ૦ સને ૧૨૩૯ માં ડાવેજર લેડી આવાંબાઈ ગુજરયાં }
૬-ખુરદાદ....	શની	૧૬	૯	દેખદેઅજર સીલા મુ-) શુરતાનાં કાકરાખાડી આગલના એં } [શલમાનોની.] } શેઠવાલાં અંજુમનનાં દોખં ૮૨ મું. }
૭-અમરદાદ..	રવી.	૧૭	૧૦	શેહેનશાહી અમરદાદ અમશાપદ જશન, વડોદરાની ઉમરીગરની }
૮-દેપાદર.....	શોમ	૧૮	૧૧	[દરેમેહેરને ૬૪ મું. એનલીધું ૧૮૩૯.]
૯-આદર	ભોમ	૧૯	૧૨	હમકારો. શેઠ ખરશેદજી નશરવાનજી કાંમાજી ગુજરયા, યં ૧૨૫૪.
૧૦-આવાં.....	ખુધ.	૨૦	૧૩	
૧૧-ખુરશીદ....	ગુર.	૨૧	૧૪	ખેશાંતની દાં તથા મં વાડયાની દરેમેહેરને ૬૪ મું.
૧૨-મોહર.....	શુકર	૨૨	૧	માહા માશ, નામદાર માહારાણી વિકટોરીયા ૮૨ વરશની ઉમરે } [મરણ પામયા-૧૯૦૧. નવસારીના વડોદેશાધ ખંડે ૦૫૦ ૧૧૪૯]
૧૩-તીર.....	શની	૨૩	૨	ચાંદરાત. કલકતાની યુનીવર્સીટી સ્થાપી ૧૮૫૭. [માં ગુજરયા. }
૧૪-ગોશ.....	રવી.	૨૪	૩	મોહરમ માશ નવું વરશ સને ૧૩૨૭ હીજરી. કાવશજી શોરાં } [ભેદવારની નવશાં ધરમશરાને ૪૧ મું. }
૧૫-દેપમેહર....	શોમ	૨૫	૪	મુંબધની નવી હાઈકોર્ટ વપડાધ, ૧૮૭૯. શુનધડ વેઆરા }
૧૬-મેહેર.....	ભોમ	૨૬	૫	[ગાંમમાના અનજુમનના દખમાને ૪૭ મું. }
૧૭-સરૌશ. ...	ખુધ.	૨૭	૬	હમકારો. મુંંના ધનાંપટેલ ડંકનરોડપરના આદ્રાંતને ૭૬ મું. }
				ઓપાટી વાછાગાંધીના કદમી આદરાંતને ૫૨ મું. }
				ઉદવારામાંની રશતમજી જંની ધરમશાલાને ૪૦ મું. }
				વેલાતની તારની લાઇન સરકારે લીધી, ૧૮૭૦. કલકતા, મદ્રાસ, અને મુંબધમાં ટેલીફોન ચાલુ થયું ૧૮૮૨. બાજરાવ પેસવા મરણ પામ્યો, ૧૮૫૧. }
૧૮-રશને.....	ગુર.	૨૮	૭	કલકતે ૧ હું અં. પત્ર “ હીકીજ કલકતા જરનલ ” નીકલ્યું, }
૧૯-પરવરદીન..	શુકર	૨૯	૮	૫૦ ૧૨૨૦ માં શેઠ ૫૦ કાં બનાજી ગુજર્યા. [૧૭૮૦.]
૨૦-ખેહરાંમ....	શની	૩૦	૯	હમકારો. શીંધ રેલવે ચાલુ થઇ, ૧૮૫૯.
૨૧-રાંમ.....	રવી.	૩૧	૧૦	
૨૨-ગુવાદ.....	શોમ	૧	૧૧	કતલની રાત. ફેબ્રુવારી માસ.
૨૩-દેપદીન ...	ભોમ	૨	૧૨	તાખુત થંડા કરવાનો દીવસ.
૨૪-દીન....	ખુધ.	૩	૧૩	યજ્ઞદેવરદી સને ૧૨૦૮ માં “ અલાહીબાગ ” બંધાધ.
૨૫-અરશેશવંગ	ગુર.	૪	૧૪	[આદ્રાંતને ૮૦. અંજો પેહેલવેહેલા હીંદુસ્થાનમાં આવ્યા, ૧૬૧૩.]
૨૬-આશતાદ..	શુકર	૫	૧૫	કં શેહેરેવર મહીનાના ધંબાર. દીવ મધેના શેઠ જાંનં વાડયાનાં }
૨૭-આશમાન..	શની	૬	૧	[૧૮૭૨. સર શાહારજંગનું મરણ, ૧૮૮૩. }
૨૮-જમીઆદ..	રવી.	૭	૨	ગવરનર જોનરલ અરલ મેઓને આનડામાંનમાં મારી નાંખ્યો, }
૨૯-મારેસપ્રંદ..	શોમ	૮	૩	
૩૦-અનેરાં.....	ભોમ	૯	૪	શાનશાહબાનું વીકટોરીયા ૧૮૪૦ માં ધરજ્યાં.

માહા ૬ ઠો શેહેરવર શેહેનશાહી શને ૧૨૭૮ યજ્ઞદેવરદી.

પારશીઓના તીથે રોજ-તેના નામ સાથે.	વાર.	ક્રમ ક્રમ ક્રમ	તારીખ તારીખ તારીખ	કદમી જરથોશતીઓનો રોજ ૧ થી ૩૦ સુધી, માહા ૭ મો મેહેર શને ૧૨૭૮ યજ્ઞદેવરદી. ૩૦ તાં ૧૦ મી ફેબ્રુઆરીથી તાં ૧૧ મી માર્ચ ૧૯૦૯ સુધી. હીંદુઓના સંવત ૧૯૬૫ ના માહા વદ ૫ ને વાર પુષ્યથી તે પ્રાગણ વદ ૪ ને વાર ગુરુ સુધી.
૧-અહુરમઝદ	પુષ્ય.	૧૦	૫	માહા ૭ મો કદમી. ૧૮૪૮ માં સતારા લીધું. { મુંબઈની વસ્તીની ગણતરી સને ૧૨૭૫ માં મ્યુનીશી- પાલીટીએ કરીથી તે કુલે વરણી-૯૭૭૮૨૨ની થઈ, તેમાં પારશીઓની વસ્તી ૪૮૮૨૪ની હતી. ૨-મેહમન.... ૧૩. ૧૧ ૬ ૧૮૭૪માં પારશીઓ સાથે મુસલમાનોએ મુંબઈમાં હુલડ કર્યું. ૩-અરદીએશત શુકર ૧૨ ૭ ૭ મકારો. [માને ૮૬. અમદાવાદ લીધું ૧૭૮૦ ૪-શેહેરવર... શની ૧૩ ૮ શેનું શેહેરવર અનુજશન. નવશારી હોમં કરાવાલાનાં દખ ૫-સદ્દારમદ રવી. ૧૪ ૯ [ખેતાબ મદ્યો ૧૮૮૭. ૬-પુરદાદ... શોમ ૧૫ ૧૦ શેઠ દીંમો પીટીટને 'સર નાઇટ'નો [૧૮૪૩માં સી'ધ લીધું. ૭-અમરદાદ... શોમ ૧૬ ૧૧ નાં શેહેનશાહ્યાનું વીકટોરિયાની જુબીલી હીંદમાં થઈ. ૧૮૮૭. ૮-દેપાદર..... પુષ્ય. ૧૭ ૧૨ દમણની મેરવાનજી નં માં ની દરેમેરને ૭૨. ૯-આદર... ગુરુ. ૧૮ ૧૩ મહાશીવરાત્રી. હમકારો. ૧૦-આવાં.... શુકર ૧૯ ૧૪ વાંદરાની માંણિકજી જીણાની ધરમશાળા તથા દરેમેહેરને ૬૧ મું. ૧૧-પુરશીદ.... શની ૨૦ ૩૦ ૧૮૭૨ માં મુંબઈની કુલે વરતીની ગણતરી ૬૪૫૫૭૬ માણ- [સની થઈ, તેમાં પારશીઓની વસ્તી ૪૪૦૯૧ થઈ, જેમાં મરદો ૧૨-મેહર.... રવી. ૨૧ ૧ પ્રાગણ માસ. વાંદરાત. [૨૩૧૧૧ ને આરતો ૨૦૯૮૦. ૧૩-તીર... શોમ ૨૨ ૨ ચીકલીના અનજીમનનાં દુખમાને ૩૬ મું. ૧૪-એશ... શોમ ૨૩ ૩ ૧૫-દેપમેહર... પુષ્ય. ૨૪ ૪ ૧૬-મેહેર... ગુરુ. ૨૫ ૬ ૬૦ મેં નું જશન. મેં ૫૦ પાંડેનો કરેલવાડીની ધરમશાળાને ૪૪. ૧૭-શરેશ... શુકર ૨૬ ૭ હમકારો. શેઠ જીં દાં નાં કોલાખેના આદરાંને ૭૪ મું, શેઠ ૧૮-રશને... શની ૨૭ ૮ [હોરં દાદાલાઈ શહેરની માલકમીની દરેમેહેરને ૬૪ મું. [ભાડાં ગામમાના શોખં ૦૦ મીસ્ત્રીના આદરાંને ૪૮ મું. [૧૮૯૧ માં મુંબઈની કુલે વરણીની વસ્તી ૮,૨૧,૭૬૪ માણસોની ગણાઈ, જેમાં પારસી ૪૭,૪૫૮-તેમાં ૨૪,૭૦૫ મરદો અને ૨૨,૭૫૩ આરતો હતી. ૧૯-પ્રવરદીત. રવી. ૨૮ ૯ યજ્ઞદેવરદી ૧૨૪૫માં શેઠ મેં ૫૦ પાંડે ગુજરેઆ. પેહેલા [શર જમશેદજી જીજીલાઈને 'નાઇટ'નો ખેં ૧૮૪૨. ૨૦-મેહરાંમ... શોમ ૧ ૧૦ માર્ચમાસ. મું. વસ્તીનીગંત્રી સને ૧૯૦૧, ૭૭૦૮૪૩ માણસ ૨૧-રાંમ..... શોમ ૨ ૧૧ થયાં. પારસી વસ્તી ૪૬૨૩૧ ની તેમાં ૨૪૨૭૭ મરદ અને ૨૨-ગુવાદ..... પુષ્ય. ૩ ૧૨ ૨૧૯૫૪ આરતો હતી. હમકારો. શેઠ નં ૦૨૦ તાતાના નવશારીના [દુખમાને ૩૨ મું. શેઠ નં ૦ હીંદી ૦ કરાણીના મું ૦ કાંદાવારા મોલામાના ૨૩-દેપદીત..... ગુરુ. ૪ ૧૩ શેઠ ૫૦ કાં ૦ બનાજી } આદરાંને ૬૩ મું, ત્યાં શર જં ૦ નાં શો ૨૪-દીત..... શુકર ૫ ૧૪ [જન્મ, ૫૦ ૧૧ ૩૭. } રીના આદરાંને ૫૭. વાંદરાની શેઠ ૨૫-અરશેસવગ શની ૬ ૧૫ હોળી. } નં ૦ રતનજી તાતાની દરેમેહેરને ૨૬ મું ૨૬-આસતાદ.. રવી. ૭ ૧૫ ધુલ પડવો. મુંબઈ ને કલકતા વચ્ચે રેલવે ચાલુ થઈ ૧૮૭૦. શેહેન [શાહી શેરેવર મહીનાના "પેતેશહમ", તથા કદમી મેહેર મહીનાના "યાથરેમ" ધંબાર. સુરતની અનં દુમશની દરેમેરને ૭૨ મું. સુરતનાં પદાનયાં મોખેદોનાં નવાં દુખમાને ૨૬ મું. અજમેરના અંજીમનના દુખમાને વરશ ૨૦ મું. ૨૭-આસમાંન.. શોમ ૮ ૧ તારાપોરના અનજીમનનાં દુખમાને ૪૪ મું. ૨૮-જમીઆદ. શોમ ૯ ૨ ૨૯-મારેસપ્રંડ.. પુષ્ય. ૧૦ ૩ રાંદેરના અંજી ૦ દુખમાને ૫૮. વલશારનાં અં ૦ દો ૦ ૬૩ ૩૦-અનેરાં..... ગુરુ. ૧૧ ૪ [૧૮૭૦માં મીન્સ આલફ્રેડ મું ૦ આવ્યો.]

માહા ૭ મો મેહર શેહેનશાહી શને ૧૨૭૮ યજ્ઞદેવરદી.

પારશીઓના તીથે રોજ-તેના નામ શાયે.	વાર.	દિવસ તારીખ	હોદ્દની તથી.	કદમી જરથોશતીઓનો રોજ ૧ થી ૩૦ સુધી, માહા ૮ મો આવાં શને ૧૨૭૮ યજ્ઞદેવરદી.
૧-અહુરમજદ	શુક્ર	૧૨	૫	દિ'૦ તા'૦ ૧૨ મી મારચથી તા'૦ ૧૦ મી એપ્રિલ ૧૯૦૯ સુધી.
૨-એહમન....	શની	૧૩	૬	હીંદુઓનાં સંવત ૧૯૬૫ ના પ્રાગણ વદ ૫ ને વાર શુક્રથી તે અષ્ટમી વદ ૫ ને વાર શની સુધી.
૩-અરદીએશત	રવી.	૧૪	૭	માહા ૮ મો કદમી. નામદાર સાહજાદો પ્રીતશઆપ્રવેલશ ૧૮૭૬ માં
૪-શેહરેવર....	શામ	૧૫	૮	{ મુ'બધથી પોતાને વતન શીધારયો. ૧૮૩૨ માં જામેજાં પેહલે
૫-શફંદારમદ	ભોમ	૧૬	૯	{ અઠવાડયામાં ૧ વાર નીકલ્યું, તેપાછલથી ૧૮૫૩ માં રોજાં દુ'થયું
૬-ખુરદાદ. ...	ખુધ.	૧૭	૧૦	{ [નવો પુલ ચાલુ થયો-૧૮૮૧ માં.]
૭-અમરદાદ..	ગુર.	૧૮	૧૧	{ ૭ હમકારો. ૧૮૭૯ માં તુલશીનું પાણી મુ'બધમાં આયુ. નર્મદાનો
૮-દેપાદર.....	શુક્ર	૧૯	૧૨	{ ૮ બાધ જીવીબાઈ તે શર જાં જાં પેહલા બારોનેટના માતાજી
૯-આદર.....	શની	૨૦	૧૩	{ ૯ શુરતાનાં હમરાગાંમ આગલનાં અજુમનનાં [ગુજ્યાં ૫૦
૧૦-આવાં. ...	રવી.	૨૧	૧૪	{ [(મેહરજા પટેલવાલાં) દુખમાને ૭૮ મુ'.] સને ૧૧૬૮.
૧૧-ખુરશીદ....	શામ	૨૨	૧૫	{ સને ૧૮૮૧ માં મુ'બધની કુલે વસતીની ગણતરી ૭૭૩૧૯૬
૧૨-મોહર. . .	ભોમ	૨૩	૧૬	{ માંણસોની થઈ, તેમાં પારસીઓની સંખ્યા ૪૮૫૯૭
૧૩-તીર. ...	ખુધ.	૨૪	૧૭	{ ની જામાં ૨૫૩૧૫ મદો, ૨૩૨૮૨ ઝોરતો હતી.
૧૪-ગોશ. ...	ગુર.	૨૫	૧૮	{ ૬ મકારો. થાણાંના કાં ૩૦ પટેલના આદરાને ૧૩૫ મુ'.
૧૫-દેપમેહર ...	શુક્ર	૨૬	૧૯	{ જામશેદી નોરોજ. કદમી આવાં અર્ધશુરનું જશન. આન-
૧૬-મેહર. ...	શની	૨૭	૨૦	{ [રિખલ શેઠ એં જાં ધણીયાણી માણિકબાઈ ગુજ્યાં-
૧૭-શરોસ. ...	રવી.	૨૮	૨૧	{ ૫૦ ૧૨૩૮. કલકત્તાની ટાંઉનહાલ બંધાઈ ૧૮૧૪. . .
૧૮-રશને. ...	શામ	૨૯	૨૨	{ યૈત્રમાસ, સકે ૧૮૩૧.
૧૯-પ્રવરદીન.	ભોમ	૩૦	૨૩	{ ચાંદરાત. ૫૦ ૧૧૧૭ માં શેઠ માણિકજી નવરોજી શેઠના ગુજરયા.
૨૦-એહરાંમ....	ખુધ.	૩૧	૨૪	{ [કલીયાણીનાં શેઠ નવરોજી બાલાભાઈનાં દુ' ૨૩ મુ'.
૨૧-રાંમ. . .	ગુર.	૧	૨૫	{ ૫ મુ'બધનાં ગોલવાડમાંનાં મં બં લંગડાના આદરાંને ૬૨ મુ'.
૨૨-ગુવાદ.....	શુક્ર	૨	૨૬	{ ૬ શેહેનશાહી મેહર ધજદનું જશન. યજ્ઞ ૧૨૪૨ માં
૨૩-દેપદીન. ...	શની	૩	૨૭	{ ૭ હમકારો. [દુખમા રાએટ કેશ ઉભો થયો.]
૨૪-દીન. . .	રવી.	૪	૨૮	{ ૮ રામનવમી. થાણાંનાં ૩૦ કાં પટેલના દુખમાને ૬૭, દાં ૩૦
૨૫-અરશેસવંગ	શામ	૫	૨૯	{ પટેલની સઘડીને ૫૫. વાંદરા મધેનો પુલ સર જાં
૨૬-આસતાદ..	ભોમ	૬	૩૦	{ એ ડાવેજર લેડી આંવાબાઈને નામે બંધાવી સને
૨૭-આસમાંન.	ખુધ.	૭	૩૧	{ ૧૮૪૫ માં ખુલ્લો મેલ્યો. ગનદેવીના જાં નાં ગજદરનાં દુખ-
૨૮-જામીઆદ	ગુર.	૮	૧	{ માને ૯૩, હોં બં કપતાને બાંધેલી નવી સઘડીને ૪૦.
૨૯-મારેસફંદ.	શુક્ર	૯	૨	{ ૭ હમકારો. ગંદેવના અંનાં દુખમાને ૪૧ [તલાવ ખુલ્યો ૧૮૯૨.
૩૦-અનેરાં.....	શની	૧૦	૩	{ એપ્રિલ માસ. પોસ્ટખાતાંની સેવીંગ એં ક હઘડી, ૧૮૮૨. તાનશા
				{ ૧૨૨૮ ૫૦ માં શર જાં જાં (પેહલા) બારોનેટ હક થયા.
				{ કલકત્તાવાલા શેઠ ૩૦ કાં બનાજી ગુજ્યા, ૧૨૨૧.
				{ [લાઇસનસ ટેક્સને સાર શુરતમાં હુલડ, ૧૮૭૮.
				{ ૪૧૪ ધોબીતલાવ. અ. ખ. વાડયાની ધણીના આદરાંને ૪૭.
				{ ૫૧૫ ૫૦ ૧૨૪૦ માં જોડ રશતમજી જાં જાં બાઈ ગુજ્યા
				{ [૧૮૭૬ માં શેઠ એં જાં સ્ટાર આપ્ર ધં નો ખેતાબ મલ્યો.
				{ ૧૧૮૭૪ માં મુસલમાનેના હુલડ વીશે ૮૦૦૦ પારસીઓએ
				{ શભા ભરીને વેલાત અરજી કીધી તેથી મુ'બઈ સરકારને
				{ ઠપકો મલ્યો. શેં મેહર મહીનાનાં "યાથરેમ" ધંમબાર.
				{ ૩ બાલાપુરના વીક્રાજી તથા પેસતનજી મેહરજાનાં દુખમાને
				{ [૭૧ મુ'. શુરતમાં મોટી આગ લાગી, યજ્ઞદેવરદી ૧૨૦૬.
				{ ૪ ગુડ ફ્રાઇડે તવરી ગામમાં અનજુમનના દુખમાને ૪૬ મુ' વરશ.
				{ [ખંખાતના પેશતનજી ખં મોદીનાં દુખમાને ૮૪ મુ' વરશ.
				{ ૫ પુણામાં અનજુમને બંધાવેલાં દુખમાને ૭૫ મુ' વરશ.

માહા ૮ મો આવાં શેહેનશાહી શને ૧૨૭૮ યજ્ઞેજરદી.

પારશીઓના તીથે રોજ-તેના નામ સાથે.	વાર.	તારીખ	કદમી જરથોશતીઓનો રોજ ૧ થી ૩૦ સુધી, માહા ૮ મો આદર સને ૧૨૭૮ યજ્ઞેજરદી.
		ક્રોડી તથી.	૬૦ તાં ૧૧ મી એપરેલથી તાં ૧૦ મી મેએ ૧૯૦૯ સુધી. હીંદુઓનાં સંવત ૧૯૬૫નાં ચઘતર વદ ૬ ને વાર રવીથી તે વર્ષશાખ વદ ૫ ને વાર શોમ સુધી.
૧-અહુરમજદ	રવી.	૧૧	૬ માહા ૮મો ક૦. શુભારીનાં કુંભાં મુકાદમવાલાં આગલનાં હોં
૨-ખેહમન.	શોમ	૧૨	૭ { પાંનાં બાંધેલાં આદ્રાંનને ૨૩૯ મું. ૧૮૬૮માં એબીશીનીઆ લીધું. દીલીમાં સદરખજારમાં મોટી આગથી ૨૦૦ ઘેરનો નાશ-૧૮૮૩.
૩-અરદીએસ્ત	ખોમ	૧૩	૮ હમકારો. મું નાં ગ્રાંટરોડપરના એં શોં હોં રાનજનાં
૪-શેહરેવર.	ખુધ.	૧૪	૯ જાલણા મધે અનજુમનનાં દુખમાને ૩૯ મું. [આદ્રાંનને ૪૨ મું
૫-સપ્દારમદ	ગુર.	૧૫	૧૦ મુંબધનાં પ્રામજી કાવશજી બનાજીના દુખમાને ૭૮ મું.
૬-ખુરદાદ.	શુકર	૧૬	૧૧ મુંબધની જી. આધ. પી. રેલવે ચાલુ થઇ ૧૮૫૩.
૭-અમરદાદ.	શની	૧૭	૧૨ { ભાઈ જંબેરાના આંઆદ્રાંનને ૬૧ મું. હમકારો. હાસબરનના આદ્રાંનને ૭૮. કરાંચીમાંના હીરજી-તીનના આદ્રાંનને ૬૩ મું, મુંબધ, ખેત ૦ કાં માં
૮-દેપાદર.	રવી.	૧૮	૧૩
૯-આદર.	શોમ	૧૯	૧૪ ક૦ આદર ઇજ્જતું જશન. અમદનગરના જં પેં પલાન-
૧૦-આવાં.	ખોમ	૨૦	૩૦ શેં આવાં અરદુધશુરતું જશન.
૧૧-ખુરશીદ.	ખુધ.	૨૧	૧ વર્ષશાખ માસ. ચાંદરાત. ગાયકવાડ મલારરાવને પદબ્રહ્મ કીધો, ૧૮૭૫.
૧૨-મોહર.	ગુર.	૨૨	૨ મુંબધના કાંએં બીશનીના દુખમાને ૬૬. શેઠ ખંભાં સરાફ
૧૩-તીર.	શુકર	૨૩	૪ શુરતમાં મો. આગ ૧૮૩૭. શેક્ષપીયર જનમ્યો, ૧૫૬૪. { ગુજર્યા, યજ્ઞ
૧૪-ગોશ.	શની	૨૪	૫ મુંબધ મજગાંમમાના નાં જં શપલાના { ૧૨૧૯.
૧૫-દેપમેહર.	રવી.	૨૫	૬ [આદ્રાંનને ૪૩, શેક્ષપીયરનું મરણ ૧૬૧૬. {
૧૬-મેહેર.	શોમ	૨૬	૭
૧૭-સરોશ.	ખોમ	૨૭	૮ હમકારો.
૧૮-રશને.	ખુધ.	૨૮	૯ શેનશાહબાનું પુતલું મુંબધમાં ખુદલું મેલ્યું, ૧૮૭૨. યં ૧૨૧૮ { માં શેઠ જીજીલાઇ દાદાલાઇ ગુજરયા. યં ૧૧૧૪માં, સુર { તનાં કટલાક પારશીઓએ કદમી તરીકે અખત્યાર કીધો.
૧૯-પ્રવરદીન.	ગુર.	૨૯	૯ કદમી 'અશોપ્રોહર'નું જશન, દુખમાં નજદીક બંદગીનો દીવસ.
૨૦-મેહરાંમ.	શુકર	૩૦	૧૦ { વપડાઇ, ૧૮૪૫. પેરીસ એકઝીબીશન ૧૮૬૭, બીજું { ૧૮૮૯માં, ચીકાગોનું એકઝીબીશન ૧૮૯૩ માં ઊઘડ્યું.
૨૧-રાંમ.	શની	૧	૧૧ મે માસ ઇંગ્રેજી. મુંબધની જમશેદજી જીજીલાઇ હારપીટાલ
૨૨-ગુવાદ.	રવી.	૨	૧૨ ઇસ્ટ ઇં કુંના લશકરમાં બેદીલી ફેલાયાથી ૧૦૦૦૦ માણ { શેને બરતરફ કીધાં, ૧૮૫૭. વીકટોરિયા ને આલબર્ટ મ્યુઝી { યમ મુંબધમાં ઊગડ્યું ૧૮૭૨.
૨૩-દેપદીન.	શોમ.	૩	૧૩ સર દીનશાહજી માણેકજી પીટીટ પેહેલા બેરોનેટ ૭૯ વરશની વયે { ગુજરયા, યં સને ૧૨૭૦. શીરીંગાપતમ { લીધું, દીપુ શુલતાન મારયો ગયો, ૧૭૯૯.
૨૪-દીન.	ખોમ	૪	૧૪ { અંજુમનના દુખમાને ૧૩૯ મું. { અમદાવાદનાં અંજુમનનાં દુખમાને ૬૭ મું.
૨૫-અરશેસ્વંગ.	ખુધ	૫	૧૫ ૧ કલકતાવાલા શેઠ હીં માં બનાજી, ગુજર્યા, યં ૧૨૭૩
૨૬-આસતાદ.	ગુર.	૬	૧ [અંજુમનના દુખમાને ૧૩૯ મું. {
૨૭-આસમાન.	શુકર	૭	૨
૨૮-જમીઆદ.	શની	૮	૩ મુંં ત્રાંમવે ચાલી, ૧૮૭૪. શુરતનાં કાકરાખાડીનાં મં શેઠનાં
૨૯-મારેશપ્દ.	રવી.	૯	૪ મીરતમાં ઘોડેશવાર રીજમીટે બલવો કીધો, ૧૮૫૭. મુંબધની { હાઇ કોર્ટમાં પેહલવેહલા દેશી જડજ તરીકે { મીં નાનાભાઇ હરીદાશ નેમાયા, ૧૮૮૪.
૩૦-અનેરાં.	શોમ	૧૦	૫ દીલીમાં બલવાની કતલ ચાલી ૧૮૫૭.

માહા ૯ મો આદર રોહનશાહી શને ૧૨૭૮ યજ્ઞદેજરદી.

પારશીઓના વીશ રોજ-તેના નામ સાથે.	વાર.	તારીખ ગ્રેગરિયન તરીકે.	હિંદુની તરીકે.	કદમી જરથોસ્ત્રીઓનો રોજ ૧ થી ૩૦ સુધી, માહા ૧૦ માં દેએ શને ૧૨૭૮ યજ્ઞદેજરદી.
૧-અહુરમજદ.	બોમ.	૧૧	૬	માહા ૧૦ માં ક૦. ૬૦ જ૦ મહીના-દાદાર અહુરમજદનું ૧૬ જશન.
૨-બેહમન....	બુધ.	૧૨	૭	વેશુની શેઠ માં ૨૦ પોલની ૬૦ ૨૦ મું.
૩-અમરદીએસ્ત.	ગુર.	૧૩	૮	સુરત ધગરેજેને તામે થયું ૧૮૦૦. નં કાં નાલીફરવાલાના
૪-શેહરેવર....	શુકર	૧૪	૯	દાદરપરનાં આદરાંને ૮૮. કોટકોટની બાધ પારા
૫-અશ્દારમદ.	મંગી.	૧૫	૧૦	જબાઇ તેદાંમાંવાહાની વધવાની દરેમહેરને ૨૯ મું.
૬-પુરદાદ....	રવી.	૧૬	૧૨	કલકતા ને મુંબઈ વચે તાર ચાલ થયો ૧૮૫૪.
૭-અમરદાદ...	શોન	૧૭	૧૩	લોડ રીપને હિન્દી પ્રજાને સ્થાનીક સ્વરાજ્યનો હક આપ્યો ૧૮૮૨. [વાલકેશવરનાં શો. ખ. ફૂડીના આદરાંન ૫૧ મું.]
૮-દેપાદર.....	બોમ.	૧૮	૧૪	૬૦ નું દાદાર અહુરમજદનું ખાશું જમન.
૯-આદર.....	બુધ.	૧૯	૩૦	શેઠ આદર મજદનું જશન. ૫૦ ૯૧ માં શંખણમધ દરતુર નેરીઓશંગધવલે તપ્તનશીન કીધેલાં આતશબેરાંમ જે ઉદવા રામાંકિ તેને ૧૧૮૮ મું, મુંબઈ બનાજી લીંવાલાં આદરાંને ૨૦૧ મું, કોટમાના માણિકજી શેઠના આદરાંને ૧૭૭ મું. વીકાજીની તારાપોરનીને ૯૦, કરાંચીની શેઠ ડોં મેં વાડીઆની ધઆદગારી વાળી દરેમરને ૪૦ મું. ભડમ્બની બાધ હીરાંબાધ નારીએલવાલાની દરેમરને ૭૯ મું. બીલીમોરાની શેઠો દાદા બાધ ધનજીભાઈ તથા સોરાબજી શાપુરજીએ બંધાબેલ આદ
૧૦-આવાં.	ગુર.	૨૦	૧	જેઠ માસ. [રીયાતને ૧૧ મું.]
૧૧-પુરશીદ....	શુકર	૨૧	૨	આંદરાત. ૬૦ પેગમખરનો દીશો. ૫૦ અને ૧૨૪૪ માં નવસારીનાં
૧૨-મોહાર.	શની	૨૨	૩	[દુખમાંનો રશતો હોં બં કપટાને બંધાવ્યો.]
૧૩-તીર.....	રવી.	૨૩	૪	[શિનશાખાંતુનો જન્મ, ૧૮૧૯.]
૧૪-ગોશ.	શોમ	૨૪	૫	શેઠ મેંફ૦ પાંડેનો જન્મ, ૫૦૧૧૮૧.]
૧૫-દેપમેહેર...	બોમ	૨૫	૬	૬૦ નું દાદાર અહુરમજદનું ત્રીજું જ૦. [શાં વાલી અગીઆરી તથા ધરમશહરને ૬૦. ગાયકવાડ રીયાજરાવ ગાદીએ બેઠા, ૧૮૭૫.]
૧૬-મેહેર.....	બુધ.	૨૬	૭	કદમી દેફ મહીનાના 'મેદીયારેમ' ધંખાર. વલશાડની મોટાભાઈ
૧૭-મરોય.....	ગુર.	૨૭	૮	ખેતવાડીમાંના શેઠ પાં બં કામાના આદરાંને ૪૧ મું.
૧૮-રમને.....	શુકર	૨૮	૯	
૧૯-પરવરદીન...	શની	૨૯	૧૦	કાશમીરમાં મોટા ધરતીકંપ થયો, તેથી ૧૫૦૦ માંલુશોનાં જીવની, ધમારતો તથા જનવરોની મોટીનુકશાંતી થઈ, ૧૮૮૫. શેહનશાહી ફરવરદીયાન જવાનું અશોકરોહરનું જશન. કરાંચીની જ૦ અંજુમને બાંધેલાં દુખમાં તથા શગરીને ૩૫ મું
૨૦-બેહરાંમ ...	રવી.	૩૦	૧૧	મુંબઈના કોટમાં બાધ મોટલાંબાઈ તે જાંબં વાડયાના આદરાં ને ૪૭ મું. ઉદવાડાના આતશબેરામને લગતાં મર દીન શાહજી માં પીટીટ ખેરાનેટ બાંધેલાં નવાં મકાંને ૧૯ મું.
૨૧-રાંમ	શોમ.	૩૧	૧૨	લોડ રીપન હીંદુસ્થાનમાં આવ્યા ૧૮૮૦.
૨૨-યુવાદ.	બોમ.	૧	૧૩	જીન માસ. અને ૧૮૫૨ માં અખબારે શોદાગર પત્ર નીકલ્યું.
૨૩-દેપદીન ...	બુધ.	૨	૧૪	ભરચની મરંશેઠ સાંશેઠ નાળિએરવાલાની દરેમહેરને ૧૪ મું.
૨૪-દીન	ગુર.	૩	૧૪	ખાસ ચંદ્ર ધરણ મુંબઈ ટાઈમ
૨૫-અરશેસ્વંગ	શુકર	૪	૧૫	પાછળી રાતના ૪ ક. ૩૪ મીં
૨૬-આસતાદ...	શની.	૫	૧૨૩	સેં લાગશે સવારે ૮ ક૦
૨૭-આયમાંન..	રવી.	૬	૩	૫ મીં ૩૩ સેં છુટશે.
૨૮-જમીઆદ...	શોમ	૭	૪	મુંબઈમાં સામુન ડાક બંધડી, ૧૮૭૫.
૨૯-મારેમશ્દ.	બોમ	૮	૫	જંજીખારના સુલતાંનની ધંગલડની મુઆપરી, ૧૮૭૫. [૧૮૮૦.]
૩૦-અનેરાં ...	બુધ.	૯	૬	ખે તારા શોધી કાડનાર ખગોલવેતા ચીંતામણી રઘુનાથનું મરણ, [મર દીંમાં પીટીટ ખેરાનેટનો જન્મ-યજ્ઞદેજરદી અને ૧૧૯૦.]

માહા ૧૦ મો દેએ શેહેનશાહી શને ૧૨૭૮ યજ્ઞદેજરદી.

પારશીઓના તીથે રોજ-તેના નામ સાથે	વાર.	ગ્રંથોના પ્રકારો	હોદ્દો તથા.	કદમી જરથોશ્તાઓના રોજ ૧ થી ૩૦ સુધી, માહા ૧૧ મા મેહમન કદમી શને ૧૨૭૮ યજ્ઞદેજરદી. ઈં ૦ તા ૦ ૧૦ જુનથી તે તા ૦ ૮ મા જુલાઈ ૧૯૦૯ સુધી. હોદ્દોઓના સંવત ૧૯૬૫ નાં જેઠ વદ ૭ ને વાર ગુરથી તે આપાઠ વદ ૬ ને વાર શુકર સુધી.
૧-અહુરમજ્દ.	ગુર..	૧૦	૭	માહા ૧૧ મા કદમી. શેહેનશાહી જશનનો મહીનો. એલેક્ઝાન્ડ્રા- [ડોયાનાં બલવામાં ૧૦૦ યુરોપીયન મારયાગયા, ૧૮૮૨.]
૨-મેહમન ...	શુકર	૧૧	૮	કમેહમન અમ ૦ જશન. શુરતની દાંને પે ૦ વાડયાની દરે ૦ ૬૬૩.
૩-અરદીબેસત	શની	૧૨	૯	હમકારો. ૧૮૫૭માં હોદ્દોસ્થાનમાં ચાલેલા બલવાનાં હીંગાંમ { મરમરકારે હોદ્દોસ્થાનનાં છાપાનાં છૂટાપણાંના અ { ટકાવનો ધારો કાડયો તે પછવાડેથી બંધ પડેઓ.
૪-શેહરેવર ...	રવી.	૧૩	૧૦	મરહુમ આ ૦ રસતમજ જમશેદજી જીજીલાઈને 'ફ્રીડમ ઓફ [ધી સીટી ઓફ લંડન'નું માન મળ્યું તા ૦ ૨૩-૬-૧૮૬૪.]
૫-સપ્તદારમદ.	શામ	૧૪	૧૧	મુબંધમાં વાવીજોરાનું મોટું તોશન થયું ૧૮૩૭માં. ૫૦ ૧૧૫૫માં
૬-પુરદાદ.....	ભામ	૧૫	૧૨	૫૦ ૧૧૫૨ માં શર જમશેદજી જીજીલાઈ { } શેઠ જીજીલાઈ દા-
૭-અમરદાદ.	બુધ.	૧૬	૧૩	[(૧લા) બારોનેટ જનમ્. { } દાભાઈનો જનમ.
૮-દેપાદર.....	ગુર..	૧૭	૩૦	સર જમશેદજી જીજીલાઈ ચોથા બારોનેટ હક થયા, ૫૦ ૧૨૭૭.
૯-અદિર.....	શુકર	૧૮	૧	આપાઠ માસ. શને ૧૮૩૩ માં મુબંધ આબુક નીકલેઈ તે { ૧૮૭૨ માં અબબારે શાદગર સાથે
૧૦-આવાં.....	શની.	૧૯	૨	ચાંદ્રાત. { જોડાયું. શે ૦ દે મહીનાનું બીજુ જશન. [શેનશાહાનુ વીંતપતે ખેદાં, ૧૮૩૭. તેની જુબીલી થઈ ૧૮૮૭. [તે પછે ૧૮૯૭માં ૬૦ માં વરસની "ડાયમંડ જુબીલી" થઈ.
૧૧-પુરશીદ....	રવી.	૨૦	૩	પાંના પેગમબર સંપતમાન "જરતોશ્ત"ને ગુજરવાનો દીવસ.
૧૨-મેહોર.....	ભામ	૨૧	૪	૫૦ ૧૧૩૨ માં શેઠ ખરશેદજી માંજેકજી શરાફનો જનમ.
૧૩-તીર.....	ભામ	૨૨	૫	[શેહેનશાહાનુનો ઠંદેરો નીકલ્યો, ૧૮૩૭.]
૧૪-ગોશી.....	બુધ.	૨૩	૫	[વિશ્વા નહી હોયતે સારૂં બંદોબસ્ત કરવા અનજુમન મલી હતી.]
૧૫-દેપમેહેર...	ગુર..	૨૪	૬	શેંદાદાર અહુંગુ' લોજુજમન. ૫૦ ૧૨૩૯ માં, પારશીઓમાં
૧૬-મેહેર.....	શુકર	૨૫	૭	શેનશાહીઓના "મેદીઆરેમ" ધંખાર.
૧૭-સરોશ.....	શની	૨૬	૮	હમકારો. શે ૦ એડવરડની સાલજીનો દીવસ હોદ્દોસ્થાનમાં પાલ
૧૮-રશને.....	રવી.	૨૭	૯	[વાનું નક્કી થયું. કાંદાંનપેશમાં નાનાશહેમે કતલ ચલાવી, ૧૮૫૭]
૧૯-ફરવરદીન...	શામ	૨૮	૧૦	શેહેનશાહાનુ વીક્ટોરીઆએ તાજ પહેર્યું, ૧૮૩૮.
૨૦-ખેહરાંમ ...	ભામ	૨૯	૧૧	હમકારો. શેઠ બનાજી લી. ૮૨ વ. ય. શને ૧૧૦૩ માં ગુજર્ધા. [ખરમીસ લડાઈનો છેડો ૧૮૫૩. { નોકલ્યા, ૧૮૭૯. ૧૮૨૨ માં મુબંધ સમાચાર ૫૫ નીકલ્યું. { પરણી, ૧૮૬૨. હોદ્દોસ્થાનમાં એક દોહડીઆંવાલા પોસ્ટ કાર્ડ
૨૧-રાંમ.....	બુધ.	૩૦	૧૨	જુલાઈ માસ. માહરાણી વીં બી બેટી પરીનશેસ એલીસ
૨૨-ગુવાદ.....	ગુર.	૧	૧૩	૧૮૮૩ માં શુરતમાં મોટી રેલ આબાધી ર થી ૩ લાખ ૩૦૦
૨૩-દેપદીન.....	શુકર	૨	૧૪	{ ગુકશાંન-દોહડ હજર પેશ અને ૧૨ માંજુશોનો
૨૪-દીન.....	શની	૩	૧૫	{ નાશ થયો. શેંદાદાર અહુંગુ' ચોધું જશન.
૨૫-અરસેસવંગ	રવી.	૪	૧	૫૦ ૧૨૪૬ માં શર જ ૦ જ ૦ ખીજા ખાં શી. એશ. આઈ. ગુજરા.
૨૬-આમતાદ...	શામ	૫	૨	{ દાખલ લંડનનાં શીનશખરી ખાતેના
૨૭-આસમાંન...	ભામ	૬	૩	{ રેહવાશીઓએ મુટી કાઢાડ્યા, ૧૮૯૨.
૨૮-જમીઆદ.	બુધ.	૭	૪	મોફ્ફર દાદાભાઈ નવરોજીને પારલામેંટના એક એમબર
૨૯-મારેસદંદ...	ગુર..	૮	૫	
૩૦-અનેરાં.....	શુકર	૯	૬	૫૦ ૧૨૪૨ માં દુખમાકેશના પારશી છુટા

માહા ૧૧ મો બેહમન શેહેનશાહી શને ૧૨૭૮ યજ્ઞદેજરદી.

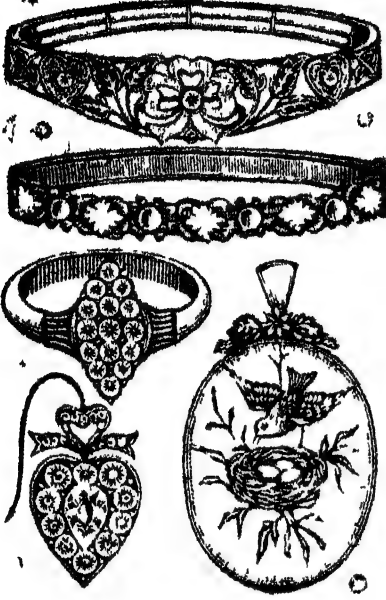
પારસીઓના ત્રીશે રોજ-તેના નામ સાથે.	વાર.	પારસી તારીખ.	હિંદુની તથા.	કદમી જરથોશ્તીઓના રોજ ૧ થા ૩૦ સુધી માહા ૧૨મા સફંદારમદ શને ૧૨૭૮ યજ્ઞદેજરદી.
૧-અહુરમજદ	સની.	૧૦	૮	માહા ૧૨ મા સફંદારમદ. કદમી. બઝમે જશને રૂઝે } ગુજરયા { અહુરમજદની મંડલીની સ્થાપના ૧૨૬૭. મુંબ } યજ્ઞ૦ { ઇમા શને ૧૮૭૨માં પાંચ રૂપીયાની નોટ નીકલી. } ૧૨૪૧.
૨-બેહમન ...	રવી.	૧૧	૯	શેઠ બહમન અમર જશન. ૬૦ દારાબજી શેરાબજી કુમાના
૩-અરદીપેશત	સોમ.	૧૨	૧૦	હમકારો. શર કાળંગરેડીમણી નાખટ શી. એશ. આઈ ગુજરયા.
૪-શેહેરેવર...	સોમ.	૧૩	૧૧	કલકતાનાં ધરતીકંપથી ડારજીલિંગ ને શીરાજગંજમાં } યજ્ઞદેજરદી { [મોટી ખરાબી, ૧૮૮૫.-ખીજી વાર ૧૮૯૭.] ૧૨૪૭.
૫-સફંદારમદ.	બુધ.	૧૪	૧૨	નાના સાહેબે કાહાંનપોરમાં ઇંગ્લેજ અપરત, મરદો, તથા છોકરાંઓ } ની કતલ ચલાવી ૧૮૫૭. ૧૮૭૦માં ફ્રાંસ ને જરમનીની } લડાઈ. કદમીઓનું સફંદારમદ અમશાસફંદનું જશન. }
૬-પુરદાદ...	ગુરુ.	૧૫	૧૩	સર જમશેદજી જીજીલાઈ ત્રીજા બારોનેટ હક થયા, ૫૦ ૧૨૬૭. } ૩૦ કલ્યાણીવાલાની દરે ૧૨ મું. સરદાર ખાં }
૭-અમરદાદ...	સુકર.	૧૬	૧૪	દીવાસો. } બાં પદમજી પેસતનજી ગુજરયા-૫૦ ૧૨૬૩. }
૮-દેપાદર...	સની.	૧૭	૩૦	પૂણાની શાંરે ૦ પટેલવાલી દરે ૮૬ મું. અજમેરની શેઠ નવ૦
૯-આદર...	રવી.	૧૮	૧	અધીક આવણુ માસ. ચાંદરાત. હમકારો.
૧૦-આવાં...	સોમ.	૧૯	૨	
૧૧-ખોરશેદ...	સોમ.	૨૦	૩	[ગુજરયા. હિંદુસથાનમાં હનકમટેકસ થયો, ૧૮૬૦. }
૧૨-માહેર...	બુધ.	૨૧	૪	ક્ષાતીઆ ઇદ. શેકે શેરાબજી વાછાગાંધી યજ્ઞદે ૧૨૨૬ માં }
૧૩-તીર ...	ગુરુ.	૨૨	૫	
૧૪-ગોમ...	સુકર.	૨૩	૬	
૧૫-દેપમેહેર...	સની.	૨૪	૭	હિંદુસથાનના દેશીઓ પહેલા પેટીટ જુરીમાં બેઠા, ૧૮૨૮.
૧૬-મેહેર...	રવી.	૨૫	૮	અંગાલના દખણ ભાગપર ધરતીકંપ થયો, ૧૮૫૪. મલારાવ }
૧૭-સરેશ...	સોમ.	૨૬	૯	હમકારો. [મદરાસમાં નજરકેદ હતો તેમણે પાંચો, ૧૮૮૨. }
૧૮-રમને...	સોમ.	૨૭	૧૦	
૧૯-ફરવરદીન...	બુધ.	૨૮	૧૧	૧૮૪૯માં કલકતામાં પેહલ વેહલી દેશી છોકરીની નીશાલ સ્થાપી.
૨૦-મેહરેમ...	ગુરુ.	૨૯	૧૧	હમકારો. પરેલમાના દાં પેં વાડયાનાં આદરાનને ૭૬ મું.
૨૧-રામ ...	સુકર.	૩૦	૧૩	
૨૨-ગુવાદ...	સની.	૩૧	૧૪	
૨૩-દેપદીન...	રવી.	૧	૧૫	આગષ્ટ માસ ખેડો. ૧૮૪૯માં સમાચાર દરપણ નામનું રોજીંદુ } ગુજરાતી વરતમાન પેહલ વેહલું પ્રગટ થયું હતું. તે } ૧૮૬૮ માં અખબારે શેદાગર સાથે જોડાયું. } હિંદમાં નીકલતો એક આનાનો શીકડો ચાલુ થયો. }
૨૪-દીન...	સોમ.	૨	૧	શરજી ૭૦ નાઈને "બારોનેટ" નો વંશપરંપરાનો ખતાબ }
૨૫-અરશેસવંગ	સોમ.	૩	૨	[મલેઓ ૧૮૫૭. }
૨૬-આસતાદ...	બુધ.	૪	૩	કદમી મુકતાદ શર થયાં.
૨૭-આસમાન...	ગુરુ.	૫	૪	મુંબઈમાં પેહલ વેહલી પારસી મેટરીમાનીયલ કોરટ બેઠી, ૧૮૬૬ }
૨૮-જમીઆદ...	સુકર.	૬	૫	પ્રીં આલખરટ ૧૮૪૪માં જનમ્યો. માંગલોરમાં મોટી રેલ, } ૧૮૭૬. શેઠ ફરાંમજી દીનશાજી પીટીટ ગુજરયા, ૧૨૬૪. }
૨૯-મારેશફ...	સની.	૭	૬	લારડ કાર્નીંગ મરણ પાંચો, ૧૮૨૭. કદમી માનો મારેસફંદુ જશન.
૩૦-અનેરાં...	રવી.	૮	૭	

માહા ૧૨ મો સફંદારમદ શેહેનશાહી રાને ૧૨૭૮ યજ્ઞદેવરદી.

શ્રે. પારશીઓના વીથે રાજ-તેના નામ સાથે	કદમીઓના રાજ	વાર.	ધંગરેજી નામ	હોદ્દો નામ	કદમી જરથોશ્તીઓના ગાથા ૧ લો માહા ૧૨ મા મને ૧૨૭૮ થી રાજ ૩૦ મા માહા ૧ લો પ્રવરદીન રાને ૧૨૭૮ યજ્ઞદેવરદી. ધંગરેજી તાં ૯મી આગસ્ટ થી તા. ૧૨મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૯ હોદ્દોઓનાં મંવત ૧૯૬૫ નાં અધીક આવણુ વદ ૮ ને વાર શામથી તે આવણુ વદ ૧૩ ને વાર રવી શુક્રી.
૧-અહુરમજદ	ગા.	શામ.	૮	૮	ગાથા ૧ લો ૩૦, હમસપથમધેમ ધંખાર કદમ. ઇંગ્લાંડમાં [નામદાર શેહેનશાહ એદવડ ૧૯૦૨માં રાજ્યભીસેક થયો.
૨-અહમન ...	ગા.	ભામ	૧૦	૯	ગાથા રજો ઓમગુઅદ કદમી. મુખમાં મુસં હોદ્દો વચે મોટું
૩-અરદામિયત	ગા.	બુધ	૧૧	૧૧	ગાથા ૩ જો સપેનતોમદ. [હુલડ, ૧૮૯૩.
૪-શેહેરવર...	ગા.	ગુરૂ	૧૨	૧૨	ગાથા ૪થો વોહુસથર, કં. એનેરદીનું મરણ, ૧૮૭૩.
૫-સફંદારમદ.	ગા.	શુકર	૧૩	૧૩	ગાથા ૫ મા વહસતોધસત કદમી. શ્રે. સફંડનું જશન. દરવરજી } ઓં દાં શનજાણું યુ. ૫૦, ૧૨૧૬. શેહડાં શાં મુનશી } યુ., ૧૨૩૯. ડા. કે. નસ. બાહુરજી ગુજર્યા ૫૦ ૧૨૬૭.
૬-પુરદાદ ...	૧	રાની	૧૪	૧૪	કદમી મને ૧૨૭૮ યજ્ઞદેવરદીનું નવું વરમ. કલકત્તાની ઇ. ૬૦
૭-અમરદાદ...	૨	રવી.	૧૫	૩૦	[રેલવે ચાલી, ૧૮૫૪.
૮-દેપાદર ...	૩	શામ	૧૬	૧	આવણુ માસ. કં. રવીથવન ઇજવાનો દીવસ, તથા કં. અરદી
૯-આદર. ...	૪	ભામ	૧૭	૨	સાંદ્રાત. શેહેં હમકારો. { એસ્ટ રોજનો હમકારો. } નાશાશીનાં વડા દશવુર મેર { જરાણું ગુજર્યા, ૫૦ ૯૬૦.
૧૦-આવાં. ...	૫	બુધ.	૧૮	૨	
૧૧-પુરશીદ...	૬	ગુરૂ	૧૯	૩	કદમી પુરદાદશાલ.
૧૨-માહોર ...	૭	શુકર	૨૦	૪	કદમીઓના અમરદાદશાલ-(વરવો.)
૧૩-તીર ...	૮	મની	૨૧	૫	નાગ પાંચમ.
૧૪-ગાશ...	૯	રવી.	૨૨	૬	કદમી આદર રોજનો હમકારો.
૧૫-દેપમેહર ...	૧૦	શામ.	૨૩	૭	તુલશી તલાવ વેત્તમાર સાથે જોડી નાખ્યો, ૧૮૭૨.
૧૬-મેહર.....	૧૧	ભામ	૨૪	૮	અંગરેજો લખનારમાં દાખલ થયા, ૧૮૫૭.
૧૭-મરેશ....	૧૨	બુધ	૨૫	૯	શેહેનશાહી હમકારો. પ્રીનશ આલખરજી જનમયો ૧૮૧૯.
૧૮-રથને.....	૧૩	ગુરૂ	૨૬	૧૦	{ મપોરીભાગલ પામળી દરેને ૭૦ } { વના આદ્રાનને ૯૬. શુરત બેરાં }
૧૯-પ્રવરદાન...	૧૪	શુકર	૨૭	૧૧	
૨૦-મેહરાંમ ...	૧૫	રાની	૨૮	૧૨	શ્રે. હમકારો. શુનાખાઈ હીરજી રેડીમણીનાં ગોવાલ્યા તલા
૨૧-રાંમ.....	૧૬	રવી.	૨૯	૧૩	
૨૨-ગુવાદ.....	૧૭	શામ.	૩૦	૧૪	કં. સરોશ રોં હમકારો. બાહરકોટ દાદીશેડના આતશબે. { ૧૨૭ મું. કોટકોટના કદમી આદરાંને ૧૦૬ મું. કલકત્તા માના ૩૦ કાં બનાજીના આદરાંને ૭૦ મું. ભીડીબજારના મેં માં પટેલના આદરાંને ૧૦૨ મું. ૫૪૦૧૧૫૨માં મુંબ-ધમાં કેટલાક પારશીઓએ કદમી તરીકે અખતાર કીધો. }
૨૩-દેપદોન.....	૧૮	ભામ	૩૧	૧૫	બલેવ. નારીએલ પુનેમ. { થયો ૧૮૬૫. મુંબમાં ટેકનીકલ સ્કુલ નીકળી, ૧૮૮૮. } શેનશાખાંનું સ્વાધીન થયું. પારસી ધારો પમાર { હોદ્દોસ્થાંનું રાજ ઈસ્ટ ઇન્ડયા કું. શેડેથી }
૨૪-દીન.. ...	૧૯	બુધ.	૧	૧	સપ્ટેમ્બર માસ. કદમી પ્રવરદીઆનનું જશન. ૧૮૫૮ માં
૨૫-અરશેસવંગ.	૨૦	ગુરૂ	૨	૩	કદમી બેરાંમ રોજનો હમકારો.
૨૬-આસતાદ...	૨૧	શુકર	૩	૪	શેનશાહીઓના મુકતાદ શર થયાં.
૨૭-આસમાંન..	૨૨	મની.	૪	૫	
૨૮-જમીઆદ...	૨૩	રવી.	૫	૬	
૨૯-મારેસફંદ...	૨૪	શામ.	૬	૭	હલીઆથેથ રાણી જ, ૧૫૩૩. શ્રે. મીનો મારેં જશન.
૩૦-અનિરાં ...	૨૫	ભામ	૭	૮	ગોકલ આહમ.
૧-અહુનુઅદ.	૨૬	બુધ.	૮	૯	શ્રે. ગાથા ધંખાર શર થયા. પોરટુગીઝનો ફેસતો. શે. બે. જી. ૭૦ થી.
૨-ઓશનુઅદ.	૨૭	ગુરૂ	૯	૧૦	ગાથા ૨ જો. { એશ. આહ. ગુજર્યા, ૫૪. ૧૧૯૭. શર જં. } જી. એ ગહંખારો કરવા માડ્યા ૫. ૧૨૫૯.
૩-સપેનતોમદ.	૨૮	શુકર	૧૦	૧૧	ગાથા ૩ જો.
૪-વોહુઅથયર.	૨૯	રાની.	૧૧	૧૨	ગાથા ૪ થો. પ્રે. એ. એ. પોનડીચેરી લીધું, ૧૭૪૬.
૫-વહીરતોપસત.	૩૦	રવી.	૧૨	૧૩	ગાથા ૫ મા. કાબુલની ખીજી લડાઈ, ૧૮૭૯.

મહેર ખખરો.

મહેરખાની કરીને આ જાહેર ખખર વાંચશો તો કાંઈક નવું અને તમારા લાભનું જ જાણશો.

વારે ઘડીએ ન્યુસપેપરોમાં સોનીયોની લુચાઈ અને દગાખાણની ખખરો આવેછે-તેથી આજ લગભગ વરસ એક થયું અને તથા આજુબાજુના વસતા સાંખીન રહીશોને માટે એક ખાત્રીદાર પારસી સોનીયે લાંબા અનુભવ અને જાતી દેખરેખ હેઠલ આજના જમાનાને ખરતા તરેહ-વાર જાતના મસીન પોલીસના સોનાના તથા ઝવેરાતના ફેસનેયલ દાગીના જનાવવાનું તથા તદયિાર વેચવાનું ખાતું હસ્તી ધરાવે છે. જે ખાતું થોડીજ વારમાં માહરા ગુના તથા નવા મહેરખાન ધરાકોમાં-જાણીતું અને માનીતું થઈ ગયું છે. કારણ કે મધ્યમ દામે કિતમ અને ભરોસાદાર કામ-વાવદાસર કરી આપવામાં આવે છે તેથી મહેરખાન

હમદીન ખાનુઓ અને શ્રદ્ધેતાં જગતમાં જ્યા અગાકિ ફક્ત એકજ વખત અત્રે ફેરો મારવાની તરદી લેશો તો પુરતી સમ્યતા અર્થે તુરત ધ્યાન આપવામાં આવશે અને નાનાં તથા મોટાં દરેક મહેરખાન ધરાકોને નમુનાપુર્ક અરજ કરવામાં આવે છે કે જેવા ચાલુ આશરો આપતાં રહ્યા છે તેવો હમેશ આપતાં રહેાં એવી આશાથી હમેશનો ઉપકારીશું.

છેવટે થોડું લખવે ધાનું સમજી ફક્ત મેંકડે બે ટકાના કમીસનથી ગમે એટલી રકમનાં ઝવેરાતના દાગીનાઓ ધરધરું રીતે ખેચાવવામાં તથા આપાવવામાં આવશે તથા થોડા ધરમાદા ખાતે પૈસાથી દાગીનાઓની આકળી પણ કરવામાં આવશે.

ખહાર જામના ઓરડર ઉપર પુનત્તું અને તુરત ધ્યાન આપવામાં આવશે. અને પુર ખાત્રી અને ગેરંટીથી વેચ્યુપેચ્યલ પારસસથી મોકલવામાં આવશે.

તા ૦ ૬૦ અમારા લાગતા વલગ હા વર્ષોદારીયોના ગમે તેવા ગુણ પયરા મુકવાથી ખીલકુલ ડોરવાવું નહીં.

આદરજી ડોસાભાઈ ચોકસી
તથા ઝવેરી.
૬૦ આંદરોડ મુસ ખીલકીંગ.

જાહેર જાણના.

શ્રી પીપલસ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા લીમીટેડ.

હેડ ઓફીસ—લાહોર

હિંદુસ્તાનના સઘળા મુખ્ય મથકો ખાતે હમારી પ્રાંતિયો તથા એજનસીઓ છે. સત્તાવાર સ્થાપણ-રૂ. ૨૫,૦૦,૦૦૦ (૨૫ લાખ) ના ૫૦,૦૦૦ શેરોમાં વેહેંચાયલી. ભરાયલી થાપણ-રૂ. ૧૮,૦૦,૦૦૦ થી વધુ. વરકીંગ ફંડ-રૂ. ૬૮,૦૦,૦૦૦ થી વધુ.

૧—થાણ ખાતા—રૂ. ૫૦ અને તેથી વધુથી ખાતવામાં આવે છે અને તેની પર વરસે બે ટકા વ્યાજ આપવામાં આવશે.

૨—સેવીંગ્સ બેંક—દીપોઝીટ ખાતાઓ રૂ. ૫) અથવા તેથી વધુથી ખાતવામાં આવે છે અને તેની પર વરસે ૪ ટકા વ્યાજ આપવામાં આવે છે.

૩—ફીક્ષ્ડ દીપોઝીટ—ખાંધી મુદતના નાણા-૮-૧૨ અને ૨૪ માસ માટે ૪-૪½ અને ૫ ટકા એ અનુક્રમે લેવામાં આવે છે.

૪—વીધવાઓ અને નાવારેશ બચ્ચાઓના ફાયદા માટેની દીપોઝીટ—૭ ટકાના ખાસ ભાવે નાણા લેવામાં આવે છે.

વીધવાઓ અને જાહેર ખાતાઓ માટે ખાસ ભાવો.

ફંડ મુદતની દીપોઝીટ માટેની શરતો અરજી કરવાથી જાણવામાં આવશે.

વસુલ કરવાનું તથા મોકલી આપવાનું કામ ક્રીડાયત ભાવે કરવામાં આવે છે. દરરોજ આપવામાં આવે છે અને બીજો તથા રેકવેરશીયો હિંદુસ્તાનના સઘળા મુખ્ય વેપારી મથકોએથી વિગરાવામાં આવે છે.

વધુ વીગતો માટે નીચે જણાવેલે ઠેકાણે લખો

ફોટોચંદ મલીક

મુંબઈની પ્રાંતિય મેનેજર,
એપોલો સ્ટીટ, કોટ.

શ્રી ભારત ઇનશુરન્સ કંપની લીમીટેડ.

હેડ ઓફીસ—ભારત બીલ્ડીંગ્સ, લાહોર.

પ્રાંતિયો:—લાહોર, રાવલપીંડી, સફર, દેહલી, લકનો, અજમેર, અમદાવાદ, નાગપુર, અને બેંગલોર.

ચીફ એજનસી—મેશરસ હરકીશન લાલની કુાં, મુંબઈ.

ચીફ એજનસી—મેશરસ હરકીશન લાલની કુાં, કલકત્તા.

સ્થાપી—૧૮૯૬.

ભરાયલી થાપણ રૂ. ૧૦,૦૦,૦૦૦ | વરસાની આવક ૩,૦૦,૦૦૦ વધુ
૬,૦૦,૦૦૦ વધુ | દાવાઓ ચુકતે કીધા ૧,૭૦,૦૦૦ વધુ
ફંડો

ખાસ હિંદુસ્તાનમાં ઉભી થયલી ઓફીસ.

જીંદગી, ઉંઘોગ, લગન, શીખણ, વરણાણ અને પેન્શન વગેરેની સઘણી જાનની પોલીસીઓ આપવામાં આવે છે.

દરો ઘણા સસતા અને મધ્યમ રાખવામાં આવ્યા છે.

હિંદુસ્તાનના સઘણી વરણાણ લોકોથી આસરો આપવામાં આવે છે.

હિંદુસ્તાનના સઘળા ભાગોમાં પ્રાંતિયો અને એજનસીઓ ખોલવામાં આવી છે.

વીમો ઉતરાવનારાઓએ પત્ર વેહવાર નીચે જણાવેલા ઠેકાણાઓ ઉપર કરવા.

હરકીશન લાલની કુાં

વાઈ. હરીલાલ એન્ડ કુાં

ચીફ એજન્ટો.

લોકલ એજન્ટો, રમેરીનડ લેન.

ભારત ઇનશુરન્સ કુાં લીં

કામ મેલવનારાઓને હમેશા ઉત્તેજન આપવામાં આવે છે.

જરથોશતીઓનાં આતશબેહરાંમે તથા દરેમેહરોની દીપ.

મુ'બઈ મધેના આતશબેહરાંમે.

ઠેકાણાં.	કોણે પરઠેલાં યાને બંધાવેલાં.	રોજ. માહા. યજ. સને શે. કે. ક.
૧—કરેલવાડી ... શેઠ કાવસજી બેરાંમજી બનાજીની નૈયતે	૧૭	૪ ૧૨૧૫ કદમી.
૨—ચરનીવાડી ... શેઠ હોરમજી બમનજી વાડીઆજી ...	૧૭	૨ ૧૨૦૦ શેનશાહી.
૩—" જરથોશતી અંજુમને સ્થાપેલાં	૩	૨ ૧૨૬૭ "
૪—આરકોટ ... શેઠ દાદીભાઈ નશરવાનજી દાદીશેઠ ...	૧૭	૧ ૧૧૫૩ કદમી.

દેશાવરો ખાતેના આતશબેહરાંમે.

૫—ઉદવાડા ... અવલ જરથોશતી અનજુમને શંખણુમાં			
સ્થાપેલાં, ને હાલ ઉદવાડામાં છે	૯	૯	૯૦ શેનશાહી.
૬—નવસારી ... શેઠ ખુરશેદજી ટેમુલજી દેશાઈજી. (૧*)	૧૭	૨	૧૧૩૫ "
૭—સુરત ... શેઠ દાદાભાઈ નશરવાનજી મોદી ...	૧૭	૨	૧૧૯૩ "
૮—સુરત ... શેઠ પેશતાનજી કાલાભાઈ વકીલ	૩	૪	૧૧૯૩ કદમી.

મુ'બઈ મધેની દરેમેહરો અથવા આતશ આદરોનો.

૧—કરેલવાડી...કાવસજી બેરાંમજી બનાજી (આતશબેરામમાં)	૨૦	૧	૧૨૧૪ કદમી.
૨—કાંદાવારોમોહલો...નશરવાનજી હીરજીભાઈ કરાંતી	૨૦	૬	૧૨૧૬ શેનશાહી.
૩—કોટમાં...ખરશેદજી માણિકજી સરાઈ. (૨)	૨૬	૨	૧૧૮૬ "
૪—કોટમાં...બનાજી લીમજી. (૩)	૯	૯	૧૦૭૮ "
૫—કોટમાં...માણિકજી નવરોજી શેઠનાં. (૪)	૯	૯	૧૧૦૨ "
૬—કોટમાં...મોટલાંબાઈ જોડાંગીર નશરવાનજી વાડીયા...	૨૦	૯	૧૨૩૨ "
૭—કોટમાં...ગોદાવરા મોમેદો કાન્ડે પંચાયતે બાંધેલું ...	૩	૫	૧૧૯૫ "
૮—કોટમાં...મનચેરજી ખરશેદજી લંગડાનાં (૫)	૧૫	૭	૧૨૧૭ "
૯—કોટેકોટ...અરદેશર દાદીભાઈ દાદીશેઠ... ..	૧૭	૧	૧૧૭૩ કદમી.
૧૦—કોટેકોટ...પીરોજીભાઈ તે મરહુમ દાં માં વાછાની વીં	૩	૯	૧૨૫૦ શેનશાહી.
૧૧—કોલાબે...જીજીભાઈ દાદાભાઈ	૧૭	૬	૧૨૦૫ "
૧૨—ખેતવાડી...કાવસજી માણિકજી હાશખરનર	૯	૯	૧૨૦૧ કદમી.
૧૩—ખેતવાડી...પાલણજી ખરશેદજી કામા... (કામા બાગમાં)	૧૭	૯	૧૨૩૮ શેનશાહી.
૧૪—ગરાંટરોડ...અરવદ સોરાબજી હોરમસજી રાંતજી... ..	૩	૮	૧૨૩૭ "
૧૫—ગોવાહ્યાતલાવ.આઈ શુતાબાઈ હીરજી જીવણજી રેડીમની(૬)	૨૦	૧૨	૧૨૧૧ "
૧૬—ચરનીવાડી.હોરમજી બમનજી વાહાડયા (આતશબેરામમાં)	૨૦	૨	૧૧૭૫ "
૧૭—ચોપાટી ... મોદી સોરાબજી વાછાગાંધીના વારસો... ..	૧૭	૬	૧૨૨૭ કદમી.
૧૮—ડનકનરોડ...હોરમજી ધનજીભાઈ પટેલ	૧૭	૫	૧૨૦૩ શેનશાહી.
૧૯—ધોબીતલાવ.આવાંબાઈ તે અં બં વાડીઆજીના ધં(૭)	૨૪	૭	૧૨૩૨ "
૨૦—પરેલ...દાદાભાઈ તથા મનચેરજી પેશતાનજી વાડીઆ.	૨૦	૧૧	૧૨૦૩ "
૨૧—પરેલ...પોટીટ આરફનેજમાં બાઈ દીનબાઈ નં પોટીટ પરદાવેલી ...	૩	૭	૧૨૬૬ "
૨૨—ખહારકોટ...મનચેરજી બમનજી શેઠના (૮)	૧૭	૨	૧૧૬૬ "
૨૩—ખહારકોટ...શાપુરજી સોરાબજી કપાવાલા	૧૭	૨	૧૨૨૮ "
૨૪—બીડીબજાર...મેરવાંનજી માણિકજી પટેલ. (૬)	૧૭	૧૨	૧૧૭૭ "
૨૫—બીડીબજાર...બમનજી મેરવાંનજી મેવાવાલા	૧૭	૪	૧૨૨૦ "

ટીકાણાં.	કોણે બંધાવેલી.	રોજ. માહા. વરસ. શેઠ કે કંઠ
૨૬—મજગાંમ...પ્રરાંમજી નશરવાંનજી પટેલ...	૧૧	૩ ૧૨૧૫ કદમી.
૨૭—મજગાંમ...નાનાભાઈ જમશેદજી સપલાની નધ્યતે (૧૦)	૧૪	૮ ૧૨૩૬ શેનશાહી
૨૮—મજગાંમ...અનજીમનને ખરચે...	૯	૫ ૧૨૭૬ ,,
૨૯—મરીનલાઈન.જમશેદજી દાદા. આમરીઆ(સોડાવાટરવાલા)(૧૧)	૨૮	૨ ૧૨૪૪ ,,
૩૦—મહાલક્ષ્મી....ખેરાંમજી કાવશજી બાટલીવાલા ...	૨૦	૪ ૧૨૩૪ ,,
૩૧—મહાલક્ષ્મી....હોરમજી દાદાભાઈ શાએર ...	૧૭	૭ ૧૨૧૫ કદમી.
૩૨—વાલકેશ્વર.....શોરાબજી ખરશેદજી થુઠીનાની નધ્યતે	૭	૯ ૧૨૨૮ ,,
૩૩—દાદરનવરોજી કાવશજી નાલીએરવાલા (૧૨)	૩	૧૦ ૧૧૯૧ શેનશાહી.
૩૪—વાંદરે.....નશરવાંનજી રતનજી તાતા ...	૨૦	૬ ૧૨૫૩ ,,
૩૫—અદેરી... અરદેશર બીખાજી પટેલ ...	૯	૯ ૧૨૭૭ ,,

ચુંબઈની ઉપલી ૩૫ જાહેર દરેમેહરો, આતશ આદરાંનોની ઉપરાંત બીજી કેટલીક દાદમાઆની દરેમેહરો જેવી કે (૧) બાહારકોટની અલાર્થબાગની, (૨) કોલાબની પાંદે શેનીદેશીઅમની, (૩) ગીરગાંમની આલબલેશ બાગમાંની, (૪) ગીરગાંમ બેક રોડપરની અશાલાજીની, (૫) વાલકેશરમાં રેડીમનીની, અને (૬) એક માહીમમાં છે.

દેશાવરો ખાતેની દરેમેહરો.

૧—અંકલેશર...નરશંક ધમપાલ—પ્રીથી મેર. હો. પ્રેજરે ૧૨૧૭	૯૧૯	શેનશાહી.
૨—અંકલેશર...પ્રરાંમજી દીનશાહ પીટીટના પુણ માટે	૨૭	૨ ૧૨૬૯	,,
૩—અજમેર ...નવરોજી રશતમજી કલીઆણીવાલાના પુઠ માટે	૮	૧૧ ૧૨૬૭	,,
૪—અમદનગર...જમશેદજી પેશતનજી પલાનટી ...	૯	૮ ૧૨૧૬	,,
૫—અમદાવાદ...ખરશેદજી બેહરાંમજી નાણાવતી (૧૩)	૨૩	૧૦ ૧૨૧૫	,,
૬—અમરોલી....હોરમજી બમનજી વાહડયા (૧૪)	૧૭	૨ ૧૧૭૩	,,
૭—અડાજણ ...સર જમશેદજી જીજીભાઈ (પેહલા) ખારોનેટ.	૨૦	૯ ૧૧૯૬	,,
૮—આલપાઈ...નવરોજી કાવશજી નાલીએરવાલા	,,
૯—ધગતપુરા...અનજીમનને ખરચે ...	૫	૧૦ ૧૨૫૬	,,
૧૦—છછાપેર ...કાવશજી ધનજીભાઈ પાઉંવાલા તથા ભત્રીજા	૫	૮ ૧૨૧૬	,,
૧૧—ધનડોર ...હોરમજી માણેકજી ભમગરા (૧૫)	૧૦	૮ ૧૨૪૮	,,
૧૨—ઉદવાડા ...સર દીંભાંપીંબારોનેટેબંધાવેલું આતશખેરામને લગતું મકાન	૨૦	૯ ૧૨૬૦	,,
૧૩—ઉરન... કુવરજી તથા ખેરામજી એદલજી ઉમરીગર.....	૨૩	૨ ૧૨૭૪	,,
૧૪—એડન... કાવશજી દીનશાજી એડનવાલા ...	૨૦	૧ ૧૨૫૩	,,
૧૫—એલાવ.....આં કાઉશ ખરશેદજી કામદીન (૧૬)	૨૦	૧૨ ૧૦૯૧	,,
૧૬—આંકોલા ...દં નશરવાંનજી જમાસ્પજી જમાસ્પઆશા(૧૭)	૨૪	૨ ૧૨૩૯	,,
૧૭—કચ્છ-ભુજ...પેશતનજી શોરાબજી ભુજવાલા (૧૮)	૨૩	૯ ૧૨૭૪	,,
૧૮—કરંજ.....પેસ્તાંજી, હીરજીભાઈ, પીરોશા હોરમજી પસ્તાકયા	૨૭	૪ ૧૨૧૫	,,
૧૯—કરાંચી.....ડોશાભાઈ મેરવાંનજી વાહડયાની યાદગારી માટે(૧૯)	૯	૯ ૧૨૩૯	,,
૨૦—કરાંચી.....હીરજીભાઈ જમશેદજી બેહરાનાં (૨૦)	૯	૮ ૧૨૧૮	,,
૨૧—કલકતા ...ધનજીભાઈ બેહરામજી મેહતા ...	૯	૯ ૧૨૫૯	,,
૨૨—કલકતા ...રશતમજી કાવશજી બનાજી...	૧૭	૧ ૧૨૦૯	કદમી.
૨૩—કલ્યાણી ...એદલજી ખેરાંમજી મોદી (૨૧)	૧૭	૨ ૧૧૫૮	શેનશાહી
૨૪—કવેતાઅનજીમનના ઉધરાટથી (૨૨)	૧૭	૯ ૧૨૫૨	,,
૨૫—કુદીઆના...મનચેરજી કુવરજી ભાદેના, હોરમજી માણેકજી	૭	૭ ૧૨૧૯	,,
૨૬—ખજેત ...બેહરાંમજી હીરાજી કોહલા. [કુદીઆનાવાલા.	૧૮	૯ ૧૨૧૫	,,
૨૭—ખંબાત ...પેસ્તાંજી ખરશેદજી મોદી, ખંબાતવાલા ...	૧૭	૪ ૧૨૧૩	,,
૨૮—ખેરગામ ...બાઈ મોતીબાઈ તે આં બંજંબુલાંની વીધવા	૫	૯ ૧૨૫૧	,,
૨૯—મનદેવી ...હોરમજી બીખાજી ચીનાઈ, વલસાડવાલા ...	૭	૯ ૧૨૦૩	,,
૩૦—મીકલી.....મુંબઈવાલા શેઠો દોરાંતથા પ્રાંં હોં ગજદર,	૧૭	૬ ૧૨૪૨	,,

ઠેકાણાં.	કોણે પરદેલાં યાને બંધાવેલાં.	રોજ. માહા. યજ્ઞ. સને શે. કે. ક.
૩૧-જમનગર...	ટેમુલજી માહીઆરજી મીરજી	૧ ૭ ૧૨૬૪ શેનશાહી.
૩૨-જંગબાર...	દોરાબજી દીનશાહ એદનવાલા ... (દાદગાં)	૧૩ ૯ ૧૨૬૪ "
૩૩-તવરી	એદલજી બ્યાજખોરા (૨૩)	૧૪ ૬ ૧૨૩૮ "
૩૪-તવરી	અનજીમન	૩ ૮ ૧૨૩૮ "
૩૫-તારાપોર...	વીકાજી મેહરજીભાઈ તારાપોરવાલા. (૨૪) ...	૯ ૯ ૧૧૮૯ "
૩૬-થાણા	કાવશજી તથા દોરાબજી રશતમજી પટેલ (૨૫)	૯ ૭ ૧૧૫૦ "
૩૭-દો. હેઠાબાદ....	વીકાજી તથા પેસતનજી મેહરજી	૯ ૧૨ ૧૨૦૮ "
૩૮-દ. હે. બાલાપુર	" " " (૨૬)	૨૦ ૬ ૧૨૦૮ "
૩૯-દ. હે. ચંદરવાટ...	માણિકબાઈ નશરવાનજી ચીનાઈ	૩ ૨ ૧૨૭૪ "
૪૦-દમણુ	મેરવાંનજી નવરોજી માણિકજી	૮ ૬ ૧૨૦૭ "
૪૧-દમણુ	રતનબાઈ તે હોરમજી મનચેરજી કામાની વીં (૨૭)	૧૨૧૫ "
૪૨-દીવ	જેહાંગીર નશરવાંનજી વાડીઆજી... ..	૨૬ ૫ ૧૧૯૯ "
૪૩-દવીહેર ...	નવાજબાઈ તે જાંગીં નવં ધારીઆના ધં	૩ ૯ ૧૨૨૪ "
૪૪-દુમસ	સુરતની અનજીમને... ..	૨૬ ૬ ૧૨૦૭ "
૪૫-નવસારી...	નવસારીની વડી દરેદમેહર (૨૮)	૫૫૧ "
૪૬ "	સર જમશેદજી જીજીભાઈ (પેહલા) બારોનેટ.	૨૦ ૬ ૧૨૨૨ "
૪૭ "	મલેશરની અંજીમને	૧૯ ૧ ૧૧૬૭ "
૪૮ "	મીનોચેર હોમજીવાલાઓએ બાંધેલી (૨૯)	૧૧૫૮ "
૪૯-નાગપોર...	હીરાબાઈ નશરવાંનજી માણિકજી મુલાં ...	૨૦ ૨ ૧૨૬૫ "
૫૦-નારગોલ ...	માણેં રશં નારગોલવાલા તથા ભાઈઓ (૩૦)	૧૧ ૧૦ ૧૨૫૧ "
(અંતુ અસલ મકાંન શેઠ દાદા. નશા. મોદીવું બંધાવેલું હતું.)		
૫૧-નીમચ...	કાવસજી જીવણજી મેવાવાલાની નંદએતે...	૫ ૫ ૧૨૬૭ "
૫૨-પારડી	હોરમજી ગાંડાભાઈ... .. (દાદગાં)	૧૭ ૯ ૧૨૫૦ "
૫૩-પુણા-નાંતાપેટ...	સોરાબજી રતનજી પટેલ (૩૧) ...	૮ ૧૧ ૧૧૯૩ "
૫૪-પુણા-કાંપ...	સર જમશેદજી જીજીભાઈ (પેહલા) બારોનેટ.	૩ ૩ ૧૨૧૪ "
૫૫-પુણા ...	કદમી અને શેહનશાહી અંજીમનને ખરચે...	૩ ૩ ૧૨૬૩ કદમી.
૫૬-બદનેરા ...	અંજીમનને ખરચે	૬ ૪ ૧૨૫૮ શેનશાહી.
૫૭-બારડોલી ...	નવસારીવાલા એદલજી નવરોજી મેહેતા ...	૯ ૪ ૧૨૫૫ "
૫૮-બાલાપોર...	વીકાજી તથા પેસતનજી મેરજી	૨૦ ૬ ૧૨૦૯ "
૫૯-બીલીમોરા...	દાદાભાઈ ધનજીભાઈ અને શોરાબજી શાપુરજીએ	
બાંધેલી-અનજીમનને ખરચે ચાલતી. (૩૨)		૯ ૯ ૧૨૬૮ "
૬૦-બેલગામ ...	પેસતનજી ખરશેદજી બાઈસ	૨૪ ૩ ૧૨૬૧ "
૬૧-ભગવાગાંમ...	જમશેદજી સોરાબજી ભગવાગર... ..	૩ ૯ ૧૨૨૮ "
૬૨-ભરૂચ	જીની અગીઆરી	"
૬૩ "	હોરમજી બેરાંમજી વખારીઆની નંદએતે ...	૨૭ ૬ ૧૨૫૨ "
૬૪ "	કોટ..હોમાજી દારાબજી (હોમાવરાની દરેમેહેર) (૩૩)	૩ ૫ ૧૧૨૯ "
૬૫ "	ખાસવાર. હીરાબાઈ તે નવં કાં નારયલવાલાની વીં (૩૪)	૯ ૯ ૧૨૦૦ "
૬૬ "	કોટ...સોરાબજી ધનજીભાઈ બંબાતા... ..	૨૪ ૧ ૧૨૨૭ "
૬૭ "	બહારકોટ...દસતુર કાંમદીનજી ધરદુનજી.. ..	૧૧૪૭ "
૬૮ "	રશતમજી માણેં હીરાવરાના, સુરતવાલા (૩૫)	૧૦૯૬ "
૬૯-ભાઠાં ગામ..	વીરજીભાઈ બગનજી સુરતવાલા (૩૬) ...	૧૭ ૬ ૧૧૭૩ "
૭૦-ભાવનગર...	દોરાબજી શાપુરજી ઉમરીગરના વારસો ...	૨૮ ૮ ૧૨૬૦ "
૭૧-મેશાંન .	દાદાભાઈ તથા મનચેં પેરતનજી વાડીઆ (૩૭)	૧૧ ૫ ૧૨૧૫ "
૭૨-મડે ...	અંજીમનને ખરચે. (૩૮)	૯ ૬ ૧૨૧૫ "
૭૩-મંદરોઇ ...	અંજીમનના ઉધરાટથી-શેઠ માં નં પીટીટે..	૧૨ ૪ ૧૨૨૯ "
૭૪-પહુવા	અંજીમનને ખરચે	૯ ૪ ૧૨૨૭ "

કેલેન્ડર.	ક્રોણે પરકેલાં યાને બંધાવેલાં.	રોજ. માહા. યજ્ઞ. સને શે. કે. ક.
૭૫-મેધારભાત...	(ગંદેવીની પાસે) અંજુમનનાં ખરચે	... ૫ ૪ ૧૨૫૩ શેનશાહી.
૭૬-માંડવી.....	અંજુમનને ખરચે ૩ ૯ ૧૨૪૩ "
૭૭-રાજકોટ ...	અંજુમનનાં ખરચથી ૩ ૯ ૧૨૪૪ "
૭૮-રંગુન...	એજનજી કાવશજી ખંખાતા (૩૬) ૧૨૩૬ "
૭૯-રાંદેર ...	દારાશાહ દોરાખજી રાંદેલીઆ (૪૦)	... ૧૭ ૯ ૧૨૦૩ "
૮૦-લાનોલી ...	કાવશજી દીનશાહ એડનવાલા ૨૨ ૯ ૧૨૬૮ "
૮૧-ઢાહોર.....	અરદેસર બેદેરામજી લીંબુવાલા-કુપર	... ૧૭ ૧૧ ૧૨૬૨ "
૮૨-વ્યારાગામ...	બાઈ દીનબાઈ નસરવાનજી પીટીટ.	... ૬ ૩ ૧૨૬૫ "
૮૩-વરોડરા ...	ધનબાઈ તે દાદાબાઈ ભીમજી હમરીગરની ધન(૪૧) ૭	૫ ૧૨૧૫ "
૮૪ "	એરાંમજી નસરવાનજી શીરવાઈ. (દાદગાં)(૪૨)....	... ૧૨૩૭ "
૮૫-વલસાડ ...	નવરોજી પેશતનજી કાપડીઆ (દાદગાં) ...	૨૬ ૪ ૧૨૪૯ "
૮૬ "	મોટાભાઈ શાપુરજી ૧૬ ૯ ૧૨૧૯ "
૮૭ "	હોરમજી ભીખાજી ચીનાઈ (દાદગાં) ૧૧૮૯ "
૮૮-વેશુ ...	એડનવાલા માણિકજી રતનજી પટેલ ...	૩ ૯ ૧૨૫૮ "
૮૯-સરોડા.....	ખ.ફ. પારખ ત્યાં ત્યાંનાં એક વતની મલીને (૪૩) ૧૨૩૩ "
૯૦-સીગનપોર...	નવરોજી જમશેદજી વાડીઆ (૪૪) ...	૧૭ ૨ ૧૨૧૯ "
૯૧-સુનગર વ્યારા...	અનજુમનને ખરચે ૧૨૩૧ "
૯૨-સુમારી ...	હોમીયાર પાહલજી (૪૫). ૧૦૪૦ "
૯૩-સુમારી ...	દાદાભાઈ તથા કાવસજી પાલનજી ચકિના...	૨૭ ૭ ૧૨૫૬ "
૯૪-સુરત કેલાની વખાર...	અનજુમનને ખરચે ૩ ૮ ૧૨૦૮ "
૯૫ "	ગોપીપરે...જનંગીર નસરવાનજી વાડીઆ (દાદગાં) ...	૧ ૭ ૧૨૧૦ "
૯૬ "	નાનપરે...એદલજી તથા રતનજી એરાંમજી ખીશની(૪૬)	૧૭ ૪ ૧૨૦૭ "
૯૭ "	આં જમશેદજી માણિકજી કિતવાલા. (દાદગાં)	૧ ૧૨ ૧૨૩૮ "
૯૮ "	કાવસજી જમશેદજી માકીદલાલ ૧૭ ૯ ૧૨૧૪ કદમી.
૯૯ "	માણિકજી નવરોજી વાડીઆ (૪૭). ...	૧૫ ૯ ૧૨૦૬ શેનશાહી.
૧૦૦ "	માછલીપીટ...અનજુમનને ખરચે—"બાજે પારશા" ...	૧૭ ૬ ૧૨૬૫ "
૧૦૧ "	રેસ્તમપરે...પેશતનજી નસરવાનજી બાટલીવાલા(૪૮)...	૨૨ ૧૨ ૧૨૧૯ "
૧૦૨ "	સર જમશેદજી જીજીબાઈ (પેહલા)	... ૧૭ ૨ ૧૨૨૪ "
૧૦૩ "	દેશાઈ મનચેરજી ખુરશેદજી (૪૯) ...	૨૦ ૧૨ ૧૧૭૫ "
૧૦૪ "	રેસ્તમજી અસપંદીઆરજી આરીટનવાલા (૫૦)	૧૭ ૪ ૧૧૯૨ "
૧૦૫ "	લકરકોટ....ગોડીનાં ખાંદાનવાલાઓએ બાંધેલું (૫૧)	૧ ૭ ૧૧૬૫ "
૧૦૬ "	શૈયદ પુરે...દાદા. અને મનચેરજી પેસ્તનજી વાડીઆ ૫૨	૨ ૧૦ ૧૨૧૩ "
૧૦૭ "	મુંબઈના વાહાડીઆજીવાલાઓએ બાંધેલી(૫૩)	૯ ૪ ૧૨૫૮ "
૧૦૮ "	ખીખીનીવાડી...અનજુમનને ખરચે. (૫૪)... "
૧૦૯-સતારા ...	અનજુમનને ખરચે "
૧૧૦-સોલાપુર...	વીકાજી તથા પેશતનજી મેહરજી (૫૫) ...	૯ ૫ ૧૨૧૩ "
૧૧૧-હાંસોત ...	બાઈ ભીખાઈજી તે સર દીનશાહ માણિકજી	
	પીટીટ બારોનેટનાં બેટીનાં પુત્રને માટે. ...	૨૬ ૧૧ ૧૨૬૮ "

(૧) આ આતશબેહરામનું મકાન પુરાણું થવાથી દેશાઈ કાવશજી ઝીરચજી તે ગોડલના કારભારીએ ફરીથી રોજ ૧ સો માહા ૧૦ મે રોકેનશાહી સને ૧૨૬૦ યજ્ઞજેરદીને દીને સમરાવી આપયું છે.

(૨) આ હરેમેહર પેહલી યજ્ઞજેરદી સને ૧૨૬૦ માં શેઠ માણિકજી દોરાખજી સરાફે ચોપાટી મધે પોતાની વાડીમાં બંધાવેલી હતી, તાંહાંથી યજ્ઞજેરદી સને ૧૨૮૬ માં તેમના બેટાએ કોટમાં લાવી પરકેલી છે. તે મકાનની પુરાણું થવાથી આ હરેમેહરનાં યુતવલીઆ શેઠ સરાફનાં વારેશોએ રોજ ૨૬ મે માહ ૨ જો સને ૧૨૬૪ ને દીને યાને એ હરેમેહર ની ૭૯ માં વરશની શાલગરેહને દીને ફરીથી નવેસરથી મકાન બંધાવ્યું છે.

(૩) આ પુરાતમ હરેમેહરનું મકાન જુડું થવાથી શેઠ હોરમજી રતનજી માણિકજી બનાજીની આગેવાની હેઠલ બનાજી કટબના કેટલાક સાહેબોએ પોત પોતામાં ફંડ ઉત્તું કરી નવેસરથી બંધાવીને તેમાં રોજ ૨૦ મે માહ ૭ મે રોકેનશાહી સને ૧૨૧૪ યજ્ઞજેરદીને દીને જુના આદરાન સાહેબને ખાજા તખ્તનશીન કીધા હતા.

(૪) આ દરેમેહેર પુરાણી થવાથી મરહુમ શેઠ માણિકજી નવરોજી શેઠનાના મુતવલી શેઠ જલભાઈ અરદેશર શેઠનાએ રૂપીઆ એક લાખ ખરચી ઈરાનની અસલી ઢપવર રોજ ૨૦ મે માહા ૨ જે યજ્ઞેઝરદી ૧૨૬૧ ને દીને નવેસરથી બાંધી હતી.

(૫) આ દરેમેહેરનું મકાન પુરાણું થવાથી રોજ ૧૦ મે માહા ૮ મે સને ૧૨૬૪ ને દીને શેઠ પેસતનજી મેરવાંનજી ગોદીવાલાએ પાતાની મરહુમ બેટી પારોજબાઈનાં પુણુ માટે નવેશરથી બાંધી આપીઈ છે.

(૬) આ દરેમેહેર આગળ યજ્ઞેઝરદી સને ૧૧૮૨ માં અરવદ હોરાબજી હોરમજી રાંનજીએ બંધાવી હતી.

(૭) એ દરેમેહેરની પાસે આવેલી મરહુમ શેઠ રૂશતમજી સોરાબજી ભરૂચા તથા ઈલાવાલાની જુની દરેમેહેરનું મકાન તેના વારશોએ એ વાહાડયાજીવાટી દરેમેહેરની સાથે જોડી નાખીને વાપરવા માટે ધરમ ખાતે આપી દીધાથી એ પુરાણું મકાન મરહુમ એરાનરેબજી શેઠ નવરોજી નશરવાંનજી વાહાડયા સી. આઈ. ઈ. એ નવેસરથી બંધાવીને રોજ ૮ મે માહા ૮ મે શેહેનશાહી સને ૧૨૬૮ ને દીને ઈત્તયું હતું.

(૮) એ મકાન એકસો વરસનું પુરાણું થવાથી, યજ્ઞેઝરદી સને ૧૨૬૬ ના રોજ ૧૭ મે માહા ૨ જે શેનશાહી- (જે દીને એ અસલ આદરીયાન પરડીયાને બરોબર ૧૦૧ મું વરસ ઊગયું હતું તે) ને દીને એ મકાનનાં વારસોએ તે ફરીથી નવું બંધાવીને તેમાં આતશ આદરીયાન પરડયા હતા. એ મકાન બંધાતાં સુધી તેમાંના કેબસો શેઠ હોરમજી વાહાડયાજીવાળાં આતશબેહરામમાં એક વરસ વેર લઈ જઈ રાખ્યા હતા.

(૯) આ બીડીબજાર મધેની મરહુમ શેઠ મેરવાંનજી માણિકજી પટેલની દરેમેહેરનું મકાન પુરાણું થઈ જવાથી યજ્ઞેઝરદી સને ૧૨૪૭ માં રોજ ૧૭ મે માહા ૯ મે શેનશાહીને દીને શેઠ નશરવાંનજી માણિકજી પીટીટ પોતાના ધણીઆણી બાઈ દીનબાઈ તે આ દરેમેહેરના અસલ બંધાવનાર મરહુમ શેઠ મેરવાંનજી પટેલના બેટીના બેટીને નામે રૂ ૨૫૦૦૦ ખરચીને નવા પાયાથી વધુ કુશાદે બાંધી આપીયું હતું. અને રૂ ૩૦૦૦૦ એ મકાનની મરામતને સારૂ અનામત રાખ્યા છે.

(૧૦) આ દરેમેહેર મજગામમા નવાબના તલાવ આગળ મરહુમ શેઠ નાનાભાઈ જમશેદજી સપલાની નઈયતે તાં ૪ થી મે ૧૮૬૭ યાને યજ્ઞેઝરદી સને ૧૨૩૬ ના રોજ ૧૪ મે માહા ૮ માં ને દીને મરહુમ શેઠ નાનાભાઈના બેહન મરહુમ બાઈ રતનબાઈ તે સર કાવશજી જાહંગીરજી રેડીમનીનાં ધણીઆણીની પુછમાંથી બાંધવામાં આવી હતી. પાછલથી એનો સરવે વહીવત ઈં ૨૦ ૧૮૭૭ માં સર કાવશજી જાહંગીરજી રેડીમની નાઈટ, સી. એસ. આઈ. એ પોતાને સવાધીન લઈ તેના નીલાવ માટે બંદોબસત કરનાર હતા, તેટલા મરાણુ પામવાથી એ દરેમેહેરના જાણુક ખરચ માટે સર કાવસજીના એકઝીક્યુરોએ મરહુમની પુછમાંથી રૂ. ૨૩૦૦૦ નું તાં ૯ મે અકતોબર ૧૮૮૦ ને દીને તરસદીડ કરી તે મરહુમના બેટા સર જાહંગીર કાવસજી જાહંગીરને તરસદી તરફે સોંપ્યું હતું. આ દરેમેહેરનું મકાન મુંબઈના પોરટ ત્રસટે સરવાજીનીક કામ સારૂ સને ૧૨૭૫ માં ખરીદી લીધું તેમજ એ લનાના બીજા મકાનોબી લઈ લેવાથી ત્યાંથી થોડે દુર મજગામમા મનાર પાંખડી તરફ શેઠ પેસતનજી નશરવાંનજી ગોદીવાળાએ બેટ આપેલી જગાપર સર જાહંગીર કાવશજી જાહંગીર રેડીમની બારોન્ટે બંધાવી આપેલાં નવાં મકાનમાં બેહસતનશીન સર કાવશજી જાહંગીરની ૩૦મા વરસની બાજને દીવસે યાને રોજ ૩ જે માહા ૧૧ મે સને ૧૨૭૭ યજ્ઞેઝરદીને દીને જુના આદરીઆન સાહેબના ગુરી કેલબાને પાછા તખતનશીન કરવામાં આવ્યા હતા. આ નવું મકાન બંધાયું તેટલા બે વરસ સુધી રેડીમનીવાલા આતશઆદરીઆનના કેબલાને મજગામની શેઠ ફરામજી નં પટેલની દરેમેહેરમા રાખવામાં આવ્યા હતા.

(૧૧) આ સોડાવારવાળાની દરેમેહેરની સાલગરેટ એક વરસમાં બિવાર પડે છે. તેના ખુલાસો એમ છે કે પ્રથમમાં એ દરેમેહેર અરદાબેહસત મહીનો ને જમીયાઃ રોજ દાદગાહના કેબલા સાથે યજ્ઞેઝરદી સને ૧૨૪૪ માં સથાપેલી હતી. તે પછી યજ્ઞેઝરદી સને ૧૨૫૪ નાં ફરવરદીન મહીનો ને ફરવરદીન રોજ એ દરેમેહેરમાં દાદગાહના કેબલા સાથે આતશ આદાન સારૂબને સથાપવામાં આવ્યા હતા.

(૧૨) એ દરેમેહેર પેહલી યજ્ઞેઝરદી સને ૧૧૮૧ માં મોઠ આગળ માર્કેટ રોડ ઉપર બાંધેલી હતી પણ ત્યાંથી ખરીડી દાદર ઉપર રોજ ૧૭ મે માહા ૭ મે શેહેનશાહી સને ૧૨૭૦ ને દીને એના મુતવલીઆએ ફરીથી નવેસરથી મોટો ખરચ કરાને બંધાવી છે.

(૧૩) એ દરેમેહેર સને ૧૨૪૬ થી અમદાવાદની અનજીમને અસતકથી ચાલતી હતી. પણ તે પુરાણી થઈ ગયાથી અમદાવાદવાળા શેઠા નવરોજી અને જાંગીરજી પેસતનજી વડીલે નવેશરથી રૂ ૨૦૮૭૫ ને ખરચે કુશાદે બાંધાને રોજ ૨૭ મે, માહા ૭ મે શેહેનશાહી સને ૧૨૫૩ ને દીને ફરીથી ઈત્તવી હતી.

(૧૪) આ દરેમેહેર અસલ શેઠ હોરમજી બમનજી વાહાડીઆજીએ બાંધેલી હતી તે પુરાણી થવાથી તેમના સાહેબ- જાહિઆએ રોજ ૧ લે માહા ૨ જે સને ૧૨૦૭ ને દીને નવેસરથી બાંધી હતી. તે પાછી પુરાણી થવાથી સને ૧૨૬૩ નાં રોજ ૬ મે માહા ૪ થે શેનશાહીને દીને અમરોલીવાળા શેઠ કાંનજીભાઈ હોરાબજી મીઠાઈવાળાએ ફરીથી બંધાવી છે.

(૧૫) આ ઈનડોરની શેઠ ભમગરાવાલી દરેમેહેરનું મકાન પેહલા ફક્ત ધરમકીયા કરવા સારૂ શેઠ હોરમજી માણિકજી ભમગરાએ પોતાના ધણીઆણી મરહુમ બાઈ નવાજબાઈના પુણુ માટે રોજ ૧૦ મે માહા ૮ મે સને ૧૨૪૮ ને દીને બાંધી આપી ખુલ્લું મેલ્યું હતું. પાછલથી શેઠ હોરમજીએ પોતાના બાવા મરહુમ શેઠ માકાશાહ રસતમજી ભમગરાની નઈયતે એ મકાનમાં સને ૧૨૫૧ ના રોજ ૨૬ મે માહા ૯ માં ને દીને આતશદાદગાહને પરડીને તખતનશીન કરવામાં આવ્યા હતા. એ દરેમેહેર જ્યારથી બંધવામાં આવી છે ત્યારથી એનો ચાલુ ખરચ ઈનડોરની જરૂયાસતી અનજીમન તરફથી કરવામાં આવે છે.

(૧૬) એ દરેમેહેર પેહલાં સને ૧૦૮૧ માં આં કાવશજી ખરશેદજી કામદીન અરવવાળાએ બંધાવેલી હતી તે બીજી વાર સને ૧૨૧૦ માં મુરતવાલા શેઠ મેરવાંનજી હોરમજી ફરજે બંધાવેલી હતી, તે પાછી ત્રીજીવાર મુંબઈવાલા શેઠ જમશેદજી ખરજેરજી મીસતરોએ રોજ ૭ મે માહા ૪ થે શેહેનશાહી સને ૧૨૩૮ યજ્ઞેઝરદીને દીને ફરીથી કુશાદેથી બંધાવી છે.

(૧૭) આ દરેમેહેર પુરાણી થવાથી મરહુમ દસતુરજી નોશરવાંનજી જાં જામાસપઆસાનાના મુતવલી ફરતુર બેહન મનજી જામાસપજી જામાસપઆસાનાએ રોજ ૨૪ મે માહા ૨ જે સને ૧૨૬૧ ને દીને નવેસરથી બાંધી છે.

(૧૮) એ દરેહમેહર ખા. બા. પેસતનજ સોરાખજ બુજવાલાએ પોતાના મરહુમ પીતાજના પુણ માટે લગભગ અગીયાર હજાર રૂપિયા ખર્ચીને બંધાવી આપી હતી. એ દરેહમેહર ઈજ્જયા આગમચ ત્યાંના માહારાજ રાવ શ્રી ખેંગારજ શવઈ બાહાદુરને દેખાડવામાં આવી હતી. તે પછી પારસી રીત મુજબ ઈજ્જને પરઠવામાં આવનાર હતી—તેટલાં એ દરેહમેહરના બંધાવનાર ખા. બા. પેસતનજ ગુજરી જવાથી મરહુમના માસીસાને દીને પહેલાં પરઠવા ધારયું હતું તેથી એ અગીયારીની તખતી ઉપર રોજ રૂઝ મો માહા ૧૦ મો યજ્ઞદેજરદી સને ૧૨૭૩ લખેલા છે. પણ કાંઈક ધીલ થવાથી એ દીને દરેહમેહર પરઠાવામાં નહીં આવી હતી તે પાછલથી મરહુમની વરસીને દીને યાને રોજ રૂઝ મો માહા ૯ મો સને ૧૨૭૪ ને દીને પરઠીને ખુલ્લી મેલવામાં આવી હતી.

(૧૯) આ દરેહમેહર અસલ મરહુમ શેઠ ડોશાભાઈ મેરવાનજ વાહાડયાની યાદગારી માટે એવાના ખેશીઆએ બાંધી હતી તેમાં એક નવો યુમબજ બાંધવા તથા તેમાં સુધારો વધારો કરવા અને એખેદોના રહેવાના મકાનમાં રીપર કરવા માટે યજ્ઞદેજરદી સને ૧૨૭૩ માં નજદીક રૂ. ૬૦૦૦૦ એક ફૂંડ ભેગુ કરી તેમાંથી એ દરેહમેહરનો સંઘળો રીપર ખર્ચ કરવામાં આવ્યો હતો. મજકુર દરેહમેહરમાં જ્યાં અસલ આતશ દાદગાહ હતો ત્યાં કરગચીવાલા સખી શેઠ કાવશજ હોરમસજ કાતરકે પોતાના મરહુમ ધણીઆણી બાઈ શુનાબાઈની નઈયતે, પોતા તરફથી મોટો ખર્ચ કરી, રોજ ૯ મો માહા ૯ મો યજ્ઞદેજરદી સને ૧૨૭૨ ને દીને, યાને એ આદરીયાન સાહેબની ૩૫ માં વરસની સાલગરહને દીવસે, આતશ આદરીયાન સાહેબ પરઠાવેલા છે. એ આદરીયાન પરઠ્યા પછીના કાઠી મુખડ, તેલ વગેરેના જે વધુ ખર્ચ થાય તેને માટે એજ શેઠ બીજા વધુ રૂ. ૩૦૦૦ એવી શરતે આપીયા છે કે એ રકમના વ્યાજમાંથી એ ખર્ચ કરવો. એ અગીઆરીનો બીજો ચાલુ ખર્ચતો જયારથી એ અગીયારી પરચાઈ છે તયારથી અંજુમન તરફથી કરવામાં આવે છે.

(૨૦) આ દરેહમેહર અસલ રોજ ૯ મો માહા ૮ મો શેહનશાહી સને ૧૨૧૮ માં શેઠ હીરજીભાઈ જમશેદજ બેહરાનાએ પોતે બાંધેલી હતી પણ તે બીસમાર હાલતમાં આવેઆથી યં સને ૧૨૪૪ માં તેમનાં વીધવા બાઈ મેરબાઈએ નવસરથી બાંધી આપીછે.

(૨૧) કહીયાણી મધે અસલ એક ધણી પુરાણી દરેહમેહર હતી, પણ તે બીસમાર હાલતમાં આવેઆથી મુંબઈવાલા શેઠ એદલજ બેરાંમજ મોદીએ યજ્ઞદેજરદી સને ૧૧૫૮ માં તે ફરીથી બંધાવી હતી. તે દરેહમેહરમાં આતશઆદરાન નહીં હોવાથી કહીઆણીવાલા શેઠો બીખાજ જીભાઈ શેઠના, ડોસાભાઈ હોરમજ ભીમડીવાલા, ફરફનજ મેરવાંનજ શરાફ અને હોરમજ માંજીકજ ભીમડીવાલાએ પોતાને ખર્ચે એ જુની દરેહમેહરમાં ઘટનો ફેરફાર કરી રોજ ૧૭ મો માહા ૧ મો સને ૧૨૫૦ ને દીને આદરીઆન સાહેબ પરઠાવેલા છે, અને તેના ચાલુ ખર્ચ સાથે રૂ. ૭૦૦૦) હલાયદા કહાડયા છે.

(૨૨) આ કવેતાવાલી પુરાણી અગીઆરીને માટે હેલુ' છે કે એ માતર દરેહમેહરડું મકાનજ હતું પણ તે દરેહમેહર ઈજ્જવામાં આવેલી નહીં હોવાથી છેક હવડાં યજ્ઞદેજરદી સને ૧૨૭૫ માં રોજ ૨૭ મો માહા ૩ ને દીને કવેતાવાલા જાણીતા શેઠીયા ખાં બાં બરજેરજ દોરાબજ પટેલ સી. આઈ. ઈ. ને ખર્ચે ઈજ્જવીને ખુલ્લી મેલવામાં આવી છે.

(૨૩) એ દરેહમેહરડું અસલ મકાન ધણા વરસપર કેઈ સખી જરથોશતીએ બંધાવેલું કેલવાય છે તે પછી સને ૧૨૩૮ માં શેઠ એદલજ રતનજ વ્યાજખેરાએ એ મકાન પાછું બંધાવીઆપ્યું હતું. તે મકાન બીસમાર હાલતમાં આવવાથી જરથોશતી અનજુમનમાં જહુર ઉગરાણું કરી આશરે રૂ. ૯૦૦૦ માંથી એ મકાન રોજ ૩ ને માહા ૮ મો શેહનશાહી સને ૧૨૬૯ ને દીને આતશ દાદગાહ સ્થાપીને નવશરથી બાંધવામાં આવ્યું હતું. પણ પાછલથી આદરીઆન સ્થાપવા માટે શેઠ કુવરજ કાવશજ તવરીઆએ પોતાના મરહુમ પુત્ર ડાકટર હોરમજના પુણ માટે રૂ. ૨૦૦૦૦) દશ હજારની રકમ આપીને ફરીથી નવસરથી એ મકાનમાં આદરીયાન સ્થાપીને રોજ ૯ મો માહા ૧૦ મો ૧૨૭૦ ને દીને ઈજ્જવીને ખુલ્લું મેલ્યું હતું.

(૨૪) એ મકાન પુરાણુ થવાથી મુંબઈવાલા શખીવજુદ બાઈદીનબાઈ નસરવાંનજ પીટીટે પોતાના મરહુમ બેટા શેઠ જમશેદજ નશરવાંનજ પીટાટનાં પુણને માટે રોજ ૩ ને માહા ૧૦ મો શેહનશાહી ૧૨૬૪ ને દીને ફરીથી બંધાવી આપ્યું છે.

(૨૫) આ દરેહમેહર અશલ યં સને ૧૧૫૦ ની આગમચ દાદગાની બનાવેલી હતી. ત્યાં નવસરથી આતશ આદરાંતની દરેહમેહર શેઠ રશતમજ કાવશજ પટેલે પોતાના બાવા મરહુમ શેઠ કાવશજ રશતમજ પટેલની નઈએતે બનાવાને રોજ ૯ મો માહા ૭ મો શેહનશાહી સને ૧૧૯૮ યજ્ઞદેજરદીને દીને પરઠાવી છે.

(૨૬) દમણ હંદરબાદ તરફ શેઠો વીકાજ તથા પેસતનજ મેહરજની કેટલીક દરેહમેહરો બાંધેલી છે. તેમાંની એક આએ બાલાપોરનાબો દરેહમેહર બંધાયેલી હતી, પણ હાલ તે મોજુદ નથી એમ કેલવાય છે.

(૨૭) આ દમણની બાઈ રતનબાઈ કામાવાળી દરેહમેહરડું મકાન ધણું બીસમાર થઈ જવાથી તે દરેહમેહર યજ્ઞદેજરદી સને ૧૨૭૬ માં તયાંથી સદનતર કાઠી નાખવામાં આવેલી જણાયછે. એ વીધની લંબાન વીગત યજ્ઞદેજરદી સને ૧૨૭૭ના કેલનડરમાં દમણની વીગતમાં પાછું ૧૪૯ માં છાપેલી છે.

(૨૮) આ દરેહમેહરડું પહેલવેહેલું મકાન ફક્ત અમથુ ક્રીયા કામ માટે યજ્ઞદેજરદી સને ૫૫૧ માં નવસારી ખાતે જરથોસતીએએ જઈ રહ્યા પછી પરથવામાં આવ્યું હતું. તયાર બાદ મરહુમ બાઈ સાહેબ માહસજબાઈ બેહદીન બેહરામજએ પોતાડું એક ઘર આપી તેમાં વધારો કર્યો હતો. પણ વસતીના વધવાથી બંને મકાનો નાનાં પડવાને લીધે મરહુમ દેશાઈજ મીનેચિરજ પુરશેદજએ તેમાં મોટો વધારો કરી એ જુનાં મકાનોની સાથે પોતાનાં ખર્ચથી નવું મકાન રોજ ૧ લો માહા ૫ મો સને ૧૧૬૪ ને દીને બંધાવી અમથુ ક્રીયા કામ માટે ખુલ્લું મેલ્યું હતું. એ પછી બાઈ મોટલાંબાઈ જહાંગીર વાઝીઆએ લગભગ રૂ. ૧૧૫૦ હજારને ખર્ચે નવું મકાન બંધાવી રોજ ૨૬ મો માહા ૮ મો સને ૧૨૨૦ યજ્ઞદેજરદી તાં ૨૫ મી મે ૧૮૫૧ ને દીને પરઠાવ્યું હતું. વળી એ મકાનો પાછા નબજા હાલતમાં આવવાથી દેશાઈ કાવશજ એરચજ ગોંડલવાલાએ લગભગ રૂ. ૨૫૦૦ સાત હજારનો ખર્ચ કરી નવસરથી એ મકાન બંધાવી આપ્યું હતું. તથા એમાં એવજુનાં ધણીઆણી બાઈ મોતીબાઈએ આતશ દાદગાહ પરઠી શેશન રાખવા સાથે રૂ. ૪૦૦૦ આપ્યા હતા. આ દેશાઈ કાવસજવાલુ નવું બંધાયલું મકાન તથા એમાં પરકેલો આતશ દાદગાહનો કેબજો ખુલ્લો મેલવાની ક્રીયા યજ્ઞદેજરદી સને ૧૨૭૬ ના રોજ ૧૭ મો માહા ૧૨ માં દીને કરવામાં આવી હતી.

(૨૬) એ દરેમ્હેર જે નવસારીના આતશબેહરામની સામે આવેલી છે તેમાં પહેલે આતશ દાદગાં હતા પણ એ પછી રોજ ૨૦ મે માહા ૨ જે શહેનશાહી સને ૧૨૬૮ યજ્ઞદેવદીને દીને જરથોસ્તી અનજુમનના ઉગરાતથી રૂથા ચાતરીશ હજરને આશરેડું ફંડ કરીને એ મકાન નવસરથી બાંધીને તેમાં આતશ આદરાન તખતનશીન કરવામાં આવ્યા છે.

(૩૦) આ નારગોલની દરેમ્હેરનું અશલ મકાન બુંબઈ વાલા શેઠ દાદાભાઈ નશરવાનજી મોદીયું એકસો વરસ અગાઉ બંધાવેલું હતું, પણ તેનો રોજ માહા ૨૦ મે મહત્તો નથી. એમાં આતશનો કેબલો નહીં હતો, પણ અમયાં ધરમનાં મકાનમાં મેખેરો રહીને કીરયા કાંમ કરતા, તેવાનો મુરારો શેઠ દાદાભાઈનાં બેટી બાઈ શુનાબાઈ દાદાભાઈ વાડીઆ આપે છે. તેજ મકાનમાં પાછલથી રોજ ૧૧ મે માહા ૧૦ મે સને ૧૨૫૧ યજ્ઞદેવદીમાં શેઠ માણિકજી રૂશતમજી અને ભાઈઆએ પોતાનાં મરહુમ માતાજી માણિકબાઈનાં પુણને માટે દાદગાં પરડયાં છે. અને તેની બાય દેવાનો, કાઠી તેલ વીગરેનો ખરચ એજ ભાઈઆ ફંડ ઉભુ કરીને તેમાંથી પુરો પાડે છે.

(૩૨) આ દરેમ્હેરમાં પહેલે આતશદાદગાં હતાં, તે પછી પાછળથી રોજ ૨૦ મે માહા ૯ મે શહેનશાહી રાને ૧૨૧૨ ને દીને આતશઆદરાન પરડેઆ હતા, પણ તે દરેમ્હેર બીસમાર હાલતમાં આવવાથી પુણેવાલા મરહુમ દશ-ગુરજ સાહેબ જમાશપજી એદલજી જમારપઆશાનાના શાહેબજદાઆએ રોજ ૨૦ મે માહા ૯ મે રાને ૧૨૪૬ ને દીને ફરીથી નવસરથી બાંધીને રવાબી છે.

(૩૨) બીલીમોરામાં રોજ ૨૦ મે માહા ૧૦ મે યજ્ઞદેવદી સને ૧૧૯૭ યાને તાં ૧૮ મે જુલાઈ ૧૮૨૮ ને દીને બુંબઈવાલા શેઠ નવરોજી જમશેદજી વાહાડયાજીએ આતશ દાદગાંની એક દરેમ્હેર બંધાવેલી છે. પણ બીલીમોરામાં એક આતશ આદરીયાનની જર જણાવવાથી બીલીમોરાવાલા શેઠો દાદાભાઈ ધનજીભાઈ અને સોરાબજી શાપુરજીએ રૂ. ૧૯૭૫૦ નો ખરચ કરી એ જુની દરેમ્હેરની પાસે બીજી એક નવું મકાન બંધાવી તેમાં આતશ આદરીયાન રોજ ૯ મે માહા ૯ મે સને ૧૨૬૮ ને દીને પરડયાં છે. એનો ચાલુ ખરચ અનજુમનને અશતકથી થાય છે પણ તેનાં નીલાવ ખરચ સાથે રૂ. ૩૭૦૦૦) મજુર શેઠો દાદાભાઈ ધનજીભાઈ તથા સોરાબજી શાપુરજીએ આપ્યાં છે; તેનાં વેઆજમાંથી આદરીઆન શાહેબને બોએ દેવાડું, શુખડ તથા બતી તથા સમારકામ તથા સાલગરેહને દીવશે જશન બાજ એવાની તરફથી કરવા જણાવ્યું છે. એ બુજબ મકાન બાંધવાનો, અનામત મેલેલો રકમનો તથા બીજે પરચુટણ ખરચ મલીને એ નવો દરેમ્હેરપર રૂ. ૩૦૦૦૦) તીશ હજરનો ખરચ કીધેલો જણાય છે. વળી અશલની પેલી દાદગાંવાસી શેઠ નવરોજી જમશેદજી વાહાડયાજીની દરેમ્હેરનું મકાનબી પુરાણું થવાથી તે એકવાર આગલ અનજુમને સમારડું હતું તે પાછું એજ શેઠો દાદાભાઈ ધનજીભાઈ તથા સોરાબજી શાપુરજી ગણાએ ફરી સમારો આપીને રોજ ૨૨ મે માહા ૧૨ મે યજ્ઞદેવદી સને ૧૨૭૪ ને દીને જશન કરી ખુલ્લું મેલ્યું છે.

(૩૩) એ દરેમ્હેર પુરાણી થવાથી નવસરથી બંધાવીને એ દરેમ્હેરના મુતવક્ત્રીઓ શેઠો દીનશાહ ફરકનજી અને ભાઈઆએ રોજ ૨૬ મે માહા ૨ જે સને ૧૨૬૭ યજ્ઞદેવદીને દીને ખુલી મેલી છે.

(૩૪) આ દરેમ્હેર રોજ ૨૩ મે માહા ૯ મે શહેનશાહી સને ૧૨૬૫ ને દીને ફરીથી એજ શેઠ શાપુરજી સોરાબજી નારીએલવાલાનાં વારશોએ, મોટા ખરચે નવસરથી બંધાવી છે.

(૩૫) એ દરેમ્હેરનું મકાન પુરાણું થવાથી ભરચના જાણીતાં કુંગાજના ખાનદાનવાલાએ શેઠ પેસતનજી અસલજી કુંગાજને નામે રોજ ૧૦ મે માહા ૮ મે સને ૧૨૭૨ ને દીને રૂ. ૩૧૫૦૦૦) ના ખરચે ફરીથી બંધાવી છે અને તેના નીલાવ ફંડને માટે બીજી રૂ. ૩૧૫૦૦૦) અલાયદા કાઠી તરશટી નેમેઆ છે. એજ કુંગાજ ખાનદાનવાલા આ દરેમ્હેરનો ચાલુ ખરચ યજ્ઞદેવદી સને ૧૨૪૨ થી કરતા આવયા છે.

(૩૬) એ દરેમ્હેર અસલ ૧૧૭૩ નાં રોજ ૧૭ મે માહા ૬ ઠાને દીને શુરતવાલા શેઠ વીરજીભાઈ બમનજીએ બાંધેલી હતી તે પુરાણી થવાથી નવસરથી ફરીને શેઠો સોરાબજી તથા નવરોજી ફરામજી મીસ્ત્રીએ એ આદરીઆનની શાલગરેહને દીને થં સને ૧૨૩૧ માં બાંધી ખુલ્લી મેલી હતી.

(૩૭) આ ભેસાણીની દરેમ્હેર શેઠો દાદાભાઈ તથા મનચેરજી પેસતનજી વાહાડયાએ પોતાના બંધેલી મરહુમ શેઠ સોરાબજી ફરામજી વાહાડયાની નઈએ પહેલવેહેલી પરવાબી હતી. એ દરેમ્હેર જુની થવાથી તથા વસતીથી ફર હોવાથી પારસી વસતીની નજદીકમાં બીજી જગા ઉપર બીજી લોકાના ઉગરાણાથી અને એજ વાહાડયા સાહેબોની મદદથી મરહુમ શેઠ સોરાબજી ફરામજી વાહાડયાના વીધવા બાઈ બચુઆએ પોતાની મરહુમ દીકરી બાઈ ચુત્રબાઈની યાદગારીમાં નવસરથી બંધાવી પોતાના ખાવંદ શેઠ સોરાબજી ફરામજી વાહાડયાની નઈએ રોજ ૨૦ મે માહા ૯ મે શહેનશાહી સને ૧૨૪૬ યજ્ઞદેવદીને દીને પરડાવી હતી.

(૩૮) આ દરેમ્હેર ફરીથી રોજ ૯ મે માહા ૬ ઠા સને ૧૨૨૮ ને દીને અનજુમનનાં ઉગરાતથી સમારો હતી પણ તે પાછો વળી તરીજવાર સમારીને તેનું જશન રોજ ૧૯ મે માહા ૧૨ મે સને ૧૨૫૨ યજ્ઞદેવદીને દીને કરવામાં આવ્યું હતું.

(૩૯) રંગુનની અસલ શેઠ બેજનજી કાવશજી ખંખાતાની બાંધેલી દરેમ્હેરનું મકાન પુરાણું થવાથી તથા નાહાડું પડવાથી શેઠો શાપુરજી અને બમનજી કાવશજી કપતાને રૂ. ૩૫૦૦૦) ને ખરચે નવસરથી બાંધી આપીને રોજ ૧૧ મે માહા ૧૨ મે સને ૧૨૭૩ યજ્ઞદેવદી એટલે કદીમ રોજ ખોરદાદશાલ સને ૧૨૭૪ ને દીને પરવાવે છે.

(૪૦) આ દરેમ્હેરને ફરીથી રોજ ૨૪ મે માહા ૨ જે શહેનશાહી સને ૧૨૬૫ ને દીને એજ શેઠ દારાશાહના ધણીઆણી બાઈ પીરોજબાઈએ સમારીને ઇત્તવા છે, અને તેના ચાલુ ખરચ માટે પણ ગોડવાણુ કરી છે.

(૪૧) આ ઉમરીગરવાસી દરેમ્હેર તથા તેની પાસેનું મેખેરોના રહેવાનનું અનજુમનનું મકાન ધણી બીસમાર હાલતમાં આવવાથી વડોદરાના રહીસ શેઠ મનચેરજી પેસતનજી પહેલે પોતાને ખરચે નવું મકાન બંધાવી રોજ ૨૦ મે માહા ૯ મે સને ૧૨૭૭ ને દીને ખુલ્લું મેલ્યું હતું.

(૪૨) આ વડોદરાની શેઠ સીરવાઈ બાળી દરેહમેહર તથા ધરમશાળાના મકાનો અંધાઈ થઈ ગયા વખતથી શેઠ બેરામજી નશરવાનજી સીરવાઈ અને વડોદરાનો એ દરેહમેહર તથા ધરમશાળાની કમીટી વચ્ચે વાંધો ઉઠ્યો હતો. તે સંબંધિત થવાથી શેઠ બેરામજીએ એ બે બે મકાનોના નીલાવ માટે રૂ. ૮૦૦૦ મુંબઈની પારસી પંચાયતના તરફથી આપવા હતા કે તેણે વ્યાજ વડોદરાની કારોબારી કમીટી ઉપર મોકલવું અને તેમાંથી એને લગતો ચોગ્ય ખર્ચ કરવો. એ બંને બેરમજી માટે શેઠ બેરામજી ૧૯૦૬ ની તા. ૩૦ મી ડીસેમ્બરે વડોદરા ગયા હતા જ્યાં તેઓએ ત્યાંના પારસીઓએ થતું માન તથા ખાણું આપ્યું હતું અને એવણે એક શીયાલ ઓઠાડી હતી. ઉપર મુજબ બધું નક્કી થવા પછી એ અમીઆરી તથા ધરમશાળાની સાલગ્રહ રોજ ૨૦ મે માહા ૨૦ સને ૧૨૭૭ ને દીને પડી તે વખતે શેઠ બેરામજી તરફથી જશનની કીયા કરવામાં આવ્યા પછી જાહેર વપડાશ માટે એ બે મકાનો પછા ખુલા મેલવામાં આવ્યા છે.

(૪૩) સરોડા ગામમાં યજ્ઞેન્દ્રદી સને ૧૨૩૩ના સાલમાં મુંબઈવાલા શેઠ ખરશેદજી ફરફનજી પારખે એક દરેહમેહરનું મકાન બંધાવી આપ્યું હતું અને ત્યાં માત્ર ધરમજી કીયા કામ થતું હતું પણ દાદગાં કે આદરીયાન પરચાવેલાં નહોં હતાં, તે પછી એમ બન્યું કે-ઉમરા ગામમાં રોજ ૨૩ મે માહા ૯ મે યજ્ઞેન્દ્રદી સને ૧૧૮૫ માં શેઠ બેરામજી શોરાબજી રૂપાવાલાને નામની અને તેમના બેશી શેઠ ફરામજી નાનાભાઈ ઉમરીગરે મરહુમ શેઠ જીજીભાઈ દાદાભાઈનાં ધરમખાતાંના તરફથીએ પાછલથી આપેલી એક રકમનાં ઉપજતાં વ્યાજનાં ખર્ચમાંથી ચાલતી એક આદરીયાનની દરેહમેહર હતી. પણ ત્યાં જરૂરથી વસ્તી થઈ જવાથી તે ઉપચોગમાં આવતી નહોં હતી. તેથી તે આદરીયાન ત્યાંથી ઉઠાવી લઈને સુરતમાં માછલી પીઠની વાહડયા કુલ્યાવાલી અગચારીમાં લાવી રાખવામાં આવ્યા હતાં. જેના ચાલુ ખર્ચ ઉપર કહ્યું તેમ મરહુમ શેઠ જીજીભાઈ દાદાભાઈના ધરમખાતાંના તરફથીએ તરફથી કરવામાં આવે છે. એ જગાપરબી આદરીયાનની જરૂર નહોં જણાવાથી તરફથીએ એ આદરીયાનને કોઈ લાયક જગા ઉપર ગોથવવાની તજવીજમાં હતા. તેવાને ઉપલાં સરોડા ગામવાલાં દરેહમેહરની અમથાં મકાનની ખબર પડી કે ત્યાં એક આદરીયાનની જરૂર છે તે ઉપરથી અધેરનાનાના ગામે ગામના હદના હક ઉપરથી ઉડવાઈના અધ્યાત્મની એક જોડ શરોડાની અગીચારીમાં બોલાવીને તેવાની મારફતે રોજ ૪ થો શરેહવર માહા ૧૦ મે ફેહને દીને જશન કર્યું હતું તે પછે રોજ ૩૦ મે માહા ૩ જો સને ૧૨૭૬ યજ્ઞેન્દ્રદીને દીને પેલાં અસલ ઉમરા ગામનાં આદરાંનાં કેબલાને નવેશરથી પરઠીને શરોડાની દરેહમેહર ખુદી મેલી છે.

(૪૪) અસલ લવજી નશરવાનજી વાહડીઆએ બાંધેલી હતી.

(૪૫) એ દરેહમેહર જુની થયાથી કેટલીક સુદતે ફરીથી સુરતવાલા શેઠ જમશેદજી શોરાબજી હોડીવાલાએ બંધાવી હતી તે પછી વળી મુંબઈવાલા શેઠ કુંવરજી માણિકજી મુકાદમે રોજ ૧ લો માહા ૮ મે શને ૧૧૮૧ માં આદરાન પરઠીને બંધાવી હતી. તે રેતીમાં પુરાઈ જવાથી તેવણના વારેસ શેઠ રશતમજી શાપુરજી મુકાદમે રોજ ૨૦ મે માહા ૪ ઠો સને ૧૨૩૮માં પાછી બીજી જગાપર બાંધીને આતસ આદરાન પરઠ્યાં છે.

(૪૬) આ સુરતની શેઠ બીશનીવાલી દરેહમેહર બીશમાર હાલતમાં આવવાથીએ મકાનની ઉપજના વધારામાંથી તથા તેના એક સુતવક્ષી શેઠ ફરામજીએ બેહરામજી બીશનીએ પોતાની તરફના વધુ નાણા ઉમેરી લગભગ રૂપિયા પંદર હજારના ખર્ચે નવું મકાન બંધાવી આપ્યું હતું. તે તરફયાર થવાથી તેમાં એ દરેહમેહરની ૭૦ માં વરસની સાલગ્રહને દીને યાને રોજ ૧૭ મે માહા ૪ ઠો ૧૨૭૭ ને દીને આતસઆદરીયાનના પુરી કેબલાને પાછા તખતનશીન કરવામાં આવ્યા હતા.

(૪૭) એ દરેહમેહર અસલમાં જમશેદજી જઈયા નામના એક સુરતના પારસીએ પાલીઆ કુલીઆમાં બાંધેલી હતી જેને માટે તેણે પોતાને તાહાં ફરજદ આવે તો તે બાંધવાની માનતા કરેલી હતી તેથી તે બંધાઈ હતી. તે બીશમાર થવાથી મુંબઈવાલા શેઠ માણિકજી નવરોજ વાડીઆએ તથા ભાઈએ પોતાના બાવાજીના પુણને સાર બાંધી છે.

(૪૮) એ દરેહમેહર અસલ પાલનજી હોમાજી શેઠની બાંધેલી હતી તે સુરતની શને ૧૧૮૧ યજ્ઞેન્દ્રદીની મોટી આગમાં બલી જવાથી ઉમરેવાલા શેઠો મેહરજીભાઈ પટેલ તથા રતનજી છોબરાજી સુરતવાલાએ રોજ ૨૨ મે માહા ૧૨ મે શને ૧૧૮૨ માં બાંધી હતી તેથી પુરાણી થવાથી મુંબઈવાલા શેઠ પેશતનજી નશરવાનજી બાટલીવાલાએ બંધાવી છે.

(૪૯) નવશારી ખાતે અશલ કોઈ કોઈવાર બહારથી પીંડારાએ નીકલી આવી ફરો પાડતા હતા, ત્યારે તાહાંની વશતી સુરત તરફ નીકલી જતી હતી-તેવી વખતે જરૂરથી ધરમ કીરીઆ કરવા ખાતર સુરતના રશતમજી પુરામાં નવ-શારીના મરહુમ દેશાઈ પુરશેદજી ટેમુલજી ઇ. સ. ૧૭૭૬ માં એ જગોએ પેહલાં તો અમથા ધરમનાં કામ માટે બે તરણ હોંધાલા બાંધી લીધા હતા પણ તે પછી એ દેશાઈ પુરશેદજીના બેટા દેશાઈ મનચેરજી પુરશેદજીએ આ દરેહમેહર બાંધી હતી. તે પુરાણી થવાથી મુંબઈવાલા મરહુમ શેઠ એદલજી દાદાભાઈ શુખીઆના છોકરાએ રોજ ૭ મે માહા ૨ જો સને ૧૨૩૩ને દીને નવેશરથી બંધાવી હતી. એની સાથે વળી તેઓએ એક ધરમશાલા પણ બાંધી છે. એ મકાનનાં પાછલા ભાગપર એક ઓટલો અને તેની ઉંચી દેવાલ ત્યાંનાં દશતુર દારાબજી ખરશેદજી દારાબજી પાલણુનાએ બાંધી છે. એ દરેહમેહરનું મકાન બીશમાર હાલતમાં આવવાથી શેઠ કેકેબાદ હોરમજી રાવે પોતાનાં મરહુમ બાવા એરવદ હોરમજી તથા મરહુમ માતાજી બાઈ માણિકજીનાં પુણમાટે લગભગ રૂપિયા ૧૫૦૦૦ ને ખર્ચે બંધાવી આપેલું નવું મકાન ઈજ્જતી ખુલ્લું મેલવાની કીયા રોજ ૨૧ મે માહા ૯ મે સને ૧૨૭૭ ને દીને કરવામાં આવી હતી.

(૫૦) એ દરેહમેહર આગલ શેઠ શાપુરજી બચાભાઈ દોટીવાલાની બાંધેલી હતી પણ તે શને ૧૧૮૧ યજ્ઞેન્દ્રદી માં સુરત ખાતે લાગેલી મોટી આગમાં બલી ગયાથી તેમનાં આ બેશીએ પાછી બાંધી છે. આ દરેહમેહર પાછી બીશમાર હાલતમાં આવી પડવાથી મુંબઈવાસી બાઈસાહેબ દીનબાઈ તે મરહુમ શેઠ નશરવાનજી માણિકજી પીટીટના વીધવાએ પોતાના મરહુમ બેટા શેઠ જમશેદજીના પુણ માટે તે નવેશરથી બંધાવી તેને ઈજ્જતી કીયા રોજ ૩ જો માહ ૭મો ફેહનશાહી સને ૧૨૬૨ ને દીને કરવામાં આવી હતી.

(૫૧) આ આદરીઆન થણું પુરાણું છે; તેના અસલ બાંધનારનું નામ જણાતું નથી પણ તે ગોતીના આદરીઆનને નામે જાણાય છે. હાલ શુધી તેના મકાનની મરામત જુદા જુદા રાખી મરહુમશાયે કેટલીકવાર કીધી છે.

(૫૨) એ દરેમહેરને ફરીથી શેઠ જીવજીભજી જામણજી મીશતરી-શુભારીવાલાએ યજ્ઞદેવરી સને ૧૨૧૭ માં શેઠ ૬ મો માહા ૬ માં ને દીને ૩૧૫૦૦૦) ખરચીને નવસરથી બંધાવી-વધારી આપી છે.

(૫૩) મુ'બઈનાં શેઠ હોરમજી વાહાડીઆજીવાલાં આતશખેરોરામનાં મુતવડીઓને નવસારીના જાગર સાપના મોખેડો વમે મીનાકેશો થવાથી વાહાડીઆજીવાલાએ પોતાને લગતા નવસારીના મોખેડોની સગવડ કાળે એક નવી દરેહમેહર નવસારીમાં બાંધી હતી-પણ નવસારીનાં જાગરો આ મોખેડોએ ગાયકવાડીમાં ફરીઆદ માંડીને તે દરેમહેર તાંહાંથી ઉઠાવી જવાનો હોકમ મેલવવાથી-વાહાડીઆજીવાલાએ એ તે દરેમહેરનાં આતશને સુરત ખાતે ખરશુભવાલા મોખેડો શાધે પવિતરાઈથી લઈ જઈને તાંહાંના શેઠ દાદાભાઈ મોદીવાલાં આતશખેરોરામનાં મકાનમાં બાંધેલી એક હલાયદી દરેમહેરના મુ'બઈમાં યજ્ઞદેવરી સને ૧૨૬૯ નાં જમશેદી નોરોજને દીને પરકયા છે.

(૫૪) સુરતમાં બીબીની વાડી આગલ એટલે રોનશાહી આતશખેરોરામની નજદીક શુભારે દોઢસો વરસની પુરાણી દરેમહેર અનજુમનની બાંધેલી છે, તેનો એકસ દાહાડો વાર મલતો નથી. એ દરેમહેર અસલ એક મોખેડ પુરશેદ કાવશને અશતેક હોવાથી માત્ર ખશીની અગોઆરી તરીકે આગખાતો હતો. વચમાં મુ'બઈનાં કેટલાક પરમારથી જરથોસ્તીઓના મદદથી એક ફૂંડ ઉત્તુ કરી તેમાં રૂ. ૨૨૦૦) ભરાયા છે, તેમાંથી જમ તેમ આનો વહીવટ હાલમાં મોખેડ દાદાભાઈ રશત-મજી ખશીના બીજા ટરશટીઓની સાથે મહાને ચલાવે છે. હુના ફૂંડમાં બીજાં જોઈતાં નાણાંની મદદને સાર સખી જરથોસ્તીઓને અરજ કરવામાં આવે છે.

(૫૫) આ દરેમહેર અસલમાં યજ્ઞદેવરી સને ૧૨૧૩ નાં શેઠ ૬ મો માહા ૫ મો શહેનશાહીને દીને શેઠો વીકાજી તથા પેશતનજી મેહેરજી તથા અનજુમન મહાને બંધાવેલી હતી તે બીશખાર હાલતમાં આવેઆથી યજ્ઞદેવરી સને ૧૨૪૮ માં શેઠ ૬ મો માહા ૧૨ મો શહેનશાહીને દીને અનજુમનને ખરચે નવસરથી બાંધી છે.

જરથોસ્તીઓનાં જાહેર વપડાસનાં મકાનોની ટીપ.

મુ'બઈ મધેનાં જાહેર વપડાસનાં મકાનો.

શેઠ-માહા-વરસ.

આલખલેશ બાગ-શેઠ એદલજી ફરાંમજી આલખલેશનાં વારેસો	૨૨	૧	૧૨૩૮
એલાહી બાગ-સર જમશેદજી જીજીભાઈ પેહેલા ખારોનેટ...	૨૪	૫	૧૨૦૮
કામા બાગ-શેઠ પાલજીખજી ખરશેદજી કામા	૧૭	૯	૧૨૩૮
ફરામજી કાવસજી ઈનશટીટયુટ-શેઠ ફૂંડ કાં ના કેં બેશીં ને મીત્રો મળીને	...	૨	૬	૧૨૩૧	
આલીવાલાની વાડી-ખેતવાડી-શેઠ શાપુરજી મનચેરજી આલીવાલા
માણેકજી શેઠની વાડી-શેઠ માણેકજી નવરોજી શેઠના	૧૧૯૧
ખાહારકોટનું શેઠ પાલનજી દોરાબજી મેહેરજીનું મકાન	૧૧	૯	૧૨૧૪
મેરવાં બાગ-(પારસી સેનીટરીયમાં) શેઠ મેરવાનજી ફરામજી પાંડે	૧૩	૩	૧૨૩૫
હોલમજી બાગ-ખેતવાડી-શેઠ કાવસજી હોરમજી સરાફ	૨૬	૧૦	૧૨૪૧
શેઠ હોરમજી પેશતનજી બાટલીવાલાની વાડી-ખેતવાડી	૧૯	૧૧	૧૨૩૩
"નશરવાનજી માણેકજી પીટીટ વીધવા આશરમ"-મોદી ખાના	૬	૮	૧૨૬૧
"કમાખાઈ માણેકજી નશરવાનજી પીટીટ વીધવા આશરમ"-કરેલવાડી	૨૭	૪	૧૨૬૮

(બાઈ દીનખાઈ નશરવાનજી પીટીટ બાંધેલાં)

"શેઠ ફરામજી દીનશાહ પીટીટ પારસી સેનેટરીયમ" મરહુમ શેઠ ફરામજી દીનશાહ પીટીટની પોતાની પુ'જમાંથી ... ૧૨ ૫ ૧૨૭૧

તારેવ ખાતેના ગરીબ જરથોસ્તીઓના રહેવાના જુદાં જુદાં મકાનો.... ૧૨ ૫ ૧૨૭૧

" " ઝોરાસ્ટ્રીયન બીલડીંગ સોસાયટી તરફથી જુદી જુદી બંધાયેલી સસતા

બાડાની ચાલીઓ ... ૧૨૭૭

દેશાવરો ખાતેનાં જાહેર વપડાસનાં મકાનો.

અમદાવાદ-સેનેટરીયમ-શેઠ રશતમજી જાંહંગીરજી વડીલે પોતાના પીતાના પુન માટે. ૨ ૧૨ ૧૨૭૫

" જાહેર હોલ-ખાં બાં નવરોજી પેસતનજી વડીલ સી. આઈ. ઈ. ... ૨૦ ૫ ૧૨૭૭

આંકાલા-કુવર હાલ-શેઠ જમશેદજી પેસતનજી દસ્તુરે પોતાના મરહુમ માતાજી બાઈ

કુવરબાઈના પુણ્ય માટે.... ૨૬ ૩ ૧૨૬૮

ઈનડોર-કુવર હાલ-શેઠ હોરમજી માણેકજી ભમગરા ... ૨૭ ૧૧ ૧૨૫૨

ઉતાકામન્ડ-જાલ શીરોજ હોલ-શેઠ શીરોજ મનચેરજી કલખવાલાએ પોતાના દીકરાના

પુણ્ય માટે ... ૧ ૬ ૧૨૭૬

ઉરન-સેનેટરીયમ-ખા. બા. હોરમજી માણેકજી બીવંડીવાલાએ પોતાના માતપીતાના

પુણ્ય માટે ... ૫ ૩ ૧૨૭૧

ફરાંચી-જાંહંગીર બાગ-શેઠ જાંહંગીરજી જમશેદજી રાજકોટવાળાનાં વારેસો ... ૨૬ ૧૧ ૧૨૫૭

ખંડાલે-ગરીબ જરથોસ્તીઓને હવા ખાવા માટેના બંગલા-શેઠ જાંહંગીર રશતમજી

મોદીએ પોતાનાં માતાજી બાઈ રતનબાઈનાં પુણ્ય માટે બંધાવેલા તથા બીજા

સખી જરથોસ્તીઓનાં ઉગરાટથી શેઠ જાંહંગીર ખેરાંમજી મરજખાને બાંધેલાં... ૧૨૬૪

રૈજ-માહ-વરસ

ખેરગામ-મોટીબાઈ હોલ-મોટીબાઈ તે મરહુમ શેઠ બમ૦ જમ૦ મુલ્લાના વીધવા...	૨૦	૧૨	૧૨૬૧	
જાલખોરડી-શેઠ જમશેદજી નશરવાનજી પીટીટ પારસી શેનેટરીઅમ...	૩	૭	૧૨૬૫	
તારાપોર-મરહુમ શેઠ મેરજી કું તારાપોરવાલાની યાદગારી માટે બંધાયેલું મકાન...	૧૯	૧	૧૨૭૨	
દેવલાલી-મરહુમ ડા૦ કેપ્પશર નશરજી બાહાદુરજીની યાદગારી માટે બંધાયેલી શેનેટરીઅમ.	૫	૧૨	૧૨૭૧	
„ શેઠ નશરવાનજી જમશેદજી કુપર કોનવેલેસન્ટ હોમ-શેઠ રતનજી જમશેદજી				
દુબાશે પોતાના મરહુમ બાઈ શેઠ નશરવાનજીના પુણ્ય માટે	૧૦	૯	૧૨૭૩	
નવસારી-સોરાબ બાગ-એરવદ કાવશજી સોરાબજી ભેદવાર...	૧૪	૫	૧૨૩૮	
„ ખરશેદવારી-ખરશેદજી ટેમુલજી દેશાઈ.	
„ તેની પાસેની જમનશાળા-સર જમશેદજી જીભાઈ પેહેલા ખારોનેટ.	૨૦	૬	૧૨૨૨	
„ કાઉસ બાગ-શેઠ કાવશજી માણેકજી તાતાના છોકરાઓ	૮	૬	૧૨૪૬	
„ જમશેદ બાગ-સર જમશેદજી જીભાઈ પેહેલા ખેરોનેટ.	૨૦	૬	૧૨૧૯	
„ નવાજબાગ-શેઠ મેરવાનજી નાનાબાઈ મેહતાએ પોતાના માતપીતાના પુણ્ય માટે.	૧૩	૮	૧૨૬૯	
પુણ્યા-નશરવાનજી માણેકજી પીટીટ હોલ	૬	૪	૧૨૬૧	
„ ફરવરદેગાન હોલ-શેઠ દોરાબજી દીનશાહ એદનવાલાએ પોતાના મરહુમ				
ધણીયાણી બાઈ ડોશીબાઈના પુણ્ય માટે	૪	૧૨	૧૨૭૧	
બદનેરા-શેઠ શોરાબજી નશરવાનજી કામાએ પોતાના ધણીયાણી બાઈ ગુલબાઈના પુણ્ય				
માટે બાંધેલું ધરમનું મકાન..	૧૯	૧૧	૧૨૭૩	
બેલગામ-મરહુમ શેઠ રશતમજી દીનશાહજી મુલાશીરોજના પુણ્ય માટે એવણના વીધવા				
બાઈ નવાજબાઈએ બાંધેલું ઉતારાનું ધરમનું મકાન	૧૨૭૨	
બરૂચ-બાઈ રતનબાઈ ધનજીશાહ મેરવાનજી ડાકટરનું શેનેટરીઅમ...	૨૫	૬	૧૨૬૫	
બીમપોર-શેઠ નશરવાનજી માણેકજી પીટીટ શેનેટરીઅમ	૬	૩	૧૨૬૪	
મદરાસ-ફરામજી હાલ-શેઠ અરદેશર ફરામજી બમગરા તથા બાઈઓએ પોતાના				
પીતાના પુણ્ય માટે	૬	૧૨	૧૨૭૫	
„ મદરાસની અનજીમને સર અવસરે વાપરવા સ્થાપેલું મકાન.	
„ જાલ શીરોઝ મેમોરીયલ બીલડીંગ-શેઠ શીરોઝ મનચેરજી કલબવાલાએ પોતાના				
દીકરાના પુણ્ય માટે	૨૬	૫	૧૨૭૭	
મોરા ગામમાં-દાદાબાઈ તથા કાવશજી પાલનજી ચઉનાનું મકાન	૧૨૫૬	
બેનોલી-બાઈ બીબાઈજી જાંઠાંગીર હોરમજી મોદીનું શેનેટરીઅમ...	૧૪	૮	૧૨૬૬	
„ ડાઈનીંગ હોલ-શેઠ કાવશજી દીનશાહ એદનવાલાના સાહેબજીદાઓ	૨૨	૯	૧૨૭૧	
લંડનના વોર્કિંગ ખાતે-વાહાડયા મોઝોલીયમ-ઓ. શેઠ નવરોજી નશરવાનજી				
વાહાડયાના વારસો	૧૫	૧૦	૧૨૭૦	

જરથોસ્તીઓએ બંધાવેલાં દુખમાંઓની ટીપ.

મુબઈ મધેનાં દુખમાંઓ.

ઠેકાણું.	કાણે બંધાવેલાં.	રૈજ.માહ. વરસ.	શેઠ કે કં.
૧-મોદી હીરજીભાઈ વાછાગાંધી.	...	૧૯	૧ ૧૦૩૯ શેનશાહી.
૨-માણેકજી નવરોજી શેઠના...	...	૧૯	૧ ૧૧૨૫ „
૩-મુબઈની પારસી પંચાએતે બંધાવેલું.	...	૨૬	૭ ૧૧૪૮ „
૪-મનચેરજી જીવણજી રેડીમની	...	૩	૧૨ ૧૧૫૫ „
(આ દોખમું પોતાનાં જ ઉપયોગ સાર એવાએ બાંધ્યું હતું)			
૫-દાદાભાઈ મોશેરવાન...(પોતાની વાડીમાં)	...	૧૬	૮ ૧૧૬૭ કંઈ મી.
(આ દોખમું કંઈક દાદીશેઠનાં કુટુંબીઓને માટે છે)			
૬-ફરામજી કાવશજી બનાજી.	...	૫	૯ ૧૨૦૧ „
૭-કાવશજી એદલજી બીશની.	...	૧૨	૮ ૧૨૧૩ શેનશાહી.

દશાવરો ખાતેનાં દુષ્કર્મો.

કેટલાં.	કેટલે પરડેલાં યાને બંધાવેલાં.	રોજ. માહા. યજ. સને શે. કે. ક.
૧-અંકલેશર...	નરસંગ ધનપાલ (હાંસોટવાલા) ૧૮ ૬ ૧૧૭૮ "
૨-અંકલેશર...	પેશતનજી બમનજી વાડીઆ ૧૮ ૬ ૧૧૭૮ "
૩-અજમેર...	અનજીમને બંધાવેલું ૨૬ ૬ ૧૨૫૭ "
૪-અજુરોડ...	મોટાભાઈ ભીં કંટરાકટર ને અંજીમન મલીને. ૧	૭ ૧૨૫૮ "
૫-અમદનગર...	અમદનગરની અનજીમને બંધાવેલું...	... ૧૮ ૬ ૧૧૮૬ "
૬-અમદનગર...	જરથોસ્તી અનજીમને બંધાવેલું ૧૫ ૪ ૧૨૧૧ "
૭-અમદાવાદ...	અમદાવાદની અનજીમને બંધાવેલું....	... ૨૫ ૮ ૧૨૧૨ "
૮-અમદાવાદ...	સર જમશેદજી જીજીભાઈ નાઇટ ૨૩ ૮ ૧૨૧૮ "
૯-અમદાવાદ...	અનજીમને બાંધેલું. ૧૮ ૬ ૧૨૩૫ "
૧૦-અમરોલી...	અનજીમને બાંધેલું. ૩૦ ૬ ૧૨૨૭ "
૧૧-આલપાઠ...	નવરોજી કાવશજી નારીએલવાલા ૩ ૬ ૧૨૬૪ "
૧૨-આંકાલા...	અનજીમને બાંધેલું. ૧૬ ૮ ૧૨૫૪ "
૧૩-ઇગતપુરા...	અનજીમને બાંધેલું. ૧૫ ૬ ૧૨૬૭ "
૧૪-ઇંદોર...	અનજીમને બાંધેલું. ૨૪ ૭ ૧૦૬૬ "
૧૫-ઉદવારા...	ઉડવારાની અનજીમને બંધાવેલું. ૨૬ ૭ ૧૨૦૦ "
૧૬-ઉદવારા...	પેશતનજી ખરશેદજી મોદી ૨૩ ૪ ૧૨૭૧ "
૧૭-ઉરન...	જરથોસ્તી અનજીમને બંધાવેલું. ૧૩ ૧૨ ૧૨૩૫ "
૧૮-એડન...	અનજીમને બાંધેલું ૭ ૭ ૧૨૧૬ "
૨૦-એલાવ...	અનજીમનના ઉગરાતથી ૨૭ ૭ ૧૨૬૮ "
૨૧-ઔરંગાબાદ...	વીકાજી અને પેશતનજી મેરજીભાઈ. ૧૫ ૪ ૧૨૧૨ "
૨૨-કરંજ...	દીનબાઈ તે પુંજીઆજી મનાજીની વીધવા ૨૪ ૩ ૧૧૮૮ "
૨૩-કરાંચી...	હોરમજી દાદાભાઈ ધડીઆલી ૩૦ ૪ ૧૨૧૭ "
૨૪-કરાંચી...	કરાંચીની અનજીમનને ખરચે ૧૮ ૮ ૧૨૪૪ "
૨૫-કલકતા...	નવરોજીજી શેરાબજી ઉમરીગર ૨૭ ૪ ૧૧૮૧ "
૨૬-કલીઆણી...	નવાજબાઈ તે નશરવાનજી મોદીની વીધવા ૧૫ ૭ ૧૨૫૫ "
૨૭-કલીઆણી...	નવરોજી બાલાભાઈ કલીઆણીવાલા... ૬ ૩ ૧૨૬૫ "
૨૮-કુડીઆણી...	અનજીમનને ખરચે ૨૬ ૭ ૧૧૮૫ "
૩૦-ખંખાત...	પેશતનજી ખરશેદજી મોદી... ૨૬ ૭ ૧૧૮૫ "
૩૧-ખેરગામ...	બાઈ મોતીબાઈ તે આં બં જં મુલાંની વીધવા ૫	૮ ૧૨૫૧ "
૩૨-ગનદેવી...	ગંદેવીની અનજીમને બંધાવેલું ૧૮ ૧ ૧૦૮૪ "
૩૩-ગનદેવી...	અનજીમનનાં ઉધરાણાંથી બાંધેલું ૪ ૭ ૧૧૫૮ "
૩૪-ગનદેવી...	જમશેદજી નાનાભાઈ ગજદર-સપલાના ૧૮ ૭ ૧૧૮૬ "
૩૫-ગનદેવી...	ગંદેવીની અનજીમને બંધાવેલું ૨૦ ૭ ૧૨૩૮ "
૩૬-ગીકલી...	અનજીમનનાં ઉધરાણાંથી બાંધેલું ૧૩ ૬ ૧૨૪૨ "
૩૭-જાલના...	અનજીમનનાં ઉધરાણાંથી બાંધેલું ૪ ૮ ૧૨૪૦ "
૩૮-તવરી...	અનજીમનનાં ઉધરાણાંથી બાંધેલું ૨૮ ૭ ૧૨૩૩ "
૩૯-તારાપોર...	દોરાબજી પ્રદુતજી લશકરી.. ૨૭ ૬ ૧૨૩૫ "
(આ દોષજી કાઠી જાણી પડત પડ્યું છે)		
૪૦-તારાપોર...	અનજીમનનાં ઉધરાણાંથી બાંધેલું ૨૭ ૬ ૧૧૪૮ "
૪૧-યાંણા...	કાવશજી તથા દોરાબજી રશતમજી પટેલ ૧૮ ૭ ૧૨૧૨ "
૪૨-યાંણા...	રશતમજી કાવશજી પટેલ ૨૦ ૧ ૧૨૦૮ "
૪૪-દમણ...	માણિકબાઈ તે જમશેદજી ખેરાંમજી લશકરીની વીં ૦૧૩	૮ ૧૨૦૦ "
૪૫-દવીઝેર...	અનજીમનનાં ઉધરાણાંથી બાંધેલું ૧૩ ૪ ૧૨૦૮ "

ઠેકાણાં.	કોણે પરકેલાં યાને બંધાવેલાં.	રોજ. માહ. યજ. સને શે. કે. ક.
૪૬-દીવજાંઠાંગીરજી નશરવાનજી વાડીઆજી...	...૧૧ ૬ ૧૨૦૨ શેનશાહી.
૪૭-દીશાઅનજીમનનું બાંધેલું " "
૪૮-દેવગાલીબેરાંમજી નાનાભાઈ મીસતરી ૧૨૪૯ "
૪૯ "	...અનજીમનનાં ઉધરાણાંથી બાંધેલું.૧૯ ૩ ૧૨૭૭ "
૫૦-નવસારીમાણિકજી ચાંગા આશા ૬૦૦ "
૫૧-નવસારીમાણિકજી નવરોજી શેડના૧૧ ૪ ૧૧૧૬ "
૫૨-નવસારીહોરમજી મનચેરજી કેરાંવાલા (ભાભા)	... ૪ ૬ ૧૧૯૨ "
૫૩-નવસારીનશરવાનજી રતનજી તાતા..	...૨૦ ૬ ૧૨૪૭ "
૫૪-નારગોળમાણિકજી નવરોજી શેડના ૧૧૧૫ "
૫૫-નારગોળમનચેરજી ખુરશેદજી શેડના.. ૧૧૩૬ "
૫૬-નારગોળઅનજીમનનાં ઉધરાણાંથી૧૫ ૯ ૧૨૫૭ "
૫૭-પુણાસોરાબજી રતનજી પટેલ૨૯ ૭ ૧૧૯૪ "
૫૮-પુણાપુણાંની અનજીમનનાં ઉધરાણાંથી બાંધેલું	...૩૦ ૭ ૧૨૦૪ "
૫૯-પારડી.....	...અનજીમનનાં ઉધરાણાંથી બાંધેલું૨૦ ૯ ૧૨૫૦ "
૬૦-બંદેનેરાઅનજીમનનાં ઉધરાણાંથી બાંધેલું ૬ ૭ ૧૨૬૨ "
૬૧-ખાલાપુરવીકાજી તથા પેશતનજી મેરજીભાઈ૨૮ ૭ ૧૨૦૮ "
૬૨-ખીલીમેરા..	...રશતમજી બમનજી બાટલીવાલાનાં ધણીઆણી...	... ૬ ૩ ૧૧૭૧ "
૬૩-ખીલીમેરા..	...અનજીમને બંધાવેલું ૯ ૭ ૧૨૪૯ "
૬૪-ભરૂચપેશતનજી ભરૂચવાલા ૬૭૮ "
૬૫-ભરૂચઅનજીમને બંધાવેલું ૧૦૨૩ "
૬૬-ભરૂચઅનજીમનનાં ઉધરાણાંથી બાંધેલું૧૯ ૩ ૧૨૦૩ "
૬૭-ભુસાવલઅનજીમને બંધાવેલું૨૯ ૪ ૧૨૫૮ "
૬૮-મહુવામાણિકજી જીજ્ઞાં..	... ૭ ૮ ૧૨૦૨ "
૬૯-મહુવાઅનજીમને બંધાવેલું૧૫ ૪ ૧૨૫૯ "
૭૦-મઉ.....	...અનજીમનનાં ઉધરાણાંથી બાંધેલું૨૧ ૮ ૧૨૦૯ "
૭૧-માંડવી.....	...અનજીમનને ખરચે ૪ ૪ ૧૧૯૯ "
૭૨-રાજકોટકાવરાજી દીનશાહએડનવાલા અને અનજીમનીને ૧૨	... ૪ ૧૨૭૦ "
૭૩-રાંદેરશાં મં રેડીમની, હીં રેડી, રં નાદં, મલીનેર ૨	... ૮ ૧૧૫૬ "
૭૪-રાંદેરઅનજીમનનાં ઉધરાણાંથી બાંધેલું ૨૯ ૬ ૧૨૨૧ "
૭૫-લાનોલીઅનજીમનનાં ઉધરાણાંથી બાંધેલું ૨૦ ૫ ૧૨૭૨ "
૭૬-વરૈદરાઅનજીમનનાં ઉધરાણાંથી બાંધેલું ૭ ૯ ૧૨૧૧ "
૭૭-વલશાડવઘચારવાલાનાં ખાંદાંનીઓએ. ૧૧૨ "
૭૮-વલશાડઅનજીમનનાં ઉધરાણાંથી બાંધેલું ૧૭ ૪ ૧૧૪૬ "
૭૯-વલશાડઅનજીમનનાં ઉધરાણાંથી બાંધેલું ૨૯ ૬ ૧૨૧૬ "
૮૦-વલશાડમરડુમ શેડ ધનજીભાઈ ભુરાભાઈના કુટુંબીઓ...	... ૪ ૭ ૧૨૭૭ "
૮૧-મુનઘડવ્યારા...	...અનજીમને બંધાવેલું ૧૫ ૫ ૧૨૩૨ "
૮૨-મુમારીરતનજી માણિકજી એંટી ૧૬ ૨ ૧૧૭૩ "
૮૩-મુરત-ઉદના...	...ભગરીઆ મેળેદોને સાં અનજીમને બાંધેલું ૨૬	... ૬ ૧૨૫૩ "
૮૪ "	...ઉમરવાડા...નાનાભાઈ પુજીઆજી ૧૦૩૬ "
૮૫ "	...અનજીમનનાં ઉધરાણાંથી બાંધેલું ૧૧૦૩ "
૮૬ "	...અનજીમનનાં ઉધરાણાંથી બાંધેલું ૨૮ ૮ ૧૧૪૦ "
૮૭ "	...અનજીમનનાં ઉધરાણાંથી બાંધેલું ૫ ૫ ૧૧૯૭ "
૮૮ "	...ઉમરા....અનજીમનનાં ઉધરાણાંથી બાંધેલું	... ૫ ૭ ૧૨૦૧ "
૮૯ "	...ભરથાણા...અનજીમનનાં ઉધરાણાંથી બાંધેલું	... ૧૦૯૫ "
૯૦ "	...અનજીમનનાં ઉધરાણાંથી બાંધેલું ૮ ૩ ૧૧૩૪ "
૯૧ "	...અનજીમનનાં ઉધરાણાંથી બાંધેલું ૫ ૫ ૧૧૯૬ "
૯૨-સતારાઅનજીમનનાં ઉધરાણાંથી બાંધેલું ૨૦ ૭ ૧૨૧૬ "
૯૩-સોલાપુરવીકાજી અને પેશતનજી મેડરજીભાઈ	... ૭ ૫ ૧૨૧૨ "

જરથોસ્તીઓએ અંધાવેલી ધરમશાળાઓની ટીપ.

મુખર્ધ મધેની ધરમશાળાઓ.

ઢેકાણાં.	કોણે અંધાવેલી	રોજ. માહા. વરશ.
કરેલવાડી	મેરવાનજી પ્રાંમજી પાંડે...	... ૧૬ ૬ ૧૨૩૫
ચોપાટી (ધરાંણીઓ સાથે).	ખરશેદજી અરદેશર દાદીશેઠનાં ખેશીઓ	... ૧૨ ૨ ૧૨૨૩
” ”	સર કાવશજી જહાંગીર સી. એસ. આઇ.	...૨૮ ૯ ૧૨૪૧
” આંધલા, લુલા	જરથોસ્તી સાથે પ્રદુનજી શોરાખજી પારખના સાહેબજીદાઓ.(૧)	૧૫ ૭ ૧૨૧૪
ચોપાટી	ખરશેદજી કાવશજી બનાજી	... ૧૨૦૪
ભાયખલા	સર જમશેદજી જીજીભાઇ બારોનેટ	... ૧૬ ૮ ૧૨૧૬
ગરાંટરોડ	રશતમજી જમશેદજી જીજીભાઇ	... ૧૨૧૬

દશાવરો ખાતેની ધરમશાળાઓ.

અંકલેશર	મેરવાનજી હોરમજી પ્રેજર (૨)	... ૧૨૧૮
અજમેર	મનચેરશાહ નસરવાનજી રશતમપ્રરામના	... ૧૭ ૪ ૧૨૭૧
અમદનગર	ખાન બહાદુર પેશતનજી સોરાખજી...	... ૧૩ ૪ ૧૨૨૮
અમદાવાદ	મનચેરજી સોરાખજી કરંજવાલા	... ૨૩ ૪ ૧૨૧૮
અમદાવાદ	શોરાખજી જમશેદજી જીજીભાઇ	... ૧૩ ૫ ૧૨૩૩
અમદાવાદ	ખાન બહાદુર નવરોજી પેશતનજી વકીલ	... ૮ ૪ ૧૨૬૩
અડાજણ	ખાં ખાં પેશતનજી શોરાખજી પુણેવાલા	... ૨૦ ૮ ૧૨૨૮
અલીબાગ	હીરાજી હોરમજી બારીઆ	... ૨૦ ૧૧ ૧૨૪૨
આંકોલા	વીકાજી પેશતનજી મેહરજી (૩)	... ૧૨૦૮
આમોદ	કાવશજી માણિકજી મોદી...	... ૧૨૪૧
એડન	મેરવાનજી સોરાખજી ખરેઘાટ	... ૭ ૭ ૧૨૧૬
ઇછાપોર	પાલજીજી, કાવશજી ધનજીભાઇ પાંડેવાલા	... ૧૨૧૭
ઇછાપોર	પીરોજખાઇ તે મરદુમ દાં માં વાછાની વીં	... ૮ ૭ ૧૨૪૬
ભીદવાડા	રશતમજી જમશેદજી જીજીભાઇ	... ૧૭ ૫ ૧૨૩૮
ભીદવાડા	દીનશાહ દોરાખજી મીસતરી	... ૨૭ ૪ ૧૨૭૦
ઉદવાડા-રટેશન આગલ	જમશેદજી શોરાખજી એંટી	... ૮ ૯ ૧૨૭૦
ઝોરપાડ	ખાઇ ખરશેદખાઇ તે મરદુમ એરવદ માણિકજી પાલનજી હોમજી કરંજઆનાં વીધવા	... ૨૫ ૧૦ ૧૨૬૪
કમ્બ લુજ	ખાં ખાં પેસતનજી શોરાખજીએ પોતાના બેહેસતનશીન પુત્ર કુવરજીની યાદગારી માટે.	૨૬ ૧ ૧૨૭૩
કલીકટ	હોરમજીજી બમનજી વાહડીઆ	... ૧૧૯૩
કુડીઆના	સર દીનશાજી માણિકજી પીટીટ	... ૨૭ ૧૧ ૧૨૬૫
ખંડાલા	સર જમશેદજી જીજીભાઇ બારોનેટ	... ૧૨૦૮
ખેરગાંમ	અનજીમનનાં ઉધરાંશુથી...	... ૧૧ ૨ ૧૨૫૫
ગદેવી	નવરોજી જમશેદજી વાહડીઆ	... ૭ ૯ ૧૨૧૮
જાંહાંખોરડી	પેશતનજી ખરશેદજી કામા...	... ૧ ૧૨ ૧૨૦૦
કમળુ	રતનખાઇ તે હોરમજી મનચેરજી કામાના વીધવા.	... ૧૨૧૫
કંતોરા	અરદેશર દાદાભાઇ દાદીશેઠ	... ૧૧૭૪
દેહલુ	મનચેરજી તથા બમનજી માણિકજી ભંડારા	... ૧૧૮૮
નવસારી-નોસરવાનખાગ	આં નશરવાનજી ખરશેદજી કાંગા	... ૧૮ ૮ ૧૨૩૭
નવસારી	ખાઇ નવાજખાઇ તે કુવરજી હોં લાલાની ધણી	... ૧ ૯ ૧૨૨૫
નાગપોર	ખીલીમોરીયા બધરસ...	... ૨૫ ૪ ૧૨૭૬
ખારડી	પેશતનજી બમનજી વાહડીઆજી	... ૧૧૫૮
ખારડી	હોરમજીજી ગાંડાભાઈ	... ૧૭ ૬ ૧૨૫૦

ઠેકાણાં.	કોણે બધાવેલી	રોજ. માહા. વરસ.
પાહારીપ્રાંમજી નશરવાંનજી પટેલ ૧૨૧૯
પુણા-ભવાંતી પેટખાન બહાદુર પેશતનજી શેરાબજી ૨૮ ૭ ૧૨૨૭
પુણા-રેશન આગળહોરમજી શેરાબજી તાડીવાલા ૧૯ ૧ ૧૨૨૯
પુણા-કાંપમુખબવાલા નવ૦ ગીશતા તથા શાપુ૦ શુભેદાર ૧૧૯૪
પોરબંદ-જુના બોખીરાગામ..	હીરજીભાઈ નવરોજી વાડ્યાએ પોતાના ધણીઆણી રતનબાઈની નધએતે ૧૬ ૯ ૧૨૭૭
ખીલીમોરારશતમજી મેરવાંનજી ખીલીમોરયા ૧૬ ૧૦ ૧૨૧૩
ભાંગવા ગાંમએદલજી પ્રાંમજી આલબલેશનાં શાહેબખદા ૨૭ ૬ ૧૨૫૨
ભરચ-જમશેદ બાગજમશેદજી હોરમજી લાકડાંવાલાના ખેશીઓ ૧૯ ૧ ૧૨૧૩
ભરચ-કોટમાંમેરવાંનજી હોરમજી પ્રેજર ૧૨૩૫
ભરચ-કાંઠાપરરશતમજી જમશેદજી જીજીભાઈ ૧૧૯૨
ભરચ-બહારકોટમેરવાંનજી હોરમજી પ્રેજર ૧૨૪૯
ભાઈ-ગાંમ...માણિકજી દોરાબજી ખુચર ૧૨૫૩
બેશાંજીઆવાંબાઈ તે કા૦ બેજ૦ આલબલેશનાં ધ૦૨૮ ૬ ૧૨૫૮
મઉભીખાઈજી નવરોજી ખોરીની નધએતે.. ૧૨૨૮
મહાબલેશ્વર...પ્રાંમજી નશરવાંનજી પટેલ ૧૨૨૮
મહાબલેશ્વર-મેહેરા ગાંમપ્રાંમજી નશરવાંનજી પટેલ ૧૨૦૮
રાંદેરહોરમજી માણિકજી માજી ૨૦ ૨ ૧૨૩૭
વડોદરા કાંપખેરાંમજી નશરવાંનજી શીરવધ તથા ખીજીઓ ૨૬ ૪ ૧૨૪૯
વલસાડમોટાભાઈ શાપુરજી ૧૬ ૯ ૧૨૧૯
વલસાડદાદાભાઈ તથા મનચેરજી પેશતનજી વાહડીઆ ૧ ૩ ૧૧૫૮
વલસાડઅરદેશર દાદીભાઈ ૧૧૭૫
વલસાડ-ગોરબંદરનવરોજી જમશેદજી વાહડીઆ ૧૧૯૮
વાંદરેમાણિકજી જીનાભાઈ ૧૦ ૬ ૧૨૧૮
સંજાણુવીકાજી મેહેરજી ૧૬ ૫ ૧૨૫૮
શીકંદરાબાદમાણિકજી રતનજી શીગનપોરીઆ ૧ ૧૨ ૧૨૪૧
શીગનપોરપ્રરદુનજી શેરાબજી પારખ ૧૩ ૩ ૧૨૩૪
શુભારી-કરારી બંદરખરશેદજી પ્રરદુનજી પારખ ૧ ૭ ૧૨૧૦
શુરત-શાએનખરશેદજી પ્રરદુનજી પારખ ૨૫ ૧૦ ૧૧૮૮
શુરત-રેશન આગળએદલજી દાદાભાઈ શુખીઆ [વારેશો પ્રીથી] ૧૧૬૮
શુરત-ગોપીપુરેભીમજીભાઈ રતનજી એટીની નધએતે ૬ ૧ ૧૧૩૧
શુરત-નાનપરેઆ૦ મનચેરજી ખુરશેદજી શેઠના ૨૪ ૧૧ ૧૨૧૪
શુરત-રસતમપરેકાવશજી રશતમજી તમનાની નધએતે ૧૨૪૦
શુરત-શયદપરેએદલજી દાદાભાઈ શુખીઆ [વારેશો પ્રીથી] ૩૦ ૭ ૧૨૫૮
શુરત-શીંધીવાડમેરવાંનજી હોરમજી પ્રેજર
શુરત-નાનપરેકાવશજી માણિકજી મોદી
શુરત-આમોદહોરમજી દોરાબજી કામા-અનજીમન મલીને
સોલાપુર-કામાલાલ

(૧) આ ધરમશાળા પહેલવેલી યજ્ઞદેવરદી સને ૧૨૧૪માં મરદુમ શેઠ ફરદુનજી સોરાબજી પારખના સાહેબખદા-જીએ બેહસતનશીન બાઈ પીરોજીબાઈ તે શેઠ જમશેદજી ફરદુનજી પારખના ધણીઆણીના પુણને માટે બંધાવી પારસી પંચાયતના ત્રણીઓના સ્વાધીનમાં આપી હતી તે પછી સને ૧૨૩૩ માં શેઠ ખરશેદજી ફરદુનજી પારખે પોતાને ખરએ એ ધરમશાળાની ઉપર માલ બંધાવી કેટલોક ફરકાર કરાવી આપ્યા હતા.

(૨) આ ધરમશાળા અંકલેશરવાલા શેઠ પેસતનજી નશરવાંનજીની કંપનીએ સને ૧૨૪૩ માં ફરીથી બંધાવી છે.

(૩) આ ધરમશાળા પુરાણી ધવાથી અને વરાતીનો જગોથી ફર પડવાથી આંકેલાના આસોસટ કમીશનર હરાજી ૬૭ સાહેબ બમનજી જમાશપજી જમાશપઆશાનાએ આગેવાની લઈ લોકોનાં ઉધરાતથી ફૂંડ એકઠું કરીને જુની ધર-મશાળાનો કાત ઉઘેડી બાવી વરાતીની નજીકની જગોપર રોજ ૨૫ મે માહા ૧ લે સને ૧૨૫૦ મજદેવરીને કીને આ ધરમશાળા નવેશથી બંધાવી છે.

જરથોસ્તીઓને નામદાર સરકારથી મલેલા ખેતાખ.

સર—નાઇટ; આરોનેટ,—સ્ટાર ઓફ ઇન્ડિઆના કમ્પેનીઅન—શેઠ જમશેદજી જીજીભાઈને તેમની મોટી સખાવતને માટે પેહેલા પેહેલાં ઈ. સ. ૧૮૪૨ માં તા. ૩ જી મારચ એટલે પારસીઓનો રોજ ૬ ઠો માહ ૬ ઠો સને ૧૨૧૧ યજ્ઞેજરદીને દીને “સર નાઇટ” નો ખેતાખ મલ્યો હતો. એ ખેતાખની પાઠશાહી મોહોર સાથની શનદ ઇંગ્લિંડથી તે વેળાના મુંબઈના ગવરનર ઓનરેબલ જોર્જ વીલીઅમ એનડરશન ઉપર આવી હતી, તે સર જમશેદજીને આપવા માટે તા. ૨૫ મી મેએ ૧૮૪૨ ને દીને મુંબઈના પરેલના સરકારી મેહલમાં રાતે એક મેલાવડો કરવામાં આવ્યો હતો. અંગ્રેજ સરકારથી જેવોને “સર નાઇટ” નો ખેતાખ બક્ષવામાં આવે છે, તે ગ્રહસ્થની હાઈઆતી સુધીજ હોયછે; પણ તે પછી જનાબેઆલી માહારાણી વીક્ટોરીઆએ સર જમશેદજીની મોટી લખો રૂપીઆની સખાવત વીગેરેની બીજી માહારાજા ખુશીની યાદગારી વંશપરંપરા ચાલુ રાખવાના શુભ હેતુથી તેમને તા. ૨૪ મી મેએ ૧૮૫૭ ની નામદાર માહારાણી વીક્ટોરીઆની સાલગરેહને દીને “આરોનેટ” નો ખેતાખ બખશ્યો હતો, તેની શનદ એજ વરસના રોજ ૧૬ મો માહ ૧૧ મો શહેનશાહી સને ૧૨૨૬ યજ્ઞેજરદી અથવા તા. ૬ ઠી આગસ્ટ સને ૧૮૫૭ ને વાર ગરેહને દીને વેલાતની વેસત મીનીસ-ટરમાંથી બહાર પડી હતી—તેમાં જણાવ્યું હતું કે એ ખેતાખ વંશપરંપરા ચાલુ રેહશે; એટલે કે દરેક આરોનેટના વડા ખેટાને “સર જમશેદજી જીજીભાઈ આરોનેટ” ના નામથી એ ખેતાખ વાપરવામાં આવશે. એ મુબારક ખેતાખના મોભાની જલવણી કીજે મરહુમ સર જમશેદજી જીજીભાઈ (પેહેલા) આરોનેટે રૂ. ૨૫,૦૦,૦૦૦) પચીસ લાખ રૂપીઆની સરકારી લોન સરકારમાં અનામત મુકી છે કે જેતું દર સાલનું વ્યાજ સદરહુ ખેતાખ ધરાવનારને મલે છે. સર જમશેદજી જીજીભાઈ (પેહેલા) આરોનેટ જેમનો જન્મ યજ્ઞેજરદી સને ૧૧૫૨ માં રોજ ૬ ઠો માહ ૧૦ મો શહેનશાહીને દીને થયો હતો, તેઓ સાહેબ ૭૬ વરસની ઉમરે, રોજ ૨૨ મો માહ ૭ મો સને ૧૨૨૮ યજ્ઞેજરદીને દીને હક થવાથી, એ ખેતાખો તેઓના પેહેલા પુત્ર શેઠ ખરશેદજી જમશેદજીને મલ્યા હતા. જેઓ (બીજા) સર જમશેદજી જીજીભાઈ આરોનેટ નામે ઓલખાતા હતા. વળી એવો સાહેબને સને ૧૨૪૦ યજ્ઞેજરદીના સાલમાં “સ્ટાર ઓફ ઇન્ડિઆના કમ્પેનીઅન” નો ખેતાખ નામદાર માહારાણીએ આપ્યો હતો. (બીજા) સર જમશેદજી જીજીભાઈ આરોનેટ સી. એસ. આઇ. નો જન્મ રોજ ૩ જો માહ ૧ મો સને ૧૧૮૧ યજ્ઞેજરદીને દીને થયો હતો. તેઓ ૬૬ વરસની ઉમરે રોજ ૨૫ મો માહ ૧૦ મો શહેનશાહી સને ૧૨૪૬ યજ્ઞેજરદીને દીને ગુજરવાથી તેઓના વડા પુત્ર શેઠ માણેકજી ખરશેદજી, “સર જમશેદજી જીજીભાઈ (ત્રીજા) આરોનેટ” તરીકે ગણાયા હતા. વળી એવણને નામદાર માહારાણીની સાલગરેહની ખુશાલીમાં, સી. એસ. આઇ. યાને “સ્ટાર ઓફ ઇન્ડિઆના કમ્પેનીઅન” નો ખેતાખ સને ૧૨૫૩ યજ્ઞેજરદીનાં સાલમાં તા. ૪થી મે સને ૧૮૮૪ ને દીને મલ્યો હતો. એવણનો જન્મ રોજ ૮ મો માહ ૬ ઠો સને ૧૨૨૦ યજ્ઞેજરદીને દીને થયો હતો, તેઓ ૪૭ા વરસની ઉમરે રોજ ૬ ઠો માહ ૧૧ મો શહેનશાહી સને ૧૨૬૭ યજ્ઞેજરદી, તા. ૧૭ મી જુલાઇ સને ૧૮૯૮ ને દીને ગુજરવાથી, અને તેવણના એક પુત્ર ખેટા શેઠ ખરશેદજી ૧૫ વરસની ભર જવાન વયે સને ૧૮૯૩ ના જુલાઈ માસની ૨૮ મી તારીખે ગુજરી ગયલા હોવાથી, અને ત્રીજા આરોનેટ સર જમશેદજીને પેટે બીજો કોઈ હાથપાત વારસ ન હોવાથી, તેવણના ભાઈ શેઠ કાવસજી ખરશેદજી જમશેદજી, જેઓનો જન્મ રોજ ૫ મો માહ ૩ જો શહેનશાહી સને ૧૨૨૨ યજ્ઞેજરદી ને દીને થયો હતો, તેવણ “સર જમશેદજી જીજીભાઈ (ચોથા) આરોનેટ” તરીકે ગણાયા હતા. એવણને નામદાર સરકાર તરફથી સને ૧૯૦૦ના સાલમાં મુંબઈના શેરીફ નેમવામાં આવ્યા હતા, અને એવણ ૧૦ વરસ સુધી આરોનેટશીપ ભોગવી પપા વરસની વયે મુંબઈમાં રોજ ૮મો માહ ૧૦મો શહેનશાહી સને ૧૨૭૭ યજ્ઞેજરદી, તા. ૧૭મી જુન સને ૧૯૦૮ ઇસવી ને વાર ખુધને દીને બેહેસ્ત-નશીન થવાથી એવણના એકપુત્ર વડા ખેટા શેઠ રશતમજી જમશેદજી જીજીભાઈ જેવણનો જન્મ રોજ ૧૮મો માહ ૬ઠો શહેનશાહી સને ૧૨૪૭ યજ્ઞેજરદી, તા. ૬ઠી મારચ સને ૧૮૭૮ ઇસવીને દીને થયો હતો, તેવણ પોતાની ત્રીસ વરસની ઉમરે “સર જમશેદજી જીજીભાઈ (પાંચમી) આરોનેટ” તરીકે હમણા ગણાય છે.

સર નાઇટ, — આરોનેટ, — શેઠ દીનશાહજી માણેકજી પીટીટને તેમની મોટી લાખો રૂપિયાની સંખ્યાવત તથા ખીજાં ખુબીવંતા કામોને લીધે તા. ૧૬ મી ફેબ્રુઆરી સને ૧૮૮૭ ને દીને “સર નાઇટ” નો નામીયો ખેતાબ આપણી અંગ્રેજ સરકાર તરફથી મળ્યો હતો. નામદાર શેહેનશાહજીનાં વીકટોરીઆએ પોતાના તખ્તપર ખીરાજવાને પચાસ વરસ પુરાં કીધાં તેની ખુશાલીમાં “ખુબીલી” ને નામનો એક તેહવાર આખાં હીંદુસ્થાનમાં ઉપલી તા. ૧૬ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૮૭ ને દીને મોટી ધામધુમથી પાલવામાં આવ્યો હતો. તે દીને નામદાર શેહેનશાહજીનાં આપેલા ખેતાબનું લીસ્ટ જે કલકત્તાની વડી સરકારના સરકારી ગેઝેટમાં છાપી પ્રગટ કરવામાં આવ્યું હતું, તેમાં સર દીનશાહજી માણેકજી પીટીટને આ માનવંતો ખેતાબ બક્ષવાનું જાહેરનામું પ્રગટ થયું હતું. આ બનાવથી આખી પારસી કોમમાં અને મુંબઈની તમામ વસ્તીમાં મોટી ખુશાલી પથરાઈ હતી, અને એમરથી સર દીનશાહજીને માન-પાન-ખાનાં-પીના અને એડરેસો આપવામાં આવ્યા હતા. એ પછી સને ૧૮૯૦ ના સાલમાં નામદાર કચસરે હીંદની તરફથી એવણુ સાહેબને “આરોનેટ” નો નામીયો ખેતાબ બક્ષવામાં આવ્યો હતો, જેની પેહેલવેહલી ખબર મુંબઈના નામદાર ગવર્નર લારડ રેએ-શાકરખાઈવાલી જનાવરોની હાસપીટલમાં જનવરોનાં વધદાને ભગતી શોધ ખોલ કરવાને માટેની “લેખોરેટરી,” ખુદી મેલતી વેલાએ તા. ૧૮ મી માર્ચ સને ૧૮૯૦ ને દીને પોતાનાં ભાષાંબુમાં જાહેર કરી હતી. તે પછી ઈંગ્લંડથી આવેલાં આ ખેતાબનાં “લેટરસ ટેટ” મુંબઈ સરકારના જુડીસીયલ તથા ધારા ખાતાના મદદનીશ સેક્રેટરી મી. મેહેરવાનજી નસરવાનજી વાહડયા તા. ૧૩ મી નવેમ્બર સને ૧૮૯૦ ને દીને સર દીનશાહજીના વાલકેશ્વર ખાતેના પીટીટ હાલમાં જઈને એવો સાહેબને પોંહ્યાડી આવ્યા હતા. એ ખેતાબની જલવણીને માટે એવો સાહેબે ખી પચીસ લાખની મોટી રકમ સરકારમાં અનામત મેલી છે કે જેનું બાજ દર “આરોનેટ” વારસને મળ્યું જશે. નામદાર સર દીનશાહજી ૭૭ વરસ ને ૧૧ માસની ઉંમર ભોગવીને રોજ ૨૩ મો દેપટીન માહ ૮ મો આવાં સને ૧૨૭૦ યઝ્દેજરદી, તા. ૫ મી મે ૧૯૦૧ ને રવીવારે બેહશતનશીન થયા હતા. એવણની જગોપર એવણની પાછલ આરોનેટશીટપર આવવાનું એવોનાં માંગવાથી નામદાર સરકારે (એમના પેહલા વડા ખેટા શેઠ કાવશજી આગલથી ગુજરી ગયલા હોવાથી) એમના ખીજા ખેટા શેઠ ફરાંમજી દીનશાહજી પીટીટને અને તેમના મરદ વારેશોને માટે કાચદામાં નકી કરી આપ્યું હતું; પણ શેઠ ફરાંમજી નામદાર સર દીનશાહજીની હધિયાતીમાંજ ગુજરી જવાથી તેમના એક પુરા ખેટા શેઠ જીજીભાઈ ફરાંમજી પીટીટ જેમનો જનમ રોજ ૨૦ મો માહ ૯ મો શેહેનશાહી સને ૧૨૪૨ ને દીને થયો હતો તેવો હાલમાં “સર દીનશાહજી માણેકજી પીટીટ ખીજા આરોનેટ” તરીકે ગાદીએ આવ્યા છે.

સર નાઇટ; આરોનેટ, — શેઠ જહાંગીર કાવસજી જહાંગીર રેડીમની તે આપણી ટાપુના એક મોટા મરદુમ સખી શેઠયા સર કાવસજી જહાંગીરનાં દત પુતરે ઈંગ્લંડમાં ઇમ્પીરીયલ ઇનસ્ટીટ્યુટમાં બે લાખ રૂપિયાની મોટી મદદ કરી હતી તથા ખીજી કેટલીક સંખ્યાવતો કરી હતી. એવો સાહેબને સને ૧૮૯૫ના તા. ૩૦મી જુનને દીને વેલાતની નામદાર સરકાર તરફથી “સર નાઇટ” ના નામીયા ખેતાબની એનાયત થઈ હતી. એ પછી એવો શેઠની ચાલુ રહેલી મોટી બોહોલી સંખ્યાવતો માટે નામદાર ખખતાવર શેહેનશાહ એડવરડ ૭માંની ૬૮માં વરસની શાલગ્રહના શુભ દીને યાને તા. ૨૬મી જુન ૧૯૦૮ ને દીને શાલગ્રહની ખુશાલીમાં વેલાત ખાતે ઉમરાવો અને ખીજાઓના ખેતાબોનું લીસ્ટ જે વેલાતના ગવર્મેન્ટ ગેઝેટમાં છાપી પ્રગટ કરવામાં આવે છે (જેનો ટેલીગ્રામ અતરે તેજ દીવસે આવ્યો હતો.) તેમાં સર જહાંગીર કાવસજીને આરોનેટનો માનવંત ખેતાબ એનાયત કરવાનું જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું. આ આરોનેટના ખખતાવર ખેતાબની જલવણી સાથે એવો શેઠની રૂ. ૨,૫૦,૦૦૦ ની નાદર રકમ સરકારમાં અનામત મેલવાનો ઇરાદો રાખ્યો છે જેનું બાજ દર આરોનેટ વારસને હમેશા મળ્યું જશે. સર જહાંગીર કાવસજી જહાંગીરે પોતાને આરોનેટનો ખેતાબ મળ્યા પછી પોતાનું નામ ફેરવી “કાવસજી જહાંગીર” રાખ્યું છે. એવો સાહેબનો જનમ રોજ ૧૬ મો માહ ૯ મો શેહેનશાહી સને ૧૨૨૨ યઝ્દેજરદી, તા. ૮ મી જુન સને ૧૮૫૩ ઇસવી ને વાર ખુધને દીને થયો હતો.

સર નાઇટ — મુંબઈના સંખ્યાવતી શેઠ કાવસજી જહાંગીરજી રેડીમની, જેવો રોજ ૩ જો માહ ૧૧ મો શેહેનશાહી સને ૧૨૪૭ યઝ્દેજરદીને દીને હક થયા હતા; તેવોએ પોતાનો ધરમી દશત એમર લખાવી સંઘલી કોમમાં વીખીઆતી મેલવી હતી. તેવણને ઇસવી સને ૧૮૬૯ નાં જુન માસમાં “કમપેનીઅન ઓફ ધી સ્ટાર ઓફ ઇન્ડીઆ” નો ખેતાબ બક્ષવામાં આવ્યો હતો. જે પછી એ શેઠની એવી કોશેશો વધારે જારી રહેવાથી એ શેઠને “સર નાઇટ” નો નામીયો ખેતાબ સને ૧૮૭૨ ના સાલમાં નામદાર સરકાર તરફથી આપવામાં આવ્યો હતો.

સર નાઇટ — શેઠ મનચેરજી મેરવાંનજી ભાવનગરી સી. આઇ. ઇ. ને નામદાર શેહેનશાહજીનાં અમદ જુબીલીને ટાંકણે યાને તા. ૨૨ મી જુન ૧૮૯૭ ને દીને “નાઇટ કમ્-મન્ડર ઓફ ધી ઈન્ડીઅન એમ્પાયર” નો ખેતાબ બક્ષવામાં આવ્યો હતો.

નામદાર મહારાણી વીક્ટોરીયાની સને ૧૯૦૦ ના વરસની શાલગરેહના દીવસથી એટલે
તા. ૨૪ મી મે થી “કુચસરે હિન્દ” નામના નવા ખેતાબનાં સોના-રૂપાના ચાંદો આપતા
કીધા છે—તે નીચલા જરથોસ્તીઓને મળ્યા છે :—

સોનાનો ચાંદ મેલવનારાઓ.

શેઠ બેરામજી મેરવાનજી મલબારી—૧૯૦૦.

ખાનખાહાદુર ધનજીભાઈ ફકીરજી કામાદોર, સી. આઈ. ઇ.—રાવલપીંડીવાલા, ૧૯૦૧.

શેઠ મેરવાનજી કાવસજી કેપટન—રંગુનવાલા—૧૯૦૩.

શેઠ એલ્લજી ઘોરાબજી તલાતી—૧૯૦૪.

રૂપાનો ચાંદ મેલવનારાઓ.

લેફ્ટનન્ટ કર્નલ કેપ્ટન સોરાબજી નરીમાન—સુરતના માજી સીવીલ સરજન, (મ.) ૧૯૦૦.

ડા० ડોશાભાઈ અરદેશર ચોકસી—બેંગલોરના મરકી ખાતાના માજી વડા તખીખી અમલદાર, (મરહુમ) ૧૯૦૦. [એકઝીક્યુતીવ એનજીનીઅર, ૧૯૦૦.]

ખા० બા० ફરદુનજી કુવરજી તારાપોરવાલા, સી. આઈ. ઇ.—અમદાવાદના માજી સરકારી

શેઠ બમનજી મનચેરજી—ખીલાસપોરના દુકાલ નીવારણ અમલદાર—૧૯૦૦.

ખાન ખાહાદુર બરબોરજી ઘોરાબજી પટેલ, સી. આઈ. ઇ.—કવેતાવાલા, ૧૯૦૧.

ખાન ખાહાદુર અરદેશર ડોસાભાઈ મારકર—કવેતાવાલાને દીલ્હી દરબારનો ચાંદ—૧૯૦૨.

શેઠ રસતમજી ફરદુનજી—આંકોલાનાં ડેપ્યુટી કમીશનર, ૧૯૦૧.

ખા० બા० માણેકજી ખરશેદજી નરીમાન—મુંબઈની સેક્રેટરીયટના મદદનીસ સેક્રેટરી—૧૯૦૨.

શેઠ નાદીરશાહ નવરોજી ખજુરી—પંજાબની કાંઆવેલીવાલા, ૧૯૦૬.

નાઈટ આફ ધી આરડર ઓફ ટ્રીશ એન્ડ એશપાડા.

(પોરચુગલ સરકાર તરફથી)

શેઠ રસતમજી જમશેદજી જીજીભાઈ (મરહુમ) ૧૮૬૪.

ધી કમાનડર ઓફ ધી રોયલ મીલીટરી આરડર ઓફ આવર

લેડી ઓફ કનસેપશન ઓફ વીલા વીકોઝા.

(પોરચુગલ સરકાર તરફથી)

શેઠ ઘોરાબજી દીનશાહ એડનવાળા, (મરહુમ) ૧૮૯૨.

શેઠ હોરમજી કાવસજી એડનવાળા, ૧૮૯૨.

ધી નાઈટ ઓફ ધી મીલીટરી આરડર ઓફ આવર લેડી ઓફ

કનસેપશન ઓફ વીલા વીકોઝા.

(પોરચુગલ સરકાર તરફથી.)

શેઠ સોરાબજી માણેકજી દમણવાલા—(મરહુમ) ૧૮૯૮.

શીવલીઅર ડી આનામ નામનો ફ્રેંચ “નાઈટ” નો ખેતાબ.

(ફ્રેંચ સરકાર તરફથી.)

શેઠ હોરમજી નવરોજી મોદી—ચીનના વેપારી, ૧૮૯૨.

સવાલીએ ડ લોરડ રવાયાલ ડ કામેખાજ નામનો ફ્રેંચ “નાઈટ” નો ખેતાબ.

શેઠ જમશેદજી સોરાબજી શેઠના—૧૮૯૮.

આફીસર ડી. એકેડમીનો ફ્રેંચ સરકારનો ખેતાબ.

સમસુલ આલમાં એરવદ જીજીજી જમશેદજી મોદી.

શેઠ મરજખાન મનચેરજી કાવસજી મરજખાન.

શેઠ જમશેદજી સોરાબજી શેઠના.

શેઠ ખરશેદજી માણેકજી સરાફ.

શેઠ એરચજી રસતમજી શંહીયાર.

શેઠ મેરવાનજી રતનશાહ પારખ.

આરડર ઓફ ધી બ્રીલયન્ટ સ્ટાર ઓફ જંગખાર અથવા હામોડીઆનો ખેતાબ.

(જંગખારના નામદાર સુલતાન તરફથી.)

ડાક્ટર પેસતનજી બીખાજી નરીમાન—જંગખારના સરકારી તખીખ, ૧૮૯૨.

શેઠ બમનજી માણેકજી દારખાનાવાળા—જંગખારના જાહેર આંધકામ ખાતાના ડીરેક્ટર, ૧૮૮૧.

શેઠ સોરાબજી માણેકજી દારખાનાવાળા—શેનીટરી ખાતાના ઉપરી તથા સુપરીન્ટેન્ડીંગ

શેઠ ખરશેદજી કાવસજી રેજીસ્ટ્રાર—૧૮૯૧.

[એનજીનીઅર, ૧૮૯૨.]

સંધ્યદીયાનો ખેતાબ—જંગખારના નામદાર સુલતાને આપેલો.

ડા० પેસતનજી બીખાજી નરીમાન—૧૯૦૫.

સેકરેટ ત્રેજર તથા કીનકેસોનો ખેતાબ.—જેપાનની સરકારે આપેલો.

શેઠ જમશેદજી નશરવાનજી તાતા. (મરહુમ.)

શેઠ રતનજી દાદાભાઈ તાતા.

કેવેલીયર ઓફ ધી ઓરડર ઓફ ધી કાઉન ઓફ ઇટાલી

(ઇટાલીની સરકાર તરફથી.)

ખાન બાહાદુર ડાક્ટર નશરવાનજી હોરમસજી ચોકસી-૧૮૯૯.

“શીરો-ખુરશેદ” યાને સીંહ અને ખોરશેદ નામનો ફારસી ખેતાબ.

(ઇરાનના નામદાર શાહ તરફથી.)

સર દીનશાહજી માણેજી પીટીટ, બારોનેટ—(મરહુમ.)

સર મનચેરજી મેરવાનજી ભાવનગરી—(લનડન), ૧૯૦૦.

નવાબ બહાદુરનો ખેતાબ—નામદાર નીઝામ સરકારે આપેલો.

શેઠ ફરામજી જમશેદજી મુનસીને નવાબ ફરામરઝ જંગ બાહાદુર.

વડા વજીરના ખાનગી સેકરેટરી તેમજ પોલીટીકલ સેકરેટરી શેઠ ફરદુનજી જમશેદજી વાઘા, સી. આઈ. ઇ. ને નવાબ ફરદુન જંગ બહાદુર—૧૯૦૬.

ઈનફુર ડીસ્ટ્રીક્ટના અવલ તાલુકદાર શેઠ ખરગ્જેરજી જમશેદજી વાઘાને નવાબ ખરગ્જેર જંગ બહાદુર—૧૯૦૬.

મેદક ડીસ્ટ્રીક્ટના અવલ તાલુકદાર શેઠ શોરાબજી જમશેદજી ચીનાઈને નવાબ સોરાબ જંગ બહાદુર—૧૯૦૬.

તાઝીમી સરદારનો ખેતાબ—ખીઝાનેરના માહારાજાએ આપેલો.

શેઠ આર. ડી. કુપર—માહારાજાના પ્રાઇવેટ સેકરેટરી—૧૯૦૬.

“ખાન બાહાદુર” નો ખેતાબ મલેલા જરથોસ્તીઓ.

શેઠ અરદેશર એદલજી તાતા.

શેઠ અરદેશર ડોશાભાઈ મારકર—કવેતાના વેપારી અને આં માજરવેટ.

શેઠ અરદેસર દીનશાહ ચીનાઈ.

શેઠ અરદેશર દોરાબજી, રજપુતાણાની સુપરી-નટેનડીંગ એનજીનીયરીંગ હારીસવાલા.

શેઠ અરદેશર દોરાબજી દવીયરવાલા—(દેહનું—ઉમરગામ.)

શેઠ આદરજી મનચેરજી દલાલ—(ભરૂચ.)

શેઠ એદલજી સોરાબજી ચીનાઈ—(સીકંદ્રાબાદ)

શેઠ કાવસજી જમશેદજી લાલકાકા, પોસ્ટ-ખાતાવાલા.

શેઠ જમશેદજી અરદેશર દલાલ.

શેઠ જમશેદજી રસતમજી દેશાઈ—કેમીશરી એતવાલા—(પુણા.)

શેઠ ડોશાભાઈ પેસતનજી—(સુરત.)

શેઠ દાદાભાઈ દીનશાહ—(ખેડા.)

શેઠ દાદાભાઈ નશરવાનજી નાણાવટી.

શેઠ દારાશાહ રતનજી ચીચગર.

શેઠ દીનશાહ ડોશાભાઈ ખંખાતા—મુંબઈના કંગીશનર જનરલના વડા મદદનીશ.

શેઠ ધનજીભાઈ ફકીરજી કામાદોર સી. આઈ. ઈ.—રાવલપીંડીવાલા.

શેઠ ધનજીશાહ એદલજી.

ડાક્ટર નવરોજી કાવસજી કલીયાણીવાલા.

શેઠ નવરોજી પેસતનજી વઝીલ—(અમદાવાદ.)

શેઠ નશરવાનજી શેહેરીઆરજી જીનવાલા—(ભરૂચ.)

ડાક્ટર નશરવાનજી હોરમસજી ચોકસી.

ડાક્ટર પાલનજી હોરમસજી દાદાચાનજી.

શેઠ પાલનજી આદરજી મીસતરી—(કરાંચી.)

શેઠ ફરાંમજી અરદેશર અહમદનગરવાલા.

શેઠ ફરાંમજી કાવસજી—આબકારી ઈનશપેક્ટર

શેઠ ફરામરોજ અરદેશર ફરામજી મુસ.

શેઠ ફરામજી નશરવાનજી સંતોક-આયુના વેપારી
 શેઠ બરજેરજી નશરવાનજી વકીલ-(સુરત.)
 શેઠ બરજેરજી દોરાબજી પટેલ સી. આઈ. ઈ.-
 કવેટાના વેપારી.
 શેઠ બમનજી એદલજી મોદી.
 શેઠ બમનજી બેરામજી પટેલ.
 શેઠ બમનજી દોરાબજી પટેલ.
 શેઠ બેજનજી દાદાભાઈ-નાગપોરની શેઠ તાતા-
 વાલી એમપરેસ મીલના મેનેજર.
 શેઠ બેરામજી દાદાભાઈ-રીટાયરડ મુંબઈના રેલ્વેઆર

શેઠ મનચેરજી કાવસજી મરઝખાન સી. આઈ. ઈ.
 શેઠ મનચેરજી રસતમજી ઘોલુ સી. આઈ. ઈ.
 શેઠ માણેકજી ખરશેદજી નરીમાન-મુંબઈની
 સેકરેટરીયટના મદદનીશ સેકરેટરી.
 શેઠ મેહર હોસંગ દસ્તુર-(પુણા.)
 શેઠ રતનજી બેજનજી કેમીસરીએટવાલા.
 ડા० રતનજી રસતમજી દાદીના
 શેઠ રશતમજી જાંહગીરજી વકીલ-(અમદાવાદ)
 શેઠ હોરમસજી આદરજી પટેલ.
 શેઠ હોરમજી માણેકજી ભીમરડીવાલા.

જરથોસ્તી “જસતીસ ઝોર ધી પીસ” યાને શુલેહના અમલદારો.

અરશેર જમશેદજી ઉમરીગર
 અરશેર જમશેદજી બીલીચોરીયા
 અરશેર દાદાભાઈ મોદી, ડાક્ટર
 અરશેર પેસતનજી કામા, ડાક્ટર
 અરશેર ફરામજી વકીલ
 ઉકરજી કાવસજી ઉમરીગર
 કાવસજી એદલજી દાદાબાનજી
 કાવસજી જાંહગીર રેડીમની
 કાવસજી દાદાભાઈ કુખાસ
 કાવસજી નવરોજી ડાક્ટર
 કાવસજી પેસતનજી ડાક્ટર
 કાવસજી બેજનજી શેઠના
 કાવસજી મેરવાનજી શેઠ
 કાવસજી હોરમજી ડાક્ટર
 દસ્તુર કેખશી જામાસ્પજી મીનિચેરજી
 જામાસ્પ આશાના
 કેખશી ડોશાભાઈ ફરામજી કરાકા
 કેખશી માણેકજી બરજેરજી મીનિચેર
 ખરશેદજી નવરોજી વાહાડયા [હામજી
 ખરશેદજી મનચેરજી બનાજી
 ખરશેદજી માણેકજી ખરશેદજી
 ખરશેદજી રસતમજી કામા
 જમશેદજી અરશેર હો. વાહાડયા
 જમશેદજી ખરશેદજી જમશેદજી જીજી
 સર જમશેદજી જીજીભાઈ ખારોનેટ(પાંચમી)
 જમશેદજી માણેકજી ફરામજી પટેલ
 જમશેદજી રસતમજી દેશાઈ
 જમશેદજી જીજીજી ગઝર
 જમશેદજી અરશેર શેઠના
 જાંહગીર એદલજી દાવર
 જાંહગીર ડોશાભાઈ ફરામજી

સર જાંહગીર કાવસજી રેડીમની
 જાંહગીર બમનજી પીટીટ
 જાંહગીર બેરામજી મરઝખાન (લખાં
 જીજીજી જમશેદજી મોદી, શમસુજી
 જીજીભાઈ પેસતનજી નીકલસન, ડાક્ટર
 ટેમુલજી ભીખાજી નરીમાન, ડાક્ટર
 ડોશાભાઈ કેંડ પટેલ, ડાક્ટર
 ડોશાભાઈ નશરવાનજી વહાડયા
 દાદાભાઈ નશરવાનજી કેરંવાલા
 દાદાભાઈ મેરવાનજી દલાલ
 દાદી નશરવાનજી દાદી
 દસ્તુર દોરાબ પેશુતનજી સંજાણા, સ.
 દોરાશાહ દોરાબજી રીપારટર [ઓ.
 દોરાશાહ રતનજી ચીજગર
 દીનશાહ એદલજી વાહા
 દીનશાહ બમનજી માસ્તર, ડાક્ટર
 દીનશાહ મનચેરજી પંથકી
 સર દીનશાહ માણેકજી પીટીટ ખારોનેટ
 દીનશાહ દોરાબજી મીસી (બીજી)
 દીનશાહ ધનજીભાઈ દાવર
 દોરાબ જમશેદજી તાતા
 ધનજીશાહ એન. પારખ, તખીખી કરનલ
 ધનજીભાઈ બમનજી પીટીટ
 નવરોજી જાંહગીર ગામડયા
 નવરોજી પેસતનજી હોરમજી કામા
 નવરોજી માણેકજી વાહીઆ સી. આઈ. ઈ.
 નવરોજી સોરાબજી બંગાલી
 નશરવાનજી મેરવાનજી પટેલ
 નશરવાનજી સોરાબજી જમશેદજી જીજી.
 નશરવાનજી હોરમજી ચોક્કસી, ડાક્ટર
 નાનાલાઈ અરશેર ફરામજી મુસ

નાનાલાઈ નવરોજી કાનક, ડાક્ટર
 નાનાલાઈ રતનજી ચીજગર
 નાનાલાઈ હોરમજી મુસ
 પીરોજશાહ બમનજી જીજીભાઈ દાદાભાઈ
 સર પીરોજશાહ મેરવાનજી મેહતા, સી.
 પેસતનજી કાવસજી સોહીસીટર [આઈ.ઈ.
 પેશનનજી નશરવાનજી વાહીયા
 ફરફનજી જમશેદજી પારખ
 ફરફનજી નશરવાનજી બીશની, ડાક્ટર
 ફરફનજી ફરામજી કરાકા
 ફરફનજી મેરવાનજી બનાજી
 ફરફનજી સોરાબજી તાલીયારખાન
 ફરામજી એદલજી દાવર, ડાક્ટર
 ફરામજી દોરાબજી ફરામજી પાંડે
 ફરામજી શાપુરજી, ડાક્ટર
 ફરામજી રશતમજી જોશી
 ફીરોજ ખરશેદજી શેઠના
 ફીરોજશાહ બીંડ આરં મોદી
 મમનજી દીનશાહ પીટીટ
 મમનજી બેરામજી પટેલ
 મરજેરજી સોરાબજી શરાફ, ડાક્ટર
 મેજનજી દાદાભાઈ કાપડયા, ડાક્ટર
 મેરામજી દાદાભાઈ રેલસટરાર
 મેરામજી નવરોજી ગામડીયા
 મેરામજી નશરવાનજી શીરવઈ
 મેરામજી મેરવાનજી મલખારી
 ઝેરામજી રસતમજી બેરામજી જીજીભાઈ
 બીખાજી એદલજી ધાસવાલા, ડાક્ટર
 મનચેરજી કાવસજી મરઝખાન, સી. આઈ.
 મનચેરજી બેજનજી કોશાહ, ડાક્ટર [ઈ.
 મનચેરજી રસતમજી કોશાહ, સી. આઈ. ઈ.

માણિકજી ખરશેદજી નરીમાન	રશતમજી ધનજીભાઈ શેઠના	સોરાખજી દાદાભાઈ કુખાશ
માણિકશાહ ધનજીશાહ ડાકટર.	રશતમજી નાનાભાઈ રાણીના, ડાકટર	સોરાખજી ફરામજી બીલીમોરીઆ
મેરજીભાઈ રશતમજી શેઠના, ડાકટર	રશતમજી નાં બેં જીજીભાઈ	સોરાખજી બમનજી માસ્તર
મેરવાનજી નશરવાનજી વાહડીયા	રશતમજી બમનશા વકીલ	સોરાખજી લીમજી પાંડે
મેરવાનજી પેસતનજી ખરેગાત	રશતમજી મેરવાનજી પટેલ	હોરમસજી અરદેસર વાહડયા
મેરવાનજી મનચેરજી કામા	રસતમજી સોરાખજી પાંડેવાળા	હોરમસજી એદલજી આલખલેસ
રતનશાહ અરચશાહ કોહીઆર	લીમજી નવરોજી બનાજી	હોરમસજી દાદાભાઈ વકીલ
રતનશાહ ટેમુલજી નરીમાન, ડાકટર	શાપુરજી જીવાજી વાઘા	હોરમસજી દોરાખજી પદમજી
રતનજી જમશેદજી તાતા	શાપુરજી બરજેરજી ભરૂચા	હોરમસજી બમનજી જીજીભાઈ
રતનજી રશતમજી દાદીના	શાવકશાહ રતનજી બમનજી કુખાસ	હોરમજી મનચેરજી કામા
રસતમજી અરદેશર રપેનસર	સોરાખજી એદલજી વારડન	હોરમસજી માણિકજી માસીના, ડાકટર
રશતમ ડી. એન. વાહીયા	સોરાખજી કાવશજી હોરમજી, ડાકટર	હોરમસજી લીમજીભાઈ ખાટલીવાલા
	સોરાખ ખરશેદજી નરીમાન, ડાકટર	હોરમસજી સોરાખજી (કચુના)

* આવી નીશાનીવાલા ગયે વરસે નવાં ઠડેલા સમજવા.

મુખબની યુનીવર્સીટીના જરથોસ્તી “ફેલો”

નામદાર સરકારે સને ૧૯૦૪ ના વરસથી નવા યુનીવર્સીટી એક્ટ મુજબ બધી જ્ઞાતાનાં (૮૦) ફેલો પોતાની તરફથી નેમેલા, તેમાંનાં પારસી ફેલોના નામ :—

કાવશજી જમશેદજી સંખાણા	દીનશાહ ફરફુનજી મુલ્લાં	ફરફુનજી મનચેરજી ફસ્તુર
કાવશજી દાદાભાઈ નાથગામવાલા	નશરવાનજી કુકીરજી સરવેયર, ડાકટર	ખા. ખા. મનચેરજી કાવશજી મરજબાન,
* જમશેદજી અરદેશર દલાલ	નાનાભાઈ અરદેશર મુશ	સી. આઈ. ઇ.
જીવણજી જમશેદજી મોદી, સ. આ.	આ. સર પીરોજશાહ મેરવાનજી મેહેતા,	રશતમજી ધનજીભાઈ શેઠના
ટેમુલજી ભીખાજી નરીમાન, ડાકટર	કે. સી. આઈ. ઇ.	સોરાખ ખરશેદજી નરીમાન, ડાકટર
	ફરફુનજી કુવરજી તારાપીરવાલા	

ઉપલા શાથનાં બધી જ્ઞાતવાલા (૮૦) ફેલોને તથા ગ્રેજુએટો મલીને ચુંટી કાઢેલા બીજા ૨૦) વીસ ફેલોમાંનાં પારસી ફેલો :—

પરોફેશર આદરજી મેરનોશજી મશાની	ફરામજી રશતમજી વીકાજી-બેરીસ્ટર	પરોફેશર મનચેરજી કાવશજી કાંગા
કાવશજી એદલજી દાદાખાનજી	ભીખાજી એદલજી ધાસવાલા, ડાકટર	રશતમજી ખ. ર. કામા
નાનાભાઈ નશરવાનજી સાહેર		

* આવી નીશાનીવાલા ગયે વરસે નવાં ઠડેલા સમજવા.

જરથોસ્તી શેરીફો.

શેઠ કાવશજી હોરમજી ડાકટર, ૧૮૯૪.	સર દીનશાજી માણિકજી પીટીટ, ૧૮૮૭ (મ.)
શેઠ ખરશેદજી ફરફુનજી પારખ, ૧૮૭૭ (મ.)	શેઠ બમનજી હોરમજી વાહડીઆ, ૧૮૫૯ (મ.)
સર જમશેદજી જીજીઆરોનેટ(ચોડા), ૧૯૦૦ (મ.)	ખા. ખા. મનચેરજી કાવશજી મરજબાન, ૧૯૦૬.
શેઠ ડોસાભાઈ ફરામજી કરાકા, ૧૮૭૨ (મ.)	શેઠ માણિકજી ખરશેદજી, ૧૮૫૬ તથા ૧૮૬૩ (મ.)
	શેઠ શોરાખજી શાપુરજી બંગાલી, ૧૮૮૧ (મ.)

શેઠ માણિકજી રશતમજી બનાજી—કલકત્તાના શેરીફ—૧૮૭૩ (મ.)

શેઠ રશતમજી ધનજીભાઈ મેહેતા—કલકત્તાના શેરીફ—૧૮૯૩.

શેઠ હીરજીભાઈ માણિકજી રશતમજી બનાજી—કલકત્તાના શેરીફ—૧૯૦૨. (મ.)

શેઠ કાવશજી એદલજી પાંડે—મદરાસના શેરીફ—૧૮૯૪.

જરથોસ્તી કાઉનસીલરો.

યાને નામદાર ગવરનરની મુખ્યમંત્રી દ્વારા બાંધનારી સલાના કાઉનસીલરો.

આનરેબલ સર પીરોજશાહ મેરવાનજી મહેતા સી. આર્થ. ઈ. (મુખ્યમંત્રી મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન તરફના મતીનીધી); ૧૮૮૩ થી-૧૯૦૮
ખાં ખાં નવરોજ પેસતનજી વકીલ, સી. આર્થ. ઈ.—૧૯૦૮

આગલ થઇ ગયલા જરથોસ્તી કાઉનસીલરો.

આનરેબલ સર જમશેદજી જીજીભાઈ (બી.એલ.) બેરોન્ટ, સી. આર્થ. ઈ. ૧૮૭૦, બીજાવાર ૧૮૭૨. (મ.)
 " સર જમશેદજી જીજીભાઈ (તરીખ) બેરોન્ટ, સી. આર્થ. ઈ. ૧૮૭૯, બીજાવાર ૧૮૮૧, ત્રીજાવાર ૧૮૮૩. (મ.)
 " શેઠ ડોશાભાઈ કરામજી, સી. આર્થ. ઈ. ૧૮૭૦. (મ.)
 " શેઠ દાદાભાઈ નવરોજ પરીક્ષેસર, ૧૮૮૫.
 " ખાં ખાં દોરાબજી પદમજી પેસતનજી ૧૮૮૩-૮૮. (મ.)
 " ખાં ખાં દોરાબજી રતનજી ચીન્ગર-૧૯૦૪.
 " ખાં ખાં દોરાબજી નવરોજ દોરાબજી ખંડલેવાલા-૧૯૦૩-૧૯૦૬.

આનરેબલ શેઠ નવરોજ નશરવાનજી વાહડયા, સી. આર્થ. ઈ., ૧૮૮૩-૧૮૮૯. (મ.)
 " સરદાર નવરોજ પદમજી-૧૯૦૬
 " ખાં ખાં દોરાબજી પદમજી પેસતનજી, ૧૮૮૪. (મ.)
 " સર પીરોજશાહ મેરવાનજી મહેતા, સી. આર્થ. ઈ. ૧૮૮૭.
 " શેઠ કરામજી નશરવાનજી પટેલ, ૧૮૬૬. (મ.)
 " શેઠ બમનજી દીનશાહ પીટીટ, ૧૯૦૦.
 " શેઠ બેરામજી જીજીભાઈ સી. આર્થ. ઈ. પેહલીવાર-૧૮૮૪, બીજાવાર ૧૮૮૬. (મ.)
 " શેઠ રશતમજી જમશેદજી જીજીભાઈ ૧૮૬૨-૧૮૬૬. (મ.)
 " શેઠ સોરાબજી શાપુરજી બંગાલી સી. આર્થ. ઈ. ૧૮૭૮. (મ.)

કલકત્તાની નામદાર વાઈસરાયની કાઉનસીલના જરથોસ્તી મેમબરો.

આનરેબલ સર દીનશાહજી માણિકજી પીટીટ બેરોન્ટ-૧૮૮૭ (મ.)

આનરેબલ સર પીરોજશાહ મેરવાનજી મહેતા સી. આર્થ. ઈ.—૧૮૮૪, બીજાવાર-૧૮૮૮ થી ૧૯૦૦.

મુખ્યમંત્રી મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશનના જરથોસ્તી મેમબરો.

ડા. કાવશજી એદલજી દાદાબાનજી-ગીરગામ વાડ (કર. ભર.)
 કાવશજી બહાંગીર રેડીમણી-(સુ. અ.)
 જમશેદજી અરદેશર વાહડીયા (સરકાર તરફથી)
 સર જમશેદજી જીજીભાઈ બેરોન્ટ (પાંચમી) (સુ. અ.)
 ડા. બહાંગીર જમશેદજી બ. લીલાઉવાલ-બુલેશ્વર (કર. ભર.)
 બહાંગીર બમનજી પીટીટ-ગીરગામ (કર. ભર.)
 ડા. ટેમુલજી ભીખાજી નરીમાન-(યુનીવર્સિટી)
 ખાં ખાં દોરાબજી રતનજી ચીન્ગર (સરકાર તરફથી)
 દીનશાહ એદલજી વાહા-કોટ (કર. ભર.)

સર દીનશાહ માણિકજી પીટીટ બેરોન્ટ (સુ. અ.)
 નવરોજ બહાંગીર ગામડીયા-કોટ (કર. ભર.)
 ડાકટર નાદરશા હોરમજી સુખીઆ-કોટ (કર. ભર.)
 પીરોજશાહ બમનજી પીટીટ-કોટ (કર. ભર.)
 સર પીરોજશાહ મેરવાનજી મહેતા (સુ. અ.)
 કીરોજ અરદેશર શેઠના (સુ. અ.)
 ડા. શાવકશા સોરાબજી બાહલીવાલા-પરેલ (કર. ભર.)
 શાપુરજી સોરાબજી મીસતરી-કોટ (કર. ભર.)
 સોરાબજી અરદેશર ઘોડી-ભાયખલા-(કર. ભર.)

(કર. ભર.)= કર ભરનારાઓ તરફથી ચુંટી કાઢાયલા; (સુ. અ.)= સુલેહના અમલદારો.
 તરફથી; (યુનીવર્સિટી) = યુનીવર્સિટી તરફથી; (સરકાર)= નામદાર સરકારે નેમેલા.

સ્ટેનડીંગ કમીટીના જરથોસ્તી મેમબરો.

ડા. કાવશજી એદલજી દાદાબાનજી.

જમશેદજી અરદેશર વાહડીયા.

મ્યુનિસિપાલીટીના સેક્રેટરી-મી. રશતમ પેસતનજી મસાની.

મુખ્યમંત્રી પૉરટ મસતના જરથોસ્તી મેમબરો.

નવરોજ બહાંગીર ગામડીયા (સરકાર તરફથી.)

મુખ્યમંત્રી સીટી ઇમ્પ્રુવમેન્ટ મસત પૉરટના જરથોસ્તી મેમબરો.

દીનશાહ એદલજી વાહા.—નવરોજ બહાંગીર ગામડીયા.

બહાંગીર ડોશાભાઈ કરાકા—સ્પેસીયલ કલેક્ટર.

રશતમજી મેરવાનજી પટેલ—ત્રીબયુનલ આફ અપીલ કોર્ટના પ્રમુખ.

હાઈ કોરટના નરથોસ્તી વકીલો.

અરદેશર બેજનજી, ૧૮૭૩
 અરદેશર ફરામજી બાટલીબોઈ, ૧૮૯૧
 અરદેશર શાવકશાહ દાવર, ૧૮૯૭
 અરદેશર દાદાભાઈ ગાંધી, ૧૮૯૮
 અરદેશર દાદાભાઈ કરાકા, ૧૯૦૩
 આદરજી દીનશાહ મેહતા, ૧૮૯૭
 કાવશાહ ખુરશેદજી સોનાવાલા, ૧૮૯૯
 કાવસજી બેજનજી શેઠના, ૧૮૮૧
 ફરશાસપજી રસતમજી દાદાચાનજી, ૧૮૭૧
 ખરશેદજી કાવસજી સંતોક, ૧૮૯૩
 ખરશેદજી કાવસજી ખરાશ, ૧૮૯૬
 ખરશેદજી જીવણજી મીસતરી, ૧૯૦૦
 ખરશેદજી મનચેરજી મોવડાંવાલા, ૧૮૯૪
 જમશેદજી દોરાબજી અંડાલેવાલા.
 જમશેદજી બેરામજી કાંગા, ૧૮૮૩
 જમશેદજી ડોસાભાઈ વાહા, ૧૮૯૮
 જીજીભાઈ જાંઘાગીર ટ્રેઝરીવાળા, ૧૮૯૮
 જાંઘાગીર એદલજી મોદી, ૧૮૭૯
 જાંઘાગીરજી દીનશાહ મેહતા, ૧૮૯૭
 ટેહમુરસપ નવરોજી સંજીવણ, ૧૮૮૬
 ડોસાભાઈ ખરશેદજી ગાંધી, ૧૮૯૨
 દીનશાહ બરજોરજી દુબાશ, ૧૮૯૬
 દોરાબજી નવરોજી અંડાલાવાલા, ૧૯૦૩
 ધનજીશાહ કુંવરજી પટેલ, ૧૮૯૧
 ધનજીભાઈ જાંઘાગીરજી સુરતી, ૧૮૯૬
 ધનજીશાહ ડોસાભાઈ કુપર, ૧૮૯૯
 નવરોજી દોરાબજી અંડાલેવાલા, ૧૮૭૪
 નવરોજી પાલનજી પાવરી, ૧૮૯૩
 નવરોજી બેરામજી કાકા, ૧૮૮૩
 નવરોજી બીખાજી પારડીવાલા, ૧૯૦૦
 નશરવાનજી નવરોજી, ૧૮૬૯
 નાદરશાહ શાપુરજી તારાપોરવાલા, ૧૮૯૯
 પેશતનજી કુંવરજી મોતીવાલા, ૧૮૯૯
 પેશતનજી કેકોબાદ ગાંધી, ૧૮૯૭
 ફરામજી અરદેશર રાના, ૧૮૯૫
 ફરામજી કેમ્પશર પાટક, ૧૮૭૪
 ફરામરોજ બમનજી લીમકી, ૧૮૯૯
 પ્રીરોજશાહ એદલજી સંજીવણ, ૧૮૯૨
 પ્રીરોજશાહ જાંઘાગીરજી તાલેચારખાન, ૧૮૯૩

બમનજી પ્રીરોજશાહ, ૧૮૭૫
 બમનજી દીનશાહજી મેહતા, ૧૮૯૫
 બમનજી રસતમજી બાઈશ, ૧૮૯૬
 બરજોરજી ફરામજી દસ્તુર, ૧૮૯૮
 બરજોરજી નશરવાનજી વકીલ, ૧૮૮૩
 બેજનજી માણેકજી જંબુસરવાલા, ૧૮૮૮
 બેરામજી જમશેદજી કરાઈ, ૧૮૯૯
 બેરામજી હીરજીભાઈ વારડીન, ૧૮૮૯
 બેરામજી રતનજી લેનડીન, ૧૮૯૮
 બીખાજી દાદાભાઈ મુક્તા, ૧૮૯૭
 મનચેરજી ખરશેદજી વેશાવેવાળા, ૧૮૯૭
 મનચેરજી ખરશેદજી વાહડયા, ૧૮૯૮
 માણેકશાહ ધનજીશાહ મુનસફ, ૧૮૯૫
 માણેકજી દોરાબજી કાંગા, ૧૮૮૫
 માણેકજી નશરવાનજી નાણાંવટી, ૧૮૭૧
 મેરખાન ફરેદુન આલમશાહ, ૧૮૯૬
 મેરવાનજી પેસતનજી દારખાનાવાલા, ૧૮૮૭
 મેરવાનજી ફરેદુનજી મુલાં, ૧૯૦૩
 મેરવાનજી માણેકજી કારભારી, ૧૯૦૩
 રતનશાહ એરચશાહ કોહીઆર, ૧૮૭૫
 રતનશાહ ફરશાસપજી દાદાચાનજી, ૧૮૯૩
 રસતમજી કુંવરજી નાઝીર, ૧૮૯૮
 રસતમજી ધનજીભાઈ રતનાગર, ૧૮૯૯
 રસતમજી મનચેરજી કામા, ૧૮૮૩
 રસતમજી બમનશાહ, ૧૮૮૩
 રસતમજી મેરવાનજી પટેલ, ૧૮૭૩
 રસતમજી માણેકજી મેહરવઈ, ૧૮૯૨
 રસતમજી બરજોરજી પેમાસ્તર, ૧૮૯૪
 શાપુરજી બરજોરજી ડાકટર, ૧૮૯૦
 શાવકશાહ માણેકજી તલાતી, ૧૮૯૯
 શાવકશાહ સોરાબજી પંથકી, ૧૮૯૯
 સોરાબજી ફરામજી બીલીમોરીયા, ૧૮૮૭
 સોરાબજી નશરવાનજી કોયાજી, ૧૮૯૨
 સોરાબજી બમનશાહ કાપડીઆ, ૧૮૯૦
 સોરાબજી બેજનજી, ૧૮૭૮
 સોરાબજી બરજોરજી દાદીબરજોર, ૧૯૦૧
 હીરજીભાઈ કાવસજી દલાલ, ૧૮૯૧
 હોરમજીદીયાર કુંવરજી કોયાજી, ૧૮૯૧
 હોરમજી દાદાભાઈ, ૧૮૬૪
 હોરમજી બરજોરજી વાણીયા, ૧૮૮૬

ઝરથોસ્ત્રી સોલીસીટરો.

અરદેશર ફરામજી, ૧૮૭૪*
 અરદેશર ફરામજી હનવાલા, ૧૮૮૯
 અરદેશર મેરવાનજી માડન, ૧૮૯૯
 કાવશજી જમશેદજી બીલીમોરીયા, ૧૯૦૩*
 કેમુશરો ફરદુનજી શીરવઈ, ૧૮૯૬
 કેમુશરો બી. મેહેતા, ૧૮૯૭*
 કેમુશરો હોરમજી વકીલ, ૧૮૯૫
 ખરશેદજી ધનજીભાઈ શરાફ, ૧૮૯૨*
 જમશેદજી કાવસજી પટેલ, ૧૮૮૯*
 જામારપ કીરોઝ હોશંગ દસ્તુર જામારપ
 આશાના, ૧૯૦૨
 જેહાંગીર કેરસાસજી રૂં દાદાયાનજી, ૧૯૦૦
 જેહાંગીર જમશેદજી વીમાદલાલ, ૧૮૯૮
 જેહાંગીર દોરાબજી નીમચવાલા, ૧૮૯૧*
 જેહાંગીર પીરોજશાહ મેહેતા, ૧૯૦૫
 જેહાંગીર બમનજી બહમન-મેહરામ, ૧૮૯૬
 જેહાંગીર રશતમજી મેરવાનજી પટેલ, ૧૯૦૦
 જેં હોરમસજી, ૧૮૯૯*
 જીજીભાઈ ડોશાભાઈ અંબાતા-૧૯૦૬
 જીવાજી દીનશાહજી ગાંધી, ૧૮૮૪
 ડોશાભાઈ ફરાંમજી વાહડીઆ, ૧૮૯૪*
 દારાશાહ બેજનજી મેહેતા, ૧૮૯૨
 દીનશાહ ખરશેદજી દાજી, ૧૮૯૮
 દીનશાહ જીજીભાઈ ધીરાની, ૧૯૦૬
 દીનશાહ જીજીભાઈ ડાકટર, ૧૮૮૬*
 દીનશાહ દોરાબજી રોમર, ૧૮૯૯*
 દીનશાહ ફરદુનજી મુલ્લાં, ૧૮૯૫
 ધનજીશાહ પાલનજી મીસ્ત્રી, ૧૮૯૫*
 નશરવાનજી શીરોજશાહ દુબાશ,
 નશરવાનજી મનચેરજી હોરમજી કામા, ૧૮૯૭
 નાદરશા બમનજી વકીલ, ૧૯૦૨ (લંડનમાં)
 નાનાભાઈ હોરમશજી મુસ, ૧૮૯૧*
 પેશતનજી કાવશજી, ૧૮૭૫*
 પેશતનજી માણેકજી કાંગા, ૧૮૯૦*

પેશતનજી સોરાબજી બાટલીવાલા(લંડનમાં) ૧૯૦૭
 પીરોજશાહ નશરવાનજી બીલીમોરીયા, ૧૯૦૦
 ફરદુનજી કેરસાસજી દાદાયાનજી, ૧૯૦૫
 ફરદુનજી પાલનજી પાવરી, ૧૮૯૨*
 ફરદુનજી માણેકજી કાંગા, ૧૮૮૯*
 ફરામજી અરદેશર વકીલ, ૧૮૯૬
 ફરામજી માણેકજી વાઘ્લા, ૧૯૦૩
 ફરામજી રસતમજી વાહડીઆ, ૧૮૭૪
 ફરામજી શાપુરજી મેહેતા, ૧૯૦૨
 ફરામરોજ એદલજી દીનશાહ, ૧૮૯૬
 ફરામરોજ હોરમજી એન. વકીલ, ૧૯૦૬
 શીરોજશાહ નશરવાનજી પ્લીડર, ૧૮૯૧*
 ખરજેરજી ડોશાભાઈ ડાકટર, ૧૯૦૬
 બાપુજી દાદાભાઈ લામ, ૧૯૦૮
 મનચેરશા બમનજી ચોઠ્યા, ૧૯૦૨
 મનચેરશા રશતમજી વકીલ, ૧૯૦૧
 માણેકજી એનં પોંચખાનાવાલા, ૧૮૯૯
 માણેકજી રશતમજી બીલીમોરીયા, ૧૯૦૨
 માણેકજી સોરાબજી કેપટન, ૧૮૯૬
 મીનોચેહર અરદેશર વકીલ, ૧૮૯૭
 મેરવાનજી કેમુશરો આલપાઈવાલા, ૧૮૮૯*
 રશતમજી ખરશેદજી કામાજી, ૧૮૮૪*
 રશતમજી નવરોજી મોટાભાઈ.
 રશતમજી પીરોજશાહ મેહેતા, ૧૮૯૭
 રશતમજી ફરદુનજી મુલ્લાં, ૧૮૯૫
 રશતમ શીરોજશાહ મોદી, ૧૯૦૮
 રસ્તમ શીરોજશાહ ભર્યા, ૧૮૯૬*
 રશતમજી સોરાબજી કેપટન, ૧૯૦૮
 શાવકશા બેરામજી નરીમાન, ૧૯૦૨
 સોરાબજી દાદાભાઈ બાસતાવાલા, ૧૮૯૫
 સોરાબજી ફરામજી મુલ્લાં ૧૯૦૩
 સોરાબજી માણેકજી કાંગા, ૧૮૮૫*
 હીરજી કાવશજી કોલાહ, ૧૮૯૧*
 હોરમજી નશરવાનજી વકીલ, ૧૮૮૦
 હોરમજી બેજનજી બામજી, ૧૯૦૮

* આવી નીશાનીવાલા સોલીસીટરોએ ઉપલી હાઈ કોર્ટમાં વકીલોની પણ સનદ મેલવેલી છે.

જરથોસ્તી બાશીસ્તરો.

અરદેશર કાવશજી શેઠના, ૧૮૮૫ (અમદાવાદ)
 અરદેશર કેખશર કામા, ૧૮૮૭
 અરદેશર બેરામજી કાપડીઆ, ૧૮૭૨ [પુર
 અરદેશર ધનજીભાઈ કાં પટેલ, ૧૮૮૩ (શીરોજ-
 એદલજી જમશેદજી ખોરી, ૧૮૮૩ (લંડન)
 કાવશજી જમશેદજી પેટીગરા, ૧૮૦૦
 કેકોબાદ એદલજી જમશેદજી સંવનના, ૧૮૦૭
 કેકોબાદ ભીખાજી દસ્તુર, ૧૮૦૩
 કેખશરો આદરજી ધાસવાલા, ૧૮૮૫
 કેખશર એદલજી ધામત, ૧૮૮૧
 કેખશર ખરશેદજી દલાલ, ૧૮૦૫
 કેખશરો સોરાબજી, ૧૮૮૬
 ખરશેદજી માણેકજી ખરશેદજી શરાફ, ૧૮૬૯
 જમશેદજી ખરશેદજી તારાચંદ, ૧૮૦૨
 જમશેદજી જીવનજી ગજદર, ૧૮૭૧ (ભાવનગર)
 જમશેદજી ફરામજી બતાજી, ૧૮૦૬
 જમશેદજી બેરામજી ભીખાજી કાંગા, ૧૮૦૩
 જીજીભાઈ એદલજી મોદી, ૧૮૭૫ (મુંબઈની
 રમાલકાઝ કોરટના જડજી)
 જેહાંગીર કાવશજી ખીલીમોરીયા, ૧૮૦૩
 જેહાંગીરજી ખરશેદજી કામા, ૧૮૮૯ (નાગપુર)
 જેહાંગીર ડોશાભાઈ ફરામજી કરાકા.
 જેહાંગીર દીનશાહ દાવર, ૧૮૦૦
 જેહાંગીરજી પીરોજશાહ દુબાશ, ૧૮૮૧
 જેહાંગીર પેસતનજી, ૧૮૮૬
 જેહાંગીર રશતમજી વખારીયા, ૧૮૮૬
 જેહાંગીર હોરમજી જહાંગીર ભાભા.
 જહાંગીર હોરમસજી નશરવાનજી વકીલ, ૧૮૦૫
 ટેમુરસ દાદાભાઈ જલ, ૧૮૦૪
 ડોસાભાઈ મેરવાનજી કરાકા, ૧૮૮૯
 દાદાભાઈ મનચેરજી કોહલા, ૧૮૮૨
 દારાશાહ શાપુરજી શેઠના, ૧૮૦૦
 દાદી હોરમજી દાદાભાઈ જડજી, ૧૮૮૩
 દીનશાહ ધનજીભાઈ દાવર, ૧૮૮૦
 દોરાબજી નવરોજી ખંડાલેવાલા, ૧૮૦૬
 દોરાબજી નસરવાનજી બાહાદુરજી, ૧૮૮૫
 ધનજીશાહ અરદેશર અંકલેશરીઆ, ૧૮૦૬
 ધનજીશાહ દોરાબજી, ૧૮૮૬

એન. સી. મેહેતા, ૧૮૦૪
 નશરવાનજી નવરોજી અંકલેશરીઆ, ૧૮૦૬
 નવરોજી દાદાભાઈ આલખ્તેસ, ૧૮૮૮ (યુરોપ)
 નવરોજી પેસતનજી કામા, ૧૮૭૬
 નવરોજી મેરવાનજી તારાચંદ, ૧૮૦૫
 નવરોજી રશતમજી મોટાભાઈ, ૧૮૭૮ (યુરોપ)
 નવરોજી હોરમસજી નવરોજી મોદી, ૧૮૮૬
 નસરવાનજી જમશેદજી દાદી, ૧૮૮૨
 નસરવાનજી બેહરામજી ગજદર, ૧૮૦૨
 નસરવાનજી રશતમજી ધનજીભાઈ મેહેતા, ૧૮૦૫
 નાનાભાઈ નસરવાનજી સાહેર, ૧૮૮૫
 નાનાભાઈ મેરવાનજી કાવસજી કપતાન, ૧૮૮૪
 ઓં સર પીરોજશાહ મેરવાનજી મેહેતા, ૧૮૬૮
 પદમ પેસતનજી જીવવાલા, ૧૮૮૯
 પેસતનજી એચ. જે. રશતમજી, ૧૮૮૬
 પેસતનજી જનમારુપજી પાદશાહ, ૧૮૮૧ (કુરાંચી)
 પી. દાદાભાઈ, ૧૮૦૪
 પેસોતન ધનજીશાહ પટેલ, ૧૮૦૭
 પેસતનજી સોરાબજી કોટવાલ, ૧૮૮૮ (નાગપુર)
 પીરોજશાહ બેરામજી મલખારી, ૧૮૮૯
 ફરદુનજી પેસતનજી જાં. તાલેયારખાન, ૧૮૮૪
 ફરદુનજી બરજોરજી મોતીવાલા, ૧૮૦૬
 ફરદુનજી સોરાબજી જાં. તાલેયારખાન, ૧૮૮૪
 ફરામજી રશતમજી વીકાજી, ૧૮૭૩
 ફરામજી પેસતનજી ડાકટર, ૧૮૮૧ (ઝનજીબાર)
 ફરામરોજ મનચેરજી દાદીના, ૧૮૮૪
 ફરામરોજ રતનજી બમનજી, ૧૮૦૩
 ફરામરોજ એમ. શેઠના, ૧૮૮૩
 શીરોજ કેરશારુપજી રશતમજી, ૧૮૮૫
 શીરોજ કેરશારુપ, ૧૮૦૬
 શીરોજશાહ રતનજી મીણુવાલા, ૧૮૮૫
 બમનજી કાવશજી કેપટન, ૧૮૮૧
 બમનજી જમશેદજી વાહાડયા, ૧૮૦૬
 બમનજી રતનજી બમનજી દુબાશ, ૧૮૮૪
 બરજોરજી જમશેદજી અરદેશર દલાલ, ૧૮૮૪
 બાપુજી દોરાબજી વાજી, ૧૮૦૫
 બેરામજી રશતમજી મેહેતા, ૧૮૮૯
 મનચેરજી દાદાભાઈ દાદીશેઠ, ૧૮૮૩
 મનચેરજી ખરશેદજી લાલકાકા, ૧૮૮૨

સર મનચેરજી મે. ભાવનગરી, ૧૮૮૫ (યુરોપ)
 મરઝ્યાન મનચેરજી મરઝ્યાન, ૧૮૮૪
 માણેકજી મે. દા. રેજીસ્ટ્રાર, ૧૮૮૭ (નાગપોર)
 માણેકજી પેસતનજી મોદી, ૧૮૮૨
 માણેકજી પેસતનજી આશાવર્ધન, ૧૮૮૫
 માણેકજી રસતમજી મેહેતા, ૧૮૮૫
 મેહેરવાનજી રસતમજી બાધશ, ૧૮૮૯
 રસતમજી ખરસેદજી તારાચંદ, ૧૯૦૦
 રસતમજી જીવણજી જમશેદજી મોદી, ૧૯૦૮
 રસતમજી ડોસાભાઈ ન. વાહડયા, ૧૮૮૯
 રસતમજી ધનજીભાઈ શેઠના, ૧૮૮૪
 રસતમજી નવરોજી ખરબેરજી, ૧૮૮૯
 રસતમજી ફરામજી બહાદુરજી, ૧૮૮૫

રસતમજી મે. સોનાવાલા, ૧૮૯૦ (પાલનપુર)
 રસતમજી બેરાંમજી કોલાબેવાલા, ૧૮૮૮
 રસતમજી મેરવાનજી પટેલ.
 રસતમજી સોરાબજી દાંતરા, ૧૮૮૬
 લવજી મેરવાનજી વાહડીઆ, ૧૮૮૭ (અમદાવાદ)
 લીમજી નવરોજી બનાજી, ૧૮૬૮ (પ્રિથોનોટરી
 હાઈ કોર્ટ, મુંબઈ)
 વીકાજી ફરદુનજી તારાપોરવાલા, ૧૯૦૬
 શીયાવક્ષ આદરજી ગોગાવાલા, ૧૯૦૭
 શીયાવક્ષ રસતમજી માસ્તર, ૧૮૮૧ (હિદ્રાબાદ)
 હોરમજી અરદેશર વાહડીઆ, ૧૮૭૦ (રાજકોટ)
 હોરમજી લશકરી, ૧૮૮૨, (ઝનજીખાર)
 હોરમઝદીઆર કુંવરજી કોહયાજી, ૧૯૦૮
 હીરજીભાઈ હોરમજી હીં વાહડયા, ૧૮૮૯

જરથોસ્તીઆએ સ્થાપેલાં પુસ્તકખાનાં.

મુંબઈ—કોટમાં—સર દીનશાહ પીટીટ મેડીકલ યુનીયન લાઇબ્રેરી-૧૮૮૩.

„ સર દીનશાહ પીટીટ ફરેંચ કલબનું પુસ્તકખાનું-૧૮૮૭.

„ જમશેદજી નશરવાનજી પીટીટ (ફાર્ટ રીડીંગ રૂમ એંડ લાઇબ્રેરીવાલુ) ઈનસ્ટીટ્યુટ.

„ માં ખં મેમોરીલ લાઇબ્રેરી-એલેક્ઝાન્દ્રા નેટીવ ગરલ્સ ઈંગલીશ ઈનસ્ટીટ્યુશનમાં.

ધોભીતલાવ-મરહુમ શેઠ માણેકજી લીમજીભાઈ હાતરીઆનું પુસ્તકખાનું અનજીમનનાં આતશ કાલાબા-જમશેદજી નશરવાનજી પીટીટ રીડીંગ રૂમ એંડ લાઇબ્રેરી-૧૮૮૬. [ખેહેરામમાં.

ખેતવાડી-ધનજીભાઈ ફરામજી રીડીંગ રૂમ એંડ લાઇબ્રેરી-૧૮૬૦.

ગીરગામ-જમશેદજી નશરવાનજી પીટીટ લાઇબ્રેરી-૧૮૬૩.

બાહારકોટ-જમશેદજી નશરવાનજી પીટીટ બાહારકોટ ઈમ્પ્રુવમેંટ લાઇબ્રેરી-૧૮૬૯.

„ સર દીનશાહ પીટીટ કાંદાંમોહલા તથા ભર્યા મોહલા લાઇબ્રેરી-૧૮૭૦.

„ મુલાંશીરોજ કેતાબખાનું-દાદીશેઠના આતસખેહેરામમાં-૧૮૫૩.

દેશાવરો—અંકલેશ્વર-જમશેદજી નશરવાનજી પીટીટ અંકલેશ્વર લાઇબ્રેરી-૧૮૮૬.

અમદાવાદ-શેઠ નશરવાનજી માણેકજી પીટીટ ગુજરાત કાલેજ લાઇબ્રેરી-૧૮૯૦.

કલકત્તા-ધી ઓનરેબલ સર દીનશાહ માં પીટીટ નાઈટ ઝોરાસ્ટ્રીયન લાઇબ્રેરી-૧૮૮૯.

કાનાનોર-શેઠ હીરજીભાઈ મનચેરજી માલેગામવાલાને નામનું લાઇબ્રેરીનું મકાન-૧૮૯૫.

કોતાહી-કોલંબો નજદીક-શેઠ મનચેરજી ફરામજી ખાનનું લાઇબ્રેરીનું મકાન-૧૯૦૭.

નવસારી-પેહલા દસ્તુર મેહરજીરાણા કેતાબખાનું-૧૮૭૨.

„ એનું મકાન-બાઈ માણેકબાઈ માણેકજી દસ્તુર બીલડીંગ-૧૯૦૬.

પુણા-કાવસજી દીનશાહ લાઇબ્રેરી-પુણાની ધી ઓલબરત એડવરે ઈનસ્ટીટ્યુટ સાથે સને ૧૯૦૧ માં જોડી નાંખવામાં આવી છે.

પુણા-ઉપલી લાઇબ્રેરી માટે કાવસજી દીનશાહ હોલ-૧૯૦૬.

બીલીમોરા-શેઠ જહાંગીર બં પીટીટ નેટીવ જનરલ લાઇબ્રેરી-૧૮૮૨.

મહાબલેશ્વર-ઓનરેબલ શેઠ બમનજી પીટીટ નેટીવ જનરલ લાઇબ્રેરી-૧૯૦૨.

વડોદરા-શેઠ નશરવાનજી માં પીટીટ વડોદરા કેંપ રીડીંગ રૂમ એંડ લાઇબ્રેરી-૧૮૯૦.

સુરત-દસ્તુર ખોરશેદ લાઇબ્રેરી-રસતમપોરા-૧૮૬૮.

„ નાહનપુરા નેટીવ રીડીંગ રૂમ-૧૮૬૮.

જરથોસ્તીઓએ સ્થાપેલાં ધરમનાં દવાખાનાં.

- મુંબઈ—કોટમાં શેઠ કાવશજી ધં. પાંઉવાલાનું—કોટનું ધરમનું લોકોના ઉધરાટનું દવાખાનું.
કોટમાં બાઈ દીનબાઈ પેસતનજી શાપુરજી ગઝદરનું અરધ ધરમનું દવાખાનું—૧૯૦૭.
કોટમાં પારસી સુવાવડખાનું—અંગુમનને ખરચે—૧૮૯૫.
ખેતવાડી—શેઠ નશરવાનજી માણેકજી પીટીટનું ધરમનું દવાખાનું—૧૮૬૫.
ગ્રાંટરોડ—ગરીબ જરથોસ્તીઓનાં રેહેઠાણુવાલી જગોપરનું શેઠ ધનજીભાઈ એદલજી આલખલેશને નામનું ધરમનું દવાખાનું—૧૮૯૯.
ચોપાટી—બાઈ જરબાઈ નવરોજી નશરવાનજી વાહડયાનું પ્લેગ હાસ્પીટાલનું મકાન—૧૯૦૩.
તારદેવ—બાઈ હીરાંબાઈ ખેરામજી જીજીભાઈનું ધરમનું દવાખાનું—૧૮૯૧.
તારદેવ—એડમસ વાઘલી હાસપીટાલમાં ખઈના દરદીઓ માટેનો ધી “નશરવાનજી માણેકજી પીટીટ વારડ”—૧૯૦૮.
તુરખે—એદલજી ફરામજી આલખલેશ “લેપરસ હોમ”—રગતપીતની હાસ્પીટાલ.
ધોભીતલાવ—મરહુમ શેઠ અરદેશર હોરમારજી વાહડયાવાલી આંખની હાસપીટાલ—૧૯૦૭.
પરેલ—બાઈ સાકરબાઈ દીનશાજી માણેકજી પીટીટવાલી જનવરોની હાસ્પીટાલ—૧૮૮૪.
પરેલ—સર દીનશાજી માણેકજી પીટીટ પેથોએક્ટ્રીઓલોજીકલ લેબોરેટરી.
પરેલ—લવજી વાહડયા ડીસપેનસરી—૧૮૬૫.
મટુંગા—રગતપીતીઆઓ માટે જમશેદજી નશરવાનજી પીટીટ હોસ્પીટલ વારડ—૧૮૯૪.
માંડવી—સર દીનશાજી તથા શેઠ નશરવાનજી માણેકજી પીટીટવાલું દવાખાનું. :
મેદાનમાં—શેઠ પેસતનજી હોં કામાવાલી, ઓરત અને બચાંઓ માટેની “કામા હોસ્પીટાલ”
એજ ઠેકાણે—ધી બમનજી આલખલેશ ઓપસતેત્રીક હોસ્પીટાલ (સુવાવડખાનું.)—૧૮૯૦.
મેહેમ—મોટલાંબાઈ જહાંગીરજી વાહડીયાનું દવાખાનું.
ભાંયખલા—ડાં હોરમજી માણેકજી મારીનાની ખાનગી હોસ્પીટાલ—૧૯૦૨.
ભાંયખલા—ડાં જે. એન. બહાદુરજીવાલી પુવર મેન્સ આઈ ક્લીનીક યાને આંખની હાસપીટાલ-
લીંડીબનર—જમશેદજી જીજીભાઈ હાસ્પીટાલ સને ૧૮૪૫ માં સ્થાપેલી. [૧૯૦૮.
એજ ઠેકાણે—સર કાવસજી જહાંગીરવાલી આંખની હાસપીટાલ.
એજ ઠેકાણે—શેઠ રશતમજી જમશેદજી જીજીભાઈવાલી કફેડાં દરદની હાસપીટાલ.
એજ ઠેકાણે—સુવાવડની મોટલાંબાઈ હાસપીટાલ—૧૮૯૨.
એજ ઠેકાણે—સર દી. મા. પીટીટની બચાંઓ અને ઓરતો માટેની હાસપીટાલ—૧૮૯૨.
એજ ઠેકાણે—ધી ફરામજી દીનશાહ પીટીટ લેબોરેટરી—૧૮૯૧.
એજ ઠેકાણે—બાઈ આવાંબાઈ ભાવનગરી નરસીસ હોમ—૧૮૯૧.

દેસાવરો—ઉડવાડા-જરથોસ્તીઓના ઉધરાટથી ચાલતું દવાખાનું.

- અમદાવાદ—ખાં બાં નવરોજી પેસતનજી વઝીલવાલી “આંખની હાસપીટાલ”
ઉમરગામ-નારગોલ-સર દીનશાહજી માણેકજી પીટીટ ખેરોનેટનું ધરમનું દવાખાનું
એડન—શેઠ કાવશજી દીનશાહજીની “બાઈ જરબાઈ ચેરીટેબલ ડીસપેનસરી”—૧૮૯૫.
એરાવ-શેઠ અરદેશર હોરમજી વાહડીઆજીનું દવાખાનું.
અદેરી—મરહુમ શેઠ નશરવાનજી જહાંગીરજી વાહડયાવાલું ધરમનું દવાખાનું—૧૮૯૯.
કરંજ—બાઈ મોટલાંબાઈ જહાંગીર વાહડયાવાલું ધરમનું દવાખાનું—૧૯૦૦.
કરાંચી, કેમારી—“બાઈ બચુબાઈ એદલજી દીનશાજી હાસપીટાલ”
કરાંચી, કાંપ-શેઠ એદલજી દીનશા શરાફવાલી “એદલજી દીનશાહ ચેરીટેબલ ડીસપેનસરી”—
કરાંચી-ઉદ્દરીન હાસપીટાલ-શેઠ એદલજી દીનશાહ બંધાવેલી—૧૮૯૮. [૧૮૮૨.
કુરલા-શેઠ બમનજી હોરમજી વાહડીઆએ યં સં ૧૨૨૫ માં સ્થાપેલું દવાખાનું.
કુવેટા—ખાં બાં બરજેરજી દોરાબજી પટેલની ઓરતો માટેની હાસપીટાલ—૧૮૮૮.

ખંદાલા-ઓનરેબલ શેઠ નવરોજી નશરવાનજી વાહડીઆ-સી. આઈ. ઈ. નું ધરમનું દવાખાનું-
ખેરગામ-શેઠ નશરવાનજી માણેકજી પીટીટનું દવાખાનું. [૧૮૯૬.

ગનદેવી-સર કાવશજી જાંહંગીર નાઈટ, સી. એસ. આઈ. વાલુ દવાખાનું.

ચીખલી-સર દીનશાજી માણેકજી પીટીટનું દવાખાનું.

તારાપોર-સર દીનશાજી માણેકજી પીટીટની “સાકરબાઈ ડીસપેનસરી.”

થાણા જીલ્લાનાં વાડા ગામમાં “ધી જમશેદજી નશરવાનજી પીટીટ ડીસપેનસરી.”

થાણા મધે-મરહુમ શેઠ ખરશેદજી રશતમજી વાહડયાને નામનું દવાખાનું-૧૮૬૫.

નવસારી-સર જમશેદજી જીજીભાઈ (પેહેલા) બારોનેટની “વીક્ટોરયા ડીસપેનસરી.”

નવસારી-શેઠો બમનજી અસપંડયારજી દસ્તુરની કુપનીએ મરકીના દરદીઓને માટે સ્થાપેલું
ધરમનું દવાખાનું-૧૯૦૦

નાશક-સર દીનશાહ માણેકજી પીટીટ જનવરોની હાસપીટાલ-૧૮૯૫.

નીમચ-શેઠ કાવશજી જીવણજી કંઠાકટરનું દવાખાનું-૧૮૮૮.

પુણા-શુકરવાર પેંટમાં-ખાન બાહદુર પેસતનજી સોરાબજીનું દવાખાનું.

પુણા-મરહુમ બાઈ મેહેરબાઈ સોરાબજી પદમજીવાલો પુણાની સાસુન હાસપીટાલમાં સુવા
વડનો વારડ-૧૯૦૨.

પુણા-સર દીનશાહ માણેકજી પીટીટ પુણા કેન્ટોનમેંટ ચેરીટેબલ ડીસપેનસરીનું મકાન-૧૮૯૪
બદનેરા-શેઠ જાંહંગીર હોરમજી મોદીનું દવાખાનું-૧૮૯૬.

ભરચ-શેઠ સોરાબજી જમશેદજી જીજીભાઈવાલી મોટી હાસપીટાલ-૧૮૭૨.

ભીમરડી-બાઈ ગુલબાઈ દીનશાજી માણેકજી પીટીટ ડીસપેનસરી.

માંથેરાન-શેઠ ખેરામજી જીજીભાઈ હાસપીટાલ-૧૯૦૨.

મુંરબાદ-જીલ્લા થાણા-સર દીનશાજી માણેકજી પીટીટ ખેરોનેટનું ધરમનું દવાખાનું.

મઉ-શેઠ દોરાબજી પેસતનજી પુણેવાલાનું દવાખાનું.

મેહમદાબાદ-શેઠ ખેરામજી જીજીભાઈવાલી “માણેકબાઈ ડીસપેનસરી.”

રતનાગીરી-સર દીનશાજી માણેકજી પીટીટવાલી રગતપીટની હાસપીટાલ-૧૮૭૫.

વડોદરા-ડાકટર રશતમજી નાણાવટી ડીસપેનસરી-૧૮૮૫.

વલ્લસાડ-સર દીનશાજી માણેકજી પીટીટનું દવાખાનું-૧૮૭૨.

વસાઈ-સર દીનશાજી માણેકજી પીટીટનું દવાખાનું-૧૮૮૬.

વાડા-શેઠ જમશેદજી નશરવાનજી પીટીટનું વાડા ખાતેનું ધરમનું દવાખાનું.

વાંદરા-સર કાવશજી જાંહંગીરજી રેડીમની નાઈટ, સી. એસ. આઈ.નું દવાખાનું.

,, બાઈ શીરીનબાઈ મનચેરજી કામાવાલું પારસી કોનવોલેસંટ હોમ.

સાદરા-શેઠ જમશેદજી નશરવાનજી પીટીટવાલો સાદરા હાસપીટાલનો ઓરનો માટેનો વારડ.

સાનટા ક્રમ-બાઈ આવાંબાઈ નાનાબાઈ જમુજીનું ડીસપેનસરીનું મકાન-૧૯૦૬.

સીકંદરાબાદ-પીરોજીબાઈ ચેરીટેબલ ડીસપેનસરી-૧૮૯૨.

સીકંદરાબાદ-બાઈ મીડીબાઈ શાપુરજી ચીનાઈ ચેરીટેબલ ડીસપેનસરી.

સીકંદરાબાદ-દશનુર એફલજી બમનજી ૩૦ કલેકટરની યાદગારીમાં શીવીલ હાસપીટાલમાંના
બે વારડો-૧૯૦૪.

સુરત-વાંકી ખેરડી-ડાકટર બેહેરામજી ચેરીટેબલ ડીસપેનસરી-૧૯૦૮.

,, શેઠ ખરશેદજી ફરહુતજી પારખની “પારખ ચેરીટેબલ ડીસપેનસરી.”-૧૮૬૫.

,, સર કાવશજી જાંહંગીર નાઈટ, સી. એસ. આઈ. વાલી મોટી હાસપીટાલ-૧૮૬૪.

,, એજ ઠેકાણે-બાઈ આલીબાઈ જાંહંગીર પટેલવાલી “ધી પટેલ ઓપરેશન થીએ-
ટ્રી-૧૯૦૮.

હેદરાબાદ-સર કાવશજી જાંહંગીર લુનાટીકસ એસાયલમ.

જરથોસ્તીઓએ સ્થાપેલાં ધર્મનાં કેલવણીખાતાં.

મુ'બઈ—એલેક્ઝાંદ્રા નેટીવ ગરલસ ઈંગલીશ ઇનસ્ટીટ્યુશન—મેદાન—૧૮૬૩.

સર કાવશજી જાંહાંગીર એલફીનસટન કોલેજ ખીલડીંગ.

સર કાવશજી જાંહાંગીરની ખેતવાડીની છોકરીઓની નીશાળ.

સર કાવસજી જાંહાંગીર “બોંબે યુનીવર્સીટી હોલ.”

સર જમશેદજી જીજીભાઈ પારસી બેનીવોલંટ ઇનસ્ટીટ્યુશન—૧૮૪૯.

સર જમશેદજી જીજીભાઈ પેહેલા બારોનેટની યાદગારીને સાડ ઉભી થયલી જ'દ પેહલવી મદરેસા—ચંદનવાડી વાહડમાજીના આતશબેહેરાંમમાં—૧૮૬૩.

સર જમશેદજી જીજીભાઈ સ્કુલ ઓફ આર્ટસ એંડ ઇનડસ્ટ્રી—મેદાન.

શેઠ જમશેદજી નશરવાનજી પીટીટ પારસી ઓરફનેજ-પરેલ-લાલબાગ-૧૮૮૮.

ધી જમશેદજી નશરવાનજી પીટીટ કસરતશાળા—ખેતવાડી—૧૮૭૪.

જરથોસ્તી છોકરીઓની નીશાળો—(બાઈ બીખાઈજી શોરાબજી બંગાલીવાલી ખીલડીંગ)

કોટ—એજ મંડલીની ચરનીવાડીની નીશાળ.—૧૮૮૫.

મરહુમ શેઠ જીજીભાઈ દાદાભાઈવાલી જ'દ અવસ્તા મદરેસા—કોટ.

મરહુમ શેઠ જીજીભાઈ દાદાભાઈવાલી અંગરેજી તથા ગુજરાતી જ'દ શાળાઓ.

શેઠો દાદી અને ફરામરોજ ગોળવાલા તરફથી બાંધવામાં આવેલું સ્વીર્મીંગ બાથનું મકાન.

સર દીનશાજી માણેકજી પીટીટ જીમનેસ્ટીક ઇનસ્ટીટ્યુશન (કસરતશાળા)—મેદાન ૧૮૯૧.

સર દીનશાજી માણેકજી પીટીટનું ધાતુ કામને લગતી કેલવણી આપવાનું ખાતું.

શેઠ નશરવાનજી મનચેરજી કામાજીવાલી સ્કુલ—૧૮૫૦.

શેઠ ફરામજી નશરવાનજીવાલી અંગરેજી તથા ગુજરાતી સ્કુલ—ખેતવાડી—૧૮૫૯.

ધી બેરામજી જીજીભાઈ ચેરીટેબલ ઇનસ્ટીટ્યુશન—ચરનીરોડના સ્ટેશન સામે—૧૮૯૧.

શેઠ મેરવાનજી માણેકજી શેઠનાની જરથોસ્તી છોકરીઓની નીશાળ—કાંદા મોહલ્લો—૧૮૭૧.

મુસ્લાંશીરોજ મદરેસા—કોટ દાદીશેઠના આતસ આદરાંમમાં—૧૮૫૪.

બાઈ રતનબાઈ ફરામજી પાંડેવાલી ગરીબ જરથોસ્તીઓના રેહેઠાણો તરફની સ્કુલ—ફાકલંડ રોડ

દેશાવરો—અંદેરીની નીશાળનું મકાન—શેઠ દોરાબજી હોશંગજી અને તેમના ચીરજીવી.

અમદાવાદ—પારસી જીમખાનાનું મકાન—૧૯૦૬.

અમદાવાદ—બેરામજી જીજીભાઈ અમદાવાદ મેડીકલ સ્કુલ.

ઈદોર—જમશેદજી નશરવાનજી પીટીટ ઝોનસ્ટ્રીયન એલીમેન્ટરી સ્કુલ—૧૮૯૪.

ઉડવાડા—શેઠ જીજીભાઈ દાદાભાઈના ધર્મખાતામાંથી સ્થાપેલી એંગલો વરનાકયુલર સ્કુલ ૧૯૦૬.

કચ્ચ—બુજ—ખાં બાં પેશતનજી સોરાબજી બુજવાલા તરફથી બાંધવામાં આવેલું કોરોનેશન

કરાંચી—શેઠ કાવશજી હોરમજી કાતરક સ્વીર્મીંગ બાથ—૧૯૦૫. [સ્કુલનું મકાન—૧૯૦૩.

કરાંચી—બાઈ વીરબાઈજી એંગલો વરનાકયુલર સ્કુલ.

કવેતા—ખાં બાં બરજોરજી દોરાબજી પટેલની શાનડીમેન ગરલસ સ્કુલ.

કવેતા—ખાં સાં અરેદેશર ડોશાભાઈ મારકર પારસી સ્કુલ—૧૯૦૪.

કોલબો—શેઠ મનચેરજી ફરામજી ખાનનો કોલબો કોલટસ ક્રીકેટ ક્લબ માટે ધી ફરામજી બીખાજી ખાન પેવીલીયન—૧૯૦૪.

ગણુદેવી—સર કાવશજી જાંહાંગીરજી રેડીમની ગણુદેવી હાઈ સ્કુલ—૧૮૬૪.

થાણા—ધી બેરામજી જીજીભાઈ થાણા હાઈ સ્કુલ—૧૮૮૦.

દં હેદરાબાદ—થીઓસોશીક સોસાયટીનું મકાન—૧૯૦૬.

દેવલાલી—શેઠ એદલજી દોરાબજી તલાતીવાલી દેવલાલી જરથોસ્તી બોરડીંગ સ્કુલ—૧૯૦૭.

નવસારી—સર કાવશજી જહાંગીર નવસારી જરથોસ્તી મદરેસા—૧૮૫૬.

„ એનું મકાન—શેઠ ખેરામજી નશરવાનજી શીરવઈ ખીલડીંગ—૧૮૯૭.

„ શેઠ જમશેદજી નશરવાનજી તાતા ઈંડસ્ટ્રીયલ સ્કુલ (હુનરશાળા)—૧૯૦૮.

„ એનું મકાન—શેઠ કેખશર એદલજી ખામજી ખુશર ખીલડીંગ—૧૯૦૮.

„ ધી દાદાભાઈ કાવશજી તાતા એંગલો વરનાકયુલર સ્કુલ.

„ બાઈ નવાજબાઈ તાતાવાલી જરથોસ્તી છોકરીઓની નીશાળ—૧૮૮૩.

„ શેઠ નશરવાનજી રતનજી તાતાની જંદ પેહેલવી અને ફારસી મદરેસા.

„ ધી રસતમજી જમશેદજી જીજીભાઈ એંગલો વરનાકયુલર સ્કુલ.

નારગોલ—સર દીનશાહજી માણેકજી પીટીટની નારગોલની નીશાળ.

નીમચ—શેઠ કુવરજી કાવશજી કેનટોનમેન્ટ સ્કુલ—૧૯૦૮.

પુણા—સર દીનશાહ માણેકજી પીટીટ ખેરોનેટનું પારસી જીમખાના.

પુણા—સર કાવશજી જહાંગીરવાલી પુણા સીવીલ એનજીનીઅરીંગ કોલેજ ખીલડીંગ.

(જે હવડાં કોલેજ ઓફ સાયન્સને નામે ઓળખાય છે.)

પુણા—સર જમશેદજી જીજીભાઈ પુણા કોલેજ ખીલડીંગ.

પુણા—સરદાર દસતુર ખા. બા. નોશરવાનની યાદગારીવાલી જરથોસ્તી છોકરીઓની

પુણા—ધી ખેરામજી જીજીભાઈ મેડીકલ સ્કુલ—૧૮૭૮. [નીશાળ—૧૮૯૩.

ભરૂચ—શેઠ જમશેદજી નશરવાનજી પીટીટવાલી જરથોસ્તી છોકરીઓની નીશાળ—૧૮૬૫.

ભરૂચ—ખા. બા. રસતમજી સોરાબજી દલાલ હાઈ સ્કુલ—૧૮૮૬.

ભીમડી—શેઠ નશરવાનજી માણેકજી પીટીટનું ભીમડી સ્કુલનું મકાન.

ભીવંડી—ધી ખેરામજી જીજીભાઈ ભીવંડી સ્કુલ ૧૮૭૮.

મહુ—જરથોસ્તી છોકરીઓનું સ્કુલનું મકાન—બાઈ ભીખાઈજી નવરોજી માણેકજી ખોરીના

મહુ—ખા. બા. એદલજી પેસતનજી ઝોરાસ્ત્રીયન હાઈ સ્કુલ—૧૮૬૩. [પુણને માટે.

મહુ—ખા. બા. એદલજી પેસતનજી એંગલો વરનાકયુલર સ્કુલ.

રશતમ પુરા—પંચમાહાલ જીજી, હાલલ તાલુકા—ધી ખાઉન વરનેકયુલર સ્કુલ-ખા. સા. બમનજી અરહેશર દલાલે પોતાના માતાજી બાઈ ગુલબાઈના પુણ માટે-૧૯૦૭.

વડોદરા—ધી સોરાબજી જમશેદજી જીજીભાઈ વરનેકયુલર સ્કુલ.

સીકંદ્રાબાદ —બાઈ મીઠીબાઈ શાપુરજી એદલજી ચીનાઈ સ્કુલ-૧૮૯૫.

સુરત—ધી સોરાબજી જમશેદજી જીજીભાઈ હાઈ સ્કુલ.

„ ધી ફરદુનજી સોરાબજી પારખ ટેકનીકલ ઇનસ્ટીટ્યુટ.

„ એજ ઠેકાણે—શેઠ નવરોજી માણેકજી વાહડયા સી. આઈ. ઇ.નું બાઈ મોટલાબાઈ

વરક શોપનું મકાન-૧૯૦૧.

જરથોસ્તીઓએ સ્થાપેલાં ધર્મનાં ફંડા.

છરાનના ગરીબ જરથોસ્તીઓની હાલત સુધારનાર ફંડ.

ખેતવાડીના જરથોસ્તીઓનું ફંડ.

જરથોસ્તી ધર્મ અને કારીઆ ઉપર એતેકાદ

વધરાવનારી મંડળિનું ફંડ.

નવસારીના મોખેદોનું ગહંબારનું ફંડ.

નવસારીની અનજીમનનું જનરલ ફંડ.

નવસારીની ભગર સાથની અંજીમનનું મુકતાદ

બાજ તથા જશનનું ફંડ.

નવસારીનાં મલેસર ફલીઆનાં બેહદીનોએ

સવાબના કામો સારૂ ઉભું કરીધેલું ફંડ.

નવસારીના જરથોસ્તીઓને મદદ કરવાનું નોશરવાન અદલ ફંડ.

પુણીની જરથોસ્તી અનુમતે જાં રવાંતોને
અવલમંજલ પોહ્યાડવા માટે સ્થાપેલું ફંડ.
બાઈ દીનબાઈ તે શેઠ નાં માં પીટીટનાં ધણી-
આણીએ પોતાના મરહુમ બેટા જમશેદ-
જીનાં પુણને માટે સ્થાપેલું ધંબારનું ફંડ.
બહારકોટ દરેમેહેરનું બાજ જશનનું ફંડ.
બહારકોટનું બચાવ ફંડ. [ધવાનું ધરમનું ખાતું
મરહુમબાઈ મેરબાઈ તે શેઠ ફંડ માં કાહલાની વી-
મરહુમ શેઠ ખરશેદજી નશરવાનજી કામાજીની
યાદગારીનું જરથોસ્તી વીદ્યારથીઓને ઉતે-
જન આપવાનું ફંડ.
મરહુમ શેઠ જીજીબાઈ દાદાબાઈનું ધરમખાતું.
મુંબઈના નાવારેસ ધરાની જરથોસ્તીઓનું ફંડ.
મુંબઈનાં કદમી જરથોસ્તીઓનું ધંબારનું ફંડ.
રાહાનુમાએ માજદીઅશનાન સભાની મારફતે
ઉલું થયલું જાં ધરમનો ફેલાવો કરવાનું ફંડ.
રાહાનુમાએ માજદીઅશનાન સભાનું ફંડ.
સરજાંજીનું સુરત તથા નવસારીનું ધરમનું ફંડ
શ્રી મુંબઈના જાં રવાંતોના મુકતાદના ફંડ.

શેઠ ખરશેદજી અને મં બાં પંથકીએ પોતાના
મરહુમ બાવા બાં માં પંથકીના પુણને
સાર ગરીબ જરથોસ્તીઓને આશરો આ-
પવા ઉલું કીધેલું ફંડ.
શેઠ જેહાંગીર બાં પીટીટ હસતકનું પારસી જન-
રલ હોસપીટલ ફંડ.
શેઠ નશરવાનજી મં કામાજીનું ધરમખાતું.
ધી નશરવાનજી માણેકજી પીટીટ ચેરીતી
ફંડ-જેમાં 'નશરવાનજી માણેકજી પીટીટ
ગરીબ દીવાના જરથોસ્તીઓને મદદ આપ-
વાનું ફંડ, વગેરે છે.
પારસીઓનું સંકટ નીવારણુ ફંડ
શેઠ પેશતનજી બમનજી વાહડીયાજીનું ધરમખાતું.
શેઠ બેરાંમજી હોરમજી કામાજીનું ધરમખાતું.
શેઠ મેરવાનજી ફંડ પોંડેનું નખલી હાલતમાં આ
વેલાં પારસી કુટુંબને આશરો આપવાનું ફંડ.
શેઠ રશતમજી ધનજીશાહ કપટાનનું ધરમખાતું.
આનરેબલ શેઠ બેં જીં એ સ્થાપેલું "ત્રસ્ત"
ગરીબ જરથોસ્તીઓનાં રહેઠાણોનું ફંડ.
ઈંગ્લેન્ડ મધે જરથોસ્તીઓનું ધરમ ફંડ.
પારસી પસતાગીઆ અનનુમન સંકટ નીવારણુ
ફંડ.

મુંબઈ શેહેરમાં દર વરશ પારસીઓમાં કેટલા જનમ થાયછે તેનો કોઠો.

(મયુનીશીપલ ખાતામાં રખાતી નોંધ ઉપરથી)

વરશ.	ઓકરા.	ઓકરી.	કુલે જનમ.	વરશ.	ઓકરા.	ઓકરી.	કુલે જનમ.	વરશ.	ઓકરા.	ઓકરી.	કુલે જનમ.
૧૮૬૫	૩૪૫	૨૫૨	૫૯૭*	૧૮૮૦	૭૬૮	૬૪૩	૧૪૧૧	૧૮૮૫	૭૦૪	૬૬૮	૧૩૭૩
૧૮૬૬	૨૭૫	૨૩૧	૫૦૬	૧૮૮૧	૬૫૪	૬૭૧	૧૩૨૫	૧૮૮૬	૬૩૭	૬૧૯	૧૨૫૬
૧૮૬૭	૪૩૫	૪૧૪	૮૪૯	૧૮૮૨	૭૪૫	૭૨૦	૧૪૬૫	૧૮૮૭	૫૧૫	૪૮૭	૧૦૦૨
૧૮૬૮	૨૭૧	૨૦૪	૪૭૫	૧૮૮૩	૭૦૧	૬૭૨	૧૩૭૩	૧૮૮૮	૫૪૭	૫૩૯	૧૦૮૬
૧૮૬૯	૧૮૭	૧૬૬	૩૫૬	૧૮૮૪	૬૪૭	૬૫૦	૧૨૯૭	૧૮૮૯	૫૦૮	૪૭૦	૯૭૮
૧૮૭૦	૨૦૭	૧૪૭	૩૫૪	૧૮૮૫	૬૯૯	૬૮૩	૧૩૮૨	૧૮૯૦	૫૦૯	૫૧૭	૧૦૨૬
૧૮૭૧	૨૬૨	૨૬૩	૫૨૫	૧૮૮૬	૭૦૬	૬૧૭	૧૩૨૩	૧૮૯૧	૫૮૨	૫૪૮	૧૧૪૦
૧૮૭૨	૬૫૯	૫૭૫	૧૨૩૪	૧૮૮૭	૬૭૦	૬૪૫	૧૩૧૫	૧૮૯૨	૫૫૬	૫૭૯	૧૧૩૫
૧૮૭૩	૬૪૦	૫૫૩	૧૧૯૩	૧૮૮૮	૭૩૩	૭૬૮	૧૫૦૧	૧૮૯૩	૫૬૬	૬૦૨	૧૧૬૮
૧૮૭૪	૫૬૮	૫૪૯	૧૧૧૭	૧૮૮૯	૬૭૫	૬૦૪	૧૨૭૯	૧૮૯૪	૬૭૪	૬૧૭	૧૨૯૧
૧૮૭૫	૫૯૯	૫૩૩	૧૧૩૨	૧૮૯૦	૭૨૯	૬૭૯	૧૪૦૮	૧૮૯૫	૭૦૫	૬૨૮	૧૩૩૩
૧૮૭૬	૬૧૮	૫૮૦	૧૧૯૮	૧૮૯૧	૬૬૭	૬૭૭	૧૩૪૪	૧૮૯૬	૬૧૮	૬૮૦	૧૨૯૮
૧૮૭૭	૬૩૦	૬૩૫	૧૨૬૫	૧૮૯૨	૬૬૨	૬૧૮	૧૨૮૦	૧૮૯૭	૬૯૮	૬૩૫	૧૩૩૩
૧૮૭૮	૬૦૧	૫૨૮	૧૧૨૮	૧૮૯૩	૭૨૦	૬૪૯	૧૩૬૯				
૧૮૭૯	૬૩૬	૫૪૦	૧૧૭૬	૧૮૯૪	૬૮૯	૬૩૭	૧૩૨૬				

* સને ૧૮૬૫ થી તે ૧૮૭૧ શુધીના જનમોની સંખ્યા ઘણી આછી છે, તેડ કારણ કે તે વરસોમાં જનમોની નોંધ બરાબર ચોક્કસ રીતે નોંધાયેલી લાગતી નથી.

ચીનના જરથોસ્તી અનનુમનનાં ધરમનાં ફંડોની વીગત.

ટરસ્ટીઓ-શેઠ હોરમજી નવરોજી મોદી, (સરનશીન), શેઠ બમનજી લીમજીભાઈ ખાટલી-વાલા, શેઠ સોરાબજી ખરશેદજી ખાન તથા શેઠ મેરવાનજી પાલનજી તલાટી.

હાંગકોંગનાં જરથોસ્તી જસદીસ ઓફ ધી પીસ-શેઠ દ્રામજી હોરમજી અરબાની અને શેઠ હોરમજી નવરોજી મોદી.

ઉપલા ત્રસ્ટી સાહેબો હસતક સને ૧૯૦૭ ના શાલની ચીનની જરથોસ્તી અનનુમનનાં નીચલાં જુદાં જુદાં ધરમખાતાનાં ફંડોની કુલે પુ'જી ડ. ૧૦૦૮૪૨)૫૩ ની છે, તેમાંથી હાંગકોંગ, કનટાન અને વાંમપુની રવાનની જગાનો તેમજ અનનુમનનાં મકાનોનો સરવે ચાલુ ખરચ કરવામાં આવે છે. કોઈ ગરીબ જરથોસ્તી નાચારી હાલતમાં આવ્યો હોય તો તેને આસરો આપવામાં આવે છે. તેમજ કોઈ લાચાર જરથોસ્તીનું મરણ નીપજ્યું હોય તો તેનો સરવે ઘટતો ખરચ કરવામાં આવે છે. લાચાર ચીનાઓને આસરો આપવા માટે ઉભાં કીધેલાં ફંડમાંથી દર સાલ તેવા લાચાર ચીનાઓને મદદ આપવામાં આવે છે, અને ધહમખારના ફંડમાંથી દર સાલ ધહમખારનું જશન તથા ખાનું કરવામાં આવે છે.

૨૯૬૪૯)૫૪ હાંગકોંગ, કનટાન અને મકાઉનાં જરથોસ્તીઓનાં ધરમનાં ફંડ ખાતે.

૧૬૮૮૩)૩૦ લાચાર આંધલાં પાંગલાં ચીનાઓને આસરો આપવાનાં ફંડ ખાતે.

૧૨૨૦૩)૭૩ વીક્ટોરિયા જુબીલી પારસી ચેરીટી ફંડ ખાતે.

૩૭૧૬)૫૮ હાંગકોંગની જરથોસ્તી અનનુમનનાં ધમખારનાં ફંડ ખાતે.

૫૦૦) બેહેસતનશીન શેઠ રતનજી બેહેરામજી ખીસનીનાં પુણને સાર કીધેલાં ધરમખાતે.

૬૫૦) બેહેસતનશીન શેઠ નશરવાનજી નાનાભાઈ પટેલનાં પુણને સાર કીધેલાં ધરમખાતે.

૫૦૦) બેહેસતનશીન શેઠ એદલજી દ્રામજી કરાંણીનાં પુણને સાર કીધેલાં ધરમખાતે.

૫૦૦) બેહેસતનશીન શેઠ નશરવાનજી બમનજી મોદીનાં પુણને સાર કીધેલાં ધરમખાતે.

૫૦૦) બેહેસતનશીન શેઠ દાદાભાઈ કાવસજી તાતાનાં પુણને સાર કીધેલાં ધરમખાતે.

૧૦૦૦) બેહેસતનશીન શેઠ ધનજીભાઈ રતનજી ખીસનીની યાદગારી કાયમ રાખવા સાર હાંગકોંગ, કનટાનનાં જરથોસ્તીઓએ કીધેલાં ધરમખાતે.

૫૦૦) બેહેસતનશીન શેઠ ખરશેદજી બમનજી શેઠનાનાં પુણને સાર કીધેલાં ધરમખાતે.

૫૦૦) બેહેસતનશીન શેઠ એદલજી નવરોજી મેહેતાનાં પુણને સાર કીધેલાં ધરમખાતે.

૨૨૭૨)૭૩ મરહુમ સર દીનજીભાઈ માણેકજી પીટીટ બારોનેટે પોતાનાં ધણીયાંણી લેડી શાકરબાઈ તે મરહુમ શેઠ દ્રામજી બીખાજી પાંડેનાં બેટીનાં પુણને સાર કીધેલાં ધરમખાતે.

૯૦૯)૦૯ બેહેસતનશીન શેઠ દ્રામજી દીનજીભાઈ પીટીટ શેહેનશાહખાતું વીક્ટોરીયાની જુબીલીનાં ટાંકણાસર યુરોપ, અમેરીકા તથા જાપાનની મુસાફરી કરી હાંગકોંગ સને ૧૮૮૭ના સાલમાં આવ્યા હતા તેની યાદગારી રાખવા સાર આપેલી નોટનેખાતે.

૧૭૧૯)૨૩ કનટાનના જરથોસ્તીઓના ધહમખારના ફંડ ખાતે.

૫૦૦) શેઠ અરદેશર હોરમજી ચીનાઈએ પોતાના મુરખી બાવાજી, માતાજી તથા બાઈ કાવસજીનાં પુણને સાર કીધેલાં ધરમખાતે.

૯૦૯)૦૯ મરહુમ શેઠ નશરવાનજી માણેકજી પીટીટનાં પુણને સાર તેવણની પુ'જીમાંથી એવણના વીધવા બાઈ દીનજીભાઈ તે મરહુમ શેઠ મેરવાનજી જીજીભાઈ મુગાનાં બેટીએ આપેલા રૂ ૨૦૦૦) નાં બોમબે પોરટ ટરસ્ટ બાંડને ખાતે.

૨૬૭૨)૭૩ મરહુમ સર દીનજીભાઈ માણેકજી પીટીટ બારોનેટે પોતાની યાદગારી સાર કીધેલાં ધરમખાતે.

૫૦૦) બેહેસતનશીન શેઠ નશરવાનજી દાદાભાઈ આલીયાએ કીધેલાં ધરમખાતે.

૫૦૦) બેહેસતનશીન શેઠ મેહેરવાનજી બેહેરામજી પાલીસવાલાએ પોતાના મુરખીજી બાવાજી બેરામજી તથા માતાજી કુંવરબાઈનાં પુણને સાર કીધેલાં ધરમખાતે.

૫૦૦) મરહુમ શેઠ એદલજી માણેકજી કાપડયાએ પોતાના બેહેસતનશીન દીકરા અરદેશરજીનાં પુણને સાર કીધેલાં ધરમખાતે.

- ૧૦૦૦) શેઠ બમનજી પાલનજી કરંજયા જેવણ તા. ૩ જી ડીસેમ્બર સને ૧૮૯૮ ને દીને મુખ્યમંત્રીએ બેહેસતનશીન થયા તેવણના પુણને માટે તેવણની પુંજમાંથી તથા તેવણનાં ખેશીઓએ ભરેલી રકમને ખાતે.
- ૫૦૦) મરદુમ શેઠ જમશેદજી જમાસપજી ઉનવાલા તે હાંગકાંગના ર તથા સુતરના દલાલે પોતાના મુરખી બાવાજી આ. જમાસપજી રસતમજી ઉનવાલાનાં પુણને સાર કીધેલાં ધરમખાતે.
- ૫૦૦) મરદુમ શેઠ જમશેદજી જમાસપજી ઉનવાલા તે હાંગકાંગના ર તથા સુતરના દલાલે પોતાના મુરખી માતાજી માણેકબાઈ તે આ. એદલજી દોરાબજી કોટવાલના બેટીનાં પુણને સાર કીધેલાં ધરમખાતે.
- ૩૨૦૬)૫૧ બેહેસતનશીન શેઠ દોરાબજી નવરોજીએ પોતાની યાદગારી સાર કીધેલાં ધરમખાતે.
- ૧૦૦૦) શેઠ માણેકજી પેસતનજી તલાટીએ પોતાનાં મરદુમ વાહાંલાં માતાજી બાઈ મોતીબાઈ તથા મરદુમ મુરખી પીતાજી પેસતનજી મેરવાનજી તલાટી તથા કાકાના દીકરા મરદુમ શેઠ સોરાબજી નશરવાનજી તલાટીના પુણને સાર કીધેલાં ધરમખાતે.
- ૫૦૦) મરદુમ શેઠ બમનજી બેરામજી ધણાપટેલે પોતાની દીકરી બેહેસતનશીન બાઈમાએ તે શેઠ અરદેશર કાવશજી કામાનાં ધણીઆણીનાં પુણને સાર કીધેલાં ધરમખાતે.
- ૨૫૦૦) મરદુમ શેઠ દોરાબજી નવરોજીએ પોતાના ધણીઆણી બાઈ મોતીબાઈની યાદગારી સાર કીધેલાં ધરમખાતે.
- ૭૦૦) બેહેસતનશીન શેઠ બમનજી બેરામજી ધણાપટેલનાં પુણને સાર તેવણનાં વીધવા બાઈ દીનબાઈએ કીધેલાં ધરમખાતે.
- ૧૦૦૦) શેઠ પેસતનજી ફરામજી તલાટીએ પોતાના મરદુમ મુરખી બાવાજી ફરામજી મેરવાનજી તલાટી અને બાઈબા બેજનજી તથા પાલનજી ફરામજી તલાટીના પુણને સાર કીધેલાં ધરમખાતે.
- ૫૦૦) મરદુમ શેઠ જમશેદજી જમાસજી ઉનવાલા તે હાંગકાંગના ર તથા સુતરના દલાલનાં પુણને સાર તેવણનાં બાણેજ મરદુમ બાઈ જહાંગીર નવરોજી કાતરકે કીધેલાં ધરમખાતે.
- ૫૦૦) બેહેસતનશીન શેઠ એદલજી સાપુરજી બાહેરના પુણને સાર તેવણના વીધવા બાઈ શીરીનબાઈએ કીધેલાં ધરમખાતે.
- ૫૦૦) મરદુમ શેઠ જહાંગીરજી પેસતનજી ખરાસનાં પુણને સાર તેવણની પુંજમાંથી કીધેલાં ધરમખાતે.
- ૨૫૦૦) બેહેસતનશીન શેઠ બેહરાંમ આદર ધરિંની કનઝાહરીએ પોતાનાં તા. ૧ લી જુલાઈ સને ૧૯૦૧ ની તેરીખના વીલમાં ફરમાવયા મુજબ તેવણનાં અને તેવણનાં ખેશીઓનાં પુણને સાર તેવણનાં એકઝીકપુટર શેઠ ફરામજી હોરમજી અરબનીએ ઉધાડેલાં ધરમખાતે.
- ૫૦૦) શેઠ ધનજીબાઈ દોરાબજીએ પોતાના મરદુમ મુરખી બાવાજી દોરાબજી નવરોજીની યાદગારી કાયમ રાખવા સાર કીધેલાં ધરમખાતે.
- ૧૦૦૦) મરદુમ શેઠ દોરાબજી નવરોજીના પુણને સાર તેવણનાં ખેશીઓએ કીધેલાં ધરમખાતે.
- ૧૫૦૦) બેહેસતનશીન શેઠ દોરાબજી નવરોજીની યાદગારી કાયમ રાખવા સાર હાંગકાંગ, કંટાનનાં નરયોસતીઓએ કીધેલાં ધરમખાતે.
- ૫૦૦) બેહેસતનશીન શેઠ હોરમજી નવરોજી કરંજયાના પુણને સાર તેવણની પુંજમાંથી તથા તેવણના ખેશીઓએ કીધેલાં ધરમખાતે.
- ૫૦૦) બેહેસતનશીન શેઠ હોરમજી મેરવાનજી મેહેતાના પુણને સાર તેવણના વીધવા બાઈ કુંવરબાઈએ કીધેલાં ધરમખાતે.

- ૫૦૦) બેહસતનશીન શેઠ દોરાબજી નવરોજીની વરસીના ટાંકણા ઉપર એવણની પવીત્ર યાદ કીજે એવણના દીકરા શેઠ ધનજીભાઈ દોરાબજીએ પોતાની અને પેતાના મુરખીજી માતાજી અને ખેશીઆ તરફથી કીધેલાં ધરમખાતે.
- ૫૦૦) બેહસતનશીન શેઠ નવરોજી પાલણજી કાતરકના પુણને સાર તેવણના દીકરા મરહુમ ભાઈ જાંઘીર નવરોજી કાતરકે કીધેલાં ધરમખાતે.
- ૫૦૦) બેહસતનશીન શેઠ જાંગીરજી નવરોજી કાતરકના પુણને સાર એવણની પુણમાંથી એવણના માતાજી બાઈ પીરોજબાઈ નવરોજી કાતરકે કીધેલાં ધરમખાતે.
- ૩૦૦૦) શેઠ ધનજીભાઈ દોરાબજીએ પોતાનાં ધણીઆની બાઈ ગુલબાઈની યાદગારી સાર કીધેલાં ધરમખાતે.

૧૦૦૮૪૨)૫૩

કલકત્તાની જરથોસતી અનજીમનનાં ધરમનાં ફરોની વીગત.

દરસદીઓ.—શેઠ કાવશજી માણેકજી રશતમજી, શેઠ પેસતનજી એદલજી ગજદર અને શેઠ નસરવાનજી ફરામજી મોવડાવાલા—એઓને અસતક નીચલાં ફરો ત્યાં છે, અને તેની બાકી રકમ સને ૧૯૦૭ના શાલની નીચે મુજબની છે:—

- ૨૦૮૪૬) ૧) ૧૦ કલકત્તાની જરથોસતી અનજીમનના ધરમનું ફરો.
- ૩૪૮૦) ૮) ૨ કલકત્તાના દોખમાંની આસપાસની તથા તેની બહારના બગીચાવાલી અનજીમનની આખી જગાપર પુરણી તથા મરામત કરવાનું ફરો.
- ૧૮૧૯૯) ૧૪) ૬ મરહુમ શેઠ રશતમજી કાવશજી બનાજીના ગહમબારનું ફરો.
- ૧૪૬૯૩) ૭) ૯ બેરામજી જીજીભાઈ કલકત્તાના જરથોસતી રવાનેને અવલમંજલ પહોંચાડવાનું ફરો.
- ૮૫૦૦) ૦) ૦ સર દીનશાજી માણેકજી પીટીટ બારોનેટના ધરમ ખાતે.
- ૧૦૦૦) ૦) ૦ બેહસતનશીન શેઠ કાવશજી દીનશાજી પીટીટના પુણને સાર તેવણના છોકરાઓ શેઠો હોરમજી, ખરશેદજી, અરદેશર તથા શોરાબજીને નામે તેઓના બપાવા સર દીનશાજી માણેકજી પીટીટ બારોનેટે આપેલી નોટ.
- ૫૦૦) ૦) ૦ બેહસતનશીન શેઠ મેરવાનજી કાવશજી દીનશાજી પીટીટના પુણને સાર તેવણના બપાવા સર દીનશાજી માણેકજી પીટીટ બારોનેટે આપેલી નોટ.
- ૧૦૦૦) ૦) ૦ શેઠ બેરામજી જીજીભાઈ સી. એસ. આઈ. ના ધરમ ખાતે.
- ૧૦૦૦) ૦) ૦ શેઠ ફરામજી મનચેરજી યુમલાએ પોતાની દીકરી બેહસતનશીન બાઈ ગુલબાઈના પુણને સાર આપેલી નોટ.
- ૧૦૦૦) ૦) ૦ મુબઈવાલા શેઠ કાવશજી બેજનજી કરાણીએ પોતાની દીકરી બેહસતનશીન બાઈ જીવનાઈજી તથા તેણીના દીકરા મરહુમ શેઠ બમનજી અરદેશર મોદીના પુણને સાર આપેલી નોટ.
- ૧૦૦૦) ૦) ૦ બેહસતનશીન શેઠ કાવશજી ધનજીભાઈ પાંડિવાલાના પુણને સાર તેવણના દીકરા શેઠ શોરાબજી કાવશજી પાંડિવાલાએ આપેલી નોટ.
- ૧૭૨૨૦) ૧૪) ૬ શેઠ બેરામજી જીજીભાઈ સી. એસ. આઈ. એ આપેલી નોટ.
- ૧૦૦૦) ૦) ૦ શેઠો અરદેશરજી તથા જાંગીરજી નસરવાનજી મોદીએ પોતાના બેહસતનશીન મુરખીજી નસરવાનજી બમનજી મોદીના પુણને સાર આપેલી નોટ.
- ૧૦૦૦) ૦) ૦ શેઠ કાવશજી બેજનજી દસતુરે આપેલી નોટ.
- ૧૦૦૦) ૦) ૦ સર દીનશાજી માણેકજી પીટીટ બારોનેટે પોતાના નખીરા બેહસતનશીન શેઠ અરદેશર કાવશજી પીટીટના પુણને સાર કીધેલાં ધરમ ખાતે.
- ૨૫૦૦) ૦) ૦ હાંગકાંગ કનતાંન તથા મકાઉનાં જરથોસતી અનજીમનનાં ધરમ ખાતે.
- ૧૦૦૦) ૦) ૦ સર દીનશાજી માણેકજી પીટીટ બારોનેટે પોતાના ધણીઆણી લેદી સાકરબાઈ તે મરહુમ શેઠ ફરામજી બીખાજી પાંડેનાં બેટીના પુણને સાર કીધેલાં ધરમ ખાતે.
- ૧૫૦૦) ૦) ૦ શેઠ ફરામજી મનચેરજી યુમલાએ પોતાનાં માતાજી બાઈ રતનબાઈ તે મરહુમ શેઠ મનચેરજી યુમલાબાઈના વીધવાની યાદગારી કાયમ રાખવા સાર કીધેલા ધરમ ખાતે.

- ૧૫૮૬) ૩) ૧ ધી ઓનરેબલ સર દીનશાજી માણે. પીટીટ આરોનેટ ઝોરાસીયન લાઇબ્રેરીનું ફ'ડ.
૧૦૩૨૮) ૧૩) ૧ સર દીનશાજી માણેકજી પીટીટ આરોનેટ લાઇબ્રેરીના આશ્રા માટે આપેલી નોટ.
૩૫૦૦) ૦) ૦ બેહેશતનશીન લેડી શાકરબાઇ દીનશાજી પીટીટ તે શેઠ ફરામજી ભીખાજી પાડેનાં
બેટીના પુનને સાર તેવણના ધણી સર દીનશાજી માણેકજી પીટીટ આરોનેટ તથા
છોકરાઓએ કીધેલાં ધરમ ખાતે.
૧૦૦૦) ૦) ૦ કલકત્તાની જરથોસ્તી અનનુમન તરફથી લાઇબ્રેરીનાં ફ'ડમાં ભરાએલાં નાણું
મધેથી લીધેલી નોટ.
૫૦૦) ૦) ૦ મરહુમ શેઠ નશરવાનજી માણેકજી પીટીટના પુણને સાર તેવણની પુ'જમાંથી
એવણના વીધવા બાઈ દીનબાઈ તે મરહુમ શેઠ મેરવાનજી જીજીભાઈ મુગાનાં
બેટીએ આપેલી નોટ.
૧૬૫૮૩) ૧૨) ૪ મરહુમ શેઠ માણેકજી રસતમજી બનાજીની યાદગારીનું ફ'ડ..
૧૦૨૬) ૦) ૦ બેહેશતનશીન બાઈ નવાજબાઈ તે શેઠ રતનજી પાલનજી મીસતરીનાં બેટીના
પુનને સાર કીધેલાં ધરમ ખાતે.
૫૭૦૩) ૯) ૦ કલકત્તાના જરથોસ્તી રવાનોને અવલમંજલ પહોંચાડવા વધુ માણસો બોલાવી
રાખવાના અતરેની અનનુમને ઉભું કીધેલું ફ'ડ.
૧૦૦૦) ૦) ૦ સર દીનશાજી માણેકજી પીટીટ આરોનેટ કલકત્તાના જરથોસ્તી રવાનોને
અવલમંજલ પહોંચાડવા વધુ માણસો રાખવાના અતરેની અનનુમને ઉભા
કીધેલા ફ'ડમાં આપેલી નોટ.
૫૦૯) ૦) ૦ બાઈ પીરોજબાઈ જમશેદજી માદને પોતાના મરહુમ માતાજી બાઈ દીનબાઈ
તે ગુ. શેઠ નવરોજી કાવશજી મીનવાલાના ધણીયાણીના પુનને સાર આપેલી નોટ.
૧૦૦૦) ૦) ૦ શેઠ મેરવાનજી નાનાભાઈ મેહેતાએ પોતાના બેહેશતનશીન ધણીયાણી બાઈ
નાલીબાઈના પુણને સાર આપેલી નોટ.
૫૦૦) ૦) ૦ મરહુમ શેઠ રતનજી પાલનજી મીસતરીના પુનને સાર તેવણની પુ'જમાંથી
તેવણના વીધવા બાઈ ગુલબાઈ તે મરહુમ શેઠ જીવનજી ઉકરજી દારવાણાના
બેટીએ આપેલી નોટ.
૫૦૦) ૦) ૦ મરહુમ શેઠ રસતમજી નવરોજી પટેલની યાદગારી કાયમ રાખવા સાર એવનના
વીધવા બાઈ ડોશીબાઈએ આપેલી નોટ.
૫૦૯) ૦) ૦ શેઠ જમશેદજી ફરામજી માદને પોતાના મીત્ર મરહુમ શેઠ કુવરજી બમનજી
ગજદરના પુનને માટે આપેલી નોટ.
૨૩૭) ૧) ૯) કલકત્તાના જરથોસ્તી રવાનોને અવલમંજલ પહોંચાડવા સાર ગાડી મંગાવી
તેનું ફ'ડ.
૨૦૦૦) ૦) ૦ બેહેશતનશીન બાઈ શીરીનબાઈ તે શેઠ રસતમજી ધનજીભાઈ મહેતા, સી.
આઈ. ઈ. ના ધણીયાણીના પુણને સાર આપેલી નોટ.
૫૦૦) ૦) ૦ શેઠો ફરામજી મનચેરજી તથા હીરજીભાઈ મનચેરજીએ પોતાના મરહુમ માતાજી
બાઈ રતનબાઈ તે ગુ. શેઠ મનચેરજી બુમલાખાઉના ધણીઆણીના પુનને સાર
આપેલી નોટ.
૭૦૦) ૦) ૦ મરહુમ શેઠ માણેકજી રસતમજી તથા તેવણના ધણીઆણી બાઈ સાકરબાઈ
માણેકજી રસતમજીના પુનને સાર કીધેલા ધરમ ખાતે.
૮૦૦) ૦) ૦ મરહુમ શેઠ કેપ્રુશર દાદાભાઈ રસતમજી બનાજીના પુનને માટે તેવણની
પુ'જમાંથી એવણના બાઈ શેઠ ફરામજી દાદાભાઈ બનાજી તથા બેહનો બાઈ
શીરીનબાઈ સોરાબજી ફરામરોજ શાતીન તથા બાઈ જરબાઈ કાવસજી માને-
કજી રસતમજીએ આપેલી નોટ.
૫૦૦) ૦) ૦ શેઠ ફરામજી મનચેરજી બુમલાખાઉએ પોતાના વધુ બેહેશતનશીન બાઈ
શીરીનબાઈ તે શેઠ રસતમજી ફરામજી બુમલાખાઉનાં ધણીઆણીનાં પુનને
સાર કીધેલું ધરમ ખાતું.

મુંબઈની પારસી પંચાયતનાં ધરમખાતાંને લગતી જાણવાબેગ વીગતો.

પંચાએતના ધરમ ખાતાંઓના ટરસ્ટી સાહેબોનાં નામ-સર જમશેદજી જીજી-ભાઈ (પાંચમા) ખારોનેટ, શેઠ હોરમજી એદલજી આલખલેસ, શેઠ જમશેદજી ખરશેદજી જમશેદજી, શેઠ મેરવાનજી મનચેરજી કામાં અને શેઠ ખમનજી દીનશાહજી પીટીટ.

સવંત ૧૯૬૨-૬૩ નાં સાલનો પંચાએતના હીસાબનો ફુંક ઇનતેખાબ.

(આ સાલથી પારસી પંચાએતના હીસાબનું વરસ જે અત્યારવર હીંક સનેથી બદલાતુ હતું, તે હવેથી અંગરેજી મણત્રી પરમાંણે ૧૧૨ કીડું છે. એટલે તા. ૧ હી જાનેવારીથી શરૂ કરીને તા. ૩૧ મી ડીસેમ્બરથી ખલાસ થતું કર્યું છે. તેથી આ હીસાબો તા. ૧ હી નવેમ્બર સને ૧૯૦૫ થી તા. ૩૧ મી ડીસેમ્બર સને ૧૯૦૬ સુધી માસ ૧૪ ના છે. એ સખબે ફાઈક ખાતાંમાં એક બાબદનો ખરચ બે વખત ઉધાર્યો છે. તેજ ચુલ્લ ફાઈ ખાતાંમાં વધાજ વરસ ઉપરડું જમે થયું છે. હવેથી ૬૨ સાલ એ હીસાબનું વરસ જાનેવારીથી ડીસેમ્બર સુધીનું મણારો.)

આ સાલની શરૂઆતમાં ટરસ્ટી સાહેબો હસતક પંચાએતના ફુંકોની કુલે પુંજ ૩૫૨૧૬૨૮૧૧૧૩ ની હતી અને વરસની સેવટે ૩૫૫૧૮૬૬૩૧૧૫ ની થઈ હતી. એ સાલમાં પુંજમાં ૩૩૦૨૩૮૨)૨ નો વધારો થયો હતો. એ સાલમાં અનામત રકમનો વધારો થયો છે તે નીચે પરમાણુ છે:—

મુંબઈના સાચાર જરથોસતીઓને મુદત અનાજ આપવાનાં ધરમખાતાંની આવી.	૧૩૫૦૦
પરિસી જેનરલ હાસપીતાલનાં ફુંક ખાતાંની આવી.....	૪૫૦૦૦
જુદા જુદા ધણીઓએ ધરમખાતે અનામત રાખવા રકમો આપી તે.....	૧૩૨૮૦૦

૧૮૧૩૦૦

જુદાં જુદાં ખાતાંઓના આ સાલ તથા આગલા સાલના વધારામાંથી નોટ ખાંડો ખરીદ કીધા તેના.....	૬૪૭૦૦
--	-------

કુલે ૩૨૫૬૦૦૦

જુદા જુદા ધણીઓએ આપેલી રકમના ખાતાંઓમાં આએ સાલ આંક નવાં ખાતાં પાડ્યાં છે, જેની વીગત ગયાં વરસનાં કાલેન્ડરના ઇનતેખાબને પાંચે ૨૦ મે જણાવેલી છે.

“પારસી પંચાએતનાં શેહેનશાહી ધહમખારનાં ફુંક” ખાતેથી આએ સાલમાં નીચલા મહસ્યોનો ધહમખાર કરવાનો વારો હતો અને તેઓએ અનજુમનનાં ધહમખારનાં ૭ જાહેર જમણો કર્યાં હતાં.

શેઠ ફરદુનજી અ. ખરશેદજી ફરદુનજી, ખાઇ જરખાઈ નવરોજજી વાડીયા, સર જમશેદજી જીજીભાઈ ખારોનેટ, શેઠ શાપુરજી જીવાજી, શેઠ ખેરામજી નશરવાનજી સીરવાઈ અને શેઠ જમશેદજી ખરશેદજી જમશેદજી.

“મુંબઈનાં આંધલાં પાગલાં તથા સાચાર જરથોસતીઓની પરવશી કરવા માટે પગાર આપવાનાં ફુંક” ખાતેથી આ સાલ બધા મલી ૪૮૮ આસામીઓને મોટે ભાગે ૩૩ થી ૩૫ સુધી પગાર આપવામાં આવ્યો હતો. એ ૪૮૮ જણામા ૩૭૦ ખાઈઓ અને ૧૧૮ મરદો હતા. એ પગારોની ૧૪ માસની રકમ ૩૨૧૭૧૫ ની થઈ હતી. એ સાલમાં જુના પગારદારોમાંથી ગુજરી જતાથી તથા ખીજ સખબોને લીધે ૪૭ કમી થયાં હતાં અને જણ ૪૬ ના નવા પગાર કીધા હતા.

“મુંબઈનાં તંગદસ્ત હાલતમાં આવેલા જરથોસ્તીઓને આશરો આપવાનાં ફંડ” ખાતેથી આ સાલ મરદ ૧૫ અને બાઈઓ ૪૫ મલી ૬૦ આબરુદાર જરથોસ્તીઓ, જેઓ જમાનાની ગીરદેશથી તંગદસ્ત હાલતમાં આવેલાં છે, તેઓને લવાજમ રૂ. ૩૪૦૬ નો આપવામાં આવ્યો હતો.

“ગરીબ લાભાર જરથોસ્તી વીધવાઓને આશરો આપવાનાં ફંડ” ખાતેથી ૧૧૫ વીધવાઓને મુખ્ય કરી રૂ. ૩ થી રૂ. ૫ નો માસીક પગાર આપવામાં આવ્યો હતો તેની રકમ રૂ. ૫૩૫૧ ની હતી.

“મુંબઈ તથા દેસાવરો ખાતેની જરથોસ્તી જંદ અવસતાની નીશાલોનાં ફંડ” ખાતેથી મુંબઈ અને દેસાવરો મલી ૩૦ નીશાલોમાં જંદ અવસતા અને જરથોસ્તી ધરમને લગતાં મુલતતવેનું જ્ઞાન આપવામાં આવ્યું હતું. ઉપરીઓ સાથે એ ખાતામાં ૪૭ શીક્ષકોને રોક્યા હતા, જેઓના પગારો વીગેરેની વારશીક રકમ રૂ. ૫૮૪૦ ની થાય છે. એ નીશાલોના ઉપરી તરીકે એરવદ એલ્લજી કેરસાસપજી આંટીઆએ કામ કર્યું હતું. એ નીશાલો નીચે પરમાણે જુદાં જુદાં ગામો ખાતે હતી.

૫ મુંબઈ, ૧ મહુવા, ૧ ભરૂચ, ૧ દેવીયર, ૧ રાજકોટ, ૧ વલસાડ, ૩ નવસારી, ૧ આરડોલી, ૧ નારગોલ, ૧ ભાઠા, ૧ વીયારા, ૧ સરોડા, ૧ ઉડવાડા, ૧ કુદીયાણા, ૧ ધગતપોરા, ૧ શોલાપોર, ૧ ખંબાત, ૧ બદનેરા, ૧ તારાપોર, ૧ ગણુદેવી, ૧ બીલીમોરા, ૧ ખેરગામ, ૧ ઓરપાડ અને ૧ તડગામ.

“કુલ જરથોસ્તી રવાંનેને અવલમંજલ પોહોંચાડવાનાં ફંડ ખાતાં” માંથી નસેલાભાર અને ખાંધીઆઓ મલી ૬૧ જથ્થે રોકવામાં આવ્યા હતા, જેઓના અને એ ખાતાનાં મેહેતા, માણસો, રામોસી અને માલીઓ વીગેરેના પગારના એ વરસે રૂ. ૨૭૮૩૮ થયા હતા. એ ખાતાંમાંથી વફાદારીથી લાંબી નોકરી બળવનાર નરોશાભાર ખાંધીઆઓ તથા તેઓનાં મરણ બાદ તેઓની વીધવાઓ મલી જથ્થે ૧૭ ને દરેકને રૂ. ૪ થી રૂ. ૧૧ સુધીનો માસીક પગાર આપ્યો હતો.

“મુકતાદને ટાંકણે દેસાવરો ખાતેના આધલાં પાંગલાં તથા ગરીબ જરથોસ્તીઓને વેહેંચી આપવા સારું રૂપીઆ વાલવાનાં ફંડનાં ખાતાં” માંથી એ સાલ દેસાવરોનાં ૯૭૨ ગરીબ જરથોસ્તીઓને રૂ. ૯૧૬૩ ગામે ગામના મેનેજર સાહેબો હસતક વેહેંચી આપ્યા હતા. તથા મુકતાદને ટાંકણે કોઈ પણ ઠેકાણાનાં આધલાં પાંગલાં તથા ગરીબ જરથોસ્તીઓને વેહેંચી આપવા સારું રૂપીઆ વાલવાના ખીજાં ફંડ ખાતાંના કારણે માટે દર સાલ મુકતાદને ટાંકણે મખી ગૃહસ્થોમાં એક લીસ્ટ ફરતું ફરવામાં આવે છે, તેમાં આ સાલમાં રૂ. ૯૪૯ બરાબા હતા. એ ગામોનાં નામ નીચે પરમાણે છે.

સુરત શેહેર, સુરતનાં પરાંઓ, સુરતને લગતાં ગામો (વેસુ, ડુમસ, સુમાલી, દામકા, મોરા, ટેણાં, મંદરોઈ, એલાવ, રાંદેર, બેસાંણ, અડાજણ, સીગનપોર, કુદીયાણા, બગવા, ભાઠા, માંડવી, કરંજ, અમરોલી, વરીઆવ, પુણા, ઓરપાડ, રૂડવાડા, ખજેદ, ઓરણાદીગસ, કુંડી, હાંશોટ, પાટલદેવી) જિલ્લાડા, દમણ (નાલી તથા મોટી), તારાપોર, વલસાડ, ગણુદેવી, સાદરવેલ, દેગામ, બેજ, અગાશી, એધર, બીલીમોરા, ચીખલી, મેધોર, દેહેણ, દેવીયર, નારગોલ, તડગામ, સરોડા, નવસારી, નવસારીને લગતાં ગામડાંઓ (તવડી, આરડોલી, મહુવા, વાડાપોસરા, સરપોરપારડી, વીયારા, અને હાલાવરોલી) ભરૂચ, ભરૂચને લગતાં ગામડાંઓ (અંકલેશર, હાંસોટ,) ખેરગામ, વડોદરા અને ખંબાત.

“નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈ ટરાનસલેશન ફંડ ખાતે” થી ૧૫ પુસતકોને નાનો મોટો આશરો આપવામાં આવ્યો હતો. એઓમાં નીચલાં પુસતકો જરથોસ્તીઓના ધરમ, તવારીખ, સંસાર અને સાહીત્યને લગતાં હતાં. જુદાં જુદાં પુસતકોને આશરો આપવા વીગેરે પાછલ એ સાલ કુલે ખરચ રૂ. ૧૬૬ નો થયો હતો.

જરથોસતી ધરમ સંબંધી માપણો અને વાચ્યોને (ભાગ ખીજો), The Pahlavi Dinkard Book VII, નવજોત પોથી, સંગીત રસતમ-સોહરાય, A Few Events in the Early History of the Parsis and their Dates, The Aivisrutrima Ratu or Awesruthrem Gah, પાઞનદ આશીરવાદ, Zarathushtra, Philo, the Achaemenids and Israil, Zoroaster and Zoroastrianism, The Philosophy of the Mazdayasnian Religion under the Sassanids, A Glimpse into the work of the B. B. R. A. Society during the last 100 years, from a Parsee point of view, Education among the Ancient Iranians, અવસતા અને ગોસપંદની પરવરશી, Zarathushtra and Zarathushtrianism in the Avesta અને તારીખે ઝુહુરો ઝવાલે દવલતે પારસીયાન.

આ ફંડ ખાતેથી ખરીદેલી ચોપડીઓમાંથી ૨૦૭ ચોપડીઓ મુંબઈ અને દેશાવરો ખાતેની જંદ અવસતાની નીસાલોનાં બચાંઓને ધનામમાં આપી છે, તથા ૨૨૪ ચોપડીઓ જરથોસતીઓના જાહેર પુસ્તકખાનાંઓ વીગેરેને ભેટ આપી છે.

“નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈ પેહેલા ખારોનેટની યાદગારીને સાફ ઉભી કીધેલી જરથોસતી મદરેસાના ફંડ ખાતે” થી એ મદરેસાના પેહેલવી, જંદ અને ફરેય ભાશાનાં શીક્ષકોનાં પગારના આ સાલ ૩૬૦૯૦ થયા હતા અને વીદ્યારથીઓની સંકોલર-શીખનાં ૩૨૨૫૦ થયા હતા. આ સાલની સેવટે મદરેસામાં ૩૬ વીદ્યારથીઓ હતા, તેઓના અભ્યાસ માટે નાયબ દસતુર રસતમજી એદલજી સંગણા ખી. એ. અને શેઠ સોરાખ જમશેદજી બલસારા એમ. એ. એ સને ૧૯૦૫ ના સાલની સેવટે પરીક્ષા લઈ સારો રીપોર્ટ કર્યો હતો.

“ચોપાટીની શેઠ ફરદુનજી સોરાખજી પારખની ધરમશાલા” માં આ સાલની સેવટે ૨૯ મરદો અને ૨ બાઈઓ મલી ૩૧ જણ આશરો લેતાં હતાં. ૬૦ અરંદેશર હોરમજી ધાસવાલાએ એઓની સારવાર કીધી હતી. જરથોસતીઓ તરફથી આ સાલ સરઅવસરે ૨૮૩ દીન ખાણું થયાં હતાં. એમાંથી ૧૩૬ ખાણું પંચાએત હસતક એજ ખાતાંના પેટાંમાં અપાએલી રકમોમાંથી તથા જુદા જુદા ધણીઓનાં ખાતાંમાંથી થયાં હતાં.

“મુંબઈનાં ગરીબ લાચાર જરથોસતીઓ ગુજરે તેઓના રવાંનોને અવલ-મંજલ પોહોંચાડવા તથા ધરમની કીરીયા વગેરેનો દીન ૪ નો ખરચ કરવા માટે આશરો આપવાનું ફંડ.” નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈએ પારસીઓને માટે કરેલી સખાવતનાં ધરમખાતેથી એ ખાતે ૩૬૦૦ ની મદદ આપવામાં આવી હતી. એ ખાતેથી ૫૩ રવાંનો માટેનો ખરચ આપવામાં આવ્યો હતો.

“જરથોસતી માએ ખાપોને પેટ જનમેલાં બાલકોને સુદરો પેહેરાવવાનાં કારણસર આશરો આપવાના ફંડ” ખાતેથી આ સાલ ૯ બચાંઓને સુદરેહ પેહેરાવવા માટે તેઓના ગરીબ માખાપોને દરેક બાલક દીઠ રૂપ આપવામાં આવ્યા હતા.

“મુંબઈના કોલાખાની દેવાનાશાલા મધે રહેલાં ગરીબ લાચાર જરથોસ-તીઓની પરવરશીને લગતા ખરચને માટે પંચાએતના જનરલ ફંડ” ખાતેથી દેવાના જરથોસતીઓ જણુ ૨૫ ની પરવરશી માટે દર માસે દર માણસ દીઠ રૂપ પરમાણે માસ ૧૬ ના એ દેવાનાશાલાના ઉપરીનાં આંકડાના રૂ. ૨૦૦૦ આપ્યા હતા.

પારસી પંચાએતના તરસટી સાહેબો હસતકની સર જમશેદજી જીજીભાઈ જરથોસતી મદરેસાના ફતેહમંદ વીદ્યારથીઓને ધનામ આપવાનો મેલાવડો તા. ૩૦ મી મારચ ૧૯૦૬ ને દીને થયો હતો.

નીચલાં ખાતાંઓ તરફ મદદ માટે જરથોસતી સાહેબોનું આસ ધયાન ધંધાચત તરફથી ખેંચવામાં આવે છે:— મુંબઈ તથા દેસાવરો ખાતેની જરથોસતી જ'દ અવસતાની નીશાંબોનું ફંડ ખાતું, ગરીબ લાચાર જરથોસતીઓની છોકરીઓને પરણાવી આપવા માટે આશરો આપવાનું ફંડ ખાતું, પારસી સંકટ નીવારણુ ફંડ ખાતું અને મુંબઈના કોલાખાની દેવાનશાલા મધે રહેલા ગરીબ દેવાના જરથોસતીઓને આશરો આપવાનું ફંડ ખાતું.

આ સાલમાં જુદા જુદા ધણીઓએ રૂ૨૦૨૮૦૦ ની રકમ અનામત જુદે જુદે ખાતે આપી છે તેની ટીપ.

- ૫૦૦ શેઠ જંગીરજી રસતમજી દાજી તથા ધણીયાંણી બાઇ બચુબાઇએ મુંબઈનાં આંધલાં પાંમલાં તથા લાચાર જરથોસતીઓની પરવરશી કરવા માટે પગાર આપવાના ફંડમાં.
- ૧૦૦૦ બાઇ હીરાંબાઇ તે શેઠ માણેકજી ફરામજી દારખાનાવાલાનાં વીધવાએ કુલ જરથોસતી રવાંનેને અવલમંજલ પોહોંચાડવાનાં ફંડમાં.
- ૧૦૦૦ ડાકટર બરજેરજી બેરામજી—ઉપલાંજ ફંડમાં.
- ૮૦૦ મરહુમ શેઠ કાવસજી નવરોજી પોહચખાનાવાલાનાં એકજીકયુટરોએ મુકતાદને ટાંકણે કોઇ પણ ઠેકાણાનાં ગરીબ જરથોસતીઓને રૂપીયા વેહેંચી આપવાનાં ફંડમાં.
- ૩૦૦૦ બાઇ મેહેરબાઇ તે શેઠ હોરમજી એદલજી આલબલેસનાં ધણીયાંણીએ ચોપાટીની ધરમ-શાલામાં આંધલાં પાંગલાં તથા લાચાર જરથોસતીઓને રાખી પરવરશી કરવાનાં ફંડમાં.
- ૩૦૦૦ શેઠ દાદાબાઇ નશરવાનજી જહાંગીર વાહાડીયા—ઉપલાંજ ફંડમાં.
- ૭૦૦ શેઠ ડોસાબાઇ બેજનજી મોતીવાલાએ ગરીબ લાચાર જરથોસતી વીધવાઓને આસરો આપવાનાં ફંડમાં.
- ૧૦૦૦ શેઠ હોં એદં આલબલેસ તથા શેઠ ડોં દાદં આલબલેસ તથા શેઠ હીરં દાદં આલબલેસ અને શેઠ બેજં હોરમજી આલબલેસ—ઉપલાંજ ફંડમાં.
- ૨૦૦૦ બાઈ જરબાઈ રસતમજી ઉનવાલાના એકજીકયુટરોએ મુંબઈના લાચાર જરથોસતી રવાંનેને અવલમંજલ પોહોંચાડવા તથા ધરમની કીરીયા વીગેરેનો ખરચ કરવાનાં ફંડમાં.
- ૧૦૦૦ શેઠ એદલજી ખરશેદજી વાહાના એકજીકયુટરોએ ગરીબ જરથોસતી છોકરીઓને પરણાવી આપવા માટે આસરો આપવાનાં ફંડમાં.
- ૧૩૦૦ શેઠ હોરમજી નવરોજી કપટાન—ઉપલાંજ ફંડમાં.
- ૬૦૦ શેઠ ડોસાબાઇ બેજનજી મોતીવાલા—ઉપલાંજ ફંડમાં.
- ૫૦૦ ડાકટર નાદીરશાહ હોરમજી એદલજી સુખીયાએ જરથોસતી ધરમ સંબંધી કેલવણી આપનારી અને જ્ઞાન ફેલાવનારી મંડલીનાં ફંડમાં.
- ૫૦૦ બાઈ ધનબાઈજી ખરશેદજી તારાચંદ મુંબઈની કોલાખાની દેવાનશાલા મધે રહેતાં ગરીબ દેવાના જરથોસતીઓને આસરો આપવાનાં ફંડમાં.
- ૫૦૦ શેઠ દીનશાહ પીરોજશા શેઠના—ઉપલાંજ ફંડમાં.
- ૨૦૦૦ શેઠ મનચેરજી રતનજી જુરાબાઈએ વલસાડની પારસીની અનજીમનનાં ફંડમાં.
- ૫૦૦ શેઠ માં ધનં તથા જીલબાઈ પેસતનજી ધનજુરા—ઉપલાંજ ફંડમાં.
- ૫૦૦ શેઠ કુવરજી ધનજીબાઈ મીસીતરીના એકજીકયુટરોએ સુમાલી, મેરા તથા દામકા વીગેરે ગામોની જરથોસતી અનજીમનનાં ફંડમાં.
- ૫૦૦ શેઠ પાલનજી નશરવાનજી ફરેંચમેને પુનાની પારસીની અનજીમનનાં ફંડમાં.
- ૧૦૦૦ શેઠ ડોસાબાઈ રસતમજી ઉમરીગરે સોલાપુરની જરથોસતી અનજીમનનાં ફંડમાં.
- ૫૦૦ કરંજ ગામની જરથોસતી અનજીમનના ફંડ ખાતાનાં મેનેજરોએ કરંજ ગામની જરથોસતી અનજીમનનાં ફંડમાં.

- ૧૦૦૦ અમરોલીની જરથોસતી અનજુમનનાં ફંડ ખાતાના મેનેજરોએ અમરોલીની જરથોસતી અનજુમનનાં ફંડમાં.
- ૧૨૮૦૦ નાગપોર તથા કામટીની જરથોસતી અનજુમનનાં ફંડના આ૦ સેક્રેટરીએ નાગપોર તથા કામટીની જરથોસતી અનજુમનનાં ફંડમાં.
- ૫૦૦ દમણની જરથોસતી અનજુમનના ફંડ ખાતાનાં મેનેજરોએ દમણની જરથોસતી અનજુમનનાં ફંડમાં.
- ૧૩૫૦૦ મુંબઈના લાચાર જરથોસતીઓને મુક્ત અનાજ આપવાનાં ધરમખાતાના તરસટીઓએ મુંબઈના લાચાર જરથોસતીઓને મુક્ત અનાજ આપવાનાં ધરમ ફંડમાં.
- ૪૫૦૦૦ પારસી જેનરલ હોસપીટાલનાં ફંડ ખાતાના સેક્રેટરીઓએ પારસી જેનરલ હોસપીટાલનાં ફંડમાં
- ૫૦૦ શેઠ દીનશાહ પીરોજશાહ શેઠના તથા ધણીઆણી બાઈ શીરીનબાઈએ પારસી સંકટ નીવારણ ફંડમાં.
- ૫૦૦ શેઠ મેરવાનજી પેસતનજી દુબાસ—ઉપલાંજ ફંડમાં.
- ૧૦૦૦ બાઈ રતનબાઈ ખરશેદજી તારાચંદ—ઉપલાંજ ફંડમાં.
- ૫૦૦ શેઠ હોરમજી મેરવાનજી શેઠના—ઉપલાંજ ફંડમાં.
- ૧૦૦૦ ડાક્ટર બરજેરજી બેરામજી—ઉપલાંજ ફંડમાં.
- ૧૨૧૦૦ શેઠ શાપુરજી જીવાજી માણેકજી વાછાએ બેહેસતનશીન બાઈ ખરશેદબાઈ તે મરહુમ શેઠ ૩૦ જા. જીજીબાઈના બેટી તે શેઠ શા. જી. મા. વાછાનાં ધણીબાણીની યાદગારી તથા પુનને સાર તેવણની પુંજમાંથી તથા બેસીઓએ કીધેલાં ધરમ ફંડમાં.
- ૫૦૦૦ શેઠ બમનજી દીનશાજી પીટીટે શેઠ બ. દી. પીટીટે પોતાની નખીરી બાઈ હીરાંબાઈ જા. પીટીટની નવજેતની ખુશાલીમાં પડાવેલાં ધરમ ફંડમાં.
- ૫૦૦૦૦ શેઠ બમનજી દીનશાજી પીટીટે શેઠ બમનજી દીનશાજી પીટીટે પારસી જેનરલ હોસપીટાલ માટે યા તે હસતીમાં નહી આવે તો બીજાં ધરમનાં કામ માટે કીધેલાં ધરમ ફંડમાં.
- ૫૦૦૦ બાઈ આવાંબાઈ ફરામજી પીટીટે બાઈ દીનબાઈ ન. પીટીટની નધયતે એવણનાં બેટી બાઈ આવાંબાઈ ફ. પીટીટ તે મરહુમ શેઠ ન. મા. પીટીટનાં બેટીએ પડાવેલાં ધરમ ફંડમાં.
- ૫૦૦ શેઠ ફરામજી હોરમસજી શેઠનાએ શેઠ ફરામજી હોરમસજી બમનજી શેઠનાએ ઉમાં કીધેલાં ધરમ ફંડમાં.
- ૫૦૦૦ શેઠ હોરમસજી શાપુરજી ચોડીયાનાં ધણીબાણી અને છોકરાંઓએ મરહુમ શેઠ હોરમસજી શાપુરજી ચોથીઆ (સોલીસીટર) નાં પુનને સાર તેવણનાં ધણીબાણી અને છોકરાંઓએ કીધેલાં ધરમ ફંડમાં.
- ૧૦૦૦૦ બાઈ સુનાબાઈ હોરમસજી ચાહેવાલાનાં એકજીકમુટર શેઠ ધનજીબાઈ ફરામજી કંઠરાકટરે મરહુમ બાઈ સુનાબાઈ તે મરહુમ શેઠ હોરમસજી આદરજી ચાહેવાલાનાં વીધવાનાં ધરમ ફંડમાં.
- ૫૦૦૦ ડાક્ટર બરજેરજી બેરામજીએ મરહુમ શેઠ નો. બર. બેરામજીની નધયતે તેવણના પીતા ડાક્ટર બરજેરજીએ પડાવેલાં ધરમ ફંડમાં.

૧૮૧૩૦૦

૧૫૦૦ ડાક્ટર બરજેરજી બેરામજીએ સુરતની પારસીની અનજુમનનાં ફંડમાં.

૪૦૦૦ બાઈ ખરશેદબાઈ તે મરહુમ લેફ્ટનન્ટ કરનલ કેપ્તશર સોરાબજી નરીમાનનાં વીધવા—ઉપલાંજ ફંડમાં.

૩૦૦૦ શેઠ શાવકશાહ ફરદુનજી કાપડીઆ—ઉપલાંજ ફંડમાં.

૩૦૦૦ શેઠો અરદેશર તથા રસતમજી મનચેરજી કુકા—ઉપલાંજ ફંડમાં.

૨૦૨૮૦૦

માથેરાન! માથેરાન!!

જરૂર વાંચો:--તંદરોસ્તીનો ખજાણો આપતી
આખી દુન્યામાં સર્વોત્તમ ટેકડી-માથેરાન.

માથેરાન વીશે નામીયા દાકતરોનાં મત.
પારસી, ક્રીસચયન, મોહોમેદન અને હીંદુ કોમો માટે
મીં લોડના જુદા જુદા હોટેલો.

Dr. J. P. Barry, M. B., I. M. S. "For most of the Chronic ills that flesh is heir to, it would be difficult to discover on the map of the world a spot so endowed with refreshment and health and peace. In all Europe you would seek in vain for a climate more balmy than belongs, say, to Matheran."

Dr. J. Y. Smith, M. D. "For the malaise and feebleness brought on by a Bombay Monsoon, and for all complaints, mental or bodily, that can be relieved by exhilarating exercise amid charming scenery, those who know Matheran well must speak of it with rapturous admiration."

માથેરાનના સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ મેજર જેકસન જણાવે છે—પોતાના પરોણાઓની જે સંભાળ મીં લોડ લીધે છે તેથી હું હમેશા અગ્નયજ્ઞ થયો છું. પોતાના પરોણાઓને સારો ખોરાક અને રહેવાનું મકાન આપીનેજ એવણુ સંતોષ પકડતા નથી પણ તે સાથે શરીરને પોસાય તેવી રમતો પુરી પાડી પરોણાઓને ગમત આપે છે તથા માથેરાનની ટેકરીની ઘણીએક ખુશનુમાં સુંદર પોઈન્ટોપર તેઓને મેજળાની આપે છે, એ બને ગ્રીન્ડે હવા ખાવા તથા આસાએસ લેવા આવનાર પરોણાઓને ઘણા ફાયદો કરે છે. વલી મીં લોડના મસતાવડા અને માયાલુ સ્વભાવ વીશે હું જાણુ છું તે પરથી હું મજબુત લલામણુ કરૂ છું કે સાજા થવા આવનારાઓએ પોતાની તનદરોસ્તી સુધારવા એમના હોટેલમાં જવું.

કરનલ દી. એન. પારખ અને કુટુંબ, કરનલ રીપોરતર અને કુટુંબ, દા. દીશાના અને કુટુંબ, દા. દસ્તુર અને કુટુંબ. દા. બ. શરોફ અને કુટુંબ, દા. બા નારીયેલવાલા અને કુટુંબ, તથા દાકતરો ન, ફ સરવેયર એમ. દી. ફરજર, દાતરક પોસ્તવાલા, દીવંચા, ખાતલીવાલા વીગેરે સખ્યખંધ દાકતરો અને કુટુંબોએ મી. લોડનાં માથેરાનના હોટેલોના લાભ લીધો છે. તેઓ

સરવેએ કીધેલી આ હોટલની બહામણ આ પાનામા સમાવી શકતી નથી. ખાં ખાં મનચેરણ કા. મરજમાન શી. આઈ. ઇ.—I can confidently recommend Mr. Lord's Hotel to any one visiting Matheran * * The food was excellent * * In five days I gained five lbs. એવળુ પાંચ દીવસમાં ૫) રતલ વધ્યા હતા ધણાં ખરા સઘલાં વીજતરો વજનમાં એક બે અડવાડીયામાં બેથી બાર રતલ વધે છે. માથેરાન હવા ખાવા જવાનો વખત બને ઠંડી અને ગરમીની મોસમો છે. તોપણ નાતવાનોએ અને જેઓ ટ્રાઇબી જડ ધાલી ખેડેલા દુઃખથી પીગતા હોય, પેટના, માથાના, લીવરના, છાતીના, સરીરના સાંધાઓના અથવા સ્ત્રીને લગતા ટ્રાઇબી દરદથી સાગ્ન થવા માટે અકતોબરથી કે માર્ચ સુધીમાં જરૂર માથેરાન જવું જ્યાં મીં લોર્ડનું એકલું સેનીટેરીયમ છે. શુજરાત તથા દખણના શેહરો અને ગામો કરતા માથેરાનમાં હમેશા ઓછી ઠંડી રહે છે જે નાતવાનોને માફક આવતી હોય છે. ફક્ત ૬૦ કે ૬૫ થી કે ૭૫ કે ૮૦ શુધી પારાની શીશી રહે છે. પણ ઘણાએક લોકોને ખ્યાલ અજ્ઞાન-પણને લીધે એથી ઉલટો છે.

ખાન બાહુદુર બ. બે. પટેલ—મીં લોર્ડના હોટલમાં એક પખવાડયુ હું રહ્યો હતો એવા રાહબર આપણી સાથે ન હોય તો તે નકામું છે. એ બાઇએ મારી માવજત એક પોતાનાં ઘરનાં બચાંની માફક લીધી હતી. હોટલમાં ઉતારાની ગોડવણ ખાણું પીણું, માણસોની હાજરી વગેરે સઘલુ સપુરણ આપણુ ઘરની માફકજ હતું. એ બાઇનો હું મોટો ઉપકાર માનુ છું.”

શેઠ ક. કું તારાપોરવાલા, સી. આઈ. ઇ.—ખાનગી જંગલમાં એથી વધારે સુખ સગવડ અમો ભોગવી શકતે નહી. સર જમશેદજીએ અને બીજા પ્રખ્યાત શેઠોએ મીં લોર્ડના હોટલની તારીફમાં જે કહ્યું છે તેને બોલે બોલ હું મક્કો થાઉં છું મારા મન પ્રમાણે આખરદાર કુટુંબોને માટે તેઓના વાલી વગર ઉતરવાને પણ એ હોટલ પ્રખ્યાત છે.

શેઠ મ. હા. જાગોશ—મીં લોર્ડના હોટલમાં મોજ શોખ માટે આવનારા જવાતો અને યુજરોગો એમની બાંહધરીમાં મળહ કરે છે પણ ખાસ કરીને સીક અને નાતવાંનોની માવજત કરવા માટે, દુઃખી શ્રી, મરદ, કે બચાં એમને ત્યાં એખલા મોકલવામાં આવે છે તેઓની જેવી માવજત એ ધણી કરે છે તે કરતા વધારે મા આપથી થઈ શકવાનુ નથી તે મેં નજરે જોયુ છે.

શેઠ સો. ૨. મદ્રાસવાલા—હોટલની જગા અને ખોરાક બેશક ઘણાજ હિતમ-પણુ સરવેમાં મારા જેવા નાતવાન ઉપર મીં લોર્ડ એક પીતા સમાન ધીયાન આપયું છે તે હદ વીનાનુ હતું જે ઉપકાર સાથે હમેશા હું યાદ રાખીશ.

 માથેરાનની વધુ વીગત મેલવવા માટે એક અરધા આનાનો ટટાંપ મોકલી મીં હા. ન. લોર્ડ પાસેથી ચોપડી મંગાવવી, મફત મોકલવામાં આવશે.

ભાડેના તથા વેચવાના માથેરાનના જંગલા—માથેરાનમાં જંગલા ભાડે જોઈતા હોય, અથવા વેચતા લેવા હોય તો મીં હા. ન. લોર્ડને નીચલે ઠેકાણે લખવું.

 માથેરાનના ઉપલામાંથી ટ્રાઇબી હોટલમાં ઉતરવા માટે મીં હા. ન. લોર્ડને સરનામે એક બે દીવસ આગમરથી માથેરાન કાગજ લખવું. મહેરબાની કરી જાત પરજાતના પોતાના મીત્ર મંડલને આ ચારે કામના હોટેલોથી વાકેફ કરવા.

હા. ન. લોર્ડ.

ઠેકાણું—મુંબઈ થાકોડવાર અથવા માથેરાન.

સર જ્ઞેહાંગીરજી કાવશજી રેડીમની, “બારોનેટ”નો ખેતાળ પામેલા ત્રીજા શેઠયા.

જનમેયા—રોજ ૧૬ મો મેહર માહા ૯ મો આદર શહેનશાહી સને ૧૨૨૨ યઝદેજરદી, તારીખ ૮ મી જુન સને ૧૮૫૩ ઈસવી, સંવત ૧૯૦૯ ના જ્ઞેશ શુદ ૨ ને વાર ખુધ.

પરણુયા—રોજ ૨ જ્ઞે ખુધન માહા ૭ મો મેહર શહેનશાહી સને ૧૨૪૫ યઝદેજરદી, તારીખ ૨૦ મી માર્ચ સને ૧૮૭૬ ઈસવી, સંવત ૧૯૩૨ ના ફાગણ વદ ૧૦ ને વાર સામ.

સર નાઈ થયા—રોજ ૧૮ મો રસના માહા ૧૦ મો દેહ શહેનશાહી સને ૧૨૬૪ યઝદેજરદી, તારીખ ૩૦ મી જુન સને ૧૮૯૫ ઈસવી, સંવત ૧૯૫૧ ના અષાઢ શુદ ૮ ને વાર રવી.

બારોનેટ થયા—રોજ ૧૭ મો સરોશ માહા ૧૦ મો દેહ શહેનશાહી સને ૧૨૭૭ યઝદેજરદી, તારીખ ૨૬ મી જુન સને ૧૯૦૮ ઈસવી, સંવત ૧૯૬૪ ના જ્ઞેશ વદ ૧૩ ને વાર શુકર.

સર જેહાંગીર કાવશજી રેડીમની--

“બેરોનેટ” નો અમીરી ખેતાબ પામેલા ત્રીજા પારસી શેઠયા.

યઝ્દેજ્જરદી સને ૧૨૭૭ નાં ગુજસતે સાલે પારસી કોમને એક નવીન વધામણી આપી છે. પારસી કોમ એક નહાનામાં નાહાની જેવી હોવા છતાં તેમનામાં એ વરસે એક ત્રીજા બેરોનેટ વધ્યા છે; એના જેવી ખુશાલી અને હરખ ઉપજવનારી બાબદ બીજી થોડીજ ગણાય છે. એ વરસનાં બનેલા બધા બનાવોમાં આપણા એક આગેવાન પારસી જરથોસ્તી શેઠિયા, સર જેહાંગીર કાવશજી નાઘટને આપણા મહા પ્રતાપી, પુન્યશાલી, બખ્તાવર શેહનશાહ, નામદાર કીંગ એડવર્ડ સાતમાએ બખ્શેલા “બેરોનેટ” ના અમીરી ખેતાબનો બનાવ, વાજબી રીતે પહેલી જગા લેશે અને સોનેરી અક્ષરે નોંધાશે. પ્રતાપી બ્રિટીશ રાજ્ય તરફથી નામવર શેનશાહની શાલગરેહ જેવે શુભ અવસરે આ દેશના દેશીઓને મલતાં માનવ્યકરામ તથા ખેતાબોમાં ચઢતાંમાં ચઢતો ખેતાબ “બેરોનેટ” નોજ છે, જે સર નાઘટના ખેતાબની પેઠે સપર પહેલો મેલવવાને એક પારસી મહા-પુરુષજ, મરહુમ પહેલા સર જમશેદજી જીજીભાઈ ભાયગશાલી થયા હતા, અને તેથી માત્ર આ તથા ઈંગલંડ દેશોમાંજ નહી પણ ચોખ્ખા પૃથ્વીમાં પારસી નામ તથા પારસી કીર્તીનો ડોકા ધમધમી રહ્યો હતો. એ બનાવ બનવાનો—યાને પારસી કોમમાં પેહલવેહલો બેરોનેટનો ખેતાબ સર જમશેદજી જીજીભાઈને મલવાનો દીવસ તા. ૨૪ મી મેએ ૧૮૫૭ નો છે, કે જે દીને નામદાર માહારાણી વીક્ટોરીઆની શેઆલગરીની ખુશાલીમાં હોવા ખેતાબો વેંહ્યાયા હતા. એ પછી ૩૩) તેતરીશ વરસની મુદતે સને ૧૮૯૦ માં નામદાર કયસરે હીન્દની તરફથી સર દીનશાજી માંજીકજી પીટીટ જેવા એક ખુજરોગ માનવંત સખી નરને બેરોનેટનો ખેતાબ બીજા પારસી શેઠયા તરીકે મળ્યો હતો. તે મુદતને બીજા બે દાહેકા પુરા નહી થતાં યાને ૧૮ અઢાર વરસની બીજી ટુક મુદત દરમયાન ચાલતા ઇસવી સને ૧૯૦૮ અથવા યઝ્દેજ્જરદી સને ૧૨૭૭ નાં વરસમાં પારસી કોમના એક બીજા ઉપર લખેલા નામવાલા રેડીમની ખાનદાનનાં સર જહાંગીર કાવશજી, પારસી કોમમાં ત્રીજા બેરોનેટ તરીકે ઉમેરાવાને ભાયગશાલી નીવડ્યા છે. એ રીતે બ્રિટીશ હકુમતનાં રાજ અમલ હેઠે પચાશ વરસની અરધી સદીમાં ત્રણ પારસી શેઠયાઓ “બેરોનેટ” જેવું માનવંત અને મોટામાં મોટું ઉમરાવપદ પામી ચુકા છે. એ બનાવ પારસી કોમ માટે થોડો માનવંત ગણુતો નથી. સને ૧૯૦૮ નાં જુન માસની ૨૬ મી તારીખે નામદાર શેહનશાહની શાલગરેહ ગુજરવામાં આવી—તે દીને વેંહ્યાયલા નાહાના મોટા ખેતાબોમાં આ ભાયગવંત ઘણી સર જહાંગીર કાવશજી રેડીમનીને “બેરોનેટ” ના ખેતાબથી નવાજવામાં આવ્યા છે. એ દીને વેલાતના ઉમરાવો અને બીજા ખેતાબોતું લીસ્ટ જે ઈંગલંડનાં ગવર્નમેંટ જેનેટમાં છપાયું છે, અને જેનો ટેલીગરામ તેજ દીને અતરે આવ્યો હતો તેમાં આ મુબારક નામ આ ઉમરાવી ખેતાબ મેલવવા પામેલું જણાયું હતું.

એ બનાવ પારસી કોમ માટે ખચીત મોટો હરખ ઉપજવનાર તથા શુકર ગુજરી કરવા જોગ છે. એ માન જે જે પારસી નરોને મળ્યું છે તે, મુખ્યત્વે તેમની હાતમ દીલ સખાવતના પ્રતાપે કિવા તેના બદલામાં, તેમ બ્રિટીશ રાજ તાજ તરફની પારસી કોમની અણુહદ વફાદારીની પિછનમાં મમેલું ગણાય છે; અને હવડાં સર જેહાંગીર કાવશજી રેડીમનીએ તે મેલવીને જેમ પારસી નામની કીર્તીમાં ઉમેરો કીધો છે, તેમ ગોયા દેખાડી આપ્યું છે કે, પારસી ટોલાનો સખાવત તથા વફાદારીનો જાતી ખવાસ હજુ જેવોનો તેવો અચલ તથા અંમર છે.

એરોનેટનો ખેતાખ મેલવનારાં પહેલાં એ પારસી ખાનદાનો જેમ પોતાની પાદશાહી દોલત તથા હાતમ દીલ સખાવત માટે જગપ્રસીધ છે, તેમ આપણા નવા એરોનેટ સર જેહાંગીર કાવસજીનું “ રેડીમની ” ખાનદાન પણ તેવું જ જગ આશકાર છે. એમના કાકા મરહુમ સર કાવસજી જેહાંગીર જેમના વંશમાં એકાદ એટાની વૃદ્ધી થયલી ન હતી તેમના એવણ પાલક પુત્ર તથા ગાદી વારેસ થાય છે. મરહુમ સર કાવસજી જાંહાંગીર નાઈટે પોતાની હાથઆતીમાં એકંદર સતર લાખ રૂપ્યાની સખાવત કરી “ રેડીમની ” અટકને પુરેપુરી ખરી પાડવા જોડે તેની કીર્તી તથા જાહેરજાલી વધારી હતી, અને તે ઉપરાંત “ નાઈટ ” નો ખેતાખ પણ મેલવ્યો હતો. હાલના સર જેહાંગીર કાવસજી રેડીમની જેમ તે મરહુમની દોલત તથા ગાદીના વારેસ થયા, તેમ તેઓના સખી દીલગુરદાના પણ ગોયા વારેસ થયા. મરહુમ સર કાવસજી બેહેસ્તનશીન થવા સાથે એક તરફ તેમની દુજતી સખાવતનો જરો બંધ પડ્યો, કે તરતજ બીજી તરફ સર જેહાંગીરની સખાવતનો નવો ઝરો ચાલુ થયો, જે કુદકેને ભુસ્કે ઉછલતો ને વધતો જાય છે, અને તે પોતે વધવા જોડે ખુદ સર જેહાંગીરને પણ માન મરતખા તથા ખેતાખમાં વધારયાજ કરે છે. પ્રથમ સન ૧૮૯૫ની ૩૦ મી જુને તેમને નાઈટહુડનો ખેતાખ મળ્યો હતો, કે જે ઈંગલંડમાં અને ખુદ મરહુમ મહારાણી વિક્ટોરયાના બખ્તાવર હાથેજ તેમને અરપન થયો હતો. તે પછી પણ એમની સખાવત વધતી જ ગઈ, જેનો એકંદર જુમલો તેર લાખ રૂપ્યાનો થવા જાય છે, અને મરહુમ સર કાવસજીની સતર લાખની સખાવતને સાથે ગણતાં રેડીમનીનાં કુટુંબની જુમલે સખાવત ત્રીસ લાખ રૂપ્યાનો સુંદર આંકડો આપણી નજર સનમુખ રજુ કરે છે. એવી પાદશાહી સખાવત કરનાર નર કિંવા ખાનદાન, એરોનેટનો ખેતાખ પામે તેમાં નવાઈ કાંઈ નથી. નામદાર શેહનશાહ એડવર્ડ તથા તેમની અદલ સરકારે એમાં કાંઈ જ નહીં પણ એક “ લાયકને લાયક માન ” બખશયું છે, અને તે માટે પારસી કોમ તેમની સદા હેસાનમંદ તથા દુવાગુજાર રહે છે.

• મરહુમ સર કાવસજી જાંહાંગીર રેડીમની સી. એસ. આઈ; જેવોનો જનમ સને ૧૮૧૨માં થયલો, તેવો પોતાની ૬૭ વરશની ઉમરે રોજ ઉજો માહા ૧૧મો સને ૧૨૪૭ યજ્ઞદેજરદી, -તારીખ ૧૯ મી જુલાઈ સને ૧૮૭૮ ને દીને ગુજરયા હતા-તેવો આપણી મુબંધ ટાપુના એક નામીયા જાણીતા વેપારી હતા, અને અતરેની ધણીક મોટી અંગરેજી વેપારી પેહડીઓ, એકા વીગરેનાં જાહેર ખાતાંઓ સાથે શરાશીનો ધંધો કરીને મહશુર થયલા હતા. તેવો સાહેબ પણ પારસી કોમમાં એક સખાવતી શેઠયા થઈ ગયા છે, અને ઉપર કહયું તેમ પોતાની હાથઆતી દરમયાન જે સતર લાખ જેવી પાદશાહી સખાવત કરી ગયા છે, તેમાં મુબંધનો યુનીવરસીટી હાલ એક લાખનો, સુરતની કીલ્લા એક આગલની મોટી પોતો લાખ રૂપીઆનાં ખરચની સર કાવસજી જાંહાંગીર શીવીલ હાસપીટાલ, પુણાની ઈનજીનીઅરીંગ કાલેજ, નવસારીની સર કાવસજી જાંહાંગીર મદરેશા, ગદેવીની ઈંગલીશ સ્કુલ અને દવાખાતું, મુબંધની ખેતવાડીની છોકરીઓની સ્કુલ, મુબંધની ગરાંટ મેડીકલ કાલેજ સાથની આંખની હાસપીટાલ, જેને માટે શવા લાખની રકમ આપેલી, એલશીનશટન કાલેજની ઇમારત માટે બે લાખ, શીંધ હેદરાબાદમાં બંધાવેલી દીવાનશાલા અને ફરાંનશ, જરમનીની લડાઈમાં જખમી થયલાઓને મદદ કરવા મોકલેલા હજારો રૂપીઆ, વીગરે વીગરે મુખ્ય સખાવતી અને ધરમી કામોનાં સથંઓ આજબી તેમની જાહેર કારકીરદીની યાદગારી દાખલ ઉમેલાં છે. એ ૧૭) લાખની તેમની સખાવતમાં મુખ્ય કરીને ઉપલી સુરતની મોટી હાસપીટાલ ઉપરાંત બીજી હાસપીટાલો, દવાખાના વીગરે માટે પોણા ત્રણ લાખની ઉપર, ગરીબોને આશરો આપવા માટે તેટલી જ રકમ, કેલવણી ખાતાંઓ-સ્કુલો કાલેજો માટે પાંચ લાખની ઉપર, કુવા-તળાવો વીગરેના પાણીનાં બાંધકામો પાછલ ત્રણ લાખની ઉપર, અને આગ, વરાલ, રેલ, દુકાલનાં આક્રતકારી કામો માટે પોણા લાખની તથા બીજી પરચુટલુ જાહેર સખાવત ચઉદથી પંદર લાખની અને ખાનગી સખાવત નજીક ત્રણ લાખની મલીને તેમની હાથઆતીમાં થયલી સખાવતનો આંકડો ખાસો સતર લાખની ગણતરીનો ગણાયો હતો. એમના હેવા સખાવતી ગુણોને લીધે તથા પ્રજા શેવાની પીછાનમાં

નામદાર સરકારે તેમને સને ૧૮૬૯ માં સી. આર્ષ. ઇ. યાને કમપેનીયન ઓફ ધી સટાર ઓફ ઇનડયાનો અને તે પછી સને ૧૮૭૨ માં સર નાઇટનો ખેતાબ બક્ષયો હતો—વીગરે તેવો ધણુંક જાહેર ખાતાનાં ઓધાઓ અને અમલપર નેમાયલા હતા—પણ માઠાં ભાયગે નાદરસત તખીયતને લીધે જાહેરમાં ભાગ લેવાને બનતું નહીં હતું, તે એટલાવેર કે નામદાર માહારાણીનાં સાહેબજાદા પ્રીનસ ઓફ વેલસ તે હાલનાં આપના નામવર શેનશાહ સાતમાં એડવરડ જ્યારે મુંબઈની પધરા-મણીએ આવેલા ત્યારે તે પાદશાહી ઉમરાવની મુલાકાતનું માન મરહુમને આપવાને આપના સતાવાલાઓએ ખાહેશ કરીધેલી પણ એવો સાહેબની ઉપર કહેલી નાજુક હાલતને લીધે હાલ પાદશાહી માન મલતુ ઉપકાર સાથે મેલવવા ના પાડયાથી તે રહી ગયું હતું. તેમજ નામદાર ગવરનરની કાઉન્સીલનાં એક મેમ્બર દાખલ નેમાવાની પણ વકી હતી, પણ તે સરકારી માંગણી પણ એજ ચઉદ વરસની સંધીવા અને નજલાની માંદગીને બીજાંને પડેલા હોવાથી સવીકારી શકાઈ નહીં હતી.

મરહુમ સર કાવશજી જહાંગીર રેડીમનીનાં મરણ વખતે તેમનાં એક ભાઇ શેઠ હીરજીભાઈ જહાંગીર રેડીમની જેવો પણ આપણી ટાપુના એક નામીયા વેપારી અને શ્રીમંત શેઠ્યા હતા તેમના પુત્રનાં છોકરા શેઠ જહાંગીર તે હાલનાં સર જહાંગીર રેડીમનીને સર કાવશજીએ પોતાના દત્તપુત્ર કરી લીધા હતા. એવો સાહેબ પોતાના લખોપતી પીતાના ગાદી વારેશ ઇડયા પછે એવોની જાહેર કારકીરદીની શરૂઆત થાવા માંડી છે. અને એક સખીદેલ શેઠ્યાના વારસોખી સખી દેલ નીવડે એ કેહેતી મુજબ તેવોએખી અત્યાર આગમજનું સખાવતમાં તથા બીજાં પરમારથી પ્રજનાં તથા કોમી કોમોમાં શાર નામ કાઢીને અચ્છી કીરતી મેલવી છે. એવો સાહેબનાં મોટા દેલની શાહદત તરીકે સરજહાંગીરનો “ રેડીમની હાઉસ ” વાલો ભવય બંગલો મોટી પારટીઓ આપવા માટે સારીપેઠે જાણીતો થયલો છે. ૧૮૯૩માં સર જહાંગીરે મુંબઈના માજી ગવરનર સર જેમસ ફરગયુસનના માનમાં એક પારટી કરી હતી, તેમજ લોરડ ડફરીન હીંદથી વીદાય થયા તે વેળાએ પણ તેવણે રેડીમની હાઉસમાં એક પારટી આપી હતી. લોરડ ડફરીનને સર જહાંગીર અને સર મનચેરજી મેહરવાનજી ભાવનગરીએ આવકાર આપ્યો હતો, તેમજ ઇરાની સાહીતયના ઓલમા પ્રો. ડરમસેટ્ટર ઇંગલંડ વીદાય થયા હતા તે વેળા પણ તેવણે એક પારટી આપી હતી; જે વેળાએ હાજર રહેલાઓમાં લોરડ રોઝબરી અને તેવણના બાનુ, સર વીલયમ વેડરબરન, મી. દાદાભાઈ નવરોજજી, સર મનચેરજી ભાવનગરી વગેરે હાજર હતા. મુંબઈના ગવરનર તરીકે લોરડ હેરીસ નેમાયા તે વેળા તેવણે મુખ્યારકબાદી આપનાર એક ખાણું લંડનમાં વસતા હીંદીવાનો તરફથી આપવામાં આવ્યું હતું જે વેળાએ સર જહાંગીરે માનપત્ર વાંચી સંભળાવ્યું હતું; તેમજ લોરડ હેરીસને ઇંગલંડમાં એક પારટી આપી હતી. માજી ગવરનર લોરડ રે ઇંગલંડ પાછા વીદાય થયા તે વખતે તેવણે કોરનવોલ મેનશનમાં સર જહાંગીરે એક ખાણું આપ્યું હતું. જે પ્રસંગે હાજર રહેલાઓમાં મરહુમ ગલેડસતન, લોરડ રીપન, મી. દાદાભાઈ નવરોજજી વગેરે હતા. ડયુક ઓફ કોનાટે એ પ્રસંગે સર જહાંગીરને વીંડસર કેસતલમાં બોલાવી માન આપ્યું હતું અને માલખરો હાઉસની ગારડન પારટીમાં સર જહાંગીરની ઓલખ મરહુમ નામદાર માહારાણી સાથે નામદાર શહેનશાહ એડવરડે કરાવી હતી.

હાલના સર જહાંગીરજીનો જનમ રોજ ૧૬ મો મેહર માહા ૯ મો આદર સને ૧૨૨૨ યજ્ઞદેજરદી—તારીખ ૮ મી જુન સને ૧૮૫૩—સંવત ૧૯૦૯નાં જેઠ સુદ ૨ ને બુધને દીને થયો હતો. તેવણે પ્રોપ્રાયતરી—સ્કુલમાં ઇંગ્રેજી કેલવણી મી. હોરમજી જહાંગીર તાલીઆરખાન જેવા બાહોશ શીક્ષકના હાથ હેઠલ લઠને મેટ્રીકયુલેશનની પરીક્ષા પસાર કરીધી, ને પછી વધુ અભી-આસ સાર એલજીનસ્ટન કોલેજમાં જોડાયા હતા. મરહુમ પેહલા સર કાવશજીના ગુજરવાબાદ હાલના સર જહાંગીરજી ધંધામાં પડીઆ, ને તેવણે ધીઆન મીલ ઉધ્યોગ તરફ ખેંચાયું. પેહલાં એવણે મરહુમ શેઠ મેરવાનજી જીજીભાઈ દાદાભાઈના સાહેબજાદાઓ સાથે મલીને

ગુબીલી મીલ સ્થાપી; ત્યાર પછી જમાનાની ગીરદસ્તમાં આવી ગયલા મેશરશ બી. એન્ડ એ. હોરમારજીના હાથમાંથી જ્યારે કુરલા મીલની એજનસી ગઈ તે વખતે મીલોનો વખત ખરાબ હોવાથી કામએ તેમાં જીલલાવાનું દરશત ધારીયું નહી તેવે વખતે સર જાંહંગીર બાહાર પડીયા ને તે મીલના મોટી રકમના શેર વેચાતા લઇને પોતે તેના એજન્ટ થયા, ને તેવણની કાલજી ભરેલી ખંત તથા કરકસરના વેહેવારથી મીલ નફા કરતી થઈ, ને ભાગીદારોને વીઆજ મલવા ઉપરાંત એવણને તેના કમીશનમાં લખો રૂપીઆ મલીઆ. ગયા ડાયકામાં જે વખતે મીલોનો વખત ઘણો બારીક આવ્યો હતો તે વખતે જ્યારે બીજા શ્રીમતો બીચકી ગયા તેવે વખતે એ શેડે દુરઅદેશી વાપરી લખો રૂપીઆ મીલોના મારગેજ ઉપર સારા વીઆજે ધીરીઆ, ને તેમાં મોટો નફા કર્યો. એવણ બીજો સરાશી ધંધો કરે છે, ને એમ કેહેવાય છે કે એવણ પોતાની આંટ ઉપર મોટી રકમ વેલાતથી ઘણું એછે વીઆજે લાવેય ને તે ઉપર હાઈઆં મોડું વીઆજ પેદા કરે છે. જ્યારે બીજાએ ફક્ત મોજ શોખને ખાતર વેલાત જાય છે ત્યારે એવણ પોતાના મોહોરદાર લેડી જાંગીર સાથે ૧૦) વખત વેલાત જઈ આવ્યા છે, ને દરેક વખતે કંઈને કંઈ પોતાના લાભનું કરતા આવ્યા છે. એ રીતે સર જાંહંગીર પોતાની જાહેર જાંદગીમાં જીવલાવ્યા પછી એક તરફથી જેમ પોતાનાં ધંધા-ધાપાનું ફાયદાનું કાંમકાજ કરતા રહેઆ છે, તેમ બીજી તરફથી પ્રજા પયારાં અને કોમ ઉપયોગી કામોમાં પણ આગેવાની સેવાને પછાત પડતા નથી—એ તેમને થોડું માન ભરેલું નથી. હેવા એમનાં કોમ ઉપયોગી કામનો એક જાણવાજોગ દાખલો હવડાંજ આપણને જણાયો છે, અને તે કામમાં એક અજબ સંજોગ મલતો એ આવ્યો છે—કે—જેમ એકવાર મરહુમ સર કાવશજી જાંહંગીર પોતે પોતાની કોમના અગતનાં કામ વચ્ચે પડીને મરહુમ ત્રીજા બેરોનેટની વખતે તેમને કોમના વડા ડેડવવાની કોમમાં કંઈ ભાંજગડ નીકલી હતી; પણ મરહુમ શેક કાવશજીએ તેમનાં વડપણ ડેડવવાની આગેવાની પોતાને માથે લઈને શમાધાની કરી આપી હતી અને તેથી તે વેલાએ તેવો સાહેબ જેમ ટોલાના માનીતા થઈ પડ્યા હતા. તેવોજ આમેલુખ બનાવ હવડાં આપના આ નવાં બેરોનેટ સર જાંહંગીરનાં વખતમાંથી બનવા પાંચથો છે, અને તેમાં પણ એવો સાહેબ જખર માન ખાટી ગયા છે. એ મુજબ આપ દીકરા અને જણા વખત આવતાં પારસી કોમનાં વડા અથવા પ્રમુખ ડેડવવાની હીલચાલમાં આગેવાની ભર્યો ભાગ બજાવાથી એ દાખલા જેટલા ખુશી થવા જોગ તેટલાજ માનને લાયક ગણાયા છે. એ રીતે મરહુમ સર કાવશજી જેમ હમકોમની દાઝ રાખી તક મલતાં તેની બેહતરીનાં કામમાં ભાગ લેતા હતા, તેમ સર જેહાંગીર પણ વરતતા જણાય છે, જેનો પ્રલક્ષ, ખુશી થવા જોગ તથા નોંધી રાખવા લાયક દાખલો હમણાંજ બન્યો છે. મરહુમ સર જમશેદજી જીજીભાઈ ચોથા બારોનેટનાં મરણ પછી પારસી અનજીમનના પ્રમુખ તરીકેની તેમની ખાલી પડેલી જગાએ તેમના ગાદીનશીન સર જમશેદજી જીજીભાઈ પાંચમાં બેરોનેટને નેમવાની હીલચાલ થતાં, કોમના એક નાના ભાગે તે સામે વાંધો ઉઠાવ્યાથી જે એક નાખુશ જઘડો કોમમાં બરપા થવા જેવું હતું, અને જે આગલ વધતાં ટોલામાં તડ પડવાની ધાસ્તી બરપા થઈ હતી, તે બનાવ એક સારી સમજીતીથી થોડાજ દહાડામાં બંધ પડી ગયો છે, અને સર જમશેદજી પાંચમાં બેરોનેટ ગયા જીજીભાઈ માસની તા. ૨૬ મીને દીને સાંજે મલેલી પારસી જરથોસ્તી અનજીમનની દખદખા ભરેલી મહાન સભામાં, પુરતી એકદીલી તથા એકમતીથી પારસી અનજીમનના પ્રમુખ નેમાયા છે, એ રૂડું પરિણામ કોના પ્રયાસને મુખ્યત્વે આભારી છે? પારસીઓ એકેકે અવાજે ને એહસાન સાથે બોલે છે, અને તે વાજબીજ છે કે, સર જેહાંગીર કાવશજી રેડીમનીની કાલજી તથા કારસાજીથી એ રૂડું પરિણામ નીપજ્યું છે. અને તે કેમ? જેવું આ ભાંજઘડું મુલ રોપાયું, છાપામાં તેની ચરચા ચાલુ થઈ, અને વિરધ પક્ષે પ્રોટેસ્ટ તકબાર કરી તે ઉપર સહીઓ લેવા માડી, કે સર જેહાંગીર કાવશજી રેડીમનીએ પોતાનાં ખરાં નામ સાથે છાપામાં બાહેર પડી સાવચેતીનું રજુશીંગડું ટુકડું. તેવોજ પારસી જેવી

નાની કોમમાં આવા એક બનાવ માટે આમ જઘડો જંગે તે સામે નાપસંદગી બતાવી તેમણે એવી સુચના કરી કે, કોમનાં બંને પક્ષના આગેવાન ગૃહસ્થોએ સાથે મળી ખાનગી રીતે મસલેહત ચલાવી સમજુતીથી એ વાંધાને નિવેડો આણવો જોઈએ. આમ સુચના કરીનેજ તેઓ બેશી રહ્યા નહી, પણ તે ઉપર અમલ કરી કામ બળવવાનો રૂડો દાખલો પણ તેમણેજ આપ્યો. તરતજ તેમણે પોતાના આલીશાન મકાનમાં બંને પક્ષના આગેવાનોને નોતર્યા; તેઓ વચ્ચે ખાનગીમાં મસલેહત ચાલી, એને માટે એવો સાહેબે પોતાને બંગલે આપણી કોમના કેટલાક નામાકીત આગેવાનો જેવા કે—નામદાર જશટીશ શેઠ દીનશા ધનજીભાઈ દાવર, સર શીરોજશા મેરવાનજી મેહતા ખારીસટર, શેઠ નવરોજી માણેકજી વાહાડયાજી સી. આઈ. ઈ. અને તેવાજ બીજા કેટલાક માનવંત ગૃહસ્થોને બોલાવીને તથા તેમાંના જશટીશ દાવર સાહેબને પોતાની સાથે સર જમશેદજી પાંચમાં એરોનેટને બંગલે જવાની તસ્દી લઈને સઘલી વાતચીત અને પકી ગોઠવણ કરીને હેવું નકી કરી લીધું કે બંને બેરહુવાલા સાહેબોનું મન મનાવીને, અનજુમનની સભા માટે એક હેવો ડેડાવ નકી કરી લીધો કે જેનાથી એ સભામાં સર પાંચમાં એરોનેટ આખી અનજુમનની રાજી રજવંદીથી કોમના પ્રમુખ વરીકે પસાર થઈ ચુકા છે. અને વકકી પ્રમાણે તેનું શેવટ સમાધાનીમાં આવ્યું, કે જે, એવા એક દરજ્જાદાર, દીલસોજ શેઠયાની આગેવાની તથા કારસાજી વીના બીજી કોઈ રીતે આવવું મુશ્કેલ હતું. સર જેહાંગીર રેડીમનીએ આ કટોકટ વખતે બળવેલી કોમની સેવા અસાધારણ છે, અને તે માટે તેઓ ખરેખર કોમના ઉપકારને લાયક થયા છે.

સર જેહાંગીર ગયા એપરીલ માસમાં પોતાનાં કુટુંબ સહીત ચીન તથા જપાનની સફરે સીધા-રીયા હતા—તે મુશાફરી દરમિયાન તા. ૨ જી એપ્રિલ ૧૯૦૮ ને દીને શ્રી હાંગકાંગ ખાતે ઈંગ્લીશ મેલની સડીમર “ દેવેના ” મધે પોતાના કુટુંબ સાથે જઈ લાગા હતા, તેવારે તેઓને આવકાર આપવાને હાંગકાંગની પારસી કોમના વડા શેઠયા મી. હોરમસજી નવરોજી મોદી, શેઠો ટાટો સનસ એનડ કમપનીના મેનેજર મી. બેજનજી દાદાભાઈ ટાટા, તથા બીજા કેટલાક શેહેરીઓ પધારયા હતા, તે વેળાએ ત્યાના કેટલાક પારસી બીરાદરો તરફથી નીચલું “ અરજ પત્રક ” આ માનવંતા શેઠને પુગાડવામાં આવ્યું હતું:—

“ નેકનામ માનવંતા સાહેબ, સર કાવસજી જેહાંગીરે રેડીમની નાઇટ, જોગ, સેવામાં.

“ આપણના બખતાવર નામ અને સખાવતી ભરયા કામે માટે ચીનની પારસી કોમ વખાણુની નજરે જુએ છે. મહા ચીન માટેની પધરામણી માટે અતરેની પારસી કોમ આપણને અને આપણના માનવંતા કુટુંબને ચીનાઇ ભુમીની મુલાકાત માટે આવકાર આપે છે, અને ઇચ્છે છે કે આપણની સફર મુખારક થાવો અને નેક ધારેલી મુરોહો સફલ નીવડો.

“ આપણા જેવા માંનવંત શ્રીમંત શેઠયાઓની ચીન અને જપાન માટેની સફરો ઘણી જુજ થતી જેવામાં આવે છે. ચીન અને જપાનની ભુમીઓ તરફની પધરામણી માટે અતરેની નાનકડી પારસી કોમ હરખ સાથ આવકાર દેય છે. અકાબર શેઠયાઓની “ ચીનની મુસાફરી ” ચીનની તવારીખોમાં નોંધાયેલી જેવામાં આવે છે. તેજ મુવાફિક આપણી મુખારક સફર વધુ યાદગાર બનાવવા કળે આપણનું જ્ઞાનપુરવક ધ્યાન ખેંચવા પારસી કોમના કેટલાક અદના ભાઇઓ તરફથી નીચલી બાબદ માટે અરજ કરવા નમનતાઇ ભરી સુચના કરે છે.

“ અત્રેનું એક પુર પારસી પંચાયતનું મકાન ગયે સાલ અકસમાતીક કુટી પડવા બાદ થોડો વધુ ખચ કરી, છાપરાં વીગેરેની મરામત કરી વપરાસ માટે સમારકામ કર્યું છે. જે મકાન માટેની બાબદ આપે સાંભલેલી હોવી જોઈએ, તે આજની આપણની પધરામણીથી તે મકાન જેવાને આપને તક મલશે. એક નવું વધુ સગવડ સાથનું મકાન મેલવવા હાલમાં આપણી કોમ ઇચ્છે છે. અત્રેના શ્રીમંત શેઠયા, શેઠ હોરમસજી નવરોજી મોદી ઉપરાંત એક બીજા આગેવાની ભાગ લેતા

માનવંત શેઠ્યા મીં ધનજીભાઈ સોરાબજી દાદીખરજેર આ બાબત તરફ બેહદ દીલસોજ લાગણી ધરાવે છે. ચીન ભુમીની માન ભરી પધરામણી અને આ બખતાવર સફરની પયાર ભરી યાદ જલવી રાખવાની આ રીતી તરફ માનપુરક ધ્યાન ખેંચવાની આપણને અરજ કરવામાં આવે છે. આ પુનવંતુ કામ આપણના નામદાર નામના યાદ કાયમ રહેલી જોઈ ચીનની પારસી કામ બેશક હરખાઈ રહેશે. ”

ઉપલી ચીનની મુશાફરીથી પાછા ફરતાં ખારોનેટનો ખેતાબ મલવાની રીડી વધાઈ તેવણુને મલી હતી. એ ખેતાબ સને ૧૯૦૮ના જુન માસની તા. ૨૬ મીએ નામદાર શેહનશાહ શાતમા એડવરડની શાહગરેહને દીને અપાયલા ખેતાબોના લીસટમાં અપાયો હતો, અને તેની સનદ હવે પછી એવોને મલશે. એ ખેતાબની જલવણીને માટે જેમ ખીજ આગલા ખેરોનેટ સાહેબોએ ખેરોનેટસીના કાયદાની રહે પચીસ લાખ રૂપીઆની રકમ દર ખેરોનેટના ખેતાબ ધરાવનાર વારશને વ્યાજ મલયું જવા માટે હલાયદી કાઢી છે તેમ એવા સાહેબ પણ તેટલીજ રકમ કાઢવાનો ઇરાદો રાખે છે.

હાલનાં શર જાંગીરજીને શને ૧૮૭૯માં સરકાર તરફથી જસ્ટીસ ઓફ ધી પીસ તથા એજ ટાંકણે મુબંઈ યુનીવરસીટીના ફેલો નેમવામાં આવ્યા હતા, ત્યાર બાદ એવણુને પારસી મેટ્રીમોનીયલ કોરટના ડેલીજેટ ચુટી કહાડવામાં આવ્યા હતા, એ ઉપરાંત એવણુને બંને વખત મ્યુનીસીપાલ કાર-પોરેશનમાં મેમબર ચુટી કહાડવામાં આવ્યા હતા. શને ૧૮૯૫ના વરશમાં એવણુને નાઇટહુડનો ખેતાબ મલ્યો. મુબંઈના મ્યુઝીયમ કમીટીમાં સરકાર તરફથી એવનને એક મેમબર કરવામાં આવીઆ છે.

એવણુની એજનસી હેઠલ ચાલતી કુરલા તથા જુખીલી મીલોમાં ડીરેક્ટર હોવા ઉપરાંત એવણુ તાતા આર્ચર્ન કા. માં, એક ઓફ ઇન્ડીઆમાં તથા ન્યુ સીટી મીલમાં ડીરેક્ટર છે, ને ઉપલા બેઉ ખાતાં સ્થાપવામાં એવણે આગેવાન ભાગ લીધો છે, ને તે બેઉ ખાતાંએને ધીકતાં કરવામાં ઘણી ખંતથી ભાગ લે છે. એ સીવાએ ઘણાએક ધરમખાતાં જે મરહુમ સર કાવશજીના નામ સાથે જોડાયલાં છે, તેમાં તથા ખીજ ધરમખાતાંઓમાં એવણુ ત્રસતી તરીકે કામ કરે છે. એવોએ પોતાના મરહુમ ખેશીઓની મજગામ ખાતેની દરેમેહર જે અશલ જગો શીદી ઇમપરવમેંટે વેચાતી લીધાથી ખશેડવી પડી છે તે પાછી મજગામમાંજ ખાંધી આપી છે.

ઉપલી દરેહમેહરની ઇમારત મુબંઈના પોરટ ત્રસ્ટ ખરીદી લેવાથી એથી થોડે દુર મજગામમાં મતારપાખડી તરફ ગનપાઉડર રોડ ઉપર સર જહાંગીર કાવશજી જહાંગીર રેડીમની ખારોનેટે હાલમાં નવી બંધાવી આપેલી દરેહમેહર ઇબ્તવીને તેમાં જુની દરેહમેહરના આતશઆદરીયાન સાહેબને લાવી પરહવાની કીયા રોજ ૩ જો માહા ૧૧મો સને ૧૨૭૭ યજ્ઞદેજરદીને દીરે કરીને એ દરેહમેહર સરવે જરથોસ્તીઓના વપરાસ માટે ખુલ્લી મેલવામાં આવી હતી. એ વખતે સર જહાંગીર તથા લેડી જહાંગીરખી હાજર થયાં હતાં. આતશ આદરાનના કેબલાને તખતનશીન કરવા પછી જશનની કીયા નાયબ દસ્તુરજી રશતમજી એદલજી સનજાણાની આગેવાની હેઠળ કરવામાં આવ્યા બાદ દસ્તુરજી રશતમજીએ એ વખતને અનુસરતી એક અસરકારક વાયજ કીધી હતી. જે પછી એરવદ દોરાબજી બરજેરજી કાંગાએ નીચલો હેવાલ અગીઆરીના માલેકના હુકમથી વાંચી સંભળાવયો હતો- તેમાં નામદાર સર જહાંગીરજી કાવશજીએ જણાવયું હતું કે “ હમારા માંનવંતા વડીલ મુરખીજી બેહેસ્તનશીન સર કાવશજી જહાંગીરની શ્રી મજગામ ખાતેની દરેમેહેરવાળી ઇમારત મુબંઈના પોરટ ત્રસ્ટે સારવજનીક કામ સાફ બે વરસની વાત ઉપર ખરીદી લીધી, ને તે લતા ઉપરની ખીજ ઘણી ઇમારતો પણ લઇ લીધી, જેથી કરીને તે તરફ દરેમેહેરની જરૂર રહી નહીં, તેથી હમોએ કોઇ ખીજે ઠેકાણે નવી દરેમેહેર બાંધવાનો વીચાર કીધો ને દેવલાલી મધે શેઠ નવરોજજી સોરાબજી તલાટીએ એ કામને માટે જમીનનો કટકો મુફત આપયો હતો. પણ તેટલાં મજગામમાં વસ્તા જરથોસ્તીઓ તરફથી શેઠ એદલજી સોરાબજી દાવરની આગેવાની હેઠળ દોઢસો ઉપર સહીની એક અરજ હમોને મળી, જેમાં દેવો અરજ

શુભરવામાં આવી હતી કે હમારે મઝગામમાંજ એ દરેમેહેર બાંધવી કારણકે તે તરફની જરથોસ્તી-ઓની વસ્તીને, મુખ્ય કરીને શહેનશાહીઓને એવાં મકાન વગર આપતા ખમવી પડશે તેથી તથા બીજા સખખોને લીધે હમોને દેવલાલીમાં દરેમેહેર બાંધવા ઉપરથી હાથ ઉઠાવવો પડ્યો ને શેઠ પેસ્તનજી નશરવાનજી ગોદીવાળાએ પોતાની માલેકીની જમીન મધેથી અગીઆરીના ખપમાં આવે તેટલી જમીન ચોકસ સરતે વંશપરંપરા આપવાથી દરેમેહેર આ જગા ઉપર બાંધવાનું નકી થયું, ને આજ દીને હમારા મુરંબીજી બેહેસ્તનશીન સર કાવશજી જહાંગીરની ૨૦) મા વરસની બાજના દીવસે આ દરીઆન સાહેબના નુરી કેબલાને તખ્તનશીન કીધા છે. એ દરેમેહેરના નીભાવ માટે પણ હમોએ ઘટતો બદોબસ્ત કીધો છે; કે જેથી જાન્યુક સુધી તેનો નીભાવ ખરાબર થાય, ને શુકર કરીએ છીએ તે પરવરદેગારના કે આજ દીને હમો મજગામના જરથોસ્તીઓની એક ખુટ પાછી પુરી પાડવાને શક્તીવાન થયા છીએ. આ તકે બેહસ્તનશીન શેઠ ફરામજી નશરવાનજી પટેલની દરેમેહેરના ત્રસ્ટી સાહેબોએ એ મકાનમાં હમારા આદરીઆન સાહેબને નજદીક બે વરસ સુધી જગાની સગવડ કરી આપી રાખવા દીધા તેટલા માટે તેઓનો જાહેરમાં ઉપકાર માનતાં હમોને ઘણીજ ખુશહાલી ઉપજે છે, તે સાથે શેઠ પેસ્તનજી નશરવાનજી ગોદીવાળાએ પોતાની કીમતી જગામાંથી આ મકાનને વાસ્તે ઉપર જણાવેલી સરતે એક કટકા આપ્યો તે માટે તેવણનો પણ આ તકે જાહેરમાં ઉપકાર માનું છું. ને એ શેઠે આ નવા આદરીઆનની લગોલગ ગરીબ જરથોસ્તીઓને વાસ્તે સસતાં ભાડાનાં મકાનો બાંધવા માડ્યાં છે, તે મકાનમાં આવી વસ્તા જરથોસ્તીઓ તથા મજગામ ખાતેના બધા જરથોસ્તીઓ એ દરેમેહેરનો સરઅવસરે મોટો ઉપયોગ કરશે એવી આશા રાખું છું. ” આ પત્ર વંચાઈ રહેવા બાદ ધુલ પાન લઈ મીજલસ ખરખાસ્ત થઈ હતી.

નસીબદેવીએ ચારી આપીઆથી સર જહાંગીરે પોતાના ધંધામાં મોટી દોલત ભેગી કીધી; ને આસ્તે આસ્તે તેવણનો સખાવતનો ઝરો દોલતના વધવા સાથે ચાલુ થયો. તેઓએ પોતાની કારંકારીની સરઆતમાંજ પોતાની કોમના વપરાસ અર્થે નજદીક છ હજારવાર કીમતી જમીન જે પારસીઓના દોખમાંની ઘણીજ નજદીક આવેલી હતી, તે પારસી પંચાયતને બક્ષીશ કીધી જેની આજે લગભગ એક લાખ રૂપીઆની કીમત ગણાય છે. તે વખતે દોખમાંની નજદીક બીજા શેડીઆઓની પણ જગા હતી, જે તેઓએ પંચાએત પાસેથી બીજા જગા લઈને અદલબદલ કરી આપી હતી, પણ એ શેઠે એક પણ પઈનું દામ લીધા વગર પોતાની દોખમાના કમપાઉન્ડની નજદીકની જગા ઉપર મુજબ આપી દીધી હતી. જે વાત હાલના ઘણા પારસીઓને ખબર પણ નહીં હશે.

સર કાવશજીની અત્યાર વેરની મુખ્ય સખાવતો નીચે મુજબ છે. જેનો આંકડો લગભગ ૩ ૧૧,૮૩,૧૫૦) થવા જાય છે. તેમાં મુખ્ય સખાવતોમાં:—ચાર લાખની તો એકી તગરે આપેલી સાયનસની કેમીકલ લેબોરેટરી સથાપવાની મોટી રકમનીજ છે, જેની હકીકત પણ જાણવાબેગ છે; તે એમ કે છેલા આપણી યુનીવરસીટીની કોનવોકેશનના મેલાવડા વખતે પ્રમુખસથાને ખીરાજેલા મુખ્યના નામદાર ગવરનર સર જયોરજ કલારકે ભાષાંણુ કરતાં શખી દાતારોને સુચના કરી હતી કે કોઈ સખી નર રસાયણ વીગરેનાં શાસ્ત્રોનો પ્રયોગ શીખવવાની એક કોલેજ સથાપેતો ઘણુ બેહતર થાય. સર જહાંગીરનાં જાણવામાં એ વાત આવતાંજ એને માટે તુરતજ ચાર લાખ જેની એક જખરી રકમ નામદાર ગવરનરને શોંખી દીધી હતી જે જોઈ તે નામદારને પણ પુરણુ આનંદ થયલો હોવો જોઈએ કે જાહેર અપીલ કરતાંજ તેનો હાવો સરસ જવાબ મલી આવેલો છે. જેવી એ રકમ ઉતમ કેલવણી ખાતાંને માટે અપાયલી છે તેવીજ એકબીજા મોટી રકમ પણ કેલવણીને લગતીજ એવો શાહેબ તરફથી અપાઈ છે. તે એ કે મુખ્ય શહેરમાં યુનીવરસીટીની મારફતની મેટરીકીલેશન વીગરેની લેવાતી દર વરસની પરીક્ષાઓને માટેનું કોઈ ચોકશ મકાન નહી હોવાથી પરીક્ષામાં બેશનારા હજારોની શખયાબન વીદ્યારથીઓને બર તડકાંમાં અથવા ખુલા મેદાનમાં નાંખેલા એક માંડવામાં બેશવું પડતું હતું. એ

જાન્યુકની અને હમેશની આખદા ટાળવાને યાને પરીક્ષા લેવાનું એક જાન્યુકનું મકાન બાંધવાને સર જાહંગીરજી કાવશજી રેડીમનીએ ગયે વરશે પેહલાં સવા બે લાખ આપવા જણાવ્યા હતા પણ તેટલી રકમ એ એકજમીનેશન હાલને માટે બશ નહી પડવાથી તેમાં બીજા એક લાખ ઉમેરીને હવડાં બેરે- નેટ થયા પછે સવાત્રણ લાખની મોટી રકમ કરી આપી છે. એની શાયે વેલાતનાં ઈમ્પીરીયલ ઇનસ- ટીટુટ માટે બે લાખની રકમ એવોએ અગાઉ આપેલી હતી. શને ૧૯૦૭માં મુંબઈના નામદાર ગવરનર લોરડ લેર્મીંગટનની વીદાયગીરી વખતે એક લાખ રૂપીઆની રકમ તેમનાં હાથમાં આપી હતી કે તે નામદારે તેમાંથી પોતાને ગમે તે ધરમખાતામાં આપવી તે મુજબ ને નામદારે રૂ ૫૦૦૦૦) પ્રીનસ ઓફ વેલ્સ મીયુજીઅયમાં, રૂ ૪૫૦૦૦ કામા હાસપીટાલમાં અને રૂ ૫૦૦૦ એડમ વાયલી હાસપીટલમાં વેહેચી આપી હતી. હેવી હેવી એમની બીજી મોટી નાહાની સખાવતી નોંધ નીચે આપેલી વીગતમાંથી માલમ પડશે.

સર જાહંગીર કાવશજી રેડીમનીની સખાવતની વીગત:—

રૂપીઆ.

સાયન્ટીફીક કેમીકલ લેબોરેટરી બાંધવા તથા તેમાં ઘટતાં ઓબરો અને બીજી શામ- ગીરીઓ પુરી પાડવા સાર નામદાર મુંબઈની સરકારને સને ૧૯૦૮માં આપેલા.	૪,૦૦,૦૦૦
યુનીવરસીટી એકજમીનેશન હોલ (સર કાવશજી જાહંગીર હોલ) બાંધવા સાર નામદાર સરકારને	૩,૨૫,૦૦૦
જાહંગીર હોલ ઈમ્પીરીયલ ઇનસ્ટીટ્યુટ (લંડન) માં બાંધવાને આપેલા....	૨,૦૦,૦૦૦
નામદાર ગવરનર લોરડ લેર્મીંગટનને સને ૧૯૦૭ માં તેમની રવાનગી વખતે આપેલા તેમાંથી તે નામદારે નીચે મુજબ વેહેચી આપેલા.	
પ્રીનસ ઓફ વેલ્સ મીયુજીઅયમાં.	રૂ ૫૦,૦૦૦
કામા ઈસ્ટીટાલમાં.	,, ૪૫,૦૦૦
એડમ વાયલી ઈસ્ટીટાલમાં.	,, ૫,૦૦૦
સર કાં જાં આંખની ઈસ્ટીટાલમાં વારડ બાંધવા	૩૦,૦૦૦
સર કાં જાં ગરલ સ્કુલ (મુંબઈ)	૧૨,૦૦૦
સર કાં જાહંગીરનાં ઉડીઆણામાં જુદા જુદા પારસી ધરમખાતામાં આપેલા ...	૧૦,૦૦૦
વેલાતમાં ગંભીર માંદગીમાંથી ફારેગ થયા તેની સુકર ગુજરીમાં પારસી ફંડોમાં આપ્યા	૧૦,૦૦૦
સર કાં જાં ગનદેવી સ્કુલ	૭,૦૦૦
એલફીનસ્ટન કોલેજ લાઈબ્રેરીમાં ફરનીચર મુકાવયું તેના... ..	૫,૦૦૦
મુંબઈ યુનીવરસીટીમાં ઓં મીં ગીબસનાં નામનું ઇનામ સ્થાપવા... ..	૫,૦૦૦
સર કાં જાં નવસારી સ્કુલ જુબીલી ફંડમાં	૩,૦૦૦
પારસી પલેગ રીલીફ ફંડમાં	૨,૫૦૦
સર કાં જાં નવસારી મદરેશામાં	૨,૦૦૦
મુંબઈ ઇલાકાના દુકાલ ફંડમાં	૨,૦૦૦
પારસી સુવાવડખાનાની ઈસ્ટીટાલમાં	૧,૦૦૦
સર દીનશા માં પીટીટ (પહેલા) મેમોરીયલ ફંડ	૧,૦૦૦
પારસી ગરલસ એસોશીએશન ફંડ	૧,૦૦૦
કુવીન વીક્ટોરીઆ મેમોરીયલ હોલમાં (કલકત્તા)	૧,૦૦૦
સર લારન્સ જેનકીનસ મેમોરીયલ ફંડમાં	૧,૦૦૦
ડાં મારસીના હાસપીટાલમાં	૧,૦૦૦
પારસી જનરલ હાસપીટાલમાં	૧,૦૦૦

એકવરથ લેપર હોમ ફંડ	૫૦૦
લીવરપુલની ગરમ મુલકોના દરદોની શોધ કરવાના ફંડમાં	૫૦૦
સર જમશેદજી જીજીભાઈ (ત્રીજા) મેમોરીયલ ફંડ... ..	૫૦૦
શેઠ ખરશેદજી ફરદુનજી મેમોરીયલ ફંડ	૫૦૦
શેઠ નશરવાનજી માં પીટીટ મેમોરીયલ ફંડ	૫૦૦
સર વીલીઅમ વેડરબરન ટેસ્ટીમેનીયલ ફંડ	૫૦૦
પારસી જીમખાના ફંડ.	૫૦૦
મીં દાદાભાઈ નવરોજી ટેસ્ટીમેનીયલ ફંડ	૫૦૦
સર જોરજી ખરડબુદ ખરડ ફંડ	૫૦૦
ડા. બ્લેની મેમોરીયલ ફંડ	૫૦૦
સર જે. જે. હોસ્પીટાલ નરસીંગ ફંડ	૫૦૦
ઈજીપ્તર પુલ બાંધવાના ફંડમાં	૫૦૦
મેડીકલ કોનફરન્સ ફંડ	૫૦૦
સનડરી એરીટી રૂ. ૫૦૦) ની અંદર	૬,૬૫૦

૧૧,૩૩,૬૫૦

પારસી પંચાયતને બક્ષીશ કીધેલી જમીન જેની હાલની કીંમત આગલ પાછલની જમીન જેતાં રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦) ની થવા બચ છે તેની કીંમત આએ લીસ્ટમાં.

૫૦,૦૦૦

એકંદર રૂ. ૧૧,૮૩,૬૫૦

આપણા ટોલાના આ ત્રીજા એરોનેટ ઉમરાવને આ વિષયમાં અમે જે કે તેમનાં જનમ નામ “ જહાંગીર કાવશજ રેડીમની ” થી લખ્યાં યા જણાવ્યાં છે, તે પછી અત્રે યાદ આપવી જોઈએ કે, એરોનેટ થયા પછી તેઓએ એ નામને બદલે પોતાના મરહુમ મુરબ્બીનું મુબારક નામ ધારણ કરી પોતાને “ કાવશજ જહાંગીર રેડીમની ” નાં નામે ઓળખાવવાનું પસંદ કર્યું છે, અને તેમ કરીને પોતાનાં વડીલનાં નામને હંમેશને માટે અમર રાખ્યું છે. એઓ જાતે બાહોશ, ઉંચી કેલવણી પામેલા, સુધરેલા વિચારના, અને તે સાથે ધર્મી એતેકાદના છે, અને અનેકવાર વેલાતની મુસાફરી તથા દુન્યાના જુદા જુદા ભાગોના લંબાણ પ્રવાશ કરી, પોતાનાં જ્ઞાન તથા અનુભવમાં બહોલો વધારો કર્યો છે. એમની જીંદગી તથા કારકીર્દી જેમ સખાવતના ઝરાથી તેમ ઘણા અગત્યના બનાવોથી ભરપૂર તથા ફલદ્રુપ છે, જે તેમનાં આ જોડેના જન્મ ચરિત્રના સારથી વાંચનારાઓને જાણમાં આવશે. એવોએ એ પરમાણુ પોતાનાં બદલેલાં નામને માટે જે જાહેર નોટીશ મુબંધના શરકારી ગેઝેટમાં તથા બીજાં વરતમાન પત્રોમાં પરગટ કરી છે તે આ મુજબની છે:—

“NOTICE-ખબર-હું હેઝળ સહી કરનાર જહાંગીર કાવશજ જહાંગીર મલખાર હીલ ઉપર આવેલાં રેડીમની હાઉસ મંઘે રહું છું તે જે સઘળાઓને લાગતું વળગતું હોય તેઓને અતરેથી જાહેર કરું છું કે જહાંગીર કાવશજ જહાંગીર અને જે. કાવશજ જહાંગીરનાં નામો જે મેં અત્સાર સુધી ધારણ કર્યાં હતાં તેને બદલે મેં પોતે કાવશજ જહાંગીરનું નામ ધારણ કર્યું છે અને હવે પછી સઘળે વખતે કાવશજ જહાંગીરના નામથી ઓળખાઈશ અને હરકોઈ સઘળા પ્રસંગોએ હું મારા પોતાનું તેજ નામ આપીશ, ધારણ કરીશ અને લખીશ. જે. કાવશજ જહાંગીર.”

સર જહાંગીર કાવશજ રેડીમનીની સેહાદી લેડી બાઈ ધનબાઈજી તે આપણી ટાપુનાં એક માંનવંત અને વીખયાત કુટુંબનાં નખીરી બાઈ ધનબાઈજી તે શેઠ અરદેશર હોરમજી વાહડયાજીનાં બેટી સાથે રોજ રૂ. ૨૦ માહા ૭ મો શને ૧૨૪૫ યઝદેજરદી, તારીખ ૨૦ મી મારચ

૧૮૭૬, સંવત ૧૮૩૨ ના ફાગણ વદ ૧૦ ને સોમવારને દીને થઇ હતી જેનાં પરતાપથી એમને એક બેટા શેઠ કાવશજી જેવણનો જનમ રોજ ૨૮ મો માહા ૫ મો સને ૧૨૪૮ ચઢેજરદી, તા. ૧૪ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૯, સંવત ૧૮૫૩ ના માહા વદ ૮ ને શુક્રવારે થયો હતો તેવણ હવડાં પોતાની જોગણત્રીસ વરશની ઉમરે જવાંન જીંદગી ગુજારે છે, તેવણ તથા એ બેટીઓ મલીને એમને ત્રણ ફરજદોની વરધી થઈ છે. આ એક પુરા ચંચલ જેહનનાં બેટા શેઠ કાવશજીને તથા તેમનાં માંનવંત પીતાને યાને બંને બાપ બેટાને આ દુક હેવાલોની આખરીએ આપણ ખરાં જીગરથી સુખારકબાદી ઇચ્છીશું અને ચાહીશું કે આ માંનવંત બેતાબ લાંબી સુદત વેર જોગવીને પોતાનાં નામવર કુલને દીપાયમાન કરવા સાથે તથા બીજા ઘણાંક પ્રમારથી કાંમો બજાવીને પોતાની કામ અને પ્રજનનું હિત મેલવવા ખરા ભાયગશાલી નીવડે—આમીન !

લેડી ધનબાઈની જાહેર કારકીરદી.

ઉપર કહેલાં સર જહાંગીર સાથે શેહાદીથી જોડાયલાં ભલાં અને નેક મોહોરદાર લેડી ધનબાઈ-જીની જાહેર કારકીરદીખી ખરેજ વખાણને પાત્ર નીવડી છે; કે જેવાં એક સદગુણી બાઈનો સંબંધ જોડયા વગર આ જનમ ચરીત્ર પરીપુરણ ગણાતુ નથી; અને તેથી લેડી ધનબાઈને લગતી જે કુંક હકીકત અતરે જણાવવી દરશત ધારીએ છે, તે ઉપરથી જણાશે કે લેડી ધનબાઈ જેમ એક માતબર તથા સખી શાસરીયાના માંનવંત વહુ છે, તેમ તેવાંજ એક શ્રીમંત તથા પરમાર્થી મહીરાં ધરના માંનવંત પુત્રી પણ છે. મરહુમ માંનવંત સખીદસ્ત શેઠ અરદેશર હોરમજી વહાડયાનાં તેઓ પુત્રી થાય છે, એવણનો જનમ રોજ ૧૪ મો માહા ૩ જે સને ૧૨૩૦ ચઢેજરદી, તા. ૬ ડી ડીસેમબર ૧૮૬૦, સંવત ૧૮૧૭ ના શરતક વદ ૮ ને ભેસપતવારે થયો હતો. એ રીતે તેઓ જન્મથીજ મોટાઈ, માન, સુખ તથા જાહોજલાલીનો ધર્પા કરવા જોગ વારસો પામેલાં છે. તેઓ જાતે બાહોશ-ગુજરાતી સાથે અંગ્રેજી ઉંચી કેલવણી પામેલાં, સુધરેલા વિચારનાં, ધર, મંડલ તથા સોસાયટીને સણગાર આપનારાં “એકોમ્પલીશડ લેડી” છે, અને “મોટે ધરનાં બાઈ સાહેબ”ની પેઠે આઈતાંપર કોઇકું મારી ફક્ત એશ આરામ તથા આલસાઈ ટેંહકરાઈમાં જીંદગી ન ગુમાવતાં, પોતાના માતબર ખાવીદના બહોલા વહિવટમાં “એકટીવ” ભાગ લેવા સાથે બાનુઓને ખરનાં લોકોપયોગી કામોમાં આગેવાન ભાગ લઇ પોતાની જીંદગીનો રૂડો ઉપયોગ કરે છે. જાતે તેઓ દયાળુ ને પરમાર્થી છે, અને પોતે સખાવત કરવા ઉપરાંત પોતાના ખાવીદને તેમનાં સખાવતી કામમાં સરસ સલાહ તથા હિતજન આપતાં રહે છે. કહે છે કે, સર જહાંગીરની ઘણીક સખાવત તેમનાં ભલાં મોહરદારની રૂડી સલાહને આભારી છે. બાનુઓને લાયકની લગભગ સર્વે જાહેર હિલચાલોમાં ભાગ લેવા છતાં, લેડી ધનબાઈ પોતાની કામનું કલ્યાણ હંમેશ હાથે રાખે છે. સુધરેલા વિચારનાં, સુધરેલાં મંડલોમાં ફરનારા યુરોપીનોના સમાગમોમાં પુરતી રીતે આવેલાં તથા સુધરેલા દેશોમાં ફરેલાં અને વસેલાં છતાં તેઓએ પોતામાં પારસીપણું, પારસી ખાસીઅત તથા કામ અભીમાન સરસ રીતે જાલવી રાખ્યાં છે. એટલુંજ નહી પણ તેઓ ધરમચુસ્ત છે, અને ધર-મનાં ક્રિયા બણતરો તરફ પણ એવો ભકતીભાવ રાખે છે, કે જેવો ભકતીભાવ એવી સ્થીતીનાં બીજા પારસી બાઈઓમાં આજે કવચીતજ જેવામાં આવે છે. અંગ્રેજી ભણી સુધરેલા બનેલા કેટલાક પારસી ગ્રહસ્થો તથા બાનુઓ જ્યારે સુધારાનાં નામની ખોટી ધુંધમાં પોતાના ધર્મના પવિત્ર કેબલાને સદંતર વિસારી બેઠેલાં જણાય છે, ત્યારે આ ખરેખરાં સુધરેલાં બાનુ પોતાના આ માંનવંત કેબલા તરફ એટલું માન તથા જનફેશાની ધરાવે છે, કે જ્યારે પોતે વેલાત જાય છે અને ત્યાંથી પાછાં ફરે છે ત્યારે પ્રથમ આતશબેહરામ જઈ પાક કેબલાને નમન કરવાની પોતાની પહેલી ફરજ વિચારે છે. તેમની જીંદગી, તેમની રહેણી કરણી, તેમની જાહેર કારકીર્દી, તેમની સખાવત તથા તેમની લાયકા ખરેજ નમુનેદાર, અને બીજા પારસી બાનુઓ માટે નકલ કરવા જોગ છે.

લેડી જ્ઞાંગીર ઉપયોગી કામોમાં અને માનવંતા મેલાવડાઓમાં કેવાં નામવર નીવડે છે, તેનો માત્ર એકજ મુખ્ય દાખલો આપવો બસ છે. શને ૧૯૦૫ના નવેમ્બર માસની ૯ મી તારીખે આપણી ટાપુમાં આપણાં નામવર બ્રિટીશ રાજ્યનાં પાટવી કુવર પ્રીનસ આફ વેલશ શાહાજીદા યાને ભવીશનો રાજા પોતાની નામવર મોહોરદાર સાથે આવી ઉતરયાં હતાં; તે દરમિયાન નામવર પ્રીનશેશ આફ વેલસને માટે મુખ્યધનાં ટાઉન હાલમાં આપણી ટાપુની જુદી જુદી કોમની બાનુઓએ એક જાહેર મેલાવડો તા. ૧૮ મી નવેમ્બરને દીને કરીને તે નામવર બાનુને જુદાં જુદાં માનપત્રો આપ્યાં હતાં—તે વેલા તે માટેની નેમાયલી કમીટીમાં લેડી ધનબાઈને બીજાં મલતાં સેક્રેટરી નેમવામાં આવ્યાં હતાં—તે તેમનાં હોધાની રૂહે ટાઉન હાલનો શણુગાર અને બીજી સરવે ગોઠવણો હેવી કરી હતી કે તેવા ફતેહમંદ મેલાવડાને માટે તથા કીમેલી સબલી ગોઠવણને માટે લેડી ધનબાઈએ એટલી વખાણ મેલવી હતી કે—નામદાર પ્રીનસેસે લેડી ધનબાઈ ઉપર ખાસ એક પત્ર લખાવીને જણાવ્યું હતું કે—“ ટાઉન હાલમાં થયલા મેલાવડાથી તેમજ ભેટ આપવામાં આવેલી આલખમની જે શમજ તેવોએ તે નામદારને પાડી હતી, તેથી તે નામદારને ઘણી ખુશી ઉપજી હતી—જે હમો સદા યાદ કરતાં રહીશું.” એજ મેલાવડાનો હેવાલ મુખ્ય ઝેજેટનાં લડનનાં ખબર પત્રીએ લખી મોકલતાં તો હેવું લખ્યું હતું કે—“ ઉપલા બાનુઓના મેલાવડા વખતે તેને ફતેહમંદ બનાવા માટે લેડી જ્ઞાંગીરે જે કીમતી મદદ આપી હતી. તે માટે તેવો મુખ્યધનાં રાણી તરીકે ઓલખાવા જોઈએ.” લેડી ધનબાઈનાં હાથમાં આ મેલાવડાનો સબલો કારબાર હતો, તેથી જો પારસી બાનુ-ઓનું માનપત્ર તેવો પોતે વાંચવા ઉભાં રહેતે તો કરી શકતે, પણ પોતે મોટું મન કરીને અને પોતાનું રેડીમની કુટુંબ જે આસનાથી સર જમશેદજી જીજીભાઈ બેરોનેટનાં કુટુંબ તરફ હમોશ જોતું આવ્યું છે, તે તરીકા મુજબ આ પોતાને હસતેકનું માનપત્ર નામવર પ્રીનસેસની આગલ વાંચવાનું માન સર જમશેદજી જીજીભાઈ ચોથા બેરોનેટનાં મોહોરદાર લેડી જમશેદજીને આપ્યું હતું—જેવોએ પોતાના બેટી મીસીસ જરબાઈ જ્ઞાંગીરજી દાવર પાસે વંચાવ્યું હતું. એ રીતે લેડી જ્ઞાંગીરે પોતાનો મોટો દીલગુરદો અને ખરો ખાલેશ ખવાશ બતલાવી આપ્યો હતો. એ રીતે પારસી કોમને લગતા એક મુખ્યધનાં મોટા મેલાવડાનું માન લેડી જ્ઞાંગીરે મેલવ્યું હતું. તેમ એક ઉમરાવ શેહેરી બાનું તરીકે પોતાની હમજત ઉપરાંત પરકોમમાં પણ તેઓ મોટું માન ધરાવે છે, જેનો ઘણો જાણવા જોગ દાખલો ગયા નાટાલના મેલેવારપર શુરત ખાતે બન્યો હતો, તે એ કે લેડી ધનબાઈ જ્ઞાંગીર કાવશજી રેડીમનીને ૧૯૦૭ ના ડીસેમ્બર માસમાં શુરત ખાતે ભરાયલી હીંદી નેશનલ કોનગ્રેસ પ્રસંગે મલેલી બાનુઓની “ ભારત મહીલા પરીસદ ” ના પ્રમુખ નેમવામાં આવયાથી એવણુ અતરેથી તા. ૨૯ મી ડીસેમ્બરે શુરત ગયાં હતાં. જ્યાં લેડી ધનબાઈને સારો આવકાર આપી ઘણું માન આપવામાં આવ્યું હતું. તેમજ લેડી ધનબાઈનાં માનમાં એક ધવનીંગ પારટીનો મેલાવડો મીસીસ ધનબાઈ કાવશજી મોદી તથા મીસીસ બરજેરજી એદલજી મોદી તરફથી મોદીજીવાલા દરીયાઈ મેદલમાં તા. ૩૧ મી ડીસેમ્બરને દીને કરવામાં આવ્યો હતો. હાજર રહેલાઓએ રીફરેશમેન્ટ લીધા પછી સરવેનો ફોટો પાડવા બાદ મેલાવડો વીસરજન થયો હતો. ઉપલી સરવે બંત ન્યાતની બાનુઓની મહાન “ મહીલા પરીસદ ” નું પ્રમુખપદ લેડી ધનબાઈનેજ અરપણુ કરવામાં આવ્યું હતું, અને જે મોટું પદ તેમણે પોતાનાં કામેલીઅત ભરેલા સુભાખીત ભાપણુ તથા ઉંચી કુનેહથી સરવની વાખવાખી વચ્ચે બજાવ્યું હતું.

હાવી ઝલકતી કારકીરદીનાં, કુલદીપક, પરમાર્થી એવાં એક જોડાં માટે પારસી જરથોસ્તીઓ માન તથા મગરૂરી લેય એ સ્વભાવીક છે. સર જ્ઞાંગીર કાવશજી રેડીમનીને બેરોનેટનો ખેતાબ મલવાની વધાઈ ફેલાતાંજ પારસી કોમમાં ખુશહાલી ફેલાઈ રહી હતી; એટલુંજ નહી પણ પરકોમોમાં પણ સંતોષની લાગણી પ્રગટલી જણાઈ હતી, અને તે તેમને મુબારકબાદીના સંદેશાઓ, માનપત્રો વગેરે મોકલીને જાહેર કરવામાં આવી હતી, જેની વીગત હેંલ

આપવામાં આવી છે. અમે જીગરથી દુવા ચાલિયે છયે, અને તે દુવા કાંઈજ નહીં પણ આખી પારસી જરથોસ્તી કોમની દુવાનો પડ્યા છે, કે સર તથા લેડી કાવસજી જેહાંગીર તેમજ તેમના એક પુરા મોટા પણ પુર સુખાકારી તથા જાહોજલાલી સાથે લાંબી જીંદગી જીવે, અને કોમ તથા દેશનાં કલ્યાણનાં જીઆદે કામો કરી કોમ, પ્રજા તથા સરકાર દરબાર તરફનાં માન અકરામ વધુ ને વધુ પામતા રહે—આમીન !

સર જાંહાંગીર કાવસજી જેરોનેટને મલેલા ખેતાબ માટે મલેલી મુબારકબાદીઓ અને થયેલા ખાંનખાંનનાં મેલાવડાઓ—ધત્યાદીની વીગત:—

નામદાર ગવરનર તરફની મુબારકબાદી—સર કાવસજી જેહાંગીરને નામદાર શેહેનશાહે જેરોનેટસીના મોટાં માનથી નવાજ્યા તે વીશે નામદાર ગવરનરે તેવણને નીચે મુજબ મુબારકબાદી આપી છે:—

“વાહાલા સર કાવસજી જેહાંગીર, તમોએ તથા તમારા પ્રખ્યાત પીતાએ જે જાહેર સખાવતો કરી છે તેની પીછાણમાં નામદાર શેહેનશાહે જેરોનેટસીનું માન તમને આપ્યું છે તે માટે હું તમને દીલોજનભરી મુબારકબાદી આપું છું. આ ખીના જાહેર કરતાં મને મોટી ખુશાલી ઉપજે છે અને હું દીલોજનથી લેડી જહાંગીરને તથા તમને લાંબા આયુશય અને સુખી જીંદગી ધંમકું છું. હું છું તમારો વીશવાસુ, (સહી) જી. એસ. કલારક.”

ત્રાન્સવાલનાં ડરબન શેહરની પારસી અનજીમનની એક સભા તા. ૮ મી જુને મી. અરદેશર એફ. બેગને ખાણ આપવા માટે મલી હતી; ત્યાં માનવંતા પારસી આગેવાન સર કાવસજી જહાંગીરને મલેલા જેરોનેટનાં ખેતાબ માટે ખુશાલી ખતલાવવામાં આવી હતી.

પુણા, તા. ૨૬ મી જુનનાં મલેલા સંદેસમાં જણાવ્યું હતું કે આજે ઘણાક ગ્રહસયોની મોટી સંખ્યા રેડીમની વીલામાં નવા પારસી જેરોનેટ સર કાવસજી જહાંગીરને મુબારકબાદી આપવાને હાજર થઈ હતી. હીંદુસતાનના સઘળા ભાગોમાંથી તથા ઇંગ્લંડથી પણ મુબારકબાદીના તારના સંદેશાઓનો ઢગ આવી પડ્યો હતો. નામદાર ગવરનરે પણ મુબારકબાદીનો પત્ર લખી તેમની અને તેમના પીતાની મોટી સખાવતોનાં વખાણ કર્યા હતાં, કે જે સખાવતનો આંકડો ૩૩૦ લાખ કરતાં વધુનો થાય છે.

મુંબઈની મયુનીસીપલ કોરપોરેશનની એક સભા તા. ૨૯ મી જુનની બપોરે ૩ કલાકે મયુનીસીપલ કાઉન્સીલ હોલમાં આ. મી. જી. ડબલ્યુ. ડનના પ્રમુખપણા હેઠળ મલી હતી, જે વેલા સભાની શરૂઆતમાં પ્રમુખ આ. મી. ડને જણાવ્યું કે, આજની સભાનું કામ શરૂ કરવા આગમ્ય આપણને એક ખુશાલીભરી ફરજ બજાવવાની છે. સર વીલ્લિસ દામોદર ઠાકરસીને મલેલા સર નાઈટના ખેતાબ વીશે જણાવ્યા પછે તેઓ બોલ્યા કે આપણે વલી એ ઉપરાંત આપણા ગોડીયા મી. કાવસજી જહાંગીરને મુબારકબાદી આપવાની છે કે જેવણના પીતાજીને જેરોનેટસીથી નામદાર સરકારે નવાજ્યા છે. મી. કાવસજી ભવીશ્યના એક જેરોનેટ છે અને તેવણે અત્યાર આગમ્ય પોતાની ઉપયોગી સેવાથી ઘણી સારી કારતી હાંસલ કરી છે. (તાલીઓ.)”

પુના લેડીઝ કલબમાં થયેલો મેળાવડો—સર જેહાંગીર કાવસજી જેહાંગીર જેરોનેટના માનમાં તા. ૨૭ મી જુલાઈની રાત્રે પુનાની લેડીઝ કલબમાં એક ખાણ આપવામાં આવ્યું હતું, જે વેળાએ મકાનને કીટસન લાઈટ તેમજ રંગબેરંગી બતીઓ તથા જાતજાતનાં પ્રકારી શણગારવામાં આવ્યું હતું. આ ખાણ નામદાર શેહેનશાહની વરસગાંઠની ખુશાલીમાં સર જેહાંગીરને જેરોનેટનાં મોટાં માનની પીછાણમાં આપવામાં આવ્યું હતું.—પર્યાસ પરોણાઓ માટે ટેમલ બીજાવવામાં આવી હતી. યુરોપીઅન, પારસી, હીંદુ, મુસલમાન સઘળાઓની હાજરીથી દેખાવ અસાધારણ થયો હતો અને દરેક જણે ખાણને સારો ઇનસાફ આપ્યો. આ ખાણ લેડીઝ કલબનું પેહેલુંજ હતું અને તે ફતેહમંદ નીવડ્યું હતું. સોમરસેટ લાઈટ ઇન્ફન્ટરીનું બેંડ હાજર હતું અને તેણે અણ્ણ ઠીક મેમત આપી હતી. હાજર રહેલાંઓ રાત્રે ૮-૩૦ કલાકે ખાણ ઉપર બેઠા હતાં અને

પ્રમુખસથાને આં મીં મયુર મેકેનઝી ખીરાજયા હતા. આ ખાણું ઉપર ઘણીક પારસી તેમજ યુરોપીઅન બાનુઓ અને એક ઈસલામી બાનુએ હાજરી આપી હતી. ખાણું પુરું થતાં પ્રમુખ પેહેલી સલામતી નામદાર શેહેનશાહની લેવાડી હતી. પ્રમુખે નામદાર શેહેનશાહની સલામતી લેતાં જણાવયું હતું કે આ વખતે આજના જેવા તદ્દન વફાદાર સાંભળનારાઓને જોઈને તેવણને ઘણી ખુશાલી ઉપજી હતી. પરોણાઓએ આ સલામતીનો ઉભા થઈને જવાબ વાળ્યો હતો જ્યારે બેનકે નેશનલ એનથેમના સરોદો વગાડ્યા હતા.

આં મીં મયુર મેકેનઝીએ સર જેહાંગીરની લેવાડેલી સલામતી—પ્રમુખ આં મીં મયુર મેકેનઝીએ તે દીવસની પરોણાઓની સલામતી લેવાડી હતી, જેમ કરતાં તેવણે જણાવયું હતું કે આજના દીવસે તેવણને આપણા મીત્રોને માન આપવાના મેળાવડા ઉપર પ્રમુખસથાને ખીરાજતાં ખુશાલી ઉપજી હતી અને સર જેહાંગીર અને લેડી જેહાંગીરને તેવણ પોતાના વહાલા મીત્રોમાં ગણવાને હમેશાં ખુશી હતા. નામદાર શેહેનશાહે તેવણ ઉપર બેરોનેટનો બક્ષેલો એલકાબ તદ્દન વાળ્યો હતો. સર જેહાંગીર પોતાના પીતાને પગલે ચાલતા હતા, કે જેવણનું નામ સખાવત માટે ધરગતુ થયું હતું. બાપ બેટાઓ વચ્ચેનો આંકડો સાથે લેતાં તેઓએ સારા અને સખાવતી કામોમાં લખો રૂપયા આપ્યા હતા અને તે સખાવત જો હું ગણાવવા બેસું તો કલાકોના કલાકો નીકળી જાય. પ્રમુખે તયારબાદ સર જેહાંગીરની શેહેરી તરીકે ઉમંગી જીંદગીના વખાણ કર્યાં અને જણાવયું કે તેવણ જાણતા હતા કે થોડા વખતમાં તેવણ નામ કહાડશે. તેવણે તયારબાદ તે દીવસે થયેલા મેળાવડા માટે ખુશાલી બતલાવી અને જણાવયું કે આવા મેલાવડાથી કોમ કોમોનો તકાવત દુર થઈ જશે. તેવણે જણાવયું કે બીજાઓ ગમે તે ધારે પણ તેવણ માનતા હતા કે એક સારાં ખાણાથી એક બીજાને સંબંધ વધુ મજબુત થતો હતો. તેવણે એવી ઇચ્છા દેખાડી હતી કે ભવીશ્યમાં આ કલબમાં એવાં સંખ્યાબંધ ખાણાઓ થાય કે જે જુદી જુદી કોમોને એકત્ર કરવાનું સાંધણુ છે અને મારે કેહેવું જોઈએ કે આ કામ પાર ઉતારવામાં મીસીસ અલીઅકબરનું દીલસોજી હાલું જોખમદાર છે. તયારબાદ તેવણે લેવાડેલી સલામતી સઘળાઓએ ઉલટ સાથે નેશ કરી હતી.

સર જેહાંગીર કાવશજીએ વાળેલો જવાબ—સર જેહાંગીર કાવશજી જેહાંગીરે ઉપલી સલામતીનો જવાબ વાળતાં જણાવયું કે આ કલબના સભાસદોએ લેડી જેહાંગીર અને મને આજે ખાણું ઉપર નોતરવા માટે હું તમારો આભાર માનું છું. મને ભાશણો કરવાની ટેવ નહીં હોવાથી જો હું બરાબર જવાબ વાળી નહીં શકું તો તે મારી લાગણીની ખુટને લીધે નહીં પણ મારી પાસેના પુરતા શબ્દોની ગેરહાજરીને લીધે હતું. આં મીં મયુર મેકેનઝીએ તેવણ અને તેવણના પીતા માટે ઘણા માયાકુળ શબ્દો કહ્યા હતા, તે માટે સર જેહાંગીરે બોલતાં જણાવયું કે હું તે શબ્દોને અરંધા પણ લાયક ન હતો. મેં મારા પીતાને પગલે ચાલીને રેડીમની ખાનદાનની આગર જાગવવાને હમેશાં કોશિશ કરી હતી, અને મને આશા છે કે થોડાંક વરસો જતાં નામદાર શેહેનશાહે મારા ઉપર કરેલા મોટા એલકાબની નવાજેશને લાયક સાબેત કરવાને હું શક્તીવાન થઈશ.

હીંદી અને ઇંગ્રેજ બાનુઓના સરાસરી મેળાવડામાં હાજર થવામાં હું માન અને મોજ લેખતો હતો કે જ્યાં રાજ્યકરતા અને રખિત વચ્ચે સારી લાગણી હસતી ધરાવતી હતી. આ કલબ મીસીસ મયુર મેકેનઝીએ શરૂ કરી હતી. એટલુંજ નહીં પણ તેની ફતેહ પણ તેવણને આભારી હતી. તેવણની ગેરહાજરી માટે આપણુ સઘળાં દલગીર છીએ પણ તેવણના પાછા ફરવાની આતુરતાથી રાહ જોઈએ છીએ. ઝનાનાવાલી બાનુઓ પણ આ કલબ માટે તેવણના આભારી હતાં. મારી ખાત્રી હતી કે આ વીચારો દરેક સભાસદ ધરાવતાં હતાં. એવટે હું લેડી જેહાંગીર અને મારી તરફથી તમારી મેહેરબાની માટે આભાર માનું છું.

સરદાર નવરોજી પદમજીએ પ્રમુખનો માનેલો આભાર—સરદાર નવરોજી પદમજીએ પ્રમુખની સલામતી લેવાડી હતી જેમ કરતાં તેવણે જણાવયું કે તેવણે પોતાની અનેક ટોકાણા છતાં આજે અત્રે

હાજર થઈ આપણા ઉપર મેહેરબાની કરી છે. એક પારસી બેરોનેટને માન આપવામાં તેવણે હાજરી આપવા માટે હું તેવણનો એક પારસી દાખલ આપ્યો માનું છું. આં મીં મયુર મેકેનઝી આજના મેળાવડાનું પ્રમુખસથાન લે એ વાજબી હતું, કારણકે મીસીસ મયુર મેકેનઝીની મેહેનતના પરીણામે આ કલબ હસતીમાં આવી હતી. આં મીં મયુર મેકેનઝી આ કલબમાં ઘણાક સાથ ઉમંગથી ભાગ લેતા હતા અને તેવણ કલબના જવાન અને ખુદા સઘળાઓ સાથે છુટથી વાત કરતા માલુમ પડતા હતા. તેવણ એક શાંત મગજના અને નરમાશવાળા સંક્રાંત્યમેન હતા. આ સલામતીનો ઉત્કટભર્યો જવાબ વાળવામાં આવ્યો હતો; બાદ મેળાવડા વીસરજન થયો હતો.

મુંબઈની એશીયન કલબે આપેલું ખાણું—સર કાવસજી જહાંગીરને બેરોનેટનો માનવંત ખેતાબ મળવાથી તેઓના માનમાં અત્રેની પારસી કુટુંબોની એશીયન કલબે એક મોટું ખાણું આપ્યું હતું. આ વખતે એપેલો ઉપરના એ કલબના મકાનને સુંદર રોશનીથી સજ્જારવામાં આવ્યું હતું.

સર કાવસજી પોતાનાં બાનુ અને કુટુંબ સાથે આવતાં તેઓને કલબના પ્રમુખ સર દીનશાહ માણેકજી અને સેક્રેટરી મીં પાંડિયાના તથા બીજાઓએ આવકાર આપ્યો હતો. કેટલોક વખત સુધી અરસપરસ મુલાકાત થવા બાદ સઘળાંઓ ખાણું ઉપર બેઠાં હતાં—જે પુરૂં થતાં સરદારશીન સર દીનશાહે નામદાર શેહેનશાહ અને કુટુંબની સલામતી લેવાડી હતી, જે પછી સર કાવસજી જહાંગીરની સલામતી તાલીઓ વચ્ચે લેવાડતાં તેઓના મરહુમ પીતા સર કાવસજી જહાંગીર નાઈટની સખાવતના વખાણ કરી જણાવ્યું હતું કે સર કાવસજી જહાંગીર જેઓ બેરોનેટસીનો ઉચ્ચ ખેતાબ મેળવવાને નસીબવંત નીવડ્યા છે તેઓ પણ પોતાના મરહુમ પીતાને પગલે ચાલે છે, અને સખાવતનાં કામો કરે છે તથા કેળવણીને ઉત્તેજન આપે છે. આપણી દુવા છે કે સર કાવસજી જહાંગીર પોતાના કુટુંબ સહીત લાંબી જીંદગી, તનદરોસતી અને આબાદી સાથે ભોગવે (ખુશાલીના અવાજો.)

સર કાવસજી જહાંગીર સલામતીના જવાબમાં બોલ્યા હતા કે સર દીનશાહ, બાનુઓ અને મહસુથો તેમોએ આજે આપેલાં માન માટે લેડી જહાંગીર, મારાં છોકરાંઓ અને મારા તરફથી હું તમારો ખરાં દીલથી ઉપકાર માનું છું. આગળ બીજે ઠેકાણે હું બોલ્યો છું તેમ ખાણા પછી ભાણણ કરવાનું મને પસંદ નથી તેથી જો બરાબર તમારો ઘટતો ઉપકાર નહીં માની શકું તો તે મારા તરફની લાગણી નહીં સમજવી પણ ઘટતા શબ્દોની ખામી સમજવી. સર દીનશાહે મારે માટે ઘણા માયા કુલ શબ્દો વાપર્યા છે પણ હું કહું છું કે તેના અરધા ભાગને પણ હું લાયક નથી. મારા મરહુમ પીતા સર કાવસજીના પગલે ચાલવાને અને મારાં રેડીમનીના કુટુંબની કીરતી પ્રમાણે ચલાવાની મેં હમેશા ઇશ્વર કરી છે. પણ જેમ વખત જતો જશે તેમ નામદાર શેહેનશાહે મને આપેલા મોટા ખેતાબને લાયકનાં કામો હું કરતો જઈશ એવી હું આશા રાખું છું. (તાલીઓ) આવી એક કલબ જે મુંબઈમાં પહેલીજ છે તેના તરફથી આવું એક માન મળે તે ખુશી થવા જેવું છે. ઘણાં વરસ સુધી અત્રી એક કલબની પારસીઓને જરૂર હતી અને ઘણાં વરસ સુધી સાંજનો વખત પસાર કરવો મુશ્કેલ જેવું લાગતું હતું. હમણા આપણને આવી એક કલબ મળી છે જે આબાદ થતી જાય છે. એ કલબના ઘણા ફાયદા છે જે લંબાણથી વરણવતું હમણાં મુશ્કેલ છે. આગળ આપણે મળતા બેઠતા હતા તેના કરતાં હમણાં આપણે કેટલી બધી વખત મળ્યે છીએ તેનો ખ્યાલ કરવાનો છે. આપણી પારસી ડ્રોમ નાની છે તે છતાં આપણે એક બીજાને આગળ બરાબર જાણી પણ શકતા નહીં હતા પણ આ કલબથી એક બીજાને મળવાના બતાવ વારંવાર બને છે અને મને આશા છે કે વખત જતાં વધારે લાભ આ કલબથી મેળવતા જઈશું. આ કલબે આપણા વચ્ચે એવી સંસારી જીંદગી દાખલ કરી છે કે જે આપણી ડ્રોમમાં દાખલ થવાની આપણા બાપદાદાઓએ સવપને પણ આશા રાખી નહીં હશે. હું જણાવવાને ખુશી છું કે આપણાંઓ માહેલા કેટલાકોએ આ સુધારાના બાબમાં જે શીદા વીચારો બાંધ્યા હતા તે અતે તદ્દન નાપાયદાર નીવડ્યા છે. મારે એક

બાબદ માટે બોલવાની આ તક ખોવી જોઈએ નહીં. બેરોનેટસીનો ખેતાબ મેળવનાર પહેલા હીંદી એક પારસી હતા (તાલીઓ) જે બનાવ ૫૦ વરસ આગળ બન્યો છે પણ હાલ સુધી કોઈ પારસી ઈંગલંડની ઉમરાવોની સભામાં દાખલ થઈ શક્યો નથી. મારા બંને બેરોનેટ ભાઈઓ શ્રીમંત અને સારી તનદરોસતીવાળા છે જેઓ માટે મારી અંતઃકરણની દુવા છે કે કોઈ દીવસ એવો આવે કે તેઓ ખોતાની કારકીરદીથી ઉમરાવપદ ઉપર આવે. (જેસબંધ ખુશાલીના અવાજો.) સર દીનશાહ તમારો અને સેક્રેટરી મીં પાઉંવાળા તથા તેઓને મદદ કરનારાઓનો અને ખીજાં બાનુઓ તથા ગ્રહસથોનો હુમોને આપેલાં આ માન માટે ફરીથી એકવાર હું ઉપકાર માનું છું. આ પછી મોડી રાતના મેળાવડો બરખાસત થયો હતો.

સર કાવસજી જહાંગીર બેરોનેટ થયા તેની મુબારકબાદીમાં નવસારીની સર કાવસજી જહાંગીર જરથોસ્તી મદરેસાના શીક્ષકો અને વીદ્યારથીઓએ માંહોમાંહે ઉધરાણું કરી એક માનપત્ર જે ધણીજ સુંદર રીતે સાદીન ઉપર છાપેલું છે; તે યોગ્ય લેખ સાથેના બપકાવાળા ચાંદીના દાખડામાં મુકીને તે સર કાવસજી ઉપર ગયા આગસ્ટ માસમાં મોકલવામાં આવ્યું હતું. તેના ઘણાજ સભ્યતાં બરેલો જવાબ સર કાવસજી તરફથી મોકલવામાં આવ્યો હતો. અને તે સાથે રૂપીઆ ત્રણસો બખ-શેસ તરીકે મોકલી એ રકુલના વડા શીક્ષકને જણાવ્યું હતું કે એ રૂપીઆ છોકરાઓના સંબંધમાં ગમે તેવી રીતે વાપરવા.

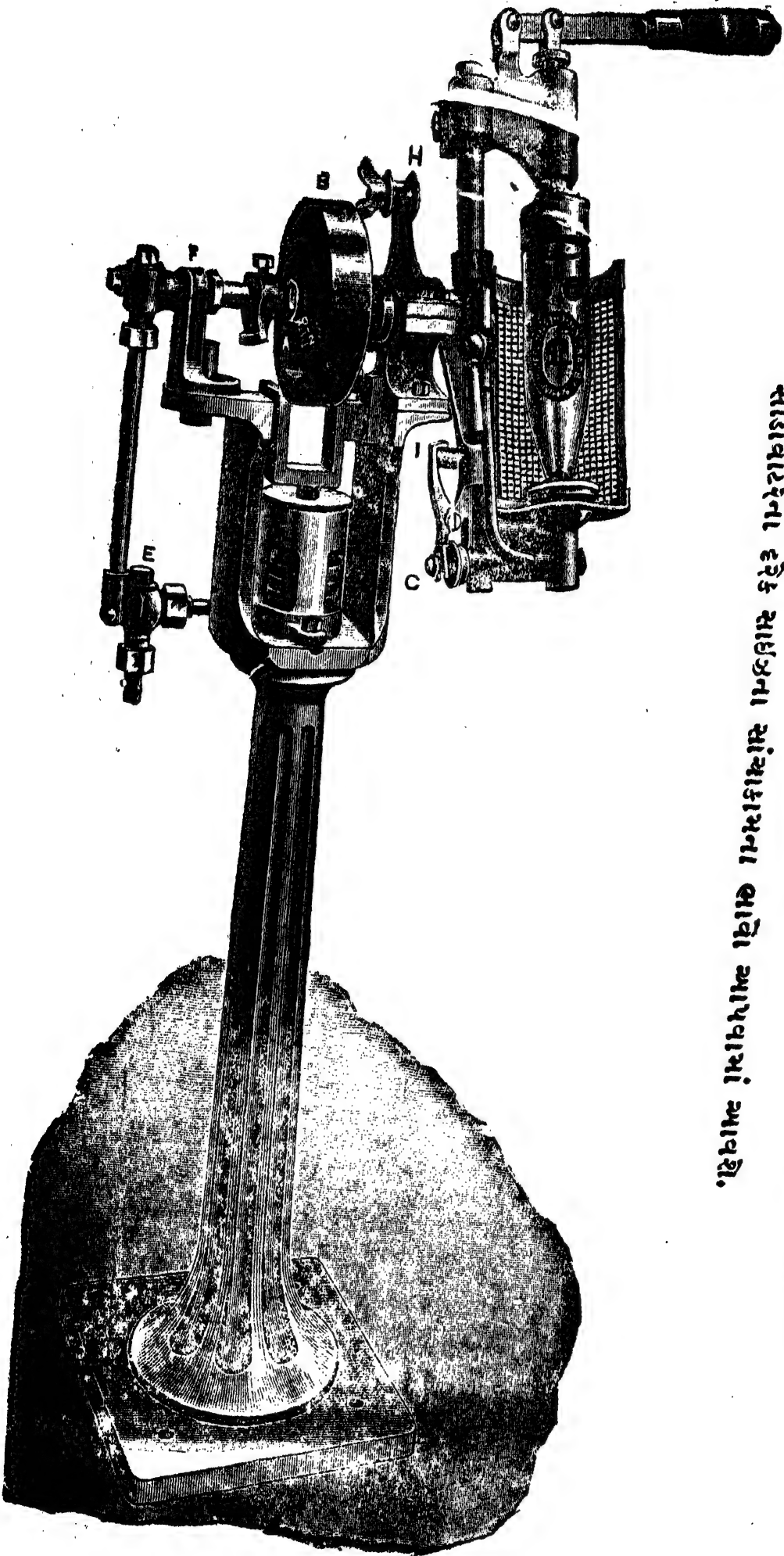
લંડન ખાતે કદમીઓની પપેતીને દીને યુરોપની પારસી એસોસીએશનની આગેવાની હેઠળ એક મેલાવડો કરવામાં આવ્યો હતો, જે વેળા પ્રમુખ સર એમ. એમ. ભાવનગરીએ જણાવ્યું કે આપણી કોમના સંબંધમાં એક ખીજે ખુશાલી ઉપજવનારો બનાવ બન્યો છે, તે એ છે કે સર જેહાંગીર કાવસજી જેહાંગીરને થોડુંક થયું બારોનેટનો ખેતાબ બક્ષવામાં આવ્યો છે. નામદાર શેહેનશાહે ખોતાની હીંદી રધયત ઉપર હમણા ત્રીજવાર એ ખેતાબની નવાજેશ કીધી છે, અને તે માટે આપણને ખુશી થવાનું કારણ એ છે કે એ ખેતાબ મેળવનાર ગ્રહસ્થ તે કુટુંબના વંડા છે જે કુટુંબ મરહુમ સર કાવસજી જેહાંગીરની સખાવતોથી નામીયું થવા પામ્યું છે. સર કાવસજીએ મેળવેલો ઉચો દરજ્જો સર જેહાંગીર તથા લેડી જેહાંગીરે નીભાવી રાખ્યો છે, અને તેઓને તથા તેઓના બેટાને તેઓને મળેલાં આ નવાં માન માટે હું આપણી તરફથી મુબારકબાદી આપવાની રજા વઉં છું.”

સર કાવસજી જહાંગીર બેરોનેટને એડરેસ તથા ખાણું આપવા માટે પુનામાં મલેલી સભા— પુણાના પારસી, હીંદુ અને મુસલમાનોનો એક મોટો મેળાવડો તા. ૧૮ મી આગસ્ટની સાંજે ખુટી હોલમાં ભેગો મળ્યો હતો, જ્યાં સર કાવસજી જહાંગીરને નામદાર શેહેનશાહે બેરોનેટનો ખેતાબ બક્ષ્યો તે માટે તેમને માન આપવાને શું પગલાં ભરવાં તે માટે વીચાર ચલાવવામાં આવ્યો હતો. સરદાર પદમજી પ્રમુખસથાને ખીરાજયા હતા. સર દીનશાહ પીટીટ બેરોનેટ, ડાક્ટર બંડારકર, મીં મુલ્લીયાર અને ખીજાઓએ અસરકારક ભાશણો કરી રેડીમની ખાનદાનની સખાવતો માટે ભારે વખાણ કર્યાં હતાં. સભામાં એવો ઠરાવ થયો કે સર અને લેડી કાવસજી જહાંગીરને એક ખાણું આપી લાયક એડરેસ આપવું. એ માટે નીચલા ગ્રહસથોની કમીટી નેમવામાં આવી હતી:—સર જમશેદજી, સર દીનશાહ, મીં બમનજી પીટીટ, સરદાર પદમજી, સર કરીમભાઈ, મીં રસતમજી બેહેરામજી જીજીભાઈ, મીં નારાયન દવારકાંદાસ સર વીઠ્ઠલદાસ, સર હરકીસનદાસ, આનરેબલ મીં નવરોજજી વઝીલ, દસતુર કેકોબાદ, સરદાર કુપુસવાની, ખાનસાહેબ દોરાબજી ખુટી, ખાન બહાદુર દસતુર વગેરે.

પારસી કોમનો અંગ્રેજ સરકારના મનપર ખોતાની વફાદારીનો છાપ દર તક મલતી વખતે બેસાડે છે. અને હાલ પણ હીંદુસ્થાનના રાજ્યમાં કોઈ કોઈ ઠેકાણે નાલાયક કામો થવાથી તેપર ઘટતો તુચ્છકાર નાખવા માટે, તથા હાલના અશાંતીના વખતમાં પારસી કોમ હમેશના જેવીજ સરકાર તરફ વફાદાર છે તે બતલાવવા એજ બારોનેટ મુખ્ય હીલચાલ કીધી છે. આવી રીતે પારસી કોમને જેબ આપનાર દરેક ભલા કામની આગેવાનીમાં એવળુ પુરતો ભાગ આપતા રહેશે તેના વધુ પુરાવાની હવે જરૂર નથી.

જાહેર ખાખરી.

મેસરસ બેડબરી બ્રૅડીની કુંપની—સાંચાકામના આડત્યા.
સોડાવોટરના દરેક સાઇઝના સાંચાકામના ભાવે આપવામાં આવશે.

યઝ્દેજ્જરદ્દી સને ૧૨૭૭ નાં ઝોરાસ્ત્રીયન કેલેન્ડર ઉપર અપાયલાં વરતમાન પત્રોનાં મત.

THE ZOROASTRIAN CALENDAR.—We have been favored with a copy of this Calendar which was issued on the Parsee New Year's Day. It is an elaborate compilation giving all the important events that took place during the past year concerning the Parsee Community and is very neatly got up, and show the keen interest Mr. Muncherji Hosungji Jagosh, Proprietor, Bombay Vartman Press the well-known oldest journalist, has taken and spared no expense or labour to render it a perfect compilation. In short, it is almost a directory and a book of reference for the Parsee Community. A complete list of different donations given in charity, amounting to about Rs. 14,00,000 has been given. Results of various examinations passed by the Community, titles, honors and appointments conferred on them and a complete list of religious and charitable institutions are given therein. It is a very useful and an interesting complainant. The price is Rs. 1-4-0, which is moderate, taking into consideration the mass of information this bulky calendar contains.

The Daily Telegraph & Deccan Herald,—14th November 1907.

(ઉપલાંનો ગુજરાતી તરજુમો.)

ધી ઝોરાસ્ત્રીયન કેલેન્ડર—આ કેલેન્ડર જે પારસીઓના નવા વરસને દીને પ્રગટ થાય તેની એક નકલ અમોને મળી છે. આ કેલેન્ડર પારસીઓને લગતા ગયે વરસે બનેલા સઘલા અગત્યના બનાવોથી ભરપૂર એક દલદાર પાથો છે, અને તે ઘણીજ સફાર્થી છાપવામાં આવ્યું છે. મુ'બઈ વરતમાન પરસના માસેક મીઠ મનચરણ હોશંગજી જગોશ જેવાણ જુના અને જાણીતા લખનાર છે તેવાણ તરફથી ભારે શ્રમ લઈ એને પુરેપુરું સંપૂર્ણ બનાવવા માટે. મહેનત અને પઈસાના ભોગ આપેલા જણાય છે. ટુકમાં પારસીઓને માટે એ એક દીરેકટરી અને રેકર્ડસ બુક તરીકે ધણું ઉપયોગી છે, જુદા જુદા ધરમખાતાઓમાં પારસીઓએ કરેલી સખાવતની સંપૂર્ણ વીગત આપેલી છે જે લગભગ રૂપયા ચઉદ લાખનો થવા જાય છે. વળી એમાં પારસીઓએ પસાર કીધેલી જુદી જુદી પરીક્ષાઓ, તેઓને મેલેલા ઓધાઓ, તેમજ માન અકરામ અને ખેતાબો તથા ધરમને લગતાં મકાનો, દરેકમેહરો વગેરેનું લીસ્ટ આપવામાં આવ્યું છે. આ કેલેન્ડર ધણું ઉપયોગી અને વાંચવા લાયક છે જેની કીમત માત્ર રૂપયા સવા છે, તે એના કદ અને ઉપયોગીપણા તરફ બોતાં ધણી નજીવી જેવી લેખાય.

ડેલી ટેલીગ્રાફ એન્ડ દખણ હેરલ્ડ,—તાં ૧૪ મી નવેમ્બર ૧૯૦૭.

ઝોરાસ્ત્રીયન કેલેન્ડર.—મીઠ મનચરણ હોશંગજી જગોશના ઝોરાસ્ત્રીયન કેલેન્ડરના વારસીક દલદાર પાથાની એક નકલ અમને મળી છે. આ નવું પારસી પંચાંગ યઝ્દેજ્જરદ્દી સને ૧૨૭૭ ના સાલનું છે. દર વરસના રખેતા મુજબ તે ઉપયોગી બાબદોથી ભરપૂર છે. ગયાં યઝ્દેજ્જરદ્દી સાલમાં થયેલી પારસી સખાવત, નવાં બંધાયેલા પારસી ધરમનાં મકાનો, ઉમ્મણમાં થયેલી સખાવત, જરથોસ્તીઓને મળેલા નવા ઓધા તથા ખેતાબો, જરથોસ્તીઓએ મેળવેલાં ઈનામો તથા સકોલરસીપો તથા જાણીતા જરથોસ્તીઓનાં નીપજેલાં મરણો વગેરેનો રસીલો હેવાલ તેમાં આપ્યો છે. તે ઉપરથી માલમ પડે છે કે ગયે સાલ પારસી કોમમાં જુમલે સખાવત પારસી રૂ ૧૪ લાખની થઈ હતી. હાતમદીલના પારસી શેઠો ગ્રુમ થવા સાથે પારસી સખાવતનો ઝરો સુકાર્થ જવાની થતી ફરીઆદ ખોટી પાડવાને આ આંકડો પુરતો છે. એ રૂ ૧૪ લાખમાં ઉમ્મણમાં ભરાયેલા રૂ ૧૧૧ લાખ, ધરમનાં નવાં મકાનોના રૂ ૧૧ લાખ, પારસી જનરલ આસપીટલનાં રૂ ૩૦૦૦ ભરાયેલા રૂ ૩૦ લાખ અને ડાક્ટર માસીના આસપીટલનાં રૂ ૩૦૦૦ ભરાયેલા રૂ ૧૧ લાખ મુખ્ય છે. એ સખાવત કરનારાઓમાં મુખ્ય નામો સર કાવસજી જહાંગીર, શેઠ બમનજી પીટીટ, બાઈ સાહેબ આવાબાઈ પીટીટ, મરહુમ શેઠ હોતમસજી ચાધીઆ, શેઠ નવરોજજી માણિકજી વહાડયા વગેરે છે. એ સઘળી વીગતો ઉપરાંત જરથોસ્તી સાલના બારે માસના કોઠા, જરથોસ્તી ધરમ રૂપો તથા મોટા જરથોસ્તી આધિદારોનાં નામોનો સંપૂર્ણ ટીપ તેમાં આપી છે. જરથોસ્તીઓએ સખાવેલાં રૂ ૩૦, દવાખાના, કેળવણીખાતાં વગેરેનું સર્વિસતર બચાન તેમાં કર્યું છે અને મુ'બઈ શહેરની વસતીની ગણતરીના જાણવા ભોગ આંકડો તેમાં આપ્યો છે. ત્રણ જાણવાભોગ ધરમસંબંધી વાયજે તેમાં સમાવે છે અને કેશાવરના જરથોસ્તીઓનાં નામોની ટીપ આપવા ઉપરાંત સુતર કાપડની મીલોના વપરાસ માટેની જુદી જુદી ઉપયોગી જાણસોની બનાવટ માટે જાણીતા થયેલા ડાક્ટર એદલજી માણિકજી મોદીની તસવીર તેવાણના જનમચરીત્ર સુધાં આપી છે. મીઠ જગોશનું આ ઝોરાસ્ત્રીયન કેલેન્ડર દરેક પારસી કુટુંબમાં ધણું ઉપયોગી થઈ પડે એવું છે.

બમે જમશેદ,—તાં ૨૮ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૭.

ચઝદેઝરદી સને ૧૨૭૭ નાં ઝોરાસ્ત્રીયન કેલેંડર યાને પારસી પંચાંગની એક નકલ અમો ઉપર મોકલી આપવામાં આવી છે, જેની પહેાંચ માનસહીત સ્વીકારીએ છીએ. તેમાં દર વરસના રખેતા મુજબ મુજરેતે સાલનો ઇનતેખાબ, ચાલુ સાલના ખારે માસના કોઠા, તેમાં આખા વરસની તારીખ, વાર, તેહવારો તથા બનેલા ચોક્કસ બનાવોની ટીપ, જુદા જુદા દેશાવરો ખાતેના જરથોસ્તીઓને લગતી જાણવાજોગ વીગતો વગેરે બાબતો આપવામાં આવેલી જોવામાં આવે છે.

મુબઈ સમાચાર,—તાં ૧ લી અક્ટોબર ૧૯૦૭.

ઝોરાસ્ત્રીયન કેલેંડર યાને પારસી પંચાંગ—ચઝદેઝરદી સને ૧૨૭૭ ના સાલતું ઉપલું પંચાંગ મુબઈ વરતમાન પરેસના માલિક મીં મનચેરજ હોશંગજી જગોસે બહાર પાડ્યું છે. રખેતા મુજબ તેમાં છેલ્લા સાલમાં બનેલા બનાવોનો ઇનતેખાબ ઉપરાંત, જરથોસ્તી ધરમખાતાંઓની ટીપ, જરથોસ્તીઓએ રચાપેલાં સખાવતી ખાતાંઓ, પારસી વસતીની થોડીક ઉપયોગી વીગતો, દેશાવર ખાતેના જરથોસ્તીઓને લગતી અગત્યની તપસીલ, વીગેરે કેટલીક બાબતોનો સમાવેશ કર્યો છે. એ રીતે આણું એક પંચાંગ દરેક પારસી મકાનમાં કાંઈને કાંઈ ઉપયોગતું થઈ પડે તેમ છે અને આ કેલેંડરને સંપૂર્ણ બનાવવા માટે મીં જગોસે સારો શ્રમ ખેંચેલો માલમ પડી આવે છે.

પારસી,—તાં ૬ થી અક્ટોબર ૧૯૦૭.

સને ૧૨૭૭ તું ઝોરાસ્ત્રીયન કેલેંડર યાને પારસી પંચાંગ—ચઝદેઝરદી સને ૧૨૭૭ નાં સાલતું પારસી પંચાંગ તેના પ્રતાવનાર મુબઈના વરતમાન પરેસવાળા જાણીતા મીં મનચેરજ હોશંગજી જગોશ તરફથી રખેતા મુજબ બહાર પાડવામાં આવ્યું છે, જેની નકલ અમને મળી છે. જરથોસ્તી કોમને લગતી દેશદેશાવરની તાજ ખબરો, નોંધો, તથા બનાવોતું આ પુસ્તક એકલું એજ છે કે જે રાં ૧-૪-૦ ની કીમતમાં વેચવામાં આવે છે. એ પંચાંગતું કદ, તેમાં એકઠી કરેલી નોંધો વગેરેથી એવડું મોટું થાય છે કે તેના પ્રતાવનારની જેહેમત, છપાઈ વગેરેનો લાગ્યેજ બદલો વળી રહેતો હશે. જેથી એવાં આખી કોમનાં ઉપયોગી પુસ્તકને આશ્રય આપવાની જરથોસ્તીઓની કુરજ છે. આ પંચાંગમાં ચઝદેઝરદી સને ૧૨૭૬ નાં સાલનો ઇનતેખાબ, જેમાં પારસીઓએ કરેલી સખાવત તથા ધરમખાતાં, નવા મકાનો, ખેતાઓ, નીમણુંકો તથા આપ્ધા, કેળવણી, પરીક્ષાઓ, ઇનામો, જાણીતા મરણો, ખાર માસના કોઠા સાથે તારીખો, વાર, તેહવાર, આતશબહેરામો, તથા બીજાં ધરમના મકાનો, દોખમાંઓ, ધરમશાળાઓ, પુસ્તકખાનાં, દવાખાનાં, મુબઈ તથા દેશાવરોનાં ધરમાદા કુંડો, પારસી વસતીની વીગતો, મરકોની ખરાબી, જનમનો કોઠો, દેશાવરના પારસીઓતું લીસ્ટ, તથા સુરતવાસી ડાક્ટર એદલજી માણિકજી મોદીતું જનમ ચરિત્ર તેમની છબી સાથે આપવામાં આવ્યું છે. પારસીઓની તવારીખ જાળવી રાખવા જોગ આ પુસ્તક તેનાં ઉપયોગીપણામાં જે વધારો કરે છે તેને પારસી કોમે આશ્રય આપવો ઘટે છે.

ગુજરાત મિત્ર તથા ગુજરાત દરપણ,—તાં ૬ થી અક્ટોબર ૧૦૬૭.

ઝોરાસ્ત્રીયન કેલેંડર યાને પારસી પંચાંગ—પારસી ભાઈઓના નવા વરસની શરૂઆત થતાંજ એ કોમને ઉપયોગી થઈ પડે તેવું ‘ઝોરાસ્ત્રીયન કેલેંડર યાને પારસી પંચાંગ’ મુબઈ વરતમાન પરેસમાંથી મીં મનચેરજ હોશંગજી જગોશ તરફથી બહાર પાડવામાં આવ્યું છે. તેની એક નકલ તેઓ તરફથી મીં એમ. જે. પોરટવાળા મારફતે હમને મળી છે. તેની પહેાંચ આભારપુરવક સ્વીકારીએ છીએ. પંચાંગની અંદર સમાયલી બાબતો એટલી વીગતે દરશાવવામાં આવી છે કે, કોઈ અજાણ્યા માણસને પણ એ સહાસિક કોમને લગતી માહિતી મેળવવાને લાગ્યેજ બીજાની મદદ લેવી પડે. એ કોમને લગતી પસાર થયેલા વરસની તવારીખ, તેઓના ધરમખાતાંઓ, એ કોમમાં સરકારી આપ્ધા ધરાવતા, ખેતાબ મેળવેલા, પરિક્ષા પસાર કરી સ્કૉલરશીપ મેળવતા, જુદા જુદા ધરમખાતાના મકાનો, દરેહમેહેરો, કેળવણી ખાતા, કુંડો, દોખમાંઓ, ધરમશાળાઓ વગેરે જેવતી સઘળી વીગતની માહિતી એજ પંચાંગ આપી શકે છે. પોતાની કોમને માટે ઉપયોગી પંચાંગ તઈયાર કરવાતું કામ કાંઈ થોડું વીકટ હોતું નથી. તે કામ બજાવવામાં મીં જગોશ જે ખંત કાળજી અને શ્રમ લે છે તે ખરેખર તેઓને ધન્યવાદ આપવા સરખો છે અને તેની કદર પારસી કોમે બુઝવી ઘટે છે. પંચાંગ પાછળ લીધેલા પરિશ્રમ તરફ દ્રષ્ટી ફેરવતાં તેની રા. સવાની કીમત કાંઈ વધારે નથી. પંચાંગમાં દર વરસ સુધારો વધારો કરવામાં આવતો રહેવા છતાં તેની કીમતમાં આ વરસે ચાર આના જેટલો ઘટાડો કરવામાં આવ્યો છે. પંચાંગમાં ગરેટઝિટન, આયરલંડ, અમેરિકા ઇત્યાદી સુધરેલા દેશોમાં અત્યુચ માનપામિલા ડાક્ટર એદલજી માણિકજી મોદી ડી. એસ. સી., એલ. એલ. ડી., એફ. સી. એસ. ની છબી તેમના જીવન વૃત્તાંત સાથે આપી છે. આવા ઉપયોગી પંચાંગનો સંગ્રહ દરેક પારસી ગ્રંથસ્થાને કરવાની ભલામણ કરવી અઘરીત થઈ પડશે નહીં એવું હમે ધારીએ છીએ.

દેશી મિત્ર—તાં ૧૦ થી અક્ટોબર સને ૧૯૦૭.

ઝોરાસ્ત્રીયન કેલેંડર—જરથોસ્તી નવા સાલ સને ૧૨૭૭ તું આ પારસી પંચાંગ સરેસતા મુજબ પોતાને અવસરે બહાર પાડ્યું છે, તેની અમને મળેલી નકલની પોંડુચ માન સાથે શવીકારતાં અમારે જણાવવું જોઈએ કે આ વારસીક પોઠો હહાડે હહાડે ખુબ ખીલતો જાય છે. સરેસતાની સઘળી ઉપયોગી અને જાણવાજોગ વીગતો ઉપરાંત તેમાં જે આપણું ખાસ ધ્યાન ખેંચાય તેવા ઇતેખાબ અથવા ગયાં વરસનાં પારસી બનાવોતું શવીસતર વરણન વરણવામાં આવે છે, તે આ કેલેંડરનાં કાબેલ રચનાર મીં મનચેરજ હોશંગજી જગોશની અઠાગ મેહનતની શાખેતી ખુલી રીતે પુરી પાડે છે. હમે જાણીએ છીએ કે મીં જગોશ મુબઈનાં છ... એક જુના મેમબર છે. અને તેવી અગુભવી કલમથ

રચાયેલા ઈન્ટેખાબ ખચીત શરશાઈમાં ચઢતો છે, દરેક ખનાવાને તવારીખી સાધતનાં આકારમાં રચીને એવી સરસ ગોઠવણ કરેલી હોય છે કે તેમાંથી એક પારસી વરસનો આગ્રેહુબ તવારીખજ મલી આવે છે; જેમાં પારસી કેમને લગતો એકબી ખનાવ જતો ચુકવામાં આવ્યો નથી; એટલું જ નહીં પણ દરેકે દરેક પારસી નહાની મોટી સખાવતથી તે ધરમનાં મકાનોની જરા કે જરાક હકીકત પછી એ વરસમાં ખેતાબ કોણને મળેલા, કેળવણી કેવી કેવી લીધેલી, પરીક્ષા-ઈનામો-શકોલરસીયો કોણે મેળવેલી, આદિ નેમણુકમાં પારસીઓ કયા કયા ને કયાં કયાં નેમાયા, ચઢેયા, વધેયા, તેડું સર્વોચ્ચતર વરણુન આપીને પરચુટણુ ખનાવોનો ખ્યાલ વાંચનારાઓને તે લખાણુ જતે જોયા વના શું રીતે આવી શકે તે અમારાથી કેહવાઈ પણ શકાતું નથી; માન અકરામ, નવાં સાલના મેલાવડા એકે એક ઠાંકી ખતલાવતાં ઈન્ટેખાબનો ખધા ખાખામા પરચુટણુઓ ખાખ ખુબ લંબાણુ થયા છે પણ તે લંબાણુ વીગતે વાંચતાં આપણને જરાપણુ કચવાત ઉપ. જ્વાને ખદલે શામો છજાસા ઉશકેરે તેવો રસ મળે છે. ખરેજ આવો એક સરસમાં સરસ ઈન્ટેખાબ રચવા માટે તે રચનારને જે મહેનત ને જેમત પડતી હશે તે માટે એવાં કામનાં સમજનારાજ તેની ખુબી પીછાની શકે. દુકમાં આવું એક સરસ ને ઉપચોગી ખાખદોડું ભરપુર પુસ્તક કીઆ પારસી ઘરથી ખરીદીયા વના રેહુડું જોઈએ તે હમો સમજ શકતા નથી. આ ઈન્ટેખાબની ખધી ખુબીઓમાં આ એક સરસ ને મોટી ખુબી તો એ છે કે પારસીઓમાં દર વરસે ખરચાતા હજારો ને લાખો રૂપીઆની સખાવતોની નોંધ તો આજે ઈન્ટેખાબ શીવાય બીજે કેઈથી શતાવાર મલી શકનાર નથી, તેવી સરસ કાલજ ને ભારી એકાશીથી લખાયેલી સખાવતનો સરવાળો આ વરશેબી ચઉદ લાખનો સાબિત ઉતરયા છે અને તેની વીગતે વીગત તેમાં ખુબ વીસતાશીને જણાવેલી છે, કે જે દરેક વાંચનારે જતે જોયા તપાસયા વગર તેની ખુબી બીજી રીતે માલમ પડનાર નથી. આવું ઉપચોગી પુસ્તક તેની રૂ. ૧૧ ની કીમત સાથે સરખાવતાં ઘણું સસડું જ છે, એમ જણાવતા કશી આચકી લાગતી નથી અને તેથી તેનો સારો ઉકાવ થશે એવી વધી હમો રાખીએ છીએ.

ભરચ સમાચાર,—તાં ૧૦ મી અકટોબર ૧૯૦૭.

“પારસી પંચાંગ.”—આ દલદાર અને ઉપચોગી પુસ્તક “જોરાસ્રીયન કેલેન્ડર” ના ઉપનામથી પ્રસિદ્ધિ ધરાવે છે. તેની એક પ્રતિ વરતમાન પરસના સહારીક અને ઉદ્યોગી માલેક મીં મનચેરજ હોસંગજ જગોસ તરફથી ભેટ તરીકે મલી છે. તેનો માનસહ સ્વિકારતાં તેને અંગે કંઈક નોંધ લેવી ઉચીત ધરીએ છીએ. દર વરસના રીવાજ પ્રમાણુ યજ્ઞેજ્ઞરદી ૧૨૭૭ ના આ વરસની આત્મી છે. મીં જગોશિ આવાં પંચાંગ બહાર પાડવાનું માન સ. ૧૨૪૦ ના વરસથી મેલવવા માડ્યું છે. આ ઉલ્લી આત્મીમાં ગયા વરસનો ઈન્ટેખાબ આપેલો છે. આથી એ કેમમાં મુબ કીમો કરનારાઓને શીક્ષણ આપનાર એક ભામીયા તરીકેની ગરજ સારે છે. તે શિવાય કેલવણી, આદિઓ, ખારે માસના કેાઠા આ વીગેરેની સમજ આપનારી બાબતો રચુ કરી આ પંચાંગ ઉપચોગી બનાવ્યું છે. જે જે બાબતો વીગેરે આ પંચાંગમાં દાખલ કરવામાં આવ્યું છે, તે પારસી કેમને બહુ ઉપચોગી થઈ પડયા શીવાય રહેશે નહિ. જાહેર ખનાવો અને બીજી અનેક બાબતોનો સંગ્રહ કરવો એ કાંઈ સહેલ વાત નથી. મીં મનચેરજ આ પંચાંગ પાછળ કરેલાં મહેનત જોતાં તેમનો સહાસ યુજ્ઞરાતી સાહિત્યને આગલ પાડનારો છે. એથી તેઓ આ વીચયને માટે આગળ પડ્યું માન મેલવવાને શક્તિવાન થયા છે. કાંઈ પણ મુતુપચને કામ કરવાની શક્તિ આગળ પડતી હોય છે અને તે વડે તે પોતાના કામમાં ક્ષેત્ર મેળવે છે. તેવા મહેનતુ ગાણુસના કામની કદર કરી તેને ધન્યવાદ આપવો એ સમજુઓડું કરતવ્ય છે પરંતુ કાંઈ નજીવી બાબતને લઈને ટીકા કરવી એવો માત્ર જનમંડળની ખત્રીસીયે ચડવા જેવું કહેવાય. તે કરતાં ન્યાયની રીતે સામટા કામની પરીક્ષા કરી સામટો ન્યાય આપવો એ નયાથી પુરૂશોડું કાર્ય છે. એ સીધાંતે અમો કહી શકીશું કે, મીં મનચેરજ આ પંચાંગ પાછળ લીધેલી મહેનત અને કાળજીને માટે તેઓ ધન્યવાદને પાત્ર હશે છે. તેઓ પોતાના આવા રૂડા સહાસને હજુ આગળ વધારે તે જોઈ અમે આનંદ ધઈશું. એ પંચાંગમાં મીં મોદીની મુંદર છબી તેમના જુતાં સાથે આપી છે તે પ્રત્યે ખાસ ધ્યાન ખેંચાય છે. આ પંચાંગની કીમત રૂ. ૧-૪-૦ રાખવામાં આવી છે, તે સ્તુત્ય છે. અમે માનીશું કે, દરેક પારસી યહસથ આ પંચાંગ ખરીદ કરી પોતાને ત્યાં રાખવાની અજ્ઞત્ય વીચારશે.

સત્ય વકતા—તાં ૧૨ મી અકટોબર સને ૧૯૦૭.

જોરાસ્રીયન કેલેન્ડર ચાને પારસી પંચાંગ—યજ્ઞેજ્ઞરદી ૧૨૭૭ ના વરસનો દલદાર અંક—મીં મનચેરજ હોસંગજ જગોશિ આપું વરસ ભારે મહેનત લઈ પારસી કેમને લગતા સધળા ખનાવોની નોંધ રાખી દર વરશે જે જોરાસ્રીયન કેલેન્ડર ચાને પારસી પંચાંગ બહાર પાડે છે તેનો આ વરસનો દલદાર અંક આજ કેટલા દીવસ થયા અમારી મિજ ઉપર આવી પડ્યો છે. મીં જગોશિ યજ્ઞેજ્ઞરદી સને ૧૨૪૦ થી આ કેલેન્ડર પ્રગટ કરતા આવયા છે અને દર વરસે નીચમીતપણુ પ્રગટ કરયા જઈ પારસી કેમના ચાલુ ખનાવોની તવારીખનો એક જાતનો સંગ્રહ પારસી કેમને પુરો પાડતા રહે છે. પારસી કેમના મુંબઈમાં અને દેશાવરમાં ખનતા દરેકે દરેક ખનાવોની નોંધ રાખવાનું કામ કેટલું કંટાળાભર્યું તેમજ અપજ્ઞશભર્યું છે તેનો અમેને જાતી અગુલવ છે. માત્ર વરસમાં એક વખત પારસી કેમની સખાવત અને હુખય ખનાવોનો સાર ઉપજવી કહાડતાં આવુંને જે કહાકત અને મહેનત પડે છે તે ઉપરથી મીં જગોશિના આ કામનો અરુને ખ્યાલ આવે છે. એવણને એ કામ માટે ભારે મહેનત લેવી પડે છે, ઘરેઘરથી વીગતો મંગાવવી પડે છે અને દેશાવરોથી પત્ર વહેવાર ચલાવી આંકડાઓ અને વીગતો જમાં કરવી પડે છે. દર વરસે કાંઈ નવું ને નવું તેમાં તેવાણુ ઉમેરતા રહે છે અને કેલેન્ડરને રસીલું બનાવવાની તેવાણુની કોશિશ ખરેખર વખાણુવા લાયક છે. એ કેલેન્ડર તઈયાર કરવા પાછળ તેવાણુને આપું વરસ મહેનત કરવી પડે છે અને તે મહેનત તથા છપાઈનો ખરચ ધયાનમાં લેતાં તેડું માત્ર રૂપીઆ સવાડું દામ તદન નજીવું છે. મીં જગોશિના આ ઉપચોગી કેલેન્ડરને પારસી કેમ તરફના ટેકાની ઘણી જરૂર છે અને આક્રીસ અને ખાતાં ચલાવનારાઓએ તેની અકેકી નકલ ખરીદી તેવાણુના આ કામનો ખદલો વાલી આપવો જોઈએ.

આ વરસના ફળદાર અંકમાં ઇન્ટેખાખમાં સધલી ખારીકે ખારીક વીગતો સમાવવામાં આવી છે. તે ઉપરાંત ચીન અને કલકત્તાના જરથોસ્તી અને જુમનના ધરમના કુટોની વીગત, સને ૧૮૭૦ થી ૧૯૦૫ સુધીમાં મુ'બઈ મધે થયેલાં જરથોસ્તી કોમના રવાનોની સંખ્યા, મુ'બઈ શહેરની વસતીની ગણતરી, પારસી વસતીની થોડીક ઉપયોગી વીગતો, સધલી જ્ઞાતની તથા પારસી વસતીના આગલા મુકાબલા, આખાં હીંદમાં મરકીથી કેટલી ખરાબી થઈ, મુ'બઈ શહેરમાં દર વરસ પારસી-આમાં કેટલા જનમ થાય છે તેનો કોઠો, આતસનો કેબલો, ગોમેજ અને તેનો ખામદાદે થતો ઉપયોગ અને અરોના ફરોહરોની આરાધના વીશેની વાચળે, જુદા જુદા દેશાવરો ખાતેની જરથોસ્તીઓને લગતી જાણવાજોગ વીગતો, દેશાવરના જરથોસ્તીઓનું લીસત, ડાંગર અદલજી માણિકજી મોદીનું જનમચરીત્ર આપવામાં આવ્યું છે.

અખખારે સોદાગર,—તાં ૧૭ મી અક્ટોબર ૧૯૦૭.

મીં મનચેરજી હોશંગજી જગોશવાળા ઝોરાસ્રીયન કેલેનડર યાને પારસી પંચાંગની એક નકલ મળી છે જેની પહોંચ ઉપકાર સહીત સ્વીકારીએ છીએ. એ પંચાંગનો ફલદાર પોથો તથા કરવામાં મીં જગોશ આગલાં વરસોનાં જેટલીજ મોટી મહેનત લીધેલી માલમ પડે છે. મીં જગોશનાં એ પંચાંગમાં આગલાં વરસના પારસી ખનાવોની નોંધ આપવામાં આવી છે જેથી એ પંચાંગ એક પંચાંગ ઉપરાંત પારસી તવારીખના દર વરસના એક મુખતેસર હેવાલ તરીકે પણ ગણાશે. મીં જગોશ એ પંચાંગ તથા કરવામાં મોટી મહેનત લઈ પારસી કોમની મુખ્ય પાણુ સંગીન સેવા ખળવતા જાય છે.

જામે જેહાંનુમા,—તાં ૨૦ મી અક્ટોબર ૧૯૦૭.

મીં મનચેરજી હોશંગજી જગોશનું ઝોરાસ્રીયન કેલેનડર હમેશાં આ મોસમે પત્રકારોની ટેબલ ઉપર નિયમિતપણે પ્રસિદ્ધ મેળવતું આવી પડે છે, તેમ પારસીઓના યજ્ઞદેજ્ઞરદી સને ૧૨૭૭ નું આ પંચાંગ હમારા અભિપ્રાય માટે આવી પડ્યું છે. અને તેમાં રાખેલા મુજબ સરવ પારસી હકીકતોની સખ્યાખંધ નોંધો સમાયલી દીઠામાં આવે છે. આ એક પારસી-ગેઝેટીઅર છે, અને તેમાંની હકીકત સંપુરણ હોવી જોઈએ. એ કેલેનડર તથા કરતાં મીં જગોશ અને તેમના પુત્રોને કેવી જેહમત ઉઠાવવી પડે છે, તે જોઈએ જાણે છે, તેઓ તેની સવા રૂપીઆની કીમત નિરજીવ સમજે છે. હીંકુ અને મુસલમાનોને પણ પારસી તવારીખ સમજવાને આ કેલેનડર મુખ્ય સાધન થઈ પડે છે. અરધી સદી થવા આવી તેઓ સુરથ ચંદ્રની ગતીની મોસાલે આ પંચાંગ નિયમસર પ્રગટ થતું રહે છે, અને પતંગયા માફક તેનો લય થતો નથી એ પારસીઓને હરખાવનારી બીના છે. એ પંચાંગમાં નવસારીનો પણ ભાગ છે. કાંકે નવસારીના એક જાણીતા અવસ્તાના અભ્યાસ અને કાબેલ કલમકસ એરવદ પુરશદજી એરવજી પાવડીની ઉપયોગી વાચળે આખીને આખી છાપી વાંચનારોઓની અચ્છી સેવા ખળવામાં આવી છે. આ તકે હમે એ ખાહોશ વાચળકારને અલે તેમની વાચળોએ મહત્વ અને મરતબો આપનાર કેલેનડરના કરતાં એલતેમાસ કરીશું કે, એરવદ પાવડીની જુની વાચળોએ ખદલે તેઓની કસાયલી કલમથી જેવા પ્રકારના ધરમ કીરયાને લગતા ઉત્તમ વિષયો “જરથોસ્તી” ચોપાનયામાં છપાય છે, તેવા કુટી કાઢેલા નવાજ વિષયો તેણે પાસે લખાવી ધરમચુસ્ત પારસીઓની ખાસ સેવા ખળવવા મન ઉપર લેવું જોઈએ. ચોપાનયાને ખદલે આવા પોઠામાં તે હમેશાનાં કાયમ રહેશે. એકંદરે આ વારસીક પંચાંગ પરવરતાવવા માટે મીં જગોશને અને તેણના સ્ટાફને હમે મુખારકબાદી આપે છીએ.

નવસારી પત્રિકા,—તાં ૨૦ મી અક્ટોબર ૧૯૦૭.

ઝોરાસ્રીયન કેલેનડર—ઉપલાં નામનાં પંચાંગની એક નકલ તેના કરતા મીં મનચેરજી હોશંગજી જગોશ તરફથી મળી છે જેની પહોંચ માનસહીત સ્વીકારીએ છીએ. મુ'બઈ અને દેશાવરમાં ગયાં વરસમાં ખનેલા લગભગ દરેક અગતના ખનાવનો જાણવાજોગ સાર એ પંચાંગમાં આપવામાં આવ્યો છે અને બીજી જે જાણવાજોગ હકીકતો એ ફલદાર પોથામાં સમાવવામાં આવી છે તે તરફ જોતાં એ પુસતક દરેક પારસી ઘરની ટેબલપર એક ‘રેકૉર્ડસ’ પુસતક તરીકે ખોજાવું જોઈએ છે. મીં જગોશને એ ફલદાર પુસતક તથા કરતાં મોટી મહેનત પડેલી હોવી જોઈએ છે અને અમે માનીએ છીએ કે દર વરસ મોટી મહેનત લઈ એ પુસતક તથા કરવામાં મીં જગોશ પોતાની કોમ ઉપર ઉપકાર કરે છે.

મુ'બઈ પ્રકાશ,—તાં ૨૫ મી અક્ટોબર ૧૯૦૭.

ઝોરાસ્રીયન કેલેનડર યાને પારસી પંચાંગ—યજ્ઞદેજ્ઞરદી ૧૨૭૭ નાં વરસનું, પ્રગટ કરનાર મુ'બઈ વરતમાન પરસના માલિક મીં મનચેરજી હોશંગજી જગોશ; કીમત રૂ. ૧૧.—પસાર થયેલાં વરસમાં પારસીઓ, ધરમ, સંસાર, કેળવણી, સખાવત તથા બીજી અનેક ખખતોમાં કેટલા આગલ વંચા જાય છે તેવું તાદરથ ચિત્ર આ કેલેનડર ખતાવી આપે છે, કોમની એકંદર સ્થિતી દરશાવનારાં આ પુસતકને તથા કરવામાં, કરતા તરફથી જે શ્રમ લેવામાં આવે છે તે ખેરાક ફતુતિ પાત્ર છે. પારસીઓને લગતી નાનામાં નાના ખનાવની નોંધ પણ તેમાં ટપકાવી લીધામાં આવેલી જણાય છે. રૂ. ૧૧ ની કીમતમાં પારસીઓની કીરતીને જવેદાનની નોંધ ઉપર રાખનાર આ પુસતક એકે એક પારસીને ઉપયોગી છે.

મુજરાતી,—તાં ૧૦ મી નવેમ્બર ૧૯૦૭.

પારસી પંચાંગ—મુ'બઈનાં વરતમાન પરસવાલા ભાઈ મંચેરજી હોશંગજી જગોશ જેઓનું નામ એક અખખારી છાપખાનાવાલા કાખજી મજને જાણીતું છે તેઓ તરફથી દર વરસે ખાહુર પડતાં ઝોરાસ્રીયન કેલેનડર યાને પારસી પંચા-

મની એક નકલ અંગ્રેને અતરે નાણાવટમાં ડાપખાતું ધરાવનાર ભાઈ મંચરજી નમરોદજી પાસ્ટવાલા તરફથી મળી છે. આ પંચાંગ પારસીઓને આજ ૩૭ વરષ થયાં બહુ ઉપયોગી થઈ પડતું ચાલ્યું છે અને તેમાં જે વિગતો શમાવવામાં આવી છે તે જોતાં મગટ કરનારે તે પાછલ શ્રમ લીધેલો માલુમ પડે છે. ચાલુ ૧૨૭૭ ચઢેઝરદી સાલનાં પંચાંગમાં ઠાકટર એદલજી માણિકજી મોઢી જેઓ મશાહુર રસાયણ શાસ્ત્રી છે તેઓડું જનમચરિત્ર તથા તરવીર આપી છે જે પંચાંગને વધુ દીપાવે છે. એકંદરે પારસી મળની સારી સેવા એ પ્રસતક બનેલ છે એમ કહેવા વિના અંગ્રેને ચાલતું નથી કેમકે તેનાં કામ તરફ જોતાં સવા રૂપાની કીંમત વસુલ છે.

અપક્ષપાત,—તાં ૭ મી ડીસેમ્બર ૧૯૦૭.

ઝોરાસ્ટ્રીયન કેલેન્ડર યાને પારસી પંચાંગ—યુ'બઈ વરતમાન પરેસના માલિક મીં મંચરજી હોશંગજી જગોશ તરફથી પારસીઓના નવા વરષને ફહાડે બહાર પાડવામાં આવેલું ચઢેઝરદી ૧૨૭૭ ના વરષડું પંચાંગ તાં ૧૪ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૭ થી તે તાં ૧૨ સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૮ સુધીના વરષની આવૃત્તી ભેટ મળી છે તે ઉપકાર સાથે સ્વીકારીએ છીએ. વરસા વરસ એમાં કેટલોક કીંમતી સુધારો કરવામાં આવે છે. આ પંચાંગને વધારે ઉપયોગી, માનીતું અને જોઈતી વીગત તઈયાર મળી આવે તેવું બનાવવાને માટે મીં જગોશ ભારે સંભાળ અને મહેનત લીધી છે. ગુજસ્તે વરષમાં બનેલા નીચેના જાતજાતના બનાવોની વિગતવાર તપસીસની નોંધ લેવા લાયક અને જન ઉપયોગી છે. પારસી કેમે કરેલી સખાવતો-ધરમખાતાં-નવાં ધરમના મકાનો-જરથોસ્તીઓને મળેલા નવા ખેતાબો-હોષાઓ-નૈમણ્યકો જરથોસ્તી-ઓએ લીધેલી કેળવણી, પરિફા તથા તેમાં મેળવેલાં ઈનામો, સંકેતરશીપો ઇત્યાદી. ગુજસ્તે વરષમાં થયેલાં જાણીતાં જરથોસ્તીઓનાં મરણો, જરથોસ્તીઓનાં બારે માસના કેથા, જરથોસ્તીઓનાં આતશબેહરામ, ફરેમહરે અથવા આદરાનોની ટીપ, જરથોસ્તીઓએ બંધાવેલા કુખમા અને ધરમસાળાઓની ટીપ, જરથોસ્તી જસદીસ એક ધી પીસ (સુલેહના અમલદારો) યુ'બઈ યુનીવરસીટીના જરથોસ્તી ફેલોઝ, જરથોસ્તી શેરીફો, કાઝિ-સીલેરો, મે'અરો, સોક્ષી-શીઠરો, બારીસટરો અને વકીલો, જરથોસ્તીઓએ રચાવેલા પ્રસ્તકાલયો, ધરમના દવાખાનાઓ, કેળવણી ખાતા, ધરમના ફંડો, વીગેરે અગત્યની બાબતો ઉપરાંત ડા. એદલજી માણિકજી મોઢી, ડી. એસ. સી., એલ. એલ. ડી., લીટ. ડી., એફ. સી. એસ. (લંડન ફરબીન, વોશીંગટન) વીગેરે, વીગેરે રચયોના વિદ્વાન મંડળોમાં માન પામેલા જરથોસ્તી ગ્રંથરૂપું જનમ ચરિત્ર સખી સાથે તેમજ જુદા જુદા દેશાવરો ખાતેની જરથોસ્તીઓને લગતી જાણવાજોગ બાબતોનો સમાવેશ થયેલો છે. તે દુર દેશાવરોનાં વસતા જરથોસ્તીઓની માહિતી માટે ગેબી બફીસિસ છે. આ કેલેન્ડરની કીંમત ફક્ત રૂપીએ સવા રાખેલી છે તે તેમાંથી મળતી માહિતીના પ્રમાણમાં તદ્દન નજીવી હોવાથી ફરેક જરથોસ્તી કુટુંબ હમજાતીની જાણવા લાયક હકીકતથી માહિતગાર થવા ચુકશે નહિ એવી આશા રાખીએ છીએ.

કેરોનેશન એડવર્ટાઈઝર,—તાં ૧૨ મી ડીસેમ્બર ૧૯૦૭.

“ઝોરાસ્ટ્રીયન કેલેન્ડર યાને પારસી પંચાંગ—આ નામે દર પારસી નવાં વરસને ઠાંકણે મગટ થતો મોઢો ફલદાર પોથો, જે શ્રી યુ'બઈનાં વરતમાન પરેસના સાહસીક માલિક શેઠ મનચરજી હોશંગજી જગોશના અધ્યાસ અભ્યાસ તથા મેહનતથી આજ સાડત્રીસ વરસ થયાં અત્યુકરમે મગટ થતો અને કદમાં વધતોજ રહ્યો છે. તેની ચાલુ સાલ ચઢેઝરદી સને ૧૨૭૭ નાં સાલની આવૃત્તી અમને વેલાસર મળી હતી, જેની નોંધ લેવામાં અત્યાર સુધી પછાત પડવા માટે અમે ફલગીર છીએ. આ પારસી પોથામાં હમેશાની માફક પારસી પંચાંગને બરની તમામ બાબતો ઉપરાંત ગુજરાતે સાલના બનાવોનો તુલેતવીલ ઈનતેખાબ આપવામાં આવ્યો છે, જે દર સાલની રૂઢી માફકનો હોવાથી, અને તે રૂઢી જાણીતી થઈ ચુકેલી હોવાથી, તેની નોંધ લેવાની જરૂર તો અમે જોતાજ નથી. તે વીધે માત્ર એટલુંજ કહેવું બસ થશે કે, તે મધિ ગુજસ્તે સાલમાં થયેલી પારસી સખાવતોને જે જુમલો આશરે રૂપા ચઢે લાખનો જણાવ્યો છે, તે ખરેજ પારસી કેમની સખાવતની મગરૂરી જાલવનારો છે, પણ એ કેલેન્ડરની વિવેચ ખુબી તેમાં દર સાલ દાખલ કરવામાં આવતી નવીનતોમાં મળી આવે છે, અને આ વેલા તે નવીનતાનીજ નોંધ લઈને અમે સંતોષ પામીશું. નવાં કેલેન્ડરમાં નવી ખાસ બાબતો તરીકે ચીન તથા કલકત્તાની અનજુમનોનાં ધરમના ફંડોની વીગત, ૧૮૭૦ થી ૧૯૦૫ સુધીમાં યુ'બઈ મધિ થયેલાં પારસી રવાનોની તારીખ, યુ'બઈની વસતીની ગણતરીની વીગત, સરવ જ્ઞાતની વસતીના આગલીની સાથે મુકાબલા, આખાં હીંદમાં મરકીથી થયેલી ખરાબીના આંકડા, યુ'બઈ શહેરમાં થતા પારસી જનમેનો કેઠો, વગેરે છે. આ ઉપરથી જોવામાં આવશે કે, ધુ'ધી મીં જગોશ પોતાના પોથામાં માત્ર પારસી વીગતોજ આપીને અટકતા નથી, પણ હવે તો સરવ કેમને ઉપયોગી થઈ પડે એવી સારવજનીક નોંધ પણ આપવા લાગ્યા છે, જે તેમનાં કેલેન્ડરનાં ઉપયોગીપણામાં નવો ઉમેરો કરે છે. જરથોસ્તી સાહિત્યના લાગમાં આ વેલા એ કેલેન્ડરમાં તરણ કીંમતી વાચ્છને સમાવવામાં આવી છે, જે આપણા નવસારીના હમજાતની લણેલા અધોરનાન એરવદ ખુરશોદજી એરચજ પાવરીની કાબેજ કલમથી લખાયેલી છે. યુ'બઈના તથા દેશાવરનાં પારસીઓના નામ ઠામનાં લીસ્ટ મીં જગોશ આગલાં કેલેન્ડરમાં આપી ગયા હતા. પણ તેમાં જે દેશાવરો બાકી રહી ગયેલાં હતાં ત્યાંના પારસીઓડું લીસ્ટ આ વેલા આપીને તેમણે તે ખુટ પુરી પાડી છે. આ લીસ્ટો પારસીઓ માટે બહુ અગત્યનાં છે, અને જે બની શકે ને તે દર સાલ આપવામાં આવે તો બેહતર, એવી અમારી નમ્ર સુચના છે. દુકમાં મીં જગોશને આ વારસીક પોથો પારસી ચાલુ બનાવો તથા બબરોનો એક ભરપૂર ભંડાર છે, જે તઈયાર કરવા, ચાલુ રાખવા, પરિપૂરણ કરવા, અને તેમ કરીને પોતાની કેમની એક મોટી સેવા બજાવવા માટે અમે મીં જગોશને શાખાશી આપવા સાથે તેમની ફતેહ ઈચ્છીએ છીએ.

નવસારી મકાશી,—તાં ૨૨ મી ડીસેમ્બર ૧૯૦૭.

વરતમાન મતરોના મત.

ઝોરાસીયન કેલેન્ડર—આ પારસી પંચાંગની એક નકલ તેના કરતા મીં મંચેરલ હોશંગલ જંગોશ તરફથી મળી છે. દર વરસના રાખેતા મુજબ તે ઉપયોગી બાબદોથી ભરપૂર છે. ચઢદેઝરદી સને ૧૨૭૭ના સાલના બાર માસના તારીખ વારના કોઠા ઉપરાંત ગયે વરસ થયેલી પારસી સંખ્યાવત, ઉમરખામાં ભરાયેલી રકમોની ટીપ, નવાં બંધાયેલાં જરથોસ્તી ધરમનાં મકાનો, જરથોસ્તીઓને મહેલા ખેતાબ તથા ઓધા તથા જરથોસ્તી કોમને લગતા બીજા પરચુટણ બનાવોના વીગતવાર હેવાલ તેમાં આવ્યા છે. એ ઉપરાંત મુંબઈ શહેરની વસતીને લગતી, મરકીની ખરાબીને લગતી તથા ચીન અને કલકત્તાનાં જરથોસ્તી ધરમ કુંડોને લગતી વીગતો તથા જરથોસ્તી કોમના મુંબઈ તેમજ દેશાવર ખાતેનાં ધરમ સથળોની ટીપ તથા દેશાવરના જરથોસ્તીઓનાં નામોની ટીપ પણ આપી છે. જુદી જુદી રસાયણી બનાવટોના કરતા ૩૦ એકલણ માણિકલ મોદીનું જનમચરીત તેણીની સખી સાથે આપ્યું છે. કુંકમાં, આ ઉપયોગી પારસી પંચાંગ દરેક જરથોસ્તી કુંકમાં રાખવા લાયક છે.

ગોળવાળાઝ રૂપારટીંગ મેગેઝીન,—સપ્ટેમ્બર, નવેમ્બર ૧૯૦૭.

“ઝોરાસીયન કેલેન્ડર યાને પારસી પંચાંગ”—કરતા મીં મંચેરલ હોશંગલ જંગોશ—દર વરસે પારસીઓની સેવા બજાવતાં આ અતી ઉપયોગી પંચાંગની એક નકલ સરેસ્તા મખાણુ અમને અભિપ્રાય માટે મળી છે. આજ ભગ-ભગ ૪૦ વરસ થકી એમના તરફથી પારસી કોમની આ એક ઉપયોગી સેવા થાય છે, જે માટે એમને ખરેખર ધન્યવાદ થટે છે. વરસ માટે બાર કોઠાઓ આપી જવા એ કામ સહેલ છે, પરંતુ આખી કોમમાં બનેલા જાણવા જોગ બનાવની એક સત્તાવાર ટીપ અનુક્રમ મખાણુ ગોઠવી રજુ કરવી એ કામ જેવી તેવી જેહમતનું નથી, અને એ એમની ચાલુ તેમજ વચર ઘોંઘાટની સેવાને આવકાર દેવા ને ભવિષ્યમાં એવાં અતિ જરૂરી કામ માટે એમનામાં વિશેષ ઉત્સાહ પરેવવા દરેક ભાઈઓએ પોતાના ગીરોથી મદદ આપવી થટે છે. કાંઈ નહિ તો અકેકી નકલ આ કીમતી પંચાંગની દરેક કુંકમાં અવસ્ય હોવી જોઈએ. એ કેલેન્ડરમાં સમાવેલા વિષયોનો સમુહ અમુક એકજ નામને લગતો નથી, પણ તેમાં સમસ્ત કોમના બનાવોની નોંધ હોવાથી તેની જરૂરીયાત વિશેષ છે. ગયાં વરસનો ઇન્તેખાબ રજુ કરતાં પ્રથમમાં એ પંચાંગના પ્રવરતાવનારે સંખ્યાવત દરશાવી છે, તે અવસ્ય પારસીઓને “સંખ્યાવતના શાહ” ની જે ઉપમા બીજા કોમો તરફથી મળી છે તેનો ચાગ્ય પુરાવો છે. ગયે વરસે કુલ રકમ અને તે પણ જહરમાં આવેલી—રૂપિયા ચઢ લાખની થવા જાય છે. વાસ્તવિક રીતે સ્વિકારવું જોઈએ કે “મુંબઈ સમાચાર” માં આવેલા ઇન્તેખાબ બોલે બોલે અને હરફે હરફે આ ગ્રંથ માંહેલા હેવાલને મળતો છે, જેથી તેના લેખક પણ મીં જંગોશજ હોવા જોઈએ. સંખ્યાવત ઉપરાંત ધરમખાતાં, ધરમનાં મકાનો, નવા ખેતાબો, ઓધા, કેળવણી, પરિક્ષા, ઇનામ, રકોલરશીપ વિગે-રેનો સમાવેસ કરવામાં આવ્યો છે, ને દખમની ટીપ, આતશબેહરામ, દરેમેહેરો, ધરમશાખા કોણુ અને કયારે બંધાયેલાં તેની વીગત આપેલી છે. પુસ્તકખાનાં, દવાખાનાં તથા કેળવણીખાતાંની તપસીલ પુરી પાડેલી છે. વળી ચીન, કલકત્તાનાં અનન્યુમનનાં કુંડોની વીગતો પણ ઘણી ઉપયોગી છે... .. છેલ્લે, મીં જંગોશને એમનાં આ થાકવી નાંખનારાં કામમાં કોમનાં હીત કાળે તારીફલાયક કોશિસ વચ્ચે મચેલા રહેલા જોઈ અમને સંતોશ થાય છે, અને એમના એ નજદીક એક સવભાગ જેવા પરીશ્રમમાં અમે એમને સરવદા જરા અને જય ઇચ્છાએ છીએ.

કુરસદ—નવેમ્બર ૧૯૦૭.

ઝોરાસીયન કેલેન્ડર—બનાવનાર—મનચેરલ હોશંગલ જંગોશ—મુંબઈ વરતમાન પરેસ-કીમત રૂ. ૧૧. દર સાલના પોતાના રાખેતા મુજબ મીં મનચેરલ હોશંગલ જંગોશ ચઢદેઝરદી ૧૨૭૭ નાં વરસનું ઝોરાસીયન કેલેન્ડર યાને પારસી પંચાંગનો દલદાર પોથો આ વરસે પણ બહાર પાડ્યો છે. લગભગ ૧૮૦ મોઠા સફામાં આ પુસ્તકની અંદર પારસીઓને માટે ઘણીક જાણવાજોગ વીગતો સમાવેલી છે. પુસ્તકની અંદર મુજસતે સાલનો જે ઇન્તેખાબ તેજ લગભગ ૧૨૦ ઠીચાઠીચ ભરાયેલા સફા રોકે છે, અને તેમાં ગયાં સાલમાં પારસીઓમાં થતી સંખ્યાવત, ધરમના મકાનો, પારસીઓને મળેલા ખેતાબ, અને ઓધા, તેમજ કેળવણીની પરીક્ષામાં મળેલાં માન, તેમજ બીજા પરચુટણ જાણવા જોગ વીગતોના તપસીલવાર હેવાલ આપેલા છે, તે ઘણી મહેનત લઈને રચેલા માલમ પડે છે. એ ઉપરાંત બીજા ઘણી ઉપયોગી બાબદો આ પંચાંગમાં સમાવેલી જણાય છે. ગયા વરસનાં પંચાંગમાં જેમ મુંબઈના પારસીઓની એક વાંગતવાર ટીપ આપી હતી તેમ આ સાલ આપી નથી એ દિલગીરીભર્યું છે, કારણ કે જે દર સાલ એવો ટીપ આપવામાં આવતી હોય અને તેમાં થટા મુધારા—વધારા કરવામાં આવતા હોય તો પંચાંગ ઘણું ઉપયોગી થઈ પડે. મિં જંગોશ અમને જણાવે છે કે, “તબીબો ને ચોપડીઓના લીસ્ટો અવારનવાર કોઇ કોઈ વરસે આ કેલેન્ડરમાં છપાઈ ગયેલાં છે, હવે બધાં સામટાં લીસ્ટો તો દર વરસે આ એક કેલેન્ડરમાં છપાઈ શકશે નહીં, નહીંતો એનું કદ કેટલું વધી જાય તે ઉપર સમજીએ છીએ આપણું સંભાર છે.” આ ઉપરથી લાગે છે કે મિં જંગોશ અમરો સુચના ખરોખર સમજેલા લાગતા નથી. અમે એમ કહેવા માંગતાજ નથી કે દર વરસે ગયે વરસે છપાયેલી ટીપ પાછી આખી છાપવી, પણ જે કંઈક મુજસતે સાલમાં જેટલી ચોપડીઓ પારસીઓએ બહાર પાડી હોય તેમજ જેટલા નવા પારસી તબીબો પસાર થઈ બહાર પડ્યા હોય તેઓની ટીપ આપવામાં આવી હોય તો એટલુંજ બસ છે. મિં જંગોશ જાણતા તો હશે કે એક સાલ દરમિયાન પારસીઓને હાથે બહાર પડતી ચોપડીઓની સંખ્યા કાંઈ ઘણી મહાભારત હોતી નથી, કે તે છાપવાથી પંચાંગનું કદ વધી જવાની ધારતી રહે. મીં જંગોશ પોતાનાં આ પંચાંગ પછવાડે લગભગ ત્રણ દાયકા થયાં જે જેહમત અને મહેનત લેઈ તે માટે ખરેખર તેણીને ધન્યવાદ થટે છે. દરેક દીનમુસ્ત પારસીએ પોતાની કોમની કીરતી અને નામ-કામની ચાહ આપનારો આ ગ્રંથ પોતાની પાસે રાખવો જોઈએ.

દીરદોશ,—નવેમ્બર, ડીસેમ્બર ૧૯૦૭.

● ફીરહોશના બનાવનાર એક ઈરાની છે; એક ઈરાની બચો યુજરાતી શાહીયમાં આઠસો વધીને હાલો સરસ જાહેર લેખક બને; અને ઘણા સારો દેખાવ કરે એ જોઈને આ કેલેન્ડરના કરતા જેવો લાંબો મુદતનાં એક અદના કલમ કરી છે, તેમને ખરેખર મોટી ખુશી ઉપજે છે. એ લાઈબ્રેરી અને બાઈબલમાં કરેલા કેટલાક ટીકાનો ખાલાશો એ છે કે મુ'બઈ અને દેશાવરનાં પારસીઓની ટીપ દર વરસે આપવી મુશ્કેલ છે, તે વીરો હેડલ બીજા "ચેરાગ" વાલા લાઈબ્રેરીને આપેલા ખુલાસાથી આ ઈરાની લાઈબ્રેરીની ખાતી થારો. બીજી સુચના એ લાઈબ્રેરી એ કરી છે કે દર વરસના નવા તબીબોનું લીસ્ટ કેલેન્ડરમાં લેતા રહેવું—એક જાહેર લેખક બીચારા કેટલું બધું ધ્યાન રાખે! લાઈ ઈરાનીને માલમ થાય કે દર વરસનાં તબીબોનું નહીં પણ યુનીવર્સિટીની દરેક નાહાની મોટી સંઘલી પરીક્ષા આપનારા જરથોસ્તીઓનું લીસ્ટ દર વરસે દરેખસત કેલેન્ડરનાં ઇન્ટેખાબમાં દાખલ થાય છેજ, જે જરા ખારીકીથી તપાસતાં એવાને તથા બીજા કોઈનેબી માલમ પડી આવ્યા વના રહેશે નહીં. ને દર સાલ પારસીઓને હાથે બાહાર પડતી ચોપડીઓનું લીસ્ટ તો આગલ એકવાર કેટલાંક વરસોનું કંપલીટ આપી ચુકાં છે, ને તે પછેનું આજવેર આપવાનું હુમારા ધ્યાનમાં છે. વલી દર વરસે તરતનું તરત હેડું લીસ્ટ કંપલીટ મલી આવતું નથી, જેથી તેના અધુરાપણને લીધેજ એકેક વરસનું લીસ્ટ તુરેતા તુરત લેવાઈ શકાતું નથી કેમકે હેડું લીસ્ટ કંપલીટ મેલવવાનું શાધણ ફક્ત મુ'બઈના કેલેન્ડરની હાશીશમાં બધાં મગટ થયલાં પુસ્તકોનાં રેજીસ્ટર ઉપરથીજ મલીશકે તેવું છે—જે લીસ્ટ હવે પછે મેલવવાની ફેરિશમાંજ હુમેા છઈએ.

કેલેન્ડરના કરતા.

"ઝોરાસ્ત્રીયન કેલેન્ડર થાને પારસી પંચાંગ."—યજ્ઞદેજરદી ૧૨૭૭ ના વરસનું. રચોને પ્રસિધ્ધ કરનાર મનચેરજી હોશંગજી જાગોશ, વરતમાન પરેસ, મુ'બઈ, ૧૯૦૭. આપણા મિત્ર મીં મનચેરજી હોશંગજી જાગોશની આ રાખિતાની "નોંધ" બહાર પડી છે, અને તે પારસી ટોળાની નાડીમાં કેવી જાતના ધપકારા ચાલે છે તે હુમેા માફક આપણી તપાસ સનમુખ રજુ કરે છે. પારસી કોમનો જે ખાસ સ્વભાવ સખાવત છે, તે પુસ્તક પ્રસતાંજ આપણી આગલ નજરે પડે છે, જેમાં સઘલી મલી રૂપીઆ ૧૪ લાખની સખાવત થયલી નોંધાઈ છે, જે એક નાની કોમ માટે નાની ગણાય નહીં. આ પછી નવાં ધરમનાં મુકામોની નોંધ લેવાઈ છે. આધા અને નેમતુકોની નોંધ પણ મીં જાગોશની "આગરસ" ચક્ષુની બહાર જવા પામી નથી. ... આ પછી રાખિતાના પંચાંગના સક્રિઓ અને ઉપચોગી ટીપા આવે છે. આ પછી કેટલીક વાચ્છને આવે છે. ... દેશાવરના જરથોસ્તીઓને લગતી જાણવાજોગ વોગતે બહુ ઉપચોગી થઈ પડશે, અને મુ'બઈના તથા દેશાવરના જરથોસ્તીઓનું સંપુરણ લીસ્ટ તો દર વરસના કેલેન્ડરમાં ચાલુ આવતું જોઈએ, તે માટે જો કે આપણા ભલા ખવાસના મિત્ર મીં જાગોશને એક વરસ ટાઈપ ખરીદવાનો ખરચ ખસેશે; પણ તે બીના "સ્ટેન્ડીંગ" રાખી દર વરસ માત્ર થોડો ફેરફાર આવે તે કરવાથી, આ કેલેન્ડરને એક એવા પારસી લામિચા બનાવી શકશે કે જેના વગર કોઈ પણ પારસી કુટુંબને ચાલે નહીં. ડોક્ટર એદલજી માણેકજી મોદી અને તેમનો જન્મ વૃતાંત આ વરસના કેલેન્ડરને દીપાવે છે. સામટી રીતે લેતાં મીં મનચેરજી હોશંગજી જાગોશને તેમનાં કુતેહમંદ કારય માટે આપણુ મુખારકબાદી ઈચ્છીશું અને કુવા મુજ-રોશું કે તેઓ આ કેલેન્ડર ચાલુ રાખવાને બેને માથે દીરધાપુરા જવો.

ચેરાગ,—નવેમબર ૧૯૦૭.

* ચેરાગવાલા માનવંત લાઈબ્રેરીની સુચના બંદખેસતી નથી—મુ'બઈ અને દેશાવરનાં લંબાણુ લીસ્ટો લેવાં કેલેન્ડરને માટે દર વરસે અપકુલ થતાં નથી—એટલુંજ નહીં પણ તે દર વરસે શેહલથી બની આવે, મલી આવે તેવું પણ નથી, જે લંબાણુ ખુલાશા વગર આ વીવેકવાંત લાઈબ્રેરીની સમજમાં ઉતરી શકતું નથી, તેથીજ અનબંધુમાં તેવો આવી ન બની શકે તેવી ભલાંમણુ કરે છે, કેમકે મુ'બઈનાં શંધા પારસી રેહવાશીઓનું કંપલીટ લીસ્ટ મેલવતાં કેટલી જેહમત પડે છે તે કોઈને ખબર નથી. અને દેશાવરનાં લીસ્ટો તો મુ'બઈની પારસી પંચાયતનાં માંનવંત સેક્રેટરીની ખાસ ભલાંમણુ છતાં પાંચ સાત વરસમાં એકવારબી મેલવવાં મુશ્કેલ પડે છે અને એકકાં ગામનાં એકકાં લીસ્ટ મંગાવવાને માટે એક-બે કે ચાર ચાર વાર કાગલ પતરો લખવા પડે છે તેની કદાકુટ જેવો એવાં કામમાં પડેલા હોય તેવો શીવાય બીજાઓને સમજવી શેહલ નથી.

કેલેન્ડરના કરતા.

"ઝોરાસ્ત્રીયન કેલેન્ડર થાને પારસી પંચાંગ—યજ્ઞદેજરદી ૧૨૭૭ નું. બનાવનાર મીં મંચેરજી હોશંગજી જાગોશ, મુ'બઈ વરતમાન પરેસ—કીમત રૂ. ૧-૪-૦, રાખિતાનો આ દળદાર પોથો અમને અભિપ્રાય અરથે મળ્યો છે. સાડગીશ વરય થયાં આ લાગત કાઠવામાં આવે છે. અને તેમાં એટલાં સાલની નોંધવાજોગ પારસી તવારીખ જળવાઈ રહેલી છે. આ સાલના અંકમાં ધારો મુજબની સઘળી તવારીખ અને નોંધ આપવામાં આવી છે. પારસી સખાવતનું પ્રકરણ અતિ લાંબુ અને નાની રકમોથી ભરેલું જણાય છે. ય. જ. ૧૨૭૬ ની સખાવત મીં જાગોશ રૂ. ૧૪ લાખની જણાવે છે... મીં જાગોશ પોતાનાં પંચાંગમાં પારસી સખાવતની જે નોંધ લે છે તે વિગતવાર, અને અપદ્ધાપાતપણુ લીધેલી જણાય છે અને તે પાછલ તેમને રોજ ખરોજ જેવો તેવો ચાલુ શ્રમ લેવો પડ્યો ન હશે. ઉઠમણુ વળા ભરાયલી રકમોની ટીપ તેઓએ બનતી સંપુરણ બનાવી છે. એમાં પણ મીં જાગોશ રૂપિયા પાંચ અને પંદર ભરનારની નોંધ લે છે... સખાવતનાં આ પ્રકરણ બાદ બીજા ભાગમાં મીં જાગોશ જે વિગતો સમાવી છે તે વિષે વખાણુના બે શબ્દો સિવાય બીજું કંઈ લખવાનું નથી. મુ'બઈ ઉપરાંત દેશાવરનાં જરથોસ્તી ખાતાંઓની નોંધ લેવા માંડીને મીં જાગોશ પોતાનાં આ પંચાંગનાં ઉપચોગીપણુની કીમત વધારી છે. રૂપિયા સવામાં દર સાલ તેઓ જે દલદાર પોથો આપે છે તે જળવી રાખવાની કાળજીમાં પારસીઓએ પછાત પડવું ન જોઈએ, કારણ તેમાં તેમને ભવિષ્યમાં મગર કરનારી તવારીખનો સંગ્રહ છે.

જાનવરધક,—નવેમબર ૧૯૦૭.

(માસીક હિન્દી—ગ્રાહીક—૩૦ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૭ ઉપરથી)

અમારો અભિપ્રાય.

“ પારસી પંચાંગ ” નાં કર્તા
મીં મનચેરજી હાશંગજી જગોશ.

“ પારસી પંચાંગ ” ના વાર્ષિક પુસ્તક કે જેને એ કામની કાર્તી ને કારકીર્દીને શોભાવનારા અને સાચવનારા એક કીલ્લા સમાનજ અમે સમજ્યે છીએ તેની ૩૮ માં સાલની એક નકલની પહેાંચ માન—હેશાંન સાથે સ્વીકારતાં એજ મીં જગોશના છાપખાનામાંથી મરહુમ મીં ખર-જેરજી કુટારને નામે પ્રથમ પ્રગટ થતી નકલો સાથે આજના તેના ઉપયોગીપણાને સરખાવતાં ખચીતજ સંતોષ ઉપજે છે. પારસી તવારીખનો જે સંક્ષેપ પણ સાચવવાજેમ સાર આ વાર્ષિક પોઠીમાં સમાય છે તેમાં એ ટોળાંની માતખરી ને મોતેખરી સાથે તેનાં ઉદયોગીપણા અને ઉપયોગીપણાનો એકંદર અરક ઠીક જલવાઈ જાય છે.

કામની આવી એક અચુક ને અચુક વાર્ષિક સેવા મુજે મોઢે બજવનાર મીં મનચેરજી જગોશનો જન્મ આજથી ૬૭ વરસપર ૧૮૪૦ માં સુરતમાં થયો હતો. એ વેળાના ગુલજર શહેરમાં એમના વડવાઓ દેશી કાપડનાં વણતના વેપારમાં વિખ્યાત અને આમદાનીમાં આખાદ હતા. પણ એ હુન્નરની ઈંગ્રેજ બચ્ચાએ અસલ બનાવજ પકડી પાડીને તેને સાંચાથી બનાવા માંડયાથી સુરતમાં એ ધધો પડી ભાગો અને મીં જગોશના વડીલો મુંબાઈ આવી વસ્યા જે વેળા મીં મનચેરજીની વય ૧૫ વરસની હતી, પણ છાપાના હુન્નર અને મંડળમાંજ તેમની જીંદગી આજ સુધી રોકાયલી રહી છે. ૧૮૬૩ માં “ મુંબઈ ચાપુક ” ના મેનેજર ને મદદનીસ અધિપતિ નેમાયા બાદ એ પત્ર મીં ના. ર. રાણીનાએ વેચાતું લીધા પછી એમણે એ પત્ર સાથનો સંબંધ ૧૮૭૦ માં છોડી “ મુંબઈ વરતમાન ” પ્રેસ સ્થાપ્યું ને તેને સારી રીતે ચલાવ્યું. ૧૮૯૩ માં મીં મનસુખવાળું અઠવાડીક પત્ર “ સત્ય મીત્ર ” એમણે ખરીદીને તેની અસલ હાલત અને અવતાર કરતાં સરસ ને શોભા ભરી રીતે ધીકાવ્યું પણ પાંચ વરસ પછી ૧૮૯૮ માં એમના પ્રેસમાં અચાનક આગ લાગવાથી તે પત્ર બંધ કરવા સાથે એ બલા અહસ્યે પ્રેસનો વીમો ન ઉતાર્યાથી મોટી ખોટ ખમી! હાલમાં તેજ નામે મીં જગોશ પોતાનું છાપખાનું પાછું ચાલુ કર્યું છે જ્યાંથી આ વારસીક પંચાંગ પ્રગટ થતું રહે છે. મીં જગોશ ધાર્મિક લાગણીના, સાદા સ્વભાવ અને બલા ખવાસના એક સદ અહસ્ય છે, જેમનાં સારાં નામ—કામની એક સાદી નોંધ લેવાના આ પ્રસંગ બાબે અમોને સંતોષ પ્રાપ્ત થાય છે.

જરથોસ્તીઓ માટે અગત્યની ચોપડીઓ

ચૈરાગ બુક ડીપો,

નાં ૬૫-૬૭, ક્રીયર રોડ,

ક્રીયર ટેમ્પરન્સ હોટેલની પડોશમાં, કોટ,

મુંબઈ.

	રૂ. આ.
જરથુસ્ત્ર (અશો જરથોસ્ત્ર સાહેબની સુંદર સર્ગી) ...	૦ ૮
ચૈરાગ, પુસ્તક ૩-૪-૫-૬ હું સુનેરી ગીટ સાથના પુકાંમાં, દરેકના ...	૨ ૧૨
જરથોસ્ત્રની ગાહ્યર (ખાલી ગાહ્ય) ...	૧ ૦
પેગમ્બર સાહેબ અશો જરથોસ્ત્રના જન્મનાનો એહેવાલ ...	૦ ૧૨
મેઘી આવાજ ...	૦ ૧૨
મર્મ ઉપર પ્રકાશ ...	૦ ૮
વિચાર શક્તિ—નેનો કાશુ અને કેળવણી ...	૦ ૧૨
ખીસ્તાબ—જરેદસ્ત અક્ષાર—જેન્દેહરોદ ...	૧ ૮
અપેક્ષ ...	૦ ૪
દેવતાઓ અને તેમના કામો ...	૦ ૪
પાદશાહ ક્યાખુશરો : તેની તયારીખ ઉપર પડતી રોશની ...	૦ ૬
ફળી ઝાડોની નફાકારક ખીલવણી ...	૩ ૦
પુનર્જન્મ ...	૧ ૮
મરણ પછી માણસની હાલત રૂ. ૧-૮ ; સસ્તી આવૃત્તી ...	૧ ૦
મહાન્માઓની શોધમાં ...	૦ ૪
નવજ્મેન પોથી (સુધારા-વધારા સાથની ખીજ આવૃત્તી) ...	૦ ૨
જરથોસ્ત્રીઓ માટે અંદગી કરવા લાયક કલામ તે પાક અવસ્થાજ છે ...	૦ ૨
આકાશ તત્વ ...	૦ ૨
Zoroaster and Zoroastrianism ...	2 0
The Mysteries of Mithra ...	4 0
Coconut Preparations ...	1 4
Vegetarian versus Meat Diet ...	0 6
Thoughts on Vegetarianism ...	0 4

જરથોસ્ત્રી દીનઆમનને લગતી તેમજ ધર્મ અને નીતીને લગતી ચોપડીઓ કમીસને વેચી આપવામાં આવશે.

નવજ્મેત પોથી

નાના બળકોને રુલે માં દંનામ આપવા લાયક આ એક ઉત્તમ કુલો વગેરેના કિત્રો સાથની ચોપડી છે. દરેક પારસી રુલના હાગતાવગગતા સાહેબોને પોતાની રુલમાં આ ચોપડી દાખલ કરવાની ઉલામણ થઈ શકશે.

સુધારા-વધારા સાથની ખીજ આવૃત્તિ.

કીમત માત્ર બે આના ; પોસ્ટેજ વા આનો.

ચૈરાગ બુક ડીપો,

ક્રીયર રોડ, કોટ, મુંબઈ.

ચૈરાગ પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ

૯૫-૯૭, ફ્રીયર રોડ, કોટ,

સુબધ.

આ છાપાખાનામાં
દરેક જાતનું
ચોપડી, ચોપાન્યાં, અને જોળ

....છાપવાનું કામ

સુંદર છપાઈથી
કરી આપવામાં આવે છે.

કામ કીકાયત ભાવે તૈયાર કરી
દેશના કોઈ પણ ભાગમાં
જનની ઉતાવળે મોકલવી

આપવામાં આવશે

દરેક ખાતામાં ઉંચી જાતનું
કામ.

.. આ છાપાખાનામાં ..	
ચોપડીઓ	કાગલના મથાલાં
ચોપાન્યાંઓ	મહેલનજરો
કેટલગો	સરકયુલરો
લગનના કાર્ડ	કેલેન્ડરો
વીજીટીંગ કાર્ડ	સર્ટીફિકેટો
વેપારના કાર્ડ	રસીદ બુકો, ઈં
છાપી અને બાંધી આપવામાં આવશે.	

ઉંચી જાતના કાગળ, સાદી,
અને છપાઈ.

આ છાપાખાનાની ચોપડીઓની બંધાઈ વખણાઈ છે.

ચૈરાગ પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ,

૯૫-૯૭, ફ્રીયર રોડ, કોટ,

[ફ્રીયર ટેમ્પરન્સ હોટેલની પડોશમાં]

સુબધ.

ચૈરાગ

જરથોસ્તીઓ મારે સાથી પેઢેલું,
સાથી સંતુ, સાથી સંગીન, ધર્મ
તથા સંસાર સંબંધી એકલું
માસીક ચોપાન્યું.

સુરતથી એક રકુલના જરથોસ્તી શિક્ષક નીચે પ્રમાણે લખે છે :—

“મારા વહાલા ચૈરાગની રોશની મને કાંઈ કાંઈ ન જોયતી, ન અનુભવતી
ખુશાલી આપે છે ; તેનું કારણ એ કે ધર્મ અજ્ઞાન અને મીનોઈ અંધ કારમાં
આપડતા અને અકળાતા જરથોસ્તી સત્ય શોધકોના રસ્તામાં [તે] જનવાણું
પાંચરે છે. દીનચુસ્ત સાહેબ, મારા ગરીબ ઘરનો એ ચૈરાગ છે ; મારા
વહાલાંઓનો એ રાહબર છે. એ માસિક શિક્ષક દર મહીને પોતાના દર્શન
દર્શને જે જે માનોઈ વાતો કહે છે તે જે મારી કરણીમાં ફીઠામાં આવે તો
ખરી નેકબખ્તી કહેવાય. અથાક પાળી છતાં મને આટલીની રોશની જોવાની
તક ચૈરાગે આપી તે મારે ભાગ્યોદય સમજું છું.”

“જરથોસ્તી ધર્મની કીમતી સેના બળવાદે આ ચોપાન્યુ દીન પ્રતીદીન
મંગીન ધર્મને લગતાં લખાણો દીનદાર જરથોસ્તીઓના વાંચણ માટે રજુ
કરું જય છે તે માટે પરસા કામ એ ચોપાન્યાંના અધીયતી અને પ્રગટ કર-
નારાઓ નો જોડો ઉપકાર માને એટલો ઓછો કહેવાય. એ ચોપાન્યાંમાં ધર્મની
બાબતેનું જે વખાણવા લાયક વીરચન કરવામાં આવે છે તેપર દરેક ખરા જરથો-
સ્તીએ પુરતું ધ્યાન આપવું ધટે છે પેતાનાં ધર્મને લગતાં આ એકલાં ચોપાન્યાને
દરેક જરથોસ્તીએ પોતાના ઘરમાં રાખવ કરવાથી એક તરફથી એ ચોપાન્યાંના
પ્રગટ કરનારાઓને ઘડતો ટેકો મળ્યો અને બીજી તરફથી જરથોસ્તી મહાજન
તરફ કુટુબતા બચ્ચાંની લાગણી કરાકેરશે.”—અબબારે સોહાગર.

“પારસી કોમનું આ ધાર્મિક ચોપાન્યું પોતાની હૈયાની સતોષ સાથે
અને ટેકાવ સહીત લંબાવ્યું જય છે અને તેમાં ધાર્મિક બાબતોનો સમાવેશ
ચાલુ કરવામાં આવે છે. પારસી ધર્મને લગતી બાબતોની ચલુ ચર્ચા આ
ચોપાન્યામાં ખાસ ધ્યાન પુગાડનારી છે.”—જામે જમશેદ.

પે.સ્ટેજ અને પેટ્રીંગ વગેરેના ૮ આના ઉમેરતાં

માત્ર બે રૂપીયાની

નિર્ભવ કિસ્મતમાં દર વર્ષે પાંચસોથી વધારે સફાના સંગીન વાંચન
સાથ કેઈવાર જાણીતાં નરનારીઓનાં ચિત્રો અને
બીજા વધારા પણ આપવામાં આવે છે.

ચૈરાગ બુક ડીપો,

[ટમ્પરન્સ હોટલની પડોશમાં]

ફ્રીયર રોડ, કોટ,

મુંબઈ.

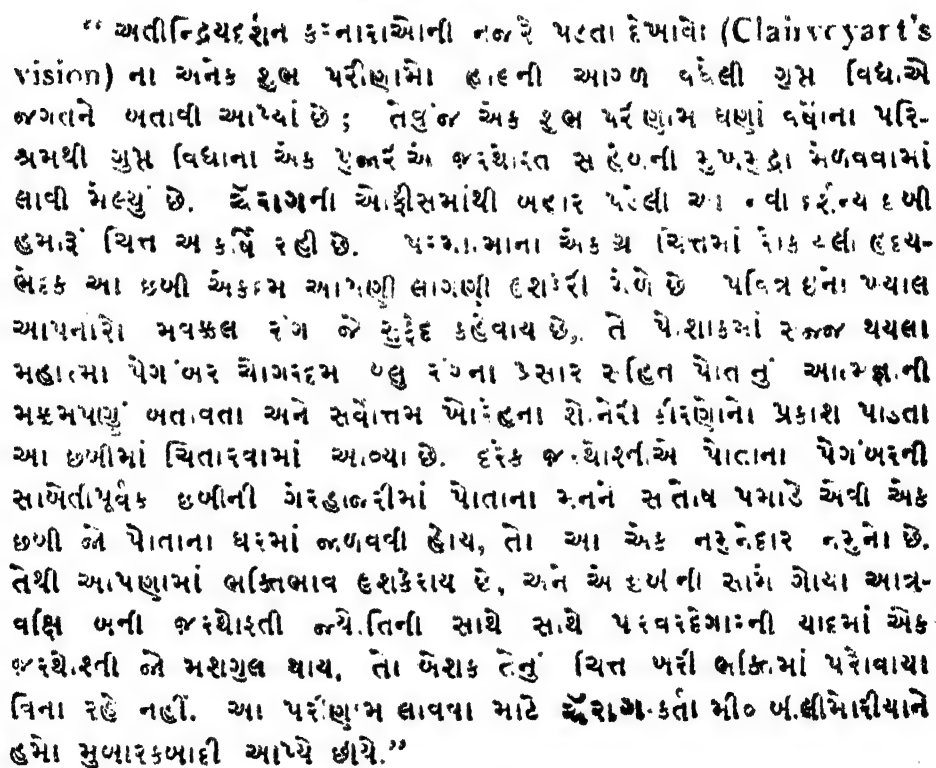
દરેક પારસી
કુટુંબમાં વાંચવા
લાયક.

લવાજમ :
વર્ષનાં આંગ ઉપર
માત્ર રૂ. ૨,
હિંદી પોસ્ટેજ સાથે.

“જરથુષ્ટ્ર”

“ . . . આ ચિત્ર જો બાળકો આગલાં ચિત્રો હપત સંસાદ ભોગવે
તો તેમાં નવાઈ નથી. . . તેઓએ [મી. ન. ક. બા. ભારતીય. એ] જરૂરોરતી
આલમ સનમુખ તેમના રાહબરોને જે ચિત્ર રજૂ કર્યું છે તે, અત્યંત ધાર્મિક
છિયે કે, લા. બો વખત સુધી એક પસંદ કરવા જોગ ચિત્ર તરીકે આણુ રહેશે.”
—ભા. જમશેદ.

ચેરાગ બુક ટીપો,

ખુદાની મુલાકાત.

અથવા “Light on the Path” નામની
સજ થોમને લગતી, એક બરોસાબરેલી ઇંગ્લિશ ચોપડીના, ખુલાસાવાર તરજુમો.
તરજુમો કરનાર :—રૂસ્તમજી મનચેરજી મોખેદજી,

મેમ્બર, થીયોસોફિકલ સોસાયટી.

માણસનાં હૈયામાં, જીવતાં જીવત ખુદાને જોવાની, તથા તેની સાથે
વાતચીત કરવાની રીત. જેહાંનની અંદર, જીવતાં જીવત ખુદાને જોવાની,
તથા તેની સાથે વાતચીત કરવાની રીત. અપરમપાર ખાલી જગામાં,
જીવતાં જીવત ખુદાને જોવાની રીત. સ્વર્ગની અંદર, જીવતાં જીવત ખુદાને
જોવાની રીત. જુદી જુદી દીનવાળાઓ, પોતપોતાની દીનમાં રહીને, એ
મુલાકાતો કરી શકે, એવી સામાન્ય રીતો.

એમાં ૬૧ પાનાં જરથોસ્તી દીનનાં છે; અને તેની ઉપર, બાકીની ચોપડી
શરેહ જેવી થઈ જાય છે.

કીંમત રૂ. ૧૧; વેલ્યુ પેચેબલથી રૂ. ૧૧. એક કાર્ડ લખવેથી તુરત
ચોપડી મોકલી આપવામાં આવશે.

મળવાનું ઠેકાણું—રૂ. મ. મોખેદજી,
નાં ૭, વાઘ્યાની ચેહેલી, ચીરાખબર, મુંબઈ.

છપાઈ બહાર પડી છે.

એક અજબ જેવી તકન ‘ઓરીજનલ’ (અસલ) સંસારી વાર્તા.

‘ક્રીસમતનો કેહેર અને ચમત્કારીક ભેદ!’

રચનાર—A. D. K.

દેાયલ સાધજના લગભગ ૩૦૦ પાનાનું સોનેરી નામ અને શોભાઈતી બંધાઈ
સાથનું મોટું અને બેહુદ રસકસવાણું દીપાયમાન પુસ્તક.

કીંમત માત્ર રૂ. ૧૧.

ચળકતા અને બપકાદાર પોશાક પેહેરનારોના કાવાદાવા, બોલી છેકરીઓને
હસાવવાની તેઓની તરેહવાર અને વીચીત્ર પ્રકારની યુક્તિઓ, પ્યારને માટે થતી જખરી
લડત, ક્રીસમતના સપાટામાં સપડાઈ જવાના અજબ જેવા બનતા સંજોગો, અને આખરે
તેમાંથી છુટ્યા બાદ નીપજતાં અજબ જેવાં, નહીં ધારેલાં પરીણામ વગેરેનો બહુજ
ખેંચાણુકારક, હેરત ઉપજાવનારો હેવાલ આ નોવેલમાં ચીતારવામાં આવ્યો છે. જે
વાર્તાના શોખીન અને નવી નવી નવાઈઓ જાણવાની ખાહેશ ધરાવનાર એકેએક જણને
ખરીદી વાંચી જોવાની બલામણુ કરવામાં આવે છે.

ચોપડી મળવાનું ઠેકાણું :—

મેહેર દાવરની કુંપની,
માપલા બીલડીંગ, બોરા બબર, કોટ, મુંબઈ.

ફેમીલી સરક્યુલેટીંગ લાઇબ્રેરી.

ઘેરેઘેર ચોપડી, ચોપાન્યાં પોહિંચાડવાનું ખાતું.

૧૫૮, માપલા બીલડીંગ, બોરા બજાર સીત, કેટ, મુંબઈ.

લાઇબ્રેરીમાં આમલ છપાઇ મળતાં ઉપયોગી ગુજરાતી પુસ્તકો અને ચોપાન્યાંઓનો જમાવ કરવા ઉપરાંત નવાં નીકળતાં ઉપયોગી ગુજરાતી પુસ્તકો તથા નવાં નીકળતાં અંગ્રેજી તથા ગુજરાતી ચોપાન્યાંઓ ખરીદ કરવામાં આવે છે. મદદનજર મંગાવી વાંચો.

હાખલ થવાની ફી રૂ. ૧.

મુંબઈમાં પેટેલા વર્ગની માસીક ફી રૂ. ૧—બીજા વર્ગની રૂ. ૦.૫૫

મુંબઈમાં ચોપડી તથા ચોપાન્યાં દરેક મેમ્બરને ત્યાં લાઇબ્રેરીનું માણસ આપી જાય છે તેમજ પાછું લઇ જાય છે.

દેશાવર ખાતે ચોપાન્યાંઓ અને ચોપડીઓ પોહિંચાડવાને બનતી સગવડ કરી આપવામાં આવશે. એ વીશે મેનેજરને લખવાથી વધુ વીગત મલી શકશે.

દેશાવરની ફી કાર્ડ મલકે લખી જણાવશું.

ઉપલાં ખાતાંમાંથી નીચે જણાવેલાં ચોપાન્યાંઓ પ્રગટ થઇ મુંબઈમાં મળ્યાની તારીખથી છ અડવાડીયાં પછી, બહારગામ રહેનારા મદદચીને, પોસ્ટેજ સુધાં નીચે જણાવેલી કીમતે વેચવામાં આવે છે. એક વરસનાંઓની કીમત નીચે પ્રમાણે:—

MONTHLIES:—

	Rs.	as.					રૂ. આ.
Cassell's Family Magazine ...	3	4	કુરસદ	૨ ૦
English Illustrated Magazine	3	4	ગપસપ	૨ ૦
London ...	3	0	પિક્ચોગસ હિંદી પંચ	૩ ૦
Pearson's Magazine ...	3	4	ફીરદોશ	૨ ૦
Review of Reviews ...	3	6	જ્ઞાન વર્ધક	૧ ૧૨
Royal Magazine ...	3	0	દીક્ષાધુરા	૨ ૦
Windsor Magazine ...	3	2	નવસર	૧ ૪
Woman at Home ...	3	0	સ્ટ્રી બોમ્બ	૧ ૧૦
Pall Mall ...	4	0	ચેરાગ	૧ ૧૪
Chums... ...	4	0	નીચલાં પેપરો જે દિવસે નીકળે છે તેજ દિવસે સહિત પોસ્ટ ચાર્જ છે.				

WEEKLIES:—

Family Doctor ...	2	12	સસ્ત ગોસ્વામી	૬ ૦
Family Herald ...	4	12	ગુજરાતી	૩ ૦
Great Thoughts ...	3	૯	કમસરે હિન્દ	૩ ૮

એ કીમત આંગ પર મેવામાં આવે છે.

દરેક ગ્રહસ્થો અને ખાનુઓની, ઘરગતુ
અગતની અને ખાધખોરાકી વીગરેની
દરેક ચીજની હાજત પુરી પાડનાર
એક ઉપયોગી ખાતુ.

નવરોજી લીમજીભાઈ
અંધનીવાલા,
કમીશન એજન્ટ.

વલસાડ મધે
મોટો પારસીવાંડ.

જહાખંધ મલેલી સરટીકીકેટોમાંની આ એકજ ખસ છે.

(તા. ૬ મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૦૮ નાં “ કચશરે હિન્દ ” ઉપરથી)

વલસાડના એક સાહસિક પારસી

વેપારી મી. નવરોજી લીમજીભાઈ અંધનીવાલા.

આ અહના પત્ર પારસી ભાષામાં પોતાને માથે નફ્ટ નોકરીની જુસરી લાધવા કરતાં ધંધા
રોજગારમાં જીવવાવાને તેની હસ્તીની શરૂઆતથીજ સુચના કરતું આવ્યું છે. અને જેઓ આ
સુચના મુજબ કરતા રહ્યા છે તેઓને અમો અમારાથી બની શકતું ઉત્તેજન આપ્યું છે. આ-
વાજ ધરાવતી અમો વલસાડના એક સાહસિક પારસી વેપારી મી. નવરોજી લીમજીભાઈ અંધની-
વાલા વલસાડ જેવા નાના કસબામાં પોતાની ટુંક પુજીનો રૂડો ઉપયોગ કરી ખોરાકી વિગેરેની દરેક
ચીજને કમીજનથી મોકલવાનો ધંધો વર્ષોથી કરવા રહ્યા છે. એ ઉપરાંત તેઓ આટલું પાયરીની
કરીઓ, મુરંબો અને જેલી, જુદી જુદી જાતનાં અચારો, મચ્છીઓ, મરઘી, ઇંડાં, ઇંડાપાક તથા
મગજને અને તનને પુષ્ટી આપનારા બીજા પાકો તથા તૈયાર સ્વાદીસ્ટ વાણીઓ જેવી આપણા

મુંબઈ શહેરમાં જવલેજ જોવામાં આવે છે એ સધળું તેઓ પોતાની જાતી દેખરેખ હેઠળ તૈયાર કરાવી મુંબઈ અને બીજા મોટા શહેરોમાં મોકલવાનો સ્વતંત્ર ધંધો કરે છે. અને જેઓને આવો માલ પુરો પાડવામાં આવ્યો છે તેઓ તે માલની ખુખીની તારીફ કરે છે. ખચિત, વલસાડ ખાતેનું મી. બંધનીવાલાનું ખાતું મુંબઈની બાહરે દવા માટે જનારા વીઝીટરોની જેટલી ગરજ સારે છે તેટલુંજ તે વેપારીઓ માટે પણ લાભકારીક ધર્મ પડ્યું છે. પારસી કામે આવાં એક ઉપયોગી ખાતાને જરૂર હિતેજન આપવું જોઈએ છે. આ ખાતું કેટલી હદ સુધીની હાજત પુરું પાડવાને સામર્થ્યવાન છે તેનો કાંઈક ખ્યાલ મેલવવા માટે વલસાડ ખાતે મી. બંધનીવાલા પાસેથી ગામડેની સ્વાદીસ્ટ વાણીઓનું અને દરરોજની ધરગતુ વપરાસની ચીજોનું લીસ્ટ મંગાવવું. મી. બંધનીવાલા લીસ્ટમાંની દરેક ચીજ ધણી ઠાકાયત બાવે મોકલી આપવાને કમ્પ્લિટ આપે છે.

મેદરખાંન સાહેબો અને ખાંતુઓ, આ ૩-૪ વાંચેલાં પાનાં
તમારાં ફાકર જશે નહીં, એમાંથી તમારા ખપની
અને તમારા લાયકની કોઈબી ચીજ મલશેજ.

માલનાં તોલ તથા માલની જણાવેલી કીમત સંબંધીનો,
ધેયાનમાં રાખવા જોગ ખુલાસો.

અનાજને માટે ભરતલનું કે ફરાનું માપ કે ચલન નથી. દરેક માલ ઘણું કરી તોલથી મળે છે. અને કોઈ કોઈ માલ કે ચીજ ગંનતીથી મળે છે.

અત્રેનું તોલ શુરતી કહેવાય છે ને તે ૪૭૫ રૂપીઆ ભારનો ૧) શેર ને તેવા ૪૦) શેરનો ૧) મણ શુરતી કેવાય છે.

અત્રેનો શુરતી ૧) મણ તે મુંબઈનો ૨૮ રૂપીઆ ભારનો શેરથી—મુંબઈનો મણ ૧૧ ને ઉપર શેર ૩૫૫ ને સુમારે થાએ અને બંગાલી યા રેલવેના ૮૦) રૂપીઆ ભારનો શેરથી ૧૮૫૫ શેરને સુમારે થાએ. મુંબઈનો ૧) ફરો તે અત્રેનાં શુરતી મણ ૨૫૫ ને પાંનશેરને સુમારે થાએ.

નીચે જણાવેલા માલમાં જે જે ઠેકાણે સેર અથવા મણ જણાવ્યા છે. તે ઉપર જણાવેલા શુરતી મણ અથવા શુરતી શેર સમજવા.

નીચે જણાવેલા માલની કીમત કે ભાવમાં જા-જા ૩.—અમુક—થી અમુક લગી તેમજ જા-જા ૩. ૧) નાં અમુક નંગથી અમુક નંગ લગી, એમ જણાવવામાં આવ્યું છે. તેનું સમજવું કે તે ચીજ કે માલનો, જેવો આવગ ઉપાડ્યા ને જેવી છત આછત અને જેવો માલ કે—નાનાં મોટાં વીગેરે જેવાં નંગ તે મુજમ તે વધુ ઓછો ભાવ કીમત કે નંગ સમજવાં.

નીચે દરેક ચીજના માલનો જે ભાવ અને કીમત જણાવી છે તે હાલની ચાલુ છે પણ એમાંની કેટલીક ચીજોનો ભાવ કે કીમત હવે પછી કદાચ કમી જરૂરીબી થાએ.

દરેક ચીજનાં માલતુ લીસ્ટ નીચે મુજબ.

ફરમાસુ આકુસ પાયરી વીગરેની કેરી ઉનચી જતની ટકાવ વેલાત પણ મોકલવા લાયકની જે કે આખા એસીઆના દરેક ભાગમાં તથા પરદેસોમાં અને વેલાયત વેર પણ સેવક મારફતની જાએ છે મુખ્યમાં ગાંમદી રીયલને નામે ઘણી મોઢી કામને વેચાએ છે તે સેવકના તરફનાં જ બગીચાઓની ધાટી વીગરે વેપારીઓ લઈ જઈ વેચે છે.

મોસમ મેની ૨૫ મીથી તે જુનની આખર લગી અને કોઈ વરસ જુનની ૨૦ મી કે ૧૫ મી લગીમાંજ, ખલાસ થઈ જાએ છે જેથી અગાઉથી વરદી નોંધાવનારાઓ ફાવે છે. ને તેઓને નંગો પણ ધણાં સારાં અને ફાયદાથી મહે છે.

ભાવ-૧૩૨ નંગનાં પકા ૧) સોનો, આકુસનાં ૩. ૮ થી તે ૨૦ લગી અને પાયરીનાં ૩. ૫ થી તે ૧૨ લગી.

ફરમાસુ અનીનાસ મોસમ જુનની ૧૫ મીથી જુલાઈની ૨૫મી લગી કીમત. નંગ ૧ નાં આનાં ૩ થી ૧૦ લગી.

જેલી આકુસ પાયરીની પહેલા નંબરની ભાવ ૩. ૧) ની શેર ૨૫) લેખે.

મુરંબો, જેવોકે આકુસ પાયરીનો, અનીનાસનો, ભુરાં કોરાંની મોટી ચીરનો શુદ્ધ તેમજ નરમ તથા પપાંક વીગરેનો ભાવ ૩. ૧) નો શેર ૩ લેખે.

લીલી ફરત તથા ફેલાં

શંત્રા મોસમી ભાવ દા. ૧ ૩. ૦૫— થી ૩. ૧૦ } એના ભાવનું ચોક્કસ ધોરન }
સફરચંદ; દાડમ ,, ,, ,, ૦૫ થી ૩. ૧૫ } રેતુ નથી. }
પપેનાસ નં. ૧) નાં આનાં ૩) થી તે ૮ આનાં લગી. } બધું નથી મહત્તી.

ફેલાં સુતેરી નંગ ૧૦૦) નાં ૩. ૧ થી ૩. ૨) લગી.

,, રાંતાં કોઈ કાઈજ વખતમહે છે ભાવ દગ્ગન ૧) નાં આનાં ૩) થી ૬ લગી.

,, તલવાનાં મોસમ જુલાઈથી સપ્ટેમ્બર ભાવ દા. ૧ નાં આનાં ૩ થી ૬ લગી.

તાજ તલેલી મચ્છી અને ઘરલ.

લીંગ મોદાર મચ્છી તેમા ઘરખ ૧) પાટ ૨) સાથની ભરેલી, કીમત કાચી નંગ ૧) ના આનાં ૮ થી તે ૧૪ લગી. સીવાય શમરાઈ, તેલ, મસાલો, શરપન તલાઈ સાથે તલેલી નંગ ૧) ઘરખ સાથે ૩. ૦૫ થી તે ૩. ૧૫— લગી ને સુમારે ઘરખ તાજ મચ્છી વગરની છુટી મચ્છીની વધુ છત હોય ત્યારેજ કોઈ કોઈ વખત મહે છે કીમત કાચી નંગ ૧) તે પાટ ૨) નાં ૨૫ થી ૫ આનાં લગી. તેલ મસાલો ટલાઈ જુદી

જેની મોસમ જુલાઈ ની અષ્ટમચ્છી આગ- ૨૮ આખર લગી.

ઘરખની ભરેલી મોટીબોઈ, માગન, રામસ, કાંટા વગરની પાઠન અને મોટી સાંધ કોલમી એ દરેકનો ભાવ કાચી શેર ૧) નાં આનાં ૨૫ થી ૩ લેખે મહે છે. સીવાય શમરાઈ, તેલ, મસાલો, શરપન તલાઈ શેર ૧) ને સુમારે ૧૫ આનાં.

બીજી સારી જાતની મછી જેવી કે ગરીબું, લાલુ, શેવાલ વીગરે તથા મધમ કાલમીનો લાવ કાચી શેર ૧) ના આનાં ૨૫ લેખે અને નાની બોધ, લેવટા, લેવટી, ફગના આના ૨) લેખે મલે છે. સીવાય સમરાઈ, તેલ, મસાલો, સરપન તલાઈ વીગરે શેર ૧)ને સુમારે આનાં ૧૫ થી ૧૫૫ આનો.

મીઠ દીધેલી યા સુકી કાચી મછી-ધરખ-છમના-છાલા-ખુમલા વીગરે

લીંગ યા મોદાર મછી ધરખની
ભરેલી કી૦ નંગ ૧ ૩૦૮ થી તે
૩૦૮ લગી મલે છે.
ઉપલી મછીઓ ગરખ વગરની ખાલી
લાવ ૩૧)ની નંગ ૨૫)થી ૪ લગી.
ધરખ-દરેક બે પાટી લાવ ૩. ૧)ની
નંગ ૪ થી ૫-૬ લગી મલે.

મોસમ આગસ્ટ થી અક્ટો-
બર તથા મેઝ.

રામસ કી૦ નંગ ૧) ૩૦૮ થી ૩૧૫
લગી મોસમ આગસ્ટ થી જાનેવારી.
સાંગણુ લાવ કુડી ૧ નાં ૩૧૩-૧૫
છંમનાં „ „ „ ૧૮-૧૮
શીરમાઈ „ „ „ ૨૩-૨૪
„ ગામઠી તુમરી લાવ ૩૧) ની-
૧૫ લેખે મોસમ મે માસ.

મોસમ જાનેવારીથી
મારચ.

છાલા ગામઠી મોરા.

લાવ મન ૧) ૩૫૫-૬

છાલા ખારા „ „ „ ૩૫-૪
મટરીયાં „ „ „ ૧૫૫-૧૫૫
શુકટાં „ „ „
છની કાલમી

કરંવદી „ „
ખુમલા રાસખંદી ૫૩૬ ૧ માં સુમારે
નંગ બે હજારનો લાવ ૩૫૫-૭ લગી
ખુમલા છુટક ખાવા લાયક સારા
૩૧) ના નંગ ૨૫૦ થી ૪૦૦.
ખુમલી મોટી ૩૧) ની નંગ ૨૫૦
થી ૨૭૫ લગી.

મોસમ નવેમ્બર-ડીસેમ્બર થી તે એપ્રિલ-લગી.

અચાર-તાજ તલેલી મછી, ધરખ, કાલમી વીગરેનું.

બોઈ, રામસ વીગરે મછીનું
લાવ ૩૧) નું સેર-૩ થી ૩૫

ધરખનું લાવ ૩૧) નું સેર-૨૫
કાલમીનું „ „ „ „

અચાર મીઠ દીધેલી યા સુકી કાચી મછી ધરખ, છાલા-કાલમી છમનાં વીગરેનું

ધરખનું લાવ ૩૧) નું સેર-૨૫૫-૩.
મછી-રામસ, તુમરી, શીરમાઈ, માગણુ
વીગરેનું લાવ ૩૧) નું સેર ૩૫ થી ૪.

છાલા-કાલમીનું લાવ ૩૧) નું સેર ૪
છમનાનું „ „ „

સવાદીશ વખનાતી વાંનીઓ.

આખી તાજ લુંજેલી મોદાર મછી-ચીરી સમારી બોધ સાફ કરીને તેમાં ભરપટ
મસાલો, ધી, તેલ, ખાટાઈ અને તાજ ધરખ વીગરે ભરી શીવી કપડાંમાં લપેટી બાંધીને
આખી લુંજેલી કીમત નંગ ૧) ૩૧૫ થી ૩૧૫.

હાડકાં વગરના મટનનો-ખદામ પરતાં વીગરે મેલા સાથનો ધીમાં ખુડતો કુવતમંદ
પુરમો-લાવ. ૩૦૧ નો સેર-૧૫.

સાડીયું જેમાં—મસાલેદાર—પરેઠા, ઢેકનાં, શાંધનાં, કરકરીયાં, પોપટજી, ધઉની ભુરા
રોટી, જીવારની રોટી, પતરેલ વીગરે તથા બદામ પસતાં વીગરે પીશેલા મેવો
વીગરે ભરેલી—આખી રોશટ મરઘી, કટકાની ખારી મરઘી, ખાંડ મટન, કબાબ,
કટલેસ, તલેલા પટેટા, શકરકણ વીગરે. ઇંડાં આખાં બાફેલાં, પોરા અને તાજી
તલેલી મઠી, ધરબ, પાટીયો—અચાર વીગરે ધણીક જાતની વાંનીયો સાથનું.
ખડીયા મુંડીનું મસાલેદાર મધમધનું તપેલું
બટરવાનું દેશદાર ધડીયું.
ઉખડીયું—પાપડી—કણુ—પટેટા—તાજી મઠી વીગરેનું.

પચરશીશું-શુકા મેવા સાથનું જેવું કે-અંજીર, આલું, દરાખ, ખારેક, જળલપુરીખોર, ગાંધીખોર, ગાજર, આદુ, ચીલડાં, મુલા, મરચાં વીગેરેનું-ખાટકું મીઠું-લાવ રૂ.૧૫ થી રૂ.૩ લેખે.

મેથ્રીયાં કેરી (ભાગ ૩૦૧) ની શેર ૪ થી-૪ા।

નારીએજ વીગરેની સા:વ ૨૦૧ ની
૩૨-૨૫ થી-૨૫૫ લેખે.

તનદરોસતીનાં સુધારા-વધારા માટેનાં વધદક વસાણા તથા પાકો—
જેવાંકે ઠંડી-ગરમી અને વરસાદશુનાં દરેક શત્રુને અનુસરતાં તેમજ પ્રકૃતી યાને દેહને માદ્રક આવતાં
જેમકે-લોહીયાર પ્રકૃતીવાલાને કોઠે અને શરીરે ઠંડક આપી ચુલુકરનારાં અને કમી લોહીવાલા યા
નાશકિતવાલાને તથા જઘડેને અને ખીતવીકાર, વાયુવીકાર, બલગમવીકારવાલાને-વીકારો દૈદ્ર કરી
શરીરમાં લોહીનો સુધારો-વધારો કરી, શરીરમાં શકિત પેદા કરનારાં પુરદીકારક તથા વાઈ-ચસક
અને સાંધાવોની કલતર મીઠાડી સાંધાઓને મજબુતી આપનારાં તથા આંખનુ તેજ વધારી-જ્ઞાનતાનું
તથા મગજને તર અને આલાક કરનારા તથા બાલકોની માતાઓને પોતાનાં દુધનો વધારો અને તે દુધથી

દુધમલ બાલકોને વધારે તનદરોસ્ત-નીરોગી બનાવનારાં અને ખાંતુઓના શરીર તથા ખાંધા અને ગરભસ્થાનને કાયદો કરનારાં વીગેરે ખાતુઓ તથા ગૃહસ્થો અને નાની મોટી ઉમરનાં બાલકોને દરેક રીતે ગુનકારાં ધણીક જનતા વધુદક વસાણાં તથા પાકો કે જેનાં નામો સાધારણ વપરાયેછે તેજ-નીચે જણાવેલાં-કાયમ રાખેલાં છે. પણ તે દરેક જુદાં-જુદાં વસાણા તથા પાકોમાં-ઉપર દરસાવેલા કાયદા માટે વધારા તરીકે જુદી-જુદી ગુનકારી કેટલીક ખીજ કીમતી વધુદક ચીજો ઉમેરીને તથા દુધનો માવો, બદાંમ, પસ્તાં, ચારોલી વીગેરે ધીમાં તલી પીશીને અને જેમાં ઇડાંની લારી લેવા ઘટે તેમાં-તે લઈ એકશાં કરી ઉનચી જનતાનાં માલમશાલા અને તેજનાનો સમાવેશ કરીને ઘરગતુ બનાવનારા પાસે જતી દેખરેખ નીચે બનાવી લઈ મોકલવામાં આવે છે. એ વસાણાં તથા પાકો માત્ર ખાંડનાં ને ઘઉંનાં દુધનાં લોડા જેવાં બજાર કે શાધારણ જેવાં નથીજ.

બદાંમપાક ભાવ રૂ.૧ નો શેર	૧૧	ગુદરપાક; મેથીપાક
શાલમપાક " "	૧૧૧	અદડીયું; ખતરીશુ
ઇડાંપાક " "	૧૧૧૧	વીગરે દરેકનો ભાવ
શુવાપાક " "	૨	રૂ.૧) નો શેર-૨૧૧

શીવાય-૨) ૪) જનતાનાં ખરેખરા બાદશાહી પાકો જે કે દીલ્લીનાં આગલા મોગલ શેનશાહો વાપરતા તેના હાથ લાગેલા નુશકાવો ઉપરથી ઘણીજ મુદતવાન કીમતી ચીજોનાં, એક અઠવાડીએ, પુશકલ મેહનત અને કડાકુટથી ઘાંણુ તયાર થયા પછી, આતશની ગરમીથી નહી પણ અમુક જનતાનાં અનાજનાં મોટા જહામાં અમુક દીવસો લગી દારી રાખી અનાજની ગરમીથી શ્રીમતો માટે બનાવી, મોકલવામાં આવે છે. માટે જેઓને જે રતુનો પાક જોઈએ તેઓએ તે રતુની એ મહીનાં અગાઉથી પુરતી અને ચોકશ વરદી નોંધાવ્યાથી મળશે.

ભાવ રૂ.૧) નો શેર-૧) થી-૧૧

દુધલી-ખાંડવી, નવી મીશ્ટાંન વાની-કે જે કોડે ઠંડક આપી મગજને તરે કરનાર જેમાં દુધનો માવો, બદાંમ, પસ્તાં, ચારોલી વીગેરે ધીમાં તળી-પીશીને ઇડાંની મેલવની સાથે એકશાં કરીને શેરડીનાં રશની-ભુજીને બનાવવામાં આવે છે. ભાવ રૂ.૧) ની શેર-૨૧૧ મોશમ ડીસેમખર જનેવારીમાં શુમારે ૨) ૩ અઠવાડીયાં.

મરઘી-કીમત હાફ-ફાલ નંગ ૧) નાં ૪૧૧ થી-
 પાા આના તથા ઇડાં મુકતીનાં ૮ થી
 ૯ આનાં અને-વધારે મોટી-માતખલ-
 વજનદાર ફરખેનાં ૧૦ થી ૧૨ આનાં
 મુજબ-મલે છે.

મુખ્યની માફક જહાખંધ મરઘીઓના અહી વેપારીઓ નથી-જરૂર પડે ત્યારે ફેરીઆવેને ખરીદી માટે નાંતુ આપી-મજૂરીથી મોકલીએ તારે તેઓ આજુબાજુ-ગરગામડે ફરીને લાવે છે.

ઇડાં-એનાં બાવતુ કથુ ચોકશ ધોરણુ નથી-વખતો-વખત વધારે-ઓછો ભાવ થયા કરે છે. સાધારણ ભાવ હજાર ૧) નાં રાસખંદીનાં રૂ.૧૭૧ થી ૨૦) લગી અને કેટલાક પ્રશંગો તથા વાર તેહવારો વીગેરેનાં ટાંકનાંવોપર રૂ. ૨૧ થી ૨૭ લગીનોખી ધર્મ જાએછે

ધીઈ ગાંમડી ચોખ્ખું પેલા નંબરનું

તાજુ-લાં મળુ ૧ નાં ૩. ૨૨૧ થી ૨૩૧ } ત્રીજા નંબરનું એથી વધારે શસ્ત્ર મલે છે.
 ,, ,, ખીજા નંબરનું ૩. ૨૧ થી ૨૨ } પણ તેને માટે ખાત્રી પુરવક કહેવાએ નહીં.

ગોળ, ઘડનો શીકાર મળુ ૧ નાં ૩	૩-૩૧	આમલી-રેસા તથા ખી વગરની	
ટબલ-રાઈસ મીલનાં		માવાદાર જુની ભાવ મળુ ૧ નાં ૩. ૧૧.	
ખાંડેલા-જીનાં ચાલેલા		,, -રેસા તથા ખી વગરની નવી ,, ,,	
૧) દાંતીનાં	,, ૪-૪૧	,, -ખી તથા રેસા સાતની ,, ,,	
ટબલ-રાઈસ ચાલવા		શરકો શેરડીનો ચોખ્ખો	
વનાનાં રાચુકા	,, ૩૧૧-૩૧૧	પેહલાં નંબરનો. ભાવ મળુ ૧ ના ૩૧૧-૨	
દાળ તુવેરની નવી વીનેલી	,, ૩૧૧-૩૧૧	શરકો શેરડીનો ચોખ્ખો	
,, ,, વગર વીનેલી		ખીજા નંબરનો. ,, ૧૧-૧૧	
ભાવ ખાંડી ૧ ના ...	૩ ૬૨૧-૬૩	ત્રીજા નંબરનો એથી વધારે સસતો મલે પણ	
દાળ વટેનાંની મળુ ૧ નાં	,, ૨૧-૨૧	ખાત્રીદાર નહીં.	
,, વાલની	,, ૨૧-૨૧	શરકો અંગુરી બાટલી ૧) નાં આના ૩.	
,, મગની	,, ૨૧-૩	પાપડ ૩. ૧ નાં નંગ ૧૭૫-૨૦૦.	
ચોખ્ખા-મોટા	,, ૨૧-૨૧	શારીયા ,, ,, ૪૦-૫૦.	
ચોખ્ખી	,, ૨) ૨-૨	શેવ ,, ની શેર ૬-૬૧.	
તેલ મીઠું ચોખ્ખું		ધઉતું દુધ, ,, ઉં ,, ૪-૪૧.	
ગાંમડી... ..	,, ૧૦-૧૦		
તપકીર ભાવ ૩ ૧) શેર ૨).			

તરકારી સુકી લીલી.

કમોદીયો કન ગોલ ભાવ મળુ ૧ ના ૩.	૨૧૧-૨૧૧.	લીલી તરકારી જેવી કે-પાપડી,	
,, ,, લાંબો	,, ૨૧-૨૧.	ફરેચખીજ, ટામોટાં, કોખીજ, વટે-	
સકરીયો	,, ,,	નાંની શીંગ, ચોલા-ચોલીની શીંગ,	
રતાલુ	,, ,, ૧૧-૧૧.	શેકટાની શીંગ, ગાજર, દોધી,	
સુરણુ	,, ,, ૧) ૨-૧.	તુરીયાં, બીંડા, કારેલાં, વેગણા,	
કાંજણુ યાને આલુ કન	,, ,, ૧૧-૧૧.	કોરાં, આદુ, કાંદાં, લીંચુ, કારેલાં,	
પપેટા	,, ,, ૧૧-૧૧.	કંટોલાં વગેરે.	

ખુશ ખખતી માટે-પતેલી, નવરોજ, નવજોત, શાલગ્રેહ, શાહદી-રામસની, દીપવાલી અને નાટાળ વીગરે તેહવારો તથા શારે-રહે-શરઅવશરનાં ખપ અને ભેટ-શોગાદ માટે ઉનચા માલ મશાલાનાં પહેલા નંબરનાં, આખા એશીયામાં વખણાંએલાં અને પ્રદરશનોમાંથી મલેલાં ચાંદોની પ્રખીયાત બેકરીનાં, ટેશદાર-શાદાં તેમજ ફેનશી કેકો તથા દરેક જાતની પેસ્ત્રી. લીલો-શુકા મેવો, કેલાં તથા ઉનચી શુરતી ફરમાશુ નાંખટાઈ, બરશી, પેંડ ખગલાં, લેવસ, ચણાં-પાપડી, પનીર અને ખારાં બટર બતાશાં વીગેરે.

પરચુરણ ચીજો—કશ્તી, નાર, શુખડ-લોખાંન, ફુલ-હાર, કલગી, તોરા, ટોરન, પાંજીખીડાં, કલનાં પાતરાં, પતરાવલી, ખુટ, -શપાટ, શલીપર, શેરડી, જમરખ, ધુપેલ, કઠોલ, સાકડાં-ખાલવાનાં, ખાવલનો કીટો તથા ઇમારતી, વાંશ, બાંખુ, નલીયાં, ઇંટ, છો, ચુનો, ધાણ, લુચુ, સણ, એડીયું-દીવેલ વાંહાનનાં શર માટેની ખેરી,

બગીચાવાલાઓ માટે ખાતર—સુકા ખુમલા, સુકટાં, મહેરીયા વીગરે મછીતું જેને કુટો કહેછે તેનું બાવ ખાંડી ૧) નાં ૩. ૫) થી ૮) લગી તથા ભેંસ, ગાંધે, બલદ, ઘોડાનાં, ચારા તથા છાંન વીગરેનાં કુટો-કચરાતું ૨, ૩ વરસતું જુનું એકસાં થએલું માવાદાર ખાંડી ૧) નાં ૩. ૨ થી ૪. આ બેઉ જાતનું ખાતર દરેક ફળ ઝાડોને તેમજ ખેતીઓમાં ધણુંજ ગુણગાર હોય છે.

વીગરે-વીગરે ખોરાકીની તથા ખીજ દરેક જાતની ચીજોનો માલ-વેપારને ખરનો તેમજ ધર મતુ ખપનો, જેમ બને એમ-શારો ને ફાયદા પડતો કશીને ખરીદ કરીને હકસાધથી મોકળવામાં આવે છે.

મુચ્છા-ઉપર જણાવેલી ચીજોમાંની કેટલીક ચીજો-જેની-તેની મોશમે મહે છે. ને કેટલીક ચીજો જથ્થા મહે છે. ને કેટલીક કોઇ-કોઇ વખત મહે છે. ને કોઈ-કોઈ વખત નથી મલતી વલી કેટલીક ચીજો તેનાં અશલ રૂપમાં લઇને તેને ખીજ ત્રીજ રૂપમાં બનાવી મોકલવાની હોય છે. ને તે ધરગતુ અનુભવી બનાવનારા પાસે જાતી દેખરેખ નીચે બનાવી લઇ મોકળવામાં આવે છે. માટે માળ મંગાવનારા શાહેબોને જે મોશમની જે-ચીજ કે માલ જોઇએ તે મોશમની ૧૦) ૧૨) દીવસ અગાઉથી વરદી મોકલવા અને કાંઈ વધુ ખુલાશો પુછાવવો હોય તે જવાબની ટીકીટ ખીડવા પીનંતી છે.

ખોરડીંગ-લોજીંગ-કીસમસની તેમજ-ખીજ-કોઇખી રળપર-વેકેશન ગુજારવા તથા પલેજર કરવા તેમજ લંનદરોશતીનાં મુધારા અરથે યા હવા ફેરફાર કરવા અથવા કોઇ ખીજ કામશર વલસાડમાં આવી, વધુ-ઓછ દીવસો રહેનારાવો માટે ખોરડીંગ લોજીંગ પણુ ગણાવવામાં આવે છે. આવનારા શાહેબોએ-કેટલાં માણસ આવનાર છે તે ૨) ૪) દીવસ અગાઉથી લખવા-અને જેઓએ શીઈ વીગરેનો ખુલાશો પુછાવવો હોય તેઓએ જવાબની ટીકીટ ખીડવા પીનંતી છે.

લલી દુઆ તમને આમીન થજો-તમને તથા મારાં જથ્થાનાં અને નવાં દરેક ધરાકાને ખુદા શક્ષ-તંનદરોશતી બરેલા શુખી-ખુશી રાખે આમીન !

લાંબુ દુવાગો સેવક,

નવરોજ લીમજીભાઈ અધનીવાલા,

વલસાડ—મોટો પારસીવાડ.

THE CENTRAL INSURANCE COMPANY, LIMITED.

GUARANTEED BY THE
LIVERPOOL AND LONDON AND GLOBE INSURANCE CO.
(Assets Exceed £ 1,00,00,000.)

ધી સેન્ટ્રલ ઇન્સ્યુરન્સ કુલ્ડી.

કુલ્ડે રૂડ-૩ ૧૫,૦૦,૦૦,૦૦૦.

હમો નીચે સહી કરનાર ઉપલી કંપનીના ચીફ એજન્ટ આગના
વીમા મધ્યમ દરે ઉતારવાને તથ્યાર છધએ.

THE BRITISH CROWN ASSURANCE CORPORATION
LIMITED.

CAPITAL £ 5,00,000.

ધી બ્રીટીશ ક્રાઉન એસ્યુરન્સ કોરપોરેશન
લી મીટેડ.

કેપીટલ-૩ ૭૫,૦૦,૦૦૦.

હમો નીચે સહી કરનાર ઉપલી કંપનીના ચીફ એજન્ટ આગના
વીમા મધ્યમ દરે ઉતારવાને તથ્યાર છધએ.

ફીરોઝ સી. શેઠના,

ચીફ એજન્ટ,

નંબર ૧૭, બેંક સીટ, કાલ-મુંબઈ.

SAPAT CO.'S
PILLS AND OINTMENT
for
PILES.

A safe and reliable remedy for cure of simple, painfull and bleeding Piles. It relieves the patient in a short time and increases appetite, pure motion and strength to very great extent. Every one should give this medicine a trial, when others have failed. Price Re. 1 per 50 pills bottle and ointment Rs. 1-8. Postage & V. P. charges will be extra.

નમુનાની શીશી મફત મંગાવી વાપરી ખાત્રી કરો.

સંજીવની ગોળીઓ.

ઉત્તમ ધાતુ પૌષ્ટિક દવા છે, કમકૌવત થઇ ગયેલ યુવાનોને આ ગોળીઓ જરૂરની છે મંદ પડી ગયેલ પુરુષત્વ પાછું સતેજ થાય છે. તન અને મનને વધારે પ્રકુલિત બનાવે છે.

ફીમત ડબીનો રૂ. એક.

સ પ ટ લો શ ન.

દરાજ કે દાદર, ખરપસુ, બુજલી વગેરે ચામડીના દરોહો માટે સમબાણ ખાતરી લાયક દવા છે.

ફીમત શીશી એકના ચાર આના.

સપટ કંપની,

કાલબાદેવી રોડ, મુંબઈ.

મફત,

મફત,

મફત.

વોચ, કલોક,

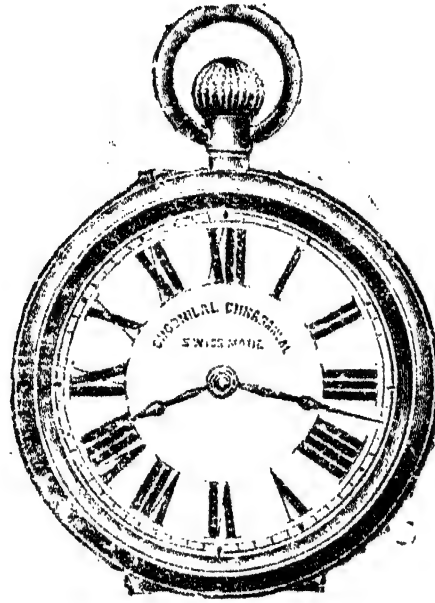
ટાઇમપીસ

અને

રોલ્ડ ગોલ્ડ

જુવેલરી,

વિગેરેનું

ચીજ સાથનું

કેટલગ

મફત

મોકલવામાં

આવે છે.

નવી મોસમનો નવો ખહાર.

હાલમાં ધી ટવેન્ટીએથ સેન્ટ્રી વોચ કુંપનીનાં વોચીસનો મોટો જથ્થો આવી પુગ્યો છે, કે જે ચાલવામાં મજબુત, ટાઇમમાં ખરાબર, દેખાવમાં શોભીતાં, વાપરવા તથા ભેટ આપવા લાયક, સોના, ચાંદી, મેટલ, રોલ્ડ ગોલ્ડ, દરેક સાઈઝનાં ને ધરાકને સવળ પડતે ભાવે મળશે. એક વખત વાપરવાની ખાસ ભલામણ કરવામાં આવે છે. એ સિવાય ધી ઇસ્ટ ઇન્ડીયા વોચ કુંપનીનાં લંડનની બનાવટનાં ધડીયાળ પણ આવ્યા છે કે જે કાઈપણ સ્વીસમેડ ધડીયાળના કરતાં ધણાંજ સુંદર અને મજબુત બીન તકરાર પુરવાર થયેલાં છે.

એ સિવાય દરેક જાતનાં હાલકાં ધડીયાળ તથા મોટાં બેઠકનાં તથા હીવાલનાં કલોક તથા ટાઇમપીસ પણ મળશે. ખહારગામ માલ વી. પી. થી મોકલવામાં આવે છે.

શા. યુનીલાલ ધગનલાલ,

૨૮૮, અબદુલ રહેમાન સ્ટ્રીટ, મુંબઈ.

અમારી રાજ રજવાડામાં વખણાતી “યાકુતી” ની નકલો નીકળેલ છે માટે ખરીદ કરતી વખતે સંભાળજો. અમારી બનાવેલ બાદશાહી યાકુતી અનંગ વિલાસ અમે કોઈને વેચવા આપેલ નથી. અમારી બનાવેલ યાકુતી માત્ર રાજકોટમાં અમારાં ઔષધાલયમાંજ મલે છે.

બાદશાહી યાકુતી.

(અનંગ વિલાસ.)

જમે તે કારણથી શુભાવેલી તાકાત પાછી લાવે છે, પુરૂષાતન કાયમ રાખે છે. સંસાર સુખ લોગવવા માટે દેશી અને યુનાની દવામાં ઉંચામાં ઉંચી દવા જોઈએ તો આ અનંગ વીલાસ બાદશાહી યાકુતી છે. આ રાજવંશી યાકુતી વીર્ય વીકારના તમામ વ્યાધી મટાડે છે અને વીર્ય ઘટ્ટ બનાવી ખરૂં પુરૂષાતન આપે છે. રાજ રજવાડામાં તથા શ્રીમંત લોકોમાં આ દવા બહુ વખણાય છે. ખરી મરદાઈ આવનાર અને નબલા માણસને પણ જીવાનની માફક જોરાવર બનાવનાર આ દવાનો લાલ લેવા અમારી ખાસ લલામણુ છે. આ દવા વાપરવામાં કોઈપણ જાતની પરેશની જરૂર નથી. ૪૦ ગોળીની ડબી એકના રૂપીયા દશ.

બાદશાહી યુનાની લેપ.

સાંઘાનું તેલ કેવું કીંમતી છે અને તે કેટલી મહેનત અને ખર્ચના લોગે બને છે તેની ખાત્રી તેના વાપરનાર રાજ રજવાડાઓ, અમીર ઉમરાવો તથા પૈસાદાર લોકોનેજ હોય છે. એવાં ઉમદા તેલમાંથી આ લેપ બનાવેલ છે અને તે શુભ લાગની નસોને પુરતી તાકાત આપે છે. નબળી પડી ગયેલ નસોને પુરતું જોર આપી ખરૂં પુરૂષાતન લાવવા માટે આ લેપ ફત્તેહમંદ ઈલાજ છે. આઉંસ એકની ડબીના રૂપીયા આઠ.

ગરમીનો દુશ્મન!!

રક્ત સુધારક નામની વનસ્પતીની ગોળીઓ ગરમીને લીધે બગડી ગયેલું લોહી સુધારવા માટે અમૃત સમાન દવા છે. આ દવાના સેવનથી (syphilis-ઉપદંશ) ગરમીનું ખરાબ દરદ ફરીથી થવાની ધાસ્તી રહેતી નથી. ૬૪ ગોળીની ડબી એકના રૂપીયા બે. ગરમીના જખમને તુરત રૂઝવનાર મક્કમની ડબીના આઠ આના. તમામ દવાઓનું પોસ્ટ ખર્ચ જુદું.

ડાક્ટર કાલીદાસ મોતીરામ,

રાજકોટ—કાઠીયાવાડ.

ડાક્ટર પી. ડી. કુપરની અકસીર દવાઓ.

ડાક્ટર કુપરનું એગ્યુમીક્ષયર તથા તાવની ગોળીઓ, ટાદીઓ, અંતરીઓ, રોજીઓ ને ચોથીઆ તાવ સારૂ અકસીરમાં અકસીર ધલાજ છે અને માત્ર ત્રણ દીવસમાં સારો કરે છે, સહીસલામત ને ખાતરી બરેસો ધલાજ છે. દુધમલ બચ્ચાંને પણ સલામત રીતે આપી શકાય છે. ધનશ્લેષ્મનકા અને લાંબા વખતની ઝેરી તાવો આ દવાથી સારી થાય છે. મરકીના અટકાવ તરીકે આ દવા ખાતરી બરેલી માલમ પડી છે ને કીમતી હજારો જનો બચ્ચ જીવામાં બચ્ચા છે.

ઉપલી દવા સારૂ નીચલી સરડીપીકેટો વાંચવાથી ખાતરી થશે.

કીમત ગોળીની એક સીસીના રૂ. ૧) અને મીક્ષયર ૧) શીશીના આના આઠ.

૧. મુંબઈની હાઇ કોર્ટના નામદાર ચીફ જજડીસ સર લોરેન્સ જેનકીનસ સાહેબના બાવુ લેડી જેનકીનસ લખે છે કે:—પ્યારા ડાક્ટર કુપર—તમારી તાવની ગોળીઓને માટે હું તમારો ધણો આભાર માનું છું. હું જંગલમાં ગઈ હતી, ત્યાં એ ગોળીઓ લેતી હતી અને જો કે મારી સાથના તમામ માણસો તાવથી પીડા પામવા લાગ્યાં તોપણ હું પુરતી રીતે તંદરોસ્ત રહી હતી.

૨. ડાક્ટર પોલન સાહેબ, પંચમહાલના માજી કલેક્ટર તથા માજી મુંબઈ ઇલાકાના કન્ટ્રી કમીશનર સાહેબ લખે છે કે:—મને પંચમહાલનો સખત તાવ લાગુ પડ્યો હતો ત્યારે મેં ડાક્ટર કુપરની ગોળી વાપરી હતી, અને તેથી હું તદ્દન સારો થઈ ગયો હતો.

૩. લેફ્ટનન્ટ કરનલ ડાક્ટર મીસતરી સીવીલ સર્જન સાહેબ બચ્ચથી લખે છે કે:—પ્યારા સાહેબ—તમારી તાવની ગોળીઓ મેં ઘણાક તાવના કેસોમાં ફરમાવી ઉપયોગ કરીયા છે, અને મને તે ઘણી અસરકારક માલમ પડી છે.

ડાક્ટર કુપરની ટોનીક પીલસ.

શરીરની કમશક્તિ તેમાં બચ્ચપણમાં નાદાનીઅત ટેવથી જે ખરાબ પરીણામો થાય છે, તેમજ ધ.તુ ક્ષય, લાંબા વખતનું કમતાકાતપણું, હીસતીરીયા, લખવો, બદહજમી, સ્ત્રીઓને થતી તમામ જ્વરની નબળાઈ, ડાએબેટીસ તથા ધાતુના વેહવાથી થતી નબળાઈ સાફ થવા માટે સલામત અને અકસીર ધલાજ છે. કીમત શીશી ૧ નો રૂ. ૧-૮-૦

લેફ્ટનન્ટ ડાક્ટર કરનલ નરીમાન સીવીલ સર્જન સાહેબ સુરતથી લખે છે કે:—પ્યારા સાહેબ—તમારી શક્તિની ગોળીઓનો મેં ઉપયોગ કરાવ્યો છે અને ઘણી નબળાઈના કેસમાં તે ઉપયોગી માલમ પડી છે.

ડાક્ટર કુપરનું ખુશખોઈદાર દાંતનું મંજન.

દાંત અને દાંતના પારાને મજબુત કરે છે. મોઢાંમાંનાં દુરગંધ વાસને દુર કરે છે. દાંતને સફેદ તથા સાફ રાખે છે. કીમત ૧) શીશીના આના ૫.)

સર્જન મેજર ડાક્ટર જે. રોબ. સીવીલ સર્જન સાહેબ અમદાવાદથી લખે છે કે:—પ્યારા સાહેબ, તમારે દાંતનું મંજન ઘણું મુગંધી અને પસંદ આવે તેવું અને ઉપયોગી છે.

ઉપલી સઘળી દવાઓ મુંબઈ તેમજ તમામ દેશાવરના આખરદાર દુકાનદારોને લાંબી મલશે. અખરદાર એજન્ટો જોઈએ છે. સાફ ડીસકાઉન્ટ મળશે. અમારી દરેક દવાની શીશી ઉપર મેરનો ટરેડ મારક છે, તે વગર કોઈપણ શીશી લેવી નહીં.

મુંબઈમાં દવા મલવાનાં ઠેકાણા—શેઠ મણેકશા હોરમજી સુખડવાલા, બાહરકોટ મોટા મોહલામાં—તથા દવા વેચનારા મેસરસ એલજી બ્રધરસ અને મેસરસ ડી. સી. ઉમરીગર.

માલેક અને બનાવનાર જી. પી. કુપર,

ખા. બા. ડાક્ટર ડાસાલાઈ કુપરના ઘેરમાં, મુગલીસરા, સુરત.

જુના અને જાણીતા

હા ડ વૈ દ

મરહુમ શોરાબજી બેરાંમજી ભીમજીનાં છોકરા

રશતમજી શોરાબજી ભીમજી.

મુકામ—પાયધોની પોલીશ ચોકીની સાંજેની જુની દુકાનમાં રોજ સવારનાં ૭ થી રાતનાં ૬) સુધી પોતાનું કામ ચલાવે છે.

સુચના—અમારા લલતા અને જોતા નામોથી ઠગારો નહી. અમારા વડવાઓથી ચાલતી આવેલી જુનાંમાં જુની ને જાણીતી અમારી દુકાન છે.

અમારી પાસે ઘણા અંગ્રેજોની તથા સારા સારા ગ્રહસ્થોની સરટીરીકેટો છે.

ફળ ઝાડોની ફરમાસુ કલમો વેચવાની છે

તથા

જસાવાલાનું ફળ ઝાડોના નફાકારક ખીલવણીનું પુસ્તક વેચવાનું છે.

મારા ચીમોડના બગીચા (દાદી બાગ) માં જતી દેખરેખ તલે બાંધેલી હાટુશ, પાંગેરી, ચીકુ, પપેનાસ, લાચી વગેરે ફળ ઝાડોની ઉત્તમ કલમો વેચવાની છે. મારા બગીચાના પપેનાસના ફળો સાથે મુંબઈના પ્રદર્શનમાં રૂપાનો ચાંદ મલ્યો છે તથા સુરતના પ્રદર્શનમાંથી ધનામ મળ્યું છે.

કલમોના ભાવ તથા નીગતનું ચોપાનયું નીચલે ઠેકાણેથી મંગાવો.

જસાવાલાનું ફળ ઝાડોની નફાકારક ખીલવણીનું પુસ્તક મારા ચીમોડના ફળ બગીચામાં મેલવેલા પનદરે વરસના જતી અનુભવ તથા બગીચાના પુસ્તકોના અભીયાસને આધારે લખવામાં આવ્યું છે. વરતમાન પત્રો તથા માર્સીકેએ આ પુસ્તકને એકે અવાજે વખાણ્યું છે. આ પુસ્તક નીચલા પુસ્તક વેચનારોએને સ્વાં ત્રણ રૂપીઆની કીંમતે મલશે.

પી. મુકાદમ, ચરચગેટ સ્ટ્રીટ, કોટ, મુંબઈ.

દી. લખમીદાસ, પારસી બજાર સ્ટ્રીટ, કોટ, મુંબઈ.

જાં. બી. કરાગીના છોકરાઓ, પારસી બજાર સ્ટ્રીટ, કોટ, મુંબઈ.

એન. એમ. ત્રીપાથીની કુંવર, કલબાદેવી, પ્રીનસેસ સ્ટ્રીટ, મુંબઈ.

દાદાભાઈ ધનજીભાઈ જસાવાલા,

તે ફળ ઝાડોના નફાકારક ખીલવણીના લખનાર.

ઠેકાણું—શંકર શેઠના ઠેરાંની સામે, તારદેવ—મુંબઈ.

બી. સાલુનકેની કંપની,

ડીસપેનસીંગ કેમીસ્ટ એન્ડ ડ્રુગીસ્ટ.

નં. ૬, ચીરાબજાર.

જત અમે અમારી દવાની દુકાનમાં ગ્રાહકોની ખાસ સગવડ માટે દરેક જાતની ઈંગ્લેન્ડ દવાઓ ઉપરાંત પેટન્ટ મેડીસન, સેન્ટ, સાબુ, લવન્ડર, કોલનવોટર, દરેક જાતની જાંમ, જેલી, બીસક્રીટ, ચાહ, કાફી વગેરે મોટા જથ્થામાં તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ડાક્ટરોને તથા દરદીઓને ખરનાં હુથીઆરો, ગલાસવેર, જેવાંકે બેડપેન, શ્રીડીંગ કપ, શ્રીડીંગ બોટલ, મેજરગલાસ, સીરીંગજીસ, થરમોમીટર, આઈસબેગ, હોટ વોટરબેગ, યુરેનલ વગેરે દરેક ચીજ ખાસ મારકીટ ભાવે વેચીએ છીએ. એકવાર હમારી દુકાનેથી માલ મંગાવ્યાથી ક્વોલીટી તેમજ ભાવ વીધે તમે સારુંબની ખાતરી થશે.

તા ૧૦ ફો—ખાહારનાં પ્રીસક્રીપ્શનો ખાસ ડાક્ટરની હેખરેખ હેઠલ સંભાળથી બનાવી આપવામાં આવશે તથા બહાર ગામનાં ઓરડર ઉપર પુરતું ધ્યાન આપવામાં આવશે તથા વી. પી. થી મોકલવામાં આવશે.

એકલા માલેક,

ડાક્ટર બેજનજી નવરોજી ઘોડાદલાલ.

SUNDER PANDURANG,

BOOKSELLER, &C., KALKADEVI ROAD, BOMBAY.

AGENT FOR THE SALE OF GOVERNMENT PUBLICATIONS.

School and College Books of all sorts, Law, Medicine, Engineering, Science, Technology and Art, Novels and General Literature &c.

RATES EXCEEDINGLY CHEAP.

Orders promptly attended to. Subject Catalogues on application. New publications are received for Sale on Commission. Terms moderate.

For Presentation.—Life and Times of Queen Victoria by Mrs. Oliphant 4 Vols. Handsomely bound & Gilt, fully Illustrated Rs. 22/8.

સો રા બજ અને જ મશેદજી ખાન,
ઝવેરીઓ.

કોટમાં દેવળની પાસે, મુંબઈ
અને કેપ કરાંચી.

ડી રા બી લી આ ન

જથાબંધ તથા છુટક બજાર કરતાં ઘણા કીફાયત ભાવથી મલશે.

ઝવેરીતના દાગીના :—

લંડન અને પેરીસના તથા અત્રેના બનાવેલા કોઈપણ કીમતના તર્ક્યાર મળશે અથવા મનપસંદ બનાવી આપવામાં આવશે.

સેંકડો ભતના	પીરોજશાહ દીનશાહ મુકાદમ,	બધોતીય પેડો
ઈગલ્લીશ નોવેલો	ચોપડીઓ વેચનાર તથા પ્રગટ કરનાર,	તથા કરોડીય મુ-
અમારે ત્યાં હાલ-	ચર્ચગેટ સ્ટ્રીટ, કોટ, મુંબઈ.	કોનો તેમજ બેદ
માં આવ્યા છે.	વાંચવા લાયક પુસ્તકો.	આપવા લાયક પુ-
		સ્તકોનો મોટો
		જથ્થો અમારે ત્યાં
		આવ્યો છે.

૧.	આ	૧.	૨.	આ	૧.
ખેરશ્વેદ	૧	૦	૦	કોરેવા શેહેરનું મોતી	૦ ૪ ૦
મુલતાના	૨	૦	૦	ઝોરતનો ગુલામ	૨ ૦ ૦
મોહમતી ખાઝાર.	૧	૮	૦	બહુલો બીખો અથવા ચીનાઈ	
ઉકરજી હતાવધ્યા યાને પાનાનો બેદ	૦	૨	૦	ચપ્પીન (એક અંકી ફારસ)	૦ ૩ ૦
માશુકનો ઇશારો	૨	૮	૦	સહનસીલ સુંદરી યાને ત્રીયા તેજ	૩ ૦ ૦
તડકામાં એક વાદળી	૨	૮	૦	પવીત્ર પ્યાર	૦ ૮ ૦
ખાનુ યાને સજીવન થયલો આશક	૨	૮	૦	પારસી યોગ અભ્યાસ	૫ ૦ ૦
સિપાહ બચ્ચાની સજ્જની	૧	૮	૦	બાઈ બેહેનની માથાનો ચમત્કાર	૧ ૮ ૦
પેટે બોલુ પંચી. બે ભાગ સાથે.	૧	૦	૦	લાલ અને લક્ષ્મી (વારતા) ...	૧ ૮ ૦
પહેલા સર જમશેદજી જીજી.				પ્યાર અને પરજીલી જીંદગી ...	૧ ૦ ૦
ભાઈનું કીરતીવંત જન્મચરિત્ર				શ્પીની આમાહી... ..	૧ ૮ ૦
૧૧ ચીત્રો સાથે	૩	૦	૦	મનસુખી ગંજનામુ	૧૦ ૦ ૦
વિધારી વનિતા; દગાખોર દોસ્ત	૨	૮	૦	ખહારોતની ખુરશદ	૨ ૦ ૦
જીયોતીષ વિદ્યા; સદી રચના...	૩	૦	૦	શૈનક મહાલ	૨ ૦ ૦
ગુલામી ખાઝાર... ..	૧	૮	૦	હોસન આરા	૧ ૮ ૦
તાપી મોતાનો કોષ	૧	૦	૦	વર્ધક દુચકા	૩ ૦ ૦
મરહુમ મી. મનસુખનું જન્મચરિત્ર	૨	૦	૦	શરાહ ખાનુ	૦ ૧૨ ૦
નવું ગુજરાતી ગુલેસ્તાન	૧	૪	૦	દીલસોજ કે દીલખર	૨ ૦ ૦
ગુલખાનુ; અતિ રસીલી વારતા...	૦	૧૨	૦	જેપાની બાપાનો બોમીયો ...	૧ ૦ ૦
ગુમાનસીંહ અથવા સત્યનો જય	૧	૮	૦	અરેબીયન તેલસ ૨ ભાગમાં ...	૬ ૦ ૦
કાલાં મેઠાં (૪ ભાગમાં)	૨	૮	૦	ચંચલગ્રંથ	૦ ૧૨ ૦
બોધલુ	૧	૮	૦	ચશમનો ખશમ	૨ ૦ ૦
ચંદ્રચળ	૧	૮	૦	કાલીયો પેત્રા	૨ ૮ ૦
સોનારણુ... ..	૧	૮	૦	સ્ત્રીના સાચા સલાહકાર	૨ ૮ ૦
ગુલદસ્તે રમુજ (૬૦૦૨ મુજુ દુચકાઓ)	૨	૮	૦	મોહોબતની મોહીની	૧ ૮ ૦
હસીના	૧	૮	૦	ભુગનો બેદ	૧ ૮ ૦
ત્રીમુર્તિ	૧	૪	૦		
જમશેદની જેહેમત	૧	૮	૦		
સુખશાંતી કોષ... ..	૨	૦	૦		

એ ઉપરાંત સેંકડો ભતનાં અગ્રેજી તથા ગુજરાતી વારતાનાં પુસ્તકો તથા દરેક રકુલો તથા કોલેજોમાં ચાલતી દરેક પ્રકારની ચોપડીઓ બહુજ કિંમત અને એક સરખે ભાવે મલશે.

પીરોજશાહ દીનશાહ મુકાદમ,
ચોપડીઓ વેચનાર, પ્રગટ કરનાર, સ્ટેશનર તથા માલેક "જ્ઞાન વર્ધક,"
ચર્ચગેટ સ્ટ્રીટ, કોટ, મુંબઈ.

ગેરે ન્દી સાથે

હાથી છાપનાં ગાડીના ચાકનાં રખર

અને

મોટોર ટાયરો.

બહારના કવરો તેમજ અંદરની ટીયુબો ૨૬ ઇંચથી ૩૮ ઇંચ સુધી, હેવી તેમજ લાઈટ,

ટાયરોને લગતો તમામ સામન જેવો કે ડ્રુટ પમ્પ, આફિટ શીટ વીગેરે.

હીંદુસ્તાન ખાતે આવતા માલમાં સહીથી સરસ

દોષથી હરીફાઈ ન થઈ શકે એવા ખાસ ઘટાડેલા ભાવો.

સર્વે પ્રકારનો વીમો

બોમ્બે પ્રાયર અને મરીન ઇન્સ્યુરન્સ કંપની નામની સ્થાનિક કંપનીમાં
આગનો તથા દરીઆઈ બન્ને.

ઓરીએન્ટલ ગવર્નમેન્ટ સીક્યુરીટી લાઇફ ઇન્સ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડમાં
સ્થાનિક કંપની — જીંદગીનો.

બ્રીટીશ ડુમીનીયન મરીન ઇન્સ્યુરન્સ કંપનીમાં દરીઆઈ વીમો.

કોલસાની પ્રસીદ્ધ જાતો જેવી કે

હેદરાબાદ (ડેકન) કંપની લીમીટેડનો સીંગરાની કોલસો.

બરાકકુર કોલ કંપનીના કોલસાની જુદી જુદી જાતો જેવી કે

દુશરગર એન્ડ્રેસાઈટ નેવીગેશન કંપ્રાસ

તથા

બલીઆરી, કુન્દામા, કુસુન્ડા, જનાગારા,

અને

પારબહેને નામે ચોલખાતા કોલસાની જાતો.

વધુ વીગત નીચે સહી કરનાર પાસેથી મળશે.

ગોવીંદજી માધવજીની કુાં,

નાંં ૬, હમમ સીટ, કોટ, મુંબઈ.

LATHAM ABERCROMBIE & Co.,

3, ELPHINSTONE CIRCLE.

CHIEF AGENTS FOR

THE LION FIRE INSURANCE CO., LD.

"NOW, MERGED IN THE YORKSHIRE INSURANCE CO., 1824"

ધી લાયન ફાયર ઇન્સુરન્સ

કંપની, લીમીટેડ.

THE STANDARD MARINE INSURANCE CO., LD.

OF LIVERPOOL.

ધી સ્ટાન્ડર્ડ મરીન ઇન્સુરન્સ

કંપની લીમીટેડ.

વહી આફીસ—લીવરપુલ.

ઉપર જણાવેલી કંપની ચાકુ ભાવે દરીઆના જોખમનો વીમો ઉતારે છે.

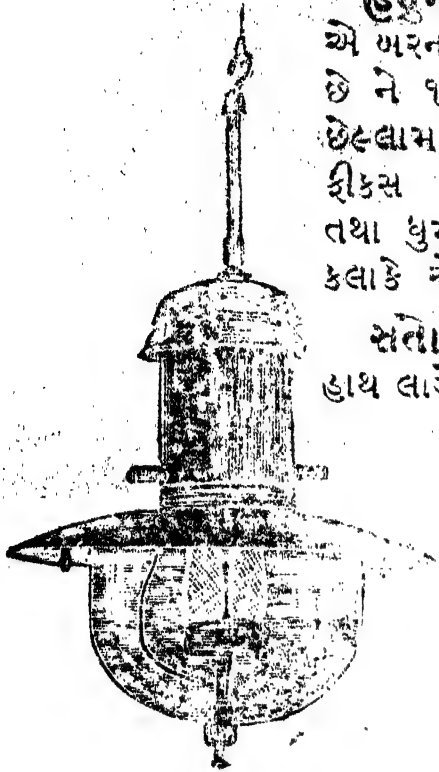
વધુ વીગતો માટે હેઠલ સહી કરનારાઓને પુછવું.

લેથમ એબરક્રોમબીની કું.

એજન્ટો.

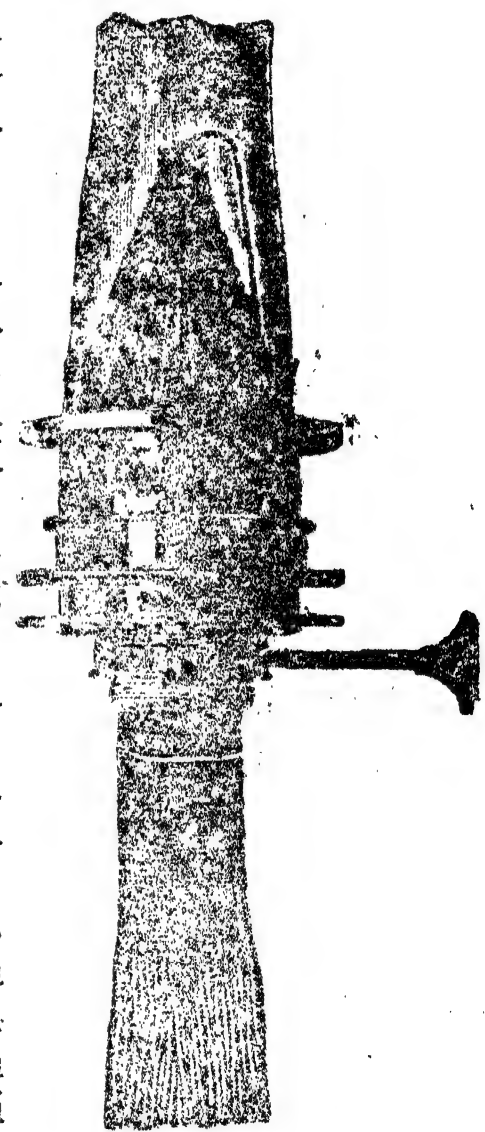
૩, એલફીનસ્ટન સર્કલ, મુંબઈ.

સી. એસ. પોર્ચી એન્ડ સન.

હુબેશ ઇન્ડેનડીમંત કેરોસીન ઓઇલ બરનર.
એ બરનરમાં સાધારણ કોઈપણ બતનું કેરોસીન તેલ બલે છે ને ૧૦૦ કેનડલ પાવર લાઈટ આપે છે. એ બરનર છેલ્લામાં છેલ્લી શોધનું અને એની આવીને રેગ્યુલેટર ફીક્સ કરેલો હોવાથી કાકરો ઉપર વધી શકતોજ નથી તથા ધુમારો બીલકુલ થતોજ નથી. એ બરનરમાં એક કલાકે એક પાઈનું તેલ બલે છે.

સતોવ લેંપ—આ લેંપ ઘણા લાંબો વખત શોધ ક્રીધા પછી હાથ લાગેલું છે. એ પેતરેલ સતોવ લેંપ વીજલીના જેવી ૫૦૦ કેનડલ પાવર લાઈટ આપે છે. એ સતોવ લેંપ દીવસના સતોવ તરીકે ને રાતના એક લેંપ તરીકે ઘણીજ આરી રીતે કામમાં આવે છે. સતોવ લેંપના છુતા લાઈટના બરનરો પણ મલી શકશે.

બનહર લેંપો—એ બનહર લેંપો ૨૦૦૦ કેનડલ પાવરની તેજસવી સુર્ય જેવી લાઈટ આપે છે ને એમાં હલકામાં હલકું કેરોસીન તેલ બલે છે અને એક કલાકમાં દોઢ પૈસાનું તેલ બપે છે. એ ઉપરાંત ટાંકીઓ, પંખો, તારો, વગેરે મોટા જડામાં સ્તોકમાં રાખ્યે છીએ.

હુમારે ત્યાં ગેસનો સર્વે પ્રકારનો સામાન ક્રીયાતલ કત ગલાસ બુમરો, લેંપો, ઇનવરતેડ, નવાઈ જેવા ઉલતા બરનરો, ટ્રીટીંગો હુમેશા મલશે.

એસેટીલીન ગેસ તથા પેતરેલ લેંપો અને તેની ટ્રીટીંગો હુમેશા મલશે.

પ્રાઈમસ તેમજ બુવેલ તથા બીજા જાતીના મેકરોના **ચુલાઓ, સ્તોવો, હુલેશાં** મળશે છીએ. છુતો સામાન પણ મલી શકશે.

વોર્સીગતન અને કીતસન લાઈટના દરેક પ્રકારનો છુતો સામાન મલશે. દરેક બતના ગેસના, કીતસન તથા વોર્સીગતન લાઈટના, પેતરેલ લના, બનહર લેંપના, પેતરેલ લેંપના, હુબેશ બરનરના **મંતલો** દરેક સાઈઝના હુમેશાં સ્તોકમાં રાખ્યે છીએ.

બાહારગામનાં બોરડરો ઉપર તાકીદે ઘયાન આપવામાં આવે છે.

કેટલગ ફ્રી મલશે.

નાં ૩૬૫, અબદુલ રહેમાન સીટ, મુંબઈ.

ઠકર અમૃતલાલ માણેકલાલ—દવાવાલા.

સુતાર ચાલ—મારકેટ—મુંબઈ.

 ભરોસાપાત્ર—ઉત્તમ ગુણવાલી—દવાઓ.

જીવાનીમાં જણાતી બુઢાપાની અસરવાળાઓ માટે, નબલાઈને દુર કરવા માટે, નસોને મજબુત બનાવવા માટે, શરીર અને મનને પુષ્ટી આપવા માટે “**એડવર્ડ ટોનીક પીલ્સ**” બહુ વખણાય છે. કીંમત ૩૬ ગોળીની શીશીનો એક રૂપીઓ.

માથાનો દુખાવો દુર કરવા માટે સ્વદેસી “**ઠકકરના મે થોલ**” બહુ બાણીતા અને માનીતા છે. એના ગુણો જગજહેર છે. કીંમત એક સીસીના ચાર આના.

શરીરના કેઈપિણ ભાગમાં લાગેલી લચક, સાંધાનો દુખાવો, વાયુના સણુકા, અને અવયવનું રહી જવું તેને માટે તથા માથાના દુખારા માટે “**ઠકકરનો રૂમેટીઝમ બામ**” બજારમાં બીજા વેચાતા બામને બુલાવી નાંખે છે. તેનો મોટો ખપજ તેના ગુણની પુરતી સાબીતી છે. કીંમત બાટલી એકના આઠ આના.

લાલ, કાળી અને ઉભરાતી કે ફેલાતી, ફરી ફરીને થતી “**હાફર-ગાજકરણ**” માટે ઠકકરનો મલમ તમે કદા વાપર્યો છે? જરૂર વાપરો. તે એક રામબાણુ ઉપાય છે. કીંમત સીસી એકના ચાર આના.

એ સીવાય તમામ જાતની દવાઓ અને તેને લગતો દરેક જાતનો સામાન જથ્થાબંધ તથા છુટક બેહુક સસ્તે લાવે અમારે ત્યાંથી મળશે.

લાવ મંગાવવાથી ખાત્રી થશે.

SURGEON BONESETTER

DR. FAKIRJEE RATANJEE L. M. & S.

હાડવૈદ,

ડાક્ટર ફકીરજી રતનજી, એલ. એમ. એન્ડ એસ.

ડાક્ટરનું, વહાડકાપનું, સરવે પ્રકારનું કામ કરવા ઉપરાંત હાડવૈદનું કામ એટલે હાડકાં ભાગેલાં તથા ખસેલાં હડ્ડત કરવાનું કામ અસલના દેશી તેમજ હાલના જમાનાના શુધરેલા ઈંગરેજી કાનુન મુજબ ખાસ રીતે ૩૦) વરસ થયાં ખાત્રી પુર્વક બનવે છે. અકસ્માતથી હાડ ભાગેલા તથા જખમી થયેલા “કેસો”ની પુરતી સંભાલ અને ધ્યાનથી માવજત કરવામાં આવે છે.

હેકાણું—બહારકોટ, સર જમશેદજીના અલાહીબાગની નજદીકમાં અબદુલ રહેમાન સીટ, નંબર ૫૦૦ વાલાં દવાખાનામાં.

મેલાપ—દીવસના ૧૦ થી રાતનાં ૮ વાગા સુધી; બાકીનો રાતનો અને સવારનો અખત વાલકેશ્વર રોડ, મલબાર હીલ, ચોકીની પાસેના દવાખાનામાં કુંઠીની અગીયારી આગળ.

વાંચો!

રોયલ સ્વીટ માર્ટ.

અમારા માલ માટે નામદાર મુંબઈ સરકાર—ચીફ જસ્ટીસ—પ્રીન્સ સામતસીંહજી અને દેશી છાયાએ તથા બીજા પ્રહર્યોએ ઉત્તમ મત આપેઆછે.

મોટી જલેબી

મોટી સુતરફેની

બદામી લીલો તથા

સુકો મસાનો હલવો

દોઢીનો હલવો

સેવ માંડયા ભજ્યાં

ગોવીંદજી વસનજી-સોનવીનો
હલવો તથા મીઠાઈ બનાવનાર.

અધરણીના લાડવા

જાત જાતના હલવા

મેસુર તથા માવાનો

મેસુર, મોરાં ખાજાં,

દધથરાં ખારી પુરી, પેંડા

મોરા, બરફી, બદામની બરફી વગેરે

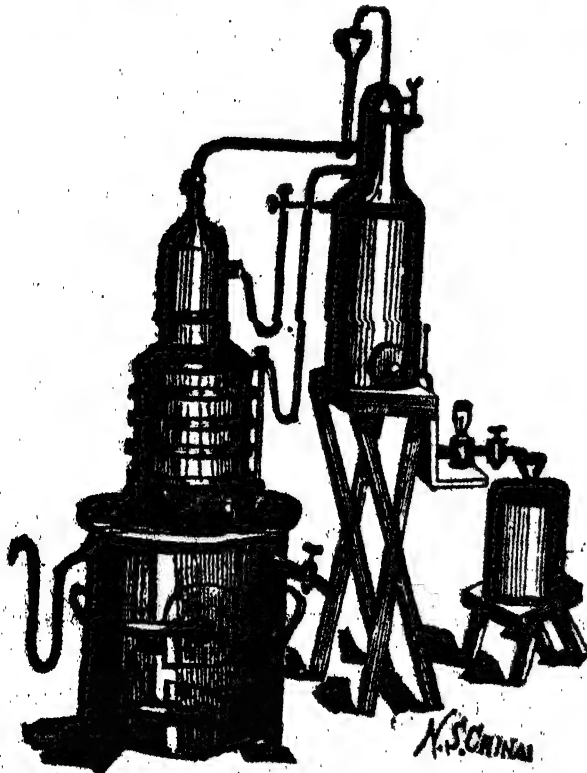
તથા તથા વરદીથી મલશે. બાહરગામવાલાનાં ઓરડો તાકીદથી બજાવવામાં આવશે.

ગોવીંદજી વસનજી—મીઠાઈ બનાવનાર.

ગીરગામ રોડ—નાનાશંકર શેઠની આલ.

પ્રજા પ્રીય થઈ પડેલી
 હરે ક જાતના રે સમી
 કા પડની
 મોટી
 હુકાન.
 અરે શેઠ મનગરે જી
 લેસાનીયાની કું.
 હમારે ત્યાં
 છેલામાં છેલી
 રેશનનો રેશમી
 માલનો ગંજાવર
 જઠો હંમેસા મલશે.
 લેસાનીયા બીલડીંગ-નંબર ૭૦-૭૨ હોરનબી રોડ-મુંબઈ.

સુધરેલો રીતે ગારેલો ઉરણનો દારૂ.
 કરનાક બંદરપર આવેલા હમારા દારૂના દીપો મધેથી કનતરી લીકર લાઇશનશ હોલડરને
 દારૂ—રમ, બેવડો, સાદો મસાલો, એલચી, મોશબી ગયાલન ૮ની ઉપર મલશે.

રેકટીફાઈડ સ્પીરીટ ઓફ વાઇન પુરૂશ.

૧૬૦) ડીગરીનો ગયાલણુ ૧ ના રૂ ૧૪૫

દારૂ દરાખનો ફક્ત નરે નરો દરાખનોજ

ગારેલો ગયાલણુ ૧) ના રૂ ૮ બા. ૧ ના રૂ ૧૧=

દારૂ ફરમાસુ ગોલાખનો ગયાલણુ ૧ ના રૂ ૮ બા. ૧ ના રૂ ૧૧=

દારૂ અનીનાશનો " " રૂ ૮ " ૧ ના રૂ ૧૧=

દારૂ મોસબીનો, " " રૂ ૬૧ " ૧ ના રૂ ૧૧

દારૂ એલચીનો, " " રૂ ૬૧ " ૧ ના રૂ ૧૧

દારૂ મશાલાનો, " " રૂ ૬૧ " ૧ ના રૂ ૧૧

દારૂ ગોરનો રમ, " " રૂ ૭૫ " ૧ ના રૂ ૧૧=

દારૂ ખજૂરનો રમ, " " રૂ ૬૫ " ૧ ના રૂ ૧૧

તથા અંગરેજી હોક્સેલ મધે ધણીક જાલેલો

ખાંતડી, વાઇન, વીશકી, ખીર, પોતર વીગેરે

કીકાએત બાવે મલશે.

ટેકાણું—આહરેકોટ, સર જમશેદજી જીજીભાઈ બારોનેટના મોહલામાં કુંવરજી તથા
 બેરામજી એલજી ઉમરીગર, ઘેર નંબર ૩૪.

જીવન.

આ જીવન ઉત્તમ વનસ્પતિઓમાંથી બનાવવામાં આવે છે. એમાં એકપણ નુકશાનકારક પદાર્થ આવતો નથી. તમામ પદાર્થો જીવનીયગણ આવે છે. ખાવામાં સ્વાદીષ્ટ છે. રોગી અને નીરોગી બંનેએ વાપરવા યોગ્ય છે. આ જીવન પુરૂષો, સ્ત્રીઓ, બાલકો અને વૃદ્ધોએ સેવન કરવા યોગ્ય છે. આ જીવન શરીરમાં નિરોગી-પણાનાં તત્વો વધારવાને, પ્રકૃતીને સમાન યોગમાં લાવવાને, લોહી વીર્ય, શક્તિ વધારવાને અને સરીર સુધારવાને અમૃત સમાન છે. કરી, પરેહુ પાલવાની નથી. આ જીવન કેમીકલ કુડ અથવા મેલીન્સ કુડ જેવો ખોરાક છે. એના હેમશના સેવનથી અનહદ કાયદા થાય છે. આ દવા દેશી દવાઓમાં સર્વોત્તમ ગણાય છે. ક્ષય, ઉધરસ, જીર્ણિજ્વર આદી મટાડે છે. અને વિર્યના તથા લોહીના અનેક દોષો દૂર કરે છે. દરેક ત્રીસ તોલાના ઉખાનો રૂપીઓ એક, પેકીંગ, પોન્ટેજ અને કન્ટમ ડ્યુટી મંગાવનારને શીર.

નયનામ્રત.

રોગી અને નિરોગી આંખોમાં આ અંજન આંજવાથી અનેક કાયદા થાય છે. આંખે થતાં કુલાં, ડાળ, વેલ, મોતીઆ, સુવા, આંજણીઓ, આમરવા, તાપ્રોડીયાં, ખીલ, છારી અને આંખ મટી જાય છે. આંખમાંથી પાણીનું નીકળવું, ચીપીઆનું વળવું, લોહી અને ગરમીનું ચઢવું બંધ થાય છે. આંખની શક્તિ અને તેજ વધે છે. દુઃખવા આવેલી આંખો મટી જાય છે અને ઠંડક વહે છે. સવા તોલાની શીશી એકની કીંમત રૂપીઓ એક. ખરચ મંગાવનારને શીર.

કેશ કલપ.

આ કલપ લગાડવાથી વાળ અસલ કાળા થાય છે. ચાંમડીને કાલો ડાઘ પડતો નથી. ત્રીસ તોલા કલપથી ભરેલ એક ડબીના બાર આના. ખરચ મંગાવનારને શીર.

પ્લેયુ પ્લેક શાહી.

આ શાહીના ગુણ ઇન્જેલ શાહીના જેવા છે. છતાં કીંમતમાં ઘણીજ સસ્તી છે. આ શાહીથી લખતાં કલમ બઝાઈ જતી નથી. ટાંક ખરાબ થઈ જતી નથી. અક્ષરો, હવા, પાણી, ગરમી અને ઠંડીથી બગડતા નથી. પણ હમેશને માટે કાયમ રહે છે. દરેક પડીકામાંથી વીસ આંઉસ શાહી થાય એવાં ડઝન પડીકાંના રૂપીઆ બે. ખરચ મંગાવનારને શીર.

શાહ નારણજી અમરસીની કું.

વઢવાણ શહેર—કાઠીઆવાડ.

ESTABLISHED IN 1841.

FRAMJI P. BHUNGARA AND CO.,

5, KALBADEVI ROAD—BOMBAY.

MANUFACTURERS' INDIAN ARTWARE

AND

MANUFACTURING JEWELLER, WATCH MAKER,

OPTICIAN,

TO, H. M. THE LATE QUEEN, EMPRESS OF INDIA,

AND

H. R. H. THE PRINCE OF WALES.

IMPORTERS & EXPORTERS

OF

HIGH CLASS EAST INDIA ARTWARE,

Such as:—India hand printed Draperies, Embroideries, Hand carved furniture and a beautiful assortment of metal-ware from Benares, Moradabad, Cashmere, Madras, Cutch, Burmah etc.

The wholesale house at 135 London Wall, London, England.

The wholesale house at 675, Madison Avenue, New York in the U. S. America.

The retail houses in India.

5, Mount Road—MADRAS.

DARIA MAHAL—SURAT.

DR. AYER'S SARSAPARILLA

ડૉક્ટર આયરનો સારસાપરીલા લોહીમાંથી દરેક અશ્વચ્છતા દૂર કરે છે. એથી બુખ સારા લાગે છે, શરીરના દરેક તંતુ અને અવયવોને તાકાદમાં ધણોળ વધારો કરે છે. દુનીયાની અંદર કુદરતોમાં ઉપયોગ માટે લેવાલાયક કોઈપણ દવા માલમ પડી હોય તો તે સાથી સરસ ડૉક્ટર આયરનો સારસાપરીલા છે. એ દવા લોહીને સાફ અને લાલ બનાવે છે. શીઠ પેટના હોદોને સ્વાસ્થ્યવાન બનાવે છે, ગાંભીર ભરેલા ઘાથ છે અને વળી તંદરોસ્ત તબીબીયત બને છે.

DR. AYER'S SARSAPARILLA

ડૉ. આયરનો સારસાપરીલા મુખ્યત્વે કરીને શુરદાના દરદો ઉપર બહુ અસરકારક રીતે કામ કરે છે, અને તેમજ બીજા શુરદાને લગતા દરદો અને આંધરશ દરદોનો જડ મુલથી જખરો અટકાવ કરે છે. જ્યારેથી શુરદાને લગતા કોઈપણ દરદો થવાની અસર માલમ પડે કે તરતજ આ ઉમદા દવાજનને ઉપયોગ કરવાની અમો ધાળી ભલામણ કરીએ છીએ.

બનાવનાર,

ડૉ. જી. સી. આયર અને કંપની,

લોવેલ માસ, ચુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ ઓફ અમેરીકા.

નવસારી સ્વદેશી ગેસ કુંઠની ખલ્લુ ખલેક વી ગેરે શાહીઓ.

આ શાહી નવસારી સ્વદેશી ગેસ લાઇટ કુંઠમાંથી નીકળતા પ્રવાહી પદ્ધતિથી બનેલી છે. આજ સુધી બહાર પડેલી જુદી જુદી રંગની વીલાયતી તેમજ દેશી શાહી કરતાં દરેક બાબદમાં આ શાહી ચઢીયાતી છે. સ્ટીલપેન ઉપર તેમજ ખડીયામાં બધાઈ જતી નથી, લગ્ન્યા પછી વધુ કાળી ધાય છે, અને બુસાતી નથી તેમજ ફીમતમાં ઘણીજ સસ્તી છે.

સોલ જોજન્ટ,

પરશોતમદાસ એન્ડ ભગવાનદાસ પારખની કુંઠ,

૩૦ મોટા બબર-નવસારી.

ઇરાની ખુદાદાદ આબાદાન.

સર્વે જરૂરોસ્તી સાહેબોને જણાવવાની રજા લેઉં છું કે ઉદવાડાના ઇસ્તેશનની આબાદી અમે એક મકાન સર્વે સાહેબોના ઉતારાને માટે તૈયાર રાખ્યું છે. રહેવાનું, મરણ મુજબ આવડતું બધું સસ્તામાં કરી આપશ તથા આતશબેહરામ શાહેબમાં જનસંખ્યાને બાંધીથી અમેજ સસ્તે લાડે આપશું. સર્વે સાહેબો ગરીબ ઇરાનીને આસરો આપવાથી મેહુરબાની થશે.

લા. શેવક, ઇરાની ખુદાદાદ આબાદાન.

TELEGRAPHIC ADDRESS:--
"UMRIGAR, BOMBAY."

TELEPHONE NO. 398.

D. R. Umrigar & Co.

No. 3, APOLLO STREET, FORT, BOMBAY.

ESTABLISHED 1885.

*Sole Agents in the whole of India for the Patent
Corona Carpinches Blue Picking Bands & Double Tanned Belting
by Gebras Prakte.*

Regtd. Trade Mark "PRAKKE" for D. R. Umrigar & Co.

Also Sole Agents for the Pickerfabric **Naamel Vann** the world-renowned Manufacturer of Patent Buffalo Pickers, Sole agents to the **Woollen Cloth Mfg. Co.**, manufacturers of Sizing flannel, Roller & clearer cloths, and many others.

Largest Importers & Contractors of Brown casing & Blue facing Papers & Strawboards, for supply to Bombay & Mofussil Mills.

The Largest and Cheapest Depot of Cotton Mill & Gin Factory Stores. Suppliers of requisites for Ginning Factories & Cotton Mills' Stores of all descriptions, viz: Bobbins, Skewers, Egyptian & American Cotton bandings, such as:—Kim, Scroll, Tubular, Mule spindle &c. also Beltings of best maker, Roller skins, Ring travellars by (Eadie-Brothers) China Clay, Farina, French Chalk, Chloride of Zinc, Magnesia, Brown Casing Paper, Blue Facing Paper, Straw-Board & Cut Brown & Glazed Backing Papers &c.

Indents for any of the Mill stores will be forwarded to England for execution on most advantageous terms and at moderate commission. Up-country orders carefully & promptly executed, Samples & Prices on application.

Our Carpinches picking bands are the best of their kind in quality and durability & these last double the time of the ordinary oak-tained bands. A trial order is solicited.

This is the only Firm where you can get cheap & good stores of all kinds for Cotton Mill & Gin Factory.

મેશરસ ડી. આર. ઉમરીગરની કું,

નં. ૩, એપોલો સ્ટ્રીટ, ફોર્ટ, મુંબઈ. ટેલીફોન નંબર ૩૯૮.

ચુતરની મીલોના, જીનીંગ ફેક્ટરીઓના, પરસોના તથા રેલવેનો સ્ટોર હુસે પાડવાને સમતામાં સસતી હમારી દુકાન છે.

હમારે ત્યાં સવલો માલ ખુદ કારખાનાવાલાઓ તરફથી પરમારો આવવાથી ધરાકાને આવમાં કમીયત પડવા સાથે સારો માલ મલી શકશે.

બહારગામનાં વેપારીઓના તથા ઘરાકાના કામકાજને લગતા ચોરસો તરતજ બજાવવામાં આવશે. મીલને લગતો જે સ્ટોરનો ચોરસ વીલાયતથી મંગાવવાને આવશે તે ઉપર પુરતું બચાવ આપી ઘણાં ચોલા બાવે તથા કમીસને મંગાવી આપીશું.

હમારે ત્યાં હમેશાં તાબયાર અષી બાતના વીલસન તથા દીકસત બધરસના બાબીનસો, કમીયત અને અમેરીકન બેનડીંગો, રોલર સ્ટીનો, ધણાજ ઉચા મેકરના પટાઓ, સાઈમીંગને લગતો માલ જેવો કે કલોસઈઝ ઓફ મેગનીસીયા, મીયુરેટીક ઓફ ઇક, ફરીના, બસલેન ફરીમ પેપર, બલુ ફેનસી પેપર વગેરે હમેશાં તાબયાર મલે છે.

હમારો પેટન્ટ કારખાનસીસ પીકીંગ બેનડીંગ મુંબઈની મીલોમાં ઘણાજ વખણામ છે અને જુકે તે ઘણાજ ટકાઉ અને મજબુત છે અને વજનમાં ઘણાજ હલકા છે અને દરેક લેન્ય ઉપર હમારો રેજીસ્ટરડ ટ્રેડ મારક "પ્રેકી" ફોર ડી. આર. ઉમરીગર કરી મારવામાં આવે છે.

અ મુદ્ય ભેટ.

“વૈધ વીધા.”

આ નામનું અનેક વર્ષક વીધયોથી ભરપુર અને સરવ લોકોપયોગી ૧૨૮ પાનાંનું પુસ્તક એક પોસ્ટ કાર્ડ ઉપર નામ લાખી મોકલનારને કીંમત કે ટપાલ ખર્ચ કંઈ પણ વીધા વગર મફત મોકલી આપવામાં આવે છે.

રાજ વૈધ નારાયણજી કેશવજી,

જામનગર—કાઠીઆબાડ.

સુખમાં આજકાલ ઘણા નવા હાથેઈ નીકળી આવ્યા છે તેથી સંભાળજો.

૨૭ વરસનો અનુભવ મેલવેલા હાડવૈદ

મરહુમ ભીમજીની છોકરીના છોકરા

મરહુમ અરદેશર પેશતનજીવાળી દુકાન.

હું નીચે સહી કરનાર સરવે ખાશો આમને જણાવવાની રજા લઉં છું કે હમે પણ લાંબો અનુભવ મેલવીને આજ લાંબો વખત થયા બાહેર પડેલા છંદિએ અને હાથ, પગ અથવા કોઈની સાંધાના ભાંગેલા-ઉતરેલા અથવા લચકાયલા દરદો ઘણીજ હુશીઆરીથી અને આશાનીથી હુસ્ત કરવામાં આવશે. અમારી પાસે ઘણાજ આખરવાલા અહુસ્થોની સરવીફીકેટો છે. બહારગામ જ્યાં બોલાવશે ત્યાં તરત આવશું, ગરીબોની હવા મફત કરવામાં આવશે.

મેલાખ દીવસના અથવા રાતના નીચે લખેલે ઠેકાણે થશે.

ઠેકાણું—અરનીયાડી, વાડીઆજીના આતસબેહેરામની સામે, મરહુમ ગાંધી રક્ષતમજી ખાતે, નંબર ૧૨૭.

અરદેશર દાદાભાઈ હાડવૈદ.

MUNCHERSHAH NUSSERWANJEE CHANDABHOY,

M. S. A., F. & S. (LOND)

ARCHITECT, ENGINEER, & SURVEYOR.*Office—Raja Bahadur Mohlal Mansions, Apollo Street, Fort, Bombay.***Residence—Mount Road, Mazagon, Bombay.****Services rendered on Moderate terms.****In all branches of Architecture and Civil Engineering viz:—**

1. Designing in various styles of Architecture and preparing Drawings, Detail Plans, and Estimates of large Buildings, Dwelling Houses, Bungalows, Mill Buildings, Godowns, Quays &c. and superintending the execution of the same.
2. Inspecting, Surveying, Levelling and valuing Estates, Buildings, Lands, Fields &c. and furnishing Reports and Certificates in all matters of dispute connected therewith.
3. Advising on and superintending all works of alterations and improvement (with their plans, estimates &c.) including Drainage works, required under the Municipal Act.
4. Advising and Reporting in all disputed questions regarding light and air.
5. Advising, Surveying and Reporting on matters relating to Fire Insurance, and preparing Fire Insurance Statements.
6. Arbitrating either by Private Reference or by an Order of a Court in matter of Dispute regarding contract of Buildings, Valuations, Boundaries of Lands or Estates &c. &c. &c.
7. Advising and preparing valuation Reports of properties, vacant land &c. coming within the Scheme of City Improvement Trust, and giving Evidence & conducting the cases before the Special Collector.

મ ન ચે ર શા ન સ ર વા ન જી આં દા લા ઇ,**એમ. એસ. એ. એફ. એસ-સી. (લંડન)****આર્કીટેક્ટ, ઇન્જીનેર, અને સર્વેયર,****આશીસ-રાજા બહાદુર મોતીલાલ મેનસનસ, એપોલો સ્ટ્રીટ, ફોર્ટ-મુંબઈ.****રહેવાનું ઠેકાણું—માઉન્ટ રોડ-મગઝાન, મુંબઈ.****સીટીંગ રામ તથા બાંધકામને લગતાં તમામ દરજાએનાં દરેક કામો કીશવત ભાવથી કરી આપવામાં આવશે.****૧. સીટીંગ રામની તરફવારે દરની મોહેટી અથવા નક્કીની ઇમારતોના હિઆખત તથા રહેવાનાં મકાનો, બંગલાઓ, મીઠા ઇમારતો, ગોડાઉનો, ચાલીઓ વીગેરેના નક્કશાઓ તથા તફસીલવાર પ્રવાનો અને તે માટેનાં અડસ્ટાઓ કરી આપવામાં આવશે અને એવાં સર્વ બાંધકામો ઉપર દેખરેખ તથા ઉપરીપણું રાખવામાં આવશે.****૨. સ્ટેડી, મકાનો, એટરો, જમીનો વીગેરે તથાસી તથા માપીને તેની કીમતના અડસ્ટા કરી આપવામાં આવશે; તથા તેને લગતા કાંઈ પણ વાંધા હશે તો તે માટેના રીપોર્ટ કરી આપવામાં આવશે તથા સરેતીપીકેટ આપવામાં આવશે.****૩. હમણાના આંધુ મ્યુનિસિપીટીમાં કવસ પ્રમાણે મકાનોનાં જે ફેરાર તથા સુધારા બાંધકામ તથા મટરકામમાં કરવામાં આવે છે તે વીશે સલાહ આપવામાં આવશે તથા તેના ખાતો પાતાવી આપી તે કામો ઉપર દેખરેખ રાખવામાં આવશે.****૪. હવા અને ઉબરના સંજ્ઞા તકસી સવાલો ઉપર સલાહ આપવામાં આવશે.****૫. આગના વીમાને લગતી બાબતો ઉપર સલાહ આપવા તથા સરવાલ કરી રીપોર્ટ તથા નુકશાતીના એક્સમેન્ટ આપવામાં આવશે.****૬. બાંધકામનાં કંટાકાટની વાંધા, જમીની હવા વાંધા, ઇન્ડિયની કીમતના વાંધા હવાની પ્રતાવવાને લગતાં લવાઈનાં કામ આગવી કરવાસથી અથવા સોરટના હોકમથી કરી આપવામાં આવશે.****૭. તમા સીટી હમખાઈવમેન્ટ ટરસ્ટની યોજનાના સંજ્ઞામાં આવતી દરેક મીલકતો તેની કે ઇમારતો, આશી જગા વીગેરેની બાબતો ઉપર એમ સલાહ આપીને તે મીલકતોના અડસ્ટા આપી રીપોર્ટ કરવામાં આવશે તથા સ્પેસીઅલ ક્લેક્ટરની ગ્રાન્ટમાં પણ તે બાબતોને માટે સલાહ આપવામાં તથા ફેસ ચલાવવામાં આવશે.**

NEW ZEALAND INSURANCE COMPANY, LD.

FIRE AND MARINE.

Office No. 14, Rummum Street.

CAPITAL... Rs. 22,500,000

CAPITAL PAID UP ... Rs. 4,500,000

RESERVE AND REINSURANCE FUNDS Rs. 5,850,000

ALEXANDER M. TOD,

Manager.

Bombay & Madras Presidencies.

ન્યુ ઝીલાંડ ઇન્સ્યુરન્સ કંપની, લીમીટેડ.

આગ અને દરીઆઈ વીમો.

આફીસ નંબર ૧૪, હુમમ સ્ટ્રીટ.

કાપલ ... રૂપા. ૨,૨૫,૦૦,૦૦૦

પગાર થયેલા કાપલ ... ૪૫,૦૦,૦૦૦

રીઝર્વ તથા રી-ઇન્સ્યુરન્સ ફંડના ... ૫૮,૫૦,૦૦૦

આગ તથા દરીઆઈ નોષખનો વીમો આલે દરે ઉતારવામાં આવેછે.

એલેક્ઝાન્ડર એમ. ટોડ,

મુખ્ય અને મદરાસ પ્રેસીડન્સીના

મેનેજર.

તમે યાદ રાખજો

મે તમારા દોસતોનેથી કહેજો કે જો તમારું સુખમાં સહથી વધારે જોડા જગ્યામાં કવરેડ માલ રાખવી સહથી સસતી પીકચર ફરેમો બનાવી આપવે છીએ.

તમારું જીવન જાતના સેફમાં લખુના જોવાને ખુલા છે.

તમે યાદ રાખજો મે બીલબોનેથી કહેજો કે પરચેન્ટ ફાટો એનલારન્મેન્ટ સહથી સસતી જગ્યાએ રાખવા છે.

કીંગ કુંપની.

આંચ—૧૩૫, અમદાવાદ રેલવાય કોટ.

હેડ આફીસ—૧૨૧, મેટી સ્ટ્રીટ, કોટ, મુંબઈ.

જરા થોભો!

ફક્ત એકજ મિનિટ !!

સ્ત્રીઓની તંદુરસ્તી અને ખુબસુરતીની બાબતમાં અમારું તમને કેટલીક

અગત્યની બીજા અને તે બાબતના ઉત્તમ

મારું ઈલાજો જણાવવા માંગીએ છીએ, તે એ કે,

જેની ડાક્ટરો અને નરસો એકી અવાજે તારીફ કરે છે

અને

સ્ત્રીઓના દરેક બાતના રોગોપર એક સરખી રીતે અચુક ફાયદો કરે

છે એમ હજારો સરદી ફીક્ટોથી નખી પુરવાર થયું છે. એવી જો

કમળાબાઈ જી. એમ. સી. ને તુળશીબાઈ જી. એમ. સી.

માંડ મેડીકલ કોલેજની સુવાવડ ખાતાંની હોસ્પિટલમાં ફરફ કલાસ ડીપલોમા

મેળવેલી મીડવાઈટ. —કાલબાદેવી રોડ, સુબધ.

સ્ત્રીઓની બનાવેલી

અખલા સંલવની ગોળીઓ નંબર ૧.

આ નંબર ૧ ની ગોળીઓ સ્ત્રીઓના ગર્ભસ્થાનને સુધારે છે, અટકાવ સાફ લાંબ છે, પેટનેા દુખાવો તદ્દન અંધ કરે છે, અટકાવને નીચમિત કરે છે અને ગર્ભસ્થાન ગર્ભ બારણુ કરવાને ગોખ કરે છે. ડાબી એકની કીમત રૂ. ૧ પોસ્ટેજ ચાર આના વધુ.

અખલા સંલવની ગોળીઓ નંબર ૨.

(સીદ્ધ થાતુનું જયું. અગર અલેત પ્રદરપર.)

આખલા વખતમાં પ્રદર રોગ પીનાલી સ્ત્રીઓ જવલદે બેરામાં આવશે. અર્થાત આ રોગની ફક્ત ફાલમાં બહુ જલ્દીમાં આવે છે અને ઘણું કરીને દરેક સ્ત્રીની જીને માટે ફરીઆદ છે. ખાત ધણી જવાથી સ્ત્રી ઘણી નખળી ઘર્ષણમ છે, મન ચિંતાતુર રહે છે, કુખમાં મંદ થઇ જાય છે, કમર દુઃખ છે, ચેહેરો શીકો પડી જાય છે, જાડો અનીયમીત રહેજે, ગર્ભસ્થાનમાં સોજો રહેજે. તે બાગ ચેડો લાલ મુજેલો લાગે છે અને ત્યાંથી ધાતુ વહે છે. તથા મન અને તનથી કાંઈ પણ અમ સદન ઘર્ષણકલો નથી. ઉપરનાં દરદ ઉપર અમારી આ ગોળીઓ બહુ ફાયદો કરે છે. માત્ર એકજ ડાબીમાં ફાયદો માલમ પડી આવે છે, ડાબી એકની કીમત રૂ. ૧ પોસ્ટેજ આના ચાર વધુ.

અખલા સંલવની ગોળીઓ નંબર ૩.

(લોહીવા અગર રક્ત પ્રદરપર.)

સ્વાભાવીક જોઈએ તેના કરતાં વધારે રતુ વહે છે અથવા વધારે દીવસ પ્રવાહી જારી રહે છે. અથવા થોડા થોડા દીવસને આંતરે અટકાવ દેખાયા કરે છે તેને લોહીવા અગર રક્ત પ્રદર કહેજે, રક્ત પ્રદરની અંદર લોહી જરા જરા આવે છે. અગર લોહીનું એક સરખું પુર આવે છે અને પાણું બંધ થાય ઘર્ષણમ છે. અંબર અટકાવ આવ્યા પછી કેટલાક દીવસો સુધી આવે અંધ ન થતાં આવજો રહે છે, તેથી શરીર ખાલી પડી શીકું થઇ જાય છે, દર્દ થડે છે, મન વ્યાકુળ રહે છે. તેનાપર અમારી આ નંબર ૩ વાલી ગોળીઓ એ એક સંતોષકારક ઇલાજ છે. ફક્ત એકજ ડાબીમાં ફાયદો માલમ પડે છે. ડાબીની કીમત રૂ. ૧ પોસ્ટેજ ૪ આના.

અખલા સંલવની ગોળીઓ નંબર ૪.

(સ્ત્રીઓના કેટલાંક ખાસ દરદોપર.)

જે સ્ત્રીના પેટમાં હોડ બંધાઈ ગયા હોય અને તે સંલવ હોય તેમ છતાં જવતો ન હોય તો આ ગોળીઓથી વધે છે, કસુવાવડ અગર અધુરે જવાની બાદમાં પડી હોય તેઓએ જીવાનના પુરા માસ સુધી આ ગોળીઓનું સેવન કર્યું હોય તો તેમની ગર્ભનું પોષણ ત્રીમ પ્રકારે થાય છે, અને પુરે માસે સ્ત્રી જણે છે. છોકરાં અસક્ત પડી ગયેલાં અથવા બરખીથી મુલેમાં જન્મતાં હોય અગર જન્મ્યા પછી ફક્ત બુદ્ધતમાં મરણ પામતાં હોય તો આ ગોળીઓ તેઓએ જીવાનમાં હવેલાં બેવાથી તે છોકરાંઓ અસક્ત, પુષ્ટ, ખુબસુરત અને જીવતાં જન્મે છે, અને બાંધુ આપણે જોઈએ છે, તેમજ પાંડીસા-પણું મટે છે. કીમત રૂ. ૧ પોસ્ટેજ એકથી ૩ ડાબી સુધી ૬ આના.

વાંચવા યોગ્ય પુસ્તકો.

મુરસાબરની સુંદરી—સુખોદક નવલકથા; શુભાર તથા બીરસ્માનાં મનોહર સ્વરૂપ તથા તેર સુંદર ચિત્રો સાથે. ક્તો શ્રેષ્ઠ પુરસ્કૃત મ વિશ્રામ માવજી. જે. પી. ૩. ૧૫ પેસ્ટેજ ૦)૦.

પ્રબોધ ભારત, ભાગ ૧ લો—આ પુસ્તક શ્રીમંત ગાયકવાડ મહારાજે કર્નામ લાઇબ્રેરી માટે મળુર કયું છે. પરમહંસ આનંદચિરી પરિત્યાગ, દેવી દ્રોષી મૌનની મહત્તા, જનકવિદેહી, સત્ય-તપ, દેવી ચમત્કાર, દેવપ્રીત્યર્થ દેહાર્પણ, પ્રભુદરશન, વિજયરમ દાન દેતાં ચિત્રશાંતિ, ઉદ્ધાલકનો પુત્રપ્રતિ હિપદેશ, યોગી અને બાળક, ઉતાનક અને શુદ્ધદ્વિજ્ઞા, -હત્યાદિ ધર્મ, અર્થ, કામ તથા મોક્ષ એ ચારે પદારથો આપનારી ૨૪ કથાઓ, પ્રસંગોપાત કવીતાઓ સહિત તર્જ્યાર કરી છે. મુલ્ય ૩. ૦૦.

રણવીરસિંહ—રાજપ્રપંચ અને પવિત્ર નીતિ-રીતિ સંબંધી આ એક રસિક વારતા છે; જે તેની સરળતા અને મધુરતા માટે અત્યંત લોકપ્રિય થઈ છે. મુલ્ય ૩. ૧.

પ્રબોધ ભારત, ભાગ ૨ જે—સુંદર ચિત્રો સાથે વેદાંતનો ઉદ્દેશ, પરમ સુખ, મૈત્રેયી, સ્વર્ગમાંથી નર્ક, નર્ક લોકથી સ્વર્ગપ્રાપ્તિ, મિત્રવર્મગલ, હાથરની આપેક્ષા, ગાર્ગી, તુકારામ અને બેહુત, તુકારામ અને જે સન્યાસી, ઈ શાન્તિ: શાન્તિ: શાન્તિ: સ્વાર્થે પરાયણતા એ એક દુઃખનું કારણ છે, બાળ તપસ્વી, સંસારની માયા, સંસારની માયા-અનુસંધાન, કાળી, ખરી ફરજ ખરો ધર્મ, ચાર સન્યાસીઓ.

પ્રબોધ ભારત ભાગ ૩ જે હયાય છે.

શિવાજીનો વાવનખ ૩ ૧ ૦ ૦

ચાર સન્યાસીઓ ૩ ૦ ૧ ૩

પરમાર્થ સાર ૩ ૦ ૪ ૦

સંધ્યા અથવા મરાઠા રાજ્યનો સુર્યાસ્ત સચિત્ર ... ૩ ૧ ૦ ૦

કમળા કુમારી તથા સિંહુગઢનું યુદ્ધ હયાય છે.

મરાઠાઓનું નૌકા બળ અથવા મરાઠાઓના આરમરનો ઇતિહાસ ચોડા વખતમાં બહાર પડ્યો.

જીવનસારકથ—સંસારમાં મનુષ્યમાત્રે પોતાનું આયુષ્ય જાળવી રૂની રીતે કૃતકૃત્ય થવું, તે સંબંધી અગ્રેજી (Use of Life) નું સરળ ભાષાંતર. પ્રસંગોપાત સ્લોક, વિવેચન, ઇ. સાથે ૩ ૧૫ પેસ્ટેજ ૦)૦

શંકરાનંદી ગીતા—ગુજરાતી ભાષાંતર સ્લોક સાથે. ક્તો શાસ્ત્રી જીવરામ લલુરામ. ૩ ૨-૮-૦

પુસ્તકો મળવાના ઠેકાણાં:—

પુસ્તકોત્તમ વિશ્રામ માવજી.

૧૪, હુમામ સ્ટ્રીટ, કોલ, મુંબઈ.

મશર્સ એન. એમ. ત્રિપાઠી એન્ડ કંપની,
કાળબાદેવી રોડ, મુંબઈ.

બી.બી. ત્રિવેદી એન્ડ કંપની
પીપલવાડી, કાંઠાવાડી.

"EOS"

Photographic Company.

141, Kalbadevi Road,

BOMBAY.

હાલ નવા મકાનમાં ઇલેક્ટ્રીક પ્રીતીંગશ તથા સરવે સુધારા સાથે સતુડયો ઉઠાડયો છે. જ્યાં સરવે પ્રકારનું સખીનું કામ નવી શોધ પ્રમાણે કરવામાં આવે છે.

ભાવ ઘણુજ કીડાએટ.

રાતના આણાની, મીજલશની, તથા લગણના મેલાવડાની સખીઓ છેલ્લામાં છેલ્લી શોધ પ્રમાણે લેવામાં આવે છે. જેના નમુના હમારા સતુડયોમાં લેવામાં આવશે.

એક વખત સતુડયોની મુલાકાત લીધાથી ખાતરી થશે.

"ઇઓશ" ફોટોગ્રાફીક કું.

કાલબાદેવી.

માલિકા—પરવેજી દાદાભાઈ એન્ડ સન.

એસ. બી. મોદી.

**Toys, Dolls & Fancy Goods
Merchant.**

Dressed Dolls, Undressed Dolls,
Celluloid & Jointed porcelain and
other Dolls in great varieties.

Rocking Horses, Wooden

Toys, Work &c.

Boxes, mechanical

Tin & Steam Toys,

Cricket Requisites,

Foot Balls,

Indor Games

&c., &c.

S. B. MODY.

સરવે
જાતનાં
રમકડાંનો
ગાંબવર
જથો અમારે
ત્યાં હુમેશ રાખ્યે
છીએ અને ખુદ વેલા
તનાં કારખાનાંઓમાંથી
પરભારે માલ મંગાવીએ
છીએ જેથી કોઈપણ તરાંહની
આબરૂદાર હરીફાઈમાં અમારી
બરોબરી કોઈપણ કરી શકે નહીં.
ભાવ ઘણાજ કીશાયત.
દરેસ દાલી, ચહુડ ઉતર સરવે
ભાવની તથા ગરીબ તેમજ તવંગર
વર્ગને બર આવે એવી તરાંહ હુમેશ
અમારે ત્યાં જથાબંધ રાખ્યે છીએ અને દરેસ
હોલ અમારી એક સ્પેશીઆલીટી છે, જેથી અમારે
ત્યાંથી કોઈપણ ઘરાક નાસીપાસ થઈને જતું નથી.

એસ. બી. મોદી.

એસપલેનેડ ક્રોસ રોડ, મારકેટ.

અ મારી દવા રાજવંશી નવરંગ ચાકુતી તેના ઉત્તમ ગુણને લીધે રાજા રજવાડા તથા આખી દુનીયામાં જગપ્રશીધ છે ને તે હવે ખજી કેટલાક કારણસર રાજવંશી નવરત્ન ચાકુતીના નામે ઓળખાયો.

અશક્ત અને નબલા પુરુષો માટે
ખેહ કૌવત આપી વીર્યનો અખુટ ભંડાર
ભરી ગુપ્ત નશોને મજબુત બનાવનાર—

રાજવંશી—ચાકુતી

(નવરત્ન)

કીં ૩. ૧૦.

ફેલ્ડર

ટરેડ માર્ક.

તથા ગુપ્ત નશોને માટે

નપુંસકત્વ નાશક.

રાજવંશી—શાંઢાનું તેલ

કીંમત ૩. ૫.

શાંઢાનું તેલ કેવું કીંમતી છે તે સૌ જાણે છે અને વળી તેમાં દેશી હથા મુનાની ઉંચી દવાઓ મળવાથી તેના ગુણો ઘણાક વધી ગયા છે.

ઉપરની બંને દવાઓ વાપરનારને નાદાનપણમાં હાથની કુટવથી ગુપ્ત નશોની થએલી નબલાઈ તથા ધાતુ પાતલી પડી જવાથી પેશાબ તથા સ્વપ્નામાં જવું ટકાવવું કમી થવું, કળતર ચહેરો ફીકો પડી જવો મગજ ખાલી પડવાથી થતો દુઃખાવો, વીગરે ધાતુ સંબંધી રોગો મટાડી, સંસાર સુખ ભોગવવાને મહા બલવાન બનાવે છે, માત્ર એકજ ડળીથી બુઢાપાની નબળી દશાને માત્ર થવા દેતી નથી ને ગમે તેટલી મહેનત કરવા છતાં થાક લાગતો નથી. તથા તે શીવાય હરશ, મશા, રશોળી, નાસુર, સડેલી ચાંદી, પ્રમેહ વીંમરે નસતરથી કાપવા વીના ભયંકર રોગો પણ માત્ર દવાથીજ સારાં થયાં છે અને કરીએ છીએ તેનાં સરટીફિકેટો મોબુદ છે.

ડાં ૩. એચ. ભટ્ટ, જામનગરવાલા,

કે. જામલી મોહલો, મુંબઈ.

નેમ્સ ઓપેરા ડીસ્ક રેકર્ડ.

ખુદ પારસી
ખાનુઓનાં
ગાયલાં.

પારસીઓનાં લગનનાં તેમજ રમુજી ગાયનો આમોદોન, એફોદોન વગેરેમાં સાંભલવા હોય તો ઉપલાં રેકર્ડ જરૂર ખરીદજો; ઘણીજ ગમત પડશે.

એ ઉપરાંત દશ હજાર હીંદુસ્તાની, ગુજરાતી, મરાઠી તેમજ અંગ્રેજી ગાયન અમારે ત્યાં તૈયાર છે.

એફોદોન રૂ. ૧૨) થી રૂ. ૨૫૦) સુધીના માંગો તે ભાવના છે.

આમોદોન, એફોદોન, ફોનોગ્રાફ, હારમોન્યમ ગમે તેવાં બગડી ગયાં હોય તોપણ તેને સમારીને નવાં જેવાં કરીયે છીયે.

એફોદોનની સોય તથા આલબમ અમે ઘણીજ કીકાયતે વેચ્યે છીયે.

નેમ્સ કું.૦,

કાલકાદેવી રોડ, મુંબઈ.

મુંબઈમાં સઉથી સસ્તું દાંતનું દવાખાનું.
ધી “એકસેલ” ડેન્ટલ રૂમ્સ.

ઠેકાણું—ખોરીબંદર પાસે, અને નયુ હાઇ સ્કુલની સામે,
મુંબઈ.

દાંતના ડાક્ટર, એસ. એમ. કામા.

ઉપલે ઠેકાણે તદ્દન નવી રીતો પ્રમાણે દાંતનાં ચોકઠાં ઘણાંજ સસ્તાં મજમુત અને સરસ બનાવવામાં આવે છે.

મેલાય સવારે ૯ થી સાંજના ૬ સુધી.

રેશમી કાપડની
જુની મોટી
દુકાન.

કાપડની

બણીતી દુકાન.

છેલ્લામાં છેલી

ફેશનનો રેશમી માલનો ગંજવર

જ્યો હંમેશા હમારે ત્યાં રાખ્યે છીએ.

સર જમશેદજીની સ્કુલ પાસે, મુંબઈ.

જાત જાતના

રેશમી

કાપડ

વેગેરે

પ્રખ્યાત “ હરણછાપ ” ની છત્રીઓ!!!

હિંદુસ્તાનમાં છત્રીઓમાં જો સૌથી ઉંચી જાતની મજબૂત અને ટકાઉ છત્રી બેઠતી હોય તો દરેક છત્રીના વેપારી પાસે “ ઈબ્રાહીમ કરીમ ” ની “ હરણ-છાપ ” નીજ છત્રી માંગવી.

“ હરણછાપ ” ની છત્રી એ સોજામાં સોજી છત્રી છે, જેને માટે કેથે પશુ ખેમત છેજ નહીં.

એક વખત વાપરી ખાત્રી કરવી.

છત્રીના વેપારીઓએ આ માલ તે છાપના એકલા માલેક

મેશર્સ ઈબ્રાહીમ કરીમ એન્ડ સન્સ.

(મારકેટ, જુમામસ્જીદ—મુંબઈ)

પાસેથી જથ્થાબંધ મંગાવવો.

ધરનુરાજી સરવે આબરુદાર છત્રીની દુકાને મલસો.

મુંબઈ તેમજ દેશાવરમાં બજાણીતી ગંબવર રેશમી કાપડની બુની દુકાન.

કે જ્યાં દરેક બતની લેતેસ્ત ફેસન હરદંમ મલે છે.

એ વતરોગે

બુટસ સુઝનો જંગી સ્ટોક

બધરાંઓ, માટીદાઓ તથા છોકરાં માટે હરદંમ રહે છે.

એટલુંજ નહી

પરંતુ હમારું જેનતસ દીપારટમેંટ બજાણીતા કટરની

દેખરેખ હેઠલ સરવેને સંતોષ આપે છે.

બહારગામનાં ઓરડોપર પુરતું ધ્યાન તુરતજ આપવામાં આવે છે.

જમશેદજી માણેકજી કાપડયા એંડ સન્સ,
હોરનબી રોડ, કેટ. મુંબઈ.

PRICE LIST.

SODA WATER	—of very high pressure.... per doz...	0— 8
LEMONADE	—most delicious.....	„ 0— 8
TONIC	—a speciality.....	„ 0—12
GINGERADE	—from rich Jamaica ginger...	„ 0—12
RASPBERRYADE	—colouring guaranteed harm- less and free from poisonous substance...	„ 0—12
GINGERALE	—(Belfast), sparkling and of very superior quality...	„ 0—12
ICE-CREAM SODA	—Refreshing and Cooling...	„ 0—12
LIME JUICE & SODA	—Cooling and thirst quenching.	„ 0—12
POTASH WATER	—guaranteed to contain 5 gr. of pure carb. of Potash...	„ 0—12
LITHIA WATER	—guaranteed to contain 6 gr. of pure carb. of Lithia ..	„ 0—12
PICK-ME-UP	—A nonalcoholic Phosphatic Drink indispensable after fatigue or exhaustion	„ 1— 4
	Bottles glass stoppered.	„ 2— 0

DUKE & SONS,

14, Hummum St., Fort.

N. B.—Special reduced rates for Hotels, Clubs, Messes, Merchants and Wholesale Buyers.

महेश्वर भवन

OFFICE TELEPHONE No. 30.

RESIDENCE TELEPHONE No. 3172.

THE LARGEST AND CHEAPEST DEPOT

O F

MILL STORE IN INDIA.

A. S. NABIELWALA

MILL STORE AND MACHINERY MERCHANT

A N D

NUMEROUS MANUFACTURERS' AGENT.

Office 5, Elphinstone Circle, Bombay.

Ware-Houses 95-97, Tank Street.

**SOLE INDIAN AGENT FOR
THE FOLLOWING WELL KNOWN FIRMS.**

MESSRS. SAMUEL WALKER & SONS LTD. makers of Looms of all description, Ring frames, Cards, Finishing and Bleaching machineries etc. etc.

" **GRAHAM ROBINSON STEEL CO., LTD.** makers of Best Silver Steel Files, Engine & Gas Taps & Dies, and tool Steel etc. etc.

" **SAMPSON & Co. LTD.** makers of Sampson's Patent leather Belting & Best Oaktanned leather Belting etc. etc.

" **JOHN KERR & Co.** makers of Fire Extinguishers.

Sole Proprietor of
The Beheroze Cotton Press—BARSI.

The following goods for the requirements of Carding, Spinning, Weaving and Finishing Departments are always kept in large quantities in hand for immediate delivery viz :—

Best English Silver Steel Files, Taps & Dies, Tool Steel, Sampsons' Patent leather belting, Fire Extinguishers, Best hardened and tempered steel reeds of all sizes, Best strong & durable Healds of Egyptian yarn varnished four times with best heald varnish, Messrs. Eadie Brothers' Ring travellers and Rings, Pure solid Muriate of Zinc, chloride of Magnesium, China clay, French Chalk Russian tallow, Epsom & Glauber salts, softening, Glycerine substitute, Sulphate of Zinc, Roller, Clearer, Washer, Friction & Sizing Cloths, Messrs. Wilson Brothers' bobbins, American & Egyptian Cotton banding, all kinds of engine packings Best Oak tanned leather strapping and Patent Novelia picking bands, buffalo pickers, shuttles, buffers, picking sticks, Loom springs and accessories etc. etc. too numerous to mention here.

N. B.—This is the only house where you can buy almost all Mill requisites of modern make and style on most advantageous terms and without any fear of being deceived as to price and quality of the goods.

Home indents carefully and promptly executed.

A. S. NARIELWALA,

Mill Store and Machinery Merchant and

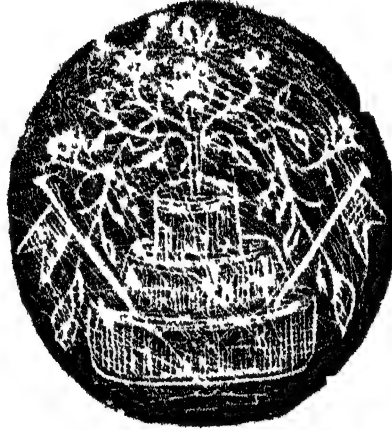
Numerous Manufacturers' Agent.

OFFICE 5, ELPHINSTONE CIRCLE—BOMBAY.

સાહેર બેકરી.

અમારી દુકાનનો વહીવત ૫૦ વરસનો છે.

સરવેને જાણીતું
સુરતવાલા સાહેરનું
મીઠાઈ બનાવવાનું
સુરત,

અને માનીતું
કેક, બીસકોટ તથા
ગંજલર કારખાનું,
નાનપુરા.

આજ્ઞા—ધોભીતલાવ નવાં આતશખેડેશમની સામે.

અમારે ત્યાં સુરતી ખતાશા, ખતાઈ સાદી, તથા બદામની, ખરશી સાદી તથા બદામની, મોરા પેન્ડા, મેથુર સાદો તથા માવાનો, કોપરાંપાક, બગલા, કુમાસ, લેવરા, ચણાપાપરી, બદામનાં નાના તેમજ મોટા ગકરૂમો, માવાના ખાબન તથા માવાના સમોમા, ખારા દહીનન, બચ્ચાંઓને માટે ચાર આને દળનવાલા કેક, તેમજ બીજા તરેહવાર જાતનાં કેકો જેવાં કે કરન, ચીઝ લેમન, સુજતાન વગેરે, તરેહવાર જાતની બીશકોટા જેવી કે ખારી પાપરી, લેમન, વેનીલા, કરન વગેરે. નવીજ જાતના હલવાઓ રોઝ, વેનીલા, આઈશીમનો, સુકા, મસાલાનો, ચોરેનજ વગેરે તથા છાંટા પાણી સાથે સુરતી પનીર મલશે. શીયાળાની મોસમ માંટ સુવાપાક, ઈંડાપાક, મેથીપાક, બદામપાક, કેસરીપાક, ને રસ્તમી પેહેલવાન પાક મલશે. યાદ રાખજો કે અમારા રસ્તમી પેહેલવાન પાકની નકલ થાય છે; માટે સાહેરનોજ રસ્તમી પેહેલવાન પાક ખાંધાથી નબળાં માણસો લોહીયાર ને જોરેમંદ બને છે. ગરમીની રતુમાં મગજને ઠંડક આપનાર તરેહવાર જાતનાં સરખનો જેવાં કે શુક્રાખ, લીલોફળ, ઉનાઈ, દાડમ, ફાલશા વગેરે. તે ઉપરાંત સુકી ચાહે, મસાલો, અચાર, મલખારીજ સુખડ, લોખાન, નવસારીની કરતી, નારાં, તેમજ સુરતની ડાઘપાણુ ચીજ જોઈશે તે ઓરડર મુજબ મોકલવામાં આવશે. વેપારીઓને કીફાયત આવે. બકારગામના ઓરડરે એક કાર્ડ મલવે તરત પી. પી. થી રવાના કરવામાં આવશે. શેહાદી રામશની વર્ષગાંઠના ઓરડરે તાફીદથી બજાવ્યે છીએ.

માવાની માછલીઓ તથા કેકનાં આકારના તરેહવાર જાતના પેન્ડા તથા હલવાની પલેતો ઓરડર મલવે તરત બનાવી આપવામાં આવશે.

અમારું હોટેલ શકત સુરતમાંજ છે કે જે હોટેલ દરીયે કીનારે આવેલું છે, જ્યાં ખાવા પીવાની તથા સુવા બેસવાની દરેક રીતની ધણી સારી ગાડવણુ છે.

નસરવાનજી ખરશેદજી સાહેર,

કનરેકશનર એન્ડ કમીશન એજન્ટ,

સુરત અને મુંબઈ.

પરશોતમ વીસરામની કું.૦.

નીચે જણાવેલી જાણીતી કુંપનીના એકલા આડત્યા.

જેમ્સ વોમ્સલે એન્ડ સનસ,	આંમડાના પટ્ટા, રોલર સ્કીન્સ, પીકીંગ બેન્ડ વીગેરે બનાવનારા.
કેન સન એન્ડ ગ્રીનવુડ,	કારડ કલોધીંગ પ્રીવેટ બનાવનારા.
એચ. હીટન એન્ડ સનસ,	એમરી પ્રીવેટસ અને લુમ્સનો સામાન વગેરે બનાવનારા.
બેરન એન્ડ હોગાર્થ,	હીલડસ અને રીડસ બનાવનારા.
વીલીયમ ઝાંડન એન્ડ સનસ,	રીંગ સ્પીનડલસ વગેરેના બનાવનારા.
સટક્લીશ પેટન્ટ કારડ કેનસ કું.૦,	બક્કર કારડ કેનસના બનાવનારા.
હારડમેન ઈંગામ એન્ડ હોસન,	કોટન બેનડીંગ અને રોપ બનાવનારા.

નીચલો માલ હંમેસ સ્ટોકમાં રાખવામાં આવે છે:—

થોમસ હારડમેન એન્ડ સનસના રોલર કલોથ, કલીયરર કલોથ અને સાઇઝીંગ ફ્લેનલ.

બોખીન્સ અને સાઇઝીંગને લગતો સામાન.

પ્લેટ બ્રધરસના જીનને લગતો સામાન, લ્યુબ્રીકેટીંગ ઓઇલ અને મીલને લગતા સ્ટોરનો સરવે સામાન.

મીલને લગતો સરવે જાતનો સામાન મોટા જથ્થામાં તૈયાર રાખવામાં આવે છે. ભાવો ઘણા સસતા અને શીફાયત પડતા છે.

પરશોતમ વીસરામની કુંપની,

મરચન્ટસ.

૧૪, હમમ સ્ટ્રીટ, કોટ, મુંબઈ.

શરાફ એન્ડ સન્સ.

અશમા અનાવનાર તથા વેચનાર.

અશમાની ફાંકડી અને ખંધણેસતી
કમાનોથી મોહોડાંની શોભામાં વધારો
થાય છે. શુધ પથરના અશમા ફોલ્ડરો,
આઈગલાશો, રંગીન પ્રોક્ટરો વગેરે
દરેક પ્રકારની શોના ચાંદીની
તેમજ તરેહવાર બીજી ફરેમોમાં
તઈયાર મળે છે. કમપાઉંડ
સીલીનડરીક્લ ગલાશો,
તેમજ વાંચવા અને
જોવાના બાઇફોક્લ
પેન્કલરો પણ
ઝોરડરથી કરી
આપવામાં
આવે છે.

શરાફ એન્ડ સન્સ.
માલ ખાત્રીનો
અને
ભાવ કીશાયત.

અહારગામોના ઝોરડરો પુરતી સંતોશકારક
રીતે બજા લાવવામાં આવશે.

ટેન્-નાં ૨૮૨ કાળખાદેવી રોડ,

દાઉદભાઈ જરીવાળાની સામે,

મુંબઈ.

ખાં સી, દ મ, હાં ૫ જી

નાં જીવલેણ દરદોથી પીડાતાંઓ માટે નવી જાંઘડી !

ઉપલાં દરદોથી પીડાતાંઓ માટે એફ. એચ. માસ્તર તથા લાલકાકા ની જોખીઓ આશીરવાદ છે.

સેકડો સરદીશીકટો મળી ચુકી છે. જેમાં રાજવંશીઓની પણ મોજુદ છે.

એક વખત અજમાવી ખાત્રી કરો.

દાંતનું અકસીર મંજન પણ મળશે.

લાલકાકા તથા માસ્તર.

ઠેકાણું :—કોટ, નવે મોદીખાને, ક્રીયર રોડ, નાં ૨૨, મોગલનાં ઘરની સામે. એજંટો નોંધે છે. સાર કમીશન મળશે.

અમારા એજંટો નીચે મુજબ છે :—

મુ'બક :—એલજી બ્રધર્સ, જુમા મસજીદની સામે; એમ. ટી. માદન, મારકેટ; સોરાબજી, ડી. પટેલ, ગનખાવા સ્ત્રીટ, કોટ.

મુરત :—જમશેદજી જીવનજી, વાઈન મરચંડ, નાનપુરા; મેશર્સ મનુ નાનુ એંડ કુંપની, કનપીઠ બજાર; શહેરીયારજી જે. કાપડીયા, જેનરલ મરચંડ, કનપીઠ બજાર.

કલકતા :—મેશર્સ દીનશાહ એંડ કું, સીગારેટ મરચંડ, હેર સ્ત્રીટ; દાદાભાઈ બરજોરજી, ટેંગલી, બેંગલ મરચંડ, કેનીંગ સ્ત્રીટ.

કરાંચી :—જે. બરજોરજી એંડ સન્સ, વોચમેકર, આપતીશીયન અને સાઈકલ રીપેરરસ; એક્ઝીનરટન સ્ત્રીટ, કરાંચી.

ચાંદા :—દાસમભાઈ એંડ સન્સ.

એસ. ડોસાભાઈ માણેકજી ચોકસાં તથા ઝવેરી.

બહારકોટ ખારા કુવો ચોકસી બજાર.

લખીમીદાસ ખીમજીના કાપડ બજારની સામે.

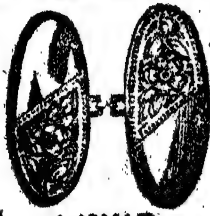
BANGLES

CHAINS

RINGS

LINKS

અમારે ત્યાં સોનાના તથા હીરા, માણેક તથા મોતીના તરેહવાર જતના દાગીના જેવા કે મશીન પોલીસની બાંગડીઓ, લોંગ ચેન, નેક ચેન, તરેહવાર જતના ઘડીઆળના છેડા તથા ફેનસી વીટીઓ અને બુટીઓ, બટનો તથા લે કાટો તથ્યાર મજે છે તથા ઓરડર પ્રમાણે ટાઇમસર બનાવી આપવામાં આવે છે. જેતરાવાની ખીલકુલ ધાસતી નહી રાખતાં એકવાર અમારી દુકાનની ભેટ લીધાથી ખાત્રી થશે.

અમારે ત્યાં હીરા, માણેક તથા મોતીનું પંચીગરનું કામ બનાવવા માટે ચીગરન ઘરાકની દરેક સગવડ માટે ઘર આગળ મોકલાવી આપવામાં આવશે.

મજુરીના લાવ ઘણાજ કીશાયત રાખ્યા છે.

મશીન પોલીસ અમારે ત્યાં પણ બને છે.

બહારગામના ઓરડરો વી. પી. થી મોકલાવી આપીશું.

સરવોત્તમ હાઇકો અત્તરો યાલુ સદીનાં આખી દુન્યામાં જગજહેર

હાઇકો અત્તરો અકસર કરીને હાઇકોથી તેની રજીસ્ટર થએલી લાકડાનાં પેકીંગમાં બાંધીતું છે.

હાઇકો અત્તરો લાકડાનાં પેકીંગની અંદર કાચની પા, અરધો તથા એક દ્રામ અને એક આઉન્સની નાની શીશીમાં વેચાતું મળે છે.

હાઇકો અત્તરની શીશીવાળું લાકડાંનું પેકીંગ પણ હીંદુસ્તાન તથા તેની બહારના દેશાવરોમાં રજીસ્ટર કરાવેલું છે.

આ પેકીંગની હરકોઈ નકલના સંખંબમાં કાયદેસર કામ ચલાવવામાં આવશે.

સઘળા વેપારીઓને ત્યાંથી મળશે.

હાઇકો અત્તરોના એકલા બનાવનાર:—મેસરસ હાઇનેની કંપની,
લીપકીંગ, જરમની.

“હાઇકો” નામ તથા મેકરનું નામ, એ ગ્રીવાયનું કોઇપણ ખર્ચ
“GENUINE” લેખવું નહી.

સરવે માલ ઉપર “હાઇકો” નામ તથા મેકરનું નામ એ નામો હોય છે.

હાઇકો નેસમીન

હાઇકો મસ્ક

હાઇકો નારસીસસ

હાઇકો રોઝ

હાઇકો ટુઝી

હાઇકો કેસરલાવર

હાઇકો અંબર

હાઇકો હેલીઆનેપ

હાઇકો લવજડા વગેરે

વેચનારા ધી. ઓમ્મે પરફીયુમરી મારત મેદા સીટ, કોટ.
જે. એસ. પટેલ, ચકલા બજાર, તથા બીજા સઘળા અતરવાલાઓને ત્યાંથી મલશે.
એમલા આહતીઆ, મેસરસ નસરવાનજી ફીરોજશાહની કુાં
૩૫, હમમ સીટ.

વી. રી. દસ્તુરની કું.૦

દરેક જાતની વીલાયતી દવા તેમજ પેટન્ટ મેડીસીન તથા એરોનશીઅલ ઓઇલ વીગેરેનાં જથાખંધ વેચનાર.

પ્રીન્સેસ સ્ટ્રીટ, મુંબઈ.

ગ્રીમોલ્ટ કું. નો
એનરજીકલ
સીરપ.

આ સીરપ ખાસ ગ્રીમોલ્ટ કું.૦ એ હાલ તદ્દન નવોજ શોધી કાઢેલો છે. શારી રીતે ભુખ લગાડી, નખળાઈ ધરાવનાર માણસોની અશક્તી દુર કરવામાં ઘણોજ અશરકારક છે.

કોહીનુર સીરપ
ઓફ હાઇપો-
ફોસ્ફોરસ
ઓફ લાઇમ.

જુના વખતની ઉધરશ હમ હાંફણુ વીગેરેપર અશર કરી તાબડતોબ દુર કરવામાં ઘણુંજ ઉત્તમપણું ધરાવનાર—કીંમત ફક્ત ૦-૧૨-૦

ડ્રગ્સ ટુથ
પાઉડર.

ઉત્તમ દંત રક્ષક દાંતનો ગમે તેવો દુખાવો મોંઢામાંથી આવતી દુર્ગંધ વીગેરે માટે ઘણોજ ફાયદાકારક વાપરવા લાયક છે—કીંમત ફક્ત ૦-૬-૦ ટીનનાં રતલ ૧) એકનો રૂ ૨-૦-૦

લોહી સુધારના-
રી ઉત્તમ દવા
પોલિન્ડ્રોજી
ચુરી ફાયર.

ગમે તેવી જાતનાં શરીરપર ડાઘ, ખુજળી, ભુખ નહી લાગવાથી થતી બદહુજમી વીગેરેને દુર કરી લોહી સુધારવામાં આ દવા ઘણીજ અશરકારક છે—ખાત્રી સાડ વાપરવાંને માટે એક વખત ખાસ લલામણુ છે—કીંમત ફક્ત ૧-૦-૦

ઝાલાં ઓઇન્ટ-
મેન્ટ.

કોઈપણ જાતનાં જુના હઠીલાં જખમો ચાંદી ધા વીગેરેને તાબડતોબ અશર કરનાર—કીંમત ફક્ત રૂ ૦-૧૨-૦

ઝાલાં સોલ
ટબલેટ્સ.

પેટની અંદરનું કોઈ પણ જાતનું દરદ વીગેરે થી ત્રણ ટેબલેટ લેવાથી તુરત આરામ કરે છે. કીંમત ખાટલી રૂ ૨-૦-૦

હીલ્સ ખમડી
રેસીપર.

માંકડની રહેઠાણુવાલી જગામાં પ્રશયી એક વખત લગાડવાથી ફરીથી તે જગાએ માંકડ આવી શક્તા નથી કપડાપર બીલકુલ ડાઘ પડતો નથી. કીંમત ખાટલીના રૂ ૦-૧૨-૦

એરોનશીઅલ
ઓઇલ્સ.

હોર ઓઇલ શેન્ટ વીગેરે બનાવનારાઓને માટે ઉત્તમ તક, દરેક જાતનાં એરોનશીઅલ ઓઇલ જથાખંધ મલી શકશે.

એ શીવાએ કેમીકલ્સ વીગેરે દરેક જાતનો શામન હુમેશા મલી શકશે.

જમાસજ અને માણેકજ

ઈજનેરો, કંત્રાકટરો, સરવે જાતના
સાંચાકામ વેચનાર.

પ્રાસ એન્ડ આયરન ફાઉનડરસ.

ઓફીસ અને ફાઉનડરી “નેપીયર ફાઉન્ડરી”

૧૫૮, ફોરાસ રોડ, ભાવનગર.

— નીચેના પ્રેસોની સુલેખા —

કોલન પ્રેસ મુખ્યમાં બનાવેલા ૪૦૦ અને ૫૦૦ પાઉન્ડના તથા ૩ની પેટી
૧૮ ફુટ ૬ ઇંચની, ઇનજન બોયલર, જીનો, લેક, ડાંકી ૫'૫, સેન્ટરી પ્રથુગલ
૫'૫, ગાડા જોખવાના કાંઠા, પલેટફોર્મ વેઇગ સ્કેલ, આટાની મીલો, ચાખાની
મીલો, શેરડી પીલવાની ધાંણી, લાંકડકામ બનાવવાના ઓળરો વગેરે વગેરે.

હુમારા મુખ્યમાં બનાવેલા પ્રેસો નીચેલે ઠેકાણે ચાલે છે.

ગડગ, કાશીપુર, અનજનસીંધી, બેઝવાડા, સરગોધા, હુબલી,
ભરાવતી, નાગપોર, ચાપડા, દરયાપુર, મુરતીજાપુર, ચોતમહાલ,
કુબેડ, નાડડ, ઉમરી, આકોટ, રોહતક, હાનસી, નરવાના, લયાલપુર,
તેલહારા, ખારસી, કાગવાદ, તાસગાવ, અથની, મથરા, બલબગર,
ખુરજ, સનાવદ, બોદવદ, ધામનગામ, વીરધપતી, શીંગાવ, સીંધી, મોરસી,
ગનનુર, આરબી વગેરે વગેરે.

૩ ફાખવાના પ્રેસ, ઇનજન બોયલર સરવે હુમેશા તૈયાર રહે છે.

વળી હુમારી ફાઉનડરીમાં બલી, દરવાજા, ઢાદર, રીડજીંગસ, રોલરસ,
બ્રેકેટસ, બાજટ, શાફ્ટીંગ, જીનની ગ્રીયરીંગ પુલી, સ્લમર બ્લોક વગેરે
તૈયાર મલશે.

Macbeth

મેસરસ મેક

મુંબઈ, કલક

નીચલા કારખાનાવાદ

મેધર એન્ડ પલેટ લી૦, મેન:

વરટેક્સ સેલફ કલીનીંગ હર

આયર્ન સ્ટેનડીડાઇઝડ તેન

અને પંપસ વગેરે વગેરે.

જે. એન્ડ ઈ. લુડ, બોલ્ટન—

એનજીનસ, અને મીલ ગીયરીંગ.

થામસ બીલી એન્ડ સનસ, હ

લેનકેશાયર એન્ડ કોરનીસ બોલ્ટરે.

એ. બોલ્ટન એન્ડ કુંપની,—પેટ

લીટરસ.

રોબર્ટ મીડલ્ટન, લીડસ—તેલ ક

સાંચાઓ.

એટલાસ એનજીન વરકસ,—નાના

એનજીનો.

પી. કે. ડોરીકસ સનસ—ચુક્ર

દાખવાના સાંચાઓ.

થામસ રોબીનસન એન્ડ મન

રોચડેલ—આટો દરવાન

દાખવાના સાંચાઓ.

સેનડરસ રેધરસ અને કું

રેકોરડર અને રોકટ ગો

હોટ વોટર મીટરસ

Company,

INDIAN COMPANY.

1874.

raction.

Q, *Chairman.*

, G.G.M.C.

RAHIMTOOLA, C. J. E.

Rs. 3,25,00,000

50,00,000

2,50,00,000

sted in

URITIES

h the

Bombay.

Safe Rates

itions.

TAL

f a Mutual Office

ecurity of a

pany.

f of Death and Title.

VGS, BOMBAY.

